

87408

T.C.
İnönü Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Anabilim Dalı

DÎVÂN-I SELÂMÎ

(İNCELEME-METİN)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Ayşe KAYA

DANIŞMAN

Doç.Dr.Hasan KAVRUK

T 87408

MALATYA-1999
T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Kısaltmalar

Giriş

I.HAYATI	1
II. 18. ve 19.YY'ın Genel Değerlendirilmesi	3
III.SANATI	6
IV. ESERLERİ	20

BİRİNCİ BÖLÜM

I. ŞİİRLERİN ŞEKİL VE DİL ÖZELLİKLERİ	22
A. Şekil Özellikleri	22
B. Dil Özellikleri	25
1. Atasözleri ve Veciz İfadeler	27
2. Deyimler	30
3. Edebi Sanatlar	36
II. MUHTEVA ÖZELLİKLERİ	38
A. DİN VE TASAVVUF	38
1. Din	38
a. Allah	38
b. Melekler	40
c. Kitaplar	41
d. Ayet ve Hadisler	42
e. Peygamberler	43
f. Dört Halife	47
g. Ahiret ile İlgili Unsurlar	52
1. Din ile İlgili Diğer Mefhumlar	53
2. TASAVVUF	57
3. BAZI MUTASAVVIFLAR	74
B. CEMİYET	76
1. Tarihi Şahsiyetler	76
a. Hükümdar ve Devlet Adamları	76

b. Şair-Sanatkar-Eserler	78
c. Tarihi-Efsanevi Şahsiyetler	79
d. Harfler	80
e. Masal Kahramanları	81
2. Ülke, Şehir, Kavimler	82
3. Sosyal Hayat	84
C. İNSAN	89
a. Sevgili ve Güzellik Unsurları	89
b. Sevgiliyle İlgili Diğer Unsurlar	94
c. Aşık	95
d. Maddi ve Manevi Haller	99
D. TABİAT	102
a. Gözyüzü, Gezegenler ve Yıldızlar	102
b. Dört Unsur	106
c. Kuşlar	108
E. NAKŞİBENDİ TARİKATI VE SİLSİLESİ	109

İKİNCİ BÖLÜM

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ VE TRANSKRİPSİYONDA UYGULANAN KURALLAR

TENKİTLİ METİN	130
FARŞA ŞİİRLER	554
SONUÇ	558
BİBLİYOGRAFYA	561
METNİN FOTOKOPİSİ	562

KISALTMALAR

a.g.e.:	Adı geçen eser
Ank:	Ankara
Ans.:	Ansiklopedi
A.Ü.:	Ankara Üniversitesi
B.:	Beyit
b.kz.:	Bakınız
BTK:	Büyük Türk Klasikleri
C.:	Cilt
D.:	Düvazdeh
G.:	Gazel
Haz.:	Hazırlayan
i.:	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi No:5724'te Kayıtlı Nüsha
İst.:	İstanbul
İ.Ü.:	İstanbul Üniversitesi
K.:	Kaside
M.:	İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi 5678'e kayıtlı nüsha
MEB:	Milli Eğitim Bakanlığı
Muh.:	Muhammes
Mrb.:	Murabba
Müs.:	Müseddes
No:	Numara
Ölm:	Ölümü
R.:	Rubai
R.T.E.T.:	Resimli Türk Edebiyatı Tarihi
s.:	Sayfa
S.:	Sayı
T.:	Tarih Manzumesi
Tah.:	Tahmis
Trk.b.:	Terkib-bend

Trc.b.: Terci-bend
T.Ed.Tarihi: Türk Edebiyatı Tarihi
TDK.: Türk Dil Kurumu
TDV.: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK.: Türk Tarih Kurumu
TÜRDAV.: Türkiye Dayanışma ve Kalkınma Vakfı
Ü.: İstanbul Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi
Manzum Eserler Bölümü 214'de kayıtlı nüsha
Üniv: Üniversitesi
vb.: Ve benzeri
Yay.: Yayınları
yk.: Yaprak

ÖNSÖZ

Türkler, tarihi süreç içerisinde en eski topluluklardan biri olarak, Türk Edebiyatıyla ilgili çok sayıda ve oldukça değerli eserler vermiş, büyük bir millettir. Bu eserlerin, Türk milletinin olduğu kadar insanlığın hizmetine sunulması, onların araştırılıp incelenmesine bağlıdır.

Klasik Türk Edebiyatı, X.yüzyıldan XX.yüzyılın başlarına kadar kendine has kurallarıyla yaşayan ve yaşadığı dönemlerde milletimizin fikir ve his dünyasını dil yoluyla mükemmel bir şekilde ifade eden bir edebiyattır.

Bu uzun zaman diliminde birçok şair ve sanatçı yetişmiş; kültür, sanat ve medeniyet bakımından kıymetli ve sayıları binlerle ifade edilen ölümsüz eserler meydana getirilmiştir. Bu şairler ve eserleri sayesinde Türk edebiyatına orjinal buluş ve söyleyişler girerek onun klasikleşmesini sağlamıştır.

Klasik Türk Edebiyatıyla ilgili çalışmalar genellikle tenkitli metin ve tahlil alanında yoğunlaşmaktadır. Çünkü Klasik Türk Edebiyatı hakkında doğru ve isabetli neticeler elde edebilmek için güvenilir metinlere ihtiyaç vardır. Tenkitli metin çalışmalarının yanında edebi mahsullerin tahlil yoluyla incelenmesi ve değerlendirilmesi, sanatçının gözüyle dönemin değişik yönlerden aydınlatılması açısından önem arz etmektedir.

Çalışmamızda bu düşünceler doğrultusunda; XVIII.yüzyıl şairlerinden Mustafa Selami Efendi'nin Divanı'nın tenkitli metnini ve tahlilini yapmaya gayret ettik. Bunun için önce Selami Divanının yazma nüshalarını araştırarak; İstanbul Üniversitesi'nde iki ve Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi manzum eserler bölümünde bir olmak üzere üç yazma nüshasını tesbit edebildik. Çalışma, giriş ve sonraki iki

bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde Selami'nin hayatı, sanatı ve eserleri üzerinde durularak, şair hakkında bilgi verilmiştir. Şairin hayatı hakkında doğrudan kaynaklara müracaat edilmiş, sanatının özellikleri de ağırlıklı olarak şiirlerine dayanılarak oluşturulmuştur.

Birinci bölümde eserin şekil özelliklerini vezin ve kafiye açısından değerlendirdik. Dil özelliklerini tesbit ederken sadece, şiirlerin farklılık arzeden fonetik ve morfolojik hadiseleri üzerinde durduk. Şairin eserinde dili nasıl kullandığını; deyimlere, atasözlerine ve edebi sanatlara ne ölçüde yöneldiğini bu bölümde ele aldık.

Şairin şiirlerini muhteva açısından incelerken din ve tasavvuf, cemiyet, insan ve tabiat ana başlıkları üzerinde durduk. Bu bölümde Selami klasik edebiyat mazmun ve konuları kullanması, yaşadığı sosyal çevreyi yansıtmaya yönüyle tanıtılmaya gayret edilmiştir. Bölüm sonunda ayrıca Selami Efendi'nin mensubu olduğu Nakşibendi tarikatı hakkında kısa bilgi verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde metnin karşılaştırmalı çeviri yazısına yer verilmiştir.

Yaptığımız karşılaştırmada tavsiflerini verdiğimiz nüshalardan herhangi biri esas alınmamış, hepside göz önünde bulundurulurken farklılıklar dipnotta gösterilmiştir. Karşılaştırmada manzumelerin hangi nüshada, hangi sayfada olduğu dipnotta, nüshanın kısaltılmış ismiyle verilmiştir. Her beyitin birinci mısra'ı için "a"; ikinci mısra'ı için ise "b" harfi kullanılmıştır. Farklar gösterilirken ":" işareti tercih edilmiştir. Aynı mısradaki yer alan çeşitli farklar içinse ";" işareti kullanılmıştır. Nüshalarda bulunmayan başlık, beyit ya da mısralar "-" işaretiyle, yanına nüsha kısaltması konularak verilmiştir. Tenkitli metin çalışmasında doğruya en yakın metin elde edilmeye özen gösterilmiş, tenkitli metin hazırlanırken,

transkripsiyon alfabesine riayet edilmiştir.

Sonuç kısmında çalışmamızı değerlendirmeye tâbi tutarak elde edilenleri özetlemeye çalıştık. Mukayese imkanı hazırlamak üzere divan nüshalarından M nüshasının fotokopisini çalışmanın sonuna ekledik.

Metnin okunması ve tahlilinde mümkün olduğunca hata yapmamaya dikkat edilmişse de yalnışlık ve eksikliklerimizin olacağı muhakkaktır. Bunların hoşgörüyü karşılanacağı ümüdindeyiz.

Çalışmam süresince bilgi ve hoşgörüsünden, bana gösterdiği sabır ve nezaketinden dolayı danışman hocam Doç.Dr.Hasan KAVRUK Bey'e, şükranlarımı sunarım. Kıymetli katkıları ve hiçbir zaman esirgemediği yardımseverliği sebebiyle hocam Yrd.Doç.Dr.Sadık ARMUTLU'ya ve bana her zaman destek veren aileme teşekkürü bir borç bilirim.

Ayşe KAYA

HAYATI

Mustafa Selâmî Efendi, 18.yy'ın sonu ile 19.yy'ın ilk yarısında yaşamış bir şahsiyettir.

Şair hakkında kaynakların verdiği bilgiler oldukça sınırlıdır. Şair'in hayatından bahsederken, hayatının mühim bir kısmını oluşturan, İstanbul Eyüp'teki Nakşibendi dergahı hakkında da bilgi vermeyi uygun gördük:

Selâmî Tekkesi adıyla da bilinen bu dergah, Eyüp'te Nazır Ağa Çeşmesi Sokağı üzerindedir. Nişancılar Meydanı'ndan gelindiğine göre, yokuş olan bu yolun ortalarında ve sağ taraftadır. Avlu kapısı yola nazaran çukurdadır. Merdivenin solunda türbedar odası kapısı, karşı tarafında ise üç katlı Dedeğan Evi'nin, kapısı bulunmaktadır. Semahaneye geniş büyük bir kapıdan girilir. Tekke, Arabacı-zade İbrahim Nesim Efendi tarafından, Şeyh Selami Efendi için 1213 seferinin dördünde (18 Temmuz 1798) Sadaret Kethudası olduğu sırada yaptırılmıştır.

Tekkenin şeyhleri şunlardır:

1. Şeyh Seyyid Mustafa Selâmî Efendi
2. Bitlisi Şeyh Mustafa Müştak Efendi
3. Şeyh Mustafa Selâmî Efendi'nin oğlu ve Şeyh Bekar Bey'in halifesi Rıfai Şeyhi Seyyid Mehmed Bahaü'd-din Nâdi Efendi
4. Şeyh Mehmed Bahaü'd-din Efendi'nin oğlu Şeyh Mustafa Selami Naci Efendi
5. Şeyh Mehmed Kazım Bey
- 6 Şeyh Ali Muhsin Bey

Tekke, 1920 senelerinde mükemmel bir surette tamir edilmişse de sonradan harab olmuş ve 1983 tarihinde

tekrar onarılmıştır.¹

Mustafa Selami Efendi'nin doğum tarihi bilinmemektedir. Doğum yeri ise İzmir'dir.

Şair'in hayatına dair kaynaklarda şu bilgiler mevcuttur.

Osmanlı şairlerinden ve Nakşibendi aşıklarından bir zad olup İzmirlidir.² İzmirli Şeyh Seyyid İsmail Şerhi Efendi'nin oğlu olup, seyyid ve Nakşibendi Şeyhidir.³ Uzun süre seyahatten sonra İstanbul'a gelerek Selami Tekkesi'ne şeyh oldu.⁴ Babası Şeyh İsmail Şerhi Efendi tarafından 1200 (1785-86) tarihinde İzmir'de bir tekke yaptırdığı Divanı'nda yazılır.⁵ Divanı matbu olup (bs.1870) Mevlid manzumesi ve şevk-tarab makamında bestelenen na'tı ile meşhurdur. Mevlid manzumesi Süleymaniye Kütüphanesi, Esad Efendi Kitaplığı, no.444'te kayıtlıdır.⁶ Ölüm tarihi hakkında kaynaklar kesin bir bilgi vermemektedir. Osmanlı Müellifleri, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Kamusu'l-a'lam ve İbrahim Alattin Gövsa'nın Türk Meşhurları Ansiklopedisi'nde H.1228 (1813) tarihi geçmektedir. Ancak; Mehmet Süreyya'nın Sicill-i Osmani C.III, s.58'de H.1128 (1716) tarihi belirtilmiştir. Mustafa Selāmī Efendi babasından hilafet

¹ Mehmet Nermi Haskan, Eyüp Sultan Tarihi, 2. baskı, Eyüp Sultan Belediyesi Yayını, İst.1996.

² Bursalı Mehmet Tahir, Osmanlı Müellifleri, sadeleştirenler A.Fikri Yavuz-İsmail Özen, C.I, s.188.

³ Mehmet Nermi Haskan, a.g.e.

⁴ Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Dergah Yay, İst.1990. C.7, s.493.

⁵ Bursalı Mehmet Tahir bin Rıfat, Aydın Vilayetine Mensub Meşāyih, Ulemā, Şu'arā, Müverrihin ve Etibbānın Terācīm-i Ahvali Hazırlayan: M.Akif Erdoğan, Akademi Kitabevi, İzmir 1994.

⁶ Türkoloji Dergisi, C.VI. S.1, s.55.

alıp Şah-ı Nakşibendi'yi ziyaret etmek üzere Buhara'ya kadar gitmiş; oradan Afganistan ve Mısır'a geçerek İstanbul'a gelmiştir.⁷ Daha sonrada Eyüp'te Baba Haydar Tekkesi'nde (Selâmî Tekkesi) şeyhlik makamında bulunduğu sırada vefat etti.

18. ve 19.yy'ın Genel Değerlendirmesi

Bir devrin edebiyatı o devrin tarihinden ayrı düşünülemez. Bu yüzden bir devrin edebiyatı anlatılırken önce o devrin tarihi hakkında bilgi vermek gerekir. Burada 18. ve 19. yy Klasik Edebiyatı hakkında verilecek bilgilere zemin oluşturmak amacıyla bu dönemlerin tarihi en kalın çizgilerle hatırlatılacaktır.

18.yy Türk milletinin üç kıta üzerindeki hakimiyetini kaybetmeye başladığı asırdır. Bu asırda 1691'da imzalanan Karlofça anlaşması ağır hükümleriyle uygulanmış, Osmanlı Devleti Avrupa kıtasındaki bazı mühim topraklarını kaybetmiştir. Fakat kaybedilen sadece toprak değil Osmanlı'nın kudret ve hakimiyetidir. Bu asırda kazanılan bazı zaferler iç ve dış sarsıntıları gidermeye yetmemiştir. Kağıt fabrikasının ve matbaacılığın kurulması kültür ve sanat hayatı bakımından önemlidir.

18.yy'da Lale Devri denilen eğlence ve zevk devri yaşanmıştır. N.Sami Banarlı Lale devri eğlencelerinin, yapılacak Avrupai yeniliklerin bir kısım mutaassıb halkı tahrik etmeden gerçekleştirilmesi için bir perde işlevini yüklendiğini belirtiyor.

18.yy Türk Edebiyatı, Klasik Türk şiirinin son büyük üstadlarının yetiştiği, eserler verdiği dönemdir. Bu asrın sanatçıları örnek olarak geçmiş asrın Osmanlı sahası sanatkarlarını almışlar, İran Edebiyatı'ndan

İstanbul Üniv.Türkçe Yazma Diwanlar Kataloğu, s.1039

sadece Saib ile Şevket'ten faydalanmışlardır.

Bu asırda etkili olan edebi akımlar şunlardır:

Hikemi üslup, "Sebk-i Hindî" ve yine geçen asırların birikimiyle ortaya çıkan "Mahallileşme hareketi Sebk-i Hindi, Şeyh Galib ve kısmen de Nedim üzerinde etkili olmuştur. Mahallileşme akımı ise en kuvvetli temsilcisi olan Nedim'le zirveye ulaşmıştır.⁸

Bu asra gelinceye kadar Osmanlı padişahları şiir ve edebiyatla ilgilendikleri halde, bu asırda "îlhâmi" mahlasıyla şiirler yazan III.Selim dışındaki padişahların şiir ve edebiyatla fazla ilgileri yoktur.

18. asırda başlayan yenileşme hareketleri öncelikle iki önemli engelle karşı karşıya idi. Birincisi, kendisini ilgilendirmeyen her yenilik karşısında ayaklanan yeniçeriler, ikincisi ne kendisini yenileyebilen ne de yapılan yenilikleri kabul eden medreseler.

Memleketin başındaki bu dertlerden kurtulabilmek için bir dizi ıstılaha ihtiyaç duyuluyordu. Bu ıstılaha ilk adımı II. Mahmut tarafından yeniçeriliğin kaldırılmasıyla atıldı. Medreselerin direnmesine rağmen memlekette yeni okullar açmak da bir ihtiyaç haline geldi. 1794'te Mühendishâne-i Berri Humāyun açılmış, 1827'de Mekteb-i Tıbbiye, 1834'te Mekteb-i Harbiye açılmış ve bazı ilkokullar geliştirilerek ortaöğretim kurumları haline getirilmişti. Kurulması düşünülen modern yüksek okullarda okutılacak kitapları te'lif ve tercüme yoluyla hazırlamak üzere 1850'de Encümen-i Dāniş kuruldu.⁹ Eğitim ve öğretim işlerini yürütmek üzere Maarif-i

⁸ N.Sami Banarlı, R.T.E.T.Milli Eğt.Basımevi, İst.1987, C.II, s.739.

⁹ Geniş bilgi için bkz. Ahmet Hamdi Tanpınar, 19. Asır T.Ed.Tarihi, Çağlayan Kitapevi, İst.1988, s.143-146.

Umūmiye Nezāreti adıyla yeni bir bakanlık kuruldu.¹⁰ Bu yeniliklere paralel olarak edebi türleriyle, muhtevasıyla, eski edebiyattan değişik bir edebiyat anlayışı da gelişmeye başladı. Öte yandan edebiyat ta bütünüyle eskiden kopmuş değildi. Dil, vezin, nazım şekilleri büyük ölçüde aynı idi. Ayrıca yeni edebiyatın önde gelen isimleri eskiyi öğrenerek yetişmişler, hatta o yolda eserler de vermişlerdi.

15.yy'da Şeyhi, Necati, Ahmed Paşa ile kurulan Klasik şiir 16. asırda Bâki, Fuzûli, Hayâlî gibi büyük üstadlar ile örnek aldığı İran Şiirini aşma noktasına gelmiş, 17.yy'da ise bu birikime dayanarak Naili, Nef'i Şeyhülislam Yahya yetişmiştir.Şeyh Galib, S.Hindi'yi son noktasına kadar götürmüştür. 18.yy'da Nedimâne söyleyişle, şehirlerde gelişen halk dilinin ve klasik tarz söyleyişin birleşmesinden doğan bir harekettir.

Klasik edebiyatımızın kuruluş döneminde olduğu gibi 19.yy da da dini tasavvufi şiire ilgi artmıştır. Bu dönem şairleri arasında herhangi bir tarikata mensub olmayan şair hemen hemen yok gibidir. Öte yandan tasavvufla ilgisi olmayan şairler de, tasavvufun alışıl gelmiş telmih ve mecazlarını bolca kullanmışlardır. Ancak bu asırda ne mutasavvıf şairler ne de şiirlerinde tasavvufun unsurlarını kullananlar, kendilerinden önceki şairlere ulaşabilmişlerdir. 17. asrın ustalarını örnek alarak şiire yeniden can verme çabaları bu asrın Klasik şiir açısından en başarılı hareketidir.¹¹

19.yy'da kullanılan nazım şekilleri eskiye göre pek büyük bir farklılık göstermemektir. En az kullanılan nazım şekli mesnevidir. Dönemin revaçta olan nazım

¹⁰ Büyük Türk Klasikleri, C.8, s.100.

¹¹ Mine Mengi, Eski Türk Ed.Tarihi, Akçağ Yay. Ank, 1994, s.228

şekilleri terkīb-bend, tercī-bend, şarkı ve tarih'tir. Klasik söyleyiş dil sadeliği ve nazım tekniği bakımından bir tekamül göstermiştir. Aruzda eski imale zevki azalmaya yüz tutmuştur. Nev'ilerin arasındaki yer ve mahiyet değişmiştir.¹²

Avrupai edebiyat, Klasik edebiyatın uzun süren saltanatını, yıkmak ve yerine geçmek istediği zaman onun 7 asırlık şerefli bir tarihiyle karşılaştı. O kadar ki yeni edebiyat uzun bir zaman onun vezinlerini, şekillerini kullandı, hatta onun lisasından bile kolay kolay ayrılamadı.¹³

SANATI

Mustafa Selāmī Efendi, 18.yy'ın sonu ile 19.yy'ın başlarında yaşamış, Osmanlı şairlerinden ve Nakşibendi şeyhlerinden biridir. Nakşibedi tarikatının Zehebiyye koluna bağlıdır. Bunu Divanı'nda verdiği silsileden anlıyoruz. Günümüzde tanınan bir şair değildir. Bunu Klasik Edebiyat anlayışı içinde, bu edebiyatın mazmun ve sanat şekillerini kullanmasına rağmen, yenilikçi olamayışına bağlayabiliriz.

18.yy içerisinde Klasik Türk Şiiri bilhassa Nābi tesiri altında bulunuyordu. Nābi, fikri bir takım söz sanatlarıyla süslemeden, fikri, fikir olarak söylemek yolunu seçmiş ve bunda dikkate değer bir şahsiyet göstermiştir. İyi ve güzel yazmaktan çok, bol yazmak ve değişik mevzular üzerinde söz söylemek temayülünde bir şairdir.¹⁴ Nābi'nin şiirinin özünde okuyanı uyarma

¹² Banarlı, C.2, s.830.

¹³ Türk Dünyası El Kitabı, s.211.

¹⁴ Nihat Sami Banarlı, Resimli Türk Ed.Tarihi, C.II. İstanbul 1987, s.670-671.

okuyucuya yol gösterme amacı yatar. Bu nedenle şiirinde herşeyden önce anlam vardır. Şiirde anlam gerekli ve önemlidir. Anlam bakımından güçlü söyleyiş için, sanatkarda sanat gücünün de bulunması gerekir. Az ve öz söylemek esastır.¹⁵

Selâmi, orjinal söyleyişlerin sahibi ve yeni bir ekolün kurucusu değildir. Ancak, kendinden önceki Klasik Edebiyat anlayışında yürümüş, özellikle gazellerinde sağlam ve ince söyleyişlere ulaşmıştır. Özellikle dini ve tasavvufi şiirlerinde hikemi tarzın tesirini görebiliriz. Gazellerinin büyük çoğunluğunda da şair, hâkimâne bir tavır takınmıştır. Mutasavvıf bir şair olan Selâmi; dini, tasavvufi ilimleri öğrenmiş, ilmi terbiyesini sanat gücüyle birleştirmeye çalışmıştır. Nefsin yenilerek, insanın dünyaya ait arzu ve heveslerini susturması, dünyayla ilgisini kesmesi, yaratılışın hikmetleri, gaflet içinde bulunmama, edebli olma, ilim tahsil etme gibi pekçok konuda nasihatler verir.

Mesela şair, şu beyitte Mevlâ'ya tâlib olan insanı anlatmaya çalışıyor Mevlâ'ya kavuşmak için ilim talep etmek ve tahsil etmek şarttır.

Ṭâlib-i mevlâ iseñ düş mürşidüñ dâmenine
Ṭâlibü'l-'ilm üzre hıẓr-ı vakt olan insânı bul

G.225/4

Şair, dünya ve mânâ üzerine düşünüyor. Herşeyi aslında kendisinde bulabilecek olan insanoğlunun, dünya hayatındaki mücadelesi boşunadır. Etrafında gördüğü her nesnede eger isterse, asıl mânâyı yakalayabilir:

¹⁵ Mine Mengi, Divan Şiirinde Hikemi Tarzın Büyük Temsilcisi Nabi, Ank.1991, s.35-36-37.

Cümle kendinde bulur her ne ki dünyāda arar
 Aña zāhir olur nesne ki ma'nāda arar

Trc.b.1/10

İnsan varlığın özü, bu âlemin sıfatlarının toplamı, kainatın hülasasıdır. Diriliği, canlılığı bilmeyen, insana yakın olmaz. İnsana yakın olmayan da, Allah'a yakın olamaz. Allah dostu olabilmek için önce insan dostu olmalıdır.

Geçmeyen hayvānlığın insana olma āşinā
 Bilmeyen insan nedür sübhāna olmaz āşinā

G.13/1

Şairin dini ve tasavvufi ağırlıklı şiirlerinin yanında, beşeri aşkı ve sevgiliyi anlatan şiirleri de mevcuttur. Mesela, "küsdüm sana" redifli şiirinde şair, Klasik Türk şiirindeki tariflere uygun bir sevgiliden bahseder. Sevgilinin cefası, şairi bezdirmiştir. Selāmī, sevgiliye karşı sitem doludur:

Taşlar alup döğünürsem de eger subh u mesā
 İtmezem şimden gerū hiç merhabā küsdüm sañā

Mrb 3 IV/3-4.

Aşk, mecazi aşktan, mutlak aşka doğru çeşitli şekillerde tezahür eder. Sevgilinin güzelliği, nazı, sevgiliye kavuşma arzusu, bunun yanında rakip ve rakibe karşı duyulan nefret, vefasızlık gibi motifler hep aşk mevhumu içinde ele alınır.

Selāmī Divanı'nda "aşk" redifli 5 adet gazel bulunmaktadır. Bunların yanı sıra, umumi olarak gazellerinin çoğunda Allah aşkı anlatılmıştır. Mustafa Selāmī Efendi,

beşeri aşkı, tarihte bilinen ve efsaneleşmiş aşkları (Leyla ile Mecnun, Ferhad ile şirin ... gibi) örnek göstererek anlatmaya çalışmıştır. Sevgilinin saçı, aşık için bir bendedir. Sevgilinin kapısında ırgad gibi çalışmaya hazırdır:

Zülfüne bend eyleyüp Mecnun eyler serseri
Kapusında kullanur ırgad gibi Ferhād-ı ‘aşk

G.146/8

Sevgili, düşmanları (rakipleri) mutlu eder, aşıkları da her zaman mahzun, boynu bükük bırakır. Dostlarının kanını içecek kadar zalimdir. Umumiyetle kara gözlü olan sevgili, Selāmī’nin şiirinde elā gözlüdür.

Şād idüp a‘dāyı dāim ‘uşşākūn maḥzūn iden
Dostunun ḳanın içen çeşm-i elā küsdüm saña

Mrb. 3 II/3-4

Aşık, daima aşk ve ayrılık derdiyle ızdırıp çeken, ah ve feryad eden, kanlı gözyaşları döken, vücudu ve bağı yaralar içinde zayıf düşmüş, yüzü sararıp solmuş olarak görülür. Sevgilinin zulmetmesi, aşıklarına acı çektirmesi tabii bir hadisedir. Çünkü bu dünyaya güzeller naz için, aşıklar niyaz için gelmiştir. Sevgilinin cefası yüzünden aşık, O’na asla beddua etmez, lanet okumaz. Sadece sitem eder, sonra da sevgiliye iltifat ederek O’nun dikkatini çekmeye çalışır:

Ey güzeller ser-firāzı dil-rübā küsdüm saña
‘İşve vü nāzı tükenmez hoş-edā küsdüm saña

Mrb.3 I/1-2.

Selāmī, ilime çok önem verir. Dini ve tasavvufi ilimlerde tahsil gören şair, özellikle kasidelerinde bunu hissettirir. O'nun şahsiyetini oluşturan tasavvufi hayattır. Divanı'nda iki mefhum çok yoğun bir şekilde işlenmiştir: Aşk (ilahi aşk) ve ahlak. Gazallerinde dahi, insanın çaresizliği, Allah'a olan ihtiyacı, "insan-ı kāmīl" tipi göze çarpar. İnsanı insan yapan öz, fitrattaki aşk unsurudur. Hakiki aşk, güzele değil, güzelliğe, Allah'ın her noktada görünen kudretine, lutfuna ve kahrına bağlanmaktır. Kul, Allah'ın kudreti karşısında ācizdir. Sürekli bir tövbe halindedir, Allah'tan yardım istemek durumundadır. Gaflet uykusundan uyanması gereken kul, isyandan uzaklaşmalıdır:

H'āb-ı gaflet perde çekdi görmedüm 'isyānumı
Kılmadum insāf ile hiç bir gün āhı kıl meded

G. 48/3

Kul, geçmişi ve geleceği düşünmeyi bırakmalıdır, kanaat sahibi olmalıdır.

Ne māzī zikrini eyle, ne kıl müstakbelün fikrīñ
Bu demde ādem iseñ dem bu demdür di bu gamdan gec

G.35/2.

Şair, Allah'ın sırlarına ait ilmin öğrenilmesini çok önemli görüyor. Çok kesin bir ifadeyle, bir yeminle, bu ilmi öğrenenlerin bir anda Allah'ı bulabileceklerini söylüyor.

Alanlar pīr-i 'ilm-i min ledünden men 'aref dersin
Bulur bir lahzada Allāhı va'llāhi vü bi'llāhi

G. 221/4

Nakşibendi Tarikatı'nın Zehebiye koluna mensup olan Selâmi Efendi'nin, hususi olarak yazılmış Nakşibendiliği ve Hz.Ali ile O'nun yolunu öven gazelleri bulunmaktadır. Mesela şu beytinde, cihanda yüce olmak isteyenleri Nakşibendiliğ'e davet eder.

Olmağ istersen cihānda ser-bülend
Naşğ-bend ol naşğ-bend ol naşğ-bend

G.53/1

Nakşibendiliğin kurucusu olan Baha'üd'din Nakşibend ise; feyz ilacının hokkası Allah tarafından kendisine verilmiş ve hasta gönüllerin dermanı olan yüce bir zattır:

Hokka-ı dārū-yı feyz'i destine virmiş hudā
Haste-diller derdinün dermānı şāh-ı Naşşibend

G.54/4

Mustafa Selâmi Efendi'nin Hz. Ali'ye olan sevgisi çok yüce ve büyüktür. Teni yüz parçaya bölünse de yine her parçası Hz.Ali'nin yolunda olacağını söyler:

Şad pāre olursa tenimüz yine Selâmi
Her pāresi söyler 'aleviyüz 'aleviyüz

G.88/4

Babası, aynı zamanda tarikat yolundaki piri olan İsmail Şerhi Efendi için bir gazel yazan şair, O'nu övüyor. O, (İsmail Şerhi Efendi) za'if insanların derdinin dermanı, nice gönül hastasının gerçekte tek ilacı, lokmanıdır. Kendisi için ise, seyr-i sülûkta hocası, zayıf ve güçsüz bedeninin canıdır.

Devācū-yı za'ifüñ derdinün dermānıdur şerhi
 Hākikatde nice dil-ḥastenün loḡmānıdur şerhi
 G.223/1

Ṭarīkatde mürebbi-i sülūkım rehber-i pīrim
 Selāmī vālidüm cism-i naḥifüm cānıdur şerhi
 G. 223/5

Selāmī Divanı'nda nazirecilik alanında da orjinal
 örneklere rastlıyoruz. Derviş Sami'nin terhib-bendi'ne,
 nazire yazmıştır:

Biz cām-ı mey-i sākı-i bākī ile mestüz
 'Ayyāş-ı ḥum-ı meykede-i bezm-i elestüz
 Trk.b.3I/1

Nazire olduğunu söylemeden, şairin adını anmadan
 yazdığı nazireleri vardır. Bunlar, umumiyetle
 Bākī'nin, şiirlerine naziredir.

Bākī:

Ḥurşid rūḥuñ kendüyi kim göstere cānā
 Minnet mi ḳalur mihr-i ziyā-güstere cānā

Selāmī:

O yārūñ zülf-i zencirin çeker rüsvāsıyüz cānā
 Perişān-akl ile şahrā gezer sevdāsıyüz cānā
 G.15/1

Bākī:

Gel ey dil ḥalka-i mürgin-i zülf-i pür-şikenden gec
 Düşersin dām-ı tezvīre reh-i mekr ü fitenden gec

Selāmī:

Tevekkül eyle Allāhı bu ğavgā-ı şikemden gec
Kanā‘at kenzini bul derd ü dinār u diremden gec

G.35/1

Bākī:

Göñül bir rind-i ‘ālem-süz şūh-ı şeh-levend ister
Ki ‘aşk odına yakmağa dil ü cāndan sipend ister

Selāmī:

Gönül irni diyüp yā Rab tecelli-i cemāl ister
Hitāb-ı sırr-ı pāk-i len-terāniden vişāl ister

G.65/1

Bākī:

Var mı bir divāne kim geşt-i beyābān istemez
Uzlet idüp Halkdan bir beyt-i ahzān istemez

Selāmī:

Lezzet-i derdi bulan derdine dermān istemez
Şerbet-i ‘aşkı içen tedbīr-i lokmān istemez

G.98/1

Selāmī Divanı’nda 37 adet tarih manzumesi bulunmaktadır. Yazdığı tarih manzumelerinde yaşadığı dönemin sosyal hayatından akisleri görebiliriz.

İzmir’de (m.1784, H.1198) tarihinde meydana gelen deprem hadisesini, Halvetiye tarikatının şeyhlerinden derviş Ali Efendi’nin ölümünü H(1196); müridlerden Fatıma Tuti Bacı’nın ölümünü H(1197); babası İsmail Şerhi Efendi’nin yaptırdığı tekkelerine Şeyh Ali Niyazi Hazretleri’nin yazdığı şiiri H (1200) ve yine tarikat şeyhlerinden Hacı Dede için yazılan mersiye

H.(1202);Menemen'in şeyhlerinden şeyh Ahmet'in ölümünü H.(1204); oğlu Mehmet Emin Efendi'nin ölümünü, dönemin "ilhāmī" mahlasıyla şiirler yazan ve edebiyatla ilgilenen tek padişahı sultan Selim Han'a H.(1789-1807) duyulan sevgiyi H.(1204); Sultan Mustafa Han'ın H. H.(1807-1808)ve Sultan Mahmud Han'ın H.(1798-1807) tahta çıkışlarını vb. konulardaki belli başlı olaylar hakkında tarih manzumeleri sayesinde bilgi sahibi olmaktayız.

Selāmī'nin sanatına tesir eden bir başka husus da; şarap, meyhane, mest, rind-zahid mevhumlarının ele alınış şeklidir. Kasidelerindeki dini ve tasavvufi hava, gazellerinde farklı bir atmosfere bürünür. Şā'ir, kendini, aşk yudumunu nūş eden, kendisini bile fark edemeyen mestane dervişlerden biri olarak görüyor:

Sākī-i bākī elinden nūş idüp 'aşk cür'asın
Kendimüz fark itmeyen mestāne dervişlerdenüz
G.93/3

Şairin bulunduğu içki ve iştret meclisleri kâsesiz ve meysizdir. Bu nedenle akılsız bir akıla sahiptir.

Bī-mey ü -bī-kāse olur nūşımız
Anuñ içün bī-hūşdur hūşımız
G.97/1

Aşkın badesi ile ser-mest olmak isteyen şair için, yaralı gönüle bādeden başka ilac yoktur:

Bāde-i 'aşk ile ser-mest ol Selāmī 'ārif ol
Sīne-i mecrūha olmaz bādeden gayri 'ilāc
G.37/5

Aşk, zahidleri meyhaneden meyhaneye gezdirecek güçte

bir duygudur:

Halvetinden zindān ider bir cām ile ‘ābidlerūn
Gezdirür meyhāneden meyhāneye zühhād-ı ‘aşk

G.146/10

Aldığı dini eğitim ve tasavvufi terbiye; şarap, aşk, meyhane mevhumlarını gerçek manada işlemekten şairi alıkoymuş; bu kavramlar bir nevi dini ve tasavvufi bir atmosfer içinde kamufle edilmiştir.

Selami'nin, "döne döne" redifiyle yazdığı gazeli Necati'nin aynı redifli gazeline naziredir. Şair, kendini bir Mevlevi dervişine benzetiyor. Semā eden melevi taze gözyaşı döker. O, semā ederken felek şu'lelenir:

Selāmī:

Mevleviyim dökerim eşk-i teri döne döne
Çün felek şu'lelene dil kameri döne döne

G.197/1

Necātī:

Ayagı yer mi başar zülfüne ber-dār olanın
Zevk u şevk ile verir cān u serī döne döne

Şeyhülislam Bahayî'nin (1601-1653) "Neylersin" redifli gazeline nazire olarak yazılan gazelde ise şair; şevk dolu bir kimliğe bürünüyor.

Bahāyī:

Dağıtdın hāb-ı nāz-ı yāri ey feryād neylersin
İdüp fitneyle dünyāyı harāb-ābād neylersin

Selāmi:

Ḥakīkī yāri bul ey dil mecāzi yāri neylersin
Seni mehcūr-ı dīdār eyleyen aḡyārı neylersin

G.170/1

Aşağıdaki iki beyitinde ise şair; Tecāhül-i ‘ārif sanatını kullanarak, sanatındaki ve tasavvufi terbiyesindeki ustalığı ile övünüyor.

Bu kemālāt ile olsam nola mescūd-ı melek
Gelmedi gelmez miḡālüm ‘āleme bir dāneyem

G.166/2

Bilmedüm ‘aşkıyla nālān olduğum mıdur suçum
Zikr-i Mevlā ile giryān olduğum mıdur suçum

G.167/1

Selāmi’nin şiirlerini toplu olarak değerlendirecek olursak, gazel sahasında daha başarılı olduğunu görürüz. Kasidelerinde, klasik kaside geleneğinin dışına çıkmamıştır. Kasidelerini söylerken bazen Arapça-Farsça kelime ve terkiplere, girift ifadelere yer vermiş, bazende akıcı, anlaşılır bir dil kullanmayı tercih etmiştir.

Ḳulu’llāh sümme zerhüm naşşı üzre mā-siva’llāhdan
Geçüp ez cān u dil Allāhı itdi maḡşad-ı aḡşā

K.7/80

Ḳāf-ı ḳalbüm kāneli’llāh sırrına maḡhār olup
Ḳāf kana’llāhla da maḡv ola naḡnu enā

K.2/11

Hz. Muhammed’in vasıflarını anlattığı bölümlerde

gayet anlaşılır bir ifadeye yer vermiştir.

Ḳahkaha eylemedi kıldı tebessüm gāh gāh
Şekl-i dendānda nümā-nūr ile tölmişdi dehān

K.3/49

Mustafa Selāmī Efendi, musikiyle de ilgilenmiştir. Müseddes şeklinde yazdığı aşağıda ilk beytini aldığımız na‘t-ı nebevisi şevk-tārāb makamında bestelenmiştir:¹⁶

Bir mu‘azzam pādişehsiñ ki ḵuluñdur cümle şāh
Ḳurb ev-ednāda vaz‘oldı senünçün taht-gāh

Müs. 2I/1

Gazellerinde ise rahat ve ince söylenmiş beyitler çoğunluktadır. Örneğin muhammes şeklinde yazdığı vücūd-nāme’de, insan vücudundaki sırlardan akıcı, anlaşılır ifadelerle bahsediyor: Vücud; dünya ve ‘ukbānın vasıflarını haiz bir muammadır.

Bir mu‘ammā cāmi‘-i dünyā vü‘ukbādur vücūd

Muh 4V/3a

Geleneklerden ve meslek erbabından bahsedilen beyitlerde, halk söyleyişlerine ve mahalli unsurlara yer verilmiştir.

Bir dili şaf‘ārifi gördükde ḵalbi sāf bilür
Gevher-i zī-ḵıymetün miḵdārını sarrāf bilür

G.87/1

Müslümanlar her sene iki bayram ve bir doğum

¹⁶ Bursalı Mehmet Tahir Efendi, Osm.Müellifleri Sadeleştiren: A.Fikri Yavuz-İsmail Özen, C.I, s.118.

kutlarlar. Ancak, mübarek ayda iki doğum iki bayram yaşanır.

Her sene dü'ıyd ü yek mevlūd iderken mü'minin
Bu mübārek māhda gördük dü mevlūd u se 'ıyd

T.35/15

Selāmi'nin gazellerinde, olgun bir neşe ve söyleyiş ustalığına rastlıyoruz. Bu tarz söyleyişte bir aşk ıztırabı veya hicran temi terennüm edilirken bile, neşeye benzer bir hissin coşkunluğu duyulur.

Ber-karār olmaz kişi meh gibi evc olsa yeri
Böyledür ahvāl-i 'ālem gāh bedr ü geh hilāl

G.159/3

'Āşık, kaza oklarına bir hedeftir.

Nedür bu da'vi-i 'aşk ya nedür şikāyet-i ğam
Kazā sihāmına 'āşık hedef degülde nedür

G.73/4

Şair, Arapça sözcüğün emir şeklini redif olarak kullanarak değişik bir müzikalite sağlamış:

Yatma gönül Hākdan utan vakt-i seher kum kum kum
Aç gözini h'ābdan uyan vakt-i seher kum kum kum

G165/1

Mustafa Selāmi Efendi'nin, kasidelerinde Nabi'nin; gazellerinde ise, Baki'nin, Ş.Bahayî'nin Necati'nin, Hoca Neş'et (Mur 3)'in izlerini görmek mümkündür. Sosyal ve gerçek hayattan kopuk bir edebiyat olarak, haksız yere tenkide uğrayan Klasik Türk Edebiyatı; pek tanınmamış bir şahsiyet olmasına rağmen Mustafa Selāmi Efendi' de dahi

gerçek ve sosyal hayatla içiçe olduğunu hissettirmiştir. Kasidelerinde İslam tarihi ve kültürünü yansıtan şair; özellikle tarih manzumelerinde yaşadığı dönemin afetleri, padişahların tahta çıkışları, İzmir ve Menemen civarındaki mimari yapılanma şekilleri hakkında bize bilgiler veriyor. Bunlar, inzivayaçekilen, dış dünya ile irtibatını kesen kişinin aksettirebileceği hususlar değildir. İnsanlarla içiçe yaşayan ve sosyal olaylar üzerine düşünen, bu olayların psikolojik tesirini şiirlerine yansıtan şair, Klasik Türk Edebiyatı'nın gerçek manasını ifade etmeye çalışmıştır.

ESERLERİ

Yaptığımız araştırmalara göre Selâmî'nin bir Divan'ı olup kaynaklar O'nun başka bir eserinden söz etmemektedirler.

İstanbul Üniversitesi Yazma Eserler Kataloğu'nda Selami Divanı'nın üç nüshası olduğu belirtilmiştir. Bunların dışında İstanbul Bayazıt Kütüphanesin'de 26350 numaraya kayıtlı Divan'ın matbu bulunmaktadır.

Selâmî Divan'ı 3000 beyitten oluşan bir divan olup içinde tevhid, na't, münâcât gibi dini konularda yazılmış manzumeler vardır. Bunun yanında tarih manzumeleri ve rubâ'iler de yer alır.

Selâmî Divanı'nın Nüshaları¹⁷

1. İstanbul Millet Kütüphanesi Ali Emiri Efendi Manzum Eserler Bölümü (Ünüşhas.)

Kütüphane numarası 214'tür. Md.ta: 76 yk, 204x130 öç, talik yazı, 19 satır, Avrupa kt, kırmızı sbz, kahverengi meşin, soguk damga şemseli, miklepli ct.

Başta Ali Emiri Efendi'nin vakıf mührüyle kütüphanenin resmi mühür ve damgası Mustafa Fehim namına bir zat mührü basılıdır.

Sonunda 76-78 yapraklarda;

"şâh-ı bir zevâlim'âlem-i mânâ oğğımdır" mısrasıyla başlayan bir gazelin Farsça'ya tercümesi yazılıdır,

Bu nüshada; 1 münacat, 3 na't, 1 terkib-bend, 1 terci'i-bend 4 muhammes, 6 tahmis, 3 murabba, 1 Farsça manzume, 35 tarih, 193 gazel, 5 kıt'a, 59 ruba'i, 1 muamma, 10 Farsça beyit bulunmaktadır.

¹⁷ İst.Üniversitesi, Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu s.1039

2. İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi

Kütüphane numarası Ty, 5678'dir. (Mnüshası)

Md. ta: 60yk, 233x153 ölç, nesih yazı, 25 st, Avrupa kt, kırmızı sbz, kırmızı renkte meşin, zencirekli, miklepli ct.

Başta kütüphanenin resmi mührü basılıdır.

Bu nüshada; 1 münacat, 3 na't, 1 manzum hilye-i peygamberi, 1 miraciye, 1 miraci-i ruhani, 1 çār-yār medhiyesi, 1 terkīb-bend, 1 terci'i-bend, 2 muhammes, 6 tahmis, 4 murabba, 1 Farsça mesnevi, 35 tarih, 199 gazel, 66 kıt'a, 1 muamma, 5 beyit, divan tertibine dair 2 tarih, 1 gazelin Farsça mensur şerhi bulunmaktadır.

3. İst.Üniversitesi Kütüphanesi

Kütüphane numarası T, 5724 (i nüshası)

Md ta: 48yk , 195x140-152x 95 ölç, mesih yz, 13 satır Avrupa kt, 1 ve 18. yapraklar hafif nakışlı ve tezhipli bk. kırmızı seb, yıldız ct, açık kahverengi meşin, istampa yıldızlı, kenar sulu ct,

Başta kütüphanenin resmi mührü basılıdır.

Bu nüshada; 1 münacat, 1 miraciye, 1 terci-bend, 1 çār-yār medhiyesi, 2 on iki imam medhiyesi, 1 muhammes, 2 tahmis, 1 terkib-bend, 117 gazel bulunmaktadır.

ŞİİRLERİNİN ŞEKİL VE DİL ÖZELLİKLERİ

Mustafa Selami Divanı'nda, 8 kaside, 3 terkīb-bend, 1 tercī-bend, 1 düvazdeh, 2 müseddes, 4 muhammes, 5 tahmis, 3 murabba, 37 tarih, 225 gazel, 5 kıt'a, 57 ruba'i, 5 beyit bulunmaktadır. Bunların yanı sıra Farsça manzumeler ve beyitler, ayrıca bir gazelin Fasça mensur şerhi bulunmaktadır.

Şair, kasidelerinde klasik kaside düzenini kullanmıştır. Mesela nesib, bölümünde Hz. Muhammed'in övgüsüne, daha sonraki bölümlerde de vücud aksamının tasvirine ve mucizelerine yer vermiştir. Tabiat unsurları, benzetme amacıyla kullanılmıştır.

Gümüş āyine gibi pāk ü beyāz ü berrāk
Anda envār-ı tecelli görünür idi 'ayān

K.3/65

Selāmī'nin kasidelerinde tegazzül bölümüne de yer verdiğini görüyoruz. Mesela 6. kasidesinde 46. beyitten, 7. kasidesinde 59. beyitten ve 8. kasidesinde 8 beyitten itibaren tegazzül bölümleri yer almaktadır.

Selāmī'nin bazı gazelleri uzundur. Bunlara özellikle 38.85,135. gazeller örnek verilebilir. Şairin gazellerinin geneli konu bütünlüğüne sahiptir. Örneğin "kıl meded" redifli 48.gazeli, baştan sona Allah'tan af dileyen bir kulun hislerini ifade eder. Şair, ẖāb-ı ğaflet'ten duyduğu rahatsızlığı veciz bir söyleyişle dile getiriyor.

H̱āb-ı ğaflet perde çekdi görmedüm 'isyānumı
Kılmadum inşāf ile hiç bir gün āhı kıl meded

G.48/3

Bâkî'nin "saf saf" redifli gazeline nazire olarak yazmış olduğu 135. gazeli de yukarıdaki 48. gazeli gibi yek-âhenk gazele örnektir.

İç diyu kâse ile kevseri cennetde senün
Reh-güzârında dutar hûri vü gılman şaff şaff

G.136/8

Şairin her beytini, aynı güç ve güzellikte söylediği 219. gazeli de yek-âvâz gazele örnek gösterilebilir:

‘Ömrüm tükendi sehv ile ‘isyân tükenmedi
Tûl-i emelle gaflet ü nişyân tükenmedi

G.219/1

Selâmî, bazı gazellerinde musammat gazel kafiyeleşimini kullanmıştır. 165. gazelin şu beyti buna örnektir:

Yatma gönül Hâkdan utan vakt-i seher kum kum kum
Aç gözünü h’âbdan uyan vakt-i seher kum kum kum

Gazellerinde rediflerini genellikle Arapça sebab, mest, garib, aşk, şeyh.. kelimelerden seçen şair; bazen de nidâ edatlarını redif olarak kullanmıştır. (cânâ, yâ resûla’llâh, yâ Rab, yârabbi...) Soru sözcükler ile

(... degülde nedür, olduğum mıdur suçum, ... nedendür, ... mi olur) kurduğu redifler de dikkati çekiyor:

Nedür bu da‘vi-i ‘aşk yâ nedür şikâyet-i gam
Kazâ sihâmına ‘âşık hedef degülde nedür

G.73/4

Bazı gazellerini Farsça yazdığı gibi, bazı

gazellerinde beyitlerin arasına Arapça-Farsça beyitler serpiştirmiştir. Örneğin 14.gazelin 6. beyiti Farsça; 162. gazelin 1. ve 2. beyitleri Arapça'dır.

Selami, aruz veznini genellikle başarıyla kullanmıştır. Ancak bazı beyitlerde zorlandığı görülür. Mesela, 7. kasidenin 71. beyitinde vezin bozuktur.

Maḳām-ı ümmeti cümle 'ayān oldu merātibce
 'Avām u ḥāvās u ḥāşü'l-ḥāş içün me'vā-yı ḡam-fersā
 K.7/71.

Kullandığı aruz kalıplarından bazıları şunlardır:

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

G.165, G.162, G38

Müfteilün fāilün müfteilün fāilün

T.22, T.21, T.15, G.25, G.74.

Mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün

K.7, K.6, Muh 1, T.10, G.154, G.126, Trk.b 1, R1

Mefāilün mefāilün feülün

G.153, G.61, G.153

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

K.1, Müsl., Tah.5, T.7, G.14, G.22, R5, R.9

Feilātün feilātün feilātün feilün

K.4, G.52, G.78, G85, G.197, R.6

Mefülü mefāilü mefāilü feülün

G.16, G.29, G.31, G.80

Fāilātün fāilātün fāilün

G.53, R.3

Mefāilün feilātün mefāilün feilün

G.73, G.112, G.113

Mefülü fāilātü mefāilü fāilün

G.75.

DİL ÖZELLİKLERİ

Selâmi Divânı'nda dikkat çeken bazı dil özellikleri şunlardır:

Fonetik Özellikler

Sızıcılışma

k>h

Dahı Trk.b.1 II/2b, T1/9b, K.3/43a

Ünlü Türemesi:

Yalınuz G.22b/2b, G.135/2a

Kıral Trk.b.1 III/2b

d>t-t>d

Dutar G.135/8b

Tuyunca G.194/1b

Tur G.140/4a

Töküp T.31/7a

Asdı T.10/13b

İçdi G.10b/5b

Atdı T.10b/13b

p>b Metinde "b" olarak gösterilen zarf-fiil eki "b" olarak okunmuştur.

Eyleyüp T1/11a

Bulup Trk.b. 3 III/4a

Olup G.66/1b

Kılup G.35/3b

Morfolojik Özellikler

0 act

Can gözin G.51/5a

Aşk şarabın iç- Tah 3 VI/5a

Dostunun kanın iç- Mur 3 II/2b

Din evin ma'mur it-Trk.b. 2III/5b

Gen ekinin düşmesi

Gözüm nuru T.31/1a

Zamir n'sinin düşmesi

Oları Trk.b.2/14b

Olalar K.3/51a

Yapım Ekleriyle İlgili Özellikler

Günümüzde kullanılmayan bazı eklerin Divan'da örneklerine rastlıyoruz.

-(I)'cek

idicek T.10/7b

-dukda

gördükde G.87/1a

oldukda G.12/2a

ATASÖZLERİ VE VECİZ İFADELER

Selami, şiirlerine aldığı atasözleri, deyimler ve veciz ifadalarla m̄nā zenginliğini yakalamıştır. Divan'da yer alan ifadelerin büyük bir kısmının atasözü olup olmadığına bugün için karar vermek mümkün değildir.

Atasözlerinin beyitler de yer alışı mana bakımından ve kısmen de iktibas yoluyla olmaktadır. Şair, vezin zoruyla atasözlerindeki kelimelerin yerlerini değiştirdiği gibi, bir kelimenin yerine başka bir kelimeyi de kullanmaktadır.

Şiirde irsal-i mesel yoluyla atasözlerini kullanma geleneği Taşlıcalı Yahya, Necati, Hayali Bey gibi büyük ustalarla sürdürülmüş, 18.yy'da "Mahallileşme" hareketiyle birlikte şairlerimiz bu dil zenginliğinden istifade etmişlerdir.

"Bu meseldür", "Meseldür söylenür", "dirler kim" gibi ifadeler o sözün atasözü olduğunu veya en azından o devirde yaygın bulunduğu işaret eder. Bu ölçüler içinde Divan'da rastladığımız bazı atasözleri şunlardır:

Garib, görse de kör olur.

Ġurbet elde 'aynıma mihr olsa gelmez zerreveş

Bu meşeldür olsa da b̄nā olur a'mā garib

G.22/3

Erenlerin sağı solu belli olmaz.

İktidā it ehl-i 'aşka bakma şāğ u şoluna

Bu meşel olmaz erenlerde Selāmī şol u şāğ

G.135/5

Gün doğmadan neler dogar.

Naḥl-i ümidüñden semer bir gün ele b̄-ğam girer

Gün toğmadan neler toğar es-şabru miftaḥü'l-ferec

G.38/8

Dağ üstü bağ olmaz.

Hamdū'llāh iltifāt-ı lutf-ı şāh-ı 'aşk ile
şimdi oldu ni'met-i vaşl ile her dāğ üsti bāğ

G.133/4

Cehalet başa beladır.

Mülhid diyü söylerse eğer kürside vā'iz
Ma'zūr tutarız başa belā çünkü cehālet

Trk.b.3 V/6

Altının kıymetini (kadrini) sarraf bilür.

Bir dili saf 'ārifi gördükde kalbi şāf bilür
Gevher-i zî-kıymetün mikdārını sarrāf bilür

G.87/1

Kelām-ı kibar

Yaradılışını bilmeyen insana yakın dost olmaz.
İnsanı bilmeyen, Allah'a yakın, dost olmaz

Geçmeyen hayvanlığın insana olmaz āşinā
Bilmeyen insan nedür sübhāna olmaz āşinā

G.13/1

Kimseye zarar vermemek ve hiç kimseden zarar görmemek.

Selāmī kāmilūn tut pendini mengüş-ı güş eyle

Ne sen bir kimseden incin ne senden biri incine

G.196/5

İşin asıl gereği yerine getirilmezse, o iş gerçekleşmiş sayılmaz.

Bâtının pāk it Selāmī zāhire olma karīb

Pâyını gâsl itmeyince mesh olunmaz müzeyye

G.201/5

Ne kadar maharetli olunursa olunsun, sirkeden bal yapılamaz.

Selâmi, zâ'ika virmez kelâmuñ türş-i tab'anâ
Bilürsin san'at-ı hikmetde sirke engübîn olmaz

G.91/7

DEYİMLER

Selami, Divanı'nda deyimler ve halk söyleyişleri, ifadeyi kuvvetlendirerek, anlamı zenginleştiren bir unsur olarak yer almışlardır. Şair, deyimlerin yardımıyla kināye, tenāsüp, tezat, telmih sanatlarını gerçekleştirmiştir. Bu şekilde şair; dil, ifade ve üslup bakımından zengin ve güzel mısralar meydana getirmiştir.

Mesela şu beyitinde şair, deyimler sayesinde bir kelām-ı kibār oluşturmıştır:

Selāmi kāmīlūñ tūt pendini mengūş-ı gūş eyle
Ne sen bir kimseden incin ne senden biri incine

G.196/5

Şair, deyimler dışında halk söyleyişlerine de yer veriyor. "Baş açık yalın ayak yollara düşmek "ifadesini;

Sen mu'ini dest-girī ol Selāmi kemterūñ
Baş açık yalın ayak düşdüm yola tenhā ğarib

G.19/5b

şeklinde kullanıyor.

"Ayak çekmek" deyimini şair, şu beyitte ihamlı olarak kullanmıştır:

Çekdükçe dil ayak der-i mey-hāneden yine
Cām elde mişl-i sūbha-i mercān tükenmedi

G.219/3a

Selāmi Divanı'nda tesbit edebildiğimiz deyimler ve tabirler şunlardır:

Ādem ol-Trk.b.3 VIII/6b

Al kıana boyan-G.62/3b

Aradan ikiliğin git-Trk.b.2 II/3b

Ayak bas-K6/56b

Ayak çek-G.219/2b

Bābında kul ol- Trk.b.3 XI/4a

Bağrı yanık ol-G.15/2b

Bağrı delik ol-G.80/7b

Bağrı taş ol-G.109/3b

Baş eğ-K.6/47b

Baş pārele G.80/4a

Baş açık yalın ayak yola düş-G.19/5b

Başına gün doğ-T.10/7a

Başına taş çevir-G.106/3b

Bend eyle-K.5/4a

Berķ ur-K.6/13a

Bilmez ol-G.152/5b

Bū vir-G.41/1a

Būs-gāh et-K.3/75b

Būse-gāh ol-G.21/3a

Can at-Trk.b 3 II/7a

Can bul- K.6/37b

Can çek-K.3/21b

Can eyle-K.3/63a

Can vir-Trk.b.3 XIII/5a

Can-fedā eyle-Tah 2 II/2a

Candan geç-G.66/4b

Ciger-hūn it-G.88/4b

Cilā eyle-Trk.b. I/3b

Çehre-sāy ol-K.3/75a

Dağ aç-G.66/3b

Dağ üzre dağ aç-G.134/1b

Dāmenin dut- Muh III/1b

Dem eyle-K3/48a
 Dem bil- K.6/35a
 Derde düşür-G.102/2a
 Dest aç-G.156/6b
 Destin dut-K.8/27b
 Dil riştesini kes-Trk.b.3 VIII/3b
 Din evin ma'mûr it-Trk.b.2 III/5b
 Dosta post vir-G.66/4b
 Dostunun kanın iç-mur 3 II/2b
 Dû'âlemde rûsvâ ol-Trk.b. 2 I/14b
 Dünya yogına ğam çek-G.121/5a

El bağla- G.135/6b
 Eli bağlı ol- G.61/5b
 Emek çek- G.212/3a

Fena menziline irdir- Trk.b.3 I/3a
 Feth eyle- K.5/2a
 Feyz ol-K.8/3b

Ġam ye- G.3/4b
 Garķ et-K2/14a
 Ġayb ol- K.5/14a
 Geşt-i deşt it- K.8/29a
 Gice gündüz çalış-Trc.b. 1 IV/5a
 Ġülünden ayrı düş-K.6/25b
 Ġül gibi açıl-Trk.b.2I/6a
 Ġözünü aç- Trc.b. 1I/9b

Hacil et-K.6/83a
 Hakk eyle- K.7/97b
 Hāk ile yeksān ol-G.222/7b
 Halāř eyle-K.1/9a

Ḥavf u recādan geḥ-Muh 3 III/1b

Ḥayrete düş -G.152/5a

Hebā eyle-mur 3 IV/1b

Hem-rehi ol-K.7/76a

Hem-ser ol-k.3/85b

Her günde bin güne cefa eyle-Mur 3 IV/1a

Hū çek-Trc.b.1 V/5b

Humār çek- G.42/3a

Hoş gel-G.84/5b

İbkā bul-K8/24b

İnşa eyle-K.6/60b

İmlā eyle-K.7/45b

İrmez yere el uzat-G.38/4a

İşigin taşını başına efser-i 'izzet kıl-Tah.4 III/1b

İşin altun it-Tah 1 III/2b

İşigine kul ol-G.74/8b

Kadri 'ayān ol-K.7/11b

Kana boyan-G.150/4a

Kan dök- G.88/3a

Kan yut-G.182/5a

Kanlar saç-G.150/2b

Kan ye-B.4/1b

Kanlu yaş dök-G.208/9b

Kār et-K.7/106a

Kara su dök-K.3/22b

Kemal ehli ol-K.8/3a

Kebāba dön-G.183/1b

Kilk-i kudret yaz -G.12/3a

Kulagın kırışte dut-G.218/2b

Lāf ur-G.32/4a

Māl u can terk it-Mur 2 VI/1a
 Meded kıl-K.7/22a
 Mengüş-ı güş eyle-G.196/5a
 Merhem ol-K.7/25b
 Mesken tut-k.8/10a
 Mir'āt edin-k.6/70a
 Murād üzre murād ver-T.30/16b
 Mübtelā ol-mur3XI/ 2b

Nasib al-K.6/11b
 Naķş it-Trc.b 1 V /5b
 Nażar kıl- T.18/5b
 Nefes al-K.7/125a
 Nihān ol-K.7/98a
 Nişān veril-K.3/5b
 Nīl-i 'adlin akıt-Trk.b.1 III/3a
 Nūrın eyle-K.1/5a
 Nusret ver-K.5/13a
 Nuţķa gel-K.3/46a
 Nümā eyle-Trk.b.2 I/1b

Ocagı sön-G.60/6b

Pāyına düş-G.173/2a
 Perde çek-G.48/3a
 Pür ol-K.3/17b

Raḥmet et-K.6/61a
 Rahmet ol-K.7/114a
 Raķsān kıl-K.3/16b
 Rāhını tut-K.2/7a
 Recā geç-Mur 3 III/1b
 Rehā kıl-K.2/3b

Recā kıl-K.7/32a

Revā ol-K.2/8b

Rüşen görün-Trk.b.3 IV/7b

Şeb-çerāğ ol-K.6/21a

Şeref bul-K.26b

Şafā vir trk.B.1 1/3B

Selāmet vir-K.5/6B

Sevdāya düş-Tah 3 VIII/1a

Sīneye çek-K.6/52a

Söz hıfz it-Trk.b.2I/7b

Taş dik- T.10/15a

Taşlar alup döğün-Mur 3 IV/2a

Tatlu canında bul-Mur 3 V/1b

Ten sıratın geç-Tah 3 V/2b

Uğruna git- K.6/3 35b

Üryān kal-K.4/16b

Yanıp kül ol-G.157/5b

Yerde gökde ara-G.6/6a

Yüz dut-T.35/9a

Yüz sūr-G.74/9a

Yol aç-G.74/2a

Yolına baş git-G.150/3b

Yolına ser vir-Muh 1 V/1a

EDEBİ SANATLAR:

Zengin kelime hazinesine sahip olan Mustafa Selāmī Efendi, edebi sanat ve mazmunları başarıyla kullanmıştır. Şairin en çok kullandığı edebi sanatlara birer örnek aşağıya alınmıştır.

Telmih

Revān itmek dilerseñ āb-ı feyzi şehri-ı şirine
Anı Ferhādveş ‘aşk-ı āteş ile dāg açandan şor

G.66/3

Atup Hallācveş meydān-ı ‘aşka penbe-i cismūñ
O da‘vā-yı ene’l-haḡ noldığın cāndan geçenden şor

G.66/4

Müretteb Leff ü Neşr

Emr-i haḡkı tutmayan ādem şeri‘atten çıkar
Rāh-ı pīre gitmeyen sālik tarīkatden çıkar

G.70/1

Mübālağa

Yazılmaz vaşf-ı pāki kā’inat olsa cümle ‘ālem
Ḳalem eşcār, semā varak, midād olsa eger deryā

K.6/75

Tezat

Tekye vü medresede şūfī-i ebrārda da var
Mü’mīn ü fāşık ü aḡyār ile eşrārda da var

Trc.b.IV/3

Teşhis

Yazmağa vaşfun 'Utarit destine almış kalem
Şems zer-levh üzre tezhîb itmege altun varak

G.141/4

Tenasüp

Müzeyyen kaşr-ı âlîler zümürüdden zebercedden
Kimi yakut-ı ahmerden kimisi lü'lü-i beyzâ

K.7/66

Aliterasyon

Ne mâzi zikrini eyle, ne kıl müstakbelün fikriñ
Bu demde âdem isen dem bu demdür di bu gamdan gec

G.35/2

Tecâhül-i 'ârif

Bilmedüm aşkıyla nālân olduğum mıdur suçum
Zikr-i Mevlâ ile giryân olduğum mıdur suçum

G.167/1

Taklîd ile taḥkîke kişi mahrem olur mı
Çâr-ı terk ile her tâc giyen Edhem olur mı

Trk.b.3 VI/1

İham

Çekdükçe dil ayak der-i meyḥāneden yine
Cām elde miḡl-i sübhâ-i mercân tükenmedi

G.219/3

Hüsn-i ta'lîl

Öyle bir sultân-ı a'zâmdur ki fahr-ı kâ'inat
Anuñ için ḥalk olundı bu cemi'-i mümkinât

G.24/1

İktibas

"İnne min şey'in yusebbu' "remzini gūş ideli
Sem'-i cāna bir gelür āvāz-ı tekbir ü ḥaṣīr

G.84/2

İrsal-ı Meşel

Gurbet elde 'aynıma mihr olsa gelmez zerreveş
Bu meşeldür olsa da bīnā olur a'mā ḡarīb

G.22/3

İstifham

Nedür bu da'vī-i 'aşk ya nedür şikāyet-i ḡam
Kaṣā siḥāmına 'āşık hedef degülde nedür

G.73/4

II.Muhteva Özellikleri

A.Din ve Tasavvuf

1. Din

Mustafa Selāmī Efendi mutasavvıf bir şairdir. Bu nedenle, Divanı'nda din ve tasavvufla ilgili unsurlara oldukça geniş yer vermiştir.

Divanı'nda; tevhid, münācāt, na't, manzum hilye-i peygamberi, mirāciye, çār-yār medhiyesi, on iki imam medhiyesi gibi dini muhtevalı manzumelerine rastlanmaktadır.

a.Allah

Divan'da Allah, İslami inançlara uygun olarak daha çok vasıflarıyla zikredilmektedir.

Selāmī; Allah, Kadir, Zü'l-mennan, Yezdan, Kadim, Rahman, Gufran, Halık, Hayy gibi sıfatlarla Allah'ın kudret ve rahmetinden bahsetmektedir.

vāhid ü ferd u 'azīm u ehadd ü zū'l-mennan
 Kadīr ü muḳtedir u Ḥayy u Kadīm u yezdān
 K.3/1

Şair, Allah'ın, kullarının her hal ve hareketinden haberdar olduğunu ve kulların hepsinin Allah'ın emirlerini yerine getirmeye mahkum olduğunu belirtiyor:

Ḳullaruñ ḥāli ilāhi sana ma'lūm mı degül
 Her biri emrine bin cān ile maḥkūm mı degül
 G.156/1

Allah-kul ilişkisini Allah'ın sıfatlarını ve kulun noksanlarını sayarak anlatıyor, Allah'tan yardım istiyor:

Biz ḳuluz sen Hālīḳ u Yezdānsuñ yā Rab meded
 Biz güneḥkār 'asi sen gufrānsuñ yā Rab meded
 G.49/1

Her zaman Allah'ı zikreden şair; kendini Allah'a kavuşmuş bir derviş olarak görüyor:

Zikrimüz hū fikrimüz hu nālemüz hū dem-be-dem
 Vāşıl olmuş cezbe-i raḥmāna dervişlerdenüz
 G.93/4

Allah'ın varlığını her şeyde görebiliriz, zahidin zikrinde de arifin fikrinde de:

Zāhidūñ cennet içün sürdigi ezkārdā da var
 'Ārifūñ vuşlat içün kıldığı efkārdā da var

Trc.b.1 V/6

Selāmī; Allah'ın varlığını; aşağıdaki beyitinde, tezat sanatını kullanarak çok güzel ve net bir şekilde izah etmiştir. Allah'ın varlığı bir bilmecedir. Yokta da, varda da; karanlık gecede de, nurla dolu günde de Allah varlığını göstermektedir:

Bir mu'ammādur o kim yokda da var varda da var
Şeb-i zulmetde de var rûz-ı pür-envârda da var

Trc.b. 1V/1

b. Melekler

Nurdan yaratılmış olan melekler dişi ve erkek değildirler, yemezler içmezler, uyumazlar. Halleri başka yaratılmışlara benzemez. İlahi emirlerin gerçekleştirilmesinden sorumludurlar. Allah, bunlara kuvvet ve kudret vermiştir. Daima tesbih ve zikir içindedirler.¹⁸

Cebra'il

Cebra'il'in makamı gökyüzü, hususiyle sidretü'l-müntehadır. Tasavvufi manada aşık Cebra'il'in ulaşamayacağı yerleri seyretmiştir.Hz.Mevla, Cebra'il'e Sidre'den ötesini mücade etmemiştir. Peygamber, bundan sonra yola yalnız devam etmiştir.

Varınca sidreye Cebra'il şāha pūs-pāy itdi
Didi bundan ziyāde virmedi destūr baña mevlā

K.6/51

İsrafil

Kıyamet günü Haşr ve Neşri sur'uyla O haber

¹⁸ İskender PALA, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, C.I-II Ank.1989, s.329.

verecektir. Sur'a ilk üfürüşünde bütün canlılar ölecek, ikinci üfürüşünde ise hesap için dirileceklerdir. Edebiyatta daha çok ikinci üfürüşüyle tenasüp içinde ele alınır¹⁹. Şair, İsrâfil'in Sur'uyla ilgilenmeyi yersiz buluyor. Esas olan; insanın kendini, ne olduğunu bilmesidir. Can veren hakikatın araştırılmasıdır:

Gel sūr-ı İsrāfil'i bırak neydüğĩñ öğren
Cān nefh idici sūr-ı ḥaḳīkat niye dirler

G.80/5

C.Kitaplar

Klasik Türk Şiirin'de Kur'an, "Mushaf" kelimesiyle çok anılır. Güzellik, mushaftır. Ondaki harfler, süreler, ayetler.. vs. sevgilinin birer güzelliğini karşılar.

Oḳursañ muşḥaf-ı hüsninde ḥaṭ-ı nokṭa-i ḥālĩñ
Sevād u naḳş-ı ḥarfin nūr-ı ma'nādan seçenden şor

G.66/2

Ledün ilmi, Allah'ın sırlarını bilme ilmidir ki, bunu ancak Allah bilir ve peygamberlerine öğretir. Şair, Kur'an'ın her yazısının Hakk'ın sırları olduğunu söylüyor. Kur'an'ı okumak ve uygulamaya çalışmak yeterlidir.

'İlm-i ledünden sebaḳ okur iseñ bir varak
Biline esrār-ı Ḥaḳ her yazı Kur'ān olur

G.74/6

¹⁹ İskender PALA, a.g.e, s.262.

d.Ayetler ve Hadisler

Eserde, ayetler genellikle kısmi iktibas yoluyla zikredilmiştir. Tesbit edebildiğimiz bazı hadisler ve ayetler şunlardır:

Hazihi cennatü adnin fedhulu halidin²⁰

Mûtu kable ente mûtu²¹

"Fakrım ile fahreylim"²²

"Fe'emma'il lâ-tenher"²³

"Urvetü'l-vuşka" Düvazdeh 1/2²⁴

Şair, aşağıdaki beyitinde bir ayetin manasına (Hayır da şer de Allah'tandır)²⁵ telmihte bulunmuştur:

Benlûk hayâlin itme iriş nûr-ı cezbe

Her ne gelürse cezbe-i rahmāndan gelür

G.75/5

Tebbet suresine yapılan telmih ise Farsça beyitinde şu şekilde geçmektedir:

Ān yekī "ḥablü'l-metīn"²⁶ der-dest şod derrāh-ı dīn

Ve ān digər "ḥablü'l-mesed" ber-best çün tebbet yedā

G.14/3

Selāmī; derdi ile figan eden cigerinin kanı ile

²⁰ TS/3 Kur'an 49/73

²¹ T 3 V/1

²² G.221/5

²³ K.7/115

²⁴ Kur'an 2/25b

²⁵ Kur'an 2/256

²⁶ Kur'an 3/103

inleyen kişiye "Cennetin anahtarı sabırdır" manalı hadis ile cevap veriyor:

Ey derd ile efgān iden es-şabru miftāhü'l-ferec
Yā hūn-ı dil nālān iden es-şabru miftāhü'l-ferec
G.38/1

e. Peygamberler

Hz. Muhammed

Hz. Muhammed; Selāmi'nin beyitlerinde, Ahmed, Habib, Mustafa, Resul, Nebi, peygamber gibi isimleriyle zikrolunmaktadır.

Hz. Muhammed; zulmetin karanlığını gidermiş, alemi aydınlatmıştır. O, hidayetin üstün güneşidir.

Zulmet-i küfri giderdi 'āleme virdi ziyā
Şems-i tevfiķ-i hidāyetdür Muḥammed Muṣṭafā
G.7/4

Şair Hz. Muhammed'e köle olanın, yani O'nun gösterdiği yoldan gidenin, iki cihanda da kurtuluşa ereceğini belirtiyor:

Eyā ḥabīb-i ḥudā ey nebiyy-i ḥāşü'l-ḥāş
Saḥā gulām olan oldu iki cihānda ḥalāş
G.112/1

Hz. Muhammed'in yüzünü gören kafir bile müslüman olur:

Yüzini gören olur kāfir müselmān Aḥmedūn
Tah.2 II/3a

Selāmī, aşağıdaki beyitinde de Hz.Muhammed'in yüzünün güzelliğinden bahsediyor. "Ay yüzlü "resulu'llahı görenler iki alemde de bayram ederler. Kadir gecesi, O'nun ancak saçının kakülüdür:

Şamer vechün görenler 'ıyd iderler iki 'ālemde
Şeb-ı kadr olan ancak kākülündür yā resūla'llāh
G.180/3

Aşağıdaki beyitlerde Hz.Muhammed'in mucizelerine işaret ediliyor:

Her benānuñ āftāb-ı kevser idi gūyiyā
Ümmetān-ı teşnegānuñ nūş iderdi andan āb
G.17/3

Vahdetün sırrını mi'rācda habībine hūdā
Kāb-ı kavseyn-i ev-ednā ile itdi imā
R.17/1

Şair, Hz.Muhammed'e kavuşma arzusu içindedir Gönül kuşu "ey sevgili, ey sevgili" diyerek peygamberi zikr etmektedir.

Gül cemālinün hayāline seher bin zār ile
Murğ-ı gönlüm zikr idüp dir yā habīb yā habīb
G.19/3

Selāmī; dünyanın yaratılışına ve ahiretin hazırlanışına sebep olarak Hz.Muhammed'i gösteriyor.Her şey O'nun gelişi için ve sırrına vasıl olmak için hazırlanmıştır:

Ahmedün teşrifidür icād-ı dünyādan ğarāz
 Sırrına vuşlatdur ānuñ āzm-i ‘uqbādan ğarāz
 G.116/1

Hz.Musa

Hz.Musa; Allah'ın Tur'da tecelli edişi, Firavun ile olan mücadelesi ve yed-i beyza mucizesiyle zikredilir Aşağıdaki beyitte Allah'ın tecellisi anlatılmak isteniyor:

Cevāb-ı len-terāniden geldi irni kavline Hākdan
 Göre nūrı tecelli-i cebelde hāzret-i Mūsā
 K.7/107

Hz.İsa

Hz.İsa; nefesi ile hastaları iyileştirip ölüleri diriltmesi tecerrüd ile göge yükselmesi yönüyle anılıyor. Tecerrüd ile göge yükselme tasavvufi fikir ve hayaller içinde ifade edilir. Nefesi ile hastaları iyileştirme ve ölüleri diriltme mucizeleriyle sevgili, hususiyle de dudaklar kastedilir:

Görse kevger-lebi ābından ihyā ider istihyā
 Hızır u‘İsā’ya dem-i nuṭṭkı idi baḥşış-i cān
 K.3/55

Şair, aşağıdaki beyitinde kendini "ölü bedeninin canı" olarak görüyor:

Nuṭṭkumuz rūhu’l-ḳudsdür mürdeler ihyā ider
 Bizdedür ‘İsā bin Meryem mürde cismün cānıyüz
 G.89/8

Hz.Nuh

Klasik Türk Şiiri'nde gemi ve Tufan kelimeleriyle birlikte zikredilir. Tufan aşıkın gözyaşını, Nuh'da bu tufan içindeki kendini bu tehlike ve korkudan uzak bir kaptan olarak görüyor:

Mellâhlarız mu'cize-i keştî-i Nūḥa
 Ne ḥavf u ḥaṭar var bize tūfān-ı kazādan
 Trk.b.3 II/6

HZ.İbrahim

HZ.İbrahim, en çok Nemrut tarafından ateşe atılması ve ateşin Allah tarafından gül bahçesine çevrilmesi ile anılır. Daha çok "Halil" ismiyle zikredilir. Selāmī, bu beyitinde Hz.Nuh'la, HZ.İbrahim'i birlikte veriyor:

Fülk-i kerem-i Nūḥa olur mün-ci-i ğark-āb
 Nūrıdur iden nūr-ı Ḥalīli gül-i şeb-nem
 G.Trk.b. 3X/4

Hz.İsma'il

Babas HZ.İbrahim tarafından kurban edilmek istenmesi anılır ve göze benzetilir:

Cedd-i İsmā'ile қоç başı içüñdi ḥaḳ anuñ
 Eyledi kebş-i resānende ḳabul-i ḳurbān
 K.3/13

Hz. Adem

"İnsan-ı kâmil gelmedür Havva vü Âdemden garaz" denilerek, alemlerin Hz. Peygamberin yüzi suyu hürmetine yaratıldığına işaret ediliyor:

Teşrîfi için emr-i künûn mazharı 'âlem
Yüzi suyunuñ tıynetidür hazret-i âdem

Trk.b. 3X/1

Hz. Hızır

Hz. Hızır, daima Ab-ı Hayat, zulûmat (karanlık) dolayısıyla ele alınır. Sevgili ve sevgilinin dudağına benzetilir. Şair, bu beyitinde zemzem ile Ka'be-i ulya; Hızır-ab-ı hayat ile zulma arasında tenasüp kuruyor:

Teşne-i zemzem olan Ka'be-i 'ulyâda bulur
Hızırveş âb-ı hayâtı kişi zulmâda bulur

Trc.b. 1 III/3

f. Dört Halife

Selâmi Divanı'nda tesbit edebildiğimiz 1 çâr-yâr medhiyesi bulunmaktadır. Ayrıca muhtelif gazellerinde de dört halife hakkında övgüye ve onların ayırdedici vasıflarını anlatan beyitlere rastlanmaktadır.

Selâmi, saba rüzgarına dört halifenin mezarına varınca benden selam söyle diyor:

Ebubekr ü 'Ömer 'Osman 'Alinün rûh-ı pâkine
Selâm it ey şabâ benden varınca kabır-i hâkine

Trk.b. 1 I/8

Hz. Ebubekr, Hz. Muhammed'in yâr-ı gârı olarak

vasıflandırılır. Lakabı sıddik'dır.

Muhammed Muştafā'nuñ hāş yār-ı gārıdur şıddık
Enīs ü hem-dem ü mūnis ü hem yārıdur şıddık

G.142/1

Hız.Ali, Şah-ı Merdan Şir-i Yezdan, Haydar-ı Kerrar gibi lakablarıyla anılır. Kur'an'da; Kur'an'ın sırrı besmele, besmelenin sırrı be harfinde, be'nin sırrı altındaki noktada, noktanın sırrı da Ali'dedir. Peygamberimiz; "Ben ilmin şehriyim, Ali onun kapısıdır. O halde ilim isteyen kimse kapıya gelsin." buyurmuştur.²⁷

Mutasavvıf bir şair olan Selāmī, Nakşibendi tarikatına mensuptur. Bu tarikatın bir kolu Hız.Ali'ye dayanır. Bu konuyla ilgili ileride teferruatlı bilgi verilecektir.

Şair, Hız.Ali'ye övgü dolu beyitler yazmıştır. İki alemde de kurtuluş müslümanlığın işine sarılmakla olacaktır. Bu da Hız.Ali'yi bilmek, sevmekle olur.

Du'ālemdede necāta'urvetü'l-vuşka ise maṭlab
Sarıl kim dāmen-i āl-i'Aliyyü'l-Murtaza oldu

Düvazdeh 1/2

Şair, bu beyitinde de Hız. Ali'yi mü'minlerin emiri, imamların en iyi bileni ve mü'minlerin dindarı olarak görüyor:

Emīrū'l-mü'minin oldur imāmū'l-muṭṭakīn oldur
İdinüp muktedā anı uyandur mü'min-i dindār

Trk.b. 2 V/4

²⁷ İskender PALA, a.g.e, s.31.

Hız.Ali'nin "ilim şehrinin kapısı" olduğuna dair hadis aşağıdaki beyitte çok açık bir şekilde belirtilmiştir.

İmām-ı evvel-i çārum-halife Haydar-ı kerrār
Der-i şehir-i ledün ya'ni 'Aliyi mecmu'u'l-esrār
Trk.b. 1 V/1

Selāmî, Hız.Ali'nin ölümü ile ilgili bir tarih manzumesi yazmıştır:

Hazret-i şeyh 'Ali da'vet-i hâş-ı hâk olup
Kıldı 'işret-gede-i kurba icâbet göçdi
T.16/1

Selāmî, Hız. Ali'yi sevdiği şu beyitinde çok net bir şekilde ortaya koymuştur.Vücudu yüz parçaya dahi bölünse, her parçası yine "âlevi" olduğunu söyleyecektir:

Şad pâre olursa tenimüz yine Selāmî
Her pâresi söyler 'aleviyüz 'aleviyüz
G.88/5

Hız.'Osmân

Hız.Muhammed'in iki kızıyla evlendiği için "Zü'n-nüreyn" (iki nur sahibi) ünvanıyla anılır.İslam tarihinde Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılıp önemli merkezlere göndermesiyle önemli bir hamle yapmıştır. Utangaç, haya ve hilm sahibi bir kişidir. 656 yılında 82 yaşında Kur'an okurken şehid edildi.²⁸

Aşağıdaki beyitte, O'nun hayasından gökde

²⁸ İskender PALA, a.g.e, s.396.

meleklerin, cennet içindeki huri ve gılmanların dahi haya ettikleri vurgulanıyor:

Ḥayāsından ḥayā eylerdi gökde her melek anuñ
Cihān içre feriştehler gerek hūri gerek gılman

Trk.b. 2 IV/4

Selāmī; bu beyitinde O'nun hilm sahibi olduğuna ve Kur'ān'ı toplattığına telmihte bulunuyor:

Emīr-i sālis ol kân-ı ḥayā-yı ḥazret-i 'Osmān
Ki oldı sâhibü'l-hilm ü ḥayā vü cāmi'ü'l-Kur'ān

Trk.b. 1 V/1

Son olarak şair, Hz.Osman'ın öldürülmesini şu şekilde tasvir ediyor:

Ḥudāya 'afv idüp cürmüm şefi'üm eyle 'Osmān'ı
Dökülen muşḥafa kan hürmetine it beni gufrān

Trk.b. 1 V/7

Hz.Ömer

Halifeliği zamanında adaletli davranması sebebiyle kendisine Fārūk (Haklıyla haksızı ayıran) lakabı verildi. Zamanında bir çok yerler fethedip, az zamanda büyük işler başardı. Hakkında birçok hadis vardır. Bunlardan biri ("Benden sonra peygamber gelseydi, Ömer peygamber olurdu") aşağıdaki beyitte hatırlatılmıştır:

Resūlu'llāh buyurdı gelse benden sonra peygamber
'Ömer olur idi dehri iderdi şer' ile pür-nūr

Trk.b.2 III/6

Gaza ve fetihleriyle cihanın gözünü aydınlatmış,

kayser kıralının iki gözünü de kör etmiştir:

Ġazā vü feth ile çeşm-i cihānı eyledi rūşen
İşāretle kırāl-ı kayserūñ itdi du çeşmin kūr

Trk.b. 1111/2

g. Ashab

Önceleri Hz.Muhammed'in en yakın dostları anlamında kullanılan bu kelime daha sonra mana itibariyle genişlemiş, peygamberin yüzünü birkez gören kişilere dahi "ashab" denilmiştir.

Ashabdan olan muhacir ve ensarın kimi hak yolunda terk-i diyar etmiştir. Kimisi de malını ve canını feda etmiştir.

Muhacir vey resūl içün kimi terk-i diyār itdi
Kimi ensār idi itdi yolında māl ü cān-ı ifnā

Trk.b. 1 I/12

Hz.Hasan ve Hz.Hüseyin, Hz.Muhamed'in torunlarıdır. Hz.Hasan, hanımı tarafından zehirlenerek öldürülmüştür. Hz.Hüseyin ise Kerbela denilen yerde şehid edilmiştir. Selāmī, aşağıdaki beyitlerinde bu iki hadiseyi anlatmaya çalışmıştır:

Nūş eyler isem şāh-ı Ḥasan āşķına zehri
Çekmem elūmi yolına baş gitse Hüseyinūñ

G.150/3

Ḥasandur āsūmān-ı 'izz ü temkīn evvel-i aķtāb
Hüseyin minni ināmına şehid-i Kerbelā oldı

Düvazdeh 1/3

h.Ahiretile ilgili mevhumlar

Ahret, dünya zevklerine mâyil olanların elde edemeyeceği hayattır. Ona kavuşmak için acı çekmek gerekir. Bu dünyanın zilletini (karanlığını) yarının (ahiretin) izzetine değişmemek gerekir:

Mihnetün rāhat-ı dünyāya Selāmī virme
Bu günün zilletini 'izzet-i ferdāya deġiş
G.111/5

Rūz-ı cezā

Mahşer günü herkes yeniden dirilecek ve bu dünya da yaptıklarından dolayı hesaba çekilecektir:

Cürmimi eyle recā mālîk-i yevmi'd-dîne
Şaf-be-şaf rūz-ı cezāda kurulunca dīvān
K.4/24

Dünya-'ukbā

Klasik Türk şiirinde birarada verilen bu iki mevhum birbirine tercih edilmesiyle dile getirilir. Dünyada ukbayı tercih edenler, tasavvufi düsturun en son merhalesi olan "terk-i terki" yaşarlar. Dünyanın güzellikleri, ukba için birer kötülük, karanlık, çirkinlik olabilir:

Kegret-i ārāyiş-i dünyāya mağrūr olma kim
Şimdi 'izzet bildigün 'ukbāda zilletdür saña

G.10/4

Cennet-cehennem

Selāmī Divanı'nda cennet Firdevs, Cinan, 'Adn, Rıdvan gibi isimlerle zikredilir. Cennette, kevser ırmağı, huri, gılman, cennet köşkleri bulunmaktadır.

Tasavvufi m n da ise cennet, k y-1 y rdır. Sevgilinin y z  cennet, dudağı kevser, boyu tubadır. A ağıdaki beyitte bunların yanısıra; pirin dergahı'nın salık i in cennet 'l-me'v  olduğu anlatılmaktadır:

S like derg h-1 p ri cennet 'l-me'v yımı 
L le- adler serv- adlar herbiri t b yımı .

G.108/1

Cibril, cennette dola ırken her yere "Muhammed" isminin vurulduğunu g r yor:

Cin na girdi ol dem ra  -1 rıdv n olmaga Cibr l
Gez p g rdi urılmı  hep Muhammed ismine tam a

K.6/12

Cehennem ate  ve azab m nasebetiyle anlatılır:

Cem l m bağını  bir m vesid r g l en-i cennet
Cel l m lem asından n r-1 duza  bir oc ğumdur

G.86/3

1. Din ile ilgili diğer me  umlar

Namaz

Namaz, akıllı ve ergen her m sl manın  zerine g nde be  vakit olmak  zere farz kılınmı tır. Namazı, tasavvufi manada d  enecek olursak a k imamına uymak gerekir ve g z n ya ıyla abdest almak icab eder.

Dahı be  va t nam zı  mmetine eyledi bertah
 amunu    nına l yık  ud ya eyledi ihd 

K.6/66

Āb-ı çeşm ile vuzû it tır namāz-ı vuşlata
İtme vechü'llāhdan kıble-nümāveş inhirāf

K.140/4

Cāmi'

Cāmi' aşığın vücudu ve çemen için benzetilen
olmaktadır. Tasavvufi manada cami de aşk imamı bulunur.
Kıble Hakkın yüzüdür. Cāmi'-i tenhāya değişilebilir:

Āb-ı çeşm ile vuzû it uy imām-ı 'aşka
Kıbleñi vech-i Hāk it cāmi'-i tenhāya deġiř

G.111/3

Kürsü

Selami, kürsüyü tasavvufi manada anlatmıştır.
Caminin kürsüsüne çıkanı güft-gu etmekle suçluyor. Vaizin
kalbini boş bir küpe benzetiyor:

Çıkup bu kürsi-i cāmi'-de güft-gū idenün
Hum-ı tehī gibi kalbi mücef degül de nedür

G.73/2

Du'a

Du'a; bir şeyin olması veya olmaması için Allah'tan
medh ve senā yoluyla istemektedir. Kulun acizliğini ve
ihtiyacını ifade eden sözlerdir. En iyi ibadet
şekillerinden biridir. Klasik Türk şiirinde aşık daima
du'a halindedir.

Selāmi'nin aşağıdaki beyitlerinde kulun acizliği ve
Allah'tan başka kimseden yardım isteyemeyeceği ifade
ediliyor:

Beni bir ben gibi muhtāca muhtāc itme yārabbi
 Kanā'at-zādın ihsān it gözi aç itme yārabbi
 R.1/1

İkalmışım gir-dāb-ı nefis içre ilāhi kıl meded
 Kıl meded ey pādīşāhlar pādīşāhı kıl meded
 G.48/1

Şair, Hz.Ali'ye hitaben yazdığı manzumenin sonunda O'nun ruhuna selam gönderiyor ve ashabın evladının dahi mezarlarının nur ile dolmasını diliyor:

Resūlūñ rūh-ı pākine şalat ile selām olsun
 Dağı evlād-ı aşhābuñ kubūrı nūr ile tōlsun
 Trk.b. 2V/8

Oruç

Oruç da tıpkı namaz gibi akıllı ve ergen her müslümanın üzerine farz kılınmıştır.Tasavvufi manada aşık, gam orucu tutar. Bu nedenle hilale dönmüştür. Hilalin şekli lam (J) harfine benzer. Bu da ebced hesabında 30'a tekabül eder. Aşık için orucun sonundaki bayram; sevgilinin cemalini görmektir.

Aşağıdaki beyitte şair; sevgilinin yüzünü gördükten sonra aklının başından gittiğini, bu nedenle kendisinin oruç ve namazdan sorumlu olmayacağını belirtiyor.

Görelî vechüñi ey şem'-i tırāz
 Baña kār olmadı şavm ile namaz
 R.3/1

Ka'be-Hac

Ka'be, sevgilinin yüzü olarak tasavvur edilir. Ka'be

gibi örtülü güzeller âşikâr olunca, aşıklar nur görmüş hacı gibi feryada başlarlar.

Şair, haccın büyüğü olarak Allah'ı zikrederek dolaşmayı sayıyor. Bu da ancak mürşidin kalbinden geçer:

Bulanlar ka'be-i ma'nâyı beyt-i kalb-i mürşidden
İderler hacc-ı ekber itmege cevlan hû ya hû

G.177/3

Kurban

Kurban; Allah'ın rızasını kazanmak için aracı olan şey, Farz vacib, sünnet olarak kesilen hayvandır. Hac mevsiminde hacıların Arafat'a çıktıkları gün kurban kesilir. Edebiyatta daha çok İbrahim ve İsmail peygamberin başından geçen kurban hadisesine telmihen zikredilir:

Anuñ nûrıydı 'İsmâ'ilde kâr itmedi sıkkîn
Anı teşrîf için inzâl-i kebş olmuşdı ta'zîmâ

K.7/196

Tevbe

İşlenmiş bir günah için bir daha işlemeyeceğine dair söz verip af dileme. Tövbe kapısı daima açıktır. Tövbenin en makbulü Tövbe-i nasuh'dur. (Bir daha bozulmamak üzere edilen tevbe) Selâmî, "benlük davası" için en büyük tövbeyi etmiştir:

Yâ Rab Selâmî itdigi da'vâ-yı benlüge
Cân u gönülden itdi yine tövbe-i naşûh

G.42/5

Selâmî; Allah'ın rahmetinin asla tükenmeyeceğini bu

nedenle de daima tövbe edilmesi gerektiğini söylüyor:

Bin dövbe ile dergeh-i Mevlāya it niyāz
Hāşā Selāmī rahmet-i rahmān tükenmedi

G.215/5

2. TASAVVUF

Mutasavvıf bir şair olan Mustafa Selāmī; şiirlerinde dini ve tasavvufi unsurlara oldukça geniş yer vermiştir. Nakşibendi tarikatına mensuptur. Bu nedenle divanında tasavvuf ve tarikatlerle ilgi kelime, mazmun ve terimlere sıkça rastlanır.

Selāmī Divanı'nda görülen tasavvufi unsurları şu şekilde sıralayabiliriz:

Mevlevī

"Mevlevī" kelimesi hem bu tarikati, hem de Mevlana'yı hatırlatacak şekilde kullanılmıştır. Diğer bazı tarikatlerde de kullanılmasına rağmen sema, ney, külâh kelimeleri Mevlevilik hususiyeti olarak ifade edilir.

Selāmī, hakikat ehlinin elbisesi olarak ve sahabelerin keramet tacı olarak külâhı gösteriyor:

Kisve-i ehl-i haķīqatdür külāh-ı Mevlevī
Tāc-ı aşhāb-ı kerāmetdür külāh-ı Mevlevī

G.215/1

Mevleviler, zikir esnasında dönerek Allah'ı zikrederler:

Mevleviyim dökerim eşk-i teri döne döne
Çün felek şu'lelene dil kameri döne döne

G.197/1

'Alevî-Bektaşî

Selâmî, Nakşibendi tarikatının Hz.Ai'ye dayanan kolundandır. Bu sebeble şiirlerinde 'Alevî ve Bektaşîlere övgüler vardır:

Kevkebleridür âl-i 'abâ evc-i betülün
Biz pertevinün lem'a-i nûr-ı 'Alevîyüz

Trk.b. 3 XIII/4

Selâmî kendini; hem aşkın şahı, hem de dergahın hizmetkarı olarak görüyor. "Bektaşî zümresi olarak, dünyada sultanların cema'atıyız" diyor:

Şâh-ı 'aşkuz dergeh-i âl-i 'abâ ferrâşıyuz
Biz gürûh sultân-ı dehrüz zümre-i bektâşiyüz

Muh.3 I/2

Nakşibend

Nakşibendiliği oldukça öven şair; hasta gönüllerin dermanı olarak nakşibend şahını görüyor. Çünkü huda feyz ilacının hokkasını bu şahın eline vermiştir:

Hokka-i dârû-yı feyzi destine virmiş hüdâ
Haste-diller derdinün dermanı şâh-ı nakş-bend

G.54/4

Nakşibend'in şahı insanı Allah'a kavuşturur:

Rûh-ı pâkinden Selâmî eyle istimdâd-ı feyz
Vâsıl-ı Allâh ider insanı şâh-ı nakş-bend

G.54/5

Cihanda baştacı olmak için nakşibend olmak yeterlidir:

Olmak isterseñ cihānda ser-bülend
 Nakş-bend ol nakş-bend ol nakş-bend
 G.53/1

Şeri'at-Tarikat-Marifet-Hakikat

Tasavvufta makamları gösteren bu ifadeler, herbirisi kendi arasında 10 bab'a ayrılır.

Allah'ın emrini tutmayan kişi şeri'atten çıkar.
 Pirin yoluna gitmeyen salık de tarikatden çıkmış olur:

Emr-i Hakkı tutmayan âdem şeri'atten çıkar
 Râh-ı pîre gitmeyen sâlik tarîkatten çıkar
 G.70/1

Arife 4 kapıyı açmak ma'rifetdür. Gaybın anahtarını bulmayan hikmet hazinesinden çıkar:

Çâr bâbı ma'rifetdür 'ârife feth eylemek
 Bulmayan miftâh-ı gaybi genc-i hikmetden çıkar.
 G.70/3

Himmetin rûzgarı ve şeri'atin gemisiyle tarikat denizine girmeyenler, hakikatin mercan incisinden çıkar.

Fülk-i şer' ü bād-ı himmetle tarikat bahrına
 Girmeyenler dürr-i mercân-ı haqîkatden çıkar
 G.70/2

Takvâ-Esmâ

Takva, Allah korkusuyla dinin yasak ettiği şeylerden kaçınmaktır. Esma, isim kelimesinin çoğuludur. Tasavvufi manada Allahın 99 ismini zikretmeyi çağrıştırır. Allah, takva ile de esma ile de bulunur:

Kimi mescîdde egüp boynını takvâda bulur
Kimisi zikre müdâvim olup esmâda bulur

Trc.b.1 III/9

Dervîş-Pîr-Şeyh

Bir tarikata bağlı olan, Allah yolunda alçakgönüllüğü ve fakirliği kabul eden kimseye dervîş denir. Feragat köşesinde kanaat hazinesini bulan kişidir. Bu bakımdan aşığa benzer. Aşık, divanedir. Aşkın mumunda kanadını yakan pervane (kelebek) gibidir:

Bâş u cāna kalmayan divāne dervîşlerdenüz
Şem-i 'aşka per yakan pervāne dervîşlerdünüz

G.93/1

Pîr, bir tarikatın en eski kurucusuna denir pîrin nefesi kuvvetlidir:

'Âşık olup 'aşk ateşine it dili matbah
Pîrũñ nefesinden aña ur zikr ile minfah

G.47/1

Sakalın beyaz olmasıyla ihtiyar görünmeyle kişi pîr olmaz. Gönlün kara noktasını ilahi nur ile beyaz kılmak gerekir:

Süveydâ-yı dili tebyîz kıl nûr-ı ilâhiyle
Kişi riş-i sefid ile sakın ey şeyh pîr olmaz

G.99/4

Şeyhin irşadı ile cezbe-i rahmân olursa çileye ve makamların seyrine gerek kalmaz:

Hācet olmaz çille vü seyr-i makāmāta eger
Cezbe-i rahmān ile olur ise irşād-ı şeyh

G.44/2

Mürid-Talib

Mürid, bir tarikata girmeye namzet derviş demektir. Talib, ise, bir tarikata girmek isteyen kişidir. Ehil olduğuna karar verilirse şeyh kabul eder ve mürid olur. Bunun için tarikatın icablarını, şeyhin söylediklerini mutlaka yerine getirmelidir. Sabır çok önemli bir vasıftır.

Sabreden mürid önceki hayatıyla bağlarını kesmeli, kendini pîre uydurmalıdır.

Bildigün unut sâlik isen pîre uyunca
İzhâr-ı 'ulûm eyleme esrârı tıyunca

G.194/1

Aşk sultanının dergahında köle olup, zelil ol. Hak yolunun salikleri aşkın nuruna delil oldu:

Bende-i sultân-ı 'aşk ol dergehinde ol zelîl
Sâlikân-ı rāh-ı Hakkā nūr-ı 'aşk oldu delîl

G.158/1

Dergāh-Ders

Aşığın feyz almak için gittiği ve pirin bulunduğu yerdir. Orada pirin verdiği öğütler tutulur, ney dinlenir ve semâ yapılır:

Meclis-i va'za varup pendini itme istimâ'
Dergeh-i monlaya var gūş eyle nāyi kıl semâ'

G.130/1

Dergah'ta müridlere çeşitli ilimlerde ders verilir. Bu derslerin gayesi Allah'ı bulmak ve hakkıyla bir kul olabilmektir.

Alanlar pīr-i 'ilm-i min ledünden men 'aref dersin
Bulur bir lahzāda Allāhı va'llāhi vü bi'llāhi

G.221/4

Bu derslerin bir başka gayesi de, dünya zevklerinden nefsi alıkoymak, nefsi terbiye etmektir:

Men 'aref sırrını bul sende eger 'ārif isen
Bilmeyen ma'rifet-i nefsinı ādem mi olur

G.78/4

Hırka

Hırka, dervişlerin giydiği bir giysidir. Şeyh tarafından müride dua ile giydirilen hırka, o şeyhe bir bağlılık ifadesi taşır. Derviş hırkayı giydikten sonra dünya nimetlerinden el çeker. Bu nedenle bu hırkalara "hırka-i tecrīd" denir. Hırka, derviş için izzettir. Onu kimseye vermez:

Ḥil'at-i şāhiye virme hırka-işād-pāreñi
Ey Selāmi serde sikkeñ tāt-ı'izzetdūr saña

G.10/5

Tecelli

Beşeri ve nefsani arzuların ortadan kalkarak, herşeyde her varlıkta Hakk'ın görülmesidir. Umumiyetle Allah'ın Tur dağında Musa peygambere tecellisine telmih yapılır. "Allah bir şeye tecelli edince, o şey Hakk'a boyun eger "hadisi şerifine göre; bu beyitte Hakkın tecellisi ile her yer nurla dolar.

Ḳangı ḥāke bassa pāy-ı devletün ol Ṭūr olur
 Cānib-i Ḥakdan tecelliyāt ile pūr-nūr olur
 Mūs.2/13

Allah'ın cemal nuru gönülde tecelli edince, ondan
 gayri herşey yok olur:

Sūr çıkar ağıyarı dilden tā tecellī ide Ḥakḳ
 Ṭūr-ı cismün tā ola nūr-ı ilāhi ile şakḳ
 Tah. 3 II/1

Cezbe

Allah'ın kulunu kendine çekmesine denir.Derviş,
 cezbe ile varlığını yok eder. Aşık, sevgilinin yüzünde
 cezbe-i ilahiye görür ve mest olur:

İrdirdi fenā menziline cezbe-i rahmān
 Nā-būd oluruz vecd ile ki saḥv ile mestüz
 Trk.b.3 I/3

Tecrīd-Halvet

Tecrid, dünya ve masiva ile alakayı kesmektir.
 Edebiyatımızdaki tecerrüd timsali Hz.İsa'dır.Abdal,
 Allah'a aşık, nefsinin terbiye etmiş, kanaat hali
 içinde,dünya kaydını bırakmış insan olarak görülür:

Cübbe-i ḥabb-ı sivādan şoyunup abdālveş
 Terk-i tecrīd oluben'üryān olan gelsün berū
 G.179/4

Halvet, dünyadan el çekip, maddi alakalardan
 sıyrılarak Allah'la başbaşa kalmaktır. Halvete giren kişi
 ibadet ve riyazetle meşgul olur, kalbini arındırır.

Selāmī bu beyitinde, kendisine kesret aleminin bir halvet köşesi olduğunu belirtiyor:

Zāhidler eger dutdı ise gūşe-i ḥalvet
 Bir gūşe-i ḥalvet bize bu ‘ālem-i keşret
 Trk.b.3 V/1

Kana’at Sabır

İnsan hırsı bir tarafa bırakmalı, dünya arzularını terk etmelidir. Bunun yolu kana’at ve sabırdan geçer.

Allah’a tevekkül etmek ve kana’at kenzini bulmak gerekir:

Tevekkül eyle Allāh’ı bu gavgā-yı şikemden geç
 Kanā’at kenzini bul derd-i dīnār u diremden gec
 G.35/1

"Cennetin anahtarı sabırdır". "hadis-i şerifinde de belirtildiği gibi derdi veren dermanı da verir, Allah her zaman ihsan eder, yeterki sabretmesini bilelim:

Derdi viren dermān ider es-şabru miftāhü’l-ferec
 Şabr it ḥudā iḥsān ider es-saḥru miftāhü’l-ferec
 G.39/1

Fakr

Tasavvufa göre fakr mevhum varlığı yok etmek, ondan sıyrılmaktır. Böylece fenafi’llaha mazhar olur. Burada manevi yoksulluk esastır. Varlıktan geçmek, kendini Allah’ta yok etmektir. İnsan; çok istememeli, dünyanın yoklukları için gam çekmemelidir. İrfan ehlinin kurtuluşu fakirlikle övünmektir:

Hurrem olma çoğına ğam çekme dünyā yoğına
Fakru fahridür Selāmi ehl-i 'irfāna neşāt
G.121/5

Fakirlik, zenginliğe tercih edilmelidir. Varımız,
herşeyimiz Allah yoluna harcanmalıdır:

Biz fakrımızı virmeyüz erbāb-ı ğınāya
Şarf eylemişiz vārımızı rāh-ı rızāya
Trk.b. 3 V/7

Vilāyet-Melāmet

"Velilik" mertebesi demek olup "dostluk" manasına gelir. Sevgilinin aşkı, aşıkı rüsva eder. Kavuşma gerçekleşinceye kadar "dost dost" diye feryad ederim.

'Aşk ile rüsvā ğarīb itdi beni çün ol ḥabīb
Vuşlat olunca naşīb çağırırım dost dost
G.25/2

Melamet ise, kınamak kötülemek, yermek anlamındadır. Daima nefislerini kınarlar, kötülerler. Aşık, melamet zincirinde bir divanedir. Melamet ülkesinin sultanıdır:

Şeh-i iklīm-i 'aşk oldum melāmet taḥtgāhumdur
Belādan efser-i ser derd ü ğamdan leşkerüm vardur
G.71/2

Ġayb

Görünmeyen, bilinmeyen, henüz olmamış şeylere denir. Kur'an'da gaybı ancak Allah'ın bildiği ifade edilir. Şair, gaybın bilinmesi için gönlün zorlanmamasını istiyor. Çünkü bu gerçekte mümkün değildir. İnsan hal

ehli olmalı, tarih ilmi gibi herşeyi bir sonrakine nakletmemeli:

Vārid-i ğayb-i ilāhiye muḥal eyledilün
Ehl-i ḥāl ol eyleme nakl-i selef tarīḥ gibi
G.220/4

Bezm-i Elest

Allah'ın ruhlara "elestü birabbiküm" (ben sizin Rabbiniz degilmiyim) diye sorduğu, onlarında "beli" (evet) dedikleri günü ifade eder. Aşık, aşk şarabının kendisine o gün sunulduğunu ve cömertliğinin o gün ortaya çıktığını söyler:

Sāķī-i bākī meyin 'arz eyleyüp bezm-i elest
Nūş idüp geldüm cihāna 'āşık-ı ḥayrān-ı mest
G.26/1

Bezm-i elest'de bir kadeh meyin tadını alan mest olur, akli başından gider:

Ḥātıra gelsün dir isen lezzet-i bezm-i elest
Şerbetinden bir kadeh nūş eyle ol bî-hūş u mest
Mrb. II/1-2

Belā

Aşık, sevgiliye kavuşmak için çeşitli belalara ugrar. Aşık, aşk ile melametzede olmuştur ve bu hali bütün halk tarafından bilinir.

Şol rütbe melāmet-zedeyüm 'aşk ile şimdi
Divānelügüm oldı kamu ḥalka ḥavādis
G.31/4

Vahdet-Kesret

Mutlak ve tek varlık Allah'tır. Kainatdaki herşey O'nun tecelli ve tezahüründen ibaretdir. Vahdet ili lā-mekan, ve lā-zamandır. Kesret , vahdettendir. Çoklukta, birlik gizlidir. Gözündeki perdeyi kaldıran kişi kesretin hüviyetinde Hakk'ın birliğini görecektir. Vahdete ermek için terk ü tecrid gereklidir. Cemiyet ve kesret birliğe erişirlerse vahdetin mucibleri olur:

Birliğe irişseler cem'iyet u kesret ile
Mücib-i vahdet olur bu hānkāhuñ kesreti

T.1/14

Şair kendini çoklukta birlik sırrını bulmuş bir arif olarak görüyor:

Bu 'ālem-i kesretde bulup vahdet-i zātı
Vāhidle eḥad sırrına 'ārif 'urefāyuz

Trk.b.3 III/4

Birlik sırrı görünen eşyada bellidir. Bu sır arife net, aydınlık bir şekilde görülür, yabancıya ise gizlidir:

Sırr-ı eḥad eşyā-yı maḏāhirde 'ayāndur
Rūşen görünür 'ārif e aḡyāre nihāndur

Trk.b. 3 V/7

Vahdet ve kesreti izah etmek için nokta ve daire misaline yer verilir. Noktanın sırrı besmelenin be'si ve onun noktasıdır. Vahdetin manası kesretten çıkar.

Noḳṭanın sırrı Selāmi bā-i bismi'llāhdadur
Dikḳat itsen vaḥdetün maḥāsı keşretten çıkar.

G.70/5

Fenā-Bekā

Fena; varlığı Hakk'ın varlığında yok etmektir. Beka ise, Allah'ın varlığını kullukla ilgi hükümlerde görmektir. Fenafi'llah, Allah'ın varlığında yok olmaktır. Aşık kendini "tarik-i fenā sāliki" diye tarif eder. O'nu beka'ya götürecek yol aşktır.

Fenā-ender-bekā vü seyr-i fi'llāhdur ḥaḳīḳatde
Bekābi'llāh ile seyr-i ma'allāhda bulur ibkā

K.8/24

"Benlik" kavramı Hakk'a verilirse, Allah'la kul arasında hiç bir engel kalmaz. O zaman o dergaha kendini begenen merd sıgmaz.

Senlügün vir Ḥaḳḳa sen çık aradan
Sıgmaz ol dergāha merd-i hod-pesend

G.53/3

Bâtın-zâhir

Birbirine zıt kavramlardandır. İnsan, zahiri yok edip, batını ma'mûr etmelidir. Ancak bu şekilde yüce mertebeye erer. Aşağıdaki beyitte Allah'ın sıfatları içerisinde zikredilmiştir:

Zâhir ü Bâtın u Kayyûm Ezeli vü Ebedî
Ḥālîḳ u Rezzāk u Kudḏûs u Raḥîm u Raḥmân

K.3/2

Nefs

Tasavvufi manada; kulun kötü davranışları, yerilen huy ve hareketlerine denir. Sufiler, nefsi mutlak düşman telakki etmişlerdir. Nefs, ruhun en alt tabakasıdır. Nefs perdesi kaldırılırsa yarın cemali görülür. O zaman "Nefsini bilen Rabbini bildi" sözünün sırrına erer.

Şair, nefsini anlayanın, bilenin Hakk'ı bileceğini söylüyor:

Nefsi fehim eyleyen Hakkı bilürmiş hâl ile
Nefs-i insanda nedür bu nefs-i cân söylenmedi
G.213/4

Yedi çeşit nefisden biri olan nefs-i emmâre (insanı kötülüğe sevk eden nefis)'nin elinden şair, Allah'a sığınıyor:

Yâ ilâhi nefs-i emmârem elinden el'iyâz
Hile-i dâmeden itdüm hazretüne isti'âz
G.55/1

Gurur

Hakiki aşk yoluna giren, gurur ve riyadan uzak olmalıdır. Gururu terketmelidir. Şair, hal ehline yakın olunca kişinin övünmemesi gerekir diyor:

İftihâr itme yakîn oldum diyü hâl ehline
'Ayn-ı nûr olmaz mukâbil hürşide şehâb
G.21/4

İnsan; azı çoğu aramamalı, dedikodu, boş işleri bırakmalıdır:

Selāmi hūş-ı derdümle sefer-ender-vaṭan eyle
 Ko kıl u kâli taḥsîl eyle hâli biş ü kemden gec
 G.35/5

Zikir-Vird

Zikir, tarikatlerin temelini teşkil eder. Kur'anda 70 surede ve 256 yerde zikirden bahsedilir.²⁹ Zikir, dil ve kalb ile olmak üzere ikiye ayrılır. (Zikr-i cehri, zikr-i hafi) Hakiki zikir, her an Allah'ı düşünmek ve düşündürmektir. Zikir dilden kalbe, kalbdan de tüm bedene inmelidir. En üstün zikrin, kelime-i tevhid olduğu söylenmiştir³⁰

Aşık-ı sadıkların figanında ve aşk ile inleyenlerin
 sesinde hep Allah'ı duyarız:

Seherde 'âşık-ı sādıklarun efgānı hū yā hū
 Hezārāsā dem-ā-dem 'aşk ile nālānı hū yā hū
 G.176/1

Eğer aşık zikrini sürekli tekrar ederse Allahın
 lutfuna erişir:

Ey Selāmi irişür luṭf-ı ḥudāya 'âşık
 Eylese zikrini tekrār-be-tekrār laṭîf
 G.137/5

Aşıklar ve salıklar, tevhid zikrini sürekli dile
 getirirlerse, vecd ve haleti anlayabilirler:

²⁹ Mahir İz, Tasavvuf, s.145-151

³⁰ Mehmet Ali Ayni, İslam Tasavvuf Tarihi, İst 1985, s.68-86

‘Āşıkān u sālīkān ‘aşk ile devrān eyleyüp
Zikr-i tevḥīd ile tahşīl ide vecd ü ḥāleti
T.1/11

Dünyā

Dünya; fani, aldatıcı, gecici zevklerle doludur. Ona itibar edilmemelidir.

Selāmī ‘itibār itmēm cihānuñ tāt u tahtına
Bi-hamdi’llāh resūlu’llāh ışiginde yerüm vardur
G.71/6

Bu alemin safası gelip geçicidir, rüya gibidir. Bu köhne "ḥankāh" da kamil insan ikamet edemez.

İrādāt virme pīr-i nefse sālīk olma gümrahā
Bu köhne ḥankāhda merd-i kāmīl post-nişīn olmaz
G.91/5

Selāmī, dünyayı talep edenlerin "mecnūn" olduğunu, "Leyla vü Mecnun" hikayesine telmihle izah ediyor:

‘Āşıkuz gerçi rūh-ı Leylīye meftūn degilüz
Olmayuz tālīb-i dünyā hele Mecnūn degilüz
G. 101/1

Şair, dünyaya minnet etmediğini, korku ve recadan geçtiğini, dünya ve mafihaya ragbet etmediğini bu nedenle çok rahat ettiğini belirtiyor:

Fāriğuz dünyā vü māfihāya rağbet itmeden
Geçmişüz havf u recādan dehre minnet itmeden
Muh.3 II/1

Zāhid-Rind

Rind, umumi manada tasavvuf ehlidir. İki dünyayı terkederek Allah'a yönelmiştir. Yarın endişesinden uzaktır. Kuru ve şekli bir ibadetle meşgul olan zahid ise, onu cehennem azabıyla korkutur. Aşığı, mahbub ve meyden men etmek ister. Zahidin yeri meykede rindin yeri musallâdır:

Zāhidi meykedede rindi musallâda arar
‘Ārif ü ehl-i dili mesned-i takvâda arar
Trc.b.1 II/6

Şair kendini rind olarak görüyor. Zahidin söylediklerine aldırmıyor Zahidi cahil olarak görüyor:

Beni zindik ü mülhiddür diyü zem eylemiş zāhid
Şefâ‘at itmesün ferdâ ben ol nâ-dāndan istersem
G.164/4

sûfî

Aşık, rind ve sufi'den şikayet eder. Sufi de şekli ibadetle vaktini geçirir. Cenneti arzu eder. "Gavga" yı sever. İçkiyi "ümmü'l-habâ'is" diyerek sevmez, fakat kendisi şeytana fitneyi öğretir. Melisde o da içki içmek ister, ama yārān izin vermez. Bu nedenle tac ve hırkayı meyhanede rehin bırakır. Tac, sufilere şereftir ama her birinin kalbi boşdur:

Sūfīlere bu t̄ac-ı riyā gerçī şerefdür
 Mānend-i ḥabāb her birinūñ ḳalbi müceffdür

Trk.b.3/ VIII/1

Gerçek m̄anāda sūfī olmak için taklidi bırakmak
 gerekir. Taklid için şal ve rida giymek gereksizdir:

Kişi taḳlīd ile olur mı sūfī
 Libās itse ridā vū şāl u sūfī

G.217/1

3. BAZI MUTASAVVIFLAR

Edhem

Belh hükümdarı iken tacını ve tahtını terketmiş, tasavvuf yoluna girmiştir. Edhem terk ehlidir. "Tac u kabādan geçmek" deyimi daima Edhem'i hatırlatır. Aşık ve salıklar için bir timsaldir.

Aşağıdaki beyitlerde taklid ile Edhem olunamayacağı anlatılıyor:

Tāc u taht u devletin Edhem gibi tārāc ider
Eyler ise feyz-i cūdından eger irşādı 'aşk

G.147/3

Taklīd ile taḥkīke mahrem olur mı
Çār-ı terk ile her tāc giyen Edhem olur mı

Trk.b. 3 VI/1

Ḥallāc-ı Manşūr

Hallac-ı Mansur; "Ene'l-Hak" sözü, dar ağacı, kan unsurları ile birlikte zikredilir. Ene'l-Hak sözü vahdet-i vücudun, fenā makamlarının veyaterk-iterk izahından ibaretdir. Mansur fenafi'llah'ın sırlarını ifşa ettiği için asılarak öldürülmüştür.

Atup Ḥallācveş meydān-ı 'aşka penbe-i cismūn
O da'vā-yı ene'l-ḥak noldığın cāndan geçenden şor

G.66/4

Hiç ene'l-Ḥak söylenür mi kişi Manşūr olmadan

Tah 3 Iv /3a

Veyse'l-Karāni

Peygamberimiz zamanında bulunmuştur. Ancak, O'nu görmeden müslüman olmuştur. Peygamberimizi ziyaret için Medine'ye gitmiştir. Peygamberimizin kapısına kadar geldiği halde annesinin sözü üzerine Yemen'e geri dönmüştür. Peygamberimiz eve geldiğinde O'nun kokusunu duymuş ve hırkasının O'na verilmesini vasiyet etmiştir ve O'nun hakkında "Ben Rahman kokusunu Yemen'den duyarım" buyurmuştur³¹.

Veysel Karani hazretleri vecd-i hudaya ermiş muhterem şahsiyetlerdendir. Bu beyitte O'nun bu vasfından bahsediliyor:

Ey Selāmī ḥazret-i Veyse'l-Karāni-meşrep olup
İrmişüz vecd-i ḥudāya cezbe-i rahmāniyüz.

G.89/9

Ḥazır u ġāib bize birdür Üveysi-meşrebüz
Tā Yemenden bū-keşan-ı nefḥa-i rahmāniyüz

G.90/2

Şeyh Ahmed Şemsü'd-din

Marmara'lıdır.Söz ve davranışlarındaki mertliği dolayısıyla "Yigitbaşı" ismiyle anılmıştır. Halvetiye tarikatının şubelerinden Ahmediyye kolunun kurucusudur. Uşak'ta Alaa'd-din Uşşaki'den feyz aldı. Daha sonra Manisa iline giderek irşada başladı İstanbul meşayihi arasındaki ihtilafı giderdi. İşi tatlıya bağladığı için "yigitbaşı" lakabıyla şöhret buldu. 910/1504 tarihinde Manisa'da vefat etti.³²

³¹ İskender PALA, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Akçağ Yay. s.513, G. 90/2

³² Selçuk ERAYDIN, Tasavvuf ve Tarikatler, İst.1994, s.399

Selâmî, 1195 tarihli, tarih manzumesinde Şeyh Ahmed Şemsü'd-din efendinin lakabından bahsediyor.

Kutb-ı 'âlem şeyh Şemsü'd-dîn efendi hâzreti
Cünd-i ehlu'llâhda yigit başı nâm şöhreti

T.1/1

Bahaü'd-din Nakşibend

Adı Muhammed b.Muhammed El-Buhari'dir. 718/1218'de Buhara yakınlarındaki Kasr-ı 'Ârifân'da dünyaya geldi.³³ Selâmî'nin de mensub olduğu Nakşibendiye tarikatının kurucusudur.

Selâmî; Bahaü'd-din Nakşibendi'in batın ilinde padişah olarak görüyor:

Kâmu derbân olur şehler der-i devlet-me'âbında
Bahâü'd-dîn gibi bâtın ilinde pād-şâhum var

G.68/3

B. Cemiyet

1. Tarihi Şahsiyetler

a. Hükümdarlar, Şehzadeler ve Devlet Adamları

III.Mustafa

'D.28 Ocak 1717 İstanbul-Ö.21 Ocak 1774 İstanbul), 1757-74 arasında Osmanlı padişahı. Babası III.Ahmet, annesi Mihrişah sultandır.

Edebiyatla ilgilenerek "Cihângîr" mahlasıyla şiirler yazan III.Mustafa, Süveyş'te bir kanal açma ve Sakarya Irmağı'nı Sapanca Gölü üzerinden İzmit Körfezi'ne bağlama gibi ilginç düşünceler ile de tanınır. III.Mustafa barışa

³³ Selçuk Eraydın, a.g.e, s.370

Önem veren bir padişahtı.³⁴

Bu nedenle Selâmî yazdığı tarih mazumesinde O'na övgülerini sıralar. Selâmî'nin şiirini yazmaktan maksadı hünerini göstermek değil, Sultan Mustafa'nın adaleti için dua etmektir:

Bir duâdur maşşadum ancak degül 'arz-ı hüner
Da'iyānuñdan Selâmî 'âciz ü kemter-kemîn

T.25/14

II. Bayezid: (Dimetoka 1447-Havsa yakınında 1912) Türk padişahı (1481-1512) Fatih Sultan Mehmet'in oğlu. "Velî" lakabıyla anılan II.Bayezit dinine son derece bağlı, iyiliksever bir kişiydi. İstanbul'da cami, imaret, hamam, kütüphaneden oluşan yapılar topluluğunu yaptırdı. II.Bayezid "Adlî" mahlasıyla yazdığı şiirleri bir divanda toplamıştır. Besteci olduğu da söylenir. İstanbul'da adıyla anılan caminin bahçesindeki türbede gömülüdür.³⁵

Sultan Bayezid'in doğumu ile gecemiz kadir gecsi gibi her günümüzde büyük ve kutlu bayram günleri gibi olmuştur.

Huşûsâ mevlîd-i şehzâde Sultân Bâyezid ile
Şebimüz kâdr olup her rûzımız 'ıyd-ı şa'îd olsun

T.34/10

Raif İsmail Paşa

Türk yöneticisi (? 1747 Lefkoşe 1785) Belgrad Muhafızı vezir İbrahim Paşa'nın oğlu. Rikabı hümayun riyasetinden reisü'l-küttab oldu. (1774-1776) Vezirlik

³⁴ Ana Biritannica, C.23.s.226.

³⁵ Büyük Larousse, C.3, s.1414

payesi alarak, Mısır, Girit, Mora valiliklerinde bulundu. Belgrad muhafızlığına getirildi. Bu görevdeyken Abdulhamit I'i tahtan indirerek şehzade Selim'i (Selim III) tahta çıkarma girişimiyle suçlanarak Halil Hamit paşa ile birlikte sürüldüğü Lefkoşa'da idam edildi.³⁶

Aşağıdaki beyitte Mısır Valiliği sırasında adaletli yönetimden övgü ile bahsediliyor:

Görince 'adl ü dādūn bir degül vaşşāf-ı tārīhūn
Bu mehdī didi herkes Ra'if İsmā'il Paşāyı

T.2/6

c. Şair-Sanatkar-Eserler

İranlı meşhur bir ressam olan "Behzād", bir yerde zikredilmiştir. Özbek köyünde inşa edilen bir cami için yazılan tarih manzumesinde geçmektedir. Şaire göre; caminin süslemelerindeki güzelliği Behzād dahi tahrir edemez:

Şu rütbe ziynet ü hūsn-i leṭāfet buldı kim resmin
Nice bin sa'i ü dikkat ile tahrīr idemez Behzād

T.6/3

Eser adı olarak Mantıku't-ṭayr ve 'Attār geçmektedir. Bu beyitte, gönül kutsal bir kuşa benzetiliyor. Kuş dilini bilen Süleyman, hatta eserin yazarı Attar bile bazen gönlü anlayamaz:

Mantıku't-ṭayrı bilüp serde Süleymānum diyen
Remzin 'Attār anlamaz bir murg-ı kudsidür gönül

G.161/3

³⁶ Büyük Larousse, C.19, s.9689.

Vāmık u 'Azrā'da umumi manada aşk maceralarını hatırlatması bakımından bir beyitte geçiyor:

Kūh idüp meskeni Vāmık gibi nā-şād oldum
Cām-ı 'Azrā ile na're-zen-i feryād oldum

Trc.b. 1 IV /2

Aşağıdaki beyitte de Şem ü Pervane'ye telmih vardır:

Pervāne gibi cān atarız şem-i vişāle
Bülbül gibi 'āşık degiliz her gül-i āla

Trk.b.3 II/7

Selami Divanı'nda bir çok şairin adı geçmektedir. (Derviş Sāmi, Sezāyi, Derviş Hayretī Dede, Şems-i Sivāsi, Derviş Safder, Hâce Neş'et) Bu şairlerin şiirlerine nazireler yazmış ya da onları tahmis etmiştir.

d. Tarihi-Efsanevi Şahsiyetler **Dārā-Keykāvus**

Keyaniyan'ın dokuzuncu ve sonuncu hükümdarıdır. İskenderle yaptığı savaşta mağlup olmuş ve sülalesi sona ermiştir.³⁷ Mecazen büyük hükümdarlara da "Dārā" denilmiştir. Dārā, aşık ve gönül için benzetilen olabilir Selāmī, felege aldanan, gönlünü bağlayanların yok oluşlarını anlatmaya çalışmış:

Ey Selāmī felegin'ıyşına dil-beste olup
Zehrin içdi nice Dārā vü nice Keykāvus

G.106/5

³⁷ Ahmet Talat ONAY, Eski Türk Ed.Mazmunlar, Ank.1993, s.10.

Mūsā-Firāvun

Firavun, Hz.Musa'ya iman etmeyen kişidir. Dilimizde inat ve gururla ileri gidenlere denir.³⁸ Şair; ruhunun, tecelli nuru ile şad olmasını istiyor. Bu da Firavunun çıkarlarının sınırlandırılmasıyla olur:

Mūsī-i rūḥımı kıl nūr-ı tecelliñ ile şād
Nef-i fir'avnıñ it naḥnu enādan maḥfūz

G.125/2

İskender

Edebiyatımızda biri Makedonyalı İskender, diğeri Yemen hükümdarı olan Zü'l-karneyn adıyla meşhur olan ve peygamberliği rivayet edilen zat olmak üzere iki İskender'den bahsedilir.³⁹ İskender'in tacı, camı da zikredilir. Āb-ı Hayatı aramaya gitmiş, diğeri bulmuş fakat O bulamamıştır.⁴⁰ Aşağıdaki beyitte de; İskender'in Āb-ı Hayatı bulamayışı ve yalnızlığı anlatılmıştır:

Bir Hızra iriş kim içesin āb-ı ḥayātı
İskenderveş gezme tehī sende ölince

G.195/4

e.Harfler

Selami Bey Divanı'nda; elif, be, te, se, mim, kaf,nun, ha, sin... gibi harfler çeşitli hususiyetleri ile ele alınır. Harfler, bazen vahdet ve kesretin ifadesi için kullanılır. Harfler, noktanın tekrarı sonucu meydana

³⁸ A.Talat ONAY, a.g.e, s.170.

³⁹ A.Talat ONAY, a.g.e, s.222

⁴⁰ Cemal KURNAZ, Hayali Bey Divanı'nın Tahlili, İst.1996, s.135.

gelmiştir. Kainatta eşyada Allah'ın sürekli tecellisi ve tezahüründen meydana gelmiştir.

Kelimeler, harflerin birleşmesinden, harflerde noktadan oluşmuştur. Daha sonra mushaf meydana gelmiş ve okunmuştur:

Nokta harf oldu hurûfât-ı mürekkebi kelimât
Okınur muşhaf-ı imkânda elfi bâ tâ bâ

R.14/2

Na't-ı pâkûn zikridür cümle hurûfât-ı resûl
Remz ile Tâhâ vü Yâsin kâf u sad u Kâf hâ

G.5/3

f. Masal Kahramanları, Onlarla İlgili Unsur ve Mevhumlar

Leylâ vü Mecnûn-Ferhâd u Şîrîn

İlk hikayenin kahramanları, daima birlikte anılır, sevgili ve aşk timsali olarak görülür. Aşağıdaki beyitte iki hikayedeki kahramanlar birarada verilmiştir. Şair kendini Mecnun, Ferhad gibi aşkdan yana dertli olarak görüyor.

Şîrîn ile Leylâ gamını çekmezem ammâ
Mecnûn ile Ferhâda benüm 'aşkda şâlis

G.31/6

Bu öyle büyük bir aşktır ki Kays'ı (Mecnun'u)
Leyla'ya mahrum eyler:

Hemân ol 'aşkıdur ma'sûka eyler 'âşıkı hem-dem
Hemân ol 'aşkıdur kim Kaysı eyler mahrûm-ı Leylâ

K.7/24

Ferhad u Şirin'de, Ferhad aşkın, Şirin'de sevgilinin timsalidir. Ferhad, Şirin'e kavuşabilmek için bî-sütûn dağını yarmıştır. Bu nedenle küh-ken olarak da bilinir. Eğer Şirin'in şehrine gitmek dilersen, o yoldaki sıkıntıları, Ferhad gibi aşkın ateşi ile dag açandan sor.

Revân itmek dilerseñ āb-ı feyzi şehr-i Şirine
Anı Ferhādveş 'aşk-ı āteş ile dāğ açandan sor

G.66/3

Şair, Ferhad'ın dağı kazma, (tişe)ile delişini Kūy-ı Şirīn'i arayışına bağlıyor:

Tiše-i gamzen-i küh-ı dile Ferhād oldum
Kūy-ı şirīn arayup 'azīm-i Ba'dād oldum

Trc.b. 1 V/3

2. Ülke, Şehir ve Kavimler

Şair, ilim tahsili için gittiği Buhara'yı beyitlerine almıştır:

Selāmi geşt-i deşt itdi Semerķand u Buḡārāyı
Sefer-ender-vaṭanla buldı āḡir maḡsad-ı aḡṣā

K.8/29

Su'āl itme bize seyr-i Semerķand u Buḡārādan
İrişdün lā-mekāna ḡayri ol yerden ḡinā geldi

G.211/7

Selāmi, İzmir'lidir. Bu nedenle İzmir'in yaşadığı bir zelzele hadisesi üzerine tarih manzumesi yazmıştır:

Ḳudūm-ı meymenet-maḳrūnı ābād itdi İzmir'i
 Ki belde olmuş idi nār-ı zulm u ḥaḳḳ ile virān
 T.10/8

Keşmir, övülenin hākim olduğu yer olarak zikredilir:

Gūş-ı Keşmire irüp şayt-ı 'aṭā vü keremūn
 İşlenür nām-ı şehin-şāh-ı Selimḥāna kemer
 K.85/4

Yesrib-Batha (Mekke-Medine)

Mekke, sevgilinin mekanı olarak düşünölmüştür.
 Medine'de ise Hicret hadisesine telmih yapılır.

Biri tebşīr-i feth-i Yesrib eyler birisi Baṭḥa
 Peyām-ı ḥayr-maḳdem sem'-i islāma resīd olsun
 T.34/13

Kerbela, Hz.Hüseyin'in öldürölmesi hadisesi
 sebebiyle anılır.

Cāhid u fi'llāhda bezl cān iden gāzīlere
 Nuşret it şāh-ı şehīd-ı Kerbelānuñ 'aşḳına
 Mrb.2 I/2-3

Selāmī Divanı'nda kavim ismi olarak Tatar ismine
 rastlamaktayız. Tatar, yağmacı ve pervasızca can alıp
 satan, sevgilinin gözleri için benzetilen bir unsurdur:

Leşker-i Tātar-ı ḡam kıldı gönöl mülkin vaṭan
 Yaptılar güyā ki tārāc ehline başḳa ocāḡ
 G.132/2

3. Sosyal Hayat

a. Bezm

Bezm, içki ve eğlence meclisidir. Orada yenilir, içilir, sohbet edilir, musiki dinlenir, raks edilir. Bezmin belli başlı unsurları; sâķī (sevgili) muhrib, gazel-hān, rakkas, şarap mum, kadeh... vb.'dir.

İçki içmek İslam dinine göre haramdır. Dini ilimleri öğrenen ve mutasavvıf bir şair olan Selāmī'de bunun farkındadır. Şarap elden düşmüyor, ne sufi'nin namazı ne de insanların günahları tükenmemiştir. Şair, bu iki tezatin bir arada bulunmasından şaşkınlık duyuyor:

Düşmez elümden āb-ı vuzūveş sebū-yı mey
Hem-çu namāz-ı şūfī bu tuğyān tükenmedi
G.219/4

b. Meyhāne

Meyhane, melāmi-meşrep bir rind hüviyetinde görülen aşığın içki için devam ettiği yerdir. Tasavvufi manada pīr-i muganın dergahı, yani aşk tekkesi, pīr-i harabat ocağıdır. Zahidlerin bu aşkı insanı meyhaneden meyhaneye gezdirir:

Halvetinden zindān ider bir cām ile 'ābidlerūn
Gezdirür meyhāneden meyhāneye zühhād-ı 'aşk
G.146/4

Şâir, kalbini aşkın şarap evi olarak görüyor. Bu nedenle kendisi aşıklara meyhanedir.

Hāne-i kalbüm hūdā hum-hāne-i 'aşk eyledi
Cāmına cān şarf iden 'āşıklara meyhāneyem
G.166/5

c. Şarap

Klasik Türk şiirinde en çok kullanılan mazmunlardan birisidir. Lezzetli, sarhoş edici bir içki maddesidir. Rengi dolayısıyla dudağa, kana, yanağa benzetilir. Ümmü'l-haba'is olarak kabul edilir. Onun günah ve haram olduğu belirtilir. Aşık, şarab ile mutlak aşkı kasteder. Bu nedenle "laf çalan" sufi ile anlaşılamaz.

Şarāb-ı 'aşkı ey dil dest-i kudretten içenden şor
Olup ser-mest-i bākī cism-i fāniden göçenden şor

G.66/1

d. sākī

Kadeh sunan, içki veren kişiye denir. Bezm aleminin en önemli unsurlarından biridir. Meclise neşe ve parlaklık sunar, şarkı söyler.

Saki, meclise öyle büyük neşe katar ki, kendisi bile neşeden ne olduğunun farkında olmaz

Sākī-i ezel sunmuş ānā cām-ı muḥabbet
Ol neş'e-i cem nolduğunu cem bile bilmez

G.102/3

Şair, sakinin elinden aşk yudumunu içince kendinin farkında olmayan, mest olmuş dervişlere benzer

Sākī-i bākī elinden nūş idüp 'aşk cūr'asın
Kendimüz fark itmeyen mestāne dervişlerdenüz

G.93/2

e. Mest

Sakinin sunduğu şaraba ve meclisin eğlencesine kendini kaptıran kişinin bulunduğu hale mest denir. Şair, mest hali üzerine bir kaç gazel yazmıştır. (G.28).

Selāmī, aşkın sarhoşudur, aşkından dolayı mest olmuştur. Aşağıdaki beyitte bunu; "Leyla vü Mecnun" ve "Ferhad u Şirin" hikayelerine telmih ederek anlatmıştır:

Kimini Mecnūn idüp Leylā diyü seyyāh ider
‘Āşk-ı Şīrīn ile Ferhād ider giryān mest

G.28/3

Sākī-i bezm-i ezelden oldılar rindān mest
Bende oldum nūş idüp ol bādeden hayrān mest

G.27/1

f.Şikāyet

Selāmī Divanı'nda gazellerinin bir kısmında şikayet konusu işleniyor. Şair aşktan, gamdan, zamandan, zamanın dervişlerinden şikayet ediyor. Aşgının çektiği ızdırıp şu şekilde ifade edilmiş:

Nedür bu da‘vi-i ‘aşk ya nedür şikāyet-i ğam
Kazā sihāmına ‘āşık hedef degülde nedür

G.73/4

Bu beyitte de şair, zamanın şeyhlerini beğenmiyor:

Ḳanı varā'is-i Aḥmed ḳanı sülūk-ı selef
Zamāne şeyhleri nā-ḥalef degül de nedür

G.73/3

g.Süsleme

Selāmī Divanı'nda süs unsuru olarak, zümrüt ve zebercedle süslenmiş büyük kasrlardan söz ediliyor. Bu kasrların kimisi kırmızı yakuttan, kimisi de beyaz inciden inşa edilmiştir.

Müzeyyen kaşr-ı 'āliler zümrüdden zebercedden
Kimi yâkut-ı ahmerden kimisi lü'lü-i beyzâ

K.7/66

h.Kılık-kıyafet

Giyecek olarak gömlek, külah, hırka.. zikredilir.
Hz.Ya'kub'un Hz.Yusuf'un kokusunu gömlegini koklayarak
alması anlatılır:

Esdikçe bād-ı lutf-ı ilāhi bûy-ı kâmiş
Ya'kub-ı cāna Yusuf-ı Ken'āndan gelür

G.75/2

Şair, başındaki külahı, hakanın tacına
değişmeyeceğini belirtiyor.

Gedāyum şüretā ma'nide taht-ı 'izz ü cāhum var
Değişmem tāt-ı hākana serimde bir külāhum var

G.68/1

Selāmī, kendini ma'nā ülkesinin sultanı olarak
görüyor. Ancak kendin köle gibi gösterip, eski çulları
üst üste giydiğini söylüyor.

Ma'āni kişverinüñ hükm ider sultānıyuz ammā
Gedā resmin tutup şüretde eksā-yı pelās itdük

G.154/4

1.Yiyecekler

Övülenin sofrasına "hān-ı ihsān" denir. Allah'ın
nimetleri boldur Züll ve hırs ile lokma için emek çekmek
yanlıştır.

Züll ile hırşı bırak loğma içün çekme emek
 Toyurır zerķ-ı 'aliu'llāh-ı ta'āmı 'āmī
 G.212/4

Aşk erbabının ruhunun gıdası yine aşkıdır. Ancak
 O'nun hamuru da zehirdir.

Gıdā-yı rūhdur erbāb-ı 'aşķa
 Hamīri gerçi semdür nān-ı 'aşķun
 G.153/2

J.Mimārī

Selāmī Divanı'nda tarih manzumelerinde umumiyetle
 mimariden bahsedilir. Cemiyetin hayrına inşa edilen
 camiler, çeşmeler, kervansaraylar... ve bunları yapanlar
 adına tarih manzumesi yazılmıştır. Mesela zelzele sonucu
 minaresi yıkılan caminin tamiri üzerine şu beyitler
 söylenmiştir:

İmāretle bu ma'bed-hāneye güyā ki taş dikti
 Okun atdı yayın aşdı bu hayr ile o 'ālīşān
 T.10/13

Bu ma'bed-gāhda yāhūd serv-i dil-ārādur
 Mü'ezzinler nevā kılsun çü savt-ı murğ-ı hoş-elhān
 T.10/12

İnşa ettirilen kasrlar boynu egrilmiş gibi durarak
 tevazu gösterirler:

Kad hamīde tākılar şekl-i tevāzzu' gösterür
 İtsün istikbāl-i aḥbāba kıyāmda üstüvār
 T.17/3

k.Meslekler

Selāmī Divanı'nda meslek olarak, gümrük katibliği, esnafılık, sarraflık gibi meslekler zikredilmektedir. Gönlü saf olan kişi arifi görünce kalbini saf bilir. Kıymetli cevherin miktarını da ancak sarraf bilebilir:

Bir dili şāf 'ārifi gördükde kalbi şāf bilür
Gevher-i zī-kıymetün miqdārını sarrāf bilür

G.87/1

Kātib-i gümrük semiyi-yi Muştafa yenbū'-ı cūd
Efdalu'l-a'māl saḳiyyü'l-māya kıldı imtişāl

T.14/1

Efdalü'l-a'māl saḳiyü'l-mā diyü Allāh için
Kıldılar eşnāf-ı mū-tābān būnyād-ı sebil

T.7/1

1.Gelenekler

Selāmī Divanı'nda, mü'minlerin bayramları Ramazan ve Kurban bayramlarından bahsedilir. Normal olarak her yıl iki bayram, bir mevlūd yaşarken; mübarek ayda ise, iki mevlūd, üç bayram yaşanmıştır.

Her sene dü'ıyd ü yek mevlūd iderken mü'minîn
Bu mübārek mähda gördük dü mevlūd u se 'ıyd

T.35/15

4. İnsan

a. Sevgili ve güzellik unsurları

Edebiyatımızdaki sevgili, güzelliği ile idealize edilir. Bütün güzellikler onun şahsında toplanmıştır. Güzelliği ile herkesi kiskandırır. Aşığa cefa, derd, gam

verir. Güzellik ülkesinin sultanıdır. Aşık da O'nun kölesidir. Selāmī Divanı'nda sevgili ile Hz.Muhammed kastedilir ve O'na övgüler yer alır.

Saç (Zülf, Kakül, Perçem)

Saç, sevgilinin en çok üzerinde durulan güzellik unsurudur.Şekli kokusu, rengi açısından değerlendirilir.

Aşığın gönlü, deli divanedir. Saçların telleri zencir şeklinde tasavvur edilir. Bilindiği gibi delilere zencir vurulmaktadır. Sevgilinin saçının her bir telinde bin gönül deli olmuştur:

Gösterüp evvel vefālar kendine meftūn iden
Zülfünū her bir telinde bin dili mecnūn iden

Mrb. 3 II/1-2

Sevgilinin saçı, Kur'an'daki ayetlere benzemektedir.
Alnı da evliyanun kible-gahıdır.

Şaçuñ ve'l-leylī vechūñ ve'd-duhadur
Cebīnūñ kıblegāh-ı evliyādur

G.61/1

Kaş (Ebru)

Kaş; tek başına veya göz, kirpik, gamze, yüz ve zülf ile mütenasip olarak ele alınır. Bilhassa şekil ve renk yönünden ele alınır.

Aşağıdaki beyitte şair, ayrılığı yay ve oka benzetiyor. Kaş şekli itibariyle yaya ayrılığın acısı da yaydan fırlayan oku andırıyor. Bu kadar güzel; aynı zamanda bir o kadar da zalim olan sevgiliye reca, feryad aman işlemez:

Tīr-i hecrūñ eyledi kaşuñ gibi kaddūm kemān
Ne recā geçdi sana zālīm ne feryād u amān

Mrb. 3 III/1-2

Selāmī, Hz.Muhammed'in Mi'rac gecesi Cenab-ı Hakk'a olan yakınlık derecesini kinaye olarak kaş ve boy ile birlikte veriyor:

Kaşuñdur kabe kavseyn-i ev-ednā
Kadūñ sidre kıyāmuñ muntehādur

G.61/3

Yanagın görünen yüzüne, safhasına Hak kudret ile hat çekmiştir. Buna rağmen yüzde görünen müjgan (kirpik), ebru (kaş), zülf (saç) nedir?

Şafha-i ruhsāruña Hāk kudret ile yazdı haṭ
Yā nedür bu görinen müjgān ü ebru zülf ü haṭ

G.124/1

Göz (Çeşm, Dide, Ayn)

Önemli bir güzellik unsuru olan göz, genellikle kaş ile birlikte anılır. Renk itibariyle kara ve ela gözden bahsedilir. Düşmanları mutlu eder, aşıkı mahzun eder. Dostunun kanını içer

Şād idüp a'dāyı dā'im 'āşıkūñ mahzūn iden
Dostuñ kanın içen çeşm-i elā küsdüm saña

Mrb. 3 II/3-4

Güzellik bakımından, ahuya benzetilmesinin sebebi, ahunun çok güzel gözlere sahip bir hayvan olmasındandır. İri ve siyah gözlere sahiptir.

Şimdi bildüm ne imişsin ey gözi āhu seni
Yok yere virdüm hevāya ‘aşk ile cān u teni

Mrb. 3 VIII/ 1-2

Göz, tecelli nurunun nazar ettiği yerdir. Ten de cenab-ı kibriyānın dağıdır.

Gözündür nāzır-ı nūr-ı tecellî
Tenün tūr-ı cenāb-ı kibriyādur

G.61/4

Aşağıdaki beyitte de şair; göz, kaş, saç, ağız mevhumlarının hepsini birarada vererek tenasüp yapmıştır:

Nūn-ı ‘aynuñ ve’l-kalem kaşuñ saçuñ ve’l-leyledür
Ve’d-duhā ve’ş-şems vechuñ zülf ü ağızuñ cā vü mīm

G.163/2

Yüz ve yanak (Ru, ruy, ruhsar, ruh, arız...)

Sevgilinin yüzü, beyazlığı ve parlaklığı yönünden söz konusu edilir. Onda ilahi cezbe vardır, peygamber nuru görülür. Tasavvufi olarak ayva tüyleri küfürdür, kesrettir, zulmettir. Yüz ise dindir. Kesretin ardındaki vahdettir.

Yüz ve yanak parlaklığı açısından güneş, aya, yıldızlara benzetilir:

Göreliden vech-i yāri mihr-i enverden ğinā geldi
Ziyā-baḥşende-i eflāk-i aḥterden ğinā geldi

G.211/1

Yüz, Kur’an’ın sayfalarına benzetilir. Kaşlar besmele, saçlar ve’l-leyl yüz de ve’d-duha’dır.

Ebruvānuñ medd-i bismi'llāhi rahmani rahim
 Nūr-ı 'aynuñ sünbülün ve'l-leyl u verdün ve'd-duha
 G.5/4

Yüz, aşıklar için nur ayeti gibidir. Aşık, sevgilinin yüzünün parlaklığını görünce her gece Nur ayetini ezbere okur.

Yüzün 'uşşāka eyler yā nebī nūr āyetin iblāğ
 Hüve'l-ḥaḳ ve'd-duha vechün daḥi ve'l-leylidür asdāğ
 G.131/1

Ben (Hal)

Yüzde bir güzellik unsuru olan ben; siyah rengi ve küçük şekli sebebiyle çeşitli teşbihlere konu olur. Ben, yüzün veya vücudun herhangi bir yerinde olabilir. Küçüklük, siyahlık ve yuvarlaklık yönünden noktaya benzetilir. "Nokta-i hālün" terkinde ben, hem nokta şeklinde düşünölmekte, hem de hal kelimesindeki hı'nın noktasına işaret edilmektedir.

Nokta-i hālün yüzünde bā'i bismi'llāhdur
 Sīn-i dendānuñ kilid-i künc-i rahmāni'r-raḥīm
 G.163/3

Aşağıdaki beyitte yine, şair yüzü sayfaya benzetiyor. Yüzdeki benler, sayfadaki yazıların noktalarıdır.

Vechün üzre okınur çār deh ḥurūf-ı mümkünāt
 Hāllerdür cā-be-cā temyīz ḥarf için nuḳaṭ
 G.124/2

Ağız (Dehān)

Ağız, şekil olarak dardır. Zerre gibi küçük düşünülür. Aşık, sevgilinin ağız ve beli fikri içinde aklını kaybeder. Ağız, hikmetin nurunun inci kutusudur. Konuşmaya başladığı zaman sözleri, inci taneleri kadar değerlidir. Dil'i de hudanın vahiy hazinesidir:

Dehānuñ dürc-i dürr-i nūr-ı hikmet
Dilün gencine-i vahy-ı hudādur

G.61/2

Boy (Kad)

Sevgilinin boyu uzundur. Sevgilinin sanavbere benzeyen boyu cennetteki Tuba ağacından daha üstündür. Sevgilinin yüzü, teni cennet, parmakları kevser akıtan selsebildir:

Tenün cennet kadün Tübā benānuñ selsebil el-ḥak
İçerdi Kevserāsā her şāḥabe yā resūla'llāh

G.181/2

b. Sevgili ile ilgili Diğer Unsurlar

Söz

Sevgilinin sözleri çok tatlıdır. Ancak kalbinde merhametden hiç eser yoktur. Sevgilinin tūtī dilli olarak vasıflandırılması tūtīnin şekerle beslenmesi sebebiyle sözün şeker olarak hayaline sebep olur.

Tūtī dillüm söz ile'uşşāka çekmezdün şeker
Yog imiş kalbünde lakin merḥāmetden hiç eser

Mrb. 3 VIII/1-2

Kūy

Sevgilinin kuyu, genellikle aşık ve rakip ile birlikte ele alınır. Aşık, sevgiliyi görebilmek için gece gündüz O'nun semtini bekler. Bu bekleyiş sonunda eğer kūy-ı makşūda eremezse aşkında durulma; gevşeme olmaz. Aşk gittikçe artar

Ne irdi kūy-ı makşūda ne aşkuñdan kesel geldi
Tükenmez bir reh-i düşvāra pūyān oldu gitdikçe

G.199/3

Naz

Sevgilinin en önemli özelliklerinden biri de nazlı oluşudur. İşvesi ve nazı tükenmez. Bu naz ona yakışmakla birlikte, bazen de aşığın üzmedir. Aşağıdaki beyitte aşık, sevgiliye nazından dolayı küsmüştür.

Ey güzeller ser-firāzı dil-rübā küsdüm saña
'İşve vü nāzı tükenmez hoş-edā küsdüm saña

Mrb. 3 I/1-2

Sevgili kendini naza çekerek, gizlilik perdesi altında kendini gizlemiştir. Aşık bu durumdan oldukça rahatsızdır, onunla bundan sonra dost olamayacağını söylüyor:

Perde-i ihfāya çekdün kendüni itdün nihān
Olmazam ğayri senünle āşinā küsdüm saña

Mrb. 3 III/3-4

c.Āşık (Seven)

Aşık, daima aşk ve ayrılık derdiyle ızdırıp çeken, kanlı gözyaşları döken, vücudu ve bağı yaralarla dolu, zayıf düşmüş, yüzü sararmış solmuş biri olarak görülür.

Aşığın tasavvufi manada ele alındığı örnekler oldukça fazladır. Onunla ilgili şu kelimeler kullanılır: Ehl-i derd, ehl-i dil, mübtela-yı aşk, ehl-i hasret... vb.

Aşık, aşkına daima sadıktır. Gözü sevgiliden başka birşey görmez. Sevgilinin hayali gözünde, gönlünde de aşkı var iken, aşığın meskeni kül-han (ateş ocağı) olsa bile, O; firdevs-i rıdvan'ı (cenneti) istemez:

Dîdede yaruñ hayali dilde 'aşkı var iken
Kül-han olsa meskeni firdevs-i rıdvān istemez

G.98/4

Aşık, sevgilinin kendisiyle konuşmamasından oldukça rahatsızdır. Sevgilinin en tatlı yeri olan dudağından bir buseyi, sövgüye değiştiriyor. Yeter ki; sevgili onunla konuşsun, ilgilensin.

Bûse-i lebden elezdür 'āşıkā düşünām-ı yār
Telh-i dārū-yı tabīb iskāma şerbetden lezīz

G.59/2

İncinmiş olan aşığın en çok tat alacağı şey vuslattır. Tıpkı, hasta olan göze ancak rahat bir uykunun iyi geleceği gibi:

'Āşık-ı rencūra olmaz yāre vuşlatdan lezīz
Dîde-i bî-māra gelmez h'āb-ı rāhatdan lezīz

G.59/1

Selāmī, aşk ile, bî-hūş olup hayrete düşmüştür. Şimdi kendisine sorsalar, "sevgilinin neyine aşık oldun?", cevap veremeyecektir:

‘Aşk, ile bî-hûş olup düşdi Selâmî hayrete
 Bilmez oldu şorsalar şimdi neñe ‘aşık senüñ
 G.152/5

Derd ve mihnet aşıklara birbirinden mirasdır. Ehl-i aşk olanlar bu mirası devr alırlar.

Derd ü miñnet birbirinden ‘āşıkā mirās̄dur
 Olmada ‘aşk ehli eslāfuñ belāsına halef
 G.138/4

Aşığın dermanı derttir. Mihnet ve gam O’nun sevincidir.

Hem-demüñ derd-i Hāk olsun miñnet u gam mūnisūñ
 ‘Āşıkūñ dermānı dertdür miñnet u gamdur neşāt
 G.120/5

Şair, hakiki yarı istiyor. Mecazi yar onun için bir şey ifade etmez.

Hākīķi yāri bul ey dil mecāzi yāri neylersin
 Seni mehcūr-ı dīdār eyleyen ağıyārı neylersin
 G.170/1

Gönül

Gönül, adeta aşığın içinde yer alan ikinci bir aşık hüviyetindedir. O da aşık gibi ağlar, kanlı gözyaşı döker, yaralar içindedir. Gönül, hep sevgiliye doğru bir sefer halindedir. Bu seferin seyrine Cibril dahi yoldaş olamaz. Aşağıdaki beyitte aşığın vücudu Kaf dağına benzetilmiş, Gönül kuşuda kaf dağındaki anka olarak ifade edilmiştir:

Sefer-i seyrine Cibrîl daîi hem-pâ olamaz
Kâf-ı lâhuta konar kudsi 'ankadur dil

G.160/5

Gönül, kırılma, paslanma, tozlanma, görüntü ve hediye edilme hususiyetleri dolayısıyla aynaya benzetilir. Gönül aynasından gayrinin suretini kaldırmak gerekir. Gözün içinde, sevgilinin güzel yüzü zahir olmalıdır:

Şûret-i gayriyi ref'it dil-i mir'âtünden
Dîde-i bâtına zâhir ola dîdâr-ı laţîf

G.137/3

Dil, sinenin sayfalarında cilalanmış, parlatılmış bir ayna gibidir:

Rû'yet-i pertev-i envâr-ı cemâl-i zâta
Şafha-i sînede mir'ât-i mücellâdur dil

G.160/3

Aşığın sinesi, genellikle yaralı, kanlı ve ateşli olarak ele alınır. Sinede otag kuran aşkın padişahı sevgilidir. Yüzünün parlaklığından, gönülün ta içlerinde çerag tutuşmuştur:

'Arşa-i sînemde kurdı pād-şāh-ı 'aşk oţāğ
Nûr-ı vechinden derûn-ı dilde yandırdı çerāğ

G.132/1

d. Maddi ve Manevi Haller

Derd

Aşık, devamlı olarak derd, gam, bela ve elem içindedir. Ah ve feryad eder. Bunların sebebi sevgilinin cevri, cefası hasretidir. Aşık, gam ve kederi aşkın bir gereği olarak görür. Şair, derdin lezzetine varmıştır, aşkın şerbetini içmiştir. Bu nedenle derman ve lokman istemez.

Lezzet-i derdi bulan derdine dermān istemez
Şerbet-i 'aşkı içen tedbīr-i loḡmān istemez

G.98/1

Selāmī, bu beytinde de, aşkın dermanı olarak gönüldeki derdi gösteriyor.

Gerekmez şerbet-i dārū-yı Loḡmān
Gönülde derdidür dermān-ı 'aşkuñ

G.153/3

Sevgiliyi isteyen genişlik ve darlık (sıkıntı) da bulur. Sevgiliye sadakatle bağlı olan kesret ve tenhada da bulur. Busevgi, hiç şüphesiz Allah sevgisidir:

İsteyen yārini serrā ile ḡarrāda bulur
Şıdk ile 'āşık olan kesret ü tenhāda bulur

Trc.b.1 III/1

Cefā

Sevgili devamlı olarak aşığa cevri ü cefa eder. Bu onun şanındandır. Aşığın vazifesi buna katlanmaktır. Aşığın canı hasretle yanar, cismi heba olur:

Eyledün ũşşākuña her günde bin güne cefā
Yandırup hasretle cānum eyledün cismüm hebā

Mrb. 3 IV/1-2

Sevgilinin cevr ü cefası o kadar çoktur ki, aşğın
bedeninde buna dayanacak güç kalmamıştır:

Çekmeye cevr ü cefānı tende tākāt kalmadı
Dīdelerde ḥāb-ı rāhat sende şefkat kalmadı

Mrb 3 XI/1-2

Sevgilinin aşğa ettiği cevr ü cefayı ne Leyla,
Mecnun'a ne de şah kölesine etmiştir.

Senün itdüklerün cevr ü cefayı baña ey zālīm
Ne Leylā itdi Mecnūna gedāsına ne şāh itdi

G.224/4

‘Aşk

Şiddetli sevgi manasında olan bu mevhum, klasik Türk
şiirinin ve tasavvufi Türk Edebiyatı'nın bel kemiğini
oluşturur: Selāmī; aşkı; sevdā, çār-sū, vadi-i hicran
ifadeleriyle anlatmaya çalışmıştır.

Dil, vadi-i hicrana (aşka) düşünce yalnız kaldı.
Kavuşma yoluna gidecek reh-güzār bulunamadı. Aşkta, gönül
tek başına mücadele verecektir:

Düşüp bu vādi-i hicrānda kaldı dil tenhā
Tarīk-i vuşlata bir reh-güzār bulunmadı hiç

G.36/4

Aşağıdaki beyitte aşk; çār-sū-yı mihen (sıkıntı
çarşısı) olarak nitelendiriliyor. Bu çarşıda aşğın

mizacına uygun bir mülk bulunmamaktadır:

Bu çār-sū-yı mihende devā-yı derd idicek
Mizāc-ı 'āşıkā şāyān ākar bulunmadı hiç

G.36/3

Aşık, devamlı bir sarhoşluk hali yaşadığından aşk şaraba benzetilir. Aşık onu içip derdlerini, sıkıntılarını döker. Aşık, aşk şarabını içenlerin mahşerde bile ayılmamasını diler.

Kim içerse dest-i mürşidden eger şahbā-yı 'aşk
Bildirir rāz-ı derūnın gulğul-ı minā-yı 'aşk

G.145/1

Aşkın şerbetini içen kişi gönül mülküne yol açar. Utanmayı ortadan kaldırarak, aşktan dolayı sarhoş olur:

Şerbet-i 'aşkı içer mülk-i dile yol açar
Cümle hicābı giçer 'aşk ile sekrān olur

G.74/3

Sevgi, muhabbet, aşk, sinede gizlenemez. Tıpkı, aşk denizinin engin suyunun gizlenemeyeceği gibi:

Ey Selāmī gizlenür mi hiç muhabbet sinede
Nā-düvān-ı sadre sığmaz lücce-i deryā-yı 'aşk

G.148/7

e.Rakib

Sevgili ve aşık ile birlikte ele alınan üçüncü tip de rakiptir. Rakib, aşığın baş düşmanı olduğundan menfi şekilde gösterilir. Sevgili, daima rakib ile beraberdir.

Aşık için rakip, düşmandır. Sevgili, rakibin sözüyle aşığı feda etmeye hazırdır. Bu nedenle şair, aşağıdaki beyitte kırılganlığını, küskünlüğünü ifade ediyor:

İtmeden düşmenleri tenhā benümle rû-be-rû
İl sözüyle eyledün āhir-fedā küsdüm saña

Mrb. 3 V/3-4

5.Tabiat

a. Gökyüzü, gezegenler ve yıldızlar

Dünya, kainatın merkezidir. Yedi veya dokuz kat gök onun üzerinde, soğan zarı gibi üst üste geçmiş vaziyettedir. Selami gökyüzünü 9 kat olarak vermiştir. Her gök katında bir yıldız bulunmaktadır. Bunlar; 1 Ay, 2. Utarit, 3.Zühre, 4. Güneş, 5.Mirrih, 6.Müşteri, 7. Zuhâl'dir.

Şair aşağıdaki beyitinde gökyüzü ve yeryüzünü birlikte vermiştir. Güzelliğin yazılmasında bunlar ancak kâfi gelir:

Nüh felek heft zemîn-i kâğıd olursa bir tabak
Ma'ni-i ta'bir-i hüsnünde yazılrsa bin varak

Tah. 2 III/2

Bu dokuz kat gökyüzü, Hz.Muhammed'in geçebilmesi için aydınlık bir yol olmuştur:

Bu nüh tāk-ı felek tezyîn olınmış nūr-ı encümle
Senüñçün şāh-reh-i rüşen memerdür yā resûla'llāh

G.184/2

Muhammes şeklinde yazılan bir vücud-name'de, şair vücudun özelliklerinden bahsediyor. İnsan vücudu, öyle muazzam bir şekilde inşa edilmiştir ki; kainatın bütün

Özelliklerinin minyatür bir örneğini kendinde barındırır.

Sendedür kavseyn ü ev-ednā vü levh-i müntehā
Hūr-ı cennet ahter ü burc-ı felek hem nüh semā

Muh 4 V/1

Utarit, katiplik ve yazı hususiyetleri içinde söz konusu edilir. Her seher övülenin dergahına gelen divan katibi olarak düşünülür. Şiiri gökyüzüne yazan o'dur.

Yazmağa vasfūn 'Utarit destine almış kalem
Şems zer-levh üzre tezhīb itmege altun varak

G.141/4

Utarit, Hz.Muhammed'le müşerref olmadan önce, ezelden yazıcılığını ilan etmişti.

Cemāl-i pāk-i Ahmedle müşerref oldu ol demde
Ezelden sa'd itmiş 'Utarid ta'lin-i imlā

K.6/32

Utarit, mirac gecesi şaşkınlığını gizleyememiştir ve hemen o gece felekde miracın tarihini yazmıştır.

'Utarid görmemişti i'cāzı ta'accübden
O dem tārīh-i mi'rācın felekde eyledi imlā

K.7/45

Müşteri, en kutlu yıldızdır. Saadet ve bereket sembolüdür. Bu yıldıza mensup olanlar güzel konuşma kabiliyetine sahip, cesur, alicenap ve zariftirler. Medhiyelerde bahsedilen kişiler; düşüncelerinde ve işlerindeki isabetten dolayı müşteri yıldızına

benzetilirler.

6.göğe çıkan Resulu'llah'ı görmek isteyen melekler, müşteri olup, canları dahi vermeğe razı oldular.

Semā-i sādise çıkdı melekler müşteri oldu
Yüzün görmeklige hep nakd-i itdiler ihdā

K.6/40

Yıldızların en parlağı ve en güzeli olan zühre, kadınları temsil eder. Musiki unsurlarıyla birlikte ele alınır. Felegin sazendesi olarak bilinir. Efsaneye göre Zühre, çok güzel ve çok şuh bir kadın imiş, Harut ve Marut adlı iki melekden göğe yükselmenin yolunu öğrenip oraya çıkmıştır.

3.felekte Allah'ın kudreti belirince, zühre hemen şevk-i tarab makamından raksa girmiştir:

Semā-i sālise pervāz idüp ol t̄ā'ir-i kudret
Hemān şevk-i tarābden rakşa girdi zühre-i zehrā

K.7/47

3. felekten uçan zühre, hemen sazı atıp zühdi hil'atini takınmıştır.

Semā'i sālise pervāz idince s̄āzı aţdı
Takındı hil'at-ı zühdi o demde zühre reh-rā

K.6./34

Ay, sevgili ve onun güzelliğini anlatmak için çok kullanılmıştır. Bir de Selāmī Divanı'nda şakka'l-kamer hadisesinden dolayı ay zikredilmiştir. Aşağıdaki beyitte ise ay ile insanın kararsızlığı benzeştirilmiştir. (İnsanın yeri en yüksek nokta, zirve bile olsa, yine de

kararlı olamaz). Bu nedenle, insanların, alemin hali de; ayın değişik zamanlardaki dolunay ve hilal şekilleri gibi değişkendir.

Ber-ķarār olmaz kişi meh gibi evc olsa yeri
Böyledür aķvāl-i ‘ālem gāh bedr ü geh hilāl
G.159/3

Selāmī Divanı’nda gölge (sāye) olarak Resulu’llah’ın gölgesinden bahsolunmuştur.O’nun gölgesi āf-tāba nur saçır, bu nedenle toprağa düşmez:

Senün zılluñ virür nūr āf-tāba yā resūla’llāh
Anuñcün düşmedi sāyeñ türāba yā resūla’llāh
G.181/1

Hız.Muhammed, güneş ve aya nurundan, nur vermektedir. Onları aydınlatır. Bu nedenle bir bulut her zaman O’na gölgelik yapmaktadır:

Mihr ü māha pertevinden itmege i’tā-yı nūr
Başı üstünde seķāb olmışdı dā’im sāyesi
G.210/3

Hız.Muhammed, uluhiyet burcundan doğmuştur. Bu nedenle sayesinin toprak üzerine düşmemesine şaşdırmamak gerekir:

Sen ol nūr-ı hüviyetsin ki toğdun burc-ı lāhūtdan
Nola düşmezse sāyeñ yā resūla’llāh zemīn üzre
G.190/2

Selāmī Divanı’nda zaman kavramı olarak en çok

muharrem ayı zikredilmiştir. Bunun nedeni olarak, Selāmi'nin Nakşibendiliğin Hz.Ali'ye dayanan koluna mensup olmasını gösterebiliriz. Muharrem ayı kameri takvimin ilk ayıdır. Hz.Hüseyin'in Kerbela'da öldürölüşü münasebetiyle zikredilir.

Vücūdun la'1-renk olsun zemīn-i Kerbelā mānend
Boyansun pirehen al kana o dem işte bu demdür

G.62/3

Mü'min olan muharrem ayına hürmet eder, saygı duyar

Mü'min oldur ki Muḥarrem günine hürmet ider
'Uzlet-i ḥalk ile mātem-gede-i ḥalvet ider

G.76/1

Mü'minler için muharrem ayı, matem vaktidir.

Revān it eşk-i çeşmün ey gönül māh-ı muḥarremdür
Ciger ḥūn eyle āl-i Muṣṭafā'ya vakt-i mātemdür

G.62/1

b. Dört Unsur (Anāsır-ı Erbaa)

Anasır-ı erbaa, alem-i escamın üç kısmından biridir. Hava, Su, Ateş ve Toprak'tan oluşur. Bu unsurlar çifte özelliğe sahiptir, değişik şekillerde tecelli eder. Şair kendini, nefislerin ve onların dışındaki unsurların toplandığı bir kaşane olarak görüyor:

'Ālem-i mülk içre giydüm çār ānsar āmesin
Cāmi-i āfāk ü enfüs bir 'aceb kâşāneyem

G.166/4

Selāmi, yazdığı Vücud-name'de, vücudu çar ansar'ın

saklandığı bir hazine olarak gösteriyor:

Çār 'unşur mahzeninde kenz-i ihfādur vücūd
Muh. 4/I/3a

Su

Selāmī Divanı'nda su olarak Kevser, zemzem, Zülal'den bahsediliyor. Zemzemin feyzinden içen salıklar, bezm-i elestün badesinden lezzet alırlar. Bu, zemzem-i feyz-i zülal'dir. Zülal, içinde bulunduğu maddeyi soğutup tatlandıran bir kurtçuktur.

Zemzem-i feyz-i zülālinden içen sālikleri
Alalar bezm-i elestün bādesinden lezzeti
T.1/3

Aşağıdaki beyitte de, tasavvufi mana kendisini hissettiriyor:

Sıkahum rabbehüm hamrından ihsān olan 'uşşāka
Zülāl-i Kevser-i cām-ı mülūndür yā resūla'llāh
G.180/4

Rüzgār

Rüzgar; zülûf, koku, çiçek ve toz toprak ile birlikte söz konusu edilir. Rüzgar esmesi, titremesi, eserken inlemesi sebebiyle aşığın ve ahının benzetilene olarak hayal edilir. Nesim, hafif rüzgardır. Seher vakti "enfās-ı nesim" in cihanı misk kokusu ile doldurduğu söylenir. Dosta haberi "bād-ı nesim-i seher" getirir. Seher vakti, taze gül kokusunun koklandığı vakittir:

Bād-ı nesīm-i seheri getüre dosttan haberi
 Kōklamaga verd-i terivakt-i seher kum kum kum

G.165/4

Nesimi, her seher çiçeklere karşı esince, kavuşmanın kokusunu getirir:

İrer bûy-ı vişālinden nesīmī
 Esince her seher ezhāre karşı

G.178/4

c. Kuşlar

Kuşlar içinde ençok sözü edilen bülbüldür. Bülbül-gül ilişkisi aşık ve sevgiliyi sembolize etmektedir. Bülbül; ağlayan, inleyen, ah u feryat ile gözyaşı döken bir aşık görünümündedir. Gül ise, nazlı, vefasız, zalim bir sevgilidir. Aşağıdaki beyitte şair kendini bülbüle benzetiyor. Kalbinde, bülbül gibi sakladığı gizli bir ahı vardır:

Bu gülşende gerekmez bülbülāsā nāle vü efgān
 Dem-ā-dem genc-i kalbümde çıkar bir gizli āhum var

G.68/2

Bülbül, gülünden müjdeler ihsan eder. Sevgilisinin ayrılığından doğan gönül sıkıntısından felaha ulaşır.

Bülbül-i cāna gülinden müjdeler ihsān ider
 Hār-ı hār-hār-ı firāk-ı yārdan eyler felāh

G.41/2

Selāmī Divanı'nda kuş çeşidi olarak hümadan da bahsedilir. Hüma, efsanevi bir kuştur. Saadet kuşu

olduğuna inanılır. Gölgesi kimin üzerine düşerse, o kişinin devlete ve saadete ereceğine inanılır:

Tasavvufi manada aşığın devlet kuşu, mevlevinin külâhıdır.

Her kuluñ başına konmaz bir hümā-yı qudsidür
‘Āşıkā murg-ı devlettūr külāh-ı mevlevî

G.215/2

6. Nakşibendi Tarikatı ve Silsilesi

Mustafa Selāmî, Divanı'nda Nakşibendi tarikatının silsilesinden bahseder. Rübai şeklinde yazdığı manzumelerinde, silsilenin şeyhleri hakkında bilgiler vermiştir. Bu nedenle, biz de, Nakşibendi tarikatı ve şeyhleri hakkında kısmi bilgiler vermeyi uygun gördük.

Bahāü'd-din Nakşbend⁴¹

Adı, Muhammed b. Muhammed el-Buhari'dir. 718/218 tarihinde Buhara'ya 9 km uzaklıkta Kasr-ı hindüvan (Kasr-ı Arifan)'da dünyaya geldi.

Nakşbend dünyaya geldiği zaman, Hâcegan Tarikatı şeyhlerinden Muhammed Baba Semmasi (ölm/740/1339) müridleriyle birlikte o köye gelmiş ve henüz çok küçük yaşlarında bulunan Nakşbend'i manevi evlatlığa kabul etmiştir. Daha sonra Emir Külal'e intisab etmiştir. Ancak O'nun gerçek şeyhinin, kendisinden çok önce vefat eden Abdulhalık Gücdüvani olduğundan bahsediliyor. Tasavvufta bu tip terbiye usulüne "Üveysilik" yolu" ismi verilir.

Hâcegan Tarikati aleni zikri tercih etmiş ve Bahāü'd-din Nakşbend'e kadar bu tarikat aleni-guyan olarak bilinmiştir. Nakşibend ise "Hafi zikri" ihtiyar

⁴¹ Selçuk ERAYDIN, Tasavvuf ve Tarikatler, İst.1994, s.370.

etmiştir.

Bahaü'd-din nakşbend iki kere Hicaza gitmiştir. ikinci gidişinde müridi Muhammed Parsa'yı beraberinde götürdü. Giderken Herat'da Mevlana Zeyneddin'i ziyaret ettiler, sohbetleri üç gün devam etti.

Bahaü'd-din Nakşbend Hicaz dönüşünde bir müddet Merv'de oturup, daha sonraları tekrar Buhara'ya geldi, ömrünün sonuna kadar orada oturdu. Bazı kaynaklar Nakşbend'in devamlı Kasr-ı Arifan'da oturmakla beraber, şeyhi Emir Külal'le sohbet etmek maksadıyla sık sık Nesef'e gittiği kaydedilir. Bahaü'd-din Nakşbed, Kasr-ı Arifan'da hastalanıp, kısa bir müddet sonra yetmiş yaşında Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Rebiu'l-evvel pazartesi, 791/3 Mart 1389

Tarikatın Gelişmesi

Nakşibendi Tarikatı, Bahaü'd-din Nakşibend'in halifelerinden Alae'-din Attar, Zahid Bedahşi, Muhammed Parsa tarafından çok geniş bir alana yayıldı. Yeseviyye Tarikatının bulunduğu bölgelerde büyük taraftar kazandı. Bilhassa İmam Rabbani zamanında (ölm 1034 H) Hindistan ve havalisinde yayılma kaydetti. İmam Rabbani'nin oğlu Muhammed Ma'sum da ciddi bir tedris tezgahından geçerek, babasının mu'tedil tasavvuf yolunu devam ettirdi. Oğlu şeyh Seyfeddin, halifesi Seyyid Nur Mehmed Bedvani ile tarikat, hem nakli, hem tasavvufi ve hemde müspet ilimleri tedris eden bir medrese, bütün halka açık bir müessese haline geldi.

Nakşibendi Tarikatı Fatih Sultan Mehmed zamanında Ubeydullah Ahrar'ın halifelerinden Molla ilahi vasıtasıyla İstanbul'a girdi.

Gulam Ali Dehlevi ve Ebu Said Müceddidi ile tarikat Hindistan içlerinde kuvvetlendi.

18.yy'da Mevlana Ziyaeddin Bagdadi ile tarikat, Osmanlılarda hem genişledi, hem de istikrar kazandı Osmanlı padişahları, bilhassa bu asırda Nakşibendiliği himaye ettiler. Son Osmanlı padişahı Vahdeddin'in Nakşi ve Halidi olduğu rivayet edilir. İmparatorluğun orta tabakası arasında büyük bir nüfuz sağlamıştır. Nakşilik tam anlamıyla sünni bir tarikattır.

İstanbul'da 65 nakşi dergahının bulunması da, bu tarikatın son zamanlarda halk arasında çok yaygın bir durumda olduğunu göstermektedir. Bu tarikat, Türk kültürüne, halk maarifine, Anadolu vahdetine büyük hizmetleri geçmiş bir tarikat olarak kabul edilmiştir.

Tarikat silsilesi

Nakşibendiye Tarikatı üç koldan peygamber (s.a)'de son bulur:

Hz Muhammed (s.a)den başlayan ilk kol:

Hz.Ali (r.a)	(Öl.40/660)
İmam Hüseyin (r.a)	(Öl.60/680)
Zeyne'l-Abidin	(Öl.75/694)
İmam Muhammed Bakır	(114/732-33)

Diger bir kol:

Hz.Ebubekir (r.a)	(Öl.13/634)
Selman Farisi (r.a)	(Öl.35/655)

Her iki kol İmam Cafer-sadık'ta birleşir (Öl. 148/765)

Ebu Yezid Bistami	(Öl 261/ 875)
Ebu Hasan Harkani	(Ö. 419/1028-29)

Üçüncü kol

Hız.Ali (r.a)	(Öl.40/660)
Hasan Basri (r.a)	(Öl 110/728-29)
Habib A'cemi	(Öl. 150/767)
Davud Tai	(Öl.184/800-801)
Ma'ruf Kerhi	(Öl. 200/815)
Seriyy Sakati	(Öl.253/867)
Cüneyd Bağdadi	(Öl.298/910)
Ebu Ali Rudbari	
Ebu Ali Katib	(Öl. 321/933)
Ebu Osman Magribi	(Öl.373/983)
Ebu Kasım Kürkani	(Öl.450/1058)

Her iki kol da Ebu Ali Feramedî de birleşir (Öl.477/1058)

Bundan sonra silsile şöyle devam eder:

Yusuf Hemedani	(Öl 535/1140-41)
Abdulhalık Gücdüvani	(Öl.617/1220-21)
Hoca Arif Rivgeri	(Öl.649/1251)
Mahmud incir Fağnevi	(Öl.670/1271)
Ali Ramiteni (Azizan)	(705-1305, 715/1315)
Muhammed Baba Semmasi	(Öl.740/1339)
Seyyid Emir Külal	(Öl.777/1375)
Bahau'd-din Nakşbend	(Öl.791/1389)
Muhammed Alaeddin Attar	(Öl.802/1399)
Mevlana Ya'kub Çerhi	(Öl.847/1443)
Ubeydullah Taşkendi	(Öl.895/1490)
Muhammed Parsa	(Öl. 922/1516/17)
Derviş Muhammed	(Öl.970/1562)
Hacegi Emkeneği	(Öl.1008/1589)
Muhammed Baki billah	(Öl.1014/1605)
İmam Rabbani	(Öl.1034/1625)
Muhammed Ma'sum	(Öl.1098/1687)

M.Seyfeddin Faruki	(Öl.1100/1689)
Muhammed Bedvani	(Öl.1135/1723)
Şemseddin Habibullah	(Öl.1195/1781)
Abdullah Dehlevi	(Öl 1240/1824/25)
Mevlana Halid Bagdadi	(Öl./1242/1826)

Tarikatın Temel Prensipleri

1.Vukuf-ı Zamani

Manevi yolculuğa çıkmış olan müridin, devamlı olarak geçen zamanı değerlendirmesi, ona vakıf olmasıdır.Şayet vakti, şükür veya istiğfarı gerektiren hangi durumla geçmişse, onu bilmesidir.

2. Vukuf-ı Adedi

Mürid verilen dersin adedine de vakıf olmalıdır. Zikirden maksat kişinin kendisini, Hakk'a yaklaştırmasıdır.Bu noktadan düşünülürse, adedin fazla bir faydası yoktur. Bahaü'd-din Nakşbend, kalbi zikirde, adede riayetin sadece hatırdaki mevcut olan bir takım şeylerin zihinlerden uzaklaşması ile zikrin sağlayacağı neticenin gerçekleşmesini te'min olduğunu belirtmiştir.

3. Vukuf-ı Kalbi (Kalbi ayık tutmak)

Zikreden kimse, her zaman gönlünü Allah'a karşı uyanık tutmalıdır. Bu sayede masivaya karşı duyulan aşırı sevgi azalır. Ayrıca kalbi vukuf, zikrin şuuruna varmaktır. İnsan bu şuur sayesinde yaptığı zikrin faydasını görebilir.Aksi takdirde gayeye ulaştırmayan davranışların insana hiçbir yararı olmaz.

4. Huş Der Hem (Nefes alıp verirken gaflette olmamak)

Nefesleri gafletten korumak, kalbi huzura kavuşturur, mutmain kılar. Huzurla alınan her nefes Allah'ın Hayy isminin bir tecellisidir. Nefes alışverişlerinde, gafletten uzaklaşmak çok zor biridir. Bu yüzden salikin her taraftan tevbe-istiğfar ederek, gaflet hallerinden temizlenmeye çalışması da seyr ü süluku için lüzumludur.

5. Nazar Ber Kadem (Ayağa Nazar)

Manevi yolcu (salik) varlık mesafelerini tamamlamak için gayret sarfetmeli, imanını pahalıya maletmek için meşakkatlere göğüs germelidir. Nazar ber kademin sosyal hayatımızda büyük faydaları vardır. Yürürken önüne bakan kimse, masiva ile fazla meşgul olamaz, etrafa bakıp dalmak, kalbi perdeler.

Salik bu sayede gayra bakmaktan uzaklaşır. Önüne bakan kimsede alçakgönüllülük hususiyetleri kuvvetlenir.

Bu davranışın üstün gayretten kinaye olduğu da düşünülmüştür. Zira üstün gayret sahibi olan kimse Allah Teala'nın gayrına bakmaz. Bu davranışın aynı zamanda sünnet-i seniye de uygun görülmüştür. Zira peygamber (s.a) yürürken sağa sola bakmazdı.

6. Sefer-Der-Vatan (Halktan, Hakk'a Sefer)

İnsanın kötü huylardan, beşeri sıfatlardan, güzel huylara, insani sıfatlardan, meleki sıfatlara sefer etmesi, ahlaki olgunluga kavuşmasıdır. Sefer der vatan, salikin halk aleminden, Hak alemine seferidir.

7. Halvet Der Encümen (Toplulukta halvet)

İnsanın kalbi, zikir sayesinde son dereceye ulaştığı zaman, daimi zikir hali meydana gelir. Yapacağı her işte

Allah Teala'nın rızasını kazanmaya çalışır. Bu tarikatte halvete, fazlaca rağbet yoktur. Bahaü'd-din Nakşbend'in: "Halvette şöhret, şöhrette rağbet, rağbette afet vardır" sözü ayrıca "Hayır cemiyettedir, cemiyet sohbettedir" demesi buna delil olarak gösterilmiştir.

8. Yad kerd (Zikretmek)

İnsanın, murakebe mertebesine ulaştıktan sonra nefy ve isbatı belli bir mikdar dille yapmasıdır.

Nefy ve isbattan meydana gelen tevhid, dudaklardan riyasız dökülürse kalbi parlatır.

9. Baz Geşt (Dönüş)

Baz geşt nefesini tutup, nefy ve isbat zikrini yaptıktan sonra nefesini sıkarken "İlahi ente maksudi ve rızake matlubi" cümlesindeki manayı düşünmektir. Bu düşünce nefy ve isbatın manasını kalbe nakşeder. Zikredenin gönlünde tevhid sırrı lemean eder. Ayrıca bu kelime rücu'a işarettir. İnsan zikir halinde, Allah Teala ile beraberdir; yani Allah Teala o anda zikredenin celisidir. Bu hal vuslatın tahakkukuna medar olur. (Vasıl-ı ila'llah)

10 Nigah Daşt (Muhafaza)

Zikir yapanın nefy ve isbatın manasını düşünerek, kalbine sahip olmasıdır. Böylece kalbi, nefsanî düşüncelerden, kalblere vesvese veren herşeyden kurtarmak ve korumaktır.

11. Yad Daşt (yadetmek)

Yad daşt, nigah daşt'ı derinliğine anlamaktan ibarettir. Bu da Allah Teala'yı devamlı düşünmek, hatırdan masivayı atmaktır. Kainattaki sınırsız çoklukta,

ilahi vahdaniyyeti müşahede etmektir.

Nakşibendiye Tarikatinde Zikir

Diğer tarikatlerde olduğu gibi Nakşibendiyye Tarikati'nde de kurbiyete vesile olacak nevafil (natileler) ile meşgul olmak süluk için önemli kabul edilmiştir. İnsan içtimai bir varlıktır. En büyük te'sir çevresinden gelir. Kişinin iyilerle beraber olması, boş vakitlerini Allah Te'ala'yı tefekkürle geçirmesi huzur ve süruruna vesile olur. İlimle meşgul olmak, pozitif ilimlerden, bilhassa fizik, kimya, biyoloji, vs. gibi Hakk'ın kudret ve azametini idrake vesile olan ilimlerden faydalanmak ve ilgilenmek de bir zikirdir.

Nakşibendiyye Tarikati'nde salık zikre başlamadan önce, heva hırs, şehvete tabi olma masivaya meyil gibi bütün yasaklardan tövbe ve istigfar ile, bedenini ve kalbini temizlemeye çalışır. Bu, kalbi kontrol altında tutmak (murakabe) dikkati bir noktaya teksif etmek, yani zikre hazırlanmaktır.

Mürid, varsa önce kaza namazı, yoksa "şükr-i vuzu" kılar. Duadan sonra tekrar tövbe ve istigfara başlar. Tövbenin, şartlarına uygun olduğu takdirde faydalı olacağına inanır. Tövbeden sonra muayyen evradı tamamlar. Daha sonra "tefekkür-i mevt= Her nefis ölümü tadıcıdır." ayeti tefekkür edilir, kabre girdikten sonra suallere nasıl cevap verileceği, mahşere kadar kabirde ne hal üzere bulunulacağı, Hakk'ın huzurunda nasıl durulacağı ve hangi fırkadan sayılacağı derin derin düşünülür.

Nakşibendiyye Tarikat'nda Rabıta

Rabıta, her tarikatın prensipleri meyanında zikredilen bir vasıtadan ibarettir. Nakşi Tarikati'nde,

rabıtaya fazlaca  nem verilmiştir. M ridin kamil bir m rşidle sohbet etmesi, manevi yolculuğunun (seyr   s luk) devamı i in zaruri g r lm şt r. M rid, hulus-i kalb ile şeyhinin sohbetlerine devam ettik e, arzu duyduğu yolda y r me imkanı bulacaktır. Okumadan alim, gezmeden seyyah olunamayacağı gibi, sonbetsiz m ridlik de ger ekleşmez. Bu sohbetlerin m ride faydalı olması, onun, şeyhine olan alakasına bağlıdır. Bu alaka, "rabıta" ile daha da  abuk ger ekleşir.

Rabıta, şuhud makamına ulaşmış kamil bir şeyhe kalben bağlanmaktır. Diğer bir ifade ile Allah Teala'nın zatı sıfatlarıyla m tehakkik, m şahede makamına ulaşmış kamil bir şeyhe kalbi bağlayıp, huzurunda veya başka bir yerde, o zatın suret ve siretini g z  n nde bulundurmaktır.

Rabıtanın faydası, m ridin, şeyhinin yanında bulunmadığı zamanlarda, ondan faydalanması ve feyz almasıdır. Rabıtaya riayet eden m rid, şeyhinin hal ve vasıflarını her an g z  n nde bulunduracağından, yavaş yavaş bu vasıfların kendisine ge mesine sebebiyet verir. Buna "fenafi'ř-şeyh" denir. Bu, m ridi "fenafi'r-resul" ve "fenafi'l-lah"a ulaştıran bir vasıtadan ibarettir.

Salik, vasıtasız olarak Allah Teala'dan fani olma imkanına sahip değilse, rabıta tavsiye edilmiş, aksi hallerde buna l zum g r lmemiştir.

Nakşibendiyye'de Hatm-i Hacegan

Hatm-i Hacegan, Nakşibendiyye Tarikatı'nın topluca yaptığı zikrin adıdır. Kebir ve sagir olmak  zere iki kısım olan bu zikir tarzının, diğer tarikatlerden farkı, sadece mensubları arasında icra edilmesidir,

Selami Divanın'da, tarikat silsilesi ruba'iyat kısmında verilmiştir. Tarikat b y klerinin bazı

özellikleriyle, adının zikredildiği beyitler örnek olarak alınmıştır.

Hz.Muhammed

Mirac gecesi Huda, habibine vahdetin sırrını, iki kavis arasındaki mesafe kadar yakın bir yerden anlatmıştır.

Vahdetün sırrını mi'rācda ḥabībine ḥudā
Kābe kavseyn-i ev-ednā ile itdi imā

R.17/1

Hz.Ebubekr

Hicrette Peygamberimize arkadaşlık eden ve gizlendikleri (Sevr) mağarasında darlandıkları zaman mealen, "ikinin ikincisi" diye Cenab-ı Hak tarafından tavsif edilen yar-ı gar-ı Resulullah'dır. Resulullah'a malıyla, canıyla, bütün varlığıyla hizmet etmiş ve ondan hiç ayrılmamıştır. İlk örnek halife O'dur. Sadatın seyyididir⁴²

Hem-dem-i şāh-ı rūsūl mūnis-i maḥbūb-ı ḥudā
Bu Bekr-i ḥazret-i şiddīk ü şeh mülk-i vefā

R.19/1

Hz.Ali

Aşağıdaki beyitte; Hz. Ali'nin savaşta döne döne saldırmasından dolayı kendisine verilen lakaptan söz ediliyor:

Ḥazret-i Ḥaydar-ı kerrār-ı 'Ali bin Tālib
Fātiḥ-i ḥayrettin-i kāşif-i kalb-i Tālib

R.20/1

⁴² Mehmet Zahid Kotku, Tasavvufi Ahlak, C.2. s.181.

Hz.Hüseyin

Kerbela'da şehid edilen Hz. Hüseyin hidayet güneşinin şerefi, burçların nuru olarak vasıflandırılıyor:

Hażret-i Şāh-ı şehidān-ı Muḥammed-meşreb
Neyyir-i burc şeref-i şems-i hidāyet kevkeb

R.21/1

Zeyne'l-Abidin

12 imamın dördüncüsü olan Zeyne'l-Abidin, Hz.Hüseyin'in Kerbela'da kurtulan ortanca oğludur. Şair, Zeyne'l-Abidin' i sevabın, açık yolu olarak gösteriyor:

Hażret-i Zeyne'l-'abā hādī-i minhāc-ı şevāb
Nāṭık-ı vārid-i mülhem-i ez ümm-i kitāb

R.22/1

İmam Muhammed Bakır

12 İmamın beşincisidir. İmam Zeyne'l-Abidin'in oğlu, Hz.Hüseyin'in torunudur. Hz.Bakır; alim, bilgili, ilminden şüphe edilmeyen bir zattır.

Hażret-i Bākır-ı dānişver-i 'ilm-i lā-rayb
H'āce-i hıẓr-ı ledün müfti-i dersḥāne-i gayb

R.23/1

Selman-ı Farisi

Selāmī, Selman-ı Farisi'yi Rab'ı bilen, nefesine vakıf olabilen bir zat olarak gösteriyor. Selman-ı Farisi, aslı İranlı ateşe tapan bir beldenin beyinin oğludur. Hak Dini'ni ararken çok din değiştirmiştir. Nihayetinde İslam'la müşerref olmuş ve bundan dolayı hep

ögünmüştür. Peygamber efendimiz (s.as) O'nun için "Selman ehl-i beyttendir" buyurarak, O'nun sahabe-i kiram arasındaki yerini tayin etmiştir. Ayrıca; "Selman'a doyasıya ilim verilmiştir ve herkes cennete aşık, cennet de Ali, Ammar ve Selman'a aşıktır. "hadis-i şerifleri meşhurdur.⁴³

Dāhil-i āli beni fāris-i meydān-ı edeb
Ya'ni Selmān ki odur vākıf-ı nefis 'ārif-i Rab

R.24/1

İmam Ca'ferü's-sadık

Hız.Ali'nin torunudur. O'na çok benzerlerdi. Fukahayı seb'a dandı. Cümle uluma aşına, tarikat, hakikat ve ma'rifet içinde kemal sahibiydi. "Muti, ucbe düşerse asidir. Asi tevbe ederse muti'dir. Tevbe ibadetten ma'duttur. Beş kimseden sakının: Yalancıdan, ahmaktan, cahilden, mürüvetsizden ve fasıktan "buyururlardı"⁴⁴

Ḥazret-i Ca'fer-i şādık o'Aliyü's-siret
Nesl-i sultān-ı rüsül rehber-i rāh-ı vuslat

R.26/1

Bāyezid Bestāmī

Ariflerin sultanı, muhakkıkların serdarıydı. Daima kurb-ı vuslat makamında idi. "Din, Halıka şükür ve ta'zim, mahluka şefkat ve merhamettir" buyururlar.⁴⁵

⁴³ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.182.

⁴⁴ Mehmet zahit Kotku, a.g.e, s.184

⁴⁵ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.184

Bāyezid  utb-ı cihān sırr-ı imāma vāris
Olmadı kimse āna sırr ile s ani s alis

R.27/1

Ebu Hasan el-Harkani

Ebu Hasan Harkani, velinin askerlerinin baştacıdır. Aşıkların illetlerine ilac olmuştur. "Zevcesinin hır  ınlıklarına karşı  ok sabırlıydı" O y zden "Evdeki aslana riayetimizden dolayı, ormandaki aslanlar hizmetimize koyuldular" buyururlardı.⁴⁶

H zret-i şey  Hasan c nd-i veliye ser-t c
Ya ni  ırk nı v  ol  illet-i  şş ka  il c

R.28/1

Ebu Garumdi

şey  Ebul-Garumdiye fermanber olan iki alemde de felaha erer.

şey  Ebul-Garumdi-i p d-şeh-i m lk-i şal h
 na ferm nber olan buldı du   lemd  fel h

R.29/1

Yusuf Hemedani

Tevecc h ettiği zaman, m kevvenatı feyz-i ilahi ile doldururdu. Mezhebi, Hanefidir. Abd l-Geylani hazretlerinin muhiblerinden m stefid ve m stefiz olmuşlardır. Kendileri de sahib l-hal vel-bal olan evliya-yı kamilindendi. Vaz ve nasihat vererek halka feyz sa arlardı. Yusuf Hemedani, nefesinden binlerce

⁴⁶ Mehmed Zahit Kotku, a.g.e, s.185

salik irşad olurdu⁴⁷

Hazret-i ḥāce-i Yusuf semer-i naḥl-ı murād
Nefesinden nice bin sālīk olurdı irşād

R.31/1

Abu'l-halīk Gücdüvāni

Hocası Hızır Aleyhisselamdır. Ebeveyni Malatya'dan Buharaya hicret etmişlerdi. Kendileri İmam-ı Malik neslindendir. Hâceganın sır defteridir. Tarikat erbabının pişvası, ilim ve ma'rifet sahiblerinin önderiydi. Kendisi doğmadan babasına Hızır (a.s) salih bir oğlu olacağını ve adının Abdu'l-halīk konmasını bildirmişti. Sonra Hızır (as.) kendisine hem hoca hem arkadaş oldu. Oğluna vasiyetleri meşhurdur. Nakşi tarikatının binası olan, sekiz veya onbir esas va'z etmiştir. (Vukuf-ı zemani, vukuf-ı adedi, vukuf-ı kalbi...) Çaresiz kalanlara yardımcı, saliklerin sığınacak yer olurdu.

Gücdüvāni ki odur maḥrem-i nā-ḫāre mu'āz
Hem-dem-i Hızr-ı nebī sālīk-i gümrahā melāz

R.32/1

Hoca Arif Rivgeri

Mübarek vücutlarından misk ve amber kokuları yayılırdı.

Türk velilerinin etkıyasıydı. Senelerce Abdu'l-Halīk Gücdüvāni hazretlerinin hizmetlerinde bulundu. Aleni zikri ta'lim buyurmuşlardır. Zikir zevki halka duyurulmuştur⁴⁸

⁴⁷ Mehmet Zahit Katku, a.g.e, s.186

⁴⁸ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.187

Selâmi aşağıdaki beyitinde O'nu övüyor. O'nu şerefine en yüksek noktası olarak görüyor:

Ḥāce-i 'Ārif ki meh-i tāb ile bulmuşdı şî'ār
Maşrık-ı evc-i şeref maṭla'-ı mihr-i envār
R.33/1

Mahmud İncir Faghevi

Cehri zikirde bulunmuştur. Maişetleri tüccarlık ve dülgerlik yaparak te'min ederlerdi⁴⁹. O, sır hazinesinin bir incisidir.

Ḥazret-i ḥāce-i Maḥmūd der-i ehl-i niyāz
Ya'ni İncir kim odur gevher-i gencine-i rāz
R.34/1

Ali Rāmiteni

Çulhacılık sanatıyla geçimini sağlardı. Dünyalığın her türlüşüne iltifat etmeyip, fakirliği dünya nimetlerinin refahına tercih etmişti. Nakşi meşayihinin küberasındandır. Hacegan silsilesinde (azizan) lakabıyla meşhurdur.⁵⁰

Selâmi, Ramiteni'yi mesih sözlü ve Hızır ile arkadaş olarak vasıflandırıyor.

Ḥazret-i ḥāce 'Ali nuṭṭ mesīḥ ala nifās
Mūnisi hıẓrını yār u enīs-i İlyās
R.35/1

⁴⁹ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.187

⁵⁰ Mehmet Zahit Kotku, a.g., s.188

Muhammed Baba Semmasi

Nur-ı sübhaniye mazhar olduğu yüzünden belliydi. Şah Emir Külal'ı manevi hizmetine almış ve şah Nakşibend henüz ana rahmindeyken (Kasr-ı arifaniyi) işaret ederek, "Bu beldeden bir er kokusu geliyor" buyurmuştur. Nakşibend'in terbiyesini Emir Külal'e vermiştir⁵¹

Baba Semmasi, vecdu'llah'ın cezbesi ile mest olmuştur.

Ḥazret-i ḥŷāce Muḥammed ki mey-i vaḥdet-nūş
Cezbe-i vecdu'llāhı ile mest-i medhūş

R.36/1

Emir Külal

Çok mütevazi ve mahviyetkardı. İ'tiraz ve inad bilmezdi. Gençliğinde pehlivanmış. Şeriat, marifet ve tarikatı nefsinde cem etmişti. Sanatı çömlekçilikti. Ana rahmindeyken, anası şüpheli bir lokma yediği zaman deprenerek ikaz edermiş⁵²

Selāmī'ye göre Emir külal, ihlas denizinin kapısıdır.

Ḥazret-i ḥŷāce-i Külāl der-i baḥr-ı iḥlās
Gevher-i kân-ı ledün kulzüm-ı sırr-ı gāvās

R.37/1

Bahaü'd-din Nakşibend

Zahiren halk, batınen Hak ile beraberdi. Müridlerine aid hüccet almışdı. Neseben seyyid idi. Abdu'l-hak Gücdüvani'nin ruhaniyetinden çok istifade etmişti. Yaralı

⁵¹ Mehmet Zahit Katku, a.g.e., s.188

⁵² Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.189

hayvanlara, sokakların temizlenmesine bizzat hizmet eder ve her fırsatta irşad vazifesini de ihmal etmezdi.⁵³

Ḥazret-i pīr-i Bahāü'-dīn O dur şāh-ı havāş
Ka'be-i ḥācī-ı ehl-i dil ü 'uṣṣāka menāş

R.38/1

Alae'd-din Attar

Şah-ı Nakşibendi'n damadıdır. Aslen Buhara'lıdır. Babası zengin olmasına rağmen kendileri fakirliğe meyyaldi. Gençliğinde kuru hasır üstünde tahsil-i ilm-i zahir eyledi. Şah-ı Nakşibend, hayatlarında bütün talebe ve müridlerinin terbiyesini Hoca Alae'-din Attar'a havale buyurmuşlardı. Sohbetleri tesirli, terbiyeleri yetiştiriciydi.⁵⁴

Ḥ'āce-i 'Aṭṭar-ı ḥaṭ dā'ire-i kṭba nuḳaṭ
Elf-i vahdetle çeker levḥ-i dil-i sālīke ḥaṭ

R.40/1

Yakub Çerhī

Zahir ve batın ilimlerinde alim idi. Suri ve manevi (Rumuz) u cem etmişti. Aslen Gazne'nin Çarh karyesindendir. Alaa'd-din Attar'ın terbiyesinde yetişmiştir.⁵⁵

Ya'kub Çerhi, göz ucuyla kime nazar etse, Vasıl-ı Hak gerçekleştirmiş.

⁵³ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.190

⁵⁴ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.190

⁵⁵ Mehmet Zahit Kotku, a.g.e, s.191.

Ḥazret-i ḥ'āce-i Ya'kūb-ı ma'āni elfāz
Vāşıl-ı Ḥaḳ ide idi kime olsa lehāz

R.41/1

Ubeydu'llah Taşgendi

Nurlu yüzünü gören dua ve sena ederdi. Müridlerini bir baba şefkatiyle sever, saadete gark ederdi. Neseben Hz.Ömer'e mensuptu. Taşkentte ziraatle meşguldü. Sayısız geliri vardı. İkbalde külfeti kaldırmıştı. "Yar çün yayındadır, beyhude feryad eyleme" derdi. Doğduğunda valideleri nifas halinde iken sütünü emmemiştir. Alaa'd-din Attar'ın ruhaniyetinden istifade etmiştir." Çok açlık ve çok uykusuzluk, dimağı yarar. Hakikatleri ve incelikleri idrakden alıkoyar.Uyku, dimağı hatadan korur" buyururlardı.⁵⁶

Selāmī, Ubeydu'llah Taşgendi'yi parlak bir güneşe benzetmiştir. Kerametinin nurunu dünyaya salmıştır.

Ḥazret-i ḥ'āce-i 'Abdullāh şems-i lāmi'
Eyledi nūr-ı kerāmetini dehre şāyi'

R.42/1

Selāmī Divanı'nda, bundan sonraki beyitlerde geçen şeyh isimleri ise şu şekilde sıralanmıştır:

Muahmmmed Kādī

Ḥazret-i ḥ'āce Muhammed dil-i 'uşşāka çerāğ
Kāşif-i rāz-ı ḥudā mahrem-i sırr-ı māzāğ

R.43/1

⁵⁶ Mehmet Zahit Kotku, a.g,e, s.191.

Ahmet Kaşani

Ḥazret-i Aḥmed-i Kāşāni vü miskine ḥanef
Sa'd-ı maḥtūm ile bu silsileye virdi şeref

R.44/1

Muhammed Emin Kelan

Ḥazret-i ḥ̣'āce kelān'ilm-i ledüne'ārif
Ma'den-i rāz-ı güher sırr-ı ḥudāya kāşif

R.45/1

Haşim-i Dehbidi

Ḥazret-i Hāşim O dur vāşıl-ı sırr-ı taḥkik
Matlā'-ı şems-i şeref mahrem-i rāz-ı şiddik

R.46/1

Hatib-i Seyüci

Ḥazret-i ḥ̣'āce ḥatib aḥter-i sırr-ı eflāk
Nūr-ı vahdetle ider zulmet eniyyeti çāk

R.47/1

Muhammed can-ı Karamani

Ḥazret-i ḥ̣'āce Muhammed reh-i 'uşşāka delil
Nazarından ulu'l-ebsār olur eşhāş-ı 'alil

R.48/1

Muhammed Niyazi

Ḥazret-i ḥ̣'āce Muhammed o şeh-i ḥāş emām
Dikdi meydān-ı ḥakikatde o sultān-ı 'ilm

R.49/1

Muhammed Talib

Hazret-i ḥāce Muhammed sırr-ı aşhāb-ı yakīn
Dāmen-i pākīdūr ‘uṣṣāka anuñ ḥabl-ı metīn

R.50-1

Sufi-i Dihkani

Hazret-i şūfī-i Dihkānī-i ḥulk-ı nigū
‘Āşıkuñ virdi meşām-ı diline feyż ile bū

R.51/1

Niyazi Buhari

Hazret-i Şeyh Niyāzi maḥrem-i esrār-ı ala
Menbā-ı feyż-i ḥudā sālik-i gümṛāha penāh

R.52/1

Nured'd-din Kagi di Islambuli

Hazret-i şeyh Muhammed mülk-i melek ‘alā
Kāgıdi kṭb-ı cihān ḥāzin-i genc-i mevlā

R.53/1

Hacı Dede

Mürşidim kṭb-ı zemān vāriş-i sırr-ı nebevī
Ya‘ni el-Hācī Dede nā-mūr-ı Murtażavī

R.54/1

İsma'il Şerhi

Bu şeyh, Mustafa Selāmī'nin babasıdır

Vālidim nūrım efendim ser-tācım şerḥī
Marāz-ı kalbe şifā-cāna‘ilācım şerḥī

R.55/1

Selāmī

Şairimiz, kendisi içinde bir ruba'î yazmıştır. Bu beyitte kendini de silsileye dahil etmiştir.

Ey Selāmī be-cevād-ı kerem-i sūbhānī
Seni de eyledi bu silsileye erzānī

R.56/1

Rufa'î

Bulanlar şems-i rūḥından şuā'î
Olur Pervāne-i Ahmed Rufā'î

B/2

TRANSKRİPSİYON İŞARETLERİ VE TRANSKRİPSİYONDA

UYULAN KURALLAR

1. Arap alfabesinde bulunup da yeni Türk alfabesinde bulunmayan işaretler, harfler şöyle gösterilmiştir:

’ (Hemze)

ث S s

ح H h

خ H h

ذ Z z

ص Ş ş

ض Ž ž D d

ط T t

ظ Z z

ع ‘

غ Ğ ğ

ق K k

ك N n

2. Arapça ve Farsça kelimelerdeki asli uzunluklar şöyle gösterilmiştir:

| Ā ā

و Ū ū

ي İ i

3. Farsçadaki "vav-ı ma'dule" ile yazılan kelimelerde bu harf, (h^va) şeklinde gösterilmiştir.

4. Bugünkü imlaya uyularak özel isimlerin başında büyük harf kullanılmış, sonlarına getirilen ekler (') işareti ile ayrılmıştır.

5. Arapça ve Farsça kelimelerin ön ekleri ayrı, son ekleri ise bitişik yazılmıştır.

6. Vasıf terkipleri kelimenin fonetik özelliğine göre "u-ü" şeklinde gösterilmiştir.

Dīvān-ı Selāmī

Münācāt be-dergāh-ı Kādī el-hācāt*

Fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- * Oldı miftāh-ı dūr-i feyz-i 'amīm
Nūr-ı bismi'llāhi rahmani rahīm

- 1 Elf ilāhā hayr ile eyle müyesser intihā
Bā'i bismi'llāh ile çünki olupdur ibtidā
- 2 Tā tevessül eyledüm vaşlıña nūr-ı Aḥmedi
Sā sebāt-ı pāy-ı himmetle gidem senden yaña
- 3 Cim cemālün pertevinden cāna vir nūr-ı sürūr
Hā hayāt-ı feyz ile ḳalbim bula neşv ü nemā
- 4 Hā hayāl-i vehmidür gerçi 'avālüm zāhirā
Dāl dall ola şuhūd-ı zāta 'ayniyle baña
- 5 Zāl zikrūn nūrın eyle meş'al-i rāh-i yakīn
Rā revān it maḥmil-i 'aşḳıyle kūy-ı vaşla tā
- 6 Zā zülāl-i vaḥdetünden cānı sīr-āb eyle kim
Sin sīvā vādīlerinde ḳılma dil-teşne hebā

1* - Ü

M 1b, Ü 1b.

1b-bismi'llāh ile: bismi'llāhla M

6a zülāl: zāl Ü

7b şad u : şad Ü

- 7 Şın şuhūd-ı vahdete mir'āt ola cümle şu'ün
şad u şāf eyle ğubār-ı ğayrden gitsün ğitā
- 8 Dād dāllin oldurur kim 'aşkı rehber itmeye
Tā tavāf-ı Ka'be-i kūyınā ol bulmaz hüdā
- 9 Zā zılāl-ı hestī-i mevhūmdan eyle halāş
'Ayn 'aynū'l-cem'de eyle fenā-ender-fenā
- 10 Ğayn gaym-ı perde-i mā u menī hep maḥv olup
Fā fenā-ender-fenāda görine şems-i bekā
- 11 Kāf kāf-ı kuds-i murğ-ı lā-mekānı eyle kim
Kāf külli min 'aleyhāda bulam bāki likā
- 12 Lām lā-çün nefyi mümkün eyler isbāt-ı vüçüb
Mīm mevcūdāta baksañ şüret-i illāda lā
- 13 Nūn-ı nūn ve'l-kalemnden oldı cümle āşikār
Vāv vüçüd-ı nokta-i nūndan bulup cūd u 'atā
- 14 Hā hüviyyet perdesidür bu sūtūr-ı kā'ināt
Yā yakīnen ma'ni-i vahdetdürür harf-i sivā
- 15 Yā kerīmā yā raḥīmā yā 'atūfā yā ra'ūf
Kıl Selāmī bendeñi sırr-ı hurūfa'āşinā

Mislehu

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Elf Allāha delīlūmdür Muḥammed Muṣṭafā
Bā'i bismi'llāh olupdur cümle ḥalka reh-nümā
- 2 Tā teveccüh eyledüm ihlāş-ı kalb ile meded
Sā sebāt-ı kalbe zille vermeye çün u çerā
- 3 Cim cemālũnden celālũn perdesin eyle güşād
Hā hicāb-ı hestī-i mā ü menīden kıl rehā
- 4 Hā ḥayāl ü vehm çün bāziçe sāz-ı sīmiyā
Dāl der-dīde-koned her nisti-i rāhest nümā
- 5 Zāl zillet rāhını tuḏdum refīk-i 'aşk ile
Rā riyāz-ı 'adn-i 'irfāna irişdir rabbenā
- 6 Zā zebũn-ı pençe-i ḳahruñ iken 'āşıkıların
Sīn sükkerden elezzdür cānına derd ü 'anā
- 7 Şın şua'-ı nūr-ı tevḥīdũn dili tenvīr idüp
Şād şūretten ma'ānī mülkine idem cilā

² M 2a, Ü 1b

1a delīlūmdür: delīldür ü

- 8 Dād dāl u hem mudilldür hod-perest ammā velī
Tā tavāf-ı kalb-i ‘ārif sālīke oldı revā
- 9 Zā zulūmiyle cehūlüm ‘ayn-ı ‘ilm ü ‘adl kııl
‘Ayn-ı irfān ile it bār-ı emānāta sezā
- 10 Ğayn ğaybü’l-ğaybı setr itmiş ridā-yı kibriyā
Fā fenā ‘āyīnesinden görünür vech-i beķā
- 11 Kāf-ı kalbüm kāneli’llāh sırrına mazhar olup
Kāf kāna’llāhla da maķv ola nahnu enā
- 12 Lām ledünni’ilminü’l-hām eyle hızr-ı cāna kim
Mīm mūsāveş şecerden işidüm innī enā
- 13 Nūn ne var cüz’ī vü küllī hiss ü ‘aklı cümleten
Vāv vücūd-ı baķr-ı zātuñ mevci oldı muṭlaķā
- 14 Hā hüviyyet nūrına ğarķ it eniyyet ola lā
Yā yaķinen ķalmaya maķşūd senden mā‘adā
- 15 Ey Selāmī böyledür taķķīķ-i erbāb-ı şuhūd
Keşfen u zevķan didiler lā-sivā illā Hudā

8b "Tā tavāf-ı kalb-i ‘arif sālīke oldı revā": -Ü

9a "Zā zulūmiyle cehūlüm ‘ayn-ı ‘ilm ü ‘adl kııl": -Ü

10a ridā: revā Ü

Ḥilye-i pāk-i ḥazret-i ṣāh-ı mesned-i levlāk
ṣalavatu'llāhī 'aleyhi-bi-'aded nücümü'l-eflāk

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Vāḥid ü ferd ü 'azīm ü ehad ü zü'l-mennān
Ḳādir ü muḳtedir u ḥayy u ḳadīm ü yezdān
- 2 Zāhir ü bāṭın u ḳayyūm ezelī vü ebedī
Ḥālīḳ u rezzāk u ḳuddūs u raḥīm u raḥmān
- 3 Kenz-i maḥfī gibi zātiyle ezel ḳā'im idi
Emr-i künden ne ṣad enār u behişt-den ne nişān
- 4 Gerçi mustagnī idi sahten-i ḥalḳdan zāti
Diledi vaḥdet-i zātın ide keşretde 'ayān
- 5 İbtidā eyledi bir cevher-i pūr-nūr ibdā
Rūḥ u 'aḳl u ḳalem ile aña virildi nişān
- 6 Ya'ni kim nūr-ı Muḥammed çü güneş itdi zuhūr
Zerresi oldı benī-mürsel ü ehl-i imān
- 7 Nokṭa-i nūrı olup dā'ire-i ḥatt vücūd
Oldı mengūş-ı heme-şekl-i ḥurūf-ı imkān
- 8 Hiç iken bu hece-i mümkinde ol ebced olup
'Adem-i levhe yazıldı kelimāt-ı ekvān

³ M 2b, Ü 2a

- 9 Nola ümmî dinilür ise o nūr-ı ahada
Cevheri zātîdürür belki kamuya âb-ı cān
- 10 Oldı yüzi suyına tıyn-ı sirişt-i âdem
Ka‘be-i cismi bu kevn içre olunca bünyān
- 11 Oldı ol vāşıta-i nūr ile mescūd melek
Fülk-i Nuha ol idi mūnci-i ğark-ı tūfān
- 12 Lem‘a-i nūrı idi cebhe-i ibrāhimde
Nār-ı Nemrūddan idi berd ü selāmla rihān
- 13 Ceddi-i İsmā‘ile қоç başı içündü haқ anuñ
Eyledi keбş-i resānende қабул-i kurbān
- 14 Gerçi meб‘ūs idiler vahy ile cümle rüslūñ
Buldı nāmıyla anuñ nāme-i қадри ‘ünvān
- 15 Ya‘ni şultān-ı rüsül rehber ü hādī-i sebel
Mazhar-ı āyet-i kül rāh-ı ilāhiye resān
- 16 Geldi i‘zāz ile bu ‘āleme ol şāh-ı rüsül
Қıldı āvāze-i teşrīfi bu çarһı raқşān
- 17 Güyiyā maşrıқ-ı hāşimden o mihr itdi tulū‘
Eyledi ref‘i zalām nūr ile pūr oldı cihān

96 zātîdürür: zātîdur Ü

12b rihān: rihā Ü

- 18 Olsa hürşid-nümā encüme hācet mi olur
N'ola olursa eger nāsıh-i cümle edyān
- 19 Levh-i kalbinde kimūñ harf-i hidāyet var idi
İtdiler muşhaf-ı ruhsārına cümle imān
- 20 Oldılar ehl-i başar hilye-i pür-nūrı için
Hāk-i rāhını çeken çeşmine her bir 'umyān
- 21 Her gören görmeyen üftāde vü müştākı olup
Kimi cān çekdi yolında kimi çün Veys-i esnān
- 22 Vechini görme degül vaşfını mıstarda gören
Kara su dökmede hāmem gibi 'āşık elān
- 23 Başlayup midhatine bā'de edā-yı salavāt
Hilye-i nūrı kıla feth-i 'ukūl-ı ezhān
- 24 Rūh-ı akdeslerinūñ bahşış-i imdādı ile
Yine vaşfında ola hāme-i rahşım puyān
- 25 Rabbenā salli alā rūh-ı Muhammed ü 'Alī
Āl-i aşhāb u itbā'a fi-küll-i zamān
- 26 Vech-i pür-nūrı beyāz u dahi humretli idi
Bir yere itmiş idi şems ü kamer sanki kırān

- 27 Kamer u şemse ne nisbet olunur ol ki ola-
şeb-i mi'rāca çerāğ-ı harem-i zü'l-mennān
- 28 şāf idi āğ u siyāhı daği bī-sürme siyāh
Kurb u ba'd u şeb u rüz oldu o 'ayna-i yeksān
- 29 Görmeyüp 'aynının 'aynını bu 'ayn-ı 'ālem
Gözedür 'aynuñı şems ü kamer ile her ān
- 30 Dönse bir cānibe'uzviyle dönerdi ol māh
Dönse 'aşkıyle felekler nolaçūn mevleviyān
- 31 Kanda 'azm itse sücūd eyler idi cümle cemād
Ten-i bī-zılli idi Ka'be-i cān-ı haşān
- 32 Cism-i bī-misli cisīm idi şecā'atli idi
Bu ten-i 'āleme ol rüh-ı mücessem idi cān
- 33 Ol vücūd için idi hil'āt-i nūr-ı levlāk
Raḥmet-i 'ālemiyān bā'is-i icād u cihān
- 34 Çeşm-i māzāğı mey-i cām-ı vişāl-i ḥaḥdan
Humrete mā'il idi şerm ile olsa nekrān
- 35 Bakmadı 'ālem-i nāsūta o ser-mest-i ālih
Manzarı olmuş idi nūr-ı likā-yı raḥmān

- 36 Kehl-i esrādan olup dest-i kaderle mekhūl
Hem uzun idi siyāh idi mübārek müjgān
- 37 Minnet ol sīneye kim ola o müjgāna hedef
Müjde ol cāna ki ol gamze-i yāre kurbān
- 38 Besmele meddiveş ince hem āçık kaşlu idi
Kābe kavseyn idi yā kıble-i ehl-i imān
- 39 Māh-ı nev gibi tavil idi hem ol seyf-i ālih
Alnı açık yüzi āğ idi çü māh-ı tābān
- 40 Mürtefi'-şekl idi beyti düz idi cebhe ile
Sanki şakku'l-kamer itmiş idi ol sīm benān
- 41 Çeşmi enfiyle anuñ muşhaf-ı ruhsārında
Kāf-hā sūresin eyler idi gūyā tibyān
- 42 Ūzn-i pāki küçürek idi didi ehl-i sikkāt-
Ki odur sāmi'-i bī-ḥarf-i kelām-ı sübhān
- 43 Gūş ider idi dahi vahy olınurken cibrīl
Gelmeden kendüye ma'lūm idi sırr-ı Kur'ān
- 44 Dürr-i dendānı anuñ seyrek-i sāf u berrāk
İncü tesbih idi yā bir dürr-i dürc-i mercān

37b ki ol: ki ola M

42a üzni: ūzn M

- 45 Sīn-i yāsīn idi yāsīni idi besmelenūn
Sūre-i kevser idi ol lebi āb-ı hayvān
- 46 Nuṭṭa gelse o nedīm-i ḥarem-i bezm-i ālih
Nūr-ı dendānı ziyāsından iderdi leme‘ān
- 47 Menba‘-ı ‘ilm-i ledūn nāṭık-ı esrār-ı guyūb
Her kelāmında kelīmi ider idi hayrān
- 48 Her ne dem eylese dıḥk ol şeh-i salār-ı rūsul
Zu’ dendāndan olur idi münevver cüdrān
- 49 Kaḥkaḥa eylemedi kıldı tebessüm gāh gāh
Şekl-i dendānda nümā-nūr ile ṭolmışdı dehān
- 50 Ve’d-duhā vechi anuñ oldu müdevver çü kamer
Bilki şems ü kamer andan olur idi raḥşān
- 51 Dest berīde olalar Yusūf içün olmaz ‘aceb
Görse vechin cigerin şerh ider ibn-i Ken‘ān
- 52 Muşḥaf-ı vechi sebūrek idi hem kendüm gün
Ne naḥif idi ne firbih o şeh-i her dü cihān
- 53 Müşk-būyundan ider idi mu‘aṭṭar cānı
Derledikçe çü gül-i jāle-i bāğ-ı rıdvān
- 54 Mu‘tedil idi o nāzik dehen-i pāk u laṭīf
Nāṭık-ı vahy-i ḥudā kāri-i ḥükm-i yezdān

- 55 Görse kevser-lebi ābından ider istiḥyā
Hızır u ‘İsāya dem-i nuṭkı idi baḥşîş-i cān
- 56 Cebhe-i pāki resūlūñ açık u vāsi‘idi
Māh-ı bedr idi hem ol kıble-i ins ü ve’l-cān
- 57 Ma‘ni-i āyet-i ve’ş-şemsü duha olsa nola
Andan aḥz eyler idi pertevi ‘arş-ı rahmān
- 58 Ne kıvırcık ne dırāz ‘anber-i gīsū-yı resūl
Didiler sūre-i ve’l-leyl ānā ehl-i ‘irfān
- 59 Leyle-i ḳadr idi yā hatt-ı berāt-ı ḥasenāt
Ol siyāh saç idi din ehline nūr-ı imān
- 60 Liḥye-i faḥr cihān-ı vaşfın iden mūy-be-mūy
Mūy-ı heftdāde beyāz idi diyü itdi beyān
- 61 Ne kıvırcık ne ṭavīl idi aşulı çoğ idi
Cān dimāğına uriş idi viren būy-ı cenān
- 62 Şāriḥ-i ḥilye-i pāki olan idüp taḥkīk
Ne dırāz idi ne kūteh didi nāzik-gerdān
- 63 Halka-i gerden-i cān eyleyüp ‘aşḳ Allāhı
Hubb-ı zāt eyledi ‘ālemden anı rū-gerdān

- 64 Şadri batniyle berāber didiler ol şāhuñ
Ya'ni ol gevher-i esrār-ı ilāhiyeye kân
- 65 Günüş āyine gibi pāk ü beyāz ü berrāk
Anda envār-ı tecelli görinür idi 'ayān
- 66 Vāsi'ü's-şadr idi ol gevher-i kenzü'l-esrār
Vaşfını eyledi neşrāhleke sadrek-Kur'ān
- 67 Hem daḡi ḡāyetle āḡ idi çün bedr-i münîr
Anda nā-būd idi şad baḡr-ı 'ulūm-ı 'irfān
- 68 Omuzu başları gin yağrını yassu pür-mū
Anda kudret ile mektūb idi āyāt-ı duḡān
- 69 Var idi mühr-i nübüvvet daḡi bir ḡaṭṭ-ı şerîf
Kenz-i maḡfi idi zahrında be-mühr-i sübhān
- 70 Üstühānı iri idi du-cihān-fahrinūñ
Hem mehābetli şecā'atli o şāh-ı merdān
- 71 Şeh-per-i pākinūn altında o murḡ-ı kudsūñ
Beyzā-i murḡ gibi kalmış idi kevn ü mekān
- 72 Sā'id ü uyluḡı kuvvetlü idi ol şāhuñ
Nūrdan iki sūtūn idi cihāna: ol rān
- 73 Ḥuşk u bārik degül etlü idi ṭolu idi
Yerlü yerinde idi 'uzvı çü ḡarf-i Kur'ān

- 74 Elinüñ āyası zīr-i kâdemi vāşî' idi
Yed-i beyzâsına 'âşık idi ibn-i 'ümrân
- 75 Çehre-say olsa ne var maḳdemine 'arş berīn
Būs-gāh itmiş idi na'1-i şerīfin rıdvân
- 76 Her bir engüşti anuñ hūb-u ṭavīl ü mevzūn
Ḥāme-i sun ile şahḥ pençe-i emr-i yezdân
- 77 Ümm idi ümmetine itdi çu şīr-i cennet
Saḥb-ı ma'sūmede engüşť ü laṭīfin pistân
- 78 Cism-i pâkinde anuñ yoğ idi hiç mūdān eğer
Nūrdan serv-i sehi idi cinān içre hemān
- 79 Kūlzum-i nūr idi pūr-gevher-i esrār-ı guyūb
Anda olmuşdı nice kenz-i haffiyāt nihān
- 80 Var idi hatları göğsünde anuñ nāfına dek
Levh-i maḥfūz idi bā-ḳudret-i kīlk-i yezdân
- 81 Āye āye hemegi sūre-i naşş-ı tenzīl
Levh-i simīne yazılmış dinilürse şāyān
- 82 Şahm u lahm ıssı degül idi vücūd-ı pâki
Hem degül idi nahīf ol gül-i bāğ-ı 'adnān

- 83 'İtidāl üzre o a'zā-yı şerīf ü mergūb
Daḥme-i 'ilm-i ledünni idi bā-keşf-i 'ayān
- 84 Kāmet ü ḳaddi resūlī didiler evsaṭ idi
Ne ṭavīl ü ne kutāh idi ol sidre-mekān
- 85 Pest-pāye idügi zāhir olurdı her gāh
Hem-ser olmak dilese ṭübā-i firdevs-i cinān

84b "Ne ṭavīldü ne kutāh idi ol" : "Ne ṭavīl u ne kutāh ol.." M

Münācāt be-ruhānīyet-i ḥazret-i faḥr-ı kâ'ināt
'Aleyhi efdālu's-salavāt u ezkā't-tahiyyāt

- Fe ilātün fe ilātün fe ilātün fe ilün
- 1 Ey şeh-i mülk-i ledün sāhib-i tāk u mi'rāc
Şāfi'-i rüz-ı cezā melce-i ehl-i 'isyān
 - 2 Kādrün Allah bilür vaşfın Allah eyler
Lāyık-ı şanuñ olan midhātüni bî-noķşān
 - 3 Kābe kavseyn kaşuna cebhe-i pākine kamer
Çeşme-i ḥaķķ bīniñe māzāğ didi fi'l-furķān
 - 4 Kadd terā vechüne ve'l-leyl mu'anber saçuña
Şadrınuñ vaşfını neşrāh leke sadrek gūyān
 - 5 Dest-i pūr-mu'ciziñe çünki yedu'llāh diñle
Çok mı şaķķu'l-kamer itse yā şular olsa revān
 - 6 Kadem-i devletinün medḥini eyler Ṭāhā
İtmesün mi o kadem 'arş-ı berīn üzre mekān
 - 7 Fe'stakum kadd u kıyāmuña kumü'l-leyl diyüp
Her bir a'zā-yı şerīfün ola naşş ile beyān

4 M 4b, Ü 3b

2a vaşfın: vaşfın M

3b didi: idi Ü

5b itse: -M

7a kıyāmuña: muyāmuña Ü

- 8 Çün ref'î nâlek zikrũn ola şân u şerefũn
Bu Selâmî nice medhinde ide feth-i zebân
- 9 Hâme eşcâr u varak tırs u midâd olsa bihâr
Metn-i hüsnũn olamaz şerhine hadd u pâyân
- 10 Dergehũnden ğarazım luţf u 'inâyet yoĥsa
Kendũme vaşfuñı itdũm diyũ itmẽm bũhtân
- 11 Çün 'asâ-i hâme vũ der-dest devât-keçkũl
Hũşe çinânveş olup mezra'a-i nazma revân
- 12 Nâ'il-i hırmẽn-i na'tuñ olan ehl-i 'aşqdan
Dâne-cũy oldum idũp rũ'yet-i kũtb-i divân
- 13 Bende-tâdâd kılam kendũmi meddahıñdan
Fũls-i ahmerle olam mũşteri-i dürr-i girân
- 14 Zerre yok bende liyâķatla olam vaşşâfuñ
Ne hũner sevķ-i belâķatde ne kesb-i 'irfân
- 15 Ne ķadar olmasa da'özü-i cehâlet 'afv it
Sehv ile eyledũm imrâr-ı şũhũr-ı ez mân

-- 8a u: -Ü

9a behâr: behâ Ü

-- 10a u: -Ü

--14a. liyâķatla: liyâķat ki Ü

- 16 Gūyiyā zenb-i zemistānda bī-sevb-i ‘amel
Tayanup şems-i şefā‘at ile kaldım ‘üryān
- 17 Dest-girīmsin efendimsin ‘ināyet eyle
Hān-ı ihsānıña kıl bende-i zāruñ şāyān
- 18 Hilye-i pāk getiren dervīşe in‘amı içün
Eyledün ‘adnde Hārūna kaşrlar ihsān
- 19 Ben getirdüm saña bin zār ile āh eyleyerek
Ben o dervīşden ednā saña şehir der-bān
- 20 İtdigüm cürme bakup defter-i ‘āmālüm ānup
‘Afvuñ ümidi ile yollara düşdüm hayrān
- 21 Ğayri ben bilmem efendim ideyim ‘arz-ı niyāz
Yüz sürüp kapuña geldüm meded it baña amān
- 22 Ve‘d-duhā ‘aşkına mahrūm-ı şefā‘at itme
Kula lā-tenher olur şān-ı şerīfün her ān
- 23 Budır ümidüm olam nā‘il-i cūd-ı keremün
Āsitānuñdur olan bā‘is-i ‘afv-ı gufrān

18b Hārūna: Hārūn M

21a ben: yer Ü

- 24 Cürmimi eyle recā mālīk-i yevmī'd-dīne
Şaf-be-şaf rûz-ı cezāda kurulunca dīvān
- 25 Bād her rûz u şeban ravza-i pāk-i şalavāt
Bir Ebubekr ü 'Ömer Haydār u rûh-ı 'Osmān
- 26 Āl u aşhāb u ezvāc u be-rûh-ı Hasaneyn
Niz devāzdeh imām çardeh ma'şumān

25a u: -Ü ; pāk: pāket Ü

Münâcât be-dergâh-ı kâdi'l-hâcât

Fâ ilâtün fâilâtün fâ ilâtün fâ ilün

- 1 Elf-i Allâhsıñ şerîkün yok resûlün Muştafâ
Bâ-i bismi'llâhı eyle emr-i nehye reh-nümâ
- 2 Tâ tövbe bâbını feth eyle Ahmed hürmeti
Sâ sevâbum zerre yok bî-hadd-i 'ad cürm-i 'atâ
- 3 Cîm cezmüm defteri tıldı kamu 'ışyânla
Hâ hayâ itme günâhından ider lûtfuñ recâ
- 4 Hâ haber-dâr olmadum dil murğını bend eylemiş
Dâl-i dâm-ı hîle ile dâne-i hubb-ı sivâ
- 5 Zâl zelîl itme bu nefsüm hilesiyle yâ ilâh
Râ riyâset habsi ile 'ömrimi kılma hebâ
- 6 Zâ zebûn itdi vücûdum cümle ceşş-i kûtâh
Sin selâmet vir bulam bu diyü nefsümden rehâ
- 7 Şın şu'â-ı nûr-ı Ahmedle gözüm penâm idüp
Sâd şûretden beni ma'nâya eyle âşinâ
- 8 Dâd za'îf oldı tehi a'mâl ile rûhum katî
Tâ tabîb-i ehl-i derdsiñ irişir senden devâ
- 9 Zâ zulûm ile cehûli perdesin eyle güşâd
'Ayn 'arz ile emânâtuñ tahammül kıl 'atâ

- 10 Ğayn ğayb olsun ğuyūba sırruñ ile ķāl-ı ķıl
Fā ğarkdan ğiçerüp esrār-ı cem'e it sezā
- 11 Kāf kām eyle taht-ı dilde ma'na şāh-ı nev
Kāf kemāli hālle dilden gide çün-ü çerā
- 12 Lām libās-i şerr' ile zeyn it haķīkat-i cismūmi
Mīm ma'ārif lezzetinden irişe cāna şafā
- 13 Nūn nuşret vir hevā dūşmānına ğālib olam
Vāv vūcūdum mülkini zabt itmeye habs ü hevā
- 14 Hā hüviyyet nūrına ğark eyle zulmet ola lā
Yā yüzün 'arz eyleye yār burc-ı ma'nādan baña

Mefā ilün Mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 Gülistān-ı risāletde hezār āsā olup güyā
Resūl-i kibriyānuñ eyle vaşfın ey dil-i şeydā
- 2 Sühen perdāz olup taqlīd-i naʿt-i hūn-ı Aḥmed ol
Şeb-i miʿrācda takrīrin it haddince icmālā
- 3 O şeb ber ḡadr leyl-i ʿāşıkān-ı ümmetāndur kim
O şebdür maṭlab-ı nūr-ı siyāh sāliki mevlā
- 4 Daḡı leyl-i berāt-ı hüccet-i bürhānı- ḡatʿadur
Kelām-ı vaḡy-ı ḡaḡḡ āyāt sübhānnellezi esrā
- 5 O şeb mesrūr olup eflāk-ı müzeyyen oldu
Münevver oldu ʿālem ḡalb-i müʿmin gibi ser-tā-pā
- 6 O şeb maʿmur olup Cibrīl cenāb-ı rabb-ı ʿizzetden
Muḡammed Muşṭafāyı daʿvet ide ol gice tenhā
- 7 Çıḡup fevküʿl-alāya irişe esrār-ı tenhāya
Nikāb-ı len-terāniden cemālin ʿarz ide mevlā
- 8 ḡudūmıyla şeref-yāb ola tā nüh āsümān anuñ
Müntehādur yüzün görmeklige hūr-ı behişṭ ḡālā
- 9 İrişdi ḡuş-ı Cibrīle ḡitāb-ı ḡazret-i bārī
Rikāb-ı devletinde ister idi olmaga yāya

- 10 Bu hizmetle tevfiķ idi akrān-ı emsāle
Bulup maķşūdını ķadre iriŗdi ol gice haķķā
- 11 Biniŗmez mi aña bu fahr-ı āceb seņi resūl olmak
Hulūşundan naŗīb aldı aña bu devlet-i ūzmā
- 12 Cināna girdi ol dem raķŗ-i rıdvān almaga cibrīl
Gezūp gōrdi urılmış hep Muhammed ismine řamga
- 13 Kāmunuñ cebhesinde berķ urır ism-i Muhammedden
Münevver olmuş anuñ nūrı ile cennetü'l-me'vā
- 14 İrerken şān-ı pāk-i Aħmede lāyık cinān içre
Yemez içmez gezer bir hūn Burāk olmuş işi eyvā
- 15 Görüp bildi Burākuñ çekdiği 'aşķ-ı Muhammeddür
Resūlūñ şevķ ile cennet olmuş kendine şaħrā
- 16 O demde müjde-i vaşl-ı habīb itdükde Cebrā'il
Şafāsından aña cennetden oldu bir azm-i dünyā
- 17 Gelüp bāb-ı sa'adet ma'deletde daķķ-ı bāb itdi
O şeb olmuşdı beyt-i ümmühāni Aħmede melvā
- 18 Girüp ta'zīm-i 'izzetle didi ey mefħāre'l- 'ālem
Şalāt ile selām eyler saña ol hażret-i mevlā
- 19 Buyurdı var habibümi getür lāhūt seyr itsün
Hudāsın bī-cihet görsün irādın gide lā-illā

- 20 O demde raḥş-ı rıdvāna sūvār olduḡda ol ḥazret
Eger Tūr üzre Mūsādur disem andan daḡı a‘lā
- 21 Burākuñ cebhesinde nūr-ı Aḡmed şeb-çerāḡ oldu
Ziyāsıyla anuñ yek menzil oldu mescīd-i aḡsā
- 22 Turup hep enbiyā ervāh-ı ḡazır oldılar anda
Muḡammed Muşṭafānuñ cismüne ta‘zīm içün maḡzā
- 23 İmām oldu resūl ervāh-ı mürsel iḡtidā itdi
Divān itdi şufūf-ı enbiyāya pādişāh āsā
- 24 Önünde enbiyānuñ cism-i Aḡmed oldu bismi’llāh
Şaṭūr-ı muşhaf-ı ḡaddi idi şaf-ı rūsūl ḡüyā
- 25 Tamām itdi selām ile şalāt-ı elvedā‘ itdi
ḡulinden ayrı düşmüş bülbul oldu enbiyā farzā
- 26 Mübārek pāyını başdı ‘urūc eyler iken ṭaşa
ḡudūmından şeref buldı maḡāmın itdi ḡaḡḡ vālā
- 27 Ṭabāḡ-ı esmān hep pāre pāre oldu bir mi‘rāc
Mücevher sīm-i zer ile bezenmiş mişl-i nā-peydā
- 28 Sa‘adette buyurdı ṭaşa ol dem yā hacir uskut
Firāḡı hicr ile ḡaldı mu‘allakda ṭurır ḡālā
- 29 ‘Urūc itdi semvāte ḡamu pāyına yüz yüzdi
ḡubārından cebini mehde oldu birāz peydā

- 30 Münevver oldu vaşl-ı būs-i pāy-ı Muştafā ile
Velī döndi helāle hicrle itdi kaddin dutā
- 31 Görişdi hażret-i ādem ile anda selām virdi
Görüp bādi-i beçārın selāmın aldı ta‘zīmā
- 32 Melek perine rākib oldu ol anda su‘ūd itdi
İkinci günde hāzır olmuş hażret-i Yahyā
- 33 Cemāl-i pāk-i Aḥmedle müşerref oldu ol demde
Ezelden sa‘d ile itmiş ‘Uṭarid ṭā‘lin-i imlā
- 34 Semā-i sālise pervāz idince sāzi atdı
Taķındı hil‘at-i zühdi o demde zühre reh-rā
- 35 Güzellik mısrınıñ sultānını Yusuf o dem bildi
Resūlūn uğruna itdi güzellik küncini yağmā
- 36 Semā-i rābi‘a vardı güneş nūr-ı iktibās itdi
Murādı hāşıl oldu eyler iken ḥaķķa isti‘zā
- 37 Selām virdi görüp ‘İsā ol ‘aynu’l-cāt-ı intāk
Yine cān buldı cānında görince hażret-i ‘İsā
- 38 Beşinci āsümāna ‘azm idince ol şeh-i mürsel
Anı zan itdi Hārūn Ṭūra çıķmış Mūsā gūyā
- 39 Muḥammed oldıgın bildi kudūm ile şeref buldı.
Kuşandı dest-i Aḥmedden kılıc oldu şeh-i ma‘nā

- 40 Semā-i sādise çıktı melekler müşteri oldu
Yüzün görmeklige hep nakd-i cānı itdiler ihdā
- 41 Ne rütbe kurb-ı bāride ‘azimü’ş-şanmış bildi
Nedim-i bezm-i hāsü’l-hāş gördi kim imiş Mūsā
- 42 Semā-i sābi‘a tayrān idüp ol tātir-i kudret
Zehālden gitdi be-hışt-i sa‘ādet buldı te‘cilā
- 43 Halīlu’llāhı buldı anda ‘izzetle selām virdi
Görüſdiler buluşdılar biribiriyle müstevfā
- 44 O denlü şān-ı ‘izzet cedd-i Aḥmed olduğın bildi
Yedinci āsūmān üzre ḥudā itmiş yerin vālā
- 45 Süvār oldu peri Cibrīle gitdi beyt-i ma‘mūre
Ki ya‘ni olmuş idi mā-takaddüm ka‘be-i dünyā
- 46 Turup fevkü’l-ālīde muntazırdı Aḥmede gūyā
Tavāf itdi resullāh mişl-i ka‘be-i ‘ulyā
- 47 Çıkup kürsi-i cinānı kamu geſt-i güzār itdi
Görince müntehā kaddini baş egdi daḥı Tūbā
- 48 Cemāl-i pākini cümle ferişte göricek anuñ
Kadīmi bābına kullukların ‘arż itdiler cem‘ā
- 49 Kamu ırmağı cennet-i reh-güzārında revān oldu
Mücevher kāselerle iç diyü ‘arż itdiler ḥuvrā

- 50 Maḳāmı ümmetin gördi müzeyyen ḳaşr-ı ‘āliler
Saña ümmet olan mü‘minlerinüz didiler cehrā
- 51 Varınca sidreye Cibrīl şāha pūs-pāy itdi
Didi bundan ziyāde virmedi destūr baña mevlā
- 52 İrişdi ol maḳalde refref anı sineye çekdi
Şadefdür taşda pinhān oldu güyā dūr-i yektā
- 53 Gezüp bir bir ḳamu sırr-ı ḥudāyı eyledi sīr-āb
‘Azimet eyledi ‘arş üstüne ol şāh-ı erselnā
- 54 Güzār itdi hicābı ‘arş-ı fereşi ḳalmadı perde
Bırakdı refrefi ḫaḳḳı idindi maḳşad-ı aḳşā
- 55 Ḳodı hep ma‘ni-i dīdār hū gāh hū diyüp andan
Revān oldu ḥudāya bī-şıfat bir-rūh-ı pāk āsā
- 56 Geçüp cümle maḳāmatı irişdi ḳāb-ı ḳavseyne
Ayak başmış değildi ol maḳalle ḡayri ferdā
- 57 Ne ḳurbetdūr ol kim Allāh Allāh ān ü eḫadde
Ziyāretgāh oldu Muşṭafānun ḳurb-ı ev-ednā
- 58 İrişdi bir maḳalle ne maḳall var ne cihet anda
Ne ḫarf-i savt ben sen var hemān ‘ālem-i ma‘nā
- 59 Eḫad ḳaldı bırakdı mīm-i zarīfi ism-i Aḫmedden
Vücūdın nūra ḡarḳ itdi görindi şūret-i ālā

- 60 Hüdāyı gördi bî-şekk niteliksiz bî-cihet anda
Tahiyyāt-ı vaşlunda vü tayyibātı eyledi inşā
- 61 Hüdā aldı selāmın rahmet itdi şālihin üzre
O demde ümmetinüñ ‘afvun itdi haqdan istid‘ā
- 62 Yem-i rahmetde gayb oldu guyüb-ı katre-i ümmet
Keremden ‘āsiyān-i ümmetin ‘afv eyledi mevlā
- 63 Dağı be harf-ı savt esrār-ı mahfi güft-gū oldu
Melek bilmez beşer ‘āciz beni hayrān iden cem‘ā
- 64 Nüzül itdi sa‘ādetle harīm-i mescidde olāndur
Getirdi tuhfe-i sırr-ı hüdāyı dürr-i bî-hem-tā
- 65 Bismillāhirrāhmanirrahim zikr-i tekbīri
Cenāb-ı rabb-ı ‘izzet eyledi bî-vāsıta a‘tā
- 66 Dağı beş vakt-i namāzı ümmetine eyledi bertāh
Kamunuñ şānına lāyık hüdāya eyledi ihdā
- 67 Ebū Bekr u ‘Aliye sırr-ı haqdan keşf-i rāz itdi
O sırdur kalb-i ehlü’llāhda şimdi sırr olan hālā
- 68 O sırr-ı kenz-i mahfiden su‘āl olınsa ‘ārifden
Saña diye cevābında yürinmez kimse lā lā
- 69 Bu sırr-ı kevşeri nüş itmege cān-ı tıfl ey ‘āşık
Gerekdür sırr-ı mazağa’l-başarum feyz-i haqq dānā

- 70 Resûlün zâtını mir'ât idinmiş zâtına yârı
İrişmez sırrına 'aql-ı beşer cin ü melek hurâ
- 71 Ne sultân-ı risâletdür ki iklîm-i nübüvvetde
Aña 'âşık olup da'vet ider ol hâlıkü'ş-şiyâ
- 72 Halîli oldu İbrâhim yolında terk-i cân itdi
Habîbüm diyü itdi Ahmede 'âlemleri ihdâ
- 73 Nice rem-i 'âşık-ı didâr olup Mûsâ didi irni
Didi hak len-terâni gör tecellimi Halilde tâ
- 74 Tahammül idemez zirâ tecellime kamu 'âlem
Muhammed Muştafâ görse gerekdür vechimi illâ
- 75 Yazılmaz vaşf-ı pâki kâ'inât olsa cümle 'âlem
Kalem eşcâr semâ varak midâd olsa eger deryâ
- 76 Hudâ-yı lem-yezel eyler kemâl-i rütbe evşâfın
Buyurdu şânına Yâ'sîn Hâ mîm kâf Nûn Tâ hâ
- 77 Muhammed Ahmed-i Maḥmūd-ı hâş-ı bende-i ma'būd
Bu nazm-ı sehv ile âlūd iken hiç itmem istiḥyâ
- 78 Tehî destüm dilümde na't-ı elümde 'arz-ı hâlümdür
Diyü anı ma'neviñe gelmişüm bir kemter-i ednâ
- 79 Selâmî-i zelîl derd-mendüm râh-ı 'aşkunda
Siyeh-rû kulunum cürmümle oldum vâlih ü rüsvâ

- 80 Hārīm-i kenz-i bāb-ı rah̄metün destünde meftā
Fakīr ü müflisüm it nakd-i ‘afvunla beni ihyā
- 81 Günāhum defter-i ‘isyānum ile ḥadden itmişdür
‘ināyet itmeseñ maḥşerde kārüm āh u vāveylā
- 82 Ne denlū rū-siyehsem bāb-ı luṭfuñdan cūdā itme
Kapuñdan ğayri yer bilmem kimim var ey şeh-i baḥḥā
- 83 Şefā‘atle meṣāb eyle hacīl itme aman luṭf it
Hużūruñda metāmum ma‘şiyetden ğayri yok kaṭ‘ā
- 84 Cenāb-ı ravza-i cān-baḥşuñā her bir nefes olsun
Şalat u bī-hadd ü ğāye selām u ḥazret-i mevlā

Mi'rāciye-i ḥazret-i server-i kā'ināt-ı 'aleyhi
efdālu's-şalavat u ezka't-tahiyyāt

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 Gülistān-ı risāletde hezār āsā olup gūyā
Resūl-i kibriyānuñ eyle vaşfın ey dil-i şeydā
- 2 Olup na'me-serāy-ı eblāğ-ı bürhān-ı i'cāzı
Şeb-i mi'rācınun takririn it haddünce icmālā
- 3 Dehānuñ dürc-i düri na't-ı pāk-i Muştafā ile
Çeke gör rişte-i nazma mişāl-i lü'lü'lālā
- 4 O şeb ber leyli-i 'uşşāk u 'ayn-ı hıızra zulmetdür
O şeb dūr maṭlab-ı nūr-ı siyāh-ı sālīk-i mevlā
- 5 Yahud tesvīd-i da'vet-nāme-i maḥbūb-ı ḥazretdür
Yazıldı nāmına'ünvānı sübhānnellezi esrā
- 6 O şeb fart-ı sürūrından felek-zeyn oldı encümle
Münevver oldı 'ālem kalb-i mü'min gibi ser-tā-pā
- 7 O şeb ma'mur olup nāmus-ı ekber ḥazret-i ḥaḫdan
Ziyāfet-gāh itse da'vet ide Aḫmedi tenhā
- 8 Çıkup fevkü'l-alāya istivā-yı 'arş-ı a'lāya
Göre esrār-ı lāhūtı cemālin 'arz ide mevlā

- 9 Kudūmıyla şeref-yāb ola tā nūh āsūmān anuñ
Cemāl-i pākine müştākdur hūr-ı behişt hālā
- 10 İrişdi gūş-ı Cibrīle hitāb-ı hāzret-i bāri
Rikāb-ı devletinde ‘āşık idi olmağa hem-pā
- 11 Sezādur müftehir olursa kerrübine Cebrā’il
Sürüşāna o şeb kadri ‘ayān olmış idi zirā
- 12 Resūline takarrüb çünki Allāha takarrübdür
Bu takrib ile oldılar melekler fażlına dānā
- 13 Müyesser olmadı cins-i sürüşāna muḳarrebden
Ne ‘İsrāfil ü Mikā’ile böyle devlet-i ‘uzmā
- 14 Çerā-gāh-ı behište girdi şān-ı Aḫmede şāyān
Bula efrās-ı firdevsden burāk-ı berḳ-i ḳapūk-pā
- 15 Muharrer her burāḳuñ cebhesi nām-ı Muḫammedle
Süheyl-i ‘adnde olmış yed-i kudret ile tamğa
- 16 Cebini her birinūñ gurre-i meh gibi lā-ma‘di
Olurdı perteviyle sahn-ı firdevse ziyā-baḫşā
- 17 Heme meşgūl gülçin-i ‘alef legen meyānında
Birinūn ‘ayşı ḫār-ı ‘aşḳ kārı āh-ı vāveylā

- 18 Görüp Cibrîl anuñ cism-i naḥîfin didi nolmışsın
Ki bir şahşa degül dār-ı riyāzet ravza-i a‘lā
- 19 Didi ben sūretā esb-i gedāyım ‘āşık-ı şāhım
Ki haddi olmayan kāra sülūk itdi dil-i şeydā
- 20 İrişdi gūş-ı cāna nām-ı Aḥmed ‘ālem-i gaybden
O nām-ı cān-fezādan buldı ḳalbüm ḥalet-i aḥrā
- 21 O dem ki şehd-i telḥ-āmīz ‘aşkı nūş-ı cān itdüm
Baña zehr oldı gūyā ‘ıyş-ı nūş-ı cennetü’l-me’vā
- 22 Meded ḳıl çāre-sāz ol derd-i ‘aşḳa bir devā eyle
Şarāb-ı vaşl ile dil-ḥaste-i mehcūrı ḳıl iskā
- 23 Didi Cibrîl ey dil-dūz-ı cān-efrūz-ı ‘ālem-sūz
Saña dermān-ı derdūndür özünden eyle istişfā
- 24 Hemān ol ‘aşḳıdur ma‘şūḳa eyler ‘āşıkı hem-dem
Hemān ol ‘aşḳıdur kim Ḳaysı eyler mahrūm-ı Leylā
- 25 Gel imdi derdüne dārü’ş-şifā-yı ḥaḳdan oldı em
Dili mecrūḥuña merhem olındı bu gice i‘tā
- 26 ‘Aceb ‘izz ü şeref bu hıdmet-i ‘uzmāña olmışsın
Sezā-yı ḥāmil-i gencīne-i esrār-ı mā-evhā

18 b dār: vār Ü

cān-fezādan: cān-fezāda Ü

- 25a Oldı em: o dā’im Ü

- 27 Bu gūne mūdē-i vaṣl-i ḥabīb itdükde Cebrā'il
Sürūrından hemān bir ḥaṭve oldı 'ālem-i dünyā
- 28 Gelüp dār-ı sa'ādet āṣiyāna daḳḳ-ı bāb itdi
O ṣeb olmışdı beyt-i Ümmühāni Ahmede mesvā
- 29 Girüp ta'zīm-i 'izzetle didi ey mefḥare'l-'ālem
Salāt ile selām eyler saña ol ḥazret-i mevlā
- 30 Buyurdi var ḥabībümü getür lānūtı seyr itsün
Göre hem vech-i pākım bī-merāyā-i ṣıfāt-ı esmā
- 31 İnānın çekdi i'zāz ile tā kim ṣeh-süvār olsun
O dem de ṣūret-i tehrīb gösterdi burāk ammā
- 32 Lisān-ı ḥāl ile kıldı recā kim yā resūlu'llāh
Bu hıdmetle müṣerref kıl bu naçizi yine ferda
- 33 O raḥṣ-ı burāk-ı raḥṣāna süvār olduğda ol ḥazret
Eger Tūr üzre Mūsādur disem andan dahı a'lā
- 34 Refīk-i rāh ḥacc-āsā resūlu'llāh ile Cibrīl
Sa'ādetle Kurān-ı neyyirin itmiş idi gūyā
- 35 Burākuñ cebhesinde nūr-ı Ahmed ṣeb-çerāğ oldı
Ziyāsıyla hemān yek-menzīl oldı mescīd-i aḳṣā

32a kim: ki M

34a Cibrīl: Cebrā'il M

35b hemān: anuñ Ü

- 36 Çıkup hep enbiyā ervāhı hazır oldılar anda-
Kudūm-ı Muştafāya cān ile tekrīm içün maḥzā
- 37 İmām oldı resūl ervāh-ı mürsel iktidā itdi
Divān itdi şufūf-ı enbiyāya pādişāh-āsā
- 38 Be pīş-i enbiyā cism-i Muhammed oldı bismi'llāh
Saṭūr-ı muşḥaf idi şaf-be-şaf saf-ı rūsūl gūyā
- 39 Tamām itdi selām ile şalāt-ı elvedā itdi
Gülinden ayrı düşmüş bülbül oldı enbiyā farzā
- 40 Kudūsden tā semāya vaz' olındı ziynet ü ziver-
Yavākit-i zebercedle müzeyyen mişli nā-peydā
- 41 'Urūc itdi semā'ı evvelā meh çehre-sāy oldı
Gubār-ı maḥdeminden oldı vechinde külef peydā
- 42 Yolında kāse ber-kef eyledi der-yūze-i pertev
İdüp itmām-ı noḡşānın o nūr-ı zātdan istidā
- 43 Görişdi ḥazret-i ādem şafiiyyu'llāh ile anda
Ebu'l-ervāh ebu'l-eşbāh ile cem' oldılar yek-cā
- 44 Semā-i sāniye bāl-i feriştehle su'ūd itdi
Hemān geldi ḥuzūra baş kodı i'zāz ile Yahyā

36a anda: cümle M

39a selām: şalavāt; şalavāt: selāmı M

40 a ziynet: ziyne; ziver: pür-nūr Ü

- 45 ‘Uṭarid görmemişdi böyle i‘cāzı ta‘accübden
O dem tarih-i mi‘rācın felekde eyledi imlā
- 46 Cemālūñ görmeğe müştāk iken her enbiyā anuñ
Ararken yerde gökde buldı rūhu’llah diyü ḥatta
- 47 Semā-i ṡālise pervāz idüp ol ṡā’ir-i kudret
Hemān şevk-i ṡarābden rakşa girdi zühre-i zehrā
- 48 Melāḥat Mısrinūñ sultānını Yusuf görüp itdi
Dil-i tāriḥini şerḥe nisā’-dest-i berīd āsā
- 49 Eger dād u sited olsaydı pāzār-ı muḥabbetden
İderdi makdemine genc-i hüsnūñ cümlesin yağmā
- 50 Semā-i rābi‘i menzil idüp ol nūr-ı lāhūtı
Ḥayāsından hemān şems itdi ol şeb kendüzin ihvā
- 51 Müşerref oldılar teslīm-i rūh-efzāsı zevḳinden
Ḥayāt-ı sermediye irdiler idris ile ‘İsā
- 52 Semā-i ḥāmse vaz’-ı kadem itdükde ol ḥazret
Anı zan itdi Hārūn Tūra çıkmış Mūsā güyā

46b buldı: bu M

48b dili: dil Ū

49a muḥabbetden: muḥabbetde M

52 vezin bozuk

- 53 O seyfu'llāh-ı melūlūñ görince şevket ü şānın
Elinden düşdi Behrāmuñ o dehşet ile rū-minā
- 54 Semā-i sādise ikbāl idine o dürr-i vahdet
Melā'ik müşterī oldı k'ideler naqd-i cān ihdā
- 55 Ne rütbe kurb-ı bāride 'azimü'-ş-şān imiş bildi
Nedīm-i bezm-i hāşü'l-hāsı gördi kim imiş Mūsā
- 56 Semā'i sabi'ā teşrīf idince ol şeh-i kevneyn
Zühāl derbānlığın cāniyle itdi candan istis'ā
- 57 Selām virdi görüp cedd-i kerīmin tāc-ı hulletle
Selāmın aldı i'zāziyle ta'zimen ü tebcilen
- 58 Temenni eylemişdi ümmetinden olmağa ta'dād
Olinca dest-be-dest 'ahd-i kadīmin eyledi ifā
- 59 Resūl-i ekreme ta'zim içündi ceddine maḥzā
Tıbāk-ı heftümin üzre virildi rütbe-i vālā
- 60 Sūvār oldı per-i peyk-i celīle eyledi pervāz
Haḳīkatde idüp imdād-ı rūhāniyesin iknā

53a Ü: -Ü

54a O: Ol Ü

56a şeh: se Ü

56b: "Zühāl derbānlığın cāniyle itdi andan istis'ā":
"Melā'ik müşterī oldı k'ideler naqd-i cān ihdā"-Ü

60a: per-i peyk: birinün Ü

- 61 Olup pertev-fiken sahn-ı harīm-i beyt-i ma‘mūre
Tecelli-i cedīde irdi gūyā tūde-i sinā
- 62 Maṭāf-ı kudsiyān-ı ‘ālem-i ‘ulviyken ez-cümle
Ṭavāf itdi resūlu’llāhı miṣli Ka‘be-i ‘ulyā
- 63 İrişdi ‘ālem-i ervāha kim cem‘i ‘avālūmdür
Miṣāl ü berzāh ü emr oldı ol‘ālemlere esmā
- 64 Olup meşhūdı ervāh-ı heme müstakbel ü māzī
Muṭi‘ ü sālīh-i mü‘min şaḳı vü ṭālīh ü tersā
- 65 Gezüp firdevs-i ā‘lāyı temāşā kıldı ser-tā-ser
Ki ḥāki müşk-i ezfer ḥışt dār-ı fızze vü ṭilā
- 66 Müzeyyen kaşr-ı ‘āliler zümürüdden zebercedden
Kimi yākut-ı aḥmerden kimisi lü‘lū-i beyzā
- 67 Sütüh-ı her kuşūr-ı bī-kuşūr istebrāk u sündüs
Müheyyā ziver ü zer-baft ile vildān-ı müstesnā
- 68 Mülebbes pür-dürr ü gevher mukahḥal çeşm-i meh-manzar
Mükellel cāme na‘leyn zer münevver rüy-ı ḥüb-sīmā
- 69 Resülün reh-güzārında idüp gīsūların cārūp
Ser-a-ser şaf-keşīde ṭurdılar gılman ile ḥuvrā
- 70 Draḥt-ı müntehā pür-bār-ı "tecridi taḥtihe‘l-enhār"
Gül ü reyḥān ile ezhān mu‘aṭṭar büy-ı rüh-efzā

- 71 Maḳām-ı ümmeti cümle ‘ayān oldu merātibce
‘Avām u havāş ü ḥāşü’l-ḥās içün me’va-yı gam-fersā
- 72 Tahūr u zencebil kāfūr olınmış āline maḥşūs
Olup nefis-i nefis içün şarāb-ı kevser istisnā
- 73 Ferişteler şunar cām-ı raḥiḳi cān-ı ebrāra
Muḳarribler içün tesnīm ü ‘ayn selsebil-i icrā
- 74 Zülāl-i āb-ı tāb ü şīr ü şehd ile olup memzūc
İçerler zıll-ı Tübāda olanlar şāḥib-i taḳvā
- 75 Bu ‘ālemde olan mestān-ı cām-ı ‘aşḳ içün anda
Komuş ḥaḳ bezm-i üns-i ḥāş-ı ḳudside mey-i ḥamrā
- 76 Gelince müntehāya hem- rehi olmuş iken Cibrīl
Dönüp enām ile remziyle itdi ‘özrin istid‘ā
- 77 Gelüp ol demde refref ḥāzır oldu cānib-i ḥaḳdan
İde taht-ı Süleymān gibi i‘zāziyle isti‘lā
- 78 Aña rākib olup ‘arş-ı ‘azīme pā-nihād oldu
Yüzün ferş eyleyüp pāyine fażlın itdi ‘arş inhā
- 79 Ḳalup bī-rehber ü yāri bıraḳdı dār-u diyārı
Olup refrefde aḡyārı revān oldu tek ü tenhā

71* vezin bozuktur.

72b. nefis içün: nefisçün Ü

79b. ü: -Ü

80 Kuli'llāh sümme zerhüm nassi üzre mā-sivā'llāhdan
Geçüp ez cān ü dil Allāhı itdi maqşad-ı 'akşā

81 Kodı bu hayme-i nüh tākı maḥdūd u cihātı hep
Bıraktı hestī-i nāsūti gitdi bī-men ü bī-mā

82 Hicāb-ı nūr u rühāni'i geṭti ḳalmadı perde
Ridā-yı kibriyā vü nūr-ı zātdan mā'ada ḳaṭ'ā

83 'Urūc itdi sa'ādetle maḳām-ı ḳab'e ḳavseyne
O bezm-i ḥāş-ı vaḥdetdür ne ḳavseyn belki ev-ednā

64 İrişdi bir maḳāma ne mekān var ne zaman anda
Ne ḥarf u şavt zāhirdi hemān bir'ālem-i ma'nā

85 Gidüp mīm-i eniyyet ism-i Aḥmedden eḥad ḳaldı
Vücūdın maḥv-ı nūr itdi görindi ma'nā-ı illā

86 Ḥudāyı gördi bī-şekk bī-tekeyyüf bī-cihet bī-çün
Bu çeşm-i serle ne çeşm-i dil ü sırr ile ne rü'yā

87 O bezm-i üns-i ḥazret ḳurb-ı ḥāş-ı li-ma'allāhdı
Bu sırra enbiyā mürsel melik maḥrem degül lā lā

88 Bu bir sırr idikim nāmūs-ı ekber olmadı maḥrem
Yahūd cins-i beşer kimdir ki vāḳıf olalar ḥāşā

89 Kılup ḥaḳḳa şalat u ṭayyibāt ile taḥiyyātı
Hużūrında ḳamu rāz-ı derūnun eyledi inhā

- 90 Güher-bāş-ı selām u rahmet ile eyledi talṭīf
Sezāver-i 'ināyet eyledi bī-ḥadd ü lā-yuḥṣā
- 91 İdince ümmetinden şālihine rahmetin iḥsān
'Uṣāt-ı müznibinüñ daḥi kıldı cürmün isti'fā
- 92 Didi ey merḥamet-kāra kerem kıl baḥr-ı cūduñdan
Bu 'āsi ümmet-i müzniblerüm it rahmete ilkā
- 93 Recāsı oldu dergāh-ı ulūhiyyetde çün maḳbūl
Günāhı cümleñ oldu çü kaṭre maḥv dürr-i deryā
- 94 Buyurdu eyleyüp 'avdet 'ibādum kıl baña da'vet
Kimine va'de kıl cennet kime dīdārım it inhā
- 95 Hemān itdi sa'ādetle ḥarīm-i mescide teşrīf
Getürdi gene-i ḡaybīden hezārān gevher-i yektā
- 96 Be bismi'llāhi rahmāni rahimi zikr-i tekbiri
Cenāb-ı rabb-ı 'izzet eyledi bī-vāṣıṭa i'tā
- 97 Daḥi evkāt-ı ḥamseyle āḥir-i re's-i Qur'ānı
Keremden ümmet-i merḥūmeye ḥaḳḳ eyledi ihdā
- 98 Meyān-ı 'āşık u ma'sūḳda çok rāz-ı nihān oldu
Muḥayyer oldu izhārında ehl olanlara ammā

- 99 Hadīs-i kellimü'n-nāse 'alā qadr-i'ukūl üzre
'Amelle emr olup nā-ehle cā'iz görmedi ifşā
- 100 O sırr-ı kenz-i maḥfīden degüldi ḡayri ferd āḡāh
Meger ol kim ola sırr-ı resūle vāris-i kübrā
- 101 Ebubekr ile ol sırdan'Ali'i eyledi maḥrem
O sırrdur ḡalb-i ehlu'llāhda şimdi sır olan ḡālā
- 102 Bu şīr-i akdesi nūş itmege cān tıflına belki
Gerekdür sırr-ı māzāḡa'l-başar ümm feyz ḡaḡḡ-ı āba
- 103 Resūlün zātını mir'āt idüpdür zātına bāri
Şıfatından bilür anı olanlar'ilm ile dānā
- 104 Ne sultān-ı risāletdür ki iḡlīm-i nübüvvetde
Añā kıldı berāyāyı re'āyā ḡālīku'l-eşyā
- 105 Eger buldıysa ibrahim fedā-yı mälle ḡullet
ḡabībine ḡudā her du cihānı eyledi ihdā
- 106 Anuñ nūrıydı ismā'ilde kār itmedi sıkkīn
Anı teşrīf içün inzāl-i kebs olmışdı ta'zīmā
- 107 Cevāb-ı len-terāni geldi irni ḡavline ḡaḡdan
Göre nūr-ı tecelli-i cebelde ḡazret-i Mūsā

100b kübrā: kibriyā Ü

101b enlu'llāhda: ehlu'llāhdan Ü

103a bāri: mevlā Ü

- 108 O bir dürr-i yetimün hakkı idi rü'yet-i dîdâr
İrişdi ehl-i hakka hakkı 'adl-i hakk ile hakkâ
- 109 Yazılmaz vaşf-ı pâki kâtib olsa cümle-i 'âlem
Kalem eşcâr semâ evrak midad olsa eğer deryâ
- 110 Hüdâ-yı lem-yezel eyler kemâli üzre evşâfın
Buyurdi şânına yâsîn-i hâmin kâf nûn tâhâ
- 111 Muhammed Aḥmed ü Maḥmûd ḥâş-ı bende-i ma'bûd
Bu nazmım gerçi sehv-âlûdsa da 'afv it kerem-fermâ
- 112 Tehî destüm velî na'tuñ elümde 'arz-ı hâlimdür
Huzûr-ı ma'nevinē gelmişüm bir kemter ü ednâ
- 113 Selâmi-i zelîl-i derd-mendüm râh-ı 'aşkıñda
Siyeh-rû kuluñum cürmümle oldum vâlih ü rûsvâ
- 114 Kilid-i bâb-ı kenz-i rahmet oldu destüñe tefvîz
Fakîr ü müflisim it naḫd-i 'afvüñla beni aḡnâ
- 115 Kerem kıl ḥâlûme rahm it efendüm ve'd-duha 'aşkı
Fe'emmesa'il-i lâ-tenher oldu naşş ile büşrâ
- 116 Sevâd-ı defterüm rû-yı siyâhım gibi olmışdur
Sakalum aḡına rahm it beni pâke çıkar ferdâ

109a pâki: zâtı M

111b âlûdsa da: âlûdser de Ü

115a efendüm: -M

- 117 Meded sürme derûñ hâkine çārûp ile müjgānum
Ġaribüm kapuñā düşdüm Ġarib olan olur a‘mā
- 118 Ne denlû mücrim ü bed-kār isemde kaħr u nehr itme
Kapuñdan Ġayri yer bilmem mürüvvet ey şeh-i baḥḥā
- 119 Düşen baħr-ı zenûba sarılır ḥāṣā ki a‘māle
Necāt ümmidi ile dest-i ‘ac̣z ile olup kisrā
- 120 Kuluñda Ġark-ı girdāb-ı yem-i ‘iṣyāndur lâkin
Sarılmam sen gibi varken elimde ‘urvet’l-vüṣṣā
- 121 Şefā‘atle bekām eyle işim lutfuñā kalmışdur
Huzūrında egerçi ma‘siyetden Ġayri yok kālā
- 122 Gönül kat-i ümid itmez der-i devlet-me‘ābuñdan
Mürüvvet ‘ādetüñdür ‘āleme ey merḥamet kārā
- 123 ‘İnāyet senden olmazsa yarın meydān-ı maḥşerde
Olur cürm ehlinüñ bī-şübhe kārı āh u vāveylā
- 124 Resûl-ı kibriyā sensin ḥabīb-i müctebā sensin
Cenāb-ı ḥaḳḳa hādī sensin āmennā vü saddaḳnā
- 125 Riyāz-ı ravza-i cān-baḥṣuñā her bir nefes olsun
Şalāt-ı bī-hac̣d ü Ġāye selām-ı ḥazret-i mevlā

Der-beyān-ı mi'rāc-ı rūḥāniye-i evliyā-yı Muhammedī vü
vārisān-ı 'ulūm-ı esrār-ı Ahmedī

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

1 Nedir esrār-ı mi'rāc-ı 'aceb bildün mi ey dānā
Görür āyine-i enfesde āfāk-ı olan bīnā

2 Bu i'cāz-i 'acāyibden saña ne hisse ḥāsıldur
Ki bī-hüde hikāyet gibi itdün mi hemān isgā

3 Kemāl ehli olanlar naql ider ma'nāya şüretten
Ki her bir naql-i ma'nādan dile bir feyz olur i'tā

4 Bu nazm-ı dürr-i pāküm mengüş-ı cān ile kim mişlin
Ne şarrāf-ı ḥired gördi ne'ilm ile olan deryā

5 Tarīk-ı ḥaḳda bu 'ayn-ı sülūk-ı seyr-i sālikdür
Daḥi mi'rāc-ı rūḥāniyle nāmın itdiler imlā

6 Süvār-ı rūḥ için Cibrīl-i 'aql olmışdurur me'mūr
Burāk-ı nefis ile tā ide 'azm-i menzil-i kuşvā

7 O bir nefis-i müzekkīdür gire çün hükmine rūh-ı
Çerā-gāh-ı sivādan gice ide mebd-e'in me'vā

8 Gide rāh-ı şeri'ātden maḳām-ı ḳudse dek zirā
K'olupdur bu tarīkūn müntehāsı mescīd-i aḳşā

8 M 8b, Ü 7a
1b enfesde: enfede Ü
7b ide: anda Ü

- 9 Mahall-i tezkiye tebdīl-i ahlāk u ṭabi‘atdūr-
Ki nūr-ı kuds ile ahlāk-ı Maḥmūda olur peydā
- 10 Niceler oldılar kānī‘ bu menzilde ṭuṭup mesken
Kiminūñ vuṣlat-ı ḥaḳḳa olupdı himmeti ‘ulyā
- 11 Olup tevfiḳ-i ḥaḳ bāri ḳodı hep yār u aḡyārı-
Bu ṣaf-ı ṣaffa peyrev(i) olup geḉdi imāmāsā
- 12 Rucū‘-ı aṣla mi‘rāc-ı ṭarīḳatden sülūk itdi
Laṭīfe seb‘a-i heft āsümāndan cezb idüp mevlā
- 13 Ki anlar nefis ü ḳalb ü rūh ile sırr u ḥafī oldı
Biri ihvā biri ḡaybu’l-ḡuyūb olmışdurur esmā
- 14 Ḳalup bir bir letā’ifler iriṣdi müntehāsına
Aña sidre dinilür kim emīn-i vaḡye olmış cā
- 15 Olur hem bu merātibde ferīṣtehler gibi ṣāḡir
Hezārān vārīd-i ḡaybi ki gelmez ḡaṭıra ḳaṭ‘ā
- 16 Bu yerde ka‘be-i dil beyt-i ma‘mūra olur taḡvīl
Ki lā-ḡavfu ‘aleyhim sālike bunda olur būṣrā
- 17 ‘Avālimden miṣāldür bu ki ma‘nālar bulur ṣūret
Görinür cennet ‘irfānda taḳvā-yı ṣūret-i ḡurā

9a u: -Ü

11a bāri: -Ü

11b pevrev(i): piṣin-reh Ü

- 18 Bulur eṣmār-ı a‘mālin kamu eṣcār ʔa‘atde
Ola tahtında nehr ü şehd ü zühd ü şîr-i‘ilm icrā
- 19 Bu ‘ālemeddürür keşf ü kerāmāt ü havārık hep
Ki olmışdur nice nākışlara bu maṭlab-ı a‘lā
- 20 ‘Azāb-ı düzāhı gāhi görür kabṣ ile heybetden
Bulur sırrında ins ü baṣṭ ile geh zevki ‘adnāsā
- 21 Sıkāhum rabbehum humrin sunarsa sāķî-i bākî
Gelüp mestî gider hestî olur aşk refrefi peydā
- 22 İdüp seyr-i ala’llāh menzilin ‘arşda tamām āhir
Ne his ü ‘aql ne temyîz-i şekl ü şüret ü ma‘nā
- 23 Geçüp kavseyn-i isneyniyeti zāhir ola vahdet
Maḳām-ı cem‘i şarfda görine esrār-ı ev-ednā
- 24 Fenā-ender-fenā vü seyr-i fi’llāhdur ḥaķîķatde
Bekābi’llāh ile seyr-i ma‘allāhda bulur ibķā
- 25 Budur kavṣ-i ‘urūcī ‘ārifine ḥacc-ı ekberdür
Yine kavṣ-i nuzül ile ider da‘vet için irḥā
- 26 Budur seyr-i ani’llāh kim cem‘den farka ric‘atdür
Bu fark-ı ḡāninüñ ehli olupdur vāris-i kübrā

18a ü: -Ü

* vezin bozuktur

- 27 Bu seyr ü bu menâziller kâmusı nakd-i vaktüñdür
Hemân bir kâmilüñ destin tutup kıl 'urvetü'l-vuskâ
- 28 Esâfilde kalup uyma hevâ vü nefis ü şehvâte
Yakup nîrân-ı hicrâna vücûduñ eyleme ifnâ
- 29 Selâmi geşt-i deşt itdi Semerķand u Buĥârâyı
Sefer-ender-vaţanla buldı âĥir maķsad-ı aķsâ

Terkīb-bend der-medh-i hulefā-i rāşīdin rıdvanu'llāhi
ta'alā'aleyhim ecmāin

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 Hüdāya nūr-ı tevhidün kuluña reh-nümā eyle
Tarīk-i kūy-ı vaşla şem-i 'aşkun pişvā eyle
- 2 Sevād-ı kıl u kāl ile yeter tārīk ü tār oldı
Çerāğ-ı min ledünden beyt-i kalbüm rüşenā eyle
- 3 Gudūrāt-ı sevādan tīredür āyine-i kalbüm
Şafā vir şaykal-ı envār-ı zikrūnle cilā eyle
- 4 Devāsı derd olur dārū'ş-şifā-yı 'aşkınun çünkim
Beni derd ehl-i kıl yā ehl-i derde āşinā eyle
- 5 Binā-yı hāne-i dīnūn esāsı hubb-ı āl oldı
Der ü dīvār-ı sakfın çār-ı yār-ı bā-şafā eyle
- 6 Olam bülbul gibi na'me-serā-yı na't-ı maḥbūbun
Dilüm gūyā-yı vaşf-ı ehl-i beyt-i Muştafā eyle
- 7 Açulsun gül gibi evşāf-ı yārān-ı ḥabībūnden
Nesīm-i feyzūn ile gonce-i kalbüm gūşā eyle
- 8 Ebubekr ü 'Ömer'Osmān'Alinūn rūḥ-ı pākine
Selām it ey sabā benden varınca kabır-i ḥākine

- 9 Dil ü cāndan gel imdi şahb u āla‘āşık-ı şeydā‘
Bu gūş-ı hūşi ko hūş-ı digərle nazmım it aşgā
- 10 Gider levh-i dilūñden naķş-i naķl-i ehl-i tārīhi
Yırine sebt kıl vahy-i kerīm-i hāzret-i mevlā
- 11 Hudā es-sabıkunu‘l-evvelūn naşşın buyurmuşken
Nedür Kur‘āndan gayri hücec kim kat‘ ola da‘vā
- 12 Muḥacir vey resūl içün kimi terk-i diyār itdi
Kimi ensār idi itdi yolında māl ü cān-ifnā
- 13 Kimi yārān u ihvāndur kimi eşyā‘ ü etbā‘dur
Kimisi zen peder idi kimi dāmād-ı müstesnā
- 14 Buyurdı iktidiyyüm ihtidiyyüm şān-ı pākinde
Du‘ālemde bize hādi olan sultān-ı erselnā
- 15 Hudā rāzı nebi rāzı heme ez yek-diger rāzı
Ya sen kim arada ey bī-ḥayā olmayasın ırzā
- 16 Huşūşā yār-ı gār-ı Muştafā şiddīķ-ı ekberdür
Ḥakīķat evcine her birisi bir māh-ı enverdür

9a u: -Ü

9b u: -Ü; hūşi: hūş Ü

Hazret-i Ebubekr 's-şiddik

Mefa il n mefa il n mefa il n mefa il n

- 1 G zin-i z mre-i a   b ya'ni hazret-i şiddik
Ol idi vahdet-i ha  ı iden b -mu'cize ta  ik
- 2 Res lu'll ha y r-i g r idi  abri gibi h l 
Ne y r-ı b l- ceb kim olmaz   b da d h  tefrik
- 3 Rum z-ı ş ni isneynden ma'iyyet sırrı fehm oldu
Bil p ferdiyet-i ha  ı iri di vahdete ta  ik
- 4 D  ecz n ile tar  oldu yapıldı cevher-i vahdet
Vu  l-i şems-i z ta g rı kıldı  let-i tevfik
- 5 Ne sırr kim sine-i p k-i res le itse ha   inz l
Dil-i şiddikda evvel zuh r eylerdi bi't-tatbik
- 6 B lendi gayre fa lı m r it
Ru'yetu'll h  able  avlin ehl-i dil id p ted ik
- 7 Vus l-i mescid-i  alb-i res le b blar mesd d
Meger sel k-ı r h-ı ha  a b b-ı hazret-i şiddik

M 10a;   8a

2b y r: y rı  

6a metinde silik

Hâzret-i 'Ömerü'l-Fârûk

Mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün

- 1 Emirü'l-mü'minîn fârûk-ı 'adl u dâd ile meşhûr
Süleymân ile anuñ hükm-i 'adlinde bir oldı mûr
- 2 Gazâ vü feth ile çeşm-i cihânı eyledi rûşen
İşâretle kırâl-ı kayserüñ itdi du çeşmin kûr
- 3 Akıtdı nîl-i 'adlin teşnegân-ı mısra kahrıyla
Zemîni sâkit itdi tâziyânıyla be-zâr u zûr
- 4 Firâr eylerdi havfından göreydi sâyesin iblîs
Zamânında ne agvâ-yı şeyâtin ü ne şerr ü şûr
- 5 Okıtdı hutbesin şer'-i resûl üzre şehirlerde
Anuñ eyyâm-ı beyzâ döndi 'adlinde şeb-i dil-cû
- 6 'Ömer olur idi gelse nebî min ba'di kavlinüñ
Bilindi sırrı olduğda hilâfet emrine me'mûr
- 7 Kamuya bildirirdi haddini olursa ferzendi
Müsâviyde aña icrâ-yı hakda mâlik ü müzdver
- 8 Eyâ sâri'l-cebel kuyuñda envâr-ı kerâmetle
Koma dil-hasteñi lûtf it bu zilletde nedâmetle

M 10a; Ü 8a; İ 6b

3a teşnegân: gân Ü

3b tâziyânıyla: tâzimânıyla Ü

Hazret-i 'Osmān-ı zi'n-nureyn

Mefa ilün mefa ilün mefa ilün mefa ilün

- 1 Emīr-i sālīs ol kân-ı hayā-yı hazret-i 'Osmān
Ki oldı sāhibü'l-ḥilm ü hayā vü cāmi'ü'l-Kur'ān
- 2 Resūlu'llāh āna itdi 'azād u duhter-i pākin
Mülakḥab oldı zi'n-nureyn ile ol menbā'ül-iḥsān
- 3 O rütbe şahib-i ḥilm ü hayā idiki 'ömründe
Edebden kaldırup başın semāya bakmadı bir ān
- 4 Hayāsından sürüşān-ı felek eylerdi istiḥyā
Eğer 'atf-ı nigāh itseydi eflāka o 'āli-şān
- 5 Telaṭṭuf idi kārı ḥalḫa itmezdi gāzab ašla
Meger ol kim gāzāda ola dīn-i bāriye düşmān
- 6 Bu rütbe şahib-i ḥilm iken āhir ifk ile eyvāh
İçerdi dest-i bāgiden şehādet şerbetin devrān
- 7 Ḥudāya 'afv idüp cürmüm şefi'üm eyle 'Osmānı
Dökülen muşhafa ḫan hürmetine it beni gufrān
- 8 Be ibn-i am-ı peygamber 'Aliü'l-murtaza 'aşkı
Hidāyet kıl baña göster sülūk-ı meslek-i ḥaḫkı

M 10b; Ü 8b

1b sāhibü'l-ḥilm: sāhibü'l-hükm Ü

5a idi: itdi Ü

6a ifk: zemānun Ü

7b dökülen: tökülen Ü

Hazret-i 'Aliyyü'l-Murtaza Kerema'llāhu Veche

Mefa ilün mefa ilün mefa ilün mefa ilün

- 1 İmām-ı evvel-i çārum-ḥalife Ḥaydar-ı kerrār
Der-i şehir-i ledün ya'ni 'Aliyi mecma'u'l-esrār
- 2 Dür-i genc-i sülûnı kulzüm-i esrār-ı lem a'bîd
İmām-ı ḥaḳḳ meh-i burc-ı hidāyet maṭla'u'l-envār
- 3 Emîr-i innemā fermān-dih-i yūfun.....
Şeh-i kişver-güşā-yı lev keşf-i ser-leşker-i ebrār
- 4 Dür-i bahr-ı ḥaḳîḳat maḥzen-i esrār-ı ğaybu'l-ğayb
Sebak amûz-ı vaḥdet rāz-ı dār-ı Aḥmed-i muḥtār
- 5 Ziyā-baḥşā-yı ḳalb-i 'ārif ü şems-i velāyet kim
O pertevdür dil-i her bir velīde ḥāliyā devvār
- 6 'Aṭā-yı dest-i feyyāzından oldu müstefiz 'ālem
Nevāl-i cūdınuñ muḥtācıdur ebrār ile aḥyār
- 7 Ebu's-sıbtîn ü zevc-i Fâtıma ibn-i 'āh-ı 'Abbās
Puser-i amm nebî dāder-i kelān Ca'fer-i Tayyār
- 8 İderken hel atā şān-ı şerîfin nass ile tavşîf
Ne ḳādirdür Selāmî ide vaşfın 'acz ile ta'rîf

M 10b; Ü 8b

6b ebrār: berār Ü

3a metinde silik

Terkīb-bend der-medḥ-i çār-yār-ı güzīn rıdvanu'llāhi
ta'alā 'aleyhim ecmāin

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 Ḥudāya luṭf-ı ihsānuñ ḳuluña reh-nümā eyle
Rumūz-ı sırr-ı tevḥīdün derünümde nümā eyle
- 2 Cehālet zilletinde ḥāb-ı ḥāsı kılmasun gönlüm
'Avām-ı nūr-ı esrāruñla ḳalbüm pür-ziyā eyle
- 3 Sevād-ı cürm-i 'isyānumla memlū defter-i a'māl
Beyāz it 'afv-ı gufrānuñla cürmüm anda lā eyle
- 4 Siyeh-rū 'āsiyim yā rab şefi'im devr-i maḥşerde
Ḥabībün mefhare'l-'ālem Muḥammed Muştafā eyle
- 5 Geçirdüm naḳd-i ömrüm ḳıl ü ḳāl ile'ināyet ḳıl
Sözüm medḥ-i beni yā çār-ı yār-ı bā-şafā eyle
- 6 Muḥabbet ḥāndan ile açılısun gül gibi ṭab'um
Dili bülbul gibi gülzār-ı medḥinde nevā eyle
- 7 Disem haddümce evşāfın gülistān-ı muḥabbetde
Letāfet vir sözüm ḥıfz it sehvden bī-hadd eyle
- 8 Ebubekr ü 'Ömer 'Osmān 'Alinün medḥine dā'im
Sevād ile lisānum hizmet-i medḥinde it kā'im

- 9 Dil ü cāndan gel imdi çār-ı yār-ı ‘āşık-ı şeydā
Ğubār-ı köşki seyl-i çār-ı yārān medhin it isgā
- 10 Dilün pür-nūr ola evşāf-ı pāk-i mihr-i mihr ile
Ḥaḳīkat-i evc üzre her biridür yerime gāzzā
- 11 Olur sulṭāndur iklīm-i dīnün şehir-i imānuñ
Bu ‘ālemde olanuñ tā be maḥşer hükmider icrā
- 12 Muḥammed iktiyyüm ihtidiyyüm didi şānında
Aña kim iktidā itdi du ‘ālemde bulur na ‘mā
- 13 Mişāli cism-i ademde bina-yı çār ‘unsırdur
Ḳıyāmı rüh-ı imānuñ o şehirler hubbdur cānā
- 14 Muḥabbet çār-ı aşḫāba çerāğ-ı nūr-ı imāndur
Muḥabbet itmeyen bendenün imānı olur itfā
- 15 Gönülde habbedür rāh-ı selāmat ehl-i imāna
Oları sevmeyen kāfir du ‘ālemde olur rüsvā
- 16 Ḥuşūşā yār-ı gār-ı Muşṭafā şiddīk-i ekberdür
‘Ömer ‘Osmān ‘Ali her birisi bir mihr-i enverdür

Der vaşf-ı hâzret-ı şiddîk radiyallâhu ‘anh

Mefâ ilün Mefâilün mefâ ilün mefâ ilün

- 1 Güzin-i zümre aşhâb ya‘nı hâzret-i şiddîk
Hudânun birligin bî-mu‘cize ol idi taşdik
- 2 Enîs-i hem-dem olmuşdı resûlu’llâh gâr içre
‘Aceb bir yâr-ı derd kim olmaz ‘ukbâda daği tefrîk
- 3 Aña gar içre esrâr-ı hudâdan eyledi telkîn
İkilik aradan gitdi irişdi vahdete tahkîk
- 4 Hafıyyât-ı ilâhiden kati çok Keşf-i râz itdi
Dil-i gam-ginini itdi anuñ esrâr ile teşvîk
- 5 Yapıldı pûte-i gâr içre iksîr-i ledünniden
Tarikin aña ta‘lîm itdi ne fer‘a vü ne enbîk
- 6 Kemâl-i vahdete irdi kamu serle ‘ayân oldı
Cenâb-ı hâkdan oldı gâr aña bir âlet-i tevfiķ
- 7 Nîkâb aşdı hudâ çeşm-i ‘adûvdan eyledi maḥfî
Hudâ maḥbûbını tâ görmeye bî-mezheb-i zendîk
- 8 İmâm-ı evvel oldı fahr-ı ‘âlem iktidâ itdi
İki yıl hem üç ayda ‘ömr-i pâkin intihâ itdi

Der vaşf-ı hâzret-i 'Ömerü'l-Fârûk radiya'llahu 'anh

- Mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün
- 1 İmām-ı sāni-i Fārûk 'Ömer ol 'adl ile meşhūr
Süleymān oldı 'adlinden anuñ her bir za'if-i mūr
 - 2 Ġazā-yı feth ile küffārı aldı halka-i dīne
işâretle kıralı kayşerüñ itdi du çeşmin kūr
 - 3 Cemālinden anuñ nūr iktibās eyler idi hāver
Celāl ile felekde nūr-i mihri eylemişdi dūr
 - 4 Firār eyler idi iblis görince zıll-ı pākinden
Anuñ vaktinde ne ağvā-ı şeytāni ne şerr-i şūr
 - 5 Göründi şer'-i pāk-i Ahmedi ādl ile 'ālemde
Resülün vaktine döndirdi itdi din evin ma'mūr
 - 6 Resūlu'llāh buyurdi gelse benden soñra peygamber
'Ömer olur idi dehri iderdi şer' ile pūr-nūr
 - 7 Muḥabbet kim ide cān u gönülden rüz-ı maḥşerde
Muḥammed Muṣṭafā eyler şefā'atle anı mesrūr
 - 8 Daḥı 'osmān-ı zi'n-nureyn 'Ali ibn-i ebu Tālib
Buladuñ ḥāk-pāyına yüzün sürmekle ol raḡıb

Der vaşf-ı Һazret-i 'Osmān radiya'llāhu 'anh

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 İmām-ı sālīs ol kân-ı Һayā-yı Һazret-i 'Osmān
Odur ya'ni ki zi'n-nureyn 'ilm-i cāmi'ü'l-Kur'ān
- 2 Resūlu'llāh aña virdi dü dürr-i duhter-i pākin
İdindi kendine dāmād bāzin Һazret-i sübhān
- 3 Şu rütbe şāhib-ı kân-ı Һayā idine 'ömrinde
Edebden Һaldırup başın semāya bakmadı bir ān
- 4 Һayāsından Һayā eylerdi gökde her melek anuñ
Cinān içre ferişteherler gerek Һuri gerek gilmān
- 5 Ğazab itmezdi bir ferde iderdi şer' ile hükmin
Meger ol kim Ğazāda ola dīn-i bāriye düşmān
- 6 O denlü taht-ı hükminde yüritdi Aħmedüñ şer'in
Yine a'dā ğulüvv itdi döküldi Muşhaf üzre Һan
- 7 Hudāya 'afv idüp cürmüm şefi'üm eyle 'Osmānı
Dökülen muşhafa Һan hürmetine it beni ğufrān
- 8 Daħı dāmād-ı peygamber 'Ali'ü'l-murtaza 'aşkı
Hidāyet Һıl baña göster sülūk-ı meslek-ı Һaħkı

Der vaşf-ı Һazret-i ‘Ali kerrema’llāhu veche
radiya’llāhu ‘anh

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 İmām-ı rābi‘-i şāh-ı velāyet Һaydar-ı Kerrār
Medine ‘ilminün bābı ‘Ali maṭṭa‘ü’l-envār
- 2 Giderdi zulmet-i küfri cihānı eyledi pür-nür
Odur Һurşid-i dini kā’ināta eyleyen ızhār
- 3 Muḥammed Muşṭafāda ḥatm olup sırr-ı risālet līk
Tamām itdi vilāyet sırrını ol menba‘u’l-esrār
- 4 Emīrū’l-mü’minin oldur imāmü’l-müttakīn oldur
İdinüp muḳtedā anı uyandur mü’mīn-i dindār
- 5 Didi faḥr-ı rüsül şānında anuñ lahmüke lahmi
Nice inkār olur fażlı meger ol kim ola feccār
- 6 Vilāyet āsümānında ‘alildür ḥāver-i enver
‘Ami ider çeşm anuñ kim iderse nūrını inkār
- 7 İlāhi ‘ayn-i ğayret vir görem envārını anuñ
Derün-ı sīneden gitsün ḥayāli zulmet-i ağyār
- 8 Resülün rūh-ı pākine salāt ile selām olsun
Daḥı evlād-ı aşḥābuñ ḳubūri nūr ile ṭolsun

Ḳurretü'l-'uyûn-ı 'ârifân der vaşf-ı düvazdeh-i imāmân

Mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün

- 1 Selāmî sıdḳ ile kim sâlik-i rāh-ı ḥudâ oldu
Vuşûl-ı ḥaḳḳa rehber ehl-i beyt-i Muştafâ oldu
- 2 Du 'âlemde necâta 'urvetü'l-vuşḳa ise maṭlab
Şarıl kim dâmen-i âl-i 'Aliyyü'l-Murtaza oldu
- 3 Ḥasandur âsümân-ı 'izz ü temkîn evvel-i aḳṭab
Hüseyn minni ināmına şehîd-i Kerbelâ oldu
- 4 'Ali zeynü'l-'abâdur maḥzen-i esrâr-ı peygamber
Künûz-ı sırr-ı vahdet Bâkıra kân-ı şehâ oldu
- 5 İmâm-ı Ca'fer oldu muḳtedâ-yı serverân-ı dîn
Ziyâ-yı reh-revân-ı ḥaḳ meh-i burc-ı rızâ oldu
- 6 Şu'âlî şem'-i eyvân-ı velâyet ḥazret-i Kâzım
Cevâdîñ şems-i feyzi nûr-ı çeşm-i evliyâ oldu
- 7 Naḳîdûr serv-i bostân-ı ḥaḳîḳat hâdi-i ümmet
Ḥasan ser-'asker ü mehdî imâm-ı mühtedâ oldu
- 8 Ḥaḳîr ü derd-mend ü sâ'iliyüm bâb-ı irşâduñ
Selâmîyim siyeh-rû çâkeriyim âl-i evlâdun

1 M 11a; Ü 9a

4b Bâkır u: Bâkıra Ü

5b ḥaḳ: -Ü

8b âl-i: âl u Ü

Düvazdeh-imāmān 'aleyhü'l-cennetü'r-rıdvān

Mefā ilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 Muhibb-i hānedān olmak baña luṭf-ı hudādandur
Ṭarık-ı ḥaḳḳa rehber şer'ı pāk-i Muṣṭafādandur
- 2 Baña keşf-i rumūz-ı noḳṭa-i esrār-ı bismi'llāh
Lezzet-i 'ilminün şāhi 'Ali'ü'l-murtażadandur
- 3 Ḥasandur cismüme cānum ayenini āh efgānum
Bu ḥünī eşk-i giryānum Hüseyini kerbelādandur
- 4 Olup Zeyne'l-'abā şāhum gönül evcinde
Seherde derd-i āhum Bākır u şemşü'd-duhādandur
- 5 İmāmım Ca'fer-i şādık ḥatibüm Mūsā-i Kāzım
Bu yolda keşf-i ısrārım olara iḳtidādandur
- 6 Taḳī ile Naḳīdür şafḥa-i sīnemde ezkārum
Künūz-ı sırr-ı pinhānum 'Ali Musa Rızādandur
- 7 Hasan 'Asker ḳuliyüm 'Askeriyüm rāh-ı 'aşḳında
Baña feyz-i 'aṭa meḥdī-i nesl-i müctebādandur
- 8 Ḥaḳīr ü derd-mendi sa'iliyüm bāb-ı irşāduñ
Selāmiyüm siyeh-rū çākeriyüm āl-i evlāduñ

Terkīb-bend-i nazīre-i Derviş Sāmī

Mef ūlū mefā īlū mefā īlū fe'īlūn

- 1 Biz cām-ı mey-ı sākī-i bākī ile mestüz
‘Ayyāş-ı hum-ı meykede-i bezm-i elestüz
- 2 Bī-vasıṭadur bī-‘atimüz rûz-ı ezelde
Zâhirde daḥı mürşid ile dest-be-destüz
- 3 İrdirdi fenâ menziline cezbe-i rahmân
Nâ-bûd oluruz vecd ile ki saḥv ile mestüz
- 4 Hâver gibi a'lâ-yı merâtibdeyüz ammâ
Yüzler sürerüz pertev-veş hâkle pestüz
- 5 Beyt-i dilimizde kımadık şûret-i gayri
Bī-kef-i cihet-i sıdık ile Allâh perestüz
- 6 Âyinesiyüz sûret-i esrâr-ı ḥudānuñ
Her kec-nazaruñ çeşmine bir cām-ı şikestüz
- 7 Her cânibe dönsek görinen nûr-ı ḥudâdur
Her bir müjemiz Ka‘be‘ye bir kıble-nümâdur

3 M 11a; Ü 9a; İ 13b * Derviş Sāmī: -İ

3b ki: gâhi M

4b vezin bozuk

5b bī: bin M

- 1 Düşdükse nola biz vaṭan-ı bezm-i bekādan
Ḳurbet buluruz çille-i ğurbetle fenādan
- 2 Vaz' olduk ise kenz gibi maḥzen-i tende
Var tılsımımız ḥāk ü hevā āteş ü mādān
- 3 Müşkilllerimiz ḥalline bir defterimizdür
Her berk-i şecer mes'ele-i sırr-ı ḥudādan
- 4 İtdük felek-i mu'ine 'īsā gibi pervāz
Tecrīd ile āzād olalı bend-i sivādan
- 5 Ğarḳ itse bizi lücce-i 'ummān-ı meşakḳat
Lü'lü-yi şafā-aḥz ideriz baḥr-i belādan
- 6 Mellāhlarınız mu'cize-i keştī-i Nūḥa
Ne ḥavf u ḥaṭar var bize tūfān-ı kazādan
- 7 Pervāne gibi cān atarız şem'-i visāle
Bülbül gibi 'āşık degiliz her gül-i āla

2b Ū:-İ

7a visāle: cemāle İ; atarız: ataruz Ū

III

- 1 Biz şāl-ı siyāh içre velī şekl-i gedāyuz
‘Uşşāka maṭāf-ı harem-i ḥāş-ı ḥudāyuz
- 2 Kõduksa eger nokṭa gibi bā‘i vücūda
Ma‘nā gibi terkīb-i cesed içre ḥafāyuz
- 3 Biz maşrıķıyuz kevkeb-i esrār-ı ḥudānuñ
Eflāk-ı ma‘ānide ziyā-baḥş-ı şafāyuz
- 4 Bu ‘ālem-i kegretde bulup vaḥdet-i zātı
Vāḥidle eḥad sırrına‘ārif‘urefāyuz
- 5 Mūsā-yı dile Tūr ideriz kūh-ı vücūdı
İrni çağırır sırr ile bī-şayt u şadāyuz
- 6 Tebdīl-i libās eylemişiz ‘ālem-i mülkde
Cism ile fenā rūh ile ma‘nide bekāyuz
- 7 Taḥķīķe irer mi kişi bin yıl ide taķlīd
Çıkmaz felek-i çāre tutan her reh-i tecrīd

3a kevkeb-i: ṭāli İ

3b : "Ḥurşīd-i cihān-tāb gibi pūr-nūr cilāyuz" İ

4b ‘urefāyuz: ‘irfānyuz Ü

7b çāre: çār u Ü; tutan: dumān Ü: dutan İ; tecrīd:
taķlīd M

IV

- 1 Taklīdi koyup gel olalum ‘aşk ile hem-rāh
Tahkīke irüp eyleyülüm seyr-i ila’llāh
- 2 Hāli idelüm beyt-i dili levṣ-i sivādan
Taht ide gönül mülkini tā ‘aşk-ı şehin-şāh
- 3 Baḥsin koyalum mes’ele-i cāz-i yecūzūn
Kālden dönelüm hāle gide havf u hatārgāh
- 4 Ref’eyle sivā perdesin āyine-i dilden
Timsāl-i sıfat görine esrār-ı hüva’llāh
- 5 İtlāk-ı kuyūd eyleyelüm mend-i sivādan
İşkāt-ı izāfāt iledür vahdete şeh-rāh
- 6 Ef’āl-i hakı itmeyelüm hādiṣe isnād
Her şey’i cihānda iden ü eyleyen Allāh
- 7 Sırr-ı eḥad eşyā-yı mazāhirde ‘ayāndur
Rūšen görinür ‘ārife aḡyāre nihāndur

2a levṣ-i sivādan: zehr-i riyādan i
6b Ü: -M .

V

- 1 Zāhidler eger dutdı ise gūşe-i ḥalvet
Bir gūşe-i ḥalvet bize bu‘ālem-i kesret
- 2 Maḥv eylemişiz vārımızı rāh-ı ḥudāda
Ġarḳ eyledi dil ḳatresini ḳulzüm-i vaḥdet
- 3 Ḥācet degül envārı bize mihr ile māhuñ
Dil-ḥānesine yaḳdı ḥudā şem‘i ḥaḳīḳat
- 4 Faḥr eyler ise ehl-i riya tāc u ḳabādan
‘Uşşāḳa yeter raḥne-i ez-seng-i melāmet
- 5 Her kim bizi ta‘n eyler ise ire murāda
Meddāhımız oldur ki bizi ide mezemmet
- 6 Mülḥid diyü söylerse eger kürside va‘iz
Ma‘zūr tutarız başa belā çünki cehālet
- 7 Biz faḳrımızı virmeyüz erbāb-ı ğınāya
Şarf eylemişiz vārımızı rāh-ı rızāya

1a dutdı: tutdı M

2a rāh-ı : nūr-ı İ

4a ḳabādan: ḳabāda Ü

5b meddāhımız: ḳaddāhımız Ü

VI

- 1 Taklīd ile tahkīke kişi maḥrem olur mı
Çār-ı terk ile her tāt giyen Edhem olur mı
- 2 Ger vāk⁴ia-i aıla bırak ḥāb-ı ḥayālī
Zī rūḥ ile evhām u ḥayāl tev⁴em olur mı
- 3 Dervīř mi olur lāf-ı taşavvuf ile ādem
Tedbīr-i řanāyi⁴ ile şu zemzem olur mı
- 4 ‘Aşk enli ile ehl-i riya mütteḥid olmaz
Bir yerde hezār ile vezağ hem-dem olur mı
- 5 Her şekl-i gedā ‘ārifeye ta⁴n eyleme zāhid
Hiç fakr u fenāya giren ādem kem olur mı
- 6 Ādem o durur kim ola mescūd-ı melā’ik
Cāh ehline baş eğmek ile ādem olur mı
- 7 Bir devlete ir kim ola encāmı sa‘ādet
Bādi-i necāt ola saña rūz-ı kıyāmet

VII

- 1 Şūfīlere bu tāc-ı riyā gerçi şerefdür
Mānend-i habāb her birinün kalbi müceffdür
- 2 Bir genc-i güher zan olunur şekl ile ammā
Güher diyü 'arz eylediği seng-i hazefdür
- 3 Her nā-ḥalefün kārı degül mesned-i irşād
Kim vāris ola sırr-ı resūle o ḥalefdür
- 4 Esrār-ı ledün sem'-i rivāyāt ile olmaz
Ne fā'ide bir şey ki kemālāt-ı selefdür
- 5 Bu zulmet-i tende içe gör āb-ı ḥayātı
Ḥayy-ı ebede ırmeyenün 'ömri telefdür
- 6 Bir kulzüm-ı bī-kār gibi kālīb-i ādem
Dil lū'lū'-i esrār-ı ilāhiye şadefdür
- 7 Yā rab bizi kııl luṭfuñ ile vākıf-ı esrār
Kim mesleğimiz ola bizim meslek-i şetṭār

2a olunur: olur Ü

4a rivāyāt: rivābāb Ü

4b şey: şeyi Ü

5b ebede: alābda İ

VIII

- 1 Yā rab bizi mest eyle mey-i bezm-i kademden
Cān dīdesin aç hādīs-i hāmmār-ı elemden
- 2 Yā rab hāceb-i çārımız it vaḥdete meftūh
Maḥrem olalum sırr-ı dil u cān-ı haremnden
- 3 Yā rabbi bize fakr u fenā rāhını göster
Dil riştesini kes heves-i ḥayl u ḥaşemden
- 4 Kıl cu'-ı tecerrüdle bizi vāşıl-ı rü'yet
Kilār-ı dili eyle tehī zuḥr-ı şikemden
- 5 Yā rabbi bizi lāyık-ı envār-ı şuhūd it
Eşyā-yı ta'yyünde nihān-ı sırr-ı hikemden
- 6 Yā rab başār-ı cānıma kuḥl eyle resūlūn
Esdikçe şabā başdığı her ḥāk-i kademden
- 7 Yā rab beni meddāh kıl evşāf-ı resūle
Zirā ki o dur bā'is olan saña vuşūle

2b U: -Ü; -İ; haremnden : haremdür Ü

3a U: -İ

4b şikemden: şikemdür Ü

5b hikemden: hikemdür Ü; Sırr-ı: sırrı İ

IX

- 1 Ol pād-şeh-i sümme denā ve'l-fetedelā
Fermān-dih-i kişver-i kavseyn-i ev-ednā
- 2 Sünbül saçınun vaşfı durur süre-i ve'l-leyl
Gül ruḥlarınun na'tın okur nūr-ı dāhihā
- 3 Māzāğ ile mukahḥal idi ol ed'acü'l-'ayneyn
Ol gözlere maḥsūs idi bes rü'yet-i mevlā
- 4 Gencine-i şadrında dūr-i ümm-i kitābı
Zahrında ḥudā itmiş idi hatm ile imzā
- 5 Bir yed ki benānıyla ider kurs-ı mehī şakḳ
Bir pāy ki olur rāh-revi'arş-ı mu'allā
- 6 Destinde kamu levḥ u kalem emr ü nevāhī
Tefvīz kamu kabzına dünyā ile'ukbā
- 7 Sulṭān-ı rūsul efzal-ı ḥalk ya'ni Muhammed
Maḥbūb-ı ḥudā-nūr-ı eḥad ḥazret-i Aḥmed

1a: "Ol ḥatib-i dīn münir-i kavseyn-i ev-ednā" İ
 1b: "Ol cāme'-i mihrāb imām-ı fetedeli" İ
 3a mukahḥal: mekhūl Ü
 4b ḥudā: fedā Ü
 5a kurs: karz Ü
 6a Ü: -İ; nevāhī: nevāyi Ü

X

- 1 Teşrîfi içün emr-i künûn mazharı 'âlem
Yüzi şuyınuñ tıynetidür hażret-i âdem
- 2 Bir bûlbûlidür ravza-i 'ulyāsına Dāvūd
Pervâne rūhı mihrine 'İsā ibn-i Meryem
- 3 Takṣīmidür ol nūr-ı Ebu'l-Ḳāsimuñ erzāk
Hep maṭbahınuñ ni'metidür 'âleme mün'im
- 4 Fûlk-i keremi Nûḥa olur münci-i ğarḳ-âb
Nûrıdur iden nâr-ı Ḥalîli gül-i şebnem
- 5 'Uşşâkuñ olup bûse gehî Ka'be-i ka'bı
Zîr-i ḳademi teşne-i İsmâ'ile zemzem
- 9 Ḥüsnünden alan zerre olur Yûsuf-ı Ken'ân
'Âlemde Süleymândur iden nāmını ḥâtem
- 7 Ol tâcver-i pâdişeh-i kişver-i levlāk
Bir bârike kemteridür ṭârem-i eflāk

2a 'ulyāsına: gülzārına ĩ

2b mihrine: ḥāverine ĩ; 'İsā ibn-i: 'İsā-i ĩ

4b iden: ider ĩ

5a İslāma olur cāy-ı tavāf-ı maskat re'si ĩ

5b zîr-i ḳademi: teberi-i keremi ĩ

6a olur: Olup Ū

XI

- 1 Olmazsa eger ‘aşıye lutf ile nigāhı
Haşr ehlini bī-zār kılur müznibūñ āhı
- 2 Bā-ḥükm-i kader emr-i şefā‘at aña maḥşūş
Cürm ehlinūñ oldur iki‘ālemde penāhı
- 3 Zātıdur anuñ maṭla‘-ı ḥurşīd-i şefā‘at
Bir zerresidür maḥv kılan leyl günāhı
- 4 Ol pādşehün şıdk ile bābında kul olsun
Kim ister ise devlet-i ğayr-i mütenāhi
- 5 Fersūde cebīn ile yūri ḥāk-i derinde
Bin zār ile sür işigine rū-yı siyāhı
- 6 Emmāre-i mār itdi bizi zūnb ile zehr-āb
Tiryāk-i şefā‘atle meded eyle ilāhi
- 7 Gül na‘tına dil bülbüli olsun mütekellim
Bāğ-ı ḥarem-i ravzasına şall-i ve sellem

XII

- 1 Biz vāriş-i kencine-i sırr-ı nebevîyüz
Eşrāf-ı ümem silsile-i Muştafāvîyüz
- 2 Geh bedî oluruz hālka ziyā-baḥş-ı meserret
Gāhi felek-i evc-i gamuñ mäh-ı nevîyüz
- 3 Der-dest be-kef sā'iliyüz bāb-ı'ulūmuñ
Der-gāh-ı riżādur yerimüz Murtażavîyüz
- 4 Kevkebleridür āl-i 'abā evc-i betülün
Biz pertevinün lem'a-i nūr-ı'Alevîyüz
- 5 Her müyine bin cān virirüz āl-i'abānuñ
Ḥāş ümmetiyüz dīn-i Muḥammedde kavîyüz
- 6 Ten gūşesini beklerüz ammā ki Selāmî
Can kişverine 'azm idenün pîş-revîyüz
- 7 Biz rehberiyüz sālîk-i rāh-ı Ḥasaneynün
Ol kurre-i 'ayneyn-i resūlü's-şakāleynün

2a: "Sıddîk-i 'Ömer hazret-i 'Osmān-ı 'Alinün" i

2b: "Aşıklarıyuz şıdık ilemetindesilik" i 17a

5a: 'abānun: resūlün i

5b kavîyüz: nevîyüz ü

6b kişverine: iklimine i

Nakıza terci-bend-i Şeyh Selāmī

Fē ilātün feilātün fe ilātün fe ilün

- 1 Ey çeken derd-i şanemle gice gündüz kederi
Eylesin firkat ile dem-be-dem āh-ı seheri
- 2 Geşt idüp yine cihānı dolanup baħr u beri
Görmeyen şem'le mehtābda nūr-ı kameri
- 3 Hārdan bülbulveş cāna urup nişteri
Kokmaduñ gülşen-i 'ālemde gezüp verd-i teri
- 4 Bulmayup kendüñe bir 'ārif-i haq rāh-beri
İtmedün kūy-ı dil-ārā-yı murāda seferi
- 5 'Aşk ile eylemeduñ cısr-i hevādan güzeri
Bulmadum diyü güzāf eyleme eyle hāzeri
- 6 Hāk-i rāhında akit hasret ile eşk-i teri
Ola tāmā-ħaşaluñ dilde ma'ārif semeri
- 7 Nār-ı 'aşk ile yanup cümle şıfāt-ı beşeri
Kalmaya sende dahı zerrece senlük eseri
- 8 Qal' ide kūh-ı enā'iyeti 'aşkuñ teberi
Bulına ma'den-i cānuñda murāduñ güheri

İ M 13b; Ü 11a

* Terci-bend nakıza-i şāyī

1b eylesin: eyleyen Ü; āh-ı vāh: vāh u Ü

4a rāh-beri: reh-beri Ü

5a cısr: ħayr Ü

- 9 Dīdeden perdeyi kaldur güzel eyle nazarı
 ‘Ārif ol aç gözini saña sözün muhtaşarı
- 10 Gel bırak bu heves-i dāniş-ü‘ilm ü hüneri
 Bulamazsun okusañ bin kütüb-i mu‘teberī
- 11 Okudum Kādī vü Keşşāf u Harirī Taberī
 Aradım şordum anı pīrden aldum haberi

9a perdeyi: perde-i Ü
 10a heves-i: heves ü Ü

Tercî-bend Nakîza-i Şâyi

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Ey çeken derd-i şanemle gice gündüz kederi
Eylesin firkat ile dem-be-dem âh-ı seheri
- 2 Geşt idüp bezm-i cihânı dolansun baħr u beri
Görmeyen dehre gelüp vuşlat-ı yârdan eseri
- 3 Hârdan bûlbûlveş cāna çeküp nişteri
Kokmaduñ gülşen-i 'âlemde gezüp verd-i teri
- 4 Bulmaduñ kendine bir pür 'aziz-i rāh-beri
İtmeduñ kūy dil-ārā-yı murāda seferi
- 5 İtmedün nefse uyup rāh-ı hūdāya güzeri
Bulmadum diyü güzāf eyleme eyle hāzeri
- 6 Dinde dil perde'i kaldur güzel eyle nazarı
'Avn-ı hāķķı ile kuşan mūy-ı meyāna kemeri
- 7 Sūz-ı 'aşķ ile yakup cismūñi hūn it cigeri
Yoluna eyle fedā bu lemga bin cān-ı seheri
- 8 Çeke gör ... nefse gice gündüz teberi
Alasıñ sen dahı esrār-ı hūdādan haberi
- 9 Bite bestān u cūduñda hāķķat şeceri
Ola her şāhınuñ üstünde ma'ārif semeri

- 11 'Ārif ol cān ile kevser ile bu pend-i güheri
Bulamazsıñ okusañ bin kütb-i muğteberi
- 12 Okudum Kādī vü Keşşāf u Cerīri Ṭaberī
Aradum şordum anı pīrden aldum haberi

- 1 Nice bulsun kişi ol yārı ki ehvāda arar-
Gāh tenziye geh teşbiye ile hūlyāda arar
- 2 Bilmeyüp men 'arefi ğayri bir eşyāda arar
Benzer ol māhiye şuyı yine deryāda arar
- 3 Haşr u neşri arasa 'ālem-i 'ukbāda arar
Görmeye dost yüzini cennet-i me'vāda arar
- 4 Sırrı zāhirde arar zāhiri ihfāda arar
Gūyiyā pertev-i mihri şeb-i zulmāda arar
- 5 Āb-ı hayvān diyü İskender ü Dārāda arar
Nefh-i rāhı koyup 'İsāyı atbāda arar
- 6 Zāhidi meykede de rindi muşallāda arar
'Ārif ü ehl-i dili mesned-i takvāda arar
- 7 Kimi esrār diyü şire ile bāde arar
Neş'e-i 'aşkı varup sāğar-ı şahbāda arar

* İ 8b

1a ki: kim İ

1b "gāh tenziye geh teşbiye ile hūlyāda arar":

" Sırr-ı mevlāyı yatup bister-i dünyāda arar" İ

3a arar: -Ü

5a ü: -Ü, -İ

5b "Nefh-i rūhı koyup 'İsāyı atbāda arar":

Egme kuhl ya kuhhāl ya atbāda arar" İ

6a "Zāhidi meykede de rindi muşallāda arar":

"Āşıkı medresede zāhidi şahrāda arar" İ ; arar: -Ü

6b u: -Ü, -İ

7a diyü: diyerek İ

- 8 Kimi indince riyāzāt ile esmāda arar
Keşret-i ḥalvet ile bulmaga tenhāda arar
- 9 ‘Ārif oldur ki hemān nüṣṣa-i kübrāda arar
Kalb-i mü’mīn gibi mir’āt-ı mücellāda arar
- 10 Cümle kendinde bulur her ne ki dünyāda arar
Aña hep zāhir olur nesne ki ma’nāda arar
- 11 Okudum Kādī vü Keşşāf ü Ḥarirī Ṭaberī
Aradım şordum anı pīrden aldım ḥaberi

9b kalb-i mü’mīn gibi mir’āt-ı: Mü’mīnün kalbveş āyine-i:ī

10b Aña hep: hep aña ī

11a Harirī: Cerirī ī

. III

- 1 İsteyen yārini serrā ile dārrāda bulur
Şıdk ile‘āşık olan kesret ü tenhāda bulur
- 2 Nūr-ı mihri dileyen çārüm-i mināda bulur
Maṭlabı lü'lü'ü mercân ise deryāda bulur
- 3 Teşne-i zemzem olan Ka‘be-i ‘ulyāda bulur
Hızrveş âb-ı hayâtı kişi zulmāda bulur
- 4 Yed-i beyzā dileyen Hazret-i Mūsāda bulur
İsteyen nefha-i rūhı dem-i ‘isāda bulur
- 5 Sırr-ı mi‘râc arayan süre-i İsrāda bulur
Muştafâ sırrını kavseyn-i ev-ednāda bulur
- 6 ‘Ārif‘irfân ile hep cümle-i eşyāda bulur
Her neye mazhar ise şüret-i ma‘nāda bulur
- 7 Kaysveş‘āşık olan maṭlabı Leylāda bulur
Kimi pervâne gibi şem‘i şeb-ārāda bulur

* 9a

1a serrā: sırr Ü

1a "İsteyen yārini serrā ile": "Arayan istedigini zerre-i" İ

1b "şıdk ile‘āşık": Yārini‘āşık" İ; ü:-Ü

2b Çārüm-i mināda: "evc-i mu‘allāda" İ

4a "Yed-i beyzā dileyen Hazret-i Mūsā": İsteyen beyzā-i
nūrı yed-i Mūsāda" İ

4b "İsteyen nefha-i rūhı dem-i ‘isāda" İ "Nefha-i rūh
dileyen nuṭk-ı Mesihāda" İ

6a ‘āşık: -Ü

7a Kaysveş: Kays gibi İ

- 8 Būlbūli görki murādın gül-i hamrāda bulur
‘Āşık-ı mest-i ezel cām-ı muşaffada bulur
- 9 Kimi mescīdde egüp boynını takvāda bulur
Kimisi zikre müdāvim olup esmāda bulur
- 10 Nefy ü isbāt iderek maḫsādın illāda bulur
Kimi meczūb oluben cezbe-i Mevlāda bulur
- 11 Okudum Kādī vü Keşşāf ü Harirī Taberī
Aradım şordum anı pīrden aldım haberi

9a bulur: -Ü

10a Kimi meczūb oluben: Kimisi ‘āşık olup İ

11a Harirī: Cezīri İ

..IV

- 1 Nice dem firķat-i cānān ile berbād oldum
Serseri kevni gezüp pür-şīşe mu'tād oldum
- 2 Kūh idüp meskeni Vāmık gibi nā-şād oldum
Cām-ı 'Azra ile na'rezen-i feryād oldum
- 3 Tīşe-i ğam-zen-i kūh-ı dile ferhād oldum
Kūy-ı şīrīn arayup 'āzim-i Ba'dād oldum
- 4 Bir zaman sübħa-keş-i meslek-i zühhād oldum
Düşürüp rāhımı mescīdlere 'ibād oldum
- 5 Gice gündüz çalışup sahib-i evrād oldum
Yār hayālin dile naķş itmege Behzād oldum
- 6 Dād-i divdādıma geşt-i der-i her rād oldum
'Āķıbet dāmen-i piri dutıcaķ şād oldum
- 7 Yüz sürüp pāyına bin cān ile münķāt oldum
Miħnet-i bend ü belādan hele azād oldum

* 9b

- 1b pür-şīşe: bir şeh Ü: gezine İ
 2b "Her kime dād diyü vardım ise bī-dād oldum" İ
 3a Tīşe-i ğam-zen-i; zaħm urup İ
 3b Kūy-ı şīrīn: reh-i şīrīn İ
 4a sübħa-keş-i meslek-i : sübħa alup destüme" İ
 5b "Kıl idem nefis-i 'adüvvi diyü cellād oldum İ
 6a "Yār hayālin dile naķş itmede behzād" İ
 6b dutıcaķ: tutıcaķ M
 7b ü: -Ü; -İ

- 8 Yapılup beyt-i dilüm feyz ile ābād oldum-
Şimdi gelmiş gibi bu ‘āleme nev-zād oldum
- 9 Okudum ‘ilm ü ledün dersini üstād oldum
Derd-mendān-ı dilūñ derdine imdād oldum
- 10 ‘Ayn-ı ‘ibretle bakup her şeye dil-şād oldum
Vaḥdet-i ḥaḳḳı görüp cümlede irşād oldum
- 11 Okudum Kādī vü Keşşāf ü Ḥarirī Ṭaberī
Aradım şordum anı pīrden aldım ḥaberi

8b bu ‘āleme nev-zād: dehre iki icād ĩ

9b ‘Ayn-ı ‘ibretle bakup her şeye dil-şād oldum" ĩ

10a : 10b ĩ

10b Derd-mendānuñ derdine imdād oldum ĩ

11a vü:-Ü; Ḥarirī: Cerīri ĩ

V

- 1 Bir mu'ammâdur o kim yokda da var varda da var
Şeb-i zulmetde de var rûz-ı pür-envârda da var
- 2 Cehr ü ihvâda da var bâtın u ızhârda da var
Heme esmâ vü şıfat fi'l ile âşârda da var
- 3 Tekye vü medresede şûfî-i ebrârda da var
Mü'min ü fâşık ü ahyâr ile eşrârda da var
- 4 Şem'-i pervânede var bûlbül-i gülzârda da var
'Aşk ile ef'ide de mûkîd olan nârda da var
- 5 Hûzn-i 'âşıkda da var gezdiği kuhsârda da var
Dâ'ima hû çeküp âh itdigi dil-dârda da var
- 6 Zâhidüñ cennet içün sürdigi ezkârda da var
'Ârifüñ vuşlat içün kıldığı efkârda da var
- 7 Gözüñ aç perdeyi sil şehr ile pâzârda da var
Her neye baksañ odur yâr ile ağıyârda da var

* 10a

1a da: -M; var: -Ü

1b " Cehr-i ihfâda da var bâtın-ı ızhârda da var" İ

2a da: -M; u: -Ü

2a: 1b İ

2b. heme: Dahı İ

3a: "Âşıkın sûz-ı dilden çıkan eşrârda da var" İ

3b "Şu'lesinden perî pervâne yâkan nârda da var" İ

4a "Rûz-ı şeb nâle iden bûlbül-i huşzârda da var" İ

4b "Bâğ-ı 'âlemde açılmış gül-i gül-zârda da var" İ

6a sürdigi: çekdigi İ

6b kıldığı: itdigi İ

7a perdeyi: Perde'i Ü; var: -Ü

- 8 Belki şanduka-i şarrāf-ı güher-bārda da var
Cümle dükkānçe-i esnāf ile 'attārda da var
- 9 Ehl-i sevkiñ çalışup eylediği kārda da var
Cem'ine baş ile cān virdiği dīnār da da var
- 10 Okı gel nazm-ı dūrer-bārımı eş'ārda da var
Bu Selāmī gibi dil-ḥaste vü nā-çārda da var
- 11 Okudum Kādī vü Keşşāf ü Harirī Taberī
Aradım şordum anı pīrden aldım ḥaberi

8a şarrāf-ı güher-bār: ḥarīr-i ārdada var İ
9b var: -Ü

10b gibi dil-ḥaste vü nā-çār da : bir'āşık-ı dīdārda" İ
11a ü:-Ü; Harirī: Cerirī İ

Na't-ı şerîf-i müseddes

Fâ ilâtün fâ ilâtün fâ ilâtün fâ ilün

- 1 Sensin ey şultân-ı 'âlem mülk-i dîne pādşāh
Şān-i pākine sezādur 'arşı kılsañ tahtgah
- 2 Her kelām ü emr ü nehyün naşş u tenzîl-i ilā
Oldı hükmünle dü şakķ evc üzre şadr-ı bedr-i māh
- 3 Her dem olsun hāk-pā-yı devletüne cān-fedā
Es-şalāt u ve's-selām ey maṭla'-ı nūr-ı hūdā
- 4 Cism-i pākün maḥz-ı nūr oldığı içüñdi hemîn
Görmedi zılluñ ki rûh-süde ola rû-yı zemîn
- 5 Gûş-ı ervāḥa ider hātîf nidā yā mü'minîn
Hazihi cennāti 'adni fedhulûha hālidîn
- 6 Her dem olsun hāk-pā-yı devletine cān fedā
Es-şalāt u ve's-selām ey menbā'-ı feyz-i hūdā
- 7 Hep seni tebşîr içündür gökden inen dört kitāb
Her varaķda yazdı ḥaķ teşrîfünü bi-irtiyāb
- 8 Enbiyālardan seni zātıyçün idüp intiḥāb
Leyle-i mi'rācda 'arz itdi vechin bî-ḥicāb
- 9 Her dem olsun hāk-pā-yı devletüne cān fedā
Es-şalāt u ve's-selām ey Muştafā vü müctebā

1' M 15a; Ü 12a
1b 'arşı: 'arş Ü
2a u; -Ü
4b ki: -M
6b menbā'-ı feyz-i: maṭla'-ı nūr-ı Ü

9a: 9b; 9b: 9a Ü

- 10 Tāc-ı erselnāk ile taht-ı nübüvvet şāhıdur
Hem risālet āsümānı aḥterinüñ māhıdur
- 11 Lī-ma'a'llāhı sarāyı sırrunuñ āgāhıdur
Ḥazret-i ḥaḳḳuñ ḥabībi hem resūlu'llāhıdur
- 12 Her dem olsun ḥāk-pā-yı devletüñe cān-fedā
Es-şalāt u ve's-selām ey maṭlā-ı şems-i hüdā
- 13 Āsitān-ı devletüñe yüz süren maḡfūr olur
Maḡhar-ı nūr-ı şefā'at ile 'ayn-ı nūr olur
- 14 Her ne denlü mücrim olsa 'afv olup ma'zūr olur
Bu selāmī derd-mendüñ luṭfuña maḡrūr olur
- 15 Ḥāk-pā-yı devletüñe nice bin cānlar fedā
Es-şalāt u ve's-selām ey Muṣṭafā vü müctebā

14a olup: olur Ü

15a: 15b; 15b: 15a Ü

Eyzen mislehu

Fāilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Bir mu‘azzam pādşehsin ki kuluñdur cümle şāh
Kurb ev-ednāda važ‘oldı senünçün tahtgāh
- 2 Nüh felek heft zemīn ancak saña bir bārgāh
Emrüne maḥkūmdur ‘ālem her sözün vahy-i ilāh
- 3 Es-şalāt u ve’s-selām ey hādī-i rāh-ı hudā
Küntü ‘aşin yā şefi‘a’l-müznibīn erḥām lenā
- 4 Oldı rūh-sūde pā-yı pāküne ‘arş-ı berīn
‘Aşkuñ ile dem-be-dem cevlan ider ey şāh-ı dīn
- 5 Ravzuñ içün çağrışup dir her melek yā mü‘minīn
Hāzihi cennāti ‘adni fedhulūha ḥālidīn
- 6 Es-şalāt u ve’s-selām ey hādī-i rāh-ı hudā
Künt ü ‘aşin yā şefi‘a’l-müznibīn erḥām lenā
- 7 Hāk-i ravzañdan güneş nūr eyler iken iktisāb
Gerd-i pāyūñ kuḥl-i çeşmüm cān iderken mäh-tāb
- 8 Yā ‘aceb mi ‘arşa faḥr eylerse ravzañda türāb
Cānına minnet idi na‘leynūñ olsa āf-tāb
- 9 Es-şalāt u ve’s-selām ey hādī-i rāh-ı hudā
Künt ü ‘aşin ya şefi‘a’l-müznibīn erḥām lenā

² M 15a; Ü 12b; İ 10b

*Eyzen mislehu:müseddes-i na‘t-ı resūl‘aleyhi’s-selām İ

1a pādşeh; pādşāh İ

3a ey hādī-i rāh-ı hudā: yā Muştafā ya müctebā İ

4a pāküne: küne Ü

4a: Leyl-i mi‘rācda kudūmuñ būs idüp ‘arş-ı berīn İ

4b ‘Aşkuñ ile dem-be-dem": Hāliyā ‘aşkuñ ile" İ

5a içün: -M; dir: -Ü; her melek: her bir melek Ü

6a ey hādī-i rāh-ı hudā: yā muştafā yā müctebā İ

7b: zerresin rū-māl ile bed olmış iken mäh-tāb İ

8a ‘arşa: eyce İ; ravzañda: bābuñda İ

9a ey hādī-i rāh-ı hudā: yāMuştafāyā müctebā İ

- 10 Kim ki nūr-ı mihr-i zātuñ maẓhar-ı āgāhıdur
Aḥter-i islām içinde evc-i dīnūñ māhıdur
- 11 Kim ğulām oldı derūñde kâ'inātuñ şāhıdur
Mūruñ olmak āsitānuñda Süleymān cāhıdur
- 12 Es-şalāt u ve's-selām ey hādī-i rāh-ı ḥudā
Künt ü 'aşın yā şefi'a'l-müznibīn erḥām lenā
- 13 Kankı ḥāke başşa pā-yı devletūñ ol ṭūr olur
Cānib-i ḥaḳdan tecelliyāt ile pūr-nūr olur
- 14 Her nazarda 'aynuña vech-i ḥudā manẓūr olur
Bu Selāmī ḥıdmet-i na'tuñ ile mağfūr olur
- 15 Es-şalāt u ve's-selām ey hādī-i rāh-ı ḥudā
Künt ü 'aşın yā şefi'a'l-müznibīn erḥām lenā

11a derūñde: kapuñda i

11b āsitānuñda: dergehūñde bir i

12a vech-i : nūr-ı i

14b ḥıdmet: hizmet Ü, i

15a ey hādī-i rāh-ı ḥudā-yā Muṣṭafā yā müctebā i

Muhammes-i der-medh-i düvazdeh-i imāmān

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Makām-ı sırr-ı lāhūtı Muhammed Muştafādan şor
Resūlūñ sırrını vārisānı.... ez hūmādan şor
Velāyet sırrınuñ kenzin‘Aliü‘l-Murtażādan şor
İmāmet remzin ey t̄alib-i hūsn-i hulk rızādan şor
İnneminhū rumuzın şeh-şehīd-i Kerbelādan şor
- 2 ‘Ayān olsun baña dırsen bu sırr-ı kenz-i pinhānı
Dutup ‘al-i ‘abānuñ dāmenin ol kuli kurbānı
Nedir dırsen̄ t̄arīkī ey t̄arīkat ehlinūñ cānı
Ledünni ‘ilminūñ bahrı ma‘ārif gevheri kānı
İmām-ı mürşīd-i ‘ālem ‘Ali-zeynü‘l-‘abādan şor
- 3 Uyan h‘āb-ı tegāfülden gözün aç ey dil d āgāh
Dem-ā-dem rāh-ı ‘aşkında döküp göz yaşını it āh
Yorulma geşt idüp dehri der-i dervīş ü mīr ü şāh
Ki bilmez sırr-ı hākķı kimse gayr-ı ‘ārif-i bi’llāh
Anı sen şāh-ı ma‘nā Bākır-ı şemsü‘d-duhādan şor
- 4 İmām-ı Ca‘fer oldı hādī-i ümmet hākīkatde
Olup Mūsā-yı kāzım mürşid-i ber-hāk t̄arīkatde
Taķī ile Nakīdūr serverān-ı dīn şeri‘atde
Naşībūñ var ise sa‘y it bu şeh-rāh-ı hidāyetde
Bulup bir kāmili silk-i ‘Ali Mūsā Rızādan şor

M 15b; Ü 13a

2 3e imām-ı : imām u Ü

1b eksik

- 5 Muhibb-i āl-i evlād ol Selāmī yolına vir ser
 Vücūdun hāk-i rāhı kıl k'olardur sālīke rehber
 İmām-ı mazhar-ı sırr-ı velāyetdür Haşan Āsker
 Su'āl itdüm Muḥammed meḥdī sırrından bulup bir er
 Didi Hācı Dedeveş vāriş-i āl-i'abādan şor

1b kıl: -M

Nev'-i diger der-medh-i düvâzdeh-i imāmān

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Ezelden gülbün-i bāğ-ı resül-i kibriyâyuz biz
Gül-i sîr-âb-ı feyz-i sırr-ı pāk-i Murtaşâyuz biz
Selîl-i şeh-şehîd-i ibn-i bint-i müctebâyuz biz
Muhibb-i hanedânuz nesl-i pāk-i Muştafâyuz biz
Şeh-i iklîm-i aşkuz bende-i âl-i'abâyuz biz
- 2 Görindi lem'a-i Zeyne'l'abâçün maşrık-ı sırdan
Uyandırdık çerâğ-ı kalbi nûr-ı şems-i Bâkırdan
Giderdük şubh-ı şadıkla zalâm-ı gâyrı hâtırdan
Muhibb-i hanedânuz nesl-i pāk-i Muştafâyuz biz
Şeh-i iklîm-i aşkuz bende-i âl-i'abâyuz biz
- 3 Olaldan mahrem-i sırr-ı harîm-i Müsî-i Kâzım
Makâm-ı ravza-ı şıdk u rızâda olmusuz kâ'im
Degüldür sırrımız ma'lûm-ı ilm-i Kâşif ü'âlem
Muhibb-i hanedânuz nesl-i pāk-i Muştafâyuz biz
Şeh-i iklîm-i aşkuz bende-i âl-i'abâyuz biz

² M 16a; Ü 13a; İ 11b

* Muhammes-i düvâzedeh-i imāmān İ

1a: "Ezelden nişveyân-ı feyz-i fahrü'l... biz İ

1b: Hezâr-ı nahl-i gülzâr-i 'Aliyü'l-Murtazâyuz biz İ

2a Selîl-i: gedâ-yı İ

2a Zalâm-ı gâyrı: hayâl-i leyli İ

3 1b u: -İ

2a: Ne bildi sırrımız şâh-ı gedâya câhil-i'âlem İ

4 Takīnūñ bezm-i vahdetde içüp feyzi şarābından
 Olup ser-mest-i bākī geçmişiz gitī hicābından.
 Naķīnūñ feth idüp aşk bābını bulduk kitābından
 Muhibb-i hanedānuz nesl-i pāk-i Muştafāyuz biz
 Şeh-i iklīm-i aşkuz bende-i āl-i abāyuz biz

5 İmām-i Askeriyüz cünd-i aşk-ı nūr-ı irfānuz
 Rumūz-ı cevher-i Mehdiye irmiş gizli bir kānuz
 Selāmi fātih-i sırr-ı tıllsm-ı kenz-i pinhānuz
 Muhibb-i hanedānuz nesl-i pāk-i Muştafāyuz biz
 Şeh-i iklīm-i aşkuz bende-i āl-i abāyuz biz

-
4. 1a: "Takīnūñ konmuşız cām-ı zülāl-ı feyz-i ābından" İ
 1a feyzi: aşk M
 1b "Olup ser-mest geçdün diyü 'ukbādan hicābından" İ
5. 1a İmām-ı: gulām-ı İ; nūr-ı : genç-i İ
 2a Selāmi silk-i Ahmede tarik-i "aşka kurbānuz" İ

Abdāl Mūsā ḥazretlerinün dergāhında post-nişīn es-seyyid İbrāhim Baba iltimāsi ile dinülmüşdür.

Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā i'lün

- 1 Kār-bān-ı cünd-i 'aşkun rāh-ı ḥakda başıyuz'
Dest-i Ḥaydardan şarāb-ı kevşerün 'ayyāşıyuz
Şāh-ı 'aşkuz dergeh-i āl-i 'abā ferrāşıyuz
Biz gürūh şulṭān-ı dehrüz zümre-i bektāşiyüz
Lā-mekān iklīmine 'azm idenün yoldāşıyuz

- 2 Fāriğuz dünyā vü māfihāya rağbet itmeden
Geçmişüz ḥavf u recādan dehre minnet itmeden
Kevn-i seyrāndur garaż 'azm-i seyāḥat itmeden
Biz gürūh şulṭān-ı dehrüz zümre-i bektāşiyüz
Lā-mekān iklīmine 'azm idenün yoldāşıyuz

- 3 Gevher-i kân-ı rumūz-ı 'ilm-i el-esmā biziz
Tūrda nūr-ı tecelli-i bulan Mūsā biziz
Mürde cāna nefḥa-i rūh eyleyen 'isā biziz
Biz gürūh şulṭān-ı dehrüz zümre-i bektāşiyüz
Lā-mekān iklīmine 'azm idenün yoldāşıyuz

- 4 Mest olup cām-ı ezelden tār kıldık huşımız
Dīdemiz ḥaqqı görüp ḥaqqı işidür gūşımız
Gūşımızda cümle 'ālem ḥalkā-i mengūşımız
Biz gürūh şulṭān-ı dehrüz zümre-i bektāşiyüz
Lā-mekān iklīmine 'azm idenün yoldāşıyuz

3 M 11b; Ü 13b
1b Ḥaydardan: Ḥaydarda Ü

- 5 Ey Selāmī bir nazarla hınça-i aḥcār iden
Münkire da‘vā-yı ḥakḳı taş ile iḥbār iden
‘Azm-i rāhe himmet ile merkebin dīvār iden
Biz gürüh şultān-ı dehrüz zümre-i bektāşiyüz
Lā-mekān iklīmine ‘azm idenñ yoldāşiyuz

Der-vaşf-ı 'ālem-i insānī şun'-ı 'acib-i sübhānī

- Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün
- 1 Dest-i kudretle yapılmış şun'-ı mevlādur vücūd
Dü sūtün üzre binā şehr-i dil-ārādur vücūd
Zāhirā suğra velī ma'nāda kübrādur vücūd
Mebde-i eşcār-ı 'ālem taḥm-ı eşyādur vücūd
Çār 'unşur maḥzeninde kenz-i ihfādur vücūd
- 2 Aḥsen-i takvīmde ḥalk itdi luṭfından ḥudā
Onsekiz bin 'ālem üzre ḳadriñi itdi 'alā
Zāt-ı 'ālemsiñ şıfātuñ oldı cümle mā-sivā
Maṭlab-ı 'alā-yı 'ālem rūh-ı dünyādur vücūd
Cism-i dehre şüphesiz bādī-i aḥyādur vücūd
- 3 Ḥaḳ seni ḳıldı mükerrerrem şekl-i insān eyledi
Secde içün hep melek cinsine fermān eyledi
Ādeme baş eğmeyen merdūdı şeytān eyledi
Ḳible-i cins-i melā'ik beyt-i 'ulyādur vücūd
Maḫḫar-ı ta'līm-i esmā vü müsem mādur vücūd
- 4 Künt ¹ i kenzün maḥzenisiñ sırr-ı sübhān sendedür
Mahrem-i 'ilm-i ledünsiñ magz-ı Ḳur'ān sendedür
Āşinā-yı men 'arefsin 'ilm ü 'irfān sendedür
Maḫḫar-ı nūr-ı tecelli Ṭūr-ı Sinādur vücūd
Şöyle kim āyine-i bāri te'ālādur vücūd

4 M 17a; Ü 14a; İ 12a

* Muḥammes-i vücūd-nāme İ

2.2b. maṭlab-ı 'alā-yı : maḳşad-ı aḳşa-ı İ

3.1b eyledi: -İ

2a merdūdı: merdūd-ı İ

4.2b. Maḫḫar: menzil İ .

- 5 Sendedür qavseyn ü ev-ednā vü levh-i müntehā'
 Hūr-ı cennet aḥter ü burc-ı felek hem nüh semā
 Ey Selāmī sende derc oldı ilā taḥte's-serā
 'Aql irişmez künhüne bir sırr-ı ma'nādur vücūd
 Bir mu'ammā cāmi'-i dünyā vü 'uqbādur vücūd

5.1a Ü: -İ
 1b ü: -M; -İ
 2a oldı: -M

Tahmis lî-hazret-i Sezâyî kuddise sırrahu

Mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün mefâ ilün

- 1 Eyâ nûr-ı ezel çünkim cihân senden münevverdür
Seni teşbîh-i mihr ü mäh iden nâ-dân u ebterdür
Kame kâse be-kef der-yûze kâr-ı nûr-ı hâverdür
Cemâlûn nûrına nisbet güneş bî-nûr u bî-ferdür
Güneş sensin ki zerrātuñ nebîlerle velîlerdür
- 2 Zuhûruñ olmasaydı 'âleme emr-i muḳarrer ger
Olinmazdı esâs-ı künle muḳkem kunbed-i aḥdar
Seni tebşîr içün geldi cihâna cümle peygamber
Sen ol şulṭân-ı iḳlîm-i risâletsin eyâ-server
Kamu şehler ḳapuñda bir gedâdan daḥi kemterdür
- 3 İki 'âlemde yetmez mi ḳapuñ ḥuddâmına devlet
İşigin ṭaşını başına ḳılsa efser-i 'izzet
Temennâ-yı künûz u cevher-i iksîre ne ḥâcet
İşin altun ider ḥâk-i derûnde eyleyen ḥıdmet
Nigâh-ı iltifâtuñ 'âşıḳa kibrit-i aḥmerdür

¹ M 18a; Ü 14b
* Tahmis-i hazret-i sezâyî M
1a senden: sende Ü
2b u: -Ü
2.1a Olmasaydı: Olmamış idi Ü
1b. esâs-ı: esâsın Ü
2b iklim-i: -Ü
3a bir gedâdan: Ön Ü
3. 2a. cevher-i: cevher u M

4 O şebge menzil-i kavseyn-i ev-ednâda turmuşduñ
 Cemālu'llāhı bî-çün ü çerā bî-keyf görmüşduñ
 Yine mir'ât-ı hâk sen olduğun halka tıyurmuşduñ
 Yeter 'uşşâka müjde min re'ani kim buyurmuşduñ
 Seni görmeklik ile hâkķı görmek bes berāberdür

5 Bilen sırr-ı nihānun hāzret-i hâk ile kendündür
 Nebî vü evliyā feyzünle cümle behremendündür
 Selāmî rû-siyeh bāb-ı keremde dest-bendündür
 Eyā şāh-ı rüsül rahm it sezāyi derd-mendündür
 Kapuñ bekler kadīmi hıdmetünde pîr ü perverdür

4.2a. halka tıyurmuşduñ: serden şıyurmuşduñ Ü
 2b kim: çün Ü

Tahmis-i derviş Hayretî Dede

Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Gül cemāli rū'yetin haḳ ide iḥsān Aḥmedūn
Fırḳat ile itmede dil-mürḡi nālān Aḥmedūn
Pister-i ḡamda yatup hicr ile cānān Aḥmedūn
Çok zamandur ḡastesidür dostlar cān Aḥmedūn
Emsem olurdı lebin derdime dermān Aḥmedūn
- 2 Māh-ı noḡsānın bilür irse kemāli nūrına
Bedr olur rast gelse ebrū-yı hilāli nūrına
Cān-fedā eylerken 'āşıklar ḡayāli nūrına
Nice 'āşıḳ olmasun şūfī cemāli nūrına
Yüzini görse olur kāfir müselmān Aḥmedūn
- 3 Metn-i ḡüsnūn şerḡine 'aczinde oldu müttefiḳ
Her kim oldu ise debistān edebden bir sebaḳ
Nūh felek heft zemīn-i kāḡıd olursa bir ṭabaḳ
Ma'ni-i ta'bir-i ḡüsnünde yazılrsa bin varak
Sıḡmaya 'ālem ṭulū' olursa dīvān Aḥmedūn

2 M 18b; Ü 15a; İ 12b

Tahmis-i na't-ı Hayretî İ

1 1b. fırḳat ile: ḡülşeninde İ; dil-mürḡi: dil-mürḡ-i İ

2a cānān: cān ü

2b Aḥmedūn: -İ

3a emsem: görsem İ; lebin: yüzün İ

2 1a. māh-ı şems-i İ

1b ebrū-yı hilāli nūrına :meh-i rüyunda hilāli nūrına

2a: nice bin cān fedā ḡayāli nūrına İ

3.1a: "Şerḡine 'aciz yaratmış cümle maḡlūkāt-ı haḳḳ" İ

1b: "Böyle bildiler alanlar vech-i mesnedin sebaḳ" İ

- 4 Zülf-i müşkînde ve'l-leyl âyeti azher midür
 Her kıreysi hâl-i nûrî 'arşa bir ahter midür
 Bilmeyenler ka'bın anuñ Ka'be-i ekber midür
 Ey Muhammed ümmeti bi'llâhi mü'minler midür
 Küfr-i zülfün bilmeyenler dîn ü imân Ahmedün
- 5 Yolına sa'y it nişâr eyle bu tâc u devleti
 'Âşıkun ihrâmıdur libsi şafâdur mihneti
 Ey Selâmî nakd-i cân ister metâ' ü vuslatı
 Mezheb-i 'aşk içre ümmetten degüldür Hayretî
 İtmeyen cân Ka'be-i kûyında kurbân Ahmedün

4 1a. Zülf-i müşkininde: muşhaf-ı hüsninde İ

2b ey: hey İ

3a zülfün: zülfin İ

5 1a Yolına: rāhına İ; u:-İ

1b ihrāmıdur: ihrām gerek İ; libsi: libs İ; minnet:
 'izzeti İ

3a kûyında: kûyınd Ü

Tahmis-i mutaraf li-vāridāt-ı şems-i Sivāsī

Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Vāşıl olmaz haḳḳa kimse cümleden dūr olmadan
 Hūyiş ü ḳavm āşinādan ya'ni mehcūr olmadan
 Mār-ı nefsi darb-ı 'aşḳ-ı haḳla maḳhūr olmadan
 Ten tılısmı feth olup zikr 'āyn-ı mezkūr olmadan
 Kenz açılmaz şol gönülde tā ki pertev olmadan
- 2 Sūr çıkar aḡyārı dilden tā tecelli ide haḳ
 Tūr-ı cismün tā ola nūr-ı ilāhi ile şaḳḳ
 Zāhir olup şubḥ-ı vuşlat gide hestī-i 'aşḳ
 Oldı pīrān-ı tarīḳat bu ḳavilde müttefik
 Pād-şeh ḳonmaz şaraya ḥāne ma'mūr olmadan
- 3 Dost cemāli ka'besini ḳıldı 'āşıḳlar tavāf
 Gūyiyā ḥafeyn-i ḥuve'l-'arş olup cümle muzāf
 Olmamış idi henüz ervāḥa ḳalbler ḡılāf
 Seri-i secde didiler ḳālū ibli bī-iḥtilāf
 Yerde Ka'be gök yüzinde beyt-i ma'mūr olmadan
- 4 Maḥv olanların kelāmı kendüden gelmez velī
 Şüret-i nārdan gelür Mūsāya envār-ı celī
 Bir şecerdür gūyiyā vādi-i eyvende velī
 Olmuş envār-ı tecelli ile ḳalbi mümtelī
 Hiç ene'l-haḳ söylenür mi kişi Maḥşūr olmadan

3 M 18b; Ü 15a

1b ü:-M

2a çıkar: çıḳa M

2b müttefik: müstefin Ü

- 5 Mūtu kable ente mūtu sırrına maẓhar olan
 Mā'i ẓuds ile vūcūdı meyyiti aṭhar olan
 Zinde olup rūḥı nev-rūḥı ile envār olan
 Ten sıratın geçdi 'aşkdan kendüde şehir olan
 Haşr u neşri bunda gördi nefḥa-i sūr olmadan
- 6 Mest olan mestāne geldi tā ezelden tā ebed'
 Nice hūşyār ola bilsün mest-i bī-hūd-ı şamed
 Öyle bezm-i ḥās idikim yoğ idi ğayri eḥad
 Sākī-i bākī elinden rūḥ-ı 'āşık bī-cesed
 İçdiler 'aşkuñ şarābın āb-ı engūr olmadan
- 7 Bir 'aceb sevdāya düşmüş çalışur Şems-i müdām
 Merkez-i vaḥdetde ister dā'ir-i devletle kām
 Hem duta rāh-ı melāmet hem ola mergūb-ı 'ām
 Ey Selāmī budur ancak nefse maḳşūd-ı merām
 Hākka maḳbūl olmak ister ḥalka menfūr olmadan

5.2b kendüde: kendide M

6.1b da'ir: da'ire Ü
 2a duta: tuta M
 2b nefse: nefesine Ü

Tahmis-i gâzel-i dervîş Şafder

Fa ilatün fa ilatün fa ilatün fa ilün

- 1 Zā'il olmaz derd-i gām tedbir-i cālinūsdan
Olmasa şādī-i şāfī cānib-i kuddūsdan
Ehl-i mātem sūr ider mi gūş-ı tabl-ı kūsdan
Def'-i endūh itmez ārāyiş-i dil me'yūsdan
Anlanur bād-ı behişt āvāze-i tāvūsdan
- 2 'Usri yūsra āyetin zikr eyle çekme ıztırāb
Zulmet-i kahrūn olur encāmı luṭf-ı āftāb
Çün 'asā entekrehu hayrānleküm oldu hitāb
Gāh ider kaçan bir emrūn hūsne abdāl inkılāb
Hoş çıkar naḳşı nigīnūn şūret-i me'kūsdan
- 3 Ber karār olmaz bu 'ālem gāh zişt u gāh hoş
Zulmet-i endūha eyler nūr-ı şādī gāhi rīş
Reh-zen-i re's-i zeneble geh kūsūf eyler güneş
Tevemāndur hıfz u āfet'ömre yanma şem'-veş
Dest-i mikrāz ayrılır mı dāmen-i fānūsdan
- 4 Hıdmet ile himmetin bir bāṭın-ı ma'mūrīn al
Yapalım dirseñ du'āsın bir dil-i meksūruñ al
Bu ḥarābātda kō kār-ı saḥti var meysūrīn al
Gel cihān-ābādı vir dārū'l-bekā menşūrīn al
Taḥte-i tābut ehemdür taht-ı keykāvūsdan

⁴ M.19b; Ü 15b; İ 13a
Tahmis-i gâzel-i Şafder Efendi
1b şāfī-i: zātı İ
2a: "Şūretin zer na't ile zeyn itsede melbūsdan" İ

3.1a u:-M

4.1a hıdmed: hizmet Ü

5.2b şafder: -Ü; bırak: bir ān Ü

- 5 Zāhidān ümmü'l-ḥabā'is dirdi engūruñ şuyun
 Bir ḥalāl-zāde ḥarām imiş su'āl itdüm şoyun
 Sāğar-ı tāt it Selāmi cāme-i zerğden şoyun
 Cāmin al pīr-i meyūñ şafder bırağ şeyhūñ şuyun
 Havz-ı āteşdür şakın deccāle-i sālūsdan

- 2 'Üsri yüsrân âyetinle kendüñe eyle hitâb
 Leyl-i zulmetden nümâyândur tûlû'-ı âfitâb
 Gam yime 'aksine gâhi devr ider bu dolap
 Gâh ider kaçan bir emrûñ hüsne abdâl inķilâb
 Hoş çıkaş naķşı nigînün şûret-i me'kûsdan
- 3 İster isen Rüstemâsâ kahraman ile güleç
 Âķıbet ķabr içre mûr olur saña aķrân-ı eş
 Şâm olur encâm olsan şimdi mânend-güneş
 Tevâmândur hıfz-ı âfet 'ömre yanma şem'veş
 Dest-i miķrâz ayrılur mı dâmen-i fânûsdan
- 4 'İtibâr itme hayâli zılla şem'i nûrın al
 Şûret-i ma'derûma bakma fâ'il-i mestûrın al
 Zâkir ol ezkâr-ı naķdi şarf idüp mezkûrın al
 Gel cihân-âbâdı vir dârü'l-beķâ menşurın al
 Tahte-tâbut ehemdûr taht-ı keykâvûsdan
- 5 Şorsalar zâhid-i habânındur engûruñ şoyun
 Hürmeti inkâr olınmaz arasa şorsa şoyun
 Sağarı tac it Selâmî libs-i takvâdan şoyun
 Câmın al pîr-i meyûñ safder bıraķ şeyhûñ şoyun
 Havz-ı âteşdür şaķın deccâle-i sâlûsdan

Ḳā'im-maḳām-ı 'ālī maḳām Ṣākir Aḥmed Paşa Ḥazretlerinin
bāb-ı 'āliye muṭṭalī' beyt-i ḳaṣīde tarih olmak
üzre inṣā buyurdukları nazm-ı lü'lü nizāmlarına
taḥmīsdür

Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Dār-ı hükm-i ma'deletken zulm ile ehl-i fesād
İtdiler rükn-i şidādın tūde-i ḥāk-i remād
Ḳalbine ilhām idince ḥazret-i rabb-ı cevād
Emr idüp te'sisini şulṭān-ı Maḥmudü'l-fu'ād
Bāb-ı 'ālī ḥüsn-i şüret buldı nev-mes'ūd-ı bād
- 2 Dūd-ı āh-i pür-şerāri hem-ser-i nüh tāk iken
Āteş-i dāğ-ı derūnı şöhre-i āfāk iken
Bir ḥarābatı kuyūd-ı hestiden ıtlāk iken
Ya'ni kim sūzişle hem-rāz-ı dil-i 'uṣṣāk iken
Ḳalb-i 'ārif gibi ma'mūr oldı ber vefḳ-i murād
- 3 Ol sūleymān-sīret ü dāver-i hikmet ḥaḳ-şinās
Yapdı ihḳāk-ı ḥuḳūḳa melce' ü me'vā-yı nās
İtdigiçün dest-i luṭfı 'adl ile vaz'-ı esās
Tāk-ı eyvānuñ ser-i keyvāna itmişdür mümass
Himmet-i 'ālem-şumül-ı ḥüsrev-i vālā nihād

⁵ M 19b; Ü 16a

* Ḳā'im-maḳām-ı Ṣākir Aḥmed Paşa ḥazretlerinin imāret
bāb-ı 'āliye muṭṭalī' beyt-i tarih olmak üzre inṣā
buyurdukları nazm-ı lü'lü nizāmlarına taḥmīsdür

1.1a dār: vār Ü; 1b. rükn: ken Ü;

2a ḥazret: ḥazreb Ü

2.2b sūzişle: surişle Ü

3.1a. dāver-i: dāver ü Ü

2b eyvānuñ: eyvānın Ü

- 4 'Akl-ı eflātūn 'āciz derkine idrākinūn
 Çünki ilhām ile eyler re'yini emlākinūn
 Bād-ı zulmūn haddi yok taḥrīke berk-i Tākīnūn
 Ol şehinşāh-ı kerem perver ki ṭab'-ı pākinūn
 Kārıdur i'mār-ı 'ālem fikri terfih-i 'ibād
- 5 Vaz'-ı kânūnide cümle ictihād-ı şer'ile
 Halka emr ü nehy hükmi istinād-ı şer'ile
 Mehdīdür dinse sezā bu i'tikād-ı şer'ile
 Şehriyār-ı cem-haşem kim inkiyād-ı şer'ile
 Pîşesi izhār-ı ḥaḳ endişesidür 'adl ü dād
- 6 Sāye endāz olalı dehre sehāb-ı devleti
 Baḥr u berrī eyledi sīr-āb u 'adl ü ri'fatı
 Oldı dūr-pāş-ı kerem nisān-ı feyz-i himmeti
 'Ayn-ı rahmetdür helezāt-ı hümāyūn-ṭal'atı
 İtmede āşārını meşhūd-ı erbāb-ı reşād
- 7 'Avn-ı tevfiḳ ile te'yīd eyleyüp mansūr ide
 Āşikāra vü nihān a'dāsını maḫhūr ide
 Keşret-i şehzādegānla 'ālemi mesrūr ide
 Ferr-i şevket fevz-i nuşretle ḥudā ma'mūr ide
 Kaşr-ı ikbāl-i hümāyūnın ilā yevmü't-tenād

5. 1b. hükmi: hükm Ü

6. 1b. u: -M

7.2b ferr-i: ferr u M; fevz: nur Ü

- 8 Devletinde cümle hall u 'akde kâdir kulları
 'İlm ü 'irfân ile her bir fende mâhir kulları
 Şöyle tursun bâb-ı 'âlisinde sâ'ir kulları
 Bendesi kâ'im-makâm-ı şadri şâkir kulları
 İtdi bir beyt-i kasîdinde sekiz târih yâd
- 9 Âsâf-ı devrân ki nazmı cifr ile tazmîhdür
 Fazlına insâf ile vâcib olan tedvîhdür
 Şâ'irân-ı vaḳti hem teşvîk ü hem tevbihdür
 İşte maṭlâ' beyti evvel tam iki târihdür
 Mıṣra'ın eczâsı naklinden daḥi şeş müstefâd
- 10 Ey Selâmî didi bir sırdan-ı merd-i ma'nevî
 Mıṣra'ında se merâtib olsa bâhem müstevî
 Ya'ni âḥâd u duhât ile mi'eti muḥtevi
 Her merâtib birbirine olsa mezc ü mübtevi
 Zâhir olur şeş'aded târih bî-naḳṣ u ziyâd

8.2a tursun: dursun Ü
 2b şâkir: -Ü

10 1b. bâhem: mâhem Ü

Murabba'āt

Meşāyih-i sa'diyeden şeyh 'İzzī Efendi iltimāsıyla
dinilmişdür

Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Ey vişāl u kurb-ı hākka 'aşk ile t̄alib olan
Kutb-ı 'ālem hāzret-i şultān sa'dūd-dīne gel
İns-i bezm-i hāş-ı kudse şıdk ile rāgıb olan
Kutb-ı 'ālem hāzret-i şultān sa'dü'd-dīne gel
- 2 Hātıra gelsün dir isen lezzet-i bezm-i elest
Şerbetinden bir kadeh nūş eyle ol bī-hūş u mest
Şīşe-i nāmuşı eyle seng-i 'aşk ile şikest
Kutb-ı 'ālem hāzret-i şultān sa'dü'd-dīne gel
- 3 Bir nefesde kayd-ı hestiden hālāş isterse cān
Āşiyān-ı lā-mekānda tutmak isterse mekān
Mūtu kable ente mūtudan görem dirsen nişān
Kutb-ı 'ālem hāzret-i şultān sa'dü'd-dīne gel
- 4 Rām ola dirsen vücūdunda bu nefis-i ejdehā
Feth ola virāne-i dilde saña kenz-i hafā
İşte budur fātih-i her 'ukde-i müşkil-güşā
Kutb-ı 'ālem hāzret-i şultān sa'dü'd-dīne gel

¹ M 20b; Ü 16a;
1b u: -Ü

- 5 Dem-be-dem söyler lisān-ı hāl̄le maẓhar-ı kudūm
 İktidā it ‘aşka eyle ħark-ı ‘ādāt-ı rūsūm
 Ey olan cūyā-yı şemm-i bū-yı mevlānā-yı rūm
 Kutb-ı ‘ālem ħazret-i sultān sa‘dū’d-dīne gel
- 6 Bu ẓarīķ-i nāzenin olmış Selāmī āşikār
 Cāme-i esrār u künc-i feyz-i aķtāb-ı çehār
 Sende bu cevherden olmak ister isen ħişşe-dār
 Kutb-ı ‘ālem-i ħazret-i sultān sa‘dū’d-dīne gel

5.2a. cūyā: cūbā Ū
 6.1b u: -Ū

Der-hîn-i zuhûr-ı sefer-i hümâyûn du'a-güne ber
 çarîk-i niyâz gofte şod

- Fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilâtûn fâ'ilûn
- 1 Yâ ilâhi fahr-ı 'âlem Mustafânûn 'aşkına
 Fâtih-i Hayber 'Aliyü'l-Murtazânûn 'aşkına
 Câhid u fi'llâhda bezl cân iden gâzilere
 Nuşret it şâh-ı şehîd-i Kerbelânûn 'aşkına
 - 2 İstinādımız ne 'aql u re'i ile tedbîredür
 Ne cüyüş-ı vefrete ne top ile şemşîredür
 Ser-be-teslîm-i rızâ imânımız takdîrdedür
 Eyle tevfiķûn refîķ âl-i 'abânun 'aşkına
 - 3 Dîni te'yîd içün imdâda melek inzâl kıl
 Hâzır u gâ'ib erenler zümresin irsâl kıl
 Seyf-i kahrûn ceyş-i luṭfuñ ile izmihlâl kıl
 Dergeh-i 'izzetde maķbûl evliyânun 'aşkına
 - 4 Hüzn-i maġlûbiyyet ile eşkimüz hûn eyleme
 İnhizâm-ı dost ile a'da-yı memnûn eyleme
 Ümmet-i maḥbûbunı her bârı maḥzûn eyleme
 Kıl meded İslâma aşḥâb-ı vefânun 'aşkına
 - 5 Bunı eylerler recâ ebrârda ahyârda
 Sûziş-i derd-i derûn-ı âh ile eshârda
 İntikâm-ı ehl-i İslâmı koma küffârda
 Müstecâb ile du'amız etkîyânun 'aşkına

2 M 21a; Ü 17a

1. 1b Fâtih-i: Fâtih ü Ü

- 6 Din yolında māl u cānın terk iden aḥbāb içün
 Ğazve-i bedr-i Ḥuneyde yār olan aṣḥāb içün
 Āb-ı tıĝ-ı ehl-i dīni kāfire iṣrāb içün
 Gāz-i yāne vir ṣecā‘at aṣfiyānuñ ‘aşkına
- 7 Ey Selāmī ‘avn-ı luṭf-ı ḥazret-i ‘Allāh ile
 Feyz-i rūḥāniyet-i pīrān ü ehlu’llāh ile
 Mü‘minin Mansūr olur imdād-ı naṣru’llāh ile
 Çün ricālu’llāh çeke tiĝin ḥudānuñ ‘aşkına

Nazîre-i Hâce Neş'et revvaha'llâhu ruhahu ez rû-yı
mecâz gofte şod

Fâ ilâtün fâ ilâtün fâ ilâtün fâ ilün

- 1 Ey güzeller ser-firâzı dil-rübâ küsdüm saña
İşve vü nâzı tükenmez hoş edâ küsdüm saña
Ben niyâz itdükçe nâzı eyledün hâdden füzün
Çâresiz ben daği ey şîrîn-likâ küsdüm saña
- 2 Gösterüp evvel vefâlar kendine meftûn iden
Zülfünü her bir telinde bin dili mecnûn iden
Şâd idüp a'dâyı dâ'im âşıkun mahzûn iden
Dostunun kanın içen çeşm-i elâ küsdüm saña
- 3 Tîr-i hecrün eyledi kaşun gibi kaddüm kemân
Ne recâ geçdi saña zâlim ne feryâd u amân
Perde-i ihfâya çekdün kendüni itdün nihân
Olmazam gayri senünle âşinâ küsdüm saña
- 4 Eyledün üşşâkuña her günde bin güne cefâ
Yandırıp haşretle cânım eyledün cismüm hebâ
Taşlar alup döğünürsem de eger şubh u mesâ
İtmezem şimden gerü hiç merhabâ küsdüm saña

³ M 21b; Ü 17b

1. 1b. hoş-edâ: dil-rübâ M

4.1a. cefâ: edâ Ü

- 5 Kande ol va'd ü yeminler kande ol 'ahd-ı amān
 Tatlu cānuñda bulasın baña itdigün hemān
 El-amān zālīm elüñden hālüm oldu pek yamān
 Bı'z-zarūr oldu dimek lāzım baña küsdüm saña
- 6 Yiter itdün cismümi seng-i sitemlerle harāb
 Cānuma kār itdi gayri intizār u iztīrāb
 Bende cānumdan uşandum hāşılı sāfī cevāb
 Şabr idemezsem dahī ey pūr-cefā küsdüm saña
- 7 Şimdi bildüm ne imişsin ey gözi āhū seni
 Yok yere virdüm hevāya 'aşk ile cān u teni
 Tığ-i haşretle helāk eyler isemde ben beni
 Her ne olur ise olsun ba'de-zā küsdüm saña
- 8 Tūti dillüm söz ile 'uşşāka çekmezdün şeker
 Yoğ imiş kalbünde lākin merhametden hiç eser
 Olmadı bu aña dek bāğ-ı ümidümden şemer
 Ey mürüvvetsiz keremsiz bī-vefā küsdüm saña
- 9 Cān u dilden sevdigün yāruñ iken ben bir zaman
 Şimdi gelmem hātıra noldı saña ey nev-civān
 Baña sihr itdi 'aduvlar yā nażar irdi hemān
 Ateşe yakduñ beni bād-ı hevā küsdüm saña

5.1b tatlu: tatlı Ü

6.1b intizār u: intizāra Ü

7.1b yok: çok Ü

8.1a çekmezdün: çekmezdin Ü
 1b yoğ imiş: yoğmış Ü

9.1a ben: -Ü

- 10 Kānde gitdi itdigün 'arz-ı hulus ey mäh-rū
 Çıkdı meydāna hilāfuñ saklama şimden gerū
 İtmeden düşmenleri tenhā benümle rū-be-rū
 İl sözüyle eyledün āhir-fedā küsdüm saña
- 11 Çekmeye cevır ü cefāñı tende tākāt kalmadı
 Dīdelerde h'āb-ı rāhat sende şefkāt kalmadı
 Çün bilindi bu Selāmiye muhabbet kalmadı
 Anuñ içün olmış iken mübtelā küsdüm saña

Ma'nisada re'isü't-tarîkatü'l-Halvetiye yigit başı
 şeyh Ahmed Şemsü'd-dîn kaddesa'llāhu te'āla sırrahu
 hazretlerinün hân-gāh-ı sa'âdetlerinün ta'mirine târih-i
 fakirānemizdür

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Kutb-ı 'ālem şeyh şemsü'd-dîn efendi hazreti
 Cünd-i ehlu'llāhda yigit başı nām şöhreti
- 2 Ka'betü'l-'uşşāk idüp bu tekve'i kılmış binā
 Ehl-i 'aşkuñ hacc-ı ekber ola bunda'âdeti
- 3 Zemzem-i feyz-i zülālinden içen sâlikleri
 Alalar bezm-i elestün bâdesinden lezzeti
- 4 İr şafâ-yı zâta sa'y eyle nişâr it cānuñı
 Gel şarıl seng-i mezârına bırakma fırsatı
- 5 Şemsveş nūr-ı çerāğı haşredeğ olmaz hamûş
 Zâ'il eyler'âlem-i dilden hicâb-ı zulmeti
- 6 Sırr-ı pâki bir şecer oldı velâyet bâğınun
 Şaldı kol kol şark u garba şâh-ı bār-ı himmeti
- 7 Mahv-ı cism it kıl teveccüh kapusunda sâ'il ol
 Feyz-i ihsân itmede 'uşşâka rûhâniyeti

1 M 23b; Ü 19b

4b mezârına: mezârında Ü

Merhûm Râ'if İsmâ'il Paşa hazretlerinin Mısır-ı
Kâhireden Cezire-i Giride naşb u teşriflerinde mahrûsa-i
Kandiyeyi levs-i eşkiyâdan tathirlerine târihdür

- Mefâ ilün fe ilâtün mefâ ilün fe ilün
- 1 Eyâ âsâf nazîr ü şîr haşlet şîr-i tedbîrün
Utundı mehd-i 'adlünde tıflveş ümm-i dünyâyı
 - 2 Degüldür mäh-ı nev-naqs kılıcuñ 'arşa aşıldı
Şakiye hâme-i seyfüñ çekince hün-ı tuğrayı
 - 3 Felâtün-ı zamānuñ nāmını tayy eyleyüp şimdi
Nümāyān eyledün dehre bu huş tedbîr ile re'yi
 - 4 Nüvāhı kandiye çıkmış iken rāh-ı itā'atden
Muṭi'-i emrūñ itdük 'asker ile hep re'âyayı
 - 5 Geçirmem kendümi dirken ele her eşkiyâ hālā
Resen-bend-i 'itā'ate getirdün re's-i eşkâyı
 - 6 Görince 'adl ü dādūñ bir degül vaşşāf-ı târihūñ
Bu mehdi didi herkes Râ'if İsmâ'il Paşayı

(1196)

2 M 24a; Ü 20a
5b eşkâyı: eşkâtı Ü

Maḥrusa-i kandiye de tarīk-i ḥalvetiyeden sırr-ı nūvā
derviş 'Ali Efendi fevtine tārīhdür

Mefā'īlün fe'ilātün mefā'īlün fe'ilün

- 1 Gürūh-ı ḥalvetiyānuñ mürid-i şāf-dili
'Ali Efendi-i ser-tā şeyh-i zemān
- 2 Şu rütbe var idi ṭab'ında bezl-i ni'met ü māl
Ki aña ḥāş idi güyā müşebbi' cev'ān
- 3 Ḥamīr-i cismi bu tennūr 'aşkda baḥte idi
Komişdı māyesine āb-ı feyzini raḥmān
- 4 Bulup murādını göz yumdı dehrden āḥir
Bekāya hū diyüp itdi 'azīmet-i rıdvān
- 5 Gelüp bir'ārif-i bi'llāh didi tārīhin
'Ali efendiye mevlā behiştide mekān

(1196)

3 M 24b; Ü 20a
1b saḥi. şeyh Ü
3a ḥamīr cism: ḥamīr-i 'aşkı M
3b Māyesine: māyesinde Ü

Mahrusa-i Kandıyede şu'arā-yı Kāmilinden Ahmed Cezbī
efendi fevtine tārihdür

- Fā ilātün fā ilātnü fā ilātün fā ilün
- 1 Āh-ı dehr-i pīrezen bir dürr-i nazmun kenzini
İtdi āhir hissetinden ka'r-ı arz içre nihān
 - 2 Şeh-süvār-ı eşheb-i meydān-ı nazm-ı pāk iken
Esb tātūtıyla itdirdi ecel tayy-i mekān
 - 3 Dīde-i halkdan nihān idüp hayāl-bāz-ı felek
Virdi naķş-ı nāmına seng-i mezārında nişān
 - 4 Hakk te'ālā gark-ı baħr-ı nūr-ı rahmet eyleyüp
Ola murğ-ı rūhına gülzār-ı cennet āşiyān
 - 5 'Ālem-i gaybden didiler āh ile tārihini
Cezbī-i Ahmed efendi eyledi'azm-i cinān

(1196)

4 M 24b; Ü 20a
4a baħr-ı nūr: nūr-ı baħr M

Tārīḫ-i cāmi' i şerīf kaşaba-i sefer-i hişār

Fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Habbezā hacı Muḥammed zübde-i ehl-i yakīn
Eyledi bu cāmi'ün bünyādına sa'y-ı metīn
- 2 Naşş-ı pāk-i innemāya çünki kıldı iktidā
Dergeh-i 'izzetde maqbül ide rabbü'l-'ālemīn
- 3 Güyā 'adden içre bünyād oldu kaşr-ı bī-kuşūr
Hezzihi cennāti 'adni fedhulūhā ḥālidīn
- 4 Bekleyüp bābında bir menkuṭalar tārīḫini
Kıl vuzū' gel tur namāza şıdk ile yā mü'minīn

(1197)

Tārīḫ-i cāmi'-i şerīf der karye-i Özbek

Me fāilün mefā ilün mefā ilün mefā ilün

- 1 'İbādu'llāhdan aşhāb-ı ḥayr u menbā'-ı Cevdet
Kılup bi'l-ittifāk i'mārına bu cāmi'ün imdād
- 2 Ḥulūs-ı tām ü ḥüsn-i niyyet ile eyleyüp himmet
Hadīs-i nuṭk-ı pāk-i min benāya oldılar münkād
- 3 Şu rütbe ziynet ü ḥüsn-i leṭāfet buldı kim resmin
Nice bin sa'ı ü diḳkat ile tahrīr idemez Behzād
- 4 Ḥudā maḳbül-ı dergāhı kılup aşhāb-ı ḥayrātuñ
Yarın rüz-ı cezā firdevs-i 'adniyle kıla dil-şād
- 5 Selāmi binde bir düşse n'ola bu mışra'-ı tārīḫ
Bu ma'bed-ḥāne-i vālāyı kıldı mü'minin-ābād

(1197)

6) M 25a; Ü 20b

2a ü: -Ü

3a buldı kim: buldılar Ü

4a aşhāb: dergāh Ü

4b 'adniyle: 'avniyle Ü

Tārīḥ-i sebil be-ittifāk-ı eşnāf-ı mū tāb

Fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilātūn fā'ilūn

1 Efdālū'l-a'māl sakiyü'l-mā diyü Allāh için
Kıldılar eşnāf-ı mū-tābān bünyād-ı sebil

2 Bunda bünyādına imdād ideni rüz-ı cezā
Āb-ı kevser ile sīr-āb eyleye rabb-ı celīl

3 Kāse-i cevherle 'atşāne okur tārīḥini
Gel berū iç hezihi 'aynen tesemmā selsebil

(1197)

Tāriḥ-i vefāt-ı kenzi-zāde şeyḥ Ḥasan

Fā'ilātün fā'ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Yine ḳopdı ḥalvetiye bāğınuñ bir sünbülü
Ya'ni kenzi-zāde nāmı gibi bir ḥulḳ-ı Ḥasan
- 2 Ḳodılar zīr-i zemīne ol ḥaḳīḳat kenzini
Mār-ı inkāriyetin ref'eylesün feyz ümmetin
- 3 Cevher ile hātif-i ḳudsi didi tāriḥini
Ḥay didi 'azm eyledi dār-ı fenādan şeyḥ Ḥasan
(1197)

Vālid-mācid ḥazretlerinün mürīdlerinden Fāṭimā Ṭūtī
Bacınun fevtine tārīḥdür

Fā ilātün fā ilātün fā ilātün fā ilün

- 1 Ṭūtī-i merhūme şekkerhā-yı zikru'llāh ile
Yüz tutup dergāh-ı Ḥaḳḳa eyledi ḥabs-i nefes
- 2 Bāliş-i dārü'l-emān-ı ḥazret-i Zehrā olup
Rūz-ı mahşer ola dāmān-ı şefā'at dest-res
- 3 Bā-sirişk her du dīde didiler tārīḥini
Gūlsitān-ı 'adni mevlā Ṭūtiye ide ḳafes
(1197)

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Tāriḥ-i ta‘mīr menāre ki ez zelzele münhadim şod būd
kaḍı-i İzmir be-tamām resānide¹

- 1 Zihi ‘allāme-i müşgil-güşā-yı fāzıl-ı devrān
Mişāl-i Bū ‘Ali hikmet Takī vü şānī-i Nu‘mān
- 2 Cenāb-ı ḥākim-i İzmir-i şemsü’-d-dīn efendi kim
Semi-i Aḥmed-i fahr-i resūl-i ḥazret-i raḥmān
- 3 Derūnı kılzüm-i ‘ilm ü yedi mizāb-ı cevdetdür
Midād-ı ḥāmesi mecrā-yı şer‘-i çeşme-i ḥayvān
- 4 Giçerdi rütbe-i fazlına nisbet evc-i a‘lāyı
Serīr-i şer‘-i pāk-i Aḥmedide itmese iskān
- 5 Nice ḥükkām-ı ‘ādil beldeden gerçi güzār itdi
Ḥaḳīkat böyle monlanuñ nazirın görmedi bir cān
- 6 Şadā-yı ‘adl ü dādı neşr olunca sem‘-i āfāka
Ahāli-i bilād-ı gayri kıldı reşk ile ḥayrān
- 7 Mesākin-i bilāduñ başına güyā ki gün toğdı
Ziyā vü nūr-ı ‘adli idicek her cānibe lem‘ān
- 8 Kudūm-ı meymenet-maḳrūnı ābād itdi İzmirī
Ki belde olmuş idi nār-ı zulm u ḥarḳ ile virān

10 B. 25b; Ü 21a

2b: Aḥmed-i Fahr-ı: fahr-ı ‘ālem-i Ü

3b: ḥāmesi: ḥāme-i Ü

6b gayri: gayr Ü

8ab : -M

- 9 Huşûşa kim menâr-ı câmi'-i müftî esâsından
Beni bî-şâhves kûtâh kalmışdı nie ezmân
- 10 O zât-ı pākūn 'âli himmet ile şâh-ı ter sürdi
Sehâb-ı âb-ı luṭfından olinca katresi rizân
- 11 Dikildi gülşen-i câmi'-de naḥl-i mîve-i tevḥîd
Alanlar lezzet-i tevḥîdi tutsunlar semâh-ı cân
- 12 Bu ma'bed-gâhda bitmiş yâhud serv-i dil-ârâdur
Mü'ezzinler nevâ kılsun çü şavt-ı murg-ı hoş-elḥân
- 13 'İmâretle bu ma'bed-hâneye güyâ ki taş dikdi
Okun atdı yayın aşdı bu ḥayr ile o'âlişân
- 14 Uyansun şem'-i bahtı mesned-i a'lâ ile her sâl
Şeb-i ahyâda oldukça kanâdil nûr ile rahşân
- 15 Aña rûz-ı ebed rûzi kıla ḥaḳ 'ömr-i sermedle
Gurûba ırmeye şems-i vücûdın ḥıfz ide yezdân
- 16 Olupdı tekve-i nâçizime nuṭṭ ile imdâdı
Teberrûk nâmın itdüm bende sebt-i levhâ-i dīvân
- 17 Selâmî okusunlar cân ile gûş eyle târiḥin
Yapıldı bu menâre nâm-ı ḥaḳḳı itmege i'lâh

(1198)

9b ezmân: evân Ü

tutsunlar: dönsünler Ü

Mefāīlün mefāīlün feülün

Medīne-i İzmir'de vālid-mācidüm eş-şeyh es-seyyid

İsmā'il efendi hāzretlerinün bīnā vü inşā buyurdukları
tekyelerine mürşidimiz kıdvetü'l-ārifin eş-şeyh 'Ali Niyāzi
hāzretlerinün vāridāt-ı kudsiye olan mışrā-i tārīhleri
taẓmin şod.

Zihi eş-şeyh İsmā'il efendi
Der-i deryā-yı vahdet merd-i āgāh

Berā-yı naķş-bendān itdi bünyād
Bu dergāhı be-āşk-ı hāzret-i şāh

'Azīz ü pişvā-yı kuṭb-ı devrān
Velī-ni metimüz şeyh-i 'Ali āh

Buyurmışdı bu tārīhi teberrük
Be bismi'llāh tevekkeltü 'ala'llāh
(1200)

12

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Tekye-i mezkūruñ tevḥīd-hānesi tekyeden muḳaddem vāķi
olmağ ile bu tārīh dinilmişdür.

Hulūş-ı pāk ile tevḥīde gel ey sālīk-i āgāh
Erenler didiler tārīhini bu dār-ı zikru'llāh
(1199)

11 M.26a

12 M'26a

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tāriḥ-i çeşme berā-yı merḥūm Ḥasan Efendi

- 1 Menbā'-ı cūd u sehā vü ma'den-i lutf u 'aṭā
Kātib-i gümruk semiy-y-i Muṣṭafā 'ālī-cenāb
- 2 Eyler iken sū-be-sū su gibi dā'im cüst-cū
Ez berā-yı vālid-i zevce ide bir hoş-sevāb
- 3 Fi sebillillāh bu yolda āb-ı cūdın kıldı nīl
Ola elṭāf-ı ḥudādan āb-ı rahmetle meṣāb
- 4 Rūḥ-ı merḥūmı ide sīr-āb kevser zü'l-celāl
Ola bānī ḥızrveş 'ömr-i füzūnla kām-yāb
- 5 Elde kāse yolda nāse lüledir tāriḥini
Mā Hüseyin 'aşkına iç 'ayn-ı Ḥasandan sāfi-āb

(1199)

1 3 M 26b; Ü 21a
2b vālid-i: vālide Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tāriḥ-i berā-yı çeşme-i mezkūr der-cānib-i diğēr

- 1 Kātib-i gümrük semiy-y-i Muştafā yenbū'-ı cūd
Efdalu'l-a'māl saḳiyyü'l-māya kıldı imtişāl
- 2 Yapdı ol hulk-ı hasen behr-i hasen'ayn-ı hasen
Ola maḳbül-i ḥabāb-ı bār-gāh-ı zü'l-celāl
- 3 İki cānibden gelen'aşşana dir tāriḥini
Mā Hüseyñ 'aşḳına iç bu çeşmeden āb-ı zülāl

(1201)

Müfteilün fāilün müfteilün fāilün

Ahibbādan bir zāt-ı şütüde-sıfat fevtine tarihdür

- 1 Hācı-i 'Abdü'l-kerīm h'āce ahibbāsına
İtdi vedā cümleten eyledi 'azm-i na'im
- 2 Olmış idi ismi tatbīk müsemmāsına
Dād-ı ilāhi idi zātına hulk-ı kerīm
- 3 Fevti gice hābda rü'yet-i kaşrı gibi
Eylise ihsān āna hażret-i Hayy u Kadīm
- 4 Kabrini pür-nūr idüp ide muḳarrin cinān
Zünbūni mahv eyleye raḥmet-i rabbü'r-rahīm
- 5 Çıkdı biri āh idüp söyledi tārīhini
Revzen-i firdevs ola mesken-i 'Abdü'l-kerīm
(1201)

15 M 26b; Ü 21b
1b na'im: muḳīm Ü
3b eylise: eyleye Ü

Feilātün feilātün feilātün feilün

Mülekkin-i zikr ü pîr-i irâdetüm vü muhtedâ-yı tarîk-i
hidâyetüm mahbûbu'l-âşîkîn şultânü'l-muvahhidîn eş-şeyh el-
hâc 'Ali el-Niyâzi el-Eyyûbî eş-şehîr be-Hacı Dede
hâzretlerine mersiyedür

- 1 Hâzret-i şeyh 'Ali da'vet-i hâş-ı hâk olup
Kıldı 'işret-gede-i kurbâ icâbet göçdi
- 2 Mele-i nâsda isbât-ı vücûd eyliyerek
Kıldı da'vâsına her nuṭkını hüccet göçdi
- 3 İtdi çend-rûz nuhust-ı vâkt-i vefâtın i'lân
Virdi engüşt-be-dehen'âleme hayret göçdi
- 4 Hâne-i kûṭba konup 'ammiye ber-vefk-i tarîk
Hîn-i rihletde kılup keşf ü kerâmet göçdi
- 5 Sefer-ender-vaṭan itdi harem-i lâhûta
O ser-i kâfile-i beyt-i hâkîkat göçdi
- 6 Gerçi ol kenz-i ledün oldı defîn-ender-hâk
Buldı rûhı şeref-i vuṣlat-ı hâzret göçdi
- 7 Hüccet-i çârı kodı'âlem-i nâsûtda hemân
Bâr-gâh-ı ehade bî-beşerîyyet göçdi
- 8 Bûy-ı feyzin dileyen hâkine rû-mâl olsun
Ol nihâl-i gül-i gülzâr-ı velâyet göçdi

¹⁶ M 27a; Ü 21b

2a nâsda: yâsda M

3a i'lân: evvel Ü

- 9 Yine mihrâb yerinde şakın ey sâlik-i hak
Dime ez recfe-i merg beyt-i tarikat göçdi
- 10 Ey Selâmî be-güşâ dîde-i dil rā ki zi-cā
Maḥmîl-i pāk-i reh-i ka‘be-i vuşlat göçdi
- 11 Cevher ile yaza levḥ üzre kalem târiḥin
Merkez-i dā‘ire-i kuṭb-ı ḥilāfet göçdi

(1202)

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tāriḥ-i berā-yı kaşr-ı nakīb-i İzmir es-seyd el-hāc
Muhammed Hātem efendi rahmetu'llāhi te'ālā

- 1 Bu musanna' kaşr-ı vālā tarḥ-ı zibā cān-fezā
Manzarından ref' olur āyīne-i dilden gubār
- 2 Kār-ı nakḳāşi degül şakf-ı mücellāda nümā
Levn-i ezhārından 'aks itmiş nukûş-ı şad-hezār
- 3 Kad hamīde tākḷar şekl-i tevazzu' gösterür
İtsün istikbāl-i aḥbāba kıyāmda üstüvār
- 4 Her ḥabābı görünür ḥavzında ber vefḳ-i raḳam
Hāne-i kutbunda icrā āb-i nāb-ı hoş-güvār
- 5 Çok mı bu cennet numūne diseler bāğ-ı irem
Olmış iken mezra'-ı envā'-ı ezhār u semār
- 6 Cümle eşcār nebātāt cāme-i ḥadrā ile
Kadd ü kāmēt 'arz ider 'uşşāka her faşl-ı bahār
- 7 Bezm-gāh-ı ḥās-ı ins ü meclis-i aşḥāb-ı dil
Bī-ḥumār 'ıyş ideler yārān ile leyl ü nehār

17 M 27a; Ü 22a

Tāriḥ-i berā-yı kaşr-ı nakīb-i İzmir es-Seyd el-ḥāc Hātem
Efendi rahmetu'llāh Ü

2a nakḳāşi: nakḳāş Ü

5a çok mı: yok mı Ü ; diseler: dinselers Ü

6a nebātāt: nebādāt Ü; ḥadrā: hadr Ü

- 8 Bāni-i ғаşr ol mürüvvet ma‘deni sāhib-kerem
Zümre-i sādāta hālā zābıt-ı ‘āli-tebār
- 9 Ya‘ni el-hāc-ı Muḥammed Ḥātem-i ṭayy-i zemān
Herkese ḥaddince dā‘im itmede vārın nişār
- 10 Bir du‘ā ile Selāmī sāde tārīhin didi
Zevk ile eyyāmın imrār eyleye perverd-gār

(1202)

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Tāriḫ-i vefāt-ı şeyḫ Aḥmed ez-ḥāndān-ı Menemen

- 1 Feridü'l-ʿaṣr fāzıl ḥācı Şeyḫ Aḥmed efendi kim
Deni çarḫ o kân-ı cûdı kıldı ḥalkdan iḥfâ
- 2 Der-i vālâsı olmışdı melâz u melce-i miskîn
Ser-i ḥānı idi her bir faḳîr ü reh-güzâre cā
- 3 Vefâtın pister-i ḡurbetde taḳdîr eyleyüp evvel
"Fe-kad mâte şehîd en menzilin ḥaḳ eyledi iʿtâ"
- 4 O ʿālî menḳabet pür-reʿfetün bâd-ı fenâ āḫir
Bu fânus-ı cihānda şem-i ʿömrin eyledi iṭfâ
- 5 Ḡurūr-ı ʿizz ü cāḥ olma ḡuşād-ı dest-i dergāḥ ol
Nazar kıll çeşmüm ʿibretle ḳubūr-ı cümle-i mevtâ
- 6 Güzer-gehde tırup der-yüze eyler fâtiḫâ-ḥāndan
Kef-i dest-i temennâ vü kıyâmda her ḥacer ḡüyâ
- 7 sırr-ı tafsîrîn
Ḳubūr ehli ider maʿnen başîret ehline îmâ²¹

18 M 27b; Ü 22a

3b menzilin: menzilün Ü; iṭfâ: iʿtâ Ü

5a u: -Ü

5b ḳubūr-ı cümle: ḳubûra cümleten Ü

6b temennâ vü: temennâdur Ü

7a Arapça ifade var

7b maʿnen: maʿnâ Ü

- 8 Oķu bir fātīha iħlās ile ħayr du‘ā eyle
 Ĥudā pūr-nūr ide ķabrin meķānın cennet-i‘ulyā
- 9 Selāmī hātīf-i gaybi didi menķuķ ile tārīķ
 Ķuşūr-ı bāĝ-ı firdevsi añā me‘vā ide mevlā

(1202)

8a oķu: oķı Ū

9b ķuşūr:ħuzūr Ğ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tāriḥ-i çeşme der reh-güzār-ı Menemen

- 1 Cünd-i ḥayrū'l-ḥalef-i zū'l-cūd-ı'āli-menḳabet
Sā'i-i ḥayr ü sūtūde-ṭab'-ı Maḥmudu'l-fi'āl
- 2 Āb-ı cūdın fi'sebili'llāh icrā eyleyüp
Efdalu'l-a'māl sakiyyü'l-māya kıldı imtişāl
- 3 Rūḥ-ı pāk-i vālidin ḥaḳḳa ki iḥyā eyledi
Dergehinde eyleye maḳbūl-i 'izzet zū'l-celāl
- 4 Bir elinde ṭās ile menḳuṭa dir tāriḥini
'Ayn-ı şeyḫ Ahmedden iç rūḥı için sāfi' zülāl

(1203)

19 M 28a; Ü 22b -i

- M

4a menḳuṭa : menḳuṭ Ü

4b şeyḫ : -M

feilātün feilātün feilātün feilün

Tāriḫ-i fevt-i 'Atike Bacı

- 1 'Atike kadın idüp dār-ı fenādan pervāz
Murg-ı rūhına mekân oldu riyāz-ı gülşen
- 2 Eyledi seyl-i fenā ḥāne-i 'ömrini ḥarāb
Eşk-rîzân-ı belā oldu yine çarḫ-ı kühen
- 3 Zünbünü 'afv ide mevlā ide gark-ı rahmet
Açıla kabrine firdevs-i 'alādan revzen
- 4 Okı bir fātiha iḥlāş ile gel tāriḫin
'Atike kadına bāri ide 'adni mesken

(1203)

Müfteilün fâilün müfteilün fâilün

Veled-i ma'nevîmiz rahmet-karîni Muhammed Emîn
Efendî'nün fevtine târihdür

- 1 Ğarķ-ı yemm-i rahmet-i bâri Muhammed Emîn
Rûh-veş oldı nihân âh o nûr-ı cesîm
- 2 Kıydı bu tâze-nihâl-i gül-i neşkûfteye
Gülşen-i 'ömrin ħarâb eyledi çarķ-ı leîm
- 3 Feyz-i ħudâdad olup zâtına ħüsn-i edâ
Mevhibe-i ħâş idi hilm ile tab'-ı selîm
- 4 Cevher-i eşk-rîz olup gel okı târiĥini
Bâĝ-ı na'imde muķîm eyleye rabû'r-rahîm

(1204)

21. M 28a; Ü 22b
2b çarķ: bu çarķ M
3b hilm: 'ilm Ü

Müfteilün fāilün müfteilün fāilün

Ahıbbadan bir zāt-ı şerīfün fevtine tārīhdür

- 1 Seyyīd-i 'Alī ırcı-i emrine münkad olup
Da'vet-i bezm-i haka cān ile oldu mūcīb
- 2 Seng-i kazā itdi fānus-ı hayātın şikest
Bād-ı ecel şu'le-i 'ömrine oldı muşīb
- 3 Zünbünü 'afv eyleyüp eyleye rahmet-ilāh
Ola maqāmı civān-ı sulehaya karīb
- 4 Eşk-i du-çeşmüm ile yazdı kalem tārīhin
Rabb-ı rahīm eyleye gülşen-i 'adni naşīb

(1204)

22 M 28a; Ü 22b
3b civān: civār Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tāriḫ-i sālīki āvāze-i ‘adl ü dād ü sa‘id ü şehīd
 Merḥūm cennet-mekān şulṭān Selīm Ḥān be-gūş-ı
 āfāk resīde būd ki gofte şod.

- 1 Ye’sle her ke’s-i dīde leb-be-leb-i ḥūn-āb idi
 Nusret-i ümmīd ile her re’s-i me’ye her sāl u şehir
- 2 Ḥātır-ı me’yūs-ı halka ki gelürdi kim ‘aceb
 Bu şurūr-ı leyle bir gün ola mey-i şubḥ-ı ḥayr
- 3 Bu tahayyürdeyken ‘ālem nā-gehān dehr-i denī
 Kıldı erbāb-ı gama iḥsān-ı şādisin nezīr
- 4 Ḥazret-i şulṭān Selīm Ḥān kim cihāna şāh ola
 Rūzuñuz ‘ıyd oldı her bir leyliñüz ‘ayn-ı kadīr
- 5 Her devirde gadr-i İslām eylemişken çarḫ-ı kec
 Nakş-ı ḥātem gibi döndi ‘aksine her bir emīr
- 6 Didiler ilhām ile bu nev-sāl tāriḫini
 Rağd ola İslāma yā rab düşmen-i dīne gadr

(1204)

23 M 28b ; Ü 23a

Tāriḫ-i sālīki āvāze-i ‘ad ü dād-ı sa‘id ü şehīd merḥūm
 cennet-mekān ḥazret-i şulṭān ḥān be-gūş-ı āfāk
 resīde budur ki gofte şod Ü

1b u: -M

3a tahayyürdeyken: ḥayrdayken M

4a şāh: şād ü

6a nev: -Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Şeyh-i tāk u hırkamız tārīk-i sülūkda hem-pīrimiz
kıdvetü's-sālikin eş-şeyh el-hāc Süleymān el-Hasani el-
Niyāzī hāzretlerinün tārīh mersiyesidür

- 1 Sāni-i hāce bozorg u kıdve-i erbāb-ı 'aşk
Şeyh el-hāc-ı Süleymān hāce-i āhir zemān
- 2 Vākıf-ı remz-i hüviyyet 'ārif-i 'ilm-i ledün
Kulzüm-i esrār-ı vahdet gevher-i 'irfān kân
- 3 Şöyle müstağrak idi deryā-yı nūr-ı vahdete
Anı fark itmezdi cem'ü'l-cem'den gayri kesân
- 4 Evc-i tecrīde cevād hem ol haqīkat mihrinün
'Aynına bir zerre gelmez idi cümle kün-fekân
- 5 Nice yıllar mesned-i irşād da oldu muķīm
Tā ki tekmīl-i sülūk ide gürūh-ı sālīkân
- 6 Sāki-i cāmı mey-i tevhīd-i muhi'd-dīn olup
Hep kanardı meşrebinden feyz alan dil-teşnegân
- 7 Baḡş-ı enfās eyler idi dem-be-dem 'isā-şıfat
Nuṭṭ-ı pākinden bulurdu mürde-diller tāze-cân
- 8 Kendüye yād-dāşt-i bezm-i 'ālem-i lāhut olup
Eyledi 'azm-i maḳām-ı ins-şıfat-ı kudsiyân

24 M 29b; Ü 23 b

Şeyh-i tāk u hırkamız tārīk-i sülūk hem-pīrimiz kıdvetü's-
sālikin eş-şeyh el-hāc Süleymān el-hasani el-Niyāzī
hāzretlerine tārīh mersiyesidür Ü

- 9 Ȧalvet-ender-encümenken göçdi mülk-i vahdete
 Bâz feşt itdi maķâm-ı ķurba ol demde hemân
- 10 Kârı olmışdı tarīķatda sefer-ender-vaţan
 Pâs-i enfâs ile âhir eyledi ţayy-i meķân
- 11 Cevher ile mülhem-i ğaybi didi târiķini
 Şeyh Süleymân Hüsni virdi hû diyüp cânâna cân

(1218)

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tāriḫ-i berā-yı cülūs-ı merḥūm şulṭān Muşṭafā ḫār
'aleyhi raḥmatü'r-rahīm

- 1 Şāh şulṭān Muşṭafā bin ḫāzret-i 'Abdü'l-hamid
Ḥaydārāsā oldı taḫt-ı āl-i 'Osmāna nişin
- 2 Ḥāver-i evc-i celādet mazḥar-ı zıll-ı ilāh
Toldı nūr-ı maḫdem ile zulmet-ābād-ı zemīn
- 3 Zūlm ile ṭolmuşdı 'ālem ḡayretu'llāh irişüp
Ḥamdüli'llāh zeyn olındı zīver-i 'ādī ile dīn
- 4 Göz yok isti'dādına bu taḫte istikāḱına
Ebr-i cūd-ı feyzine eyler melekler āferīn
- 5 Yūriye 'adli çerāḡāhında gurg u gusfend
Şīre āhū-yār olup devrinde ola kām-bīn
- 6 Elde var iken şeri'at ḫāteme ḫācib degül
Ḡayriye sen baḫş idersin mihri ey şāh-ı ḡuzīn
- 7 Sensin ol şulṭān-ı 'ālem tācdār u tācdād
Saña nisbet bendegānuñdur mülūk-i sā'irīn
- 8 Şāh-ı Īran ile Tūrānı vü efgānı heme
Gördüm 'ayn ile müşābih mīr-i mirāna hemīn

25 M 29b; Ü 24 a

4a çerāḡāhında: çerāḡāhınd Ü

7a efgānı: efgān ü

- 9 Kānda ol şāh-ı vezāret kānda ol dārāt haşem
Kānda ol āşāf-şiyem destūr-ı İskender kārīn
- 10 İftihār eyler mülūk-ı hind senūn 'arzuñ ile
Ya'ni kendin çün 'arūs eyler cevāhir ile zeyn
- 11 Halkā-i mengūş gūş-ı bendene lāyık hilāl
Āftāb olur yed-i cūdunda bir faşş-ı nigīn
- 12 Mesned-i şevketde dā'im 'izz ü naşr u yümn ile
Tāli'-i mes'uduñı hak ide āfetden emīn
- 13 Vire hak şehzāde-gān-ı nīk-baht ile sürūr
Düşmenūn rişk ü hasedle ola gam-gīn ü hazīn
- 14 Tercemān-ı 'ālem-i gaybdür zebānum şübhesiz
Hil'atūn "naşru'n-mina'llāh" efserūn "feth-i mübīn"
- 15 Bir du'ādur maqsadum ancak degül 'arz-ı hüner
Dā'iyānuñdan Selāmī'āciz ü kemter-kemīn
- 16 Bā hurūf-ı Cevheri yazsun kalem tārīhini
Muştafā hān oldu şāh-ı 'ālem ü iklīm-i dīn

(1222)

8a dārāt: dārāt u Ūt

9a 'arzuñ: 'arz Ū

10b faşş: fażz Ū

12b rişk ü: rişk-i Ū; ola: dahı Ū

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün
Tāriḫ-i digər

- 1 ‘Ālem-i ḡaybden sünūḫ itdi digər tāriḫ-i tām
Şāh-ı iklīm oldı sultān Muşţafā-yı çārumīn

(1222

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün
Tāriḫ-i āḫir

- 1 Cevher ile yaza levḥ üzre qalem tāriḫini
Pādşāh-ı heft-kişver oldı şultān Muştafā

(1222)

²⁷ M 30a; - Ü
Diger tāriḫ.Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Berā-yı cülūs-ı hümāyūn hazret-i şulṭān Maḥmud Ḥān
Ḥalleda'llāhu ḥilāfetehu ve ebede şaltanatehu

- 1 Şehinşāh-ı cihān Maḥmūd bin 'Abdu'l-hamīd han kim
'İbādu'llāha maḥz-ı luṭfdur ḥallāk u ma'būddan
- 2 Zālām-ı zulm ile'ālem şeb-i deycūra dönmüşdi
Tulū'itdi mişāl-i mihr-i enver burc-i mes'ūddan
- 3 Şu rütbe seyl-i bid'at rāh-i şer'ı idi kim mesdūd
Tamāmen ye's gelmişdi sedād-ı rāh-ı pedrūddan
- 4 Zaman-ı hazret-i Fārūkdan bu āna dek ḥālā
'Adālet mişl-i cevdet 'ad olurdı şey-i maḥşūddan
- 5 Bu 'ilm ü fazl u taḳvā şaltanat kim anda cem'oldı
Eger meḥdi disem şāhid gerekmez şey-i mevcūddan
- 6 Cihān çün kelle-i güm-kerde-i rā'ı idi gūyā
Bi-hamdu'llāh u meḥdi-i zemān būd oldı nā-būddan
- 7 Nice itmez salāṭin-i cihān dergāhına rū-māl
Olurken māye-i kesb-i teşerrüf cebhe fersūddan
- 8 O Yusūf-tal'at İskender-meniş hem-hulḳ-ı Maḥmūdı
Çü İbrāhim der-i pāş-ı keremdür kulzüm-i cūddan

28 M 30b, Ü 24b
Ḥalleda'llāhu ḥilāfetehu ve ebede saltanatehu -Ü
2b mihr: -Ü
7a cihān: zemān M

- 9 Cem ü cemşîd-i bed-kāra nice teşbîh idem hāşā
Aña mevrūs iken mülk-i hilāfet ibn-i Dāvūddan
- 10 Halilu'lāhveş eyler muẓaffer ḥazret-i Allāh
İder elbette aḥz-i intikām a'da-yı Nemrūddan
- 11 Şu'ūd itdikçe şayt-i 'adl ü dādı sū-yı eflāke
Çıka eşvāt-ı vāveylā fem-i bāgi-i merdūddan
- 12 Mü'eyyeddür min 'inda'llah mu'indür hep ricālu'llāh
Sülūk-ı ḥaḳda zāhirdür bu cidd ü sa'y-i mechūddan
- 13 Ola rāḥ-ı necīdūñ cism-i pāki dem-be-dem fā'iz
'Adū-yı dīni bedter ola kavm-i ḥazret-i hüddan
- 14 Be 'ömr-i sermed ol zıll u ḥaḳuñ mümted ola vakti
K'iderler istifāde ḥalk-ı rāḥat zıl-ı memdūddan
- 15 Olup zıll-ı hūmā-yı şevketinde biz dahı mesrūr
Sürür-ı şādi-i şeh-zādegānla sūr-ı mevlūddan
- 16 Du'ā-yı devletinde naḳd-i 'ömrüm şarfa va'd itdüm
Rücū'mümkin degül ehl-i vefāya 'ahd-i mev'ūddan
- 17 Vazife olalı da'vātı çün ta'yin-i evkātum
Gönül levḥimi kıldum şāf gayri naḳş-i maḳşūddan
- 18 Didüm gencine-i dilden Selāmī cevher-i tāriḥ
Cihān oldu ziyāver mihr-i 'adl-i şāh maḥmūddan (1223)

12b ḥaḳda: ḥaḳkına M; zāhirdür: zāhirde Ü
13ab: -Ü; 14ab: -Ü ; 15a: şevketinde: şevket Ü

17a da'vātı de: da'vāyı M; 18a Selāmī: -M .

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Berā-yı vezāret-i Ziyā Yusūf Paşa der-i Vak‘a-yı
şāniye

- 1 Ziyāü‘ddīn-i sadr-i a‘zam u serdar-ı ekrem kim
Olupdı seyf-i nuşret ile mısra fātiḥ-i şāni
- 2 O Yūsuf-ṭal‘atūñ lezzet alanlar ḳand-i cūdından
Çü Ya‘ḳūb oldılar teşrīfinūñ cümle nigeḥbānı
- 3 Sehā vü ma‘dalet-şān-ı vezāret zātına maḥşūş
Ki olmış yāveri ḥızr u refīḳi ‘avn-ı rabbānī
- 4 Ḥuşūşā ‘ilm ü fa‘zl ü fen-i naẓm u negr-i inşāda
Aña şā-bāş ider dehrūñ ḳamu ehl-i sühendānı
- 5 Ziyālandı yine ‘ayn-ı vezāret nūr-ı ‘adlinden
Şeb-i deycūr-ı ḡamda eylesün ‘ālem çerāḡ anı
- 6 Zihī şulṭān Maḥmūd ḥān cem-i kişver sikender fer
Bu re‘y-i şā‘ib oldı ḳalbine ilhām-ı rabbānī
- 7 Bi hamdi‘llāh edā oldı emānet ehline ḥaḳḳa
Nizām-ı devlete buldu bu‘ālī re‘y-i zīşānı
- 8 Du‘ā-yı devletine şarf-ı maḳdūr eylesün ‘ālem
Ki böyle şāh-ı şāḥib ‘adli ḳıldı ḥaḳḳa erzānı
- 9 Ḥudā ‘ömr-i ebed rūzi ḳıla bā‘izzet ü nuşret
Ola a‘dāları cümle muṭi‘-i emr ü fermānı

- 10 Nice şehzādegān-i nīk-baht ile olup mesrūr
Zemān-ı şevketinde idelüm hep sūr-ı şultānı
- 11 Selāmī çıkdı bī-fikr ü te'emmül bī-naht-i tārīh
‘Azīz-i mışra virdiler yine mühr-i Süleymānı

(1224)

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâ ilün

Tarih-i berâ-yı şehzâde-i cevân-baht hazret-i sultân
Murâd bin Sultân Maḥmūd ḥân

- 1 Cenâb-ı hazret-i sultân Maḥmūd ḥân-ı ‘âdil kim
Cihân döndi hemân ‘aşr-ı Süleymân ibn-i Dâvûda
- 2 Bi hamdi’llâh cülûsından berû bâ-luṭf-ı yezdânı
Olup zıll-ı hümâ-yı ref’etinde ‘âlem âsûde
- 3 Gezend irmez iken bâd-ı şabâdan zülf-i dil-dâre
Ne kadar eyleye maḥlûma zâlim gadri bî-hûde
- 4 Bu demde öldürür muḥyi-i dîn ü mehdî-i devrân
‘Ayândur bu sözümler erbâb-ı keşf ü ehl-i meşhûda
- 5 Zamânında eger oldıysa rüşvet-ḥâr olan maḥzûn
Bakılmaz öyle mel’ûn-ı ebed-maṭrûd u merdûda
- 6 Olan râzı-i ḥaḳ memnûn-ı hürrem hükm-i ‘adlünden
Re‘âya cümle yüz yirde du‘âda cebhe fersûde
- 7 İde bu gerdeş-i devrânı dâ’ir ḥaḳ murâdınca
Döne a‘dâsı seyf-i ḳahr ile aşḥâb-ı aḥdûda
- 8 Hudâ taḥtında ‘izz ü naşr ile ‘ömrin füzûn itsün
Nice şehzâdegân ile irüp envâ-ı maḳşûda

- 9 Selîl-i pâkini peyveste kılsun hazret-i Allâh
Müsel sel tâc-ı şevketle irince yevm-i mev'ûda
- 10 Hudâdan bir murâdımız var idi anı da virdi
İrişdirdi bizi bir yılda Allâh iki mevlûda
- 11 Müyesser ola 'ömr-i sermed ile taht-ı 'Osmânî
Vücûd-ı pâki de olsun emânet rabb-i mevdûda
- 12 Egerçi şâ'riyet ehl-i hakka 'ayb u 'âr oldı
Çü gāvûn levş-i kezb ile zebânın ide âlûda
- 13 Meger tevhîd-i hak na't-ı Muhammed ola mazmûnı
Ya medh-i zıll-ı hak sultân-ı 'âdil hulk-ı mahmûda
- 14 Didüm ey hâme sen şıdık ile vâkı' hâli takdîm it
Du'â resminde dervişâne şâh-ı baht-ı meslûda
- 15 Devâm-ı 'ömr-i şâhiye niyâz dest-ber-âverde
Tazarru'da iken vakt-i seher dergâh-ı ma'bûda
- 16 Selâmî mülhim-i gaybi didi bir bî-nukat târih
Murâd üzre murâdın virdi kâdir şâh-ı Mahmûda

(1226)

9b mev'ûda: mer'ûda Ü

12b gāvûn: gadûn Ü

15b seher dergâh: seherde gâh Ü

16a nukat: nokta Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Ciger köşem kerîmem Hâdice mollaya mersiyedür

- 1 Gözüm nûrî ciger köşem idüp tîr-i ecel âmâc
Elif kaddüm yine eyvâh döndürdi felek kavse
- 2 İder bād-ı fenâ gül-berk-i ruhsârın hazân-âhîr
Eger gülzâr-ı 'ömrün hâşılı bir gülbün-i nevse
- 3 İnanma hande-rû-yı iltifât-ı mâder-i dehre
Seni giryân ider şimdi derâguş eyleyüp sevse
- 4 Vefâ ümmîdin itmek râst degüldür çarh-ı gerdündan
Olur mı râst-rû râh-ı vefâda aşlı kec-revse
- 5 Alup bir dānemi şad hırmen-i gam eyledi tahmîl
Nice tākāt gelür bār-ı gama mikdārda cevse
- 6 Hâzînim hicr-i evlād ile lâkin râziyum yâ rab
Egerçi rāz-ı maḥşer çārda ma'sûme-i pervese
- 7 Didüm rû-yı zemîne cevher-i eşküm tōküp târiḥ
Hâdicem mürḡ idi uçdı elemden şahḥn-ı firdevse

(1226)

³¹ M 31b; Ü 25a

Ciger köşem Hâdice mollaya mersiyedür M

1b döndürdi: döne virdi M; felek; haḡ M

4a vefâ: du'â Ü

7a tōküp: dōküp M

7b elemden; eleminden Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bāğ-ı 'ömrüm ḥaşıllı bir gönce-i neşküftemi'
Şarsar-ı merg eyledi evrāk-ı ruḥsārın ḥazān
- 2 Kurre-i 'aynüm ciger köşem alup virdi felek
Yirine hicr ile dāğ-ı sīne-i eşk hūn-feşān
- 3 Şūret-i māderde mārveşsin ey gaddāre sen
Niş-i merg itdün meger kim nūş-ı şīründe nihān
- 4 Tu'me-i ḥāk oldı nevrestüm henüz ma'sūm iken
Çārda ma'sūm ile haşr ide bāri müşte'ān
- 5 Ḥālidār-ı dāğ dārūmla didüm tāriḫini
Uçdı murgāsā Ḥadicem şahn-ı 'adne nā-gehān

(1226)

³² M 32a; Ü 25b
5a dāğdārūmla; vāğdārūmla Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Tāriḥ-i velādet-i ferzend-i dil-pesend in faḳīr
Muḥammed Bahaü'd-dīn ṭāla'allāhu'ömrehu

- 1 Mübārek sābi'-i şehr-i rebī'ü tāsī'-i āzer
Şeb-i şembe yek ü nīm-sā'at vaḳt-i ferāh-agīn
- 2 Tulū'itdi meh-i nev gibi 'aynum'ālem-i ḡaybden
Ki itmişdi ḡamel burcına taḥvīl āftāb ol hīn
- 3 Ḥudā-yı lem-yezel luṭfindan itdi bir veled iḥsān
Murākıbben ferāh-baḡş-ı cevāda bu dil-i ḡam-gīn
- 4 İlāhi menhec-i şer'-i resūl-i müctebā üzre
İde seccāde-i taḳvāda ecrā-yı sünen āyīn
- 5 Kemāl-i 'ilm ü 'irfān ile kıl tevfiḳiñi hādī
Ki nūr-ı zīver-i tevḥīd kılsun bāṭının tezyīn
- 6 Sülūk-ı naḳş-bend eserine pīr kıl ṭarīḳatde
Bula esrār-ı lāhūt ile hāl-i zümre-i 'ālīn
- 7 Şarāb-ı ma'rifetden nūş kılsun bezm-i vaḥdetde
Maḳām-ı rütbe-i irşād da kıl sāhibü't-temkīn
- 8 Du'ā-yı vālid olur müstecāb-ı dergeh-i 'izzet
Sürüşān-ı felek itsün du'āma şıdḳ ile āmīn
- 9 Mücevher vālidī seyyīd Selāmī didi tāriḥin
Muḥammedden raḥīk-i feyż-i nāb içsün Bahā'ūd-din

33 M 32a; Ü 25b

1a ü:-M

5a kemāl-i: kemāl ü Ü

7b irşād da: irşāddan Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

Tāriḥ-i velāyet-i şehzāde-i civān-baht sultān Bāyāzid
tāla'llāhu'ömrehu'

- 1 Şehin-şāh-ı cihān Maḥmūd ḥān-ı ma'delet-güster
Delīli şer'-i Ahmed yāveri rabü'l-mecid olsun
- 2 Mümidd-i feyz-i rūḥāniyet-i āl-i Muhammedle
Umūrında himem kārı Cüneyd ü Bāyezid olsun
- 3 Tecellī-i cemāl-i zāt-ı bī-çün ile Allāhuñ
Kabā-yı fer ü şevket egnine lebs-i cedid olsun
- 4 Esās-ı dini te'yid-i sinimmārı idüp muḥkem
Vücūdıyla binā-yı devleti rükn-i şedid olsun
- 5 O şir-i şavlet ü Ḥaydar-şifātuñ bīm-i ḳahrından
'Adüvsı lerziş-i endām ile çün berg-i bid olsun
- 6 'Aṭā-yı kuvvet-i ḳudsiyesiyle ḥazret-i ḥaḳḳuñ
Ḳamu şehirler der-i devlet- me'ābında 'abid olsun
- 7 O zıllu'llāh-ı Fārūḳu'ş-şiyem zıll-efken oldukça
Şeyātin-i muḥālif heybetinden nā-bedid olsun
- 8 Süleymān-ı zamāna zūr-bāzū-yı mecāz olmaz
Hemān Ye'cüc-ı'udvāne gāraḫ sedd-i sedid olsun
- 9 Ṭulū'itdükçe mäh-ı nev gibi şehzādeler dā'im
Zalām-ı ḡam gidüp nūr-ı meserretle bedid olsun

34 M 32b: Ü 26a

Velāyet-i şehzāde: velāyet-i ḥazret-i şehzāde Ü

2b himem: hem Ü

5b lerziş-i : lerziş ü Ü

- 10 Hıŝūŝā mevlīd-i ŝehzāde ŝultān Bāyezīd ile
ŝebimūz kadr olup her rūzımız ‘ıyd-ı sa‘id olsun
- 11 Ser-i devlet-niŝānı ola tāt-ı hulk-ı Maḥmūdi
Libās-ı ittikā-yı ceddi ḥān ‘Abdū’l-ḥamīd olsun
- 12 Dū ŝehzāde dū ŝeh-per-i hūmā-yı devlet olmiŝdur
Per ü bāl-ı ferīŝte gibi yā rab bir mezīd olsun
- 13 Biri tebŝīr-i feth-i Yeşrib eyler birisi Baṭṭa
Peyām-ı ḥayr-maḥdem sem‘-i İslāma resīd olsun
- 14 Tevāriḥ ‘arz iden ehl-i sūḥān-sencane ḥad yokdur
Gerek Ḥassān-ı ‘aşr olsun gerek dehre lebīd olsun
- 15 Fakīrāne teberrūk bu daḥi ehl-i ṭarīkatden
Selāmī dā‘i-i devlet zebānından ŝinīd olsun
- 16 İki mevlūd cem‘in fāl-ı ḥayr idüp didüm tārīḥ
İlāha cāmi‘-i devlet velāyet Bāyezīd olsun

(1227)

10a ile: ola Ŭ

12a hūmā-yı: hūmāyūn Ŭ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

Tārīḡ-i velāyet-i şehzāde şultān 'Abdu'l-ḡamīd

- 1 Kible-i şāhān u şultān-ı cihān Maḡmūd ḡān
Cāmi'-i dīne vücūdın kıldı ḡaḡ rūkn-i şedīd
- 2 Kuṡb-ı 'ālem ḡavṡ-i a'zam şāh-ı memdūḡu'ş-şiyem
Cem-ḡaşem mansūr-ilm-i şafder-i bāḡi-i 'anīd
- 3 Tāc-baḡşā-yı düvel ḡaḡān-ı mülk-i baḡr u ber
Fātiḡ-i rāh-ı Hicāz u dīn ü dünyāya kilīd
- 4 Lerze-teb bimi iken vehḡābi-yi ḡumā girift
Çünki bād-i sām-ı ḡaḡrı deşt-i 'urbānda vezīd
- 5 Ol Süleymān-ı zemān kim ḡaşmet ü iclālını
Görse İskender olurdu ḡayretinden leb geizīd
- 6 Zūhd ü ṡaḡvā 'ilm-i fetvā ḡüsn-i ḡaṡṡ-ı cān-fezā
Her kemālat-ı 'ulūm u fende ḡılmış ḡaḡ vaḡīd
- 7 Tā zamān-ı ḡazret-i Dāvūddan bu 'aşra dek
Cem'-i dīn ü devlet itmiş var mı bir şāh-ı ferīd
- 8 Zūhd ü ṡaḡvā ile ger mālīk olaydı devlete
Belki böyle cem'-i ezdād idemezdi Bāyezīd
- 9 Kaşr-ı devlet az ḡalmışdı ḡarāba yüz ṡuta
Luṡf-ı ḡaḡla kıldı tedbīr-i sinimmārı cedīd
- 10 Bu nizām-ı devleti bu re'y-i rūşd ü dānişi
Bilse cem'-in i'tirāf eylerdi Hārūn-ı reşīd

- 11 İnkiyād-ı şer‘ ile hoşnūd idüp peygamberi
Hürmetine cürmümüz ‘afv eyledi rabbü’l-mecīd
- 12 Rūh-ı pāk-i seyyidü’l-kevneyn kim hoşnūd ola
Şimdiden soñra nice olur meserretler bedīd
- 13 ‘Ukde vü eşkāl kalmaz ‘avn-i haḡla feth olur
Çünkü miftāh-ı sa‘ādet destine oldu reşīd
- 14 Oldı bu tebşīr-i feth-i Yesrib ü Baḡha delīl
Yümn ü ḡayr-maḡdem-i şehzādeye peyk-i nüvīd
- 15 Her sene dü ‘ıyd ü yek mevlūd iderken mü‘minīn
Bu mübārek mähda gördük dü mevlūd u se ‘ıyd
- 16 Haḡ aña şehzādegān itdükçe iḡsān u ‘aṡā
Biz du‘ālar idelüm yā rabbenā hel min mezīd
- 17 Haḡḡ te‘ālā ‘ömrin efzün eyleyüp sıhhat ile
‘İllet-i rūḡāni vü cismāniden kılsun ba‘īd
- 18 Mülhem oldı bir mücevher beyt ile tārīḡine
Devletinde bu Selāmi dāḡı-i kemter ‘abīd
- 19 Neyyir-āsā evc-i şulb-ı şāh Maḡmūd ḡāndan
Meḡd-i dünyāyı münevver eyledi ‘Abdü’l-ḡamīd

Gazeliyât

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

Yâ feyyâz ibtidâ-yı ilâhiyat der hurûf-ı elif

Bismillahirrahmanirrahim

- 1 Yâ 'alîm ü yâ 'azîm ü yâ rahîm ü zü'l'âta
Nâm-ı pākūn ile bu divâna itdüm ibtidâ
- 2 Vaşf-ı vâşıfıdan mu'arra zât-ı bî-çün aşkına
Nûr-ı evşâf-ı şıfâtuñ ile bulsun müntehâ
- 3 Zikr ü tevhidüñle dâ'im tıfl-ı dil güyâ olup
Lezzet-i şehd-i füyûzâtuñ virür ruha gıdâ
- 4 Çün "fe ahbebdü" olupdur mebd-e-i halk-ı cihân
İntihâda nûr-ı aşkuñ ile yâ rab reh-nümâ
- 5 Lağv-ı ızhâr-ı eniyetden idüp nazmum emîn
Ma'nâ-ı tevhid ola bâ na't-ı pāk-i Muştafâ
- 6 Çün kalem ile zebânum tercümân-ı vâridât
Her sözüm enfâs-ı kudsiden vire bûy-ı şafâ
- 7 Çün dürûğ-âmiz ü fitne-hîzden mahfûz kıl
Ey kılân nâmıyle kâr-ı mebd-e'e hayr intihâ
- 8 Kendi cûd u 'avn u ihsânuñla vir hüsn-i hıtâm
Luţfuñı eyler tevessül bu Selâmî-i gedâ

1 M 34b; Ü 26b

1b bu: bir M

2a bî-çün: içün Ü

3b füyûzâtuñ: füyûzâtuñla Ü

7b Mebd-e'e: mebdeye: M

8b eyler: ile Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā'alīm ü yā rahīm ü yā 'azīm ü zü'l-ʿatā
İsm-i pākūñ ile bu divāna itdüm ibtidā
- 2 Cümle noķşāndan munezzeh zāt-ı pākūñ hürmeti
Kendi evşāf-ı şıfātuñ ile itdir intihā
- 3 Zıkr-i tevḥidūñ ile dā'im dilüm güyā olup
'Aşk-ı şevk-i lezzetūñle bula cān u dil-şafā
- 4 Lağv-ı hicv-i güft-gūdan nazmumu eyle emīn
Mūcib-i tevḥīd ola yā na't-ı pāk-i Muştafā
- 5 Kendi 'avn-ı luṭfuñ ile eyle ümmetin naşīb
Bu Selāmī fehm ider noķsānın ey bārı ḥudā

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā ilāhi virdigün envā'-ı ni'metdür baña
Dilde ĩmān cānda rāhat tende şih̄hatdür baña
- 2 Rāzıyım her hāl ile va'llāhi zu'l-fazlü'l-'azīm
Böyle ihsān ile 'işyānum hacāletdür baña
- 3 Mübtelā-yı zenb-i işbāt-ı vücūd olmış iken
Her ne işlersem huzūrunda kabāhātdür baña
- 4 Müjde-i "lā-tenkātū" dan oldı dil ümmīd-vār
Gam yemem lā-ye'sivā bürhān-ı hüccetdür baña
- 5 İsm-i rahmān sırrını bildi Selāmī şübhesiz
'Afvuña nisbetle cürmüm belki rahmetdür baña

3 M 34b; Ü 27a

4a "lā-tenkātū" den: "lā-tenkātu" da Ü

5b belki: bilki M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā ilāhı virdigün envā'-ı ni'metdür baña
Dilde îman cānda rāhat tende şıhhatdür baña
- 2 Rāzıyım in'āmuña va'llāhi zu'l-fazlü'l-'azîm
Bunca in'āmuñla 'işyānum hacāletdür baña
- 3 Şehvetüm sevdāsına düşdüm hevā-yı tafşıl
Her 'ibādet didigüm maḥz'-ı kabāhātdür baña
- 4 'Asiyüm yā rab velî maḥlūka in'āmuñ 'amîm
Āyet-i "lā-tenkaṭū" bürhān-ı hüccetdür baña
- 5 Luṭfuña müstagraḫ olmışdur Selāmi-i zelîl
'Afviña nisbetle cürmüm belki rahmetdür baña

Faillātün fāillātün fāillātün fāilün

- 1 Yā resūl el-ḥaḫḫ maḥbūb-ı cenāb-ı kibriyā
Aḥmed ü Maḥmūd Ebu'l-Ḳāsım Muḥammed Muṣṭafā
- 2 Taḥt-ı levlāk üzre tāc-ı faḥr-ı ersel-nāk ile
Ḥātem-i ḥatm-i nübüvvet mülk-i dīne pād-şā
- 3 Na't-ı pākūñ zikridür cümle ḥurūfāt-ı resūl
Remz ile Tāhā vü yāsīn kāf u şad u Kāfhā
- 4 Ebrivānuñ medd-i bismi'llāhi rahmani rahīm
Nūr-ı 'aynuñ sünbülün ve'l-leyl ü verdün ve'd-duhā
- 5 Kaşların miḥrāb u vechün kıble-i ehl-i niyāz
Mescīd-i beytü'l-ḥaremdür kūyuñ ey ḥayru'l-verā
- 6 Ārzū-yı ka'be-i vaşluñ iden 'aşıklarun
Merve ḥaḫḫı ide dā'im sa'y idüp kesb-i şafā
- 7 Bu Selāmī derd-mendün iddi'ā-yı 'aşḫ ider
Yā resūla'llāh anı şād eyle vakt-i müdde'ā

5 M35a; Ü 27a; i 19a

1b ü: -İ

2a tāc-ı faḥr: faḥr-ı tāc İ

3a: "Na't-ı pākūñ zikr ider āyāt-ı Kur'ān-ı Mübīn" İ

3a resūl: sūr M

3b Remz ile: sūre-i İ

4a medd-i: satr-ı İ

4b nūr: nūn İ

5a u: -İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Nedīm-i ḥaḳḳ ḥatīb-i minber-i ḳavseyn-i ev-ednā
İmām-ı enbiyā vü ḳible-i dünyā vü māfiḥā
- 2 Mukahḥal ed‘acu’l-‘ayneyn māzāga’l-başar çeşmün
Aña taḥşiş ḳılmış rū‘yet-i didārını mevlā
- 3 Cemālünden alur āyine-i şems ü ḳamer pertev
Şaçun ve’l-leyl vechün āyet-i ve’ş-şems ü ve’d-duhā
- 4 Muḥarrer kilḳ-i ḳudretle elem neşrāh leke şadrun
Dilündür kenz-i rabbāni zebānuñ sırr-ı mā-evḥā
- 5 Döşenmiş zīr-i pāye çarḥ-ı köhne buriyak oldı
Ḳudüm-i pākün ile‘arşa virdün pāye-i ‘ulyā
- 6 Ararlar yerde gökde āsitān-ı devletün ḥālā
Alaldan lezzet-i feyz-i ḥayātuñ Hızır ile‘isā
- 7 Yetīmündür meded geldi Selāmī sā’il-i müznib
Ḳapuñdan nehr ü ḳahr itme amān ey şāh-ı erselnā

⁶ M 35b; Ü 27a
5a oldı: oldum Ü
6b hayātuñ: hayālün Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Şāh-ı iklīm-i risāletdür Muḥammed Muşṭafā
Cā-nişīn-i mülk-i vaḥdetdür Muḥammed Muşṭafā
- 2 Aḥmed ü Maḥmūd ü maḥbūb-ı cenāb-ı kibriyā
Maḥrem-i sırr-ı hüviyyetdür Muḥammed Muşṭafā
- 3 Bāb-ı luṭfı sā'ilidür evvelīn ü āḥirīn
Mültecā-yı ehl-i ḥācetdür Muḥammed Muşṭafā
- 4 Zülmet-i küfri giderdi'āleme virdi ziyā
Şems-i tevfiḳ-i hidāyetdür Muḥammed Muşṭafā
- 5 Bu Selāmī rū-siyeh bir müznib-i bed-kār ise
Münci-i hevl-i kıyāmetdür Muḥammed Muşṭafā

⁷ M 35b; Ü 27a
5a bir: bu M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Taht-ı şultān-ı nübüvvedür Muḥammed Muştafā
Kişver-i şāh-ı risāletdür Muḥammed Muştafā
- 2 Aḥmed-i Maḥmūd-ı maḥbūb-ı cenāb-ı kibriyā
Maḥrem-i sırr-ı hüviyyetdür Muḥammed Muştafā
- 3 Bāb-ı luṭfı sā'ilidür evvelīn ü āḥirīn
Mültecā-yı ehl-i ḥācetdür Muḥammed Muştafā
- 4 Zülmeti küfri giderdi dehre itdükde zuhūr
Şems-i tevḫīk-i hidāyetdür Muḥammed Muştafā
- 5 Ey Selāmī āsitānı devletinde sā'il ol
Muṭṭi-i dūrri şefā'atdür Muḥammed Muştafā

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kanda baķsam görinen ey dost cemālũndür baña
Hem-demüm serrā vü darrā da hayālũndür baña
- 2 Sa‘d u nahsi bilmezem bu encüm ü seyyāreden
Zevķ u ğam dilde cemālũnle celālũndür baña
- 3 Vaħdetũñ sırrın tıyaldan ğaynın ‘ayn itdi gönül
Sümme vechu’llāh ile hüccet maķālũndür baña
- 4 Nūr-ı didāruñla naķş itse tenüm nār-ı tamu
Nehr-i cennetden gelür āb-ı zülālũndür baña
- 5 Cennet ü rıdvān hevāsından Selāmī çekdi dest
İki‘ālemden hemān maţlab visālũndür baña

⁹ M 36a; Ü 27b
3a vaħdetũñ: vaħdetin Ü
4a naķş: mess Ü
5b‘ālemden:‘ālemde Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Cānib-i ḥaḳdan gelen ey dil'ināyetdür saña
Cūd-ı iḥsānı kamu eltāf-ı ni'metdür saña
- 2 Her ne denlü cem'i māle sa'y idüp çeksen ta'ab
Hep gelen naḥnu ḳasemnadan o ḳışmetdür saña
- 3 'Āḳil isen cāh ile faḥr itse cāhil ḡam yeme
Mülk-i dilde'ilm ü'irfān özge devletdür saña
- 4 Keşret-i ārāyiş-i dünyāya maḡrūr olma kim
Şimdi 'izzet bildigün 'uḳbāda zilletdür saña
- 5 Ḥil'at-i şāhiye virme ḥırḳa-i şad-pāreñi
Ey Selāmī serde sikkeñ tāc-ı 'izzetdür saña

10 M 36a; Ü 27b; İ 19a

* Saña: baña Ü

2a ta'ab: emek İ

3a: "Ārif ol cāh ile cāhil faḥr iderse ḡam yime" İ

3b'ilm ü'irfān: dīn-i imām İ

4a: "Kenz-i la-yefni de şah ol ki fetahat tacını" İ

4b'uḳbāda: ferdāsı İ

5a: "Virme bin dünyā-yı dehre ḥırḳa-i şad-pāreñi" İ .

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ol̄sa taḳdīr-i ḥudā kār eylemez tedbīr ānā
Mümkin olmaz re'y-i 'aḳl u fikr ile taḡyīr ānā
- 2 Mihr-i iḳbāl ol̄sa zāhir ebr-i ḥumḳ olmaz ḥicāb
Sūd virmez şem'i rūşd ol̄sa şeb-i edbīr ānā
- 3 Bāb-ı kenz-i fi's-semā'i rızḳaküm meftūḥ iken
Nāfi'ü dāfi' degüldür sa'y ile taḳşīr ānā
- 4 Cevher-i zātı kimün fāsīd ola mişl-i raşās
Sāliḥ olmaz ibn-i Ḥayyān itse ṭarḥ iksīr ānā
- 5 Kim ki bilmez māni' ü muṭi ḥaḳīḳat kimdigin
Bende-i esbābdur itmez nuṭḳ-ı ḥāḳ te'sīr ānā
- 6 Sīne-i düşmen degül sindāndan eyler güzer
Var iken āh-ı seher lāzım degül şemşīr ānā
- 7 Hāk-i Eyyūbi ḳader ḳıldı Selāmiye muḳarr
Mıṣḳat-ı re's ol̄mış iken belde-i İzmīr ānā

¹¹ M 36a; Ü 27b

2b virmez: u bezm Ü; edbīr: o pīr Ü

3a kenz-i : künt-i Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Olsa taq̣dīr-i hūdā kār eylemez tedbīr ānā
Mümkin olmaz ʿaql ile tedbīr ile tağyīr ānā
- 2 Rū-nümā olduğda devlet ḥā'il olmaz kūh-ı kāfa
Vaqt-i edyār olsa tūrmaz bağlasān rencīr ānā
- 3 Kilk-i kudret yazmaya levḥ-i ḳadere devleti
Sūd-mend olmaz eger baḥş itseler iksīr ānā
- 4 Rāzı ol nahnu ḳasemnadan ḥaḳūn takṣīmine
Zerḳ-i maḳṣūmında birdür her gedā-yı mīr ānā
- 5 Kimki bilmez mānī'-i muṭi hūdādan olduğın
Ey Selāmī nazm-ı pākūn eylemez te'sīr ānā

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Geçmeyen hayvânlığını insana olmaz âşinā
Bilmeyen insan nedür sübhāna olmaz âşinā
- 2 Pîr önünde makber-i Kur'ânı ta'lim itmeyen
Hâfız olsa ma'nâ-i Kur'āna olmaz âşinā
- 3 Harf-i ebcedde olan esrār-ı mahfi neydüğün
Bilmeyenler mekteb-i 'irfāna olmaz âşinā
- 4 Görmeyen"inne tevellā sümme vechu'llāh" nedür
Beyte girse secde-i rahmāna olmaz âşinā
- 5 Ey Selāmî künt-i kenzün sırrını fehm itmeyen
Gönli içre kenzi bî-pâyāna olmaz âşinā

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey olan da'vā-yı mā u men ile haḡdan cūdā
Hem-çu ahvel iden isbāt-ı vüçüd-ı mā'adā
- 2 Nefsini bilen bilür nefsinde ma'düm oldığın
Haḡkı'ārifsen nedür bu da'vi-yı naḡn u inā
- 3 Ān yekī ḡablü'l-metīn der-dest şod der rāh-ı dīn
Ve ān diger ḡablü'l-mesed ber-best çün "tebbet yedā
- 4 Mabşarātdan ḡanḡı şeydür olmaya ef'āl-i haḡ
Yā nedür mesmū'ı ḡayr-i savt-i tesbīḡ-i ḡudā
- 5 Murḡ-ı haḡḡ-ḡudan su'āl itdüm niçün maşşūr-veş
İsm-i haḡdan mā'adā gelmez zebānuḡdan şadā
- 6 Goft bātıl ger be-ḡayr-i haḡ merā berdār konde
ḡayr-i haḡ çizī nedānem ki konem bā-ān nidā
- 7 Eyleyüp iden benüm dirsen eger imāna gel
Mutlaḡa haḡdur dir isen eyle nefy-i mā-sivā
- 8 "Mā eşābe şey'en min nefis sike" oldı āyine
Anda "ḡul külli min 'inda'llāh" olupdur rū-nümā
- 9 Oldı itlāḡ ile mülhaḡ rütbe-i "....."
Ey Selāmī her kim oldı ḡayd-ı hestīden rehā

¹⁴ M 36b; Ü 27b
8b zebānuḡda: zebānında. M
9a Farsça ibare var

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 O yārũñ zũlf-i zencĩrin çeker rüsvāsıyüz cānā
Perişān-‘aql ile sahrā gezer sevdāsıyüz cānā
- 2 Muḥabbet nārına büryān olup tennūr-ı ‘aşk içre
Ḳadīmī bağırı yanık ‘āşık-ı şeydāsıyüz cānā
- 3 N’ola hũn-āb-ı çeşm-i āmizeş la‘lin şarāb olsa
O cām-ı gül-femũñ mestāne-i şahbāsıyüz cānā
- 4 Per-i himmetle ṭayrān eyler iseñ lāne-i ḳudse
‘Aceb mi ḳāf-ı ‘aşḳuñ biz daḡı ‘anḳasıyüz cānā
- 5 Sezādur feyz-i luṭfından iderse behredür zīrā
Selāmīveş o şāhuñ bende-i ednāsıyüz cānā

¹⁵ M 36b; Ü 28a
2a büryān: püryān ü
4a per: pir Ü

Harfû'l-bâ

Mefûlû mefâilû mefâilû feilûn

- 1 Cāy eyle gönûl murgına gülzārıñı yā rab
Her şubḥ u mesā yād ide ezkarıñı yā rab
- 2 Ref'ide şeb-i keşreti şems-i ehādiyyet
Her zerrede zāhir görem envārıñı yā rab
- 3 Şakḳ eyle tecellinle ten-i Tūrını göster
Mūsā-yı dile ḥāl ile didārını yā rab
- 4 Deryā-yı ledünni idüp iḥsān u 'atā kıl
Ḳalbüm şadefinde dūr-i esrārıñı yā rab
- 5 Lāhūtı delīl ile Selāmī-i fakīre
Esmā vü sıfāt-ı fi'ille āsarıñı yā rab

¹⁶ M 36b; Ü 28a; İ 20a
 1a gülzārıñı: M, Ü'de ünlüler gösterilmiştir.
 1a cāy: beyt İ
 2a: "Ref' eyle ḥayālāt-ı ḥicābı nazārumdan" İ
 2a zāhir görem envārıñı: görem kudret-i esrārıñı" İ
 4b ḳalbüm: gönüm İ; esrārıñı; şehvārıñı İ
 5a Lāhūtı: Lāhūta Ü

Fāilātūn fāilātūn fāilātūn fāilūn

- 1 Yā resūl'allāh nola nūr olsa 'ayn-ı āf-tāb
Her seher ḥāk-i derūn kuḥl ile olur kām-yāb
- 2 İns ü cān cānın niçün 'aşqunda itmezler fedā
Bir benānundan felekde sīne çākdur māh-tāb
- 3 Her benānuñ āf-tāb-ı kevger idi gūyiyā
Ümmetān-ı teşnegānuñ nūş iderdi andan āb
- 4 Ḥāk-i ravzañ āsümāna da'vi-i faẓl eylese
Cism-i pākūn mes iderken istemez şāhid tūrāb
- 5 Nice medḥ eyler Selāmī sen şeh-i kevneyni kim
Na't-ı pākūn vaşf ider gökden inen yüz dört kitāb

¹⁷ M 37a; Ü 28a

1b kuḥl ile: külli ile Ü

3a āfitāb-ı: nāvidān-ı Ü

4b cism: çeşm. Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā resū'llāh senünçün itdi gökden āf-tāb
Nūr-ı mihr-i pāküne hürmetle oldı kām-yāb
- 2 İns-i can cümle cemādāt yerde īmān eyledi
Bir benānuñ gördi gökde ümmet oldı mäh-tāb
- 3 Her benānuñ nā-vedān-ı kevser idi güyyiā
Teşnegān-ı ümmetānuñ nūş iderdi andan āb
- 4 Hāk-i ravzān āsümāna da'vi-i fażl eylese
Fażlına işhād ider hūr u ferişte şeyh ü şāb
- 5 Nice medḥ eyler Selāmī sen şeh-i kevneyni kim
Na't-ı pākün vaşf ider gökden inen yüzdört kitāb

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā ilāhi vaşl-ı dil-dārı baña eyle naşīb
Haste-i hicrāna luţfuñdur senün ancak tabīb
- 2 Yārdan mehcūr iden cümle hicābı ‘illeti
Aradan ‘avnünla ref‘it ba‘dumı eyle karīb
- 3 Gül cemālinün hayāline seher bin zār ile
Murğ-ı gönlüm zikr idüp dir yā habīb yā habīb
- 4 H̱āb-ı rāhat terkin itdüm mihneti kıldum kabūl
Āh-ı zār oldu işüm her gice mişl-i ‘andelib
- 5 Sen mu‘ini dest-giri ol Selāmi kemterün
Baş açık yalın ayak düşdüm yola tenhā garīb

fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā ilāhi eyle tavf-ı kuý-ı maḥbūbuñ naşīb
Çünki kıldun müznib-i mecrūḥa dergāhun ṭabīb
- 2 ‘Ālem-i hisde diler kim ḥākine rū-māl ola
Her ne denlū olmış ise ‘ālem-i sırda ḫarīb
- 3 Gül cemālinüñ ḥayāline seher bin zār ile
Murg-ı gönlüm zikr idüp dir yā ḥabīb yā ḥabīb
- 4 Ḥ‘āb-ı rahat terkīn itdüm mihneti kıldum ḫabūl
Āh u vāveylā işüm her gice mişl-i ‘andelīb
- 5 Sen mu‘in ü dest-giri ol Selāmi ‘ācizüñ
Baş açık yalın ayak düşdi yola tenhā ḡarīb

²⁰ M 37a; Ü 28b
2a dile: dirle M.

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 'İzzet-i ma'na dilerseñ zıllı ile irtikāb
Hāke rū-māl olduğından secde olmuşdur sevāb
- 2 Pertev-i nūrı zemīne olduğu çün çehre sā
Eyledi evc-i felekde kesb-i rif'at āftāb
- 3 Būsegāh olmaksā maṭlab ehl-i hacāta eger
Zümre-i dervişün ol zīr-i kudūmına rikāb
- 4 İftihār itme yakīn oldum diyü hāl ehline
'Ayn-ı nūr olmaz muḳābil olsa hūrşide sehāb
- 5 Künt-i kenzün maḡzeninün fethine tevfiḳ gerek
Elde miftāh olmasā olmaz Selāmī feth-i bāb

²¹ M 37a; Ü 28b; İ 21a

1b: "Rū-māl hāk ile haḡdan olur kesb-i sevāb" İ

2a pertev-i : pertevi Ü

2a: "Pertev-i nūrı zemīne yüz sürüp zillet eyle" İ

3a "Ālet-i pūs olmak ise ehl-i hacāta ḡaraz" İ

4b "Ayn-ı nūr olmaz eger hūrşide rāst gelse sehāb" İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Şunmaduñ meclisde cām itdün beni cāña garīb
Şāh-ı gülde oldu güyā bülbul-i şeydā garīb
- 2 Na't-ı vaşluñ ile dā'im muğtenemdür çün ādūvv
Ben düşem şahrāya şimdi bī-nevā hayfā garīb
- 3 Gurbet elde 'aynıma mihr olsa gelmez zerreveş
Bu meşeldür olsa da bīnā olur a'mā garīb
- 4 Cām-ı zehrin şundi sāķī-i felek bir renk ile
Dest-i zāhidde gezer şimdi mey-i hamrā garīb
- 5 Ey Selāmī 'aksine devr eylesün çarh bir zemān
Sākin ol sen künc-i vahdetde tek ü tenhā garīb

²² M 37a; Ü 28b
3a gurbet: garīb Ü

fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kesr-i kalb-i 'ārife 'irfānın ızhārdur sebab
Raḥne-i şāh-ı draḥte nitekim bārdur sebab
- 2 Halk içinde Hāk diyen Mansūrveş berdār olur
Rif'at-i cūhhāle bāṭıl söz keç itvārdur sebab
- 3 Çiğneden erbāb-ı 'irfānı kemālidür yine
Pertevün pā-māline ḥāverde envārdur sebab
- 4 Yā dehen beste gerek yā sīneber āhen siper
Ta'ne-i seng-i 'aduya keşf-i esrārdur sebab
- 5 Baḥr-ı gāmda keşti-i cismi dem-ā-dem gezdiren
Neylesün serde hevā-yı 'aşk-ı dildārdur sebab
- 6 Eyleyüp 'azm-i seyāḥat itmege terk-i vaṭan
Mansīb-ı ümmid-i vaşl-ı dergeh-i yārdur sebab
- 7 Hākim-i mutlak Selāmi ḥazret-i Allāh iken
Hāk budur va'llāhi ne yār ü ne ağıyārdur sebab

²³ M 37a; Ü 28b
1a 'irfānın: 'irfānuñ Ü
6b yārdur: bārdur Ü.

Harfû't-tâ

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Öyle bir şulṭān-ı a'zamdur ki fahr-ı kâ'ināt
Anuñ içün halk olundı bu cemi'-i mümkināt
- 2 Ümmeti vü çâkeridür âsümân üzre melek
Rû-yı 'arzda nev'-i ins ü cin ü eşcâr ü nebât
- 3 Her nebâtı selsebil-i cennet idi gūyiyā
Dest-i pâkinden içerdi teşneler âb-ı hayât
- 4 Bir işâretle felekde mâhı itmişdi dü nīm
Var idi her parmağında nice dürlü mucizāt
- 5 Ey Selāmī hürmetine 'afv ider mevlā anuñ
Ümmetinün her birinde olsa nice seyyi'ât

²⁴ M 37b. Ü 29a; İ 21a

1b halk olındı: yaradıldı İ

2a Ümmeti vü: Ümmetidür İ

2b nev'-i: -M; ü: -Ü

4a mâhı itmişdi: mâh eylerdi İ

4b her: bir İ; parmağında: barmağında M

4b dürlü: dolu M; bu reng İ

5a mevlā anuñ: mevlānuñ Ü

Müfteilün fāilün müfteilün fāilün

- 1 Hūzn ile nālān olup çağırırım dost dost
Derd ile giryān olup çağırırım dost dost
- 2 ‘Aşk ile rüsvā garīb itdi beni çün ol ḥabīb
Vuşlat olinca naşib çağırırım dost dost
- 3 Cismümi berbād idüp zikrini evrād idüp
Zār ile feryād idüp çağırırım dost dost
- 4 Dīde de eşküm şarāb sīnede bağrum kebāb
Olsa vücūdum ḥarāb çağırırım dost dost
- 5 Oldı Selaṡīye kār her seḥer āh ile zār
Ol güle mişl-i hezār çağırırım dost dost

²⁵ M 38a; Ü 29a; İ 21b
2a çün: -Ü; ‘aşk ile: ‘aşkla İ
1a hūzn ile: hūznle İ
4a dīde de: dīde-i İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Sāki-i bāki meyin‘arz eyleyüp bezm-i elest”
Nūş idüp geldüm cihāne ‘āşık-ı hayrān-ı mest
- 2 Nūr-ı şem‘-i ‘aşkına yanmak içün pervāne veş
Bāl-i himmet eyledi fānūs-ı nāmı şikest
- 3 ‘Arşa-i kalbe muhabbet leşkeri kıldı hücūm
Darbet-i tīg-ı melāmet ceyş-i zühdi itdi pest
- 4 Eyledi tārāc u yağma kalmadı benden eser
Hāne-i kalbe şunup bin āl ile ol yār-ı dest
- 5 Kalmadı kendüden özge gayre isbāt-ı vücūd
Hamdülü’llāh ey Selāmī olmuşam Allāh perest

26 M 38a; Ü 29a; İ 21b

2ab: "Şem‘-i ‘aşka bāl-ı per açdumnişār-ı cān içün
Murğ-ı gönlüm eyledi fānūs-ı nāmı şikest" İ

3a kalbe: tende İ

3b pest: best Ü

4a Eyledi tārāc u yağma: var bu gam oldu İ

4b Hāne-i: Beyt-i İ

5a: "Sildi mir‘āt-ı dilümden hep hayāl-ı şurır" İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Şāki-i bezm-i ezelden oldılar rindān mest
Bende oldum nūş idüp ol bâdeden hayrān mest
- 2 Bī-hakīkatde bır amma ihtilāf-ı cām ile
Her biri olmakdadur bir renk ile el‘ān mest
- 3 Gerçi bī-cām idi amma rāh-ı pür-renk-i ezel
Bunda oldu nice keyfiyet ile elvān mest
- 4 Levn-i mālevn illenā esrārını izhār ider
Her ne var a‘lā vü esfel cümleten ekvān mest
- 5 Zülf-i Leylādan ider Mecnūnı gāhi telh-kām
Geh leb-i şīrīnden olmuş kühken nālān mest
- 6 Beyzā-i kalbe mürākıb kimi çün murğ-ı şütūr
Kimi hāy-ı hüy ile itmekdedür devrān mest
- 7 Ey Selāmī şevk-i zikr ile vücūd-ı‘āşıkı
Hemçü pervāne dem-ā-dem itmede sūzān mest

27 M 38b; Ü 29a

4b vü esfel cümleten: vü edsā cümlesi M

6a kalbe: kalb M

Failatün failatün failatün failün

- 1 Şaķī mestdür bāde mestdür meclis-i rindān mest
Bende oldum nūş idüp ol bādeden hayrān mest
- 2 Her birin bir hāle ķonmıř sākī-i bezm-i ezel
Kimisi nālān-ı āh eyler kimi hāndān mest
- 3 Kimini Mecnūn idüp Leylā diyü seyyāh ider
‘Aşķ-ı Şīrīn ile Ferhād ider giryān mest
- 4 Kimini sâ’il kimini şāh-ı ‘ādil eylemiş
Yoklasań dervīş mestdür Hüsrev-i hākān mest
- 5 Ey Selāmī neş’e-i zikr ile her dem ‘āşıkı
Hū diyü devrān ile itmekdedür alān mest

Ḥarfū' s-sā

Mefūlū mefāīlū mefāīlū feūlūn

- 1 Ey şāh-ı rūsūl iki cihān olmağa hādīs
Billāhi zuhūrūndur efendüm āna bā'is
- 2 Hūrşīd cemālūñle cihān oldu münevver
Maḥv oldu şeb-i zulmet-i şirk ile ḥabā'is
- 3 Bir nūr-ı eḥadsıñ ki güneş olmadı sāni
Nūh tāb getire gün yüzine māh ola sālis
- 4 Vākıf olamaz'akl ile Cibrīl de olsa
Esrār-ı'ulūmına meger kim ola vā'is
- 5 Şurīde olur vaşf-ı şerīfūñle Selāmī
Būlbūl gibi gül na'tūñı oldukça muhaddis

Mefülü mefâilü mefâilü feülün

- 1 Ey şāh-ı rūsūl iki cihān olmağa ḥādis
Billāh zuhūrūndur efendüm ānā bā'is
- 2 Teşrif-i şerifūñle cihān oldu münevver
Maḥv oldu kamu şirk-i zalāt ile ḥabā'is
- 3 Bir nūr-ı eḥadsın ki miṣal olamaz encüm
Şāni meh olur gün yüzine meh rūḥı sālīs
- 4 Şıdḳ ile cemālūñ dileyen'āşıkā her dem
Rehber ol olur kim ola esrārıñā vāris
- 5 Şūride olur na't-ı şerifūñle Selāmī
Hüsnūñ gülünün vaşfına oldukça muḥaddis

Mefûlû mefâilû mefâilû feûlûn

- 1 Gün içre eger ra'd ile iħrāk ola hādīs
Āhum şererīdūr benüm ol āteşe bā'is
- 2 Külhān mıdur 'aşk odına duzāh mı bu sīnem
Derk itmek içün oldu vukūf ehli mebāhīs
- 3 Hep hār belā vü mihnet ü derd olmada peydā
İrz-ı dile zer'itse ferāh toħmını hāris
- 4 Şol rütbe melāmet-zedeyüm 'aşk ile şimdi
Divānelügüm oldu kamu halka havādīs
- 5 Nakl itdi baña irs ile miras-ı muhabbet
Bu demde benüm derd ü belā mülkine vāris
- 6 Şīrīn ile Leylā ğamını çekmezem am mā
Mecnūn ile ferhāda benüm 'aşkda sālīs
- 7 Şahbā-yı muhabbet ile ser-mest-i elestüm
Zāhid degilüm mest-i mey-i ümm-i habā'is
- 8 Bir ders ki baña h'āce-i 'aşk virdi Selāmī
Anı ne müfessir okudur ya ne muħaddīs

31 M 38b; Ü 29b; İ 22b

2b mebāhīs: habā'is Ü

2b: "Bilmekde bunu oldu cihān Halk-ı mebāhīs" İ

3a vü: -Ü, -İ; ü: -M

3b: "Dil 'arzına nesr itse idi toħmını hāris" İ

5a baña: ezel İ

5b ü: -Ü; -İ

6b Mecnūn ile Ferhāda: Ferhād ile Mecnūna İ

7a şahbā: şahpa Ü; Muhabbet: Hāqīkat İ

8a: "Aşk h'ācesi bir ders baña virdiki Selāmī" İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Cā'iz olmaz bezm-i 'ārifde şeri'atden baḥis
Münkir-i gümrah ile sırr-ı tarīkatden baḥis
- 2 Bir ma'āni kim mu'arrā-yı hurūf u lafz ola
Nic olur aşḥāb-ı kāl ile ḥaḳīkatden baḥis
- 3 Sen tecelli-i cemāl-i yārdan baḥs eylesen
Zāhid eyler hūri vü ḡilmān-ı cennetden baḥis
- 4 Lāf uran her şīre-hār 'ārif mi sırr-ı Ḥaydara
Ekli rūbāhuñ şikemdür ḳavli hikmetden baḥis
- 5 Gerçi mir'āt-i ta'ayyünde nümāyān vech-i yār
Ey Selāmī olmaz a'māya o şūretden baḥis

32 M 39a; Ü 29b
 3b vü: -Ü
 4b şikemdür: şekdür Ü
 5a ta'ayyünde: na'tunda Ü

Mefûlû mefâilû mefâilû feûlûn

- 1 Yâr olmada nev-libs ile her-ânde-i hâdis
Hüsnün dağı her dilden olan halka muhaddis
- 2 ‘Uşşākına bin şûret ile oldu zuhurı
Üftâde-i vâdi-i kemân olmağa bā’is
- 3 belâ ke’s ü el-kā’is-i belâ hamr
Mâ ey sivâ şey-i mâ elçib-ı habâ’is
- 4 Der âyine cez yâr-ı nikeşt est hüveydâ
Der muhaddis-i a’yân çî bûd gayr ez muhaddis
- 5 Mef’ûl geh olur ma’ni-i fâ’il geh bir ‘aks
Mahfi ola nahfi k’ola bu bâbda mübâhis
- 6 Ferdiyet ile ya’ni iriş vahdet-i zâta
Gebr u şenûy gibi dime sâni vü sâlis
- 7 Ruhından alup feyzi hakikatde Selâmî
Tevhidde odır hazret-i şeyh-i ekbere vâris

³³ M 39a; Ü 30a
1a olmasa da: olmada Ü; nev: bu Ü
7ab: -M
3a metinde silik

Harfû'l-cîm

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Şāh-ı kevneyn eyledükde kâbe kavseyne 'urûc
Şevk ile yer yer çerāgān itdi her kevkeb burûc
- 2 Bir kademde mescîd-i 'akşâyı kıldı cāy-gāh
Enbiyā ervāhı istikbāline itdi hurûc
- 3 Ümmet-i müzniblerin haqdan temennî eyledi
Baħr-ı rahmetde kamu mahv oldu her hāşāk-ı şûc
- 4 Bir habîb-i muhteremdür ki vişāli 'ıydine
Olur İsmā'il veş 'āşıkları kurbān koç
- 5 Ey Selāmî her nebîden şānın a'lā eyleyen
Dîde-i cānı'amā gûş aşemmdür kalbi tûc

³⁴ M 39b; Ü 30a; İ 23a

1a şāh: şā Ü; kâbe: kâb Ü

1b yer yer: bir bir Ü

2a bir: yek İ

2b ervāhı: revvāhı Ü; ervāh İ

3b mahv: garkı; hāşāk-ı 'ışyān-ı İ

4a: "Bir resûl-i kibriyādür ki vişāl-i 'ıydına" İ

4b veş: gibi İ

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Tevekkül eyle Allāhı bu gavgā-yı şikemden gec
Kānā‘at kenzini bul derd ü dinār u diremden gec
- 2 Ne māzi zikrını eyle ne kıl müstakbelūn fikrin
Bu demde ādem isen dem bu demdür di bu gāmdan gec
- 3 Sülūk ehline besdür faḥr iderse faḥr u faḥriyle
Melāmet tācını ber-ser kılup bu cām-ı cemden gec
- 4 Vişāl-i yar ise maṭlab ṭarīḳ-i ‘aşka ol sālīk
Ko‘aḳl-ı felsefi-i ḳavl-i aşḫāb-ı hikemden gec
- 5 Selāmī hūş derdümle sefer-ender-vaṭan eyle
Ko kıl u ḳālī taḫşīl eyle ḫālī bīş ü kemden gec

35 M 39b; Ü 30a; İ 23b

1a gavgā-yı: endūda İ

1b ü: -Ü; -M; -İ; gec: -İ

2a kıl: çek İ; fikrin: bārin İ

2b: "Bu ḫāle şükru'llāh ile cāh cāh gāmdan gec" İ

3b: "Senūn dirsen dahı 'ünvān ko bu cām-ı cemden gec" İ

4a: "Ḥadīs-i pāk-i Aḫmedle sözün Ḳur'āna ṭatbīḳ it" İ

4b: "Ko evşāt olup 'aḳlī naḳle uy ḳavl-i hikemden gec" İ

5a: "Selāmī dāmen-i pīri dönüp 'aşka güzer eyle" İ

5b: ü: -İ; bīş: bīn İ

Mefāīlün feilātün mefāīlün feilün

- 1 Baña bu kevnde bir ğam-ğüsār bulunmadı hiç
Enīs ü hem-dem olur yār-i ğār bulunmadı hiç
- 2 Ne irdi kāle-i vaşlına dil ne kıldı ferāğ
Nukūd-ı cān ile bir kesb ü kār bulunmadı hiç
- 3 Bu çār-sū-yı mihende devā-yı derd idecek
Mizāc-ı 'āşıkā şāyān 'aķar bulunmadı hiç
- 4 Düşüp bu vādi-i hicrānda ķaldı dil tenhā
Tarīķ-i vuşlata bir reh-güzār bulunmadı hiç
- 5 Ne bildi cürmi nedür dil ne söyledi dil-dār
Recā niyāz idecek i'tizār bulunmadı hiç
- 6 Giyüp 'abāyı Selāmī bu bār-ı miñnet ile
Seyāhāt eyleyecek bir diyār bulunmadı hiç

³⁶ M 39b; Ü 30a; İ 23a

1a bir: -M

1b ü: -İ

2a dil ne: nedil Ü; kāle-i: emti'a-i İ; dil: el İ

2b kār: kārı Ü

3b: "Yok oldu cümle atıbbāda var bulunmadı hiç" İ

3b 'aķar: 'aķķār Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 'Āşık-ı mest eyle itmez ihtilāt ayık mizāc
Bāde engūr ile nā-mümkindür itmek imtizāc
- 2 Nakd-i nuṭkuñ sūfiyā sarf itme şāfī dillere
Sūk-ı ehl-i dilde fūls-i nā-sıra olmaz revāc
- 3 Yek dü nān içün bu dunāna niçün bu dest-būs
Kö bu hırs vārını beyhūde yere ey gözi aç
- 4 Kim ola a'mā bu gün yārın dahı a'mā olur
Hāk-i pāyuñ ehl-i 'aşkuñ tūtiyā it gözün aç
- 5 Bāde-i 'aşk ile ser-mest ol Selāmī 'ārif ol
Sīne-i mecrūha olmaz bādeden gayri 'ilāc

37 M 40a; Ü 30b

2a nuṭkuñ: luṭfuñ Ü

3b vārını: rārını Ü

4b hāk-i pāyuñ: hāk-i pāyın M

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

- 1 Ey derd ile efgān iden es-şabru miftāhü'l-ferec
Yā hūn-ı dil nālān iden es-şabru miftāhü'l-ferec
- 2 Vaḳti gelüp bir gün toĝar bu leyl-i ḥubladan puser
Bu zulmet-i ğamlar gider es-şabru miftāhü'l-ferec
- 3 Ya'kubını ḥandān ider Eyyübine dermān ider
Şabr it ḥudā iḥsān ider es-şabru miftāhü'l-ferec
- 4 Düşme ğam-ı ferdāya gel irmez yere uzatma el
Müşkillerün hep ola ḥall es-şabru miftāhü'l-ferec
- 5 Maḳsūduñı rabbü'l-enām i'tā ider cümle temām
Vird-i zebān eyle müdām es-şabru miftāhü'l-ferec
- 6 Vardur zevāle bir kemāl bedr olur elbette hilāl
Var mı şabāh olmaz leyāl es-şabru miftāhü'l-ferec
- 7 Her yesrūñ evvel'aşrı var her aşruñ iki yesri var
Her şeyde ḥaḳkuñ sırrı var es-şabru miftāhü'l-ferec
- 8 Naḥl-i ümīdūñden semer bir gün ele bī-ĝam girer
Gün toĝmadan neler toĝar es-şabru miftāhü'l-ferec

38 M 40a; Ü 30b

3a Ya'kubını: Ya'ni bunu Ü

4b Müşkillerün: müşkillerin Ü

5b vird-i zebān eyle: Vir zāyet-i zebānında Ü

8a ele: Ola Ü

- 9 Ḥalũñ diyüp herkeslere āb-ı rūḥıñ dökme yere[˘]
 Ḥācetlerũñ ḥaḫdan ire es-ṣabru miftāhũ'l-ferec
- 10 Olma Selāmī pāy-māl endũh ile rŭz-ı leyāl
 Eyle bu nuṭkı ḥasb-i ḥāl es-ṣabru miftāhũ'l-ferec

9a ruḥıñ: rŭyuñ Ü
 9b ḥācetlerũñ: ḥācetlerin Ü
 10a endũh ile: āh ile hem Ü

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

- 1 Derdi viren dermān ider es-şabru miftāhü'l-ferec
Şabr it hudā ihsān ider es-şabru miftāhü'l ferec
- 2 Vardur zevāle bir kemāl şubḥ olur encām-ı leyāl
Bedre irer mäh-ı hilāl es-şabru miftāhü'l-ferec
- 3 Her yesrūñ evvel 'aşrı var elbette 'asruñ yesri var
Her şeyde Ḥaḳḳuñ sırrı var es-şabru miftāhü'l-ferec
- 4 Naḥl-i ümîdüñden şemer bir gün ele bî-ğam girer
Gün toğmadan neler toğar es-şabru miftāhü'l-ferec
- 5 Hālūñ diyüp herkeslere āb-ı rūḥıñ dökme yere
Ḥācetlerün Ḥaḳdan ire es-şabru miftāhü'l-ferec
- 6 Olma Selāmi pāy-māl endūh ile rüz-ı leyāl
Eyle bu nuṭḳı ḥasb-i ḥāl es-şabru miftāhü'l-ferec

Ḥarfü'l-hā

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Seyf-i 'aşk-ı Ahmedi kim cānına kılsa silāh
Şāh-ı merdāndur ki ceyş-i nefesine bulur necāh
- 2 Ravza-i 'adn-i berīnin cāy iden 'uşşākınuñ
'Ālem-i gaybden gelür gūşına hayyā'l el-felāh
- 3 Ol riyāz-ı gülşenüñ bir bülbüli peyk-i celīl
Hāk-i rūb pāyına cārūp içün açmış cenāh
- 4 Kātib-i kudret hayāl-i nakşin eşk-i çeşm ile
Yazdı levh-i sīne-i 'uşşāka bā-kavl-i şihāb
- 5 Yā Selāmī şalli bi'l-'aşki li-ruhi'l-Muṣṭafā
Küll ü vaktin küll ü ānin bi'l kadu ve'r-revah

40 M 40a; Ü 30b; İ 24a

1a 'aşk-ı 'aşkı M

1b Şāh-ı merdāndur: Ol Süleymāndur İ; ceyş: -İ

2a 'uşşākınuñ: 'uşşāklarun İ

2b 'Ālem-i: hātif-i İ

3a peyk-i celīl: ü Hayyal..... İ

3b: "Şavt-ı qudsidür gelür 'uşşāk cāna inşirāh" İ

4a: "Na't-ı pākin kātib-i kudret-i midād-ı eşk ile" İ

Fāilātün failātün fā ilātün fāilün

- 1 Süy-1 dostdan bū virür 'uşşāka esdükçe riyāh
Murg-1 kudsidür peyām-1 yār içün açmış cenāh
- 2 Bülbul-i cāna gülinden müjdeler ihsān ider
Hār-1 hār-hār-1 firāk-1 yārdan eyler felāh
- 3 Hüd hüd-i şehir-i siyāba bûy-1 Veysdür ez-Yemen
İtmede enfās-1 rahmān ile cānı inşirāh
- 4 Künc-i gamda yan yakıl izhār-1 āh itme şakın
Görki şem'-i 'aşk ile sūzān olur tā-be-sabah
- 5 H'āb-1 gafletden Selāmī cānı bī-dār eyle kim
Süy-1 dostdan bū virür esdükçe 'uşşāka riyāh

⁴¹ M 40b; 31a; İ 24a

1a süy-1 dostdan: dost elinden İ

1b peyām: beyām Ü

2a cāna: cānān Ü

2b: "Hār-1 hicrān-1 figān-1 nāleden eyler felāh" İ

3ab: "Bir hakīm-i şun'-ı kudretdür ki her dem 'aşıkun" İ

"Cānına rāhat virür şandırdı eyler inşirāh" İ

3b rahman: rūhan ile Ü

4a: "Kāni ol bū-yı vişāl-i yāre ey dil zār itme" İ

4b 'aşk: hicr ile İ

5a H'āb-1 gafletden: Cān-1 rāhatdan İ; Cānı: Cān-1 İ

5b süy-1 dostdan: dost elinden İ

Mefülü fāilātü mefāilü fāilün

- 1 Zikrūñ ceyūş it baña yā rab mu‘in ruh
‘Avnuñla Mekke-i dil ola feth ile fütūh
- 2 Tūfān-ı zenb-i mā u menīden halās kıl
İtdün çünān ki gark-ı ābdan necāt-ı nūh
- 3 Çekdürme neş’e-i mey-i dünyā içün humār
Sāki-i lā-yezāliden ihsān kıl şabūh
- 4 Taqyīd-i mā-sivā ile hestīden it rehā
Āzādelükle bula süveydā-yı dil vuzūh
- 5 Yā rab Selāmī itdigi da‘vā-yı benlüge
Cān u gönülden itdi yine tövbe-i naşūh

42 M 40b; Ü 31a

2a zenb-i zenebi Ü; mā u: mā’i Ü

5a itdigi: bendegi Ü

5b u: -Ü

Mefûlû fâilâtü mefâilü fâilün

- 1 Zikrûñ ceyûşın it baña yā rab mu‘in rūḥ
‘Avnuñla burc-i nefis ola tā feth ile fütūḥ
- 2 Tufāñ-ı ma‘şiyetde koma zevrāk-ı teni
İtdün hemişe gark-ı ābdan necāt-ı nūḥ
- 3 Çekdürme cām-ı neş’e-i dünyā ḥumārını
Sāki-i lā-yezāliden ihsān kıl şabūḥ
- 4 Zindāñ-ı gāmda bend-i esīr itme yā ilāh
Āzādelükle bula süveydā-yı dil vuzūḥ
- 5 Yā rab Selāmī itdigi da‘vi-i benlüge
Cānı gönülden itdi yine tövbe-i naşūḥ

Harfũ'l-hā

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Her müridi kim ʔarīkatde ola münkād-ı şeyh
Cāhidu fi'llāhda yāver olur imdād-ı şeyh
- 2 Hācet olmaz çille vü seyr-i maḳāmāta eger
Cezbe-i rahmān ile olur ise irşād-ı şeyh
- 3 Haḳdan eyler istifāza sālīke olur müfīz
Ser yüzinden 'ayn-ı dād-ı feyz-i haḳdur dād-ı şeyh
- 4 Nüşā-i lā-raybe fihādan virüp ders-i şuhūd
İtdirür imān-ı bi'l-gaybī 'ayān üstād-ı şeyh
- 5 Ey Selāmī söylenen nām-ı fenā ile beḳā
Oldı ma'nāda hemīn i'dām ile icād-ı şeyh

⁴⁴ M 40b; Ü 31a
3b feyz-i; -M; ol: -Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kanğı sālīk kim ola ez cān u dil teslīm-i şeyḥ
Vācib olur baʿde taʿzīm-i ḥudā tekrīm-i şeyḥ
- 2 Ḥidmetinde olduñ ise şıdķ ile beste kemer
Çille-i çil sāleden yegdūr nigāh-ı nīm-i şeyḥ
- 3 Lezzet-i dünyā vü māfihādan eyler telḥ-kām
İrişürse cāna zevķ-i cezbe-i tesnīm-i şeyḥ
- 4 Ehl-i istiʿdād ider ḥāliyle ḥall-i müşkilāt
Ḥaşıllı bi-güft u güdur sālīke tefhīm-i şeyḥ
- 5 İhtiyāc-ı baḥş-ı kıl u kālden olur ḥalāş
Ey Selāmī her kime olsa eger taʿlīm-i şeyḥ

⁴⁵ M 41a; Ü 31a

2b sāleden: sālede Ü

4b güft u güdur: güft-güdur Ü

Ḥarfü'l-ḥā

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kanğı sālīk kım ola yek cānla mūmkād-ı şeyḥ
İzni mevlā ile eyler dādına imdād-ı şeyḥ
- 2 Lezzet-i dünyā vü 'ukbāda ferāmuş itdirir
Şerbet-i 'aşqdan virür cān-ı dimāğa dād-ı şeyḥ
- 3 Varlığı dāğın delüp şīrīn iline yol açar
Bir nefesde irdirür şirinine Ferhād-ı Şeyḥ
- 4 Leyli-i ma'nāya vāşıl eyleyüp dil-şād ider
Dehr içinde olsa bin Mecnūn gibi nā-şād
- 5 Vādi-i 'aşq içre kalmaz irişir maḫşūdına
Ey Selāmi her kimün olsa eger üstād-ı şeyḥ

Mefûlû mefâîlû mefâîlû feûlûn

- 1 'Âşık olup 'aşk âteşine it dili maṭbah
Pîrûn nefesinden aña ur zikr ile minfaḥ
- 2 Mizân-ı şeri'atle yûri cîsr-i sülûkî
Celb itmeye tâ kim seni emmâre-i duzaḥ
- 3 Ezkâr-ı burâk ile iriş 'adn-i vişâle
Her menzili geç berk gibi fersâḥ ü fersâḥ
- 4 Bâl u per-i 'aşk ile kılup rûhunu ṭayrân
Pâ-bend-i 'ikâl olmaya tâ 'âlem-i berzâḥ
- 5 Mir'ât-i cinândan göresin yârı Selâmî
Levh-i dilûne 'aşk-ı hudâ olsa müreşşah

⁴⁷ M 41a; Ü 31b; İ 24b

1a dili: dil Ü

2ab: "Feyz-i na'm-ı ḥaḳla vir rûha gıdâyı
Bâdi-i necât ola saña 'âlem-i berzâḥ" İ

2a cîsr: hayr Ü; yûri: giti; cîsr-i sülûkî: râh-ı şıraṭı İ

3a 'adn-i vişâle: bâğ-ı na'ime İ

3b: "Gec bir berk gibi var cümle mukâd nice fersâḥ" İ

4b pâ-bend-i: pâ-bende M; 5ab: -İ

5a yârı: yâr-ı İ

Ḥarfü'd-dāl

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kalmışım girdāb-ı nefis içre ilāhi kıl meded
Kıl meded ey pādişāhlar pādişāhı kıl meded
- 2 Bir dakika sâ'atüm fevt itmedüm 'ısyāndan
Hep haṭā ile geçirdüm sāl u māhi kıl meded
- 3 Hı'āb-ı gaflet perde çekdi görmedüm 'ısyānumı
Kılmadum insāf ile hiç bir gün āhı kıl meded
- 4 'Arşa-gāh-ı haşrde kālā-yı dest-āvīz-i cān
Seyyi'ātı defteri rūy-ı siyāhı kıl meded
- 5 Katre olmaz rahmetün deryāsına nisbet ile
Kūh-ı kāf olsa Selāmīnün günāhı kıl meded

⁴⁸ M 41a; Ü 31b
2b u: -Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Biz kuluz sen halık u yezdānsuñ yā rab meded
Biz günehkār ‘asi sen gufrānsuñ yā rab meded
- 2 Pister-i ‘isyānda dil-ḥaste yatur zār u zebūn
Dertlü diller derdine dermānsuñ yā rab meded
- 3 Zenb ile nā-çār kaldum çāre kıl bī-çāreye
‘Acizāna şāhib-i ihsānsuñ yā rab meded
- 4 Müjde-i lā tenkatu min raḥmetu’llah eyledūn
Raḥmeti bī-hadd u add raḥmānsuñ yā rab meded
- 5 Gāyri kim var iltica ide Selāmī derd-mend
Bī-şerīk ü bī-naẓīr sübhānsuñ yā rab meded

49 M 41b; Ü 31b; İ 25a

2a ‘isyānda dil-ḥaste yatur: ‘işyan içinde kalmışız İ

2a u: -Ü

2b dertlü: derdli M: ḥaste İ

3a zenb ile nā-çār kaldum: ma‘şiyet ile çāre-sāzum İ

3a çāreye: çārene İ

5ab: "Ğark-ı baḥr-ı nefis olup kaldı Selāmī kıl halāş

Dest-gīr-i zümre-i ‘işyānsun yā rab meded" İ

5a ide: dide Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey kelīm-i li-ma'allāh mahrem-i sırr-ı ehad
V'ey nedīm-i bezm-i hāsü'l-hās-ı Allāhü's-samed
- 2 Şüretā mişl-i beşersiñ gerçi toğduñ anadan
Fazluña nisbetle lakin küffen olmaz bir ehad
- 3 Zāhirā cismāni lāhūta'urūc itdün veli
Her demünde ma'nevī mi'racuña yok hadd u'add
- 4 Kible-i vechün görüp kavseyn ider dā'im rükū'
Sidre divān-ı şerifünden kıyāma çekdi kad
- 5 Vaşf-ı pākündür Selāmiye selāmet yā resül
Söylerüm haddümce na'tuñ hāk olinca bu cesed

50 M 41b; Ü 31b; İ25a

1a kelīm-i: harīm-i İ

2b: "Şānuña dense sezādur yā nebī küffen ehad" İ

3b mi'rācuña: mi'rācına Ü; u:-İ

4a ider dā'im rükū: rükū'eyler dağı İ

4b sidre: sidr ü Ü; şerifünden: şerifünde M,İ

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Ey lisân-ı zikr ile kâni olan merd-i mürîd
Kendüzin taklîd ile ‘ad eyleyen ‘aşra ferîd
- 2 Eşhedü en lâ-ilâhda şöyle maḥv it kim özün
Tâ kefabî’llâhla hak ola illâda şehîd
- 3 Nefy ü isbâtda her eşyâ geh vücûd u geh ‘adem
Lîk bu âmed şud oldu sür‘atinden nâ-bedîd
- 4 Külli yevmin hüve fi şânıyle ‘âlemdür her ân
İtmede ḥal‘-i kühen hem pûşiş-i libs-i cedîd
- 5 Ey Selâmî açmayınca can gözin olmaz ‘ayân
Naḥn-ı akṛabda olan esrâr-ı min ḥablü’l-varîd

⁵¹ M 42a; Ü 32a

2b kefabî’llâh: kefi ile Ü; ile: -Ü

3a isbâtda: isbâtdur‘M

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Mürşidün mertebesin fehmi ider erbāb-ı reşād -
Cevherün kadrini şarrāf bilür ne haddād
- 2 ‘Ārif ü ehl-i dili zannı ile bilsün mi
Bilmeyen rabbisini nefsinin bu cehl-i nihād
- 3 Cāme-i dānişi çāk eyle cünün-ı ‘aşk ol
Hiçdür zāviye-i ‘aşkda bu rüşd ü sedād
- 4 Garazuñ hak ise ol pîr ü pîr -i kāmîl
Olamaz rehberün ihyā ile mirşād-ı ‘ibād
- 5 Ey Selāmî irişür vahdet-i şarfa tahkîk
Kendin ıtlāk-ı kuyūd ile idenler āzād

52 M 42a; Ü 32a
3a çāk: terk Ü

Fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Olmak istersen cihānda ser-bülend
Naķş-bend ol naķş-bend ol naķş-bend
- 2 Vāşıl oldu kūy-ı maķşūda olan
Pīr ü mūnhāc pīr-i ercūmend
- 3 Senlūgūñ vir Hāķķa sen çık aradan
Şıgmaz ol dergāha merd-i hod-pesend
- 4 İç şarāb-ı ma‘rifetden bī-hūd ol
Dāhıl olmaz bezm-i ünse hūş-mend
- 5 Feyz-i aķdesden irer ruha devā
Bu Selāmiveş olursuñ derd-mend

53 M 42a; Ü 32a
5a irer: ire Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Gevher-i sırr-ı velāyet kânı şāh-ı naqş-bend
Künt-i kenzün mahzen-i pinhānı şāh-ı naqş-bend
- 2 Perde-dār-ı mahrem-i halvet-serā-yı sırr-ı Hāk
Mülk-i 'aşkun hān-fermā. -rānı şāh-ı naqş-bend
- 3 Kutb-ı tāk-ı evliyā vü h'āce-i hıẓr-ı ledün
'Ārifānuñ huccet-i bürhānı şāh-ı naqş-bend
- 4 Hoķķa-i dārū-yı feyzi destine virmiş hudā
Haste-diller derdinün dermānı şāh-ı naqş-bend
- 5 Rūh-ı pākīnden Selāmi eyle istimdād-ı feyẓ
Vāsıl-ı Allāh ider insanı şāh-ı naqş-bend

54 M 42b; Ü 32b; İ 25b

1a kânı: kân İ

1b pinhānı: pinhān İ

2a halvet-serā-yı sırr-ı Hāk: sırr-ı hudā ey lem yezāl İ

2b "Milket-i iklīm sırr-ı şultān-ı şāh-ı naqş-bend" İ

3a vü h'āce-i hıẓr-ı ledün:vü ezkiyā vü etķiyā İ

4b dermānı: dermān İ

Harfû' z-zāl

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā ilāhi nefis-i emmārem elinden el-'iyāz
Hile-i dāmenden itdüm ḥazretüne isti'āz
- 2 Vādi-i ḥüsrānda kaldum ittibā'-ı nefis ile
Reh-nümā kıl luṭfuñı kim cümleye sensin me'āz
- 3 Kaṭ'-i zevk-i şir-i pistān-ı zen-i dünyā idüp
Nüş-i şehd-i 'aşk ile dil tıflın eyle iltizāz
- 4 Öyle'aşī müznibüm ki cürmime nisbet ile
Hüsn-i a'mālüm daḥi varsa meger kim ola şāz
- 5 Hevl-i maḥşerden ne ḥavf olur 'uşāt-ı mü'mine
'Afv-i cūd-ı rahmetün olursa melce vü melaz
- 6 Her ne denlū mücrim olsam eylemem kaṭ'-i ümid
Āyet-i lā-tenkaṭudan itdüm ānı ittiḥāz
- 7 Zulmet-i berzāhta eyle nūr-ı tevḥīdün refik
Olmıya maḥzūn Selāmī gayriler oldukça şāz

55 M 43b; 33a

5a ne: - Ü

5b vü: - Ü

Harfũ'z-zā

Fāilātũn fāilātũn fāilātũn fāilũn

- 1 Yā ilāhi nefis-i emmārem elinden el-'iyāz
Hile-i dāmeden itdũm ḥazretũne isti'āz
- 2 Vādi-i hüsrānda kaldum ittibā'-ı nefis ile
Likr-i tevḥīd ile dā'im rūḥıma vir iltizāz
- 3 Böyle bir küstāh-ı 'aşı rū-siyāhuña benũm
Cürmũme yok ḥadd-i 'add a'mālũm ancak oldu şāz
- 4 Seyyi'âtı maḥv olur a'māl-i defterden kamu
Her kime olsa eger envār-ı tevḥīdũn melāz
- 5 Her ne denlũ cürmũm olsa 'afvuña olmaz hesāb
Āyet-i lā-tenḳatudan itdũm anı ittiḥāz
- 6 Zulmet-i ğamdan ḥalāş it eyle tevḥīkũn refīḳ
Bu Selāmī derd-mendũn eyle sen yā rabbi şāz

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā resula'llāh kapuñ haḳ müznibe kılmış melāz
Dergehüñden ğayri yer yok ehl-i 'isyāna me'āz
- 2 Bir nigāh-ı iltifātuñ olmaz ise müznibe
Ḥall ma'lūmdur efendüm el-ıyāz u el-ıyāz
- 3 Zehr-i emmāre ile bir telḥ-dimāğ-ı müznibüm
Vir dimāğ-ı cāna ḳand-ı feyzüñ ile iltizāz
- 4 Red olunmaz dergehüñden sā'il-i mücrimlerün
Ve'dduhā sırrında lā-tenherden itdüm ittiḥāz
- 5 Sen mu'in ü dest-girīsin ḳamu'āsilerün
Sāye-i luṭfun Selāmī eyledi melce melāz

57 M 43b; Ü 33b

1b yer: -Ü

2b u: -Ü

3b ḳand: -M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Yā resūlla'llāh kapuñ Ḥaḡ müznibe kılmış melāz
Dergehünden ġayri yer yok ehl-i 'iṣyāna me'āz
- 2 Bāb-ı luṭfuñda tehī dest sā'ili muḥtācuñum
Kıl meded naḡd-i şefā'atle ġaribün eyle şāz
- 3 Redd olunmaz dergehünden 'ācizi mücrimlerün
Ve'd-duha sırrında lā-tenherden itdüm ittihāz
- 4 Bir nigāh-ı iltifātuñ olmaz ise müznibe
Hall ma'lūmdur efendüm el'iyāz u el'iyāz
- 5 Dest-girīsīñ mu'inisiñ kamu'aşilerün
Sāye-i luṭfuñ Selāmi itdi cāy-ı isti'āz

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 'Āşık-ı rencūra olmaz yāre vuşlatdan lezīz
Dīde-i bī-māre gelmez h'āb-ı rāhatdan lezīz
- 2 Būse-i lebden elezdür 'āşıkā düşünām-ı yār
Telh-i dārū-yı tabib iskāma şerbetden lezīz
- 3 Derd-i 'aşkıdan iştikā itme şakın ey bü'l-heves
Mübtelā-yı 'aşka derd-i yāri şihhatden lezīz
- 4 Olalı dil dāğ-ı hicrānuñ ile Şīrīn mezāk
Gelmez oldı hātır-ı nā-şāde miḥnetden lezīz
- 5 Baña bes seyr-i cemāl ü zāhide seyr-i şikem
Oldı zirā 'āşıkā dīdār-ı ni'metden lezīz
- 6 Kısmet olduğda Selāmi hāk-i pīre rüy-māl
Dīde-i hū-nāb ile yok cāna hıdmetden lezīz

59 M 43b; Ü 33

4a dil: -ü

6b hū-nāb: hū-āb Ü; hıdmetden: hizmetden Ü

Harfũ'r-rā

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Bize luṭf-ı mecīd oldı bu mevlüd-i Muḥammeddür
Yine 'uṣṣāka 'ıyd oldı bu mevlüd-i Muḥammeddür
- 2 Meh-i rūz-ı rebī' geldi şeb-i ḳadre refi' geldi
'Uṣāta bir şefi' geldi bu mevlüd-i Muḥammeddür
- 3 Feriṣteḥler be-izn-i rab nüzūl eyler yere emşeb
Şunarlar cām-ı vaḥdet hep bu mevlüd-i Muḥammeddür
- 4 Güşād olur der-i himmet nişār olur dūr-i vaḥdet
'Ayān olur nice hikmet bu mevlüd-i Muḥammeddür
- 5 Toḡup ol şāh-ı erselnā pūr oldı nūr ile dünyā
Kem oldı Lāt ile 'Uzzā bu mevlüd-i Muḥammeddür
- 6 Şınup bütleri tersānuñ yıkıldı tāḳı kisrānuñ
Ocāğı söndi kübrānuñ bu mevlüd-i Muḥammeddür
- 7 Selāmī ḳabri ḥāḳine riyāz-i 'ıṭr-ı nāḳine
Şalāt it rūḥ-ı pāḳine bu mevlüd-i Muḥammeddür

60 M 44a; Ü 33b
3a emşeb: O şeb M
4ab: -M
5b: kem: küm M

Mefāīlün mefāīlün feūlün

- 1 Saçuñ ve'l-leyli vechüñ-ve'd-duhadur
Cebīñüñ kıble-gāh-ı evliyādur
- 2 Dehāñuñ dürc-i dürr-i nūr-ı hikmet
Dilüñ gencine-i vahy-ı hudādur
- 3 Kaşuñdur kâbe kavseyn-i ev-ednâ
Kadüñ sidre kıyāmuñ müntehādur
- 4 Gözüñdür nāzır-ı nūr-ı tecellî
Tenüñ tūr-ı cenāb-ı kibriyādur
- 5 Selāmî rû-siyeh'âciz fakīrūñ
Eli baĝlu kaşuñda bir gedādur

61 M 44a; Ü 34a; İ 26b

1a vechüñ: 'izāruñ M

2a: "Dehāñuñ bāb-ı cūd-ı ehl-i hācāt" İ

2b gencine-i vahy-ı: miftāh-ı esrār-ı İ

2b vahy-ı: rûy-ı Ü

3b sidre kıyāmūñ: bādî-i resm-i İ; vü: -M

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Revān it eşk-i çeşmūñ ey gönül mäh-ı muharremdür
Ciger hūn eyle āl-i Muştafāya vakt-i mātemdür
- 2 Nice mātem ki rāhında nişār itmek gerek cānı
Ki zirā kūrretü'l-āyn-ı habīb-i fahr-ı 'ālemdür
- 3 Vücūduñ la'l-renk olsun zemīn-i Kerbelā mānend
Boyansun pirehen al kana o dem işte bu demdür
- 4 O dil dil mi ki yanmaz āteşinde āl-i evlāduñ
O göz çıksun ki dem dökmez bu demde şād-ı hurremdür
- 5 Selāmī nūş ider dest-i 'Alīden kāse-i kevşer
Şu 'aţşān kim Hüseyinle Hasan derd ile pür-gamdur

62 M 44a; Ü 34a; İ 27a
2b habib-i: habibi İ
5a Şelāmī: -Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Sivādan geçdi dil mensüb-ı bāb-ı luṭf-ı mevlādur
Ne dil-beste ümīd-i luṭf-ı paşadur ne monlādur
- 2 Kanā‘at kenzini feth ideli virāne-i dilde
İrüp "el-fakru fahriye" gınā mülkiñde dārādur
- 3 Ğidā ḥā-yı ni‘amdur maṭbāḥ-ı naḥnu ḳasemnadan
Veli-yi ni‘met-i bī-minnetu’llāhi te‘ālatur
- 4 Yedinde hüccet itmişken ḳuluñ rızḳı ‘Ala’llāhi
Biribiriyle ḥalkuñ itdigi bilmem ne da‘vādur
- 5 Serin āsūde itmek isteyen seng-i ḥavādisden
Ḳanā‘at kūşesinde bildigüm cāy-ı sitignādur
- 6 Selāmi şāh-ı heft-iḳlīme baş egmez gönül ammā
Ḳudūm-ı ḥāk-ı dervişāna rū-māl eyler ednādur

63 M 44b; Ü 34a

1a dil-beste: dil-bend-i M

4a rızḳı: rızḳ-ı Ü

Mefāîlün mefāîlün mefāîlün mefāîlün

- 1 Gönül irni diyüp yā rab tecellî-i cemāl ister
Hitāb-ı müjde-i sevk-i terāniden vişāl ister
- 2 Vücūdum tırı şak olsun fenāyile bekā bulsun
Hudāyı isteyen mā u menī ile muhāl ister
- 3 Fenā-yı şarfa irmek bā-hodi-i hod ne mümkündür
Aña hum-hāne-i ‘aşkdan şarāb-ı lā-yezāl ister
- 4 Debistān-ı ‘arefde almağa ders-i ledün iden
Aña bir hıızr-meşreb h‘āce-i aşhāb-ı hāl ister
- 5 Selāmī vuşlat-ı haq ise maṭlubuñ tarīkatde
Delīlün nūr-ı ‘aşk ister ne‘ ilm ü ne kemāl ister

64 M 44b; Ü 34a
1a irni: -M
2b u: -Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Gönül irni diyüp yā rab tecelli-i cemāl ister
Hitāb-ı sırr-ı pāk-i len-terāniden visāl ister
- 2 Vücūdum Tūrı şakk olsun nev'olsun var iki bulsun
Cemālün varlığıyla isteyen emr-i muhāl ister
- 3 Ne ben ister ne sen ister hemān iknā-yı cān ister
Ġarīk-i zāt-ı envār-ı hudādan vech-i hāl ister
- 4 Su'āl-ı hāl-ı pinhān-ı derūnum cümle'ālemsin
Saña ne 'arz-ı a'lām ne lafz-ı 'arz-hāl ister
- 5 Selāmī var bu 'ayn-ı rāh aşkuñda fedā ister
Rızā-yı pākiñi ister ne cāh ister ne māl ister

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Şarāb-ı ‘aşkı ey dil dest-i kudretten içenden sor
Olup sermest-i bākī cism-i fānīden göçenden sor
- 2 Okursañ muşhaf-ı hüsniinde haţ-ı nokta-ı hālīn
Sevād u nakş-ı harfin nūr-ı ma‘nādan seçenden sor
- 3 Revān itmek dilerseñ āb-ı feyzi şehr-i şīrīne
Anı Ferhādveş ‘aşk-ı āteş ile dağ açandan sor
- 4 Atup Hāllācveş meydān-ı ‘aşka penbe-i cismūñ
O da‘vā-yı ene’l-hak noldığın cāndan geçenden sor
- 5 Selāmī cismini lā itmeyenler bilmez ālāyı
Nesīmī gibi dostu post virüp kanlar saçandan sor

66 M 44b; Ü 34b; İ 29b

2b u: -İ; nakş : nefis Ü; harfin: lafzın İ

3a feyzi: feyż Ü; revān itmek: feyż-i ābdan İ

3a āb-ı feyzi:-İ

4a atup: alu Ü; meydān-ı:mejdāna İ

5a Selāmī: mışranın sonundadır Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kulluk it Allāha gel‘ālemde şultānlık budur
Terk-i tecrīd ol ‘alāyıkdan süleymānlık budur
- 2 Ceyş-i efkārı sivāyı kişver-i dilden çıkar
Mülket-i tende tasarruf eyle hākānlık budur
- 3 Burc-i dilde yekdür Allāh yek diyüp şām u seher
Hīle-i düşmenden āgāh ol nighbānlık budur
- 4 Alduñ ise pīr-i kāmilden‘aref dersin eger
Ehl-i tevḥīd arasında işte‘irfānlık budur
- 5 Küntü kenzün sırrın idrāk eyleyüp vicdān ile
Bā‘is-i ḥaḳıyyetün fehm ile insānlık budur
- 6 Seyf-i nefyi lā ile katl it ser-i enīyeti
Sırr-ı ālādan ḥaber-dār ol müselmānlık budur
- 7 Ey Selāmī sümme vechu’llāhdan oldunsa ḥabīr
Ġayri görme zāhir u bāṭında nādānlık budur

⁶⁷ M 45a; Ü 34b
1b terk-i: terk ü M
3a u: -Ü

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

- 1 Ğedâyum şüretâ ma'nida taht-ı 'izz ücâhum var
Değişmem tâc-ı hâkâna serimde bir külâhum var
- 2 Bu gülşende gerekmez bülbulâsâ nâle vü efgân
Dem-â-dem genc-i kalbünden çıkar bir gizli âhum var
- 3 Kâmu derbân olur şehirler der-i devlet-me'âbında
Bahâü'd-din gibi bâtın ilinde pād-şâhum var
- 4 Sevâd u nağşi evrâkuñ ne lâzım hıfzı ey zâhid
Kitâb-ı levh-i dilde noқта-i nûr-ı siyâhum var
- 5 Selâmî şem'-i âşka yandırup pervâneveş cismin
Ne hâlınden bilen vardur ne hüd bir âh-ı vâhum var

68 M 45a; Ü 34b; İ 27a

2b var: -İ

3b Bahâü'ddin : Muhammed Bahâü'd-din İ

3b bâtın ilinde: -İ

4a u: -İ ; nağşi: nağş İ; hıfzı: lafz-ı İ

4b var: -İ

5a yandırup: yanup Ü

5b bilen: haber İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Mahall-i nūr-ı sırr-ı li-ma'āllāhı fu'ādumdur
Sivā-yı hāk heme kurbime nisbet ittırādumdur
- 2 Makām-ı kurb-ı lāhūtdan ne ğam düşdümse nāsūta
Bu keşretler bu ğayretiler 'ayn-ı ittiḥādumdur
- 3 Bu tafşıl-i cihānuñ defter-i icmālidür cismüm
Sıfātumdur şehādet söylenen her dilde ādımdur
- 4 Bilā misāk 'ahdüm derd ü ğam dilden neşātumdur
Cihānda nā-murād olmak benüm 'ayn-ı murādumdur
- 5 Selāmi ser-fürü itsem 'aceb mi emr-i mevlāya
Kemāl el-hāk benüm 'abdiyetümle inḳiyādumdur

69 M 45a; Ü 34b
2b keşretler: keşretle Ü
4a ü:-M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Emr-i haqqı tutmayan âdem şeri'atden çıkar
Râh-ı pîre gitmeyen sâlik tarîkatden çıkar
- 2 Fülk-i şer'ü bād-ı himmetle tarîkat bahırına
Girmeyenler dürr-i mercân-ı hakikatden çıkar
- 3 Çār bâbı ma'rifetdür 'ârife feth eylemek
Bulmayan miftâh-ı gaybi genc-i hikmetden çıkar
- 4 Kible-i ma'nâda kâ'im ol sivâdan it vuzû'
Bilmeyenler kıblesin râh-ı selâmetden çıkar
- 5 Nokţanuñ sırrı Selâmî bâ-i bismi'llâhdadur
Dikkât itseñ vahdetün ma'nâsı keşretten çıkar

70 M 45b; Ü 35a; İ 27b

1a tutmayan: dutmayan İ

2b dürr-i : dürr ü M

3b miftâh-ı gaybi genc: esrâr-ı kâfileyn-i kenz-i İ

4b selâmetden : islâmdan Ü

5a bâ-i bismi'llâhdadur: lutf-ı Kur'ân içredür İ

5b keşretten: keşrden Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Metā'-ı vasl-ı dil-dāre ne sīm ü ne zerüm vardur
Kabül eylerse rāhında fedā-cān u serüm vardur
- 2 Şeh-ı iklīm-i 'aşk oldum melāmet taht-gāhumdur
Belādan efser-i ser derd ü gamdan leşkerüm vardur
- 3 Kanā'at matbahımdur zād-ı rāhum kenz-i lā-yefnā
Benüm naḥn u kasemnadan gelür kısmetlerüm vardır
- 4 Gedāyum gerçi şāh-ı dehre 'arz-ı ihtiyāc itmem
Mahall-i ilticā redd-i gedā olmaz derüm vardur
- 5 Refīküm nūr-ı tevfiḳ ü hidāyetdür ḥaḳīkatde
Reh-i maḳşūda şer'-i Muştafādan rehberüm vardur
- 6 Selāmi 'itibār itmem cihānuñ tāc u tahtına
Bihamdi'llāh resū'llulāh eşiginde yerüm vardur.

71 M 45b; Ü 35a; İ 29a

1b fedā: fedā bir Ü

2a taht-gāhumdur: taht-gāhumda Ü

2b efser-i ser: rās-ı tācum İ; ü:-İ

4b redd-i gedā olmaz: bāb-ı ḥudā gibi İ

5a ü: -Ü: -İ

5b vardur: -Ü

6a cihānuñ tāc u tahtına: cihānda taht-ı eyvāna İ

6b "Kabül eylerse rāhında fedā bir cān u serüm vardur"Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Hākīkat remzini zan itme erbāb-ı mecāz ānlar
O rāzı nūr-ı 'irfān ile yine ehl-i rāz ānlar
- 2 Nişinān-ı seray-ı li-ma'allāhı olan zātı
Hevā-yı hüdā pervāz eyleyen bir şāhbāz ānlar
- 3 Beli her hāngāhda zikr ider çok lā vü illāyı
Rumūz-ı vahdeti sālīkde ammā katı az ānlar
- 4 Şarāb-ı 'aşk ile mestüm şanup gafletle her nekbet
Kalender tūrını terk-i şalāta bir cevāz ānlar
- 5 Cemāl-i yāri her yüzden görüp baş egse bir 'ārif
Selāmī her gören kes ānı kendine niyāz ānlar

72 M 45b; Ü 35a

1b rāzı: rāz-ı Ü

2a serāy-ı : serārı Ü

3a hāngāhda: hānkaḥda Ü

Mefāīlün feilātün mefāīlün feilün

- 1 Kelām-ı ehl-i haḳdur nahīf degülde nedür
Dür-i ledünne derūnı şadef degülde nedür
- 2 Çıkup bu kürsi-i cāmī'de güft-gū idenün
Hum-ı tehi gibi kalbi mücef degülde nedür
- 3 Kanı varā'is-i Ahmed kanı sülük-ı selef
Zemāne şeyhleri nā-halef degülde nedür
- 4 Nedür bu da'vī-i 'aşk yā nedür şikāyet-i ğam
Kaẓā sihāmına'āşık hedef degülde nedür
- 5 Selāmī şerhi gibi kişver-i ledün şehinün
Gulām-ı kemteri olmak şeref degülde nedür

Müstefilün fâilün müstefilün fâilün

- 1 Tâlib-i hâk olanuñ rehberi pirân olur
‘Aşk rehini bulanuñ gitdigi sübhân olur
- 2 Şerbet-i ‘aşkı içer mülk-i dile yol açar
Cümle hicâbı giçer ‘aşk ile sekrân olur
- 3 Sükker olur hâlleri Hâkka varır yolları
Vecd-i hüdâ hâlleri cezbe-i rahmân olur
- 4 ‘Aşk ile hep vârını terk iden agyârını
Gül ide Hâk hârını meskeni bustân olur
- 5 Bûlbülveş olma zâr bir ola gül ile hâr
‘Ârife külhânda nâr cennet-i rıdvân olur
- 6 ‘İlm-i ledünden sebâk okur iseñ bir varak
Biline esrâr-ı Hâk her yazı Kur’ân olur
- 7 Hırka vü tâcın koyan desti sivâdan yuyan
Hâcı Dedeye uyan vâşıl-ı cânân olur
- 8 Sıdk ile destin alan sırrını cânda bulan
İşigine kûl olan‘âleme şultân olur
- 9 İrme izinden gözi işigine sür yüzi
Çeşme Selâmî tozu kuhl-i şifâhân olur

⁷⁴ M 46a; Ü 35b; İ 27b
4a iden: ider M

Mefûlû fâilâtü mefâilü fâilün

- 1 Feyz kim resûl-i hazret-i yezdândan gelür
Cândur o cāna cānib-i cānāndan gelür
- 2 Esdikçe bād-ı lutf-ı ilāhi bûy-ı kāmîş
Ya'kub-ı cāna Yusûf-ı Ken'āndan gelür
- 3 Emr ola Tûr-ı cisme nazār Mûsâ-i dile
Nûr-ı şafâ tecelli-i subhāndan gelür
- 4 Gûş it nidâ-yı inni inallāh kim hitâb
Vâdi-i tende ol şecer-i cāndan gelür
- 5 Benlûk hayâlin itme iriş nûr-ı cezbeğe
Her ne gelürse cezbe-i rahmāndan gelür
- 6 Kesb eyle hâl-i vahdeti ko kıyl-ı keşreti
Hak sırrı kalbe ma'ni-i Kur'aından gelür
- 7 Nutkuñ Selâmî'arife dürdür ki her biri
Bahr-i ledün gibi ulu'ummāndan gelür

75 M 46b; Ü 35b; İ 29a

1b cāna: cānāna Ü

3a "İnzār.... ola Mûsâ-i cāna kim" İ

3b Nûr-ı şafâ: Ol demde Nûr-ı İ

4b vâdi-i tende: Tûr-ı vücûdda İ

5a hayâlin: hicâbin İ

7a Nutkuñ: Nazmuñ İ

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Mü'min oldur ki muḥarrem günine ḥürmet ider
'Uzlet-i ḥalk ile mātem-gede-i ḥalvet ider
- 2 'Āşık-ı āl-ı 'abāyum diyü da'vā iden er
Bu gün erbāb-ı ğam u derd ile ünsiyet ider
- 3 Sende 'āşık isen ey dil ğam ile ağla müdām
Yerde eşkin dökene gökde melek rahmet ider
- 4 Kerbelā vak'asını yād kılan derd ehli
Girye'i kendüsine vācibe-i zemmet ider
- 5 Dökülen kanı gibi dīdeleründen kan dök
Sañada ecr-i şehādet gibi Ḥak kat kat ider
- 6 Yirini mātem ü endūh ile beytü'l-ḥazān it
Yarın 'ukbada yerün ḥazret-i Ḥak cennet ider
- 7 La'net it sende Selāmi melek ü ins ü peri
Hüseyn ibn-i 'Ali katiline la'net ider

76 M 46b ; Ü 35b

2b u: -Ü

3b Yerde: bürde-i Ü

4b vācibe-i: vācib-i Ü

Mefûlû mefâîlû mefâîlû faûlûn

- 1 Bilmem bu heves dilde hevâ serde nedendür
Maṭlab dil iken meyl-i dil âḥirde nedendür
- 2 Bır noktaya dâ'irken 'aceb ḥaṭṭ-ı mezâhir
Bu nakş şuver-i 'âlem-i mıstarda nedendür
- 3 Yek ḥokḳa-i dârû iken eczâ-yı ḥaḳîḳat
Düşmüş yine her birisi bir derde nedendür
- 4 Hep âyine-i vaḥdet iken şûret-i keşret
Yâ manzara-i dîdede bu perde nedendür
- 5 Dâl ise eger kurb-ı Ḥaḳa rif'at-i surı
Evc üzre melek nev-i beşer yerde nedendür
- 6 Bir başınâ âzâde iken sende Selâmî
Bilmem bu heves dilde hevâ serde nedendür

Fāilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Derd-i Hākdan dahı yeg‘āşıkā merhem mi olur-
Gayr-i mātem-gede bir menzil-i hurrem mi olur
- 2 Kāle-ı vaşlına göz kanı rūh-ı zerd gerek
‘Aşk sūkında ya dīnār ile dirhem mi olur
- 3 Hırka vü tāk ile taklīdi bırak ey sūfī
İsmi İbrāhim olan herbiri Edhem mi olur
- 4 Men‘aref sırrını bul sende eger‘ārif isen
Bilmeyen ma‘rifet-i nefsinı ādem mi olur
- 5 Ey Selāmī hele envār-ı tecelliye maḥal
Dil-i‘ārif gibi bir‘arş-ı mu‘azzam mı olur

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Derd-i Hāḡdan ḡaṡi ‘āşıḡlara merhem mi olur
Nāliṡ-i giryeden özge aña bir ümm mi olur
- 2 Gevher-i vaṡlıña göz ḡanı gerek la‘l-miṡal
Sūk-ı ‘aṡḡında anuñ kīse-i dirhem mi olur
- 3 Hırḡa-i tāc ile ṡencāna eda itse kiṡi
İsm-i İbrāhim ise ḡazret-i Edhem mi olur
- 4 Men‘aref sırrın arasında eger‘ārif ise
Bulmayan ādemi ādemde hiḡ ādem mi olur
- 5 Ey Selāmī ṡeh-i envār-ı tecelliye mekān
Dil-i ‘ārif gibi bir ṡehr-i mu‘aẓẓam mı olur

Mefûlû mefâilû mefâilû feûlûn

- 1 Bî-ḥarf u dehen ehl-i fesāhāt niye dîrler
Hâliyle suhen-gûy-ı belāgat niye dîrler
- 2 Pîrûñ nefesi midûr ‘aceb nefh-i feyz mi
‘Aşk âteşine minfaḥ-i hikmet niye dîrler
- 3 Mûsâ-yı dile eymen-i vâdî-i bedende
Ol naḥl-ı sühen-gûy-ı hüviyyet niye dîrler
- 4 Baş pâreleyüp dem çıkara dîde-i sūr āḥ
Gör pîş-rev ü pîr-i tarîkat niye dîrler
- 5 Gel sūr-ı sirâfili bırak neydüğün öğren
Cân nefh idici sūr-ı ḥaḳîkat niye dîrler
- 6 Gir taḥtgeh-i ḥazret-i Monla-yı celâle
Bak saltanat-ı nevbet-i şevket niye dîrler
- 7 Erbâb-ı ḥarâbâta dimezlerde Selâm
Bir bağır delik suḥte-i haşret niye dîrler

Mefûlû mefâilû mefâilû feûlûn

- 1 'Âşık olanûñ 'âdeti âh-ı seheridür
Çeşminden akan derd ile hûn-ı cigeridür
- 2 Zulmetde ziyâ-güster olan encüm-i eflâk
Her gice çıkan sūziş-i âhuñ şereridür
- 3 Âfâkı münevver iden ol lem'a-i hâver
Cânında yanan âteş-i 'aşkuñ eseridür
- 4 Çekdirse felek gam mı kemân-ı siteminden
Erbâb-ı dilûñ cismi o tirûñ siperidür
- 5 Hep zâri olur 'aşıkuñ âzârına bâ'is
Âzürde iden dâli yine kendi peridür
- 6 Kâlâsını 'arz itmededür câh ile câhil
Pâ-mâl iden 'ârifleri 'ilm ü hüneridür
- 7 Kesbûñle degül dürr-i suhen sende Selâmî
Bu himmet-i pîrân ile irs-i pederidür

81 M 47a; Ü 36a; İ 28b

1b hûn-ı : hûnı İ

2b sūziş-i âhuñ: sūziş ile âh İ; şereridür: eşeridür M

3a âfâkı: âfâk-ı İ

3b cânında: cisminde İ

4a gam mı: -M

5b dâli: vâli Ü: dâl-i İ kendi: bâl-i İ

6b 'ilm ü: kendi İ

7b "Raḥm-ı şıdk-ı mādere konmuş pederidür" İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Egnüme giysem eger lā-hūr ile birdür haşîr
Ferş-i kem-hāy ile bir ‘āşıklara köhne haşîr
- 2 Hüsn-i sem‘üm ta‘n-ı düşmen şöyle muhtell itdi kim
Bir gelür hālā sarîr-i bâb u âvâz haşîr
- 3 Bir şehün sevdâ-yı zülfi ‘aqlum itdi tār-mār
Şimdi bilmem noldığın gülkeşt-i şahrâ vü haşîr
- 4 Şāhidin-i ‘adl midür müdde‘â-yı ‘aşkına
Sînede müjgân-i tîri zülfi boynunda haşîr
- 5 Cālis-i hân-ı kanā‘at ol Selāmî hırşî ko
Gönderür Hâk huşk-ı nân olsun gerek bahta haşîr

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Eññüme giysem eger lā-hūr ile birdür haşîr
Hak-i zillet ile birdür ‘ārife dibā haşîr
- 2 Gūşıma girmez nevā-yı nāy-ı elhān-ı hezār
Şayt-ı zenbūr ile bir ‘indümde elhān-ı haşîr
- 3 Bir şehün sevdā-yı ‘aşkı meskenüm kūh eyledi
Şimdi bilmem nidigin gülzār-ı şahrā-yı haşîr
- 4 Şāhidini ‘ādilümdür müdde‘ā-yı ‘aşkına
Sīnede müjgān-ı tīgi zūlf boynumda haşîr
- 5 Hakkā teslim ol Selāmī dut kanā‘at dāmenin
Kevndedür ger-huşk-ı nān olsun gerek bahte haşîr

Fāilātün. fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Cāme-i zer tār ile 'indümde yeksāndur haşîr
Rind-i mest-i hāba birdür ferş-i dünyā vü haşîr
- 2 İnnemin şey'in yusebbu' remzini gūş ideli
Sem'i cāna bir gelür āvāz-ı tekbîr vü haşîr
- 3 İdeli seyr mu'allāhda sefer-ender-vaţan
Hācet olmaz oldu geşt-i deşt vādî vü haşîr
- 4 Tābe key bu sahn-ı timār-hānede ten perveri
Bu eniyyet bendin itme gerden-i cāna haşîr
- 5 Meşreb-i ıtab'un Selāmî zevk virmez zāhide
Hoş gelür mi sem' zāğa şavt-ı hu-hu-yı haşîr

⁸⁴ M 47b; Ü 36b
2b tekbîr: bekîr Ü
5b şavt: sem' M

Feilātün feilātün feilātün feilün

Merhūm cennet-mekān firdevs-i āşiyān şulţān Selīm hūn
hāzretlerünñ nefis-i hūmayūnları içün şāl-ı keşmīrūñ
hāşiyesine naķş u taħrīr itmek içün şālbāfū'l-iltimās ile
dārū'l-saltāna(t)-ı efgān olan kâbilde dinülmüşdür.

- 1 İzni şāhinşeh ile tavr-ı sühendāne kemer
'Arz-ı hāl ide du'ā-güne faşihāne kemer
- 2 Sensin ol hüsrev-i şulţān-ı selātin-i cihān
Oldı nüh tāk-ı felek yolūna bir dāne kemer
- 3 Pīş-i hıdmet olamaz bezmüne cām u cemşid
Kaddin iskender ider görse ki āyā ne kemer
- 4 Gūş-ı Keşmīre irüp şayt-ı 'atā vü keremūñ
İşlenür nām-ı şehin-şāh-ı Selim-hāna kemer
- 5 Rişte-i cānın atar dest-geh-i efkāra
Tāki maķbūl-i hūmayūn ola bir dāne kemer
- 6 Naķşı rengini degül cihre-i zer-tārında
Haclet-i şermūñ ile girdi bu elvāna kemer
- 7 Ne kadar olmaz ise hıdmet-i pākiñe sezā
Yüz sürüp dergehūñe geldi haķirāne kemer

85 M 48a; Ü 36b

* firdevs-i āşiyān: -Ü

1a izni: irni M; sühendāne: sühendān Ü

1b faşihāne: haşimāne Ü

3b ki āyā ne: kedāyāne M

4a ü: -Ü

6b şermūñ ile: şerbūñ ile Ü

7a hıdmet: hizmet ü

- 8 Lāle-dāğ u gül-i ruḥsārına eyle şefkat
Tolana hāle gibi sen meh-i tābāna kemer
- 9 Devlet ü 'ömrine itmekde du'ā halk-ı cihān
Kāmetin eyleyerek dergeh-i rahmāna kemer
- 10 Nice şeh-zāde-i nik-baht ile tahtunda hudā
Baḥş ide 'ömr-i ebed devlete kuşāna kemer
- 11 Nuşret ü saltanat u şevket ile şemşirūn
Sarıla gerden-i 'advānuña mārāne kemer
- 12 Kılıcuñdan giceler cümle cüyüş-ı küffār
Tīg-ı nuşret eser olsun ser-i 'advāna kemer
- 13 Darb-ı kahrūñla amāna gelerek kāmetini
İdeler her biri bāb-ı felek'ünvāna kemer
- 14 Kible itsün işigün taşını şāhān-ı cihān
Kā'im oldukça bu nüh çarḥ-ı rükū'āna kemer
- 15 Sende gayret kuşağın eyle Selāmī der-bend
Memer olsun saña da vuşlat-ı cānāna kemer

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 O şāh-ı bī-zevālüm‘ālem-i ma‘nā oṭāgumdur
Mu‘allā ‘arş-ı şadr üzre dil-i ‘ārif turāgumdur
- 2 Sögünmez tā-ebed efrūhtedür zāt-ı hüviyyetden
Felekde mihr ü mäh iki ziyā-bahşa çerāgumdur
- 3 Cemālüm bāğınun bir mīvesidür gülşen-i cennet
Celālüm lem‘asından nār-ı duzaḥ bir ocāgumdur
- 4 Dilümden ders alur bī-ḥarf ü bī-şavt Cebrā‘ili ḫudsi
Vücūdum sidresinde müntehā şāh-ı budāgumdur
- 5 Nice‘ālemler olmuş güm-şūde ḫandil-i‘arşumda
Ser-ā-ser cümleten iḳlīm-i‘ālem bir bucāgumdur
- 6 Selāmī sır ile Muşā-yı isti‘dād olur irşad
Ene‘llāhdan okur tūr-ı şecer gūyā dudāgumdur

86 M 48b; Ü 37a

4a bi: -Ü

4b şāh-ı : şāh u M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bir dili şāf ‘ārifi gördükde albi şāf bilir
Gevher-i zī kıymetüñ mikdārını sarrāf bilür
- 2 Halk temenni eyler iken vech-i hıızrı görmege
Kendin izhār eyleyüp hıızrum dise halk lāf bilir
- 3 Kader-i dīdār ne bilsün zāhidi t̄āb’ -ı kesīf
Rü’yet-i vech-i laṭīfi dīde-i eltāf bilir
- 4 Sırr-ı Kur’ānı haıkat bin‘ārif fehmi ider
Muṣḥaf alsa destine an itme kim ṣaḥḥāf bilir
- 5 Ey Selāmi nazmuñ eṣrāb itme her bī-meṣrebe
Lezzet-i güftāruñ ancak ṣāḥib-i enṣāb bilir

Harfû'z-zâ

Mefûlû mefâilû mefâilû feûlûn

- 1 Biz bende-i evlâd-ı güzîn-i nebeviyüz
Ser-bend-i rez-i silsile-i Muştafavîyüz
- 2 İhdâ iderüz müyına bin cânımız olsa
Kemter kûluyuz şıdk-ı muhabbetde kavîyüz
- 3 Kanlar dökerüz ta'ziye-i âl-i 'abāya
Mātem-zede-i çākeriyüz Murtaẓavîyüz
- 4 Keşf itmezüz aġyār olana hālîmüz ammā
Sır ile ciger hûn iderüz hüznüñ eviyüz
- 5 Şad pâre olursa tenîmüz yine Selāmî
Her pâresi söyler 'alevîyüz 'alevîyüz

88 M 48b; Ü 37a; İ 29b

2b kemter: sādık İ; şıdk-ı : rāh-ı İ

3a "Kanlar saçaruz aşkına biz âl-i 'abānuñ" İ

4b "Her demde ciger hûn iderüz derdün eviyüz" İ

5a yine: gine İ; tenîmüz: -Ü

fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Biz gūlām-ı naqş-bendüz mülk-i fakrūñ hāniyüz
Men ‘aref sırrına vākıf ‘arīf-i rabbāniyüz
- 2 Sāki-i bezm-i ezelden tāk-i engūr olmadan
Bāde-i bī-cām u bī-rengūñ bu gün mestāniyüz
- 3 Āb-ı feyz ile hakikat ravzasından rū-nümā
Būlbūl-i gūlzār-ı ‘aşkuñ bir gül-i handāniyüz
- 4 Çok çalışdı şūret ehli bilmege esrārımız
Künt-i kenz esrārınuñ biz mahzen-i pinhāniyüz
- 5 ‘Ārife gencine vū mār-ı tıllısmız zāhide
Sırr-ı Hakkuñ fethi müşkil kenz-i bī-pāyāniyüz
- 6 Lā-mekānuz lā-mekān şehrinde olduk cānişin
Mahfiyüz taht-ı kıbābı kaşrınıñ mihmāniyüz
- 7 Bizdedür ‘ilm ü ilāhi bizdedür sırr-ı ‘Alī
Nokta-i vahdet bizüz yüz dört kitābuñ kāniyüz
- 8 Nutkumuz rūhu’l-kudusdür mürdeler ihyā ider
Bizdedür ‘isā bin Meryem mürde cismūñ cāniyüz
- 9 Ey Selāmī hazret-i Veyse’l-Ḳarani meşreb olup
İrmişüz vecd-i hudāya cezbe-i rahmāniyüz

89 M 48b; Ü 37b; İ 30a

1a "Biz tarik-i naqş-bendüz cümleñ sultāniyüz" İ

2a tāk-i : nahl-i İ

2b "Nüş iden dost cāmını hamr-ı hudā...." İ

3a "Bāğbān olduk hakikat gülistānında bugün" İ

5a gencine vū: gencine-i Ü

5ab -İ

6a olduk cānişin: der iskānuz İ

9a meşreb: feyz-i İ

fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Biz gedā-yı naķş-bendüz cümleñüñ şultāñıyüz
şāl-ı fakr içre ma‘āni mülkinüñ hākāñıyüz
- 2 Hāzır u gā‘ib bize birdür Üveysi meşrebüz
Tā Yemenden bū-keşān-ı nefha-i rahmāñıyüz
- 3 Olamaz mevc-i havādis pūşış-i baħr-i kadem
Gevher-i yektā-yı sırr-ı vahdetüñ ‘ummāñıyüz
- 4 Kātreñiz nūş eyleyenler buldılar hayyü‘l-ebed
Zulmet içre hıżr-ı cānuñ çeşme-i hayvāñıyüz
- 5 Bizde taħkīķ oldı ıtlāk-ı ricā‘llulāh kim
Hı‘āce-gān-ı devlet-i dīn-i Hudā a‘vāñıyüz
- 6 İtmeden seyr-i merātib vāsıl-ı maķşūd olan
Tā‘irān-ı pūr-güşā-yı cezbe-i rahmāñıyüz
- 7 Gülsitān-ı ‘ālem-i dārü‘ş-şifā-yı ‘aşķda
Zahm-ı hār-ı bülbulüñ merhem-zen-i loķmāñıyüz
- 8 Virdiler miftāh-ı bāb-ı kenz-i lā-yefnā bize
Ey Selāmī biz hākīķat gevherinüñ kāñıyüz

90 M 49a; Ü 37b

6a itmeden: itmede Ü

8b Selāmī: -M

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Refîk olmazsa tevfiķ âdeme devlet mu‘în olmaz
Kamîş-i şâde hezlân tîrine zerre metîn olmaz
- 2 Bu gec re‘y ile halk olmaz müsehher hâtem olsanda
Haṭ-ı me‘kûs ile her faṣṣ-ı Süleymân nigîn olmaz
- 3 Zen-i dehrün tutulma ḡande-rû-yı zülf-ü ḡâline
Er olan dâne-i mekr ile dāmenden emîn olmaz
- 4 ‘Urûs-ı pîre mâder gibi şîrîn‘arz ider amma
Helâl-zâde mücerred ‘akd-ı kalb ile yakîn olmaz
- 5 İrâdat virme pîr-i nefse sâlik olma gümrahâ
Bu köhne ḡân-kaḡda merd-i kâmil post-nişîn olmaz
- 6 Gelür var ise kısmet maṭbaḡ-ı naḡnu ḡasemnâda
Bilen ânı edâni sūfresinden rîze-ḡîn olmaz
- 7 Selâmi zâ‘ika virmez ḡelamuñ türş-i taḡ‘âna
Bilürsin şan‘at-i hikmetde sirke engübîn olmaz

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Mukadder olmayınca kimseye devlet mu'īn olmaz
Kamīş-i sāde edbār tīrine zerre metīn olmaz
- 2 Yed-i teshire girmez halk elünde olsa da mührün
Haṭ-ı me'kūs ile her seng-i Süleymān nigīn olmaz
- 3 Ümid vār olma va'd-i dehre dāmenden emīn olmaz
Gürūh-ı zinde zirā sādıku'l-va'di'l-emīn olmaz
- 4 Kıpılma 'izzetine hisse mend ol habb-ı māder dil
Derāguş itse evvel yanuñā sonra yakīn olmaz
- 5 İrādat virme pīr-i nefse sālīk olma gümrahā
Bu köhne künbed-i hadrāda kimse post-nişīn olmaz
- 6 Gelür var ise kısmet süfre-i naḥnu ḳasemnadan
Tevekkeltü ta'allāh gibi bir hān-ı mübīn olmaz
- 7 Selāmi ḥişse-bāb itmez riyāset ehline nazmuñ
Nice tedbīr-i şan'at eylesenñ ḥall-i engübīn olmaz

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bâş u cāna qalmayan divāne dervişlerdenüz
Şem'-i 'aşka per yakan pervāne dervişlerdenüz
- 2 Sāki-i bāki elinden nūş idüp 'aşk cür'asın
Kendimüz fark itmeyen mestāne dervişlerdenüz
- 3 Sīnemüz pürdür sıkāhum rabbehum hamri ile
Cur'a nūşān 'aşıka meyhāne dervişlerdenüz
- 4 Zikrimüz hū fikrimüz hū nālemüz hū dem-be-dem
Vāşıl olmuş cezbe-i rahmāna dervişlerdenüz
- 5 Ey Selāmī "fakru fahrī" mülkine şulṭān olup
Ser-fürū' itmez şeh-i hākāne dervişlerdenüz

⁹³ M 49b; Ü 38a; İ 30b

1a: 1b İ; 1b: 1a İ

2a bāki elinden: bezm-i ezelden İ

5a "fakru fahrī" mülkine: li-ma'llāh tahtına İ

5b şeh-i: ise Ü

Fāilātūn failātūn fāilātūn fāilūn

- 1 Nūr-ı Hākdan halk olup bu şāna gelmişlerdenüz
Sun' Hāk ile sūret-i insana gelmişlerdenüz
- 2 Gevher-i kân-ı rumūz-ı 'alleme'l-esmā bizüz
Hāmil-i eşrār olup meydāna gelmişlerdenüz
- 3 Nūş-ı cām-ı 'aşk idüp bî-vāşıta bezm-i elest
'Ālem-i kâşāneye mestāne gelmişlerdenüz
- 4 Ḥ'āce-i hıẓr-ı ledünniden ta'allim itmege
Tālibānuz mekteb-i 'irfāna gelmişlerdenüz
- 5 Ey Selāmī 'ālem-i nāsūta gelmekden ġaraz
İntisāb-ı hāẓret-i rahmāna gelmişlerdenüz

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Nūr-ı Hākdan halk olup meydāna gelmişlerdenüz
Şūret içre kendimüz pinhāna gelmişlerdenüz
- 2 Gevher-i kân-ı rumūz-ı ‘alleme’l-esmā olup
Şun Hāk ile şūret-i insāna gelmişlerdenüz
- 3 ‘Ahd-ı misākdan berü ser-mest ü lā-ya‘kil olup
Dost elinden cām kana kana gelmişlerdenüz
- 4 Elimüz açık pīr-i ‘aşkdan men ‘aref dersin ‘aceb
Bilmeden Hākķı cihāna yana gelmişlerdenüz
- 5 Ey Selāmī ‘ālem-i nāsūta gelmeden garāz
İntisāb-ı hazret-i rahmāna gelmişlerdenüz

Mefāīlūn feilātūn mefāīlūn feilūn

- 1 Kūnūz-ı sırr-ı müsemmālaruz isim degilüz
O zāt-ı bī-şifat-ı naķş ile resim degilüz
- 2 Zuhūrimuzla ‘ayāndur nihān-ı bāṭınımız
Ḥavāss-ı ḥamş ile manzur isek cisim degilüz
- 3 Ne denlū bāde-i ‘aşk ile mest isek de eger
Celīs-i pāy-ı ḥum-ı ḥamr olan ḳasem degilüz
- 4 Libās-ı fakr iledür iftiḥārımız şūfī
Ridā-yı tāc ile biz mā’il-i kesim degilüz
- 5 Süyūf-ı bāṭınımız dehri pāre pāre ḳılar
Selāmī cism-i gılāf içre müneccim degilüz

⁹⁶ M 49b; Ü 38a
3b ḥum-ı: cism-i Ü
5a ḳılar: ḳılur Ü

Fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bī-mey ü bī-kāse olur nūşımız
Ānuñ için bī-hūşdur hūşımız
- 2 Ğayri ne var görüben işidecek
Hakķı görür Hak işidir gūşımız
- 3 Halk çalışur tard-ı sivā itmege
O ne dūrür bulmağa dūr gūşımız
- 4 Kūbbe olupdur beşeriyet bize
‘Ādet-i nās oldu çü rū-pūşımız
- 5 Kimse degül kādır iče tolumuz
‘Ālemi medhūş kılur boşımız
- 6 ‘Akl-ı felāṭuna virir ihtilāl
Cūş u hurūşa gele ser-hoşımız
- 7 Söyleme nā-dānā Selāmī sözün
Takma ‘avām gūşına mengūşımız

97 M 50a; Ü 38a
2a görüben.göredin Ü
2b Hakķı: Hak Ü
4b pūşımız: būşımız Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Lezzet-i derdi bulan derdine dermān istemez
Şerbet-i 'aşkı içen tedbīr-i loḡmān istemez
- 2 Hırka vü tēcın şoyup 'aşk ile 'üryān olsada
'Ār ider bu libs-i 'āriyetle 'ünvān istemez
- 3 Nūş ider cām-ı habībi zehr olursa 'āşıkān
Ġayriler teklīf-i kevşer itseler cān istemez
- 4 Dīdede yāruñ ḡayāli dilde 'aşkı var iken
Külhan olsa meskeni firdevs-i ridvān istemez
- 5 Cān virirdi rāh-ı 'āşkında Selāmī derd-mend
Neylesün mihnetde ister cānı cānān istemez.

⁹⁸ M 50a; Ü 38b; İ 31a

2a hırka vü: hırka-i Ü, İ

2a şoyup 'aşk ile 'üryān olsa da: koyup resül-ı 'ālem olsada İ

2b "iftihār eyler yine cāmeyle 'ünvān istemez" İ

4b firdevs-i: cennāt-i İ

5b cānı: cān-ı İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Ledün ‘ilminde haṭ u hāme vü kavī-i keṣīr olmaz
Ma‘āni-i ilāhi naḡṣ ile ṣūret-peṣīr olmaz
- 2 Cünün-ı ‘aşḡ ile ıtlāk-ı zencīr-i ḡurūfāt ol
Olanlar nist-i hāme ḡayd-ı teklīfe esīr olmaz
- 3 ‘Arz-ı Mūsādur ancak ‘āşıkā her tūde bir tūrdur
Zuhūr itse tecelli-i ḡudā bālā vü zīr olmaz
- 4 Süveydā-yı dili tebyīz kıl nūr-ı ilāhiyle
Kişi rīş-i sefid ile ṣaḡın ey şeyḡ pīr olmaz
- 5 Olurlar sūd-mend elbette her sebz āb-ı raḡmetden
Füyūzāt-ı ilāhide ṣaḡīr olmaz kebīr olmaz
- 6 Düşüp vādi-i ḡayretde ḡalan ‘uşşāk-ı nālāna
Muḡammed Muṣṭafa gibi Selāmī dest-ḡīr olmaz.

⁹⁹ M 50a; Ü 38b

2a cünün:cün Ü

3a Tūde: Tūrde Ü

5a elbette: āyende Ü; sebz: seyr Ü; olurlar Olur M

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Olanlar neyl-i vaḥdet meyl-i servet ile sūc itmez
Süleymān-meşreb‘ārif ḥalka-i kurbdan ḥurūc itmez
- 2 Ğarāz ṭard-ı sivādur ḥāne-i dilden kişi yoḥsa
Tecerrūd itsede ‘isā gibi evce‘urūc itmez
- 3 Süvār-ı esb-i nefis olmak cihāda kār-ı merdāndur
Olan şehvānıyān-ı zen-meniş rekb-i sürūc itmez
- 4 Bizi bir‘āleme kıldı resīde seyr-i fi’llāh kim
Şebi ol ‘ālemūñ rūze şebe rūzi vülūc itmez
- 5 Celīle dil virüp cānda bulanlar rütbe-i ḥullet
Zebihu’llāhveş cānın niçün kurbān қоç itmez
- 6 Ğurūb itmez Selāmi nūr-ı mihri evc-i ma‘nānuñ
Nücūmı sa‘d olur naḥs ile taḥvīl-i burūc itmez

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Der-i Hākka düşen ehl-i recāya sedd-i bāb olmaz
O dergehden ne istid'ā olur kim müstecāb olmaz
- 2 İdenler hüccet-i a'mālini tevḥīd ile imzā
Añā "lā-yeb'esu" hükmünce ta'zīr u 'ikāb olmaz
- 3 Necāt ise garaž dāmān-ı ehl-i beyte dāḥil ol
Girende fülk-i Nūḥa mevc-i yemden ıztırāb olmaz
- 4 Dür-i 'irfān girmez keffe-i mizān-ı zühhāda
Ma'ārif kārgāhında 'ayār u ihtisāb olmaz
- 5 Degül baḥs ü cidāl lāyık nukūş ehliyle 'uşşāka
Debistān-ı ledünde ḥarf ü elfāz u kitāb olmaz
- 6 Selāmī vuşlat-ı sırr-ı ḥaḳīḳat ise maḳşūduñ
Resūlūñ şer'ine uymak gibi hiç intisāb olmaz

101M 50b; Ü 38b
2b ta'zir: takdir Ü
5a cidāl: cedel Ü
5b u: -Ü

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 'Āşıkuz gerçi rûh-ı leyliye meftün degilüz
Olmayuz tālib-i dünyā hele mecnûn degilüz
- 2 Zerre gelmez felekün mihr ü mehi dîdemize
Zer nişār olsa nücümü dağı mağbûn degilüz
- 3 Fakru fahri iledür servet ü sāmānlarımız
Müflis-i kise tehīveş dil-i maḥzûn degilüz
- 4 Dilimüz 'aşk-ı ilāhiyle ḡanīdür şufī
Cife-i devlet-i dünyā ile memnûn degilüz
- 5 Zannımız neş'e-i ḥikmet ile ḥaḳ itdi ḥamīr
Zāhidün bildigi eczā ile ma'cûn degilüz
- 6 Nutkımız 'isī-şıfat zinde ide mürde-dili
Nefs-i pīr ile der-i şāhib efsûn degilüz
- 7 Oldı deryā-yı ledünniye Selāmī ḡavvāş
Ḡayriden aḥz-ı der-i 'ilmde mā'dun degilüz

¹⁰² M 50b; Ü 39a
1a 'āşıkuz: 'āşıkun Ü

Mefûlû mefâilû mefâilû feûlûn

- 1 'Aşk hâletini 'âşıkā hem-dem bile bilmez
Esrār-ı dilin hâline mahrem bile bilmez
- 2 Dermân diyü bir derde düşürmüş kim anı 'aşk
Lokmân aña tedbîr ile bir ümmi bile bilmez
- 3 Sâki-i ezel sunmuş aña cām-ı muhabbet
Ol neş'e-i cem nolduğunu cem bile bilmez
- 4 Ebcedden okunmuş sebakın pîr-i ledünni
Ol ders nedür'allāme-i 'ālem bile bilmez
- 5 'Aşk ehlinüñ ayagına sür rûy Selāmî
İr bir deme kim anı her âdem bile bilmez

Harfû's-Sin

Fâilâtün fâilâtün. fâilâtün fâilün

- 1 Serserî gezme tarîk-i Hakkâ gir ey bül-heves
Rûhûnâ zikri silâh it nefsüni eyle feres
- 2 Halvet-ender-encümen kıl kalbûni agyârdan
Hûş-ı derdümle dem-â-dem ide gör habs-i nefes
- 3 İr seyâhat der vaţanla Ka'be-i makşûdîna
Dil-şafâ kesb ide sa'y it zikr ile ola enes
- 4 Nûr-ı şem-i 'aşka yandur benligün mahv it temâm
Cân virür pervâne gör ızhâr ider mi şayt ses
- 5 Ey Selâmî irmek istersen kemâl-i vuşlata
Bâb-ı mürşidde mukim ol gayriden ümmîdi kes

104 M 51a; Ü 39a; İ 32a

1a "Gel tarîk-i nakş-bend ol râh-ı Hakkâ kıl heves" İ

1b rûhûnâ: kendine İ

3b sa'y it zikr ile ola enes:tâ kim olmya sa'yen âbes İ

4a "Nûr-ı zât-ı hakkâ mahv ol hâ-yı hûdan kes dilün" İ

4b Ses: sin Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Gerçi çıkmaz‘ārifün cehren dilinden şayt ses
Hāli olmaz kalbi lākin zikr-i Hākdan bir nefes
- 2 Halka-i devrān ne hācet istimā‘-ı hā-yı hūy
‘Ārifün tesbiḥ gelür gūşına āvāz-ı ceres
- 3 Dāne vü dām-i sirişk ü āh-ı sūz-ı ‘aşk ile
Murğ-ı esrār-ı hudāya sīnesin eyler kafes
- 4 Nūr-ı muṭlak pertevinden şulever kıl kalbünü
Zıll-ı nāsūta muḳayyed olma andan meyli kes
- 5 Ey Selāmī nemde yem var zerrede mihr-i münir
Gör Süleymān ü Skender olsada mūr u mekes

105 M 51a; Ü 39a
2a istimā‘-ı yā semā M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Gerçi çıkılmaz ‘ārifün cehren dilinden şayt ses
Hāli olmaz kalbi lākin zikr-i Hākdan bir nefes
- 2 Dāne-i esrār-ı nār-ı ‘aşk-ı dām-ı āh ile
Murg-ı esrār-ı hūdāya kalbini eyler kafes
- 3 Halka-i devrān ne hācet istimā-ı zikr için
‘Ārifün tesbiḥ gelür gūşına āvāz-ı ceres
- 4 Şūret-i eşyāya bakma ma‘niye eyle nazar
Sırr-ı Hakkı her cihetden görmege eyle heves
- 5 Ey Selāmī nemde yem var zerrede mihr-i münir
Gör Süleymān ü skender olsa da mūr-ı mekes

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 İden ümmîd-i vefâ dehrden oldı me'yûs
Gör ne oldı taleb-i 'ıyş-ı fenâdan tâvûs
- 2 Nitdi iskender ü dârâyâ dahı nitse gerek
Halka bu pîre-zen-i dehr-i deni vü menhûs
- 3 Kâmile zehr şunar câhile sükker yedirir
'Âşıkun taş çevirir başına çarh-ı me'kûs
- 4 Çok ziya-güster-i iqbâl olanun âhır-i kâr
Söndi hep şu'leleri oldı şikeste fânûs
- 5 Ey Selâmî felegin 'ıyşına dil-beste olup
Zehrin içdi nice dârâ vü nice Keykāvûs

¹⁰⁷ M 51a; Ü 39b
1a vefâ: vefâ vü Ü
5a selâmî: -M

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 'İzzet-i dehre inanma seni eyler me'yūs
Tam ile hām ile gör kendiñe ne itdi tāvūs
- 2 Sa'at-i sa'd gözetseñ ider icrā hakīmin
Sud yok müşteri olsañ ezeliden menhūs
- 3 Kāmile zehr şunar cāhile sūkker yedirir
'Ārifün taş çevirir başına çarh-ı me'kūs
- 4 Evvelin 'ıyş idenün aherini biş itdi
Zehrini içdi Skender gibi şad Keykāvūs
- 5 Ey Selāmī nice şem' ile ziyāver olanun
Söndi hep şu'leleri oldu şikeste fānūs

Ḥarfü'ş-şın

Fāilātün failātün fāilātün fāilün

- 1 Sālike dergāh-ı pīri cennetü'l-me'vāyımış
Lāle-ḥadler serv-ḳadler her biri tubāyımış
- 2 Merdüm-i bī-māre āb-ı havzı bir kevser şarāb
Çeşm-i nā-bināya ḥāk-i gülşeni tūtyāyımış
- 3 Būlbülān-ı 'āşıkānı zikr ü tesbiḥ itmede
Anları şūride iden cezbe-i mevlāyımış
- 4 Hürmüs-i nākış 'ayār anda zer-i ḥālīş olur
Luṭf ile her bir nigāhı 'āşıkā kimyāyımış
- 5 Ey Selāmī bir nefesde bin dili iḥyā ider
Nuṭkı Hācı Dedenün cān-baḥş ider 'isāyımış

¹⁰⁹ M 51b; Ü 39b; İ 32b

3a ü: -İ

4a nākış: ḥālīs M

4b Luṭf ile her: 'āşıkāna İ; 'āşıkā: cevher-i İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Nār-ı hicr-i yār ile dök gözleründen kanlu yaş
Yan yakıl büryān gibi zār-ı derūnuñ itme fāş
- 2 ‘Aşq-sūkında olur der-beste dükkān-ı tabīb
Anda şarf-ı cān aḥz-ı derd olur kesb ma‘āş
- 3 Nīk übedi kec limās ile melāmet hırkasın
Taş atarlarsa dahi gam yemiye her bağı taş
- 4 Cāy-ı sīm ü zer gerekdür zerd-rūy-ı surḥ eşk
Yohsa kālā-yı digerle vaşlına itme şavaş
- 5 Bu ne sırdur ki Selāmi ‘āşık-ı dil-ḥasteler
Meyyit olmuşlar gezerler ölmeden sāhib-firāş

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Derd ile şubḥ(u) mesā gözleründen kanlu yaş
Zār-ı giryānuñ hudānuñ gayri ferde itme fāş
- 2 Nik-i bedden gec libās ile melāmet hırkasın
Taş atarlarsa daḥi gam yime her bir bağı taş
- 3 Sūk-ı aşk içre tabīb olmaz devā-yı derd için
Dā'ima derd-i ilāh it kendüne kesb-i ma'aş
- 4 Dirhem-i dinār gerekmez ana nakd-i cān gerek
Vaşlına isterse ihdā ile bin cān ile baş
- 5 Bulmadı kudret-i ḥikemden devā-yı vaşlını
Ey Selāmi olmayanlar aşk ile sāhib-ferāş

Fāilātün feilātün feilātünfeilün

- 1 Zāhidā sūbḥa-i mercānuñı şaḥbāya degiş
Zikr-i evrād ile esmāyı müsem māya degiş
- 2 Naḳd-i 'ömrün heves-i būd u nābūda virme
Sūk-ı 'aşk içre yūri vārını yağmaya degiş
- 3 Āb-ı çeşm ile vuzū it uy imām-ı 'aşka
Kıbleñi vech-i Ḥaḳ it cāmi'i tenhāya degiş
- 4 Hırka vū tāt-ı ridāyı ko melāmet-zede ol
Bu nuḳūd-ı edebi kāle-i rüsvāya degiş
- 5 Miḥnetün rāhat-ı dünyāya Selāmi virme
Bu günün zilletini 'izzet-i ferdāya degiş

112 M 51b; Ü 39b; İ 32b

1b zikr-i zikr ü M; esmāyı: esmānı İ

2a heves-i būd u nebūda virme: ver'-i zūhd ile itme itlāf İ

2b vārını: zūhdiñi İ

3a 'aşka: 'aşkına Ü

3b Kıbleni vech-i Ḥaḳ it: pür ribā ta'āt ko İ

4a ridāyı: 'arżını İ

4b nuḳūd-ı : nuḳūdı Ü

4b nuḳūd-ı edebi kāle-i : ḥayāli edeb 'āşık-ı İ

Harfû's-şad

Mefâilün feilâtün mefâilün feilün

- 1 Eyā habīb-i hüdā ey nebiyy-i hāşü'l-hāş
Saña gulām olan oldı iki cihānda halās
- 2 Şırāt-ı şer'ün ile'azm ider haķikatüne
Gerek velī muķarreb gerek'avām u havās
- 3 Harīm-i kūyuña sālīk olan kişinün olur
Tarīķ-i nūr-ı hüdā yār ü rehberi ihlās
- 4 Şeh ü gedā heme muhtācdur şefā'atüne
Hüdā seni yem-i gufrāna eyledi ğavvās
- 5 Selāmī maţlab-ı mi der-i ez kerem-i şefā'at
'Usāt rā nebūd cüz der tū cā-yı menās
- 6 Selāmī-i yüzi kara şefā'atün ister
Günāhını keremünden sevāba eyle takās

Mefāīlün feilātün .mefāīlün feilün

- 1 Eyā habīb-i ħudā ey nebiyy-i ħāşü'l-ĥāş
Saña gulām olan oldu iki cihānda ħalāş
- 2 Şeri'atünle bulurlar ħaķīkatün güneşin
Tarīķi nūr-ı hidāyet refīķ olur iĥlāş
- 3 Şefi'-i rūz-ı cezāsın devā-yı derd-i günāh
Melek beşer saña muĥtāc cemi'velī-i ħavāş
- 4 Ġanī fakir daĥi ister dürr-i şefā'tün
Ĥudā seni yem-i ġufrāna eyledi ġavvāş
- 5 Selāmī-i yüzi ħara şefā'tün ister
Günāhını keremünle sevāba eyle taķāş

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Pîş-vâ olsa eger 'uşşāka her gāhi hūlūş
Gösterir kūy-ı vişāl-i yāre şeh-rāhı hūlūş
- 2 Eylemez zāyi' ider maḳrūn-ı dergāh-ı mucīb
Atılan her nāvek-i āh-ı şehir-gāhi hūlūş
- 3 Ka'be-i maḳsūdına rehber olup vāşıl ider
Vādi-i hicrānda ḳalmıḫ nice gūmrāhı hūlūş
- 4 Zāhir-i a'māliñe maḡrūr-ı meftūn olma kim
Ādeme lāzım olan va'llāhi bi'llāhi hūlūş
- 5 Ey Selāmī yār-ı ḡam-hārīden olma nā-ümīd
Hem-dem eyler sañada bir ḳalb-i āḡāhı hūlūş

115 M 52a; Ü 40a
3b ḳalmıḫ: -M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bir kişinün beyt-i kalbi olsa dergāh-ı hūlūş
Kā'im eyler anda sırr-ı li-ma'a'llāh-ı hūlūş
- 2 Zūlmet-i endūh-ı ref'eyler şafā-yı nūr ile
Ebr-i zūlmetden cemālin 'arz ider māh-ı hūlūş
- 3 Ka'be-i maḫşūdına rehber olup vāşıl ider
Vādi-i hüsrānda ḫalmış nice gūmrāh-ı hūlūş
- 4 Sa'd u naḫsına cihānuñ bakma usturulubı ḫo
Ādeme lāzım olan va'llāhi bi'llāhi hūlūş
- 5 Ey Selāmī eşk-i çeşm ile ḫudāya it niyāz
Zāyi olmaz derd ile āh-ı sihirgāh-ı hūlūş

Ḥarfü'd-dād
Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ahmedün teşrīfidür icād-ı dünyādan ğarāz
 Sırrına vuşlatdur ānuñ 'azm-ı 'ukbādan ğarāz
- 2 Kenz-i esrār-ı ahaddür ten tıllısm olmış āña
 'Āşıkā feth-i tıllısmıdur bu esmādan ğarāz
- 3 Cism-i pāki bir kitāb-ı metn-i Ḥaḳdur kim anuñ
 Şerh-i pākidür kamu elfāz ü ma'nādan ğarāz
- 4 İllet-i gā'iyye-i halk-ı cihān olmuşdurur
 Kevne teşrīfi içün Ādemle Ḥavvādan ğarāz
- 5 Her nebī tebşīr içün geldi Selāmī'āleme
 Müjde itmekdür anı Mūsā vü 'İsādan ğarāz

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ahmedün teşrīfidür icād-ı dünyādan ğarāz
Zātına vuslatdur anuñ‘azm-i ‘ukbādan ğarāz
- 2 Künc-i esrār-ı ahaddür mīm-i kufl-bāyınımız
Gevher-i sırrı müsemmasıdur esmādan ğarāz
- 3 Zāt-ı envār-ı hüviyyet ten-şıfat metīndür
Şerh-i pākidür kamu elfāz-ı ma‘nādan ğarāz
- 4 Bir şecerdür tahm-ı vahdetden nebīler şāhdur
Kendini izhār için ādemle Havvādan ğarāz
- 5 Her nebī tevkīl olup geldi Selāmi‘āleme
Müjde itmekdür anı Mūsā-yı‘īsādan ğarāz

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Hālūñi bāri hūdādan ğayri ferde itme ‘arz
İsteme muhtāc olan kesden olursa dahi ğarz
- 2 Dest-ber-āverde yüzün yerde hūdāya it niyāz
Nefy-i ğayr oldu salatāsā sülūk ehline farz
- 3 Menzil-i rif‘atda olsañ mihreveş eyler‘ufül
Zillet ile kendine inzāl ider bārāñı ‘arz
- 4 Farğ-ı farħu’llah ile her merātib Hakkını
Kurb-i ħerb ile bir olmaz olan ‘aşħ ile ħarz
- 5 Ey Selāmi kıl tevekkül bāb-ı Hākda ol muħīm
‘Ālem-i ğaybden naşibün gönderür bisyār u barz

119 M 52b; Ü 40a

3b -Ü

4ab: -Ü

5b bisyār: bisyā Ü; u: -Ü

Fāilātün fāilātün. fāilātün fāilün

- 1 Hālũñi bāri hüdādan ğayri ferde itme 'arz
İsteme muhtāc olan kesden olursa daħi karz
- 2 Ğayriden ümmid kes dergāh-ı Hākka it niyāz
Herkese oldu du'ā evkāt hamse gibi farz
- 3 İftihār itme nücūmāsā zerüm vardur diyü
Yokluk ile getirür ayağına bārān-ı 'arz
- 4 Farkdan ol nık-i bedden her şādāya dutma gūş
İtme bülbul diyü nefesün saña her zāğ-ı harz
- 5 Ey Selāmi kıl tevekkül bāb-ı Hākda ol muķim
Kimseden bir kimseye olmaz cihānda sūd-ı barz

Harfũ't-tā

Fāilātũn fāilātũn fāilātũn fāilũn

- 1 Rište gibi ehl-i dũnyā ile itme irtibāt
Çeşm-i'ārifde degül kadr-i cihān semmũ'l-hıyāt
- 2 Yā cinān-ı vasla yā niyrān-ı hicrāna gider
Her gelen ehl-i seferdũr aña bu'ālem ribāt
- 3 Kār-bān-ı'aşķ ile'azm-i reh-i maķsũd kıl
Bu misāfir-hāne halkıyla olınmaz ihtilāt
- 4 Halkuñ enfāsıncadur gerçi ki Allāha tarīķ
Şer'i reh-ber eyle oldur sālīk-i Hākķa sırāt
- 5 Hem-demũñ derd-i haķ olsun mihnet ü ğam mũnisũñ
'Āşıkũñ dermānı dertdũr miħnet ü ğamdur neşāt
- 6 Ey Selāmi ĉunki tev'em oldu'asr ile yesir
Āhir-i kũrbet ferecdũr her pes ü kabz inbisāt

121 M 52b; Ü 40b

2b ribāt: irtibāt Ü

4a ki: -Ü

4b oldur: oldu Ü

5a ü: -Ü

5b dertdũr: derddũr Ü

6a'asr: sırr 'asr ü

6b kabz; feyz Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Terk-i tecrīd ol sivā ehliyle itme ihtilāt
‘Ārife degmez cihānuñ kıymeti semmü’l-hıyāt
- 2 Yā cinān-ı vaşla yā niyrān-ı hicre ‘azm ider
Her gelen ehl-i seferdür aña bu‘ālem ribāt
- 3 Kār-bān-ı ‘aşka uy git ka‘be-i maḳşūdıña
Bu misāfirhānda olmaz besāt-ı inbisāt
- 4 Halkuñ enfāsıncadur yol Hāḳḳa amma ey ahi
Şer‘i rehber eyle oldur vuşlat-ı Hāḳḳa sırāt
- 5 Hürrem olma çoğına ğam çekme dünyā yoğına
Fakr-ı fahridür Selāmī ehl-i ‘irfāna neşāt

Fāilātün fāilātün fāilātün. fāilün

- 1 "Fi'ssemā-i rızkaküm" le Hakk keşide kıldı hat
Eylemez va'd ü va'idinde hudā hāşā galat
- 2 Her ne kim dārü'l-kazāda hāme-i kudret nüvişt
'Ālem-i maẖzada nakş u zā'id olmaz bir nuḡat
- 3 Cem'i māle nakd-i 'ömrin şarf iden bed-māyeler
Bilmeyüp sūd u ziyānın sıfr-ı yed ḡaldı faḡat
- 4 Bunda künc-i ma'rifet girmez ise ḡayfa ele
Ey vezag' var ister isen māle bāt mānend-i bāt
- 5 Ey Selāmī muḡbīr-i şādıḡdan itdüm istimā'
Nefsüni vü rabbüni bilmekdürür maḡsūd-ı ḡatt

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kismetün her dānesinde yazdı Hāk kudretle haṭ
Rāzı olmazsañ kararmış kalb ağarmış rîş-i haṭṭ
- 2 Sa'y ile mustār-ı tende rişte olsa taht-revān
Yazılan tırs-ı cebine gelmede geçmez nuḳat
- 3 Cem'i māle cedd-i cehd ile çekenler miḥneti
'Akl ile isbāt-ı devlet diyü itdiler gālaṭ
- 4 Hākka teslīm ol tevekkülde kanā'at kenzin al
Rif'at olmaz māl ile ister iseñ altuna baṭ
- 5 Nakd-i 'ömrün ey Selāmī virme dünyā vārına
Yok olur sūduñ meta'ında çıkar lā-būd saḳaṭ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Şafha-i ruhsaruña Hāk kudret ile yazdı hat
Yā nedür bu görinen müjgān ü ebrū zülf ü hat
- 2 Vechün üzre okınur çār deh hurūf-ı muhkemāt
Hāllerdür cā-be-cā temyīz harf içün nuḳat
- 3 Sūre-i nūrdur cemālūñ okudum iḥlās ile
Dir isem seb‘ü’l-mesāni eylemem ḥāşā ḡalat
- 4 Çār-şad suḥfuñ dilerseñ ma‘ni-i icmālını
Min ledün‘ilmin okı gel vech-i ādemde fakat
- 5 ‘Alleme’l-esmā rumūzın bilmek isterseñ eger
Nüşa-i insan-ı kāmilden ta‘allüm eyle kat
- 6 Sırr-ı rahmān-ı ‘ale’l-arş üstüvā-yı fehmi der
Ey Selāmī kim ki beyne’l-ḥācibinde gördi hat

125 M 53a; Ü 40b
4b fakat: nuḳat Ü

Harfû'z-zâ

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Beni yâ rab kerem it eyle haṭâdan maḥfûz
Nûhı kılduñ nitekim baḥr-ı belâdan maḥfûz
- 2 Mûsi-i rûhımı kıl nûr-ı tecelliñ ile şâd
Nefs fir'avnıñ it naḥnu enâdan maḥfûz
- 3 Derd-i Eyyûba viren şıḥḥat-ı şâfi sensin
Çeşm-i Ya'kûbı iden ḥüzn-i bükâdan maḥfûz
- 4 Yûnıssı haṭn-ı semekden çıkarup şâd itdün
Kullaruñ sensin iden renc-i 'anâdan maḥfûz
- 5 Bu Selâmî'de kavseyn-i ev-ednâ ḥakkı
Hedef-i cānını kıl sehm-i kazâdan maḥfûz

126 M 53a; Ü 40b; İ 34b

1b Nûhı: Nûh-ı İ

2a "Mûsi-i rûhıma vir ḥükmini naḥş-ı .." İ

2b "Olam anuñ gibi garḥ-âb-ı fenâdan maḥfûz" İ

3b Ya'kûbı: Ya'kûb-ı İ

4b "Eyleduñ bu cāmı cāh-ı cezâdan maḥfûz" İ

5a: "Bir siyeh-rû kulunum bende Muḥammed 'aşkın" İ

5b "İt Selâmî daḥı cümle cefâdan maḥfûz" İ

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Ne pend-i va'iz-i sām'i ne ol sen gayriye vu'āz
Yem-i ma'nāda gavvāş ol gerekmez lücce-i elfāz
- 2 Ledünni mektebinde pīr-i 'aşkdan mağz-ı Kūr'ānı
Hakikatde ta'allüm eyleyendür'ālim ü huffāz
- 3 Görem dirseñ bu lānuñ perdesinde vech-i illāyı
Fenā-fi'l-Hakda kıl bu hāb-ı hestiden dili ikāz
- 4 Müsemma gevherin bulmak dilerseñ kân-ı esmāda
Dem-ā-dem darb-ı zikr ile ola gör nefsiñe gıyāz
- 5 Seni bir dāne-i hāliyle dām-ı zülfe bend eyler
Zen-i dehrūñ Selāmī mekrine dikkatle ol luḥḥāz

127 M 53a; Ü 41a; İ 34b

1a ne ol: ol ne İ

1b Yem-i ma'nāda gavvāş: Düri ma'nāya deryā İ

3a görem: bulam İ; vech-i : sırr-ı İ

3b "Bu varlık-ı gafletinden kendini it yokluga ikāz" İ

4ab: -M

4b ola: ide İ

5a dāne-i hāliyle: hīle-i dāneyle İ; zülfe: derde İ

5b Selāmī: -M

5b "Selāmī çeşm-i'ibretle anuñ fendine ol luḥḥāz" İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Her eşyā külli şey'in hālikin kavlin olup vu'āz
İder takrīr-i illā vechehu sırrını bī-elfāz
- 2 Fenā-yı men'aleyhā da veyebka veche rabbinün
Ne bilsün vech-i tefsirin vücūhāt okıyan huffāz
- 3 Teferrüc ise maqşad evc-i tevḥīde semük-ruh ol
Çü sūzın olmıya tā senlügün pābende-i iglāz
- 4 Nuḳūş-ı keşret olmazdı hicāb-ı şāhid-i vaḥdet
Merāyā-yı süverden vech-i yāre olmadun laḥaz
- 5 Selāmī an-be-an i'dām ü icād-ı mezāhir hep
Fenāyile bekā remzinden eyler sāliki ikāz

128 M 53b; Ü 41a

1a şey'in: şey-i Ü

3b pā-bende-i : pā-bendi bu M

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 'Aceb ey dil siyeh-rîş-i sefidün yetme mi vu'āz
İderken mû-be-mû naklün şahîhin saña bî-elfāz
- 2 Olurmuş intibāh-ı ehl-i gâflet mevt-i şûr ile
Nidâ-yı kable mûtû ile çeşm-i cānı kıl îkâz
- 3 Nedür bu kâse-lis-i safre-i dünyâ-yı dūn olmak
Eleysa'llāhu kâfe 'abdehu kavline ol laḥaz
- 4 Buyurmuşken nebî a'dā 'adüvvek beyne habîbik
Ne lâyıḳ Zeyd ü'Amre nefsün içün olmağa gıyāz
- 5 Selāmî mahv-ı fāni ol bekābi'llāh ise maṭlab
Saña bār-ı girān olmaz vücūdundan katı iḡlāz

129 M 53b; Ü 41a

1a yetme mi: neme mi Ü

2b mûtû: mûtû i M

Harfû'l-'ayn

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Şems-i Aḥmed maşrık-i Hāşimden itdükde tûlû
Nûr-ı imān taldı bir bir şer' ile yandı şumû'
- 2 Toḡdı şāhu'l-'ālemin ü raḥmeten li'l-'ālemin
Çalınup kûs-ı nübüvvet buldı dehr içre şuyû'
- 3 Ravza-i vaḥdetde sâbit bir şecerdür kim anuñ
Enbiyâlar mîvesidür'âlem-i hej-deh fûrû'
- 4 Müntehâ kıddin risâlet gülsitânında görüp
Şerm-i hacletden ider tûbâ huzû' ıyla huşû'
- 5 'Azm-i mescid eylese ol ka'be-i ma'nâ eger
Her cemâdât eyler idi reh-güzârında rûkû'
- 6 'Ayn-ı zemzem olmış idi her mübârek barmağı
Şîr-i mâder. gibi aşḥâb içmege oldu durû'
- 7 Ârzû-yı rû'yet-i vechi ile şām u seher
Bu Selâmî derd-mendi na'tına eyler şûrû'

130 M 53b; Ü 41a; İ 35a

2a ü: -î

2b kûs-ı : tabl-ıî

3a Ravza-i: 'arşa-i î; sâbit: peydâ î

3b 'âlem-i hej-deh: bu nice 'âlemler î

4a gülsitânında: bûstanında M

6a barmağı: parmağı Ü

7b bu: -Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Meclis-i va‘za varup pendini itme istimā‘
Dergeh-i monlaya var gūş eyle nāyi kıl semā‘
- 2 Hem-dem-i erbāb-ı ‘aşk ol āşinā-yı ehl-i dil
Zāhid-i sālūsūn eyle iltifātđan imtinā‘
- 3 Fülk-i cismūn garka-i deryā-yı vahdet eyleyüp
Eyle cāz u lā-yecūz ehline sāhilde vedā‘
- 4 Meşreb-i ehl-i fenāđan lezzet al maḥv it özün
İtme şufī gibi sende kendi nefsūnle nizā‘
- 5 Maḥrem itme kimse‘i esrāra olsa dāderün
Ey Selāmī küllü sırrın cāveze‘l-işneyni şā‘

131 M 54a; Ü 41b; İ 35b

1b monla: molla M

3ab "Kır ḥayā fānūsını yak şem‘-i ‘aşka bāl
Būlbūlāsā hā-yı hūy-ı zār ile itme nizā‘ İ

3a deryā-yı vahdet: baḥr-ı ḥaḳīḳat İ

3b "Sāhil-i cāz-i yecūzı ehline eyle vedā‘ İ

4ab: -İ

5a: "Maḥrem itme ma‘rifet dürrine olsa maḥremün" İ

Harfû'l-ğayn

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

- 1 Yüzün 'uşşāka eyler yā nebī nūr āyetin iblāğ
Hüve'l-haḡ ve'd-duhā vechün daḡi ve'lleylidür aşdāğ
- 2 Kaşından satır-ı bismi'llāh okur her'ārif-i bi'llāh
O gözler kim görür Allāh dinildi ḡaḡkına māzāğ
- 3 Olan şuhf u kütüb münzel yazardı vaşfuñı evvel
Çü sensin ḡātem-i mürsel senünle oldı din isbāğ
- 4 Ḥayāl-i ḡüsnünı naḡş ideli dil levḡ-i ḡātırdı
Nukūş-ı ḡayriden geḡdi añā ne ḡara ne ḡo dāğ
- 5 'Abidündür nola āzād-ı bend-i zülfün olmazsa
Selāmī gerdenine eyledi zencir-i 'aşḡuñ bāğ

132 M 54a; Ü 42b; İ 35b

3a olan şuhf u kütüb: kitāb-ı āyet-i İ

4a "Ḥayāl-i ḡüsn ḡatṡuñ dem-be-dem eyler gönül-ezber" İ

4b Nukūş-ı: nukūşı İ

5a 'abidündür: esiründür İ; zülfün: bābuñ İ .

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 'Arşa-i sīnemde kurdı pād-şāh-ı aşk oṭāğ
Nūr-ı vechinden derūn-ı dilde yandırdı çerāğ
- 2 Leşker-i tātār-ı gam kıldı gönül mülkin vaçan
Yapdılar güyā ki tārāc ehline başka ocāğ
- 3 Dīde-i hūn-bār u sūz-ı sīne-i hicrān ile
Lāle-zār oldı vüçūdum dāğ ile mānend-i bāğ
- 4 Hamdüli'llāh iltifāt-ı luṭf-ı şāh-ı aşk ile
Şimdi oldı ni'met-i vaşl ile her dāğ üsti bāğ
- 5 Mey-fürūş oldı Selāmī kandedür erbāb-ı aşk
Nūş iden bir cür'asın eyler du'ālemden ferāğ

133 M 54a; Ü 41b
3b bāğ: ṭāğ M

fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 'Arşa-i sīnemde kurdı pād-şāh-ı 'aşk oṭāğ
Maṭbah itdi ḥāne-i ḳalbümde yakdı bir ocāğ
- 2 Cism-i tennūrumda şimdi cigerüm büryān olup
Dīdelerden cūy ider hūn-ābe-i eşkümlə bāğ
- 3 Şaf şaf olmuş leşker-i endūh-ı ğam itdi ğuluvv
Açdı yer yer lālezār itdi vücūdum oldı dāğ
- 4 Her yerüm bir ḥāne-i meydür muḥabbet ehline
Māye-i 'aşk-ı mu'inüm oldı her dāğ üsti bāğ
- 5 Mey-furūş oldı Selāmī ḳandedür 'āşık olan
Nūş iden bir cāmını eyler du'ālemden ferāğ

Fāilātün fāilātünf āilātün fāilün

- 1 Eşk-i hūn-āb ile cismün lāle-zār it hem-çu t̄āg
Nār-ı 'aşk ile yakup sīnende aç dāg üzre dāg
- 2 H'āb-ı rāhat terkin eyle gir t̄arīk-i vuşlata
Yol eri yolda gerekdür hürrem-i gam şayr u şag
- 3 Şem'-i cismün nār-ı 'aşk-ı yār ile sūzān idüp
'Ayn-ı nūr ol t̄ā vişāl-ı şubh olinca çun çerāg
- 4 Ref' ola cümle izāfāt ile mevhūm-ı meni
İrişüp ıtlāka eyle kayd-ı hestiden ferāg
- 5 İktidā it ehl-i 'aşka bakma şāg u soluña
Bu meşel olmaz erenlerde Selāmi şol u şāg

135 M 54b; Ü 42a; İ 36a

1a hem-çu t̄āg: eyle dāg İ

2a yol: yolu Ü; vuşlata: mihnete İ

3ab: "Bülbülāsā ne fiğān eyle ne bāl eyle gūşād
Şem'dān-ı dilde yanup nūr-ı 'aşk ile çerāg" İ

4ab: "Dest-i mürşidden içüp cām-ı şarābı ey ma'nevi
Maḥv ola endūh-ı gam ola saña dāg üsti bāg" İ

5b u: -İ

4a meni: beni Ü

Harfû'l-fâ

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Gelmeden tölmiş idi cāmi'-i imān şaff şaff
Şer'-i mihrābuña yüz dutmağa merdān şaff şaff
- 2 Yalınız 'āşık-ı üftāden olan tebe'amı
Çekdi Veyse'l-Karanī 'aşkuna dendān şaff şaff
- 3 Girdiler dīnüne izhār-ı nübüvvet idicek
Her cemādāt ü melek cinnile insān şaff şaff
- 4 Her gaza vakti hudā hazret-i Cibrīli ile
Gönderür ceşş-i melekden saña a'vān şaff şaff
- 5 Selsebil oldı benānuñdan akup āb-ı hayāt
Cem' olup içdi kamu ümmet-i 'atşān şaff şaff
- 6 Şeb'-i mi'rācda daḥi cem' olup ervāh-ı rūsūl
İktidā eyleyüp el bağladı ol ān şaff şaff
- 7 İki cānibde melek 'arşa 'urūc eyler iken
Dutdılar encüm ile şem'-i fūrūzān şaff şaff
- 8 İç diyū kāse ile kevşeri cennetde senūñ
Reh-güzārūnda dutar hūri vü gilmān şaff şaff
- 9 'Aybını ümmetinūñ hürmetine gayb itdi
Lücce-i 'afv-ı yem-i rahmet-i rahmān şaff şaff

136 M 54b; Ü 42a
1b dutmağa: tutmaga M
8b dutar: tutar M

- 10 Ka'be-i ravzañı her hâcı-i 'uṣṣāk-ı ümem
Sa'y idüp 'aşkuñ ile itmede cevlan şaff şaff
- 11 Minhü pāzārına çıkmış reh-i 'aşkuñda turır
Cānın İsmā'ilveş itmege kurbān şaff şaff
- 12 Hiç ne mümkün seni vaşf eyleye 'acziyle kişi
Na'tuñı söyler iken mısra'-ı Kur'ān şaff şaff
- 13 Bu Selāmī kuluñı 'afv ile ihyā eyle
Haḳ huḫūrında turınca ulu dīvān şaff şaff

11a turır: senüñ Ü

12a eyleye: eylese Ü

13b turınca: durınca Ü

Fāilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Niceler itdi yüzün görmeden imān şaff şaff
Çekdi Veyse'l-Karani aşkuña zindān şaff şaff
- 2 Girdiler dīnüne ızhār-ı nübüvvet idicek
Her cemādāt-ı mülk-i cān ile insān şaff şaff
- 3 Her gāzā vakt-ı hudā ḥazret-i Cibrīli ile
Kevndedür ceş-i melekden saña i'vān şaff şaff
- 4 Selsebil oldı benānuñdan akup āb-ı ḥayāt
İçdiler kevserveş ümmet-i 'atşān şaff şaff
- 5 Şeb-i mi'rācda daḥi cem'olup ervāh-ı rūsūl
İktidā eyleyüp el bāğladı ol ān şaff şaff
- 6 İç diyü kāse ile kevser-i cennetde senün
Reh-güzāruñda dutar hūri vü gilmān şaff şaff
- 7 Bu peyām-ı ferh-i encāma kamu nāzir idi
Cem'olup mescīdde aşhāb-ı ferāvān şaff şaff
- 8 Ka'be-i ravzānı her ḥacı-i 'uşşāk-ı ümem
Sa'y idüp aşkuñ ile itmede cevlan şaff şaff
- 9 Minhū pāzārına çıkmış reh-i aşkuñda senün
Cānın İsmā'ilveş itmege kurban şaff şaff

- 10 Hiç ne mümkün seni medh eyleye ‘acziyle kişi
Na‘tuñı söyler iken mışra‘-ı Kur‘ân şaff şaff
- 11 Bu Selāmi kuluñı ‘afv ile ihyā eyle
Hak huzūrında turınca ulu dīvān şaff şaff

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Her seher vird-i zebānuñ ola ezkar-ı laṭīf
Seni tā-maẓhar-ı elṭāf ide āsar-ı laṭīf
- 2 Açıla revzen-i dil keşf ola zulmet-i hicāb
Maşrık-ı cānda nümāyān ola envār-ı laṭīf
- 3 Süret-i ğayriyi ref'it dil-i mir'ā'tünden
Dide-i bāṭına zāhir ola dīdār-ı laṭīf
- 4 Hiss-i pindārı bırak seyl-i sirışkūñ baḥr it
Şaḍef-i kalbe tola lü'lü-i esrār-ı laṭīf
- 5 Ey Selāmī irişür lütf-ı hudāya āşık
Eylese zikrini tekrār-be-tekrār laṭīf

138 M 55a; Ü 42a; İ 37a

2a "Sil sükufāt-ı şeb-i zulmet-i dilden nā-gāh" İ
 2b ola: -M; cānda nümāyān ola: dilde ṭulu eyleye İ
 3a mir'ātünden: merāmında Ü
 4a hiss-i pindārı bırak: Ḥār-ı hāşāk gider İ
 5b eylese: itse Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Nāzenin 'ömriñi itme kıl u kāl ile telef
Ḥālli taḥṣīl eylemekdür iki 'ālemde şeref
- 2 Lücce-i elfāzı ko baḥr-ı muḥīṭ it bāṭınun
Dürr-i ma'na-yı ledüniye ola kalbün şadef
- 3 'Āşık iseñ başına tāt it melāmet taşını
Zāhidün ta'nı siḥāmına vücūdun kıl hedef
- 4 Derd ü mihnet birbirinden 'āşıkā mīrās̄dur
Olmada 'aşk ehli eslāfuñ belāsına halef
- 5 Şem' olup 'aşk ile yan bezminde Ḥācı Dedenün
Şu'leveş nūr ol Selāmī bir ola her şeş taraf

139 M 55a; Ü 42b; İ 37b

2a elfāzı: elfāz-ı İ

3a "Şehr-i 'irfān ol ḥisār ile melāmet taşını" İ

4a "Rāhat olmaz vādi-i 'aşka düşen 'āşıklara" İ

4b olmada 'aşk ehli: Ehl-i 'aşk olmada İ; eslāfuñ: İslāmuñ Ü

5a şem' olup: mūy gibi İ

5b her şeş: cümle İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey olan menşūr-ı kerremnā ile zāt-ı şerīf
Ahsen-i takvīmde halk itdi çun rabb-i laṭīf
- 2 Zātuñı hūrşīd-i 'ālem-tāb kılmışken hudā
Perde-i 'aynum sivādan eyledün hayfa kesīf
- 3 Hāmil-i sırr-ı emānāt olmaga şāyān iken
Bār-ı dünyā ile zulm ü cehl idüp itdün naḥīf
- 4 Derd-i Mevlā ile eşk-i çeşmi seyl-āb eyle kim
Tā ola dil-hānesi hāşāk-ı hestiden nazīf
- 5 Zād-ı 'aşk ile Selāmī gir tarīk-i vuşlata
Eyle her bāra taḥammül hem-çünin mūr-ı za'if

140 M 55a; Ü 42b; İ 37b

1a menşūr-ı: āyāt-ı İ

1b "İtdi halkuñ ahsen-i takvīmde rabb-i laṭīf" İ

2a kılmışken hudā: idüp bār-ı hudā İ

2b perde-i 'aynum: sen kūdūrāt-ı İ; hayfa: anı İ

3a olmaga şāyān iken: kılmış iken cismüni

3b zulm ü cehl: cehl ü zulm İ

4a derd-i : zikr-i İ; çeşmi: çeşm-i İ

4b hāşāk: hāşākı Ü; hāşāk-ı hestiden: habb-ı zī hārefden İ

5b "Dost yolında terk-i cān it hem-çu pertev-i za'if" İ

Fâilâtüñf âilâtün fâilâtün fâilün

- 1 K̇albi jengār-ı ğubār-ı ṁa-sivādan eyile şāf
Vech-i dil-berden ola ṫa-perde-i zūlf inkişāf
- 2 Mekteb-i ‘aşk içre gir ‘ilmūñ ola Ḣaḳḳe’l-yakīn
Aradan ref’ola hep şek u zūnūñ ihtilāf
- 3 Kūnc-i ḥalvet terkin it keşretde vahdet ide gör
‘Ārife oldur ḥaḳīkatde şurūt-ı i’tikāf
- 4 Āb-ı çeşm ile vuzū it ṫur namāz-ı vuşlata
İtme vechu’llāhdan kıble nūmāveş inhirāf
- 5 Rāh-ı Ḣaḳḳa gir Selāmī vird idüp bu mısra‘ı
Ferrecā’llāh hūmme hemmi neccinā mimmā nehāf

¹⁴¹ M 55b; Ü 42b; İ 37a

1b "Ola her yüzden saña esrār-ı bārı inkişāf" İ

2a mekteb-i : mezheb-i İ

2b aradan: arada M; u: -M, -İ

4a çeşm ile: feyz ile İ

Harfû'l-kāf

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Ey şeh-i mülk-i risālet vey habīb-ı hāş-ı Hakk
Mihir-i vechün görmege kanlar saçar her gün şafak
- 2 Olalı hürşid-i vechün 'ayn-ı 'ālemden nihān
Geşt ider 'aşkuñla kevnî baş açık yalın ayak
- 3 Meh cemālün şevküñe seyyāh iken şeb-tā-seher
Bir ser-i engüştüñe itdi vücūdın iki şakḳ
- 4 Yazmağa vaşfuñ 'Uṭarî destine almış kalem
Şems zer-levḥ üzre tezhîb itmege altun varak
- 5 Metn-i hüsnün şerḥin 'ālem sa'y kılsa yazmağa
Sıgmaga eflākveş kâğıd olursa bin ṭabak
- 6 Yā resū'la'llāh Selāmi āsitānuñ kelbidür
H'ān-ı luṭfuñdan ayırmaz çeşmin asla bir ramak

142 M 55b; Ü 42b; İ 38a

1a hāş-ı : zāt-ı İ

2a 'ālemden: 'ālemde M; 'ālemdür Ü

3ab: "Meh cemālün nūrını her şeb çıkarken görmege
Parmağın nūrın görüp na'rını itdi iki şakḳ" İ

6b çeşmin: gönlin' İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Muḥammed Muṣṭafānuñ ḥāṣ yār-i gārıdur şıddıķ
Enīs ü hem-dem ü hem mūnis ü hem yārıdur şıddıķ
- 2 Gülistān-ı risāletde cemāli virdine ḥālā
Riyāz-ı ravzasında bülbul-i gülzārıdur şıddıķ
- 3 Zuhūrıyla ziyāver eyledi iklīm-i imānı
Velāyet evcinüñ bir ḥāver-i envārıdur şıddıķ
- 4 Serā-yı sırr-ı tevḥīdūñ nedīm ü mahrem-i rāzı
Ḥafiyāt-ı ḥudānuñ vāķıf-ı esrārıdur şıddıķ
- 5 Selāmi 'ārif-i ma'nā-yı sırr-ı sümme vechu'llāh
Ḥudānuñ her nazarda nāzır-ı dīdārıdur şıddıķ

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Muḥammed Muṣṭafānuñ ḥāb yār-ı gārıdur şıddık
Enis-i hem-dem-i mūnis-i hem yārıdur şıddık
- 2 Zuhūrıyla ziyāver eyledi iklīm-i imānı
Velāyet evcinūñ bir ḥāver-i envārıdur şıddık
- 3 Serā-yı sırrı tevḥīdūñ ḥarem-i maḥrem-i rāzı
Ḥafiyat-ı ḥudānuñ vākıf-ı esrārıdur şıddık
- 4 ‘Ālīm-i mazhar-ı ma‘nā-yı sırr-ı sümm-i vechu’llāh
Ḥudānuñ her nazarda nāzır-ı dīdārıdur şıddık
- 5 Selāmi mest-i müstağrak cemāl-i verdine ḥālā
Riyāz-ı ravzasında bülbul-i pendārıdur şıddık

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Görinen sun'-ı şıfātından 'ayāndur zāt-ı Hakk
'Ālem olmuşdur başiret ehline mir'at-ı Hakk
- 2 Bu cemāl ile celālün lutf u kahruñ mazharı
Şāhid-i tev'emdür eyler her biri isbāt-ı Hakk
- 3 Vahdetin isbāt ider ehl-i dile harfen be-harf
Muşhaf-ı 'ālemde her eşyā birer āyāt-ı Hakk
- 4 Mülkidür eyler taşarruf çün vücūd ile 'adem
Kendidür nā-būd-ı būd iden bu mevcūdāt-ı Hakk
- 5 Hādisāta istinād itme kadīmün sun'-ını
Kudret isbāt itdigün eşyāda mahlūkāt-ı Hakk
- 6 Zeyd ü 'Amra tapma bul kesretde vahdet sırrını
Vahdet-i Hakkı beyāndur cümle maşnu'āt-ı Hakk
- 7 Her şecer-i tūr-ı kevnde dir eneli'llāh temām
'Āleme olsa Selāmi ger tecelliyāt-ı Hakk

145 M 56a; Ü 43a; İ 38a

1a 'ayāndur: 'ibāretdür Ü

3a isbāt: hem Ü

3a "Vahdetin ta'dād ile ta'rife 'āciz 'akl-ı tām" İ

3b -Ü

4a "Muḳtezā-yı kudreti kudretle takdīr eylemek" İ

4b -Ü

7a "Tūr-ı kevnde her şecer anı eneli'llāh çağır" İ

7b ger: gerek M

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kim içerse dest-i mürşidden eger şahbā-yı ‘aşk
Bildirir rāz-ı derūnın gulğul-ı minā-yı ‘aşk
- 2 Geçirüp kayd-ı sivādan sālīk-i āzād ider
Bend-i zūlf-i kayd iderse her kime sevdā-yı ‘aşk
- 3 ‘Akl ü dāniş fehmi ü binīş mi kor ehl-i ‘aşkda
Nice Eflātūnı Mecnūn eyledi leylā-yı ‘aşk
- 4 Şem-i nūrında yakar pervāneves cān u teni
Bī-şādā-yı nağmedür feryād-ı huý-ı hāy-ı ‘aşk
- 5 ‘Arşa-gāh-ı tende eyler nefsi deccālūn helāk
Şām-ı kalbe her ne dem itse nüzūl ‘īsā-yı ‘aşk
- 6 Ey Selāmi olamaz mahfi muhabbet sīnede
Nāvūdān-ı kalbe sığmaz lücce-i deryā-yı ‘aşk
- 7 Murg-ı gönlin sālīkūn zabt idicek şayyād-ı ‘aşk
Mihnet-i dām-ı belādan eylemez āzād-ı ‘aşk
- 8 Zūlfüne bend eyleyüp Mecnūn eyler serseri
Kapusında kullanur ırgad gibi Ferhād-ı ‘aşk

146M 56a; Ü 43a

2b zūlf: zūlfün Ü

4b u: -Ü

5b ne: -Ü

- 9 Tāc-ı tahtından..... abdāl ider
Her kimi Edhem gibi eyler ise irşād-ı ‘aşk
- 10 Hāvetin zindān ider bir cām ile ‘ābīdlerün
Gezdirür meyhāneden meyhāneye zühhād-ı ‘aşk
- 11 Ey Selāmī cümlesin ta‘lim ider ‘āşıklara
Böyle yapmışdur ezel eniyyeti üstād-ı ‘aşk

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Hüsni ilinde şayd iderse 'aşık-ı şayyādı 'aşk
Kendi dām-i kākülünden eylemez āzādı 'aşk
- 2 Şūret-i Leylāda eyler gāhi Kayşı serseri
Hande-i şirīn ie geh kullanur Ferhādı 'aşk
- 3 Tāc u taht u devletin Edhem gibi tārāc ider
Eyler ise feyz-ı cūdından eger irşādı 'aşk
- 4 Halvetin zindān ider bir cām ile 'ābidlerūn
Gezdirir meyhāneden meyhāneye zühhādı 'aşk
- 5 Ey Selāmī cevri-i yārından şikāyet eylemez
Derd-keşlükde olursa her kimūn üstādı 'aşk

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Her kim içse dest-i mürşidden eger şahbā-yı 'aşk
Hep ferāmūş itdirür ders-i 'aşk
- 2 Havf-i ümmid-recā-yı bī-hadd-i geçirüp lā-kayd ider
Kayd-ı bendin giçerirse her kime sevdā-yı 'aşk
- 3 Murg-ı cānı yakmak ister şem'-i nūrında anuñ
Bülbülāsā istemez feryād-ı hūy-ı hāy-ı 'aşk
- 4 Her demi bir dem olup fir'avn-ı nefsi kahr ider
Nice bī-dem ādemi ejder ider Mūsā-yı 'aşk
- 5 'Arşa-ı meydān-ı tende katl ider deccālūñi
Şehr-i şām-ı kalbe inzāl olsa ger'isā-yı 'aşk
- 6 Hizmet-i merdān ile yāhūd semā'-i vecd ile
Vāşıl eyler 'āşıkı neyler ise monla-yı 'aşk
- 7 Ey Selāmī gizlenir mi hiç muhabbet sīnede
Nā-düvān-ı şadre şıgmaz lücce-i deryā-yı 'aşk

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Gülşen-i 'uşşāk-ı kalbe konsa murg'-ı rāz-ı 'aşk
Nağme-sāzı-i ene'l-hakdan gelür āvāz-ı 'aşk
- 2 Şayd-ı dām pençe-i ehl-i mecāz olmaz hele
Kāf-ı kudsidür hakikat lāne-i şeh-bāz-ı 'aşk
- 3 Hem-ser-i mihr-i cihān olsa 'aceb mi 'aşıkan
Çār-ı tāk-ı evc-i a'lāda olur pervāz-ı 'aşk
- 4 Bāde-nūş-ı bezm-i hāş u hem-demi Hızır u Mesīh
Muhyi-i mürde-dilāndur meşreb-i i'cāz-ı 'aşk
- 5 Gel nefahtü fihi min rūhiden istersen haber
Cān ile eyle semā'neydür Selāmi sāz-ı 'aşk

Harfũ'l-kāf

Mefũlũ mefāĩlũ mefāĩlũ feũlũn

- 1 Ednā kũluyum faħr-ı resũlũ's-sakaleynũ
Ol nur-ı huda Ahmed-i ceddũ'l-hasaneynũ
- 2 Cān tıgını'ũryān iderũm cism-i gılāfdan
Kānlar şaçarum fātiħine bedr-i ħuneynũ
- 3 Nũş eyler isem şāh-ı Hasan'aşķına zehri
Çekmem elũmi yolına baş gitse Ĥuseynũ
- 4 Hũn-ābe-i eşķũmle cihān kana boyansun
Giryān olarak derdine ol kũrretũ'l-āynuũ
- 5 Evlādlā aşķāba selām eyle Selāmĩ
şād ola daħı rũħ-ı şerĩfi ebeveynũ

150 M 56b; Ü 43b; İ 39a
1b ħudā: ehadd M: ehadd İ
5a evlādlā: evlād ile Ü

fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 'Āşıkā herdem belā vü derd ü gamdan 'ıyş gerek
Lokması hūn-ı ciger nūş-ı müdāmı niş gerek
- 2 Künt-i kenz esrārın 'ārif dilde peydā itmege
Bir dil-i virānede bin cān ile teftīş gerek
- 3 Gir belā meydānına top ile başuñ Haydar ol
Cān nişār itmekde cānāna niçün teşvīş gerek
- 4 Vādi-i hayretde esb-i 'aşk ile meydān alan
'Āşıkā nakd-i vişāl-i yār ile baḡşīş gerek
- 5 Ey Selāmī taht-ı dilde şāh-ı ma'nā bulmaga
Nakşibendi zümresinden aña bir dervīş gerek

151 M 56b; Ü 43b; İ 39b

1a vü: -Ü; ü; -Ü belā-yı İ; gamdan: gamdur Ü

1b nūş-ı müdāmı: cām-i şarābı İ

2b cān ile: sa'y ile İ

3a Haydar: Rüstem İ

3b cānāna: cānān Ü; niçün: içün Ü

4a "Lā-mekān şehrinde esb-i 'aşk ile menzil alan" İ

4a alan: olan Ü

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Olalı ey yâr-ı nâr-ı 'aşkuña yanık senün
Oldı dil pervâneveş envâruña lâyıık senün
- 2 Pertev-i şems-i tecelli kalbini pür-nür ider
Şevk ile her şeb kim olsa zikriñi nâṭık senün
- 3 Âḫirü'l-emr isteyen bû-yı vişālün şemmesin
Bülbülāsâ çekmek ister hicriñi sâbık senün
- 4 Bir tabîb-ı cûd-ı ḫikmetsin ki feyz-i merhemün
Oldı zaḫm-ı sîne-i derd-i dile ḫāzık senün
- 5 'Aşk ile bî-hüş olup düşdi Selāmî ḫayrete
Bilmez oldı şorsalar şimdi nege 'aşık senün

152 M 57a; Ü 43b; İ 40a

1a Olalı ey yâr-ı Şol gönül kim oldı İ

1b Oldı dil: Evvel olur İ

2a şevk ile her şeb: 'Aşk-ı şevk ile İ

3a vişālün: vişālüne Ü

Mefāilün mefāilün feülün

- 1 Kuli kurbānum sultān-ı 'aşkun
Mutî'-i emriyüm fermān-ı 'aşkun
- 2 Gıdā-yı rūhdur erbāb-ı 'aşka
Hamiri gerçi semdür nān-ı 'aşkun
- 3 Gerekmez şerbet-i dārū-yı lokmān
Gönülde derdidür dermān-ı 'aşkun
- 4 Hemān ta'yin ider derd ü belāyı
Budur 'āşıklara ihsān-ı 'aşkun
- 5 Dem-ā-dem zār u giryān eylemekdür
Selāmî böyledür erkān-ı 'aşkun

153 M 57a; Ü 44a; İ 39b
2a rūhdur: sükkeridür İ
4a derd ü: derd-i İ .

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Țarīķ-i müstaķīm üzre nice irşād-ı nās itdük
 Țaḥ-ı ḥātem gibi şūretde şekl-i in'ikās itdük
- 2 Görüp her şekl-i dervīşi şaķın mülḥīd kıyās itme
 Taşavvurda velī bizde senün gibi kıyās itdük
- 3 Bize virmez tezelzül şar şar-ı ḥutuvāt-ı şeytāni
 Binā-yı dīne ḥubb-ı ālden vaż'-ı esās itdük
- 4 Ma'āni kişverinün ḥükm ider şultānıyuz amma
 Gedā resmin tutup şūretde eksā-yı pelās itdük
- 5 Selāmī dersimiz ne Cevherī ne Aḥteridendür
 Kitāb-ı nūr-ı 'ilm-i min ledünden iktibās itdük

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey iden şeh-rāh-ı Hakkı kendine tārık ü tenk
İhtilāf-ı mezheb ile dā'ima hayrān u denk
- 2 Nefs ü şeytān ile kendin sālīs ü sāni idüp
Her se fışk u tāt'at içün eylemekde şulh u cenk
- 3 Pīr iken sālīs selase kande tevḥīd-i ḥudā
Böyle meslekde ider mi mü'min-i kāmīl direnk
- 4 Hāl-ı ef'āl-i bende Hakk iken hādī mudill
Gayre isbāt-ı rubūviyyet degül mi 'ār u nenk
- 5 Kavlisinni emr-i dīnde cebri fi'li itizāl
Misl-i ḥirbā görünür kendinde mezheb renk renk
- 6 Hāl-ı mezheb mezhebinde olmamış iken revā
Kendini eyler kaṭār-ı ehl-i butlāna peşenk
- 7 Ey Selāmī şaykal it lā-gayr-i illa'llāh ile
Tā gide mir'āt-i dilden bu zūnūn u şekk jenk

¹⁵⁵ M 57b; Ü 44a

3b böyle: bu M; direnk: du renk M

Harfû'l-lâm

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Kullarun hâli ilâhi saña ma'lûm mı degül
Her biri emrine bin cân ile maḥkûm mı degül
- 2 Vaḥdetün sırrını fehm eylemeyen nādānun
Saña tevḥid diyü itdigi meevhûm mı degül
- 3 Hâl-i esrâr-ı dili 'âlim ü dānâ sensin
Râz-ı pinhân derûn-ı âḥire mektûm mı degül
- 4 Herkesin maṭlabına hādî vü muṭî sen iken
'Arz-ı hâl eylemek 'âciz kula mezmûn mı degil
- 5 Bûs-ı dâmenle niyâz eyleme Zeyd ü 'Amre
Cebhesinde kişinün kısmeti merḳûm mı degül
- 6 Ey Selâmî didi lâ-ted'u ma'allâh" ilâh
Dest açan âḥire maḳşûdına maḥrûm mı degül

156' M 57b; Ü 44b; İ 40a

1b emrine bin cân ile: bin cân ile emrine M

2a vaḥdetün: vaḥdetin Ü

2ab: -İ

3a ü: -İ

3b âḥire: gayriye i

4ab: -İ

5a "Zeyd 'Ömere ne gerek dâmen-i bûs ile niyâz" İ

5b kısmeti: kısmet-i İ

6a: "Maḳşadun Ḥaḳḳa niyâz eyle Selâmî O virür" İ

6b âḥire: gayriye İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey vücūd-ı 'āleme rahmet olan şāh-ı rūsūl
Olmasañ bulmazdı 'ālem vuşlat-ı Hākka sūbūl
- 2 Baħr-ı 'ilmünden senün bir kaṭre 'ilm-i kā'inat
Nūrınun bir zerresinden oldu bu icād-ı küll
- 3 Bū-yı feyzün bülbulidür enbiyā vü evliyā
Sen gülistān-ı risāletsin ki vechün anda gül
- 4 Şems na'leynün meh-i nev na'liçen olsa sezā
Fahṛ ider 'arş itmek ile hāk-i dergāhuñ kubbūl
- 5 Nūr-ı şems-i zātuñ olmaz pertevinden nā-ümīd
Bu Selāmī derd-mendün cismi yanup olsa küll

157 M 57b; Ü 44b; İ 40b

1b vuşlat-ı: meslek-i İ

2b zerresinden oldu bu: zerresidür halk olan İ

4a "Yaşmağun hürşid-i envār-ı na'liçendür mäh-nev" İ

4b itmek ile hāk-i dergāhuñ: eyleyelden hāk-i pāyuñı İ

5a "Şems-i zātuñ pertevi nūrından olmaz nā-ümīd" İ

5b cismi: cism İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bende-i sultān-ı 'aşk ol dergehinde ol zelīl
Sālikān-ı rāh-ı Hakkā nūr-ı 'aşk oldu delīl
- 2 'Ār kıl libs-i riyādan halka-i tevḥīde gel
Da'vi-i irşāda olmaz tāt ile hırka delīl
- 3 Çünki iskāṭ-ı izāfāt iledür tevḥīde rāh
Olma Cibrīl olsada dil-beste mānend-i Halīl
- 4 Zāhidā a'māya şorma sırr-ı vahdet neydüğün
Destine mir'atı virseñ göremez çeşm-i 'alīl
- 5 Sedd-i nuṭk it ey Selāmī en-necāt ü fi's-sükūt
Hāl ola bir dilde çıkmaz andan aşla kāl u kıl

158 M 58a; Ü 44b
3a rāh: yol M
4b virseñ: dirseñ Ü

fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Rū-nümā olsa felekden perde-i leyl-i celāl
Vardur elbetde verāsında anuñ nūr-ı cemāl
- 2 Yūsufundān sen daḡi Ya'kūbveş mehcūr isen
Ġam yime bir gün olur bu hicrūñ encāmı vişāl
- 3 Ber-ḡarār olmaz kişi meh gibi evc olsa yeri
Böyledür aḡvāl-i 'ālem gāh bedr ü geh hilāl
- 4 Sa'dine mesrūr naḡsine te'essüf eyleme
Hükmün icrā idemez olmazsa hük-m-i lā-yezāl
- 5 'Aḡl ile ḡo re'yi teslīm-i rızā-yı ḡudret ol
Yokluk ile buldılar varlığı her ehl-i kemāl
- 6 'Ārif ol geḡ nīk ü bedden gözleme būd u ne-būd
'Āşıḡuñ birdür yanında zevḡ ü endūh ü melāl
- 7 Mihr-i 'ālem pāyidār olmaz Selāmī kimseye
Bildigüm bāḡi hüva'llāh cümlesi zıll u ḡayāl

159 M 58a; Ü 44b; İ 40b

2b veş: gibi İ

3a meh gibi evc olsa: evc-i 'alā olsa İ

3b geh: gāh Ü

4b icrā: isbāt İ

5b yokluk ile: yokluḡ ile İ

6b 'āşıḡuñ: 'ārifūñ İ; ü: -Ü

7b u: -İ

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Tūr-ı tende şecer-i nāṭıķa pīrādur dil
Cân Mūsāsına nevrīd-i beyzādur dil
- 2 El irişmez harem-i ḥāş-ı ledünnidür kim
Künc-i maḥfuz-ı yed-i kudret-i mevlādur dil
- 3 Rü'yet-i pertev-i envār-ı cemāl-i zāta
Şafha-i sīnede mir'āt-i mücellādur dil
- 4 Kem ider'ālemi āvīze-i ḳandilinde
Nūr bāḥşā-yı cihān'arş-ı mu'allādur dil
- 5 Sefer-i seyrine Cibrīl daḥi hem-pā olamaz
Ḳāf-ı lāhuta ḳonar ḳudsi-i 'anḳādur dil
- 6 Çār-sad safha mu'allim-gede-i kübrādur
Nokṭa-i a'zam olan nūr-ı süveydādur dil
- 7 Ka'be bünyād-i Ḥalīl ise Selāmī tende
Dest-i kudretle binā ka'be-i ma'nādur dil

Failātün failātün failātün fāilün

- 1 Pertev-i zāt-ı hüdānuñ nūr-ı şemşīdūr gönül
Feyz-bağş-ı āsmān u 'arş u kürsīdūr gönül
- 2 İsteyen bī-harf u şavt 'ilm-i ledünniden sebak
Nūr-ı hatt-ı kudretün bī-nağş tırsīdūr gönül
- 3 Mantıku't-tayrı bilüp serde sūleymānum diyen
Remzin 'Aṭṭār anlamaz bir murg-ı qudsīdūr gönül
- 4 Kūl sikkāhum rabbehüm meyḥānesinden nūş iden
Rāh-ı bezm-i vahdetün bī-renk ke'sīdūr gönül
- 5 Ey Selāmī derd ile cism-i karanda āh iden
Nūr-ı vech-i Muṣṭafānuñ şanki Veysīdūr gönül

161 M 58b; Ü 45a

2ab: -M

3a bilüp: -M

3b bir: -M

Harfû'l-mîm

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

- 1 Eşrehlenā sudūrenā ya halika'l-'arşı'l-'azîm
Yessirlenā umūrenā yā vāhîde'l-ferdil kâdîm
- 2 Kārum heme sehv ü hata gūşum aşamm çeşmüm 'amā
İnne zalemnā nefsenā ente'l-'afüv ente'l-'kerîm
- 3 Şems-i hidāyetle ziyā eyle dili yârı hüdā
Ahd-i tarîkû'l-Muştafā hezā şırātu'l-'mustakîm
- 4 'Avnün bize kıl dest-gîr nefs 'askeri itdi esîr
Erfahlenā cürm-i kebîr kâdhalenā ente'l-'alîm
- 5 Her emr-i nefsi işledün sehv ü haşâlar eyledün
Yercü Selāmî rahmetün var hemlenā enter-rahîm

162 M 58b; Ü 45a; İ 41a

5a her emr-i : bu.... İ; ü: -i

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey vücūdı nūr-ı maḥz-ı mihr-i envār-ı ḳadīm'
Vey cemālī muṣṣhaf-ı āyāt-ı Ḳur'ān-ı Kerīm
- 2 Nūn-ı 'aynuñ ve'l-ḳalem ḳaṣuñ ṣaṣuñ ve'l-leyldür
Ve'd-duhā ve'ş-şems vechūñ zūlf ü ağzuñ cā vü mīm
- 3 Nokṭa-i ḥālūñ yüzünde bā'i bismi'llādur
Sīn-i dendānuñ kilīd-i künc-i raḥmāni'r-raḥīm
- 4 Şāh-ı iḳlīm-i risāletsiñ cihān fermān-berūñ
Mühr dāruñdur Süleymān bir 'aṣādaruñ kelīm
- 5 Eylemişse mesīḥ-i iḥyā-yı emvāt-ı beşer
'Ālem-i hejdeh senūñle oldı iḥyā ey ḥakīm
- 6 Ravzā-i pākūñ maḳām-ı ḥāş-ı Maḥmūddur 'ayān
Kim medine şehridür 'uṣṣāḳa cennātü'n-na'īm
- 7 Ḥāk-i ravzāñ tütīyā-yı kuḥl-ı māzāga'l-başar
İktiḥāl iden bulur Allāha rāh-ı müstaḳīm
- 8 Yāresūla'lāh ḳapuñda bu Selāmī derd-mend
Ḥ'ān-ı luṭfun sā'ili bir kemter ü ednā yetīm

163 M 59a; Ü 45a; İ 41a
 1a mihr-i mihri Ü
 1b cemālī: cemāl-i İ
 2b ü: -İ
 3b künc-i : kenz-i İ
 4b dāruñdur: vāruñdur Ü
 5ab: -İ
 7b Allāha: kūyuña İ
 8b ü: -İ .

Mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün

- 1 Baña ihsān ider dil-ḥāhumı sübhāndan istersem
Ḥudā muṭṭi iken lāyık degül sultāndan istersem
- 2 Bihamdi'llāh münevverdür dilüm mihr-i Muhammedle
Ziyāver kılmāsın nūrı meh-i tābāndan istersem
- 3 Sıkāhum rabbehüm şahbāsın içdüm dest-i mürşidden
Diriğ itsün şarābuñ saḳi-i devrāndan istersem
- 4 Beni zındiḳ ü mülhiddür diyü zem eylemiş zāhid
Şefā'at itmesün ferdā ben ol nādāndan istersem
- 5 Selāmī kısmetüm naḥnu ḳasemnādan virir mevlā
Baña nān virmesün nā-merd olan dūnāndan istersem

164 M 49a; Ü 45b; İ 41b

1a dil-ḥāhumı: maḳşūdı İ

1b "Gerek aşḳ-ı muḥabbedden gerek 'irfāndan istersem" İ

2a "Münevver eyledi ḳalbüm ezel-i nūr-ı Muhammedle" İ

2b nūrı: şimdi İ

3a sıkāhum: sıkāhum Ü

3b şarābuñ: -M

3a "Sıkāhum rabbehüm ḥamrınuñ içdüm cāmını aşḳdan" İ

4a beni zındiḳ ü mülhiddür: meyi meyhār'āşıḳdur İ

4b ferdā: yārın İ

5b nān: rızḳ İ; olan dū-nāndan: merd-i insāndan İ

Müstefilün müstefilün müstefilün müstefilün

- 1 Yatma gönül Haktan utan vakt-i seher kum kum kum
Aç göziñi h'ādan uyan vakt-i seher kum kum kum
- 2 Kāruñ ola züh'd ü salāh uçmağa ol oldı cenāh
Uyuma şeb-tā-be-şabāh vakt-i seher kum kum kum
- 3 Sükker ola cümle semün zā'il ola dilde gamuñ
Zikr-i hudādiye femün vakt-i seher kum kum kum
- 4 Bād-ı nesīm-i seheri getüre dostdan haberi
Koklamaga verd-i teri vakt-i seher kum kum kum
- 5 Dinle Selāmī sözini tā göresin dost yüzini
Zikr ile aç cān gözini vakt-i seher kum kum kum

165 M 59a; Ü 45b; İ 42a
1a gönül: āhi İ
2a ol: -M
5a dost: Hāk Ü

Fāilātün fāilātün failātün failün

- 1 Baħr-ı envār-ı ħudādan ħalk olan dūrdāneyem
Öyle dūrrem ki libāsum ne şadefdūr yā ne yem
- 2 Bu kemālāt ile olsam nola mescūd-i melek
Gelmedi gelmez mişālüm‘āleme bir dāneyem
- 3 Nūr-ı zātıyla tecelli kıldı evvel zātıma
Sırr yüzinden āşinā vü şūreta bī-gāneyem
- 4 ‘Ālem-i mülk içre giydüm çār‘unsar cāmesin
Cāmi-i āfāk ü enfūs bir‘aceb kāşāneyem
- 5 Ĥāne-i ħalbüm ħudā ħum-hāne-i ‘aşk eyledi
Cāmına cān şarf iden ‘āşıqlara meyhāneyem
- 6 Levh-i sinem kıldı şāfi naķş-i ağ u kāradan
Ĥarfden‘ārī ledünni‘ilmine ders-hāneyem
- 7 Ey Selāmi rehberüm nūr-ı eħad Aħmed iken
Āşinā-yı ħazret-i Mevlā degülde yā neyem

166 M 59b; Ü 45b; İ 42a

1a ħudādan: ħudāda M; İ

1b dūrrem ki: dūrri-nūrum İ

2a "Her sıfat oldu şıfātum bu ‘ālemde velī" İ

3a nūr-ı: kendi İ

3b sırr yüzinden āşinā vü: lem yezālden āşināyum İ

4b "Şimdi şun-ı dest-i ħudretle binā kāşāneyem" İ

5a "Ĥāne-i ħalbüm mey-i zāhirle leb-riz eyledi" İ

5b Cāmına cān şarf iden: Cāmına bin cān viren İ

6ab: -İ

7a rehberüm nūr-ı eħad: aşılm ol zāt-ı eħad İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Bilmedüm 'aşkıyla nālān olduğum mıdur suçum
Zikr-i Mevlā ile giryān olduğum mıdur suçum
- 2 Per yakup pervāneves şem'-i cemāle rûz u şeb
Nār-ı 'aşk-ı Hākda sūzān olduğum mıdur suçum
- 3 Darb-ı tevḥīd ile dā'im sīneler çāk eyleyüp
Tālib-i dīdār-ı sūbhān olduğum mıdur suçum
- 4 Pīr-i kāmilden ledün'ilmin ta'allüm eyleyüp
Maḥrem-i esrār-ı yezdān olduğum mıdur suçum
- 5 Dergeh-i pīre Selāmi kavı olaldan ḥāliyā
Kişver-i 'aşk içre sultān olduğum mıdur suçum

167 M 59b; Ü 46a; İ 42b

1b zikr-i: ism-i İ

2a ü: -Ü; -İ

2b nār-ı 'aşk-ı : nūr-ı zāt-ı İ

3a darb-ı: zikr-i İ; sīneler: sīnemi İ

4a eyleyüp: iderek İ

4b maḥrem-i: maḥzar-ı İ

5a ḥāliyā: şūretā İ

5b kişver-i 'aşk içre: 'Ālem-i ma'nide İ

Harfū'n-nūn

Fāilātūn fāilātūn fāilātūn fāilūn

- 1 Ey nübüvvet tahtınuñ sultānı fahru'l-mürselin
şanıña vārid hudādan rahmeten li'l-ālemīn
- 2 'Ālem-i hej-deh hezāre oldı fermānuñ revān
Āsitānuñ bendesidür evvelīn ü āhirīn
- 3 Hāk-i na'leynüñe rū-māl olalı ta'zīm ile
Yād olur şān-i 'azīm ile daḥi 'arş-ı berīn
- 4 Hidmet-i vahy ile oldukça müşerref kūyıña
Müftehirdür būs-ı pāyuñ ile Cibrīl-i emīn
- 5 İlticā-yı luṭfuñ eyler bu Selāmī derd-mend
'Afv idüp cürmün kabūl it yā şefi'a'l-müznibīn

Fāilātūn fāilātūn fāilātūn fāilūn

- 1 Ey risālet taht üzre şāh-ı sultān-ı güzīn
şānıñā geldi hudādan rahmeten li'l-ālemīn
- 2 On sekiz bin 'āleme fermānuñ olmakda revān
Āsitānuñ bendesidür evvelīn ü ahirīn
- 3 Zīr-i na'lūn hākini pūs eyleyüp ta'zīm ile
Āsümān üzre tevaffuk eyledi 'arş-ı berīn
- 4 Pīş-gāh-ı devletünde peykūn olaldan berū
Fahr ider rū-māl dergāhuñla Cibrīl emīn
- 5 Bāb-ı luṭfuñda senüñdür bu Selāmi derd-mend
'Afv idüp cürmin kabūl it yā şefi'a'l-müznibīn

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Hākīkī yāri bul ey dil mecāzi yāri neylersin
Seni mehcūr-ı dīdār eyleyen ağıyāri neylersin
- 2 Libās-ı zerķ ile tāvus eda zühhāda yār olma
Behişt-i vaşl-ı dostdan dūr iden her mārı neylersin
- 3 Devām-i zikr ile sa'y it iriş esrār-ı Mevlāya
'Ayār u şīreden hāşıl olan esrārı neylersin
- 4 Gönül pervānesin yandur bu şem'-i nūr-ı tevḥīde
Hezārāsā bu hāy-ı hūy ile gülzārı neylersin
- 5 Selāmī maṭbaḥ-ı tende dilerseñ 'āşķ-ı monlayı
Semā' ile muḥabbet ateşin her bārı neylersin

170M 60a; Ü 46b; İ 43a

1a ey:-M; yāri:yār İ;mecāzi: bu fāni İ; hākīkī:hākīkat İ

2a Libās-ı zerķ ile: ridā-yı kuḥl ile İ

2b behişt-i : cinān-ı İ; mārı: mār İ

3a devām-i: İriş İ

3a sa'y it iriş esrār-ı: ḥudā ile maḳām-ı sırr-ı İ

4a pervānesin yandur bu: murğını sūzān eyle İ

4b bu hāy-ı hūy ile: fenā ile fenā İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Şikayet itme hālka çekdigün endüh-ı miñnetden
Çıkarır vakt olur bārān-ı rahmet ebr-i rahmetden
- 2 Gam-ı zulmet geçer tahvīl-i envār-ı sürūr eyler
Gelür bir gün toğar mihr-i ümidün ye's-i zulmetden
- 3 Fenā gülzāra mā'il olma derviş āhir-endiş ol
Saña'ibret yeter iħrāc-ı tāvus şahn-ı cennetden
- 4 Te'essüf eyleme mehcūr isende yārdan şabr it
İrişdi Yusufuñ vaşlına Yaküb fart-ı hasretten
- 5 Selāmī'izz ü zilline cihānuñ dil-firib olma
Gedāyı şāh ider geh şāhı eyler nez'-i devletden

171 M 60b; Ü 46b

1a şikāyet itme hālka:..... itme ey dil i
2a tahvīl-i envār-ı: elbetde tebdīl-i i; eyler: olur M
2b mihr-i ümidün ye's-i: mihr-i münevver-i leyl-i i
3a "Şafāyāb olma dehrün zevkine fikr ile encāmın" i
3b şahn-ı : bāb-ı i
4a eyleme: eyle i
5ab "Selāmī'izzetine zilletine bakma dünyāyuñ
Kulı sultān ider sultān eyler devr-i devletden" i

Mefûlû mefâilû mefâilû feilûn

- 1 Bûlbûl gibi ey h^uâce gülistân okudursun
Bir cûz'de de gel nüsha-i 'irfân okudursun
- 2 Cānuñ gibi hıfz eyle meded gamzelerinden
Her dem atılan sînede cānân okudursun
- 3 Sen meh gibi var seyr-i menâzil kıl 'alâda
Ko 'âdil iseñ sîreti her ân okudursun
- 4 Gitdûñ yetişür zâhid-i sālûs şuyınca
Dut meslek-i pîrimi ey cān okudursun
- 5 Bî-feyz-i 'abeg da'vi-i irşâdı Selâmî
Bî-h^uânca niçün hâneñe mihmân okudursun

172 M 60b; Ü 46b

1b cûz'de de: cûz' iye de Ü

2a cānuñ: cemālûñ Ü

4a zâhid: zâhide Ü

4b Dut: dört Ü

Mefûlû mefâîlû mefâîlû feîlûn

- 1 Bûlbûl gibi ey hoca gülistân okudursun
Şâyet saña lâzım olur ‘irfân okudursun
- 2 Düş pâyına al bâde-i sâkinûn elinden
Destünde olan subha-ı mercân okudursun
- 3 Gir kâfile-i ‘aşkla git küy-ı habibe
Zâhid şek-i bed siret-i her ân okudursun
- 4 İr menzil-i taḥḳîke bırak kavl-i mecâzı
Sînende olan ta‘n ile nâdân okudursun
- 5 İster sebak-ı şem‘ bu pervâne Selâmî
Bûlbûl gibi ey h.‘âce gülistân okudursun

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Ne gördün şūfiyā tekrār zikr-i lā vü illādan
Virir her zerreler ma‘nen haber tevḥīd-i mevlādan
- 2 Olaldan kūh-ı dil tūr-ı tecelli-ḥāne-i vaḥdet
Gelür irni şadāsı ān dā‘im cān-ı Mūsādan
- 3 Nefahtu fīhi min rūḥiden aldum ders-i iḥyāyı
Baña gelsün iden baḥş-i ḥayāt-ı hıızr u‘īsādan
- 4 Müşāhidken bu a‘yān-ı mezāhirden ḥaḳāyık hep
Ne ḥāşıl ḳavl-ı sofestā‘i-i nādān-ı a‘mādan
- 5 Gelür ḳat ḳat Selāmī cāna zevḳ-i lezzet-i ḡayri
Tenāvil eyledikçe safra-i nahnu ḳasemnādan

174 M 60b; Ü 46b

4a mezāhirden: mezāhirde M

4b nādān-ı : nādānān Ü

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Bilürseñ sırr-ı tevḥīdi degül senden diyen ben ben
Ne ‘aynumdur ne ğayrumdur müdām benden diyen ben ben
- 2 Vücūduñ gülşeninde bakma şāh u yār u evrāka
Meger var ise bülbüldür bu gülşenden diyen ben ben
- 3 Bu nuṭkı cevher-i femden ne ḥod-şavt-ı ğaraẓdan bil
Nefahtu fihi min rūḥidürür tenden diyen ben ben
- 4 Hadīs-i men ‘aref dersin alan ḥızr-ı ledüniden
Bu metn-i nüṣṣa-i tende bilür kandan diyen ben ben
- 5 Ene’l-ḥak çağırup Mansūrveş feryād iderseñ de
Selāmī vardurur elbette bir senden diyen ben ben

Ḥarfü'l-vāv

Mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün

- 1 Seherde 'āşık-ı sādıklarūñ efgānı hū yā hū
Hezār āsā dem-ā-dem 'aşk ile nālānı hū yā hū
- 2 Firāk ü hicr ile mecrūh dil-i 'uşşāk-ı giryānuñ
Derūn-ı sīnede her derdinūñ dermānı hū yā hū
- 3 Yakup pervāne veş cismūñ bu nūr-ı şem-i tevḥīde
Nişār-ı cān iden 'āşıklarūñ cānānı hū yā hū
- 4 Ḥabībi 'āşıkānuñ zikr ü fikri cümle müştākūñ
Gönül küncinde maḥfi 'ārifūñ 'irfānı hū yā hū
- 5 Olur maḫşūdına rehber ḳomaz vādi-i ḫayretde
Selāmī vāşıl-ı Allāh ider insanı hū yā hū

176 M 61a; Ü 47a
2a ü:-Ü
4a zikr ü: zikri M

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Ezelden cām-ı 'aşk ile olan mestān hū yā hū
Bugün bāzār-ı 'aşk içre ider efgān hū yā hū
- 2 idenler şīr-i feyzi māder-i māzāğdan hū āhiş
Olurlar mehd-i tende derd ile nālān hū yā hū
- 3 Bulanlar ka'be-i ma'nāyı beyt-i kalb-i mürşīdden
iderler hacc-ı ekber itmege cevlan hū yā hū
- 4 İrüp esrār-ı lā-mağsūd illā-hūya 'ārifler
Giçüp bu lā vü illādan ider her ān hū yā hū
- 5 Selāmī cümle eşyāda gören hū sırrını sā'ir
Bu mir'āt-i ta'ayyünde olur hayrān hū yā hū

177 M 61a; Ü 47a; İ 43b

1a mestān: sekrān İ

1b ider efgān: olur nālān İ

2ab: "Tıfıl-ı māder-i māzāğ olanlar feyż-i akdesden
ider nūş itmege bin zār ile giryān hū yā hū" İ

3a mürşīdden: mürşīdde Ü; İ

3b cevlan: devrān İ

4ab: "Cemāl-i zāt-ı bāriden iden nūr-ı tecellāya
Olup hem-ħal-ı 'arş eyler hemān cevlan hū yā hū" İ

4a irüp: virgüp Ü

5a cümle: -Ü; gören: görür M; sā'ir : zāhir İ

5b "Dileyen lāl idüp kalmış turur hayrān hū yā hū" İ

Mefāilün mefāilün feülün

- 1 Niyāz u zār ile dil-dāre karşı
Varup 'arz eyle cānı yāre karşı
- 2 Açup bāl u peri pervāneāsā
Müheyyā kıl vücūduñ nāre karşı
- 3 Hayāl-i verd-i ruhsārıyla yāruñ
Mişāl-i bülbul ol gülzāra karşı
- 4 İrer bŷy-ı vişālinden nesīmī
Esince her seher ezhāre karşı
- 5 Selāmī vuşlata irmek dilerseñ
Semā' it hāzret-i hŷnkāra karşı

178 M 61b; Ü 47a; İ 44a

1a zār: yār Ü

2a u: -Ü

3a: "Gŷlistānında ol yāruñ dem-ā-dem" İ

5a vuşlata: vaşlına İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Cām-ı 'aşkı nūş idüp sekrân olan gelsün berū
'Aşk ile bî-hūş-ı ser-gerdân olan gelsün berū
- 2 Ğıll-ı ğışdan pāk olup kalbin mücellā eyleyen
Vecd-i dil-dārı görüp hayrân olan gelsün berū
- 3 Nār-ı 'aşk ile dem-â-dem cigerin büryân idüp
Eşk-i çeşmi derd ile al kan olan gelsün berū
- 4 Cübbe-i habb-ı sivādan şoyunup abdâlveş
Terk-i tecrîd oluben üryân olan gelsün berū
- 5 Nūr-ı zikr ile münevver eyleyüp dil-ḥānesin
Kasd-ı her dem cezbe-i rahmân olan gelsün berū
- 6 Ey Selāmī cān u bāşı nām-ı şāhından giçüp
Lā-mekân iklîmine sulṭân olan gelsün berū

Harfû'l-hâ

Mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün

- 1 Beni şeydâ iden rû-yı gülüñdür yâ resûla'llâh
Baña hem-hâl-i vehmdür bûlbûlüñdür yâ resûla'llâh
- 2 Perişân eyleyüp âvâre iden bâğ-ı 'aşk içre
Hezârân 'aşıkı bir sünbûlüñdür yâ resûla'llâh
- 3 Kamer vechüñ görenler 'ıyd iderler iki 'âlemde
Şeb-i kâdr olan ancak kâkülüñdür yâ resûla'llâh
- 4 Sıkâhum rabbehüm hamrından ihsân olan 'uşşâka
Zülâl-i kevser-i cām-ı mülüñdür yâ resûla'llâh
- 5 Cemâlün âyet-i Kur'ân kaşuñdur bâ-i bismi'llâh
O bâya nokta hâl-i fûlfûlüñdür yâ resûla'llâh
- 6 Selâmi derd-mendüñdür derün dârü'l-emân itmiş
İşigünde eli bâglu kulundur yâ resûla'llâh

180 M 61b; Ü 47b; İ 44b

1b vehmdür: hemdür İ

4a "Gelen sâki-i kudretten sıkâhum rabbehüm hamrı" İ

4b "Zülâl-i kevser-i cām-ı : Lîk-i 'atşânına la'l-ı İ

5a cemâlün âyet-i Kur'ân: cebinün sûre-i ve's-şems-i İ

6a derün dârü'l-emân itmiş: yem-i 'ışyâna müstağrak İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Senün zıllun virür nūr āf-tāba yā resūla'llāh
Anuñçün düşmedi sāyün türāba yā resūla'llāh
- 2 Tenün cennet kadün Tübā benānuñ selsebil el-ḥak
İçerdi Kevserāsā her şahābe yā resūla'llāh
- 3 Kalem eşcār olup deryā midād olsa semā evrāk
Yazılmaz mu'cizün gelmez hesāba yā resūla'llāh
- 4 Sen ol maḫşūd-ı ma'nāsın ki kavı-i meslegüm remzi
Düşürdi 'ālemi ḥarf-i ḥicāba yā resūla'llāh
- 5 Ḥaṭ-ı kudretle yazmışdı ḥudā teşrīfün evvel
Semādan her nüzül iden kitāba yā resūla'llāh
- 6 Selāmi kāle-i 'ömrin yitürdi ḥ'āb-ı gafletde
Anı 'afv it revā görme'itāba yā resūla'llāh

181 M 61b; Ü 47b; İ 44b

4ab: -İ

5ab: -M; 5b: -İ

6a: "Selāmi ḥāb-ı gafletde gezer nefis-i hevāsında" İ

6b'afv: luṭf İ

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Vişāl-i kūyuña aşk rehberümdür yā resūla'llāh
Hużūra tuhfe cān ile serümdür yā resūla'llāh
- 2 Yoluñda hāk-i zillet maḥmilümdür āh oṭağumdur
Kanā'at zād-ı rāh-ı sükkerümdür yā resūla'llāh
- 3 Ṭarīk-i Kā'be-i vaşlūnda her berk-i muğaylānuñ
Hezār-ı cāna gülberk-i terümdür yā resūla'llāh
- 4 Ğubār-ı hāk-pāyüñ kuḥl-ı nūr-ı çeşm-i cānumdur
Meh-i nev Sürmedān-ı zīverümdür yā resūla'llāh
- 5 Ümid-i vaşl ile dil kan yutarsa hūn-ı eşkümden
Bu'atş-ı hicre āb-ı kevşerümdür yā resūla'llāh
- 6 Çözülmez gerden-i cānumda bend-i halka-i aşkuñ
Kapuñda bağlu zencīr-i zeründür yā resūla'llāh
- 7 Selāmī müznibi nūr-ı şefā'atle münevver kıl
Kara yüzüm mufaşşal defterümdür yā resūla'llāh

182 M 62a; Ü 47b; İ 45b

1a kūyına: bezmine İ

5a hūn-ı eşkümden: eşk-i hūnumdan

7a "Selāmī rū-siyāhuñ nūr-ı 'afvuñla beyāz eyle" İ

7a Selāmī: misra sonundadır Ü

7b kara yüzüm: yüzi karam İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīllün mefāīlün

- 1 Dil-i pür-teşne mey kandur şarāba yā resūla'llāh
Firāk-ı 'aţş ile döndüm kebāba yā resūla'llāh
- 2 Dil-i nā-şādım ābād it yed-i mi'mār-ı luţfuñla
Teveccüh eyledi āhır harāba yā resūla'llāh
- 3 Şeb-i zulmetde kaldım nūr-ı 'aşkuñ reh-nümā eyle
Revām olam der-i devlet-me'āba yā resūla'llāh
- 4 Felekde mihr ü mahā iftiḥār itsem sezā el-ḥaḫ
İşigünde yüzüm sürsem türāba yā resūla'llāh
- 5 Selāmī kapuñā ğeldi meded mahrūm gönderme
Ne denlü müstehaḫ ise 'ikāba yā resūla'llāh

183 M 62a; Ü 48a; İ 45a

1a mey: -İ

2a "Tenüm āzürde olmışdur 'imāret eyle vaşluña" İ

3b revām olam: güzār idem İ

4a "Süleymān olmadan yegdür kapuñda mūr-ı nāçize" İ

4b İşigünde yüzüm sürsem: Senün 'aşkuñla yüz sürsem İ

5a meded mahrūm gönderme: şehā 'afvuñla ihsān it İ

Mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün

- 1 Haka her ān işün seyrü seferdür yā resūla'llāh
Sülukuñdan melekde bī-haberdür yā resūla'llāh
- 2 Bu nüh tāk-ı felek tezyīn olınmış nūr-ı encümle
Senünçün şāh-reh-i rūşen memerdür yā resūla'llāh
- 3 Kıyāmunda turup ta'zim iderler sidre vü Tübā
Yolunda kāk-ı kavseyn bir kemerdür yā resūlal'lāh
- 4 Künüz-ı sirruñı'İsrāda maḥfī eylemiş bārī
İrişmek sirruña'acz-i beşerdür yā resūla'llāh
- 5 Ziyā-ı mihr ile tenvir iden āfākı ser-tā-ser
Cemālün pertevinden bir eserdür yā resūla'llāh
- 6 Dü nīm oldı benānuñda görüp esrār-ı tevḥīdi
Saña eşhād-ı ḥaḥ gökde kamerdür yā resūla'llāh
- 7 Dem-ā-dem intizār-ı rū'yet-i dīdār iden cāna
Ğubāruñ kuḥl-i māzāğ a'l-başardur yā resūla'llāh
- 8 Şu'ā-ı nūr-ı aşkuñ kūy-ı vaşla rehber olmazsa
Bu vādide işüm rāh-ı ḥaṭardur yā resūla'llāh
- 9 Tehī dest ile şey'u'llāha gelmiş bāb-ı luṭfuñda
Selāmī rū-siyeh bir der-be-derdür yā resūla'llāh

184 M 62a; Ü 48a; İ 45a

1a ü: -İ

1b melekde: melekler İ

2b olınmış nūr-ı encümle: olup envār-ı encümle İ

2b şāh-reh-i rūşen: şem'le ḥāzır İ

3a vü: -İ

3b Yolunda: rehünde İ

5a āfākı: āfāk-ı İ

8a aşkuñ kūy-ı vaşla: feyzün intisāba İ

8b işüm: İşi İ

9b rū: bir İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Ümīd-i vaşluña dil mübtelādur yā resūla'llāh
İşi leyl ü nehār āh-ı fezādur yā resūla'llāh
- 2 Yerīn hār-ı belā kılmış firāķuñ bülbul-i cānuñ
Ne yapsun çaresiz bir bī-nevādur yā resūla'llāh
- 3 Müyesser olsa rū-māl-ı ğubār-ı hāk-i dergāhuñ
O demde tuhfe-i cānum fedādur yā resūla'llāh
- 4 Ciger kanın kebāb ü eşk-i çeşmin dād-ı rāh itmiş
Reh-i aşķuñda kārı püşt-pādur yā resūla'llāh
- 5 Cemālün nūrına müstağrak eyle dīde-i cānı
Düşüp ğurbette kalmış bir amādur yā resūla'llāh
- 6 Selāmī pāy-māl olmuş yatur hāk-ı mezelletde
Elin al luṭfuña muhtāc gedādur yā resūla'llāh

185 M 62b; Ü 48a; İ 45b

1b ü: -İ

2a cānun: cānı M

4ab "Metā'-ı Yusuf hüsne bahar olmaz cihān ammā

Seni her görmege Yusuf bahārdur yā resūla'llāh" İ

4a çeşmin: çeşmün Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Riyāz'-ı ravzāna bir āndelibüm yā resūla'llāh
'Aceb kurbetde zār-ı bī-şekībüm yā resū'la'llāh
- 2 Şu'ā-ı nūr-ı 'aşkuñ olmaz ise kūyuña reh-yāb
'Amāyum reh-rev-i vādī-i şeybüm yā resū'la'llāh
- 3 Du 'ālemde efendimsin velī maḥbūb-ı cānımsın
Meded kıl bend-i aḡlāl-ı raḡibüm yā resūla'llāh
- 4 Diriḡā kāle-i 'ömri deḡışdüm su'i āmāle
Bu bāzār-ı cihānda dil-firibüm yā resūla'llāh
- 5 Nedenlü rū-siyeh bir bī-'amelsem daḡı redd itme
Selāmiyim ḡapūnda bir ḡaribüm yā resūla'llāh

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Vücūdum āteş-i 'aşķūnla yandur yā resūla'llāh
Çerāğ-ı kalbi şevķūnle uyandur yā resūla'llāh
- 2 Şırāt-ı cism-i nāsūtdan geçen firdevs-i lāhūta
Saña zāhirde bātında uyandur yā resūla'llāh
- 3 Hayālat-ı cihānı vāhimemle vāk'ia şandı
Anı bu h'āb-ı gāfletden uyandur yā resūla'llāh
- 4 Vücūd-ı zıll-ı mevhūmın senūñ nūruñda maḥv itsün
Ezel bī-rengine cānuñ uyandur yā resūla'llāh
- 5 Yeter bu bezm-i keşretde yatup mest-i ğurūr oldu
Mey-i bī-kāse-i vaḥdetle kandur yā resūla'llāh
- 6 Selāmī sih-i firķatde ciger sahtın kebāb itdi
Revān olan gözinden şimdi kandur yā resūla'llāh

187 M 63a; Ü 48b

4b rengine: renk; cānun: cānın M; uyandur: boyandur Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Ma'ıyyet sırrı çün günden'ayāndur yā resūla'llāh
Velī gözsüzlere nisbet nihāndur yā resūla'llāh
- 2 Niçün mir'āt-ı dilde bu hayāl-i re'yi vü mer'i
Bu teşbihe ta'addüd hep yamāndur yār resūla'llāh
- 3 Bu esmā vü şifāt āgārıdur kim düşmüşüz kayda
Bizi sen reng-i ıtlāka boyandur yā resūla'llāh
- 4 Meger mişkāt-ı nūrından o dil kim rüşen olmuşdur
Bilen esrār-ı tevhīdi o cāndur yā resūla'llāh
- 5 Sana tab'ıyyet u bi'at itā'at haqqa rāc'idür
Rameyte sırrı da bunı beyāndur yā resūla'llāh
- 6 Selāmī min re'ani dersin aldı pīr-i kāmilden
Bu'ilmün gayri hep zann u gümāndur yā resūla'llāh

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Baña meftūh kıl bābü's-selāmi yā resūla'llāh
Değişmem ravzaña dārü's-selāmi yā resūla'llāh
- 2 'Aceb mı peyrev-i kerrūbiyān-ı kurb-ı haqq olsam
Getürdikçe şalavatla selāmi yā resūla'llāh
- 3 Ümid-i cennet-i vaşluñla düşdüm vādi-i 'aşka
Refīk ü yār kıl ismü's-selāmi yā resūla'llāh
- 4 Hitāb-ı ed huluya lāyık olan mü'minin eyle
İşitdür sem'üme haqdan selāmi yā resūla'llāh
- 5 Yine mehcūr-ı dīdār olalı hayli zemān oldu
Ümid-i iltifāt eyler Selāmi yā resūla'llāh

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 O dem ki eyledün vaż'-ı kadem 'arş-ı berin üzre
Bilindi ferşden tā 'arşa fażluñ mürselin üzre
- 2 Sen ol nūr-ı hüviyetsin ki toğdun burc-ı lāhūtdan
Nola düşmezse sāyeñ yā resūlu'llāh zemīn üzre
- 3 Nice maḥkūm-i fermānı olurdı cümleten 'ālem
Süleymān itmese tahrīr-i nāmuñ ger nigīn üzre
- 4 Sehāb-ı mağfiretdür cism-i bī-zılluñ be-izni'llāh
İder ğark-āb-ı rahmet düşse sāyeñ müznibīn üzre
- 5 Ne ğam var sāye-i luṭfunḍa tāb-ı mihr-i maḥşerden
Selāmi 'aşı-i rüy-ı siyāh kemter-kemīn üzre

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 İdenler semm bŷy-ı mŷy-i hāl-i ‘anberīn űzre
Didiler dŷd-ı ‘anberdŷr ‘izār-ı āteşin űzre
- 2 Nişān-ı vakfe-i zer hāldŷr āyāt-ı hŷsnŷnde
Degŷldŷr nokta zā'id hāş-i Qur'an-ı mŷbīn űzre
- 3 Kenār-ı çeşme-i kevşer-lebŷnden mŷy-i nev-hizi
Leb-i cŷda sebzdŷr yā mekesdŷr engŷbīn űzre
- 4 Yā şems-i rŷyına pŷşide berāber siyeh zŷlfi
Ya hıfz-ı hŷsnŷne mār-ı mutalsamdur defīn űzre
- 5 Cigerden tīr-i ğamzeñ eksik itme ey kemān-ebrŷ
O sir-i eşk ile rŷyide bir şāhdur zemīn űzre
- 6 Şafağ-gŷn itmesŷn mi çarhı eşk-i çeşm-i hŷn-bārum
Gelen seng-i havādiş hep Selāmī-i hāzīn űzre

191 M 63b; Ŭ 49a

2a vakfe-i: vak'a-i Ŭ

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Seheri derd ile her kim diye sübhān Allāh
Cūd-ı luṭfundan ider derdine dermān Allāh
- 2 Fezkuru'llāhe kıyamen ve ku'uden didi ḥaḳ
Kalk otur 'aşḳ-ı muḥabbetle dī her ān Allāh
- 3 Nūr-ı zikr ile mūnevver ola mir'āt-ı dilün
Göstere saña nice ma'ni-i pinhān Allāh
- 4 Men 'aref dersin oḳı mekteb-i 'irfān içre
Noldığın bildire kimdür saña insān Allāh
- 5 Kaṭre-i cismi Selāmī ḳo bihār-ı cem'e
Dürr-i fark-ı pes-i cem'i ide iḥsān Allāh

192M 64a; Ü 49a; İ 46a

1b mahz-ı: cūd-ı İ

5b "Mā hazā; lü'lü farkı ide iḥsān Allāh" İ

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kāmil oldur kim ola her demde ehl-i ḥāl̄le
Ḥāl̄ odur kim ḥāşıl ola ‘ilmle a‘māl̄le
- 2 Maḥrem-i sırr-ı ilāh ol māl̄ik-i mülk-i ‘ālā
Lā olur ‘ömrün̄ deherde dürlü dürlü ālle
- 3 Görüle dilde dil-ārā maḥv olursa mā-sivā
Maḥv olur her sūd-ı ḥālūñ dirhem-i emvāl̄le
- 4 Māil-i emr-i ilāh ol sālik-i silk-i resūl
Sūi a‘māl̄ ḥāşıl olur sehvle ihmāl̄le
- 5 Kemde kem derd-i ilāh olsa Selāmī hem-dem ol
Vāşıl-ı merhem olur derdlülere hem-ḥāl̄le

Mefûlû mefâilû mefâilû feilûn

- 1 Bildigün unût sâlik isen pîre uyunca
İzhâr-ı 'ulûm eyleme esrârı tıyunca
- 2 'Aşk mescîdine şıdķ ile olduñsa cemâ'at
Kur'ân daħi okunmaz imâmı okuyunca
- 3 Meyyit gibi ğassâle irâden ile nefsün
Teslîm ide gör şirk-i hafiyatı yuyunca
- 4 Pervâne gibi her gice yan âteş-i 'aşķa
Bûlbûl gibi gülşende bûtün hâlk uyuyunca
- 5 Hâşâk-ı sivâ zâ'il olur hâne-i dilden
'Aşk âteşini zikr ile kalbüne koyunca
- 6 Tıfl-ı dili var mâder-i mâzâğa irişdür
Kandır anı tâ feyz-i hudâ ile tıyunca
- 7 Ğafletle yatup zâr ile ağlatma selâmî
Tahrîk idivir vecd ile mehdin uyuyunca

194 M 64a; Ü 49b; İ 46b

1a iseñ: -M

1b esrârı: esrâr İ

2b Kur'ân daħi: âyet ile İ

5a hâşâk-ı sivâ: Hep habb-ı sivâ İ; hâşâk-ı : hâşâkı Ü

6a tıfl-ı dili: dil-i tıflı İ

Mefûlû mefâilû mefâilû feilûn

- 1 Bār-ı gāmı çek derdle ẓaddûn bükülünce
Sen ağla cihân halkı bakup saña gülünce
- 2 Güller açılur ağla sen ey bülbul-i şeydā
Ten gülşenine ẓatre-i eşkûn tøkülünce
- 3 Beyhûde varup geşt ü güzār eyleme dehri
Şıdk ile ara istedigün sende bulunca
- 4 Bir Hızra iriş kim içesin āb-ı hayâtı
İskenderveş gezme tehî sende ölince
- 5 Mürşid ışığıñ bekle Selāmî gice gündüz
Dil maḥzeni esrār-ı ilāhile tölünca

195 M 64a; Ü 49b; İ 47a

1ab "Ḥālīdūr meh-i başun yās eyle ẓaddûn bükülünce
Ağlāt gözini yüzünü... ehl gülünce "İ

2a sen: -İ

2b eşkûn: seylān İ

3a sende: dilde İ

4b vezin bozuktur

5b maḥzeni: maḥzen-i: ilāhile: ḥudā ile İ

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Gönül mağbūn-ı dehr olma o bakmaz pīr-i gencine
Geline vakt-i mev'ūdun gözletmez pīr-i pencine
- 2 Hıred-mend ol gözlet sūd-ı ziyānun sūk-ı dehr içre
Nukūd-ı 'ömri şarf itme şakın iksir-i gencine
- 3 Tabīb-i dehrden ümmid-i dārūy-ı vefā itme
Semiyy şirinine degmez daği tedbiri rencine
- 4 Bu keşret'āleminde çekmeyenler bār-ı ağıyarı
Mukaddem tekye-i vahdetde yaptı pīr-i küncine
- 5 Selāmī kāmīlün tut pendini mengüş-ı güş eyle
Ne sen bir kimseden incin ne senden biri incine

196 M 64b; Ü 49b; İ 47a

1a mağbūn-ı: mağrūr-ı İ

1b vakt-i mev'ūdun: Gülince sa'āt-i İ

2b "Felek dirler karar olmaz anun tedbir-i rencine" İ

4a "Meyān-ı keşret içre çekmeyenler bār-ı dünyāy" İ

5a tut: dört Ü

5b biri: bir ü; İ

Feilātün feilātün. feilātün feilün

- 1 Mevlevîyim dökerimeşk-i terî döne döne
Çün felek şu'lelene dil kâmeri döne döne
- 2 Ni'met-i vaşlı yine âh ola mı diyü naşib
Çün sek-i kû gezerim dâr u derî döne döne
- 3 Bezm-i hâşında anuñ ben dahî pervâne gibi
Şem'-i 'aşka yakarım bâl u perî döne döne
- 4 İrişür sūy-ı yemenden nefes-i rahmāni
Getirür peyk-i nesīm-i seheri döne döne
- 5 Nisbetüm hazret-i monlaya Selāmî olalı
Alırım sırr-ı hudādan haberi döne döne

197 M 64b; Ü 49b
 1a eşk: esk M
 2b sek: sekr Ü
 3b yakarım: bakarım Ü

Feilātün feilātün feilātün..feilün

- 1 Açtı miftāh-ı dilüm kufl-ı deri döne döne
Bulurum kenz-i dilümde güheri döne döne
- 2 Lāne-i silsile-i işleyüp āhenger-i 'aşk
Geldi murg-ı dile anuñ şereri döne döne
- 3 Ne gerek gülşen-i 'ālemde bana lāne-i āh
Şem-i 'aşka yakarım bāl-ı perī döne döne
- 4 Komazam 'aşk rehini kendümi on işe felek
Çevirirse serüm üzre haceri döne döne
- 5 İrişir cān-ı dimāğa eğer bū-yı habīb
Getirür peyk-i nesīm-i seheri döne döne
- 6 Nisbetüm hazret-i monlaya Selāmi olalı
Alırım sırr-ı hudādan haberi döne döne

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Dilimde ğaym-ı ğam cāna firāvān oldu gitdikçe
Yine hicrūñle seyl-i eşküm 'ummān oldu gitdikçe
- 2 Olup sevdā-yı zūlfūñden hevā-yı āh ile hem-rāh
Şabāveş deşt-i ümmide şitābān oldu gitdikçe
- 3 Ne irdi kūy-ı maḳsūda ne 'aşkuñdan kesel geldi
Tükenmez bir reh-i düşvāra pūyān oldu gitdikçe
- 4 Düşürdi zāhidi mā u menī vādi-i hicrāna
O serkeşte ba'īd-i kūy-ı cānān oldu gitdikçe
- 5 Hudāya hıẓr-ı tevfiḳūñ Selāmiye olup rehber
Sülūk-ı ma'rifet cezbeñle āsān oldu gitdikçe

199 M 64b; Ü 50a
1a ğaym-ı: na'im-i Ü

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Efendüm sīnede āşkuñ ferāvān oldu gitdükçe
Gamūnla ağlamakdan dīdeler kan oldu gitdükçe
- 2 Bu tennūr-ı bedende yana yana nār-ı āşkuñla
Cigerler dağlanup ātş ile büryān oldu gitdükçe
- 3 Ne kandil-i yürekde bāđ ne eşkümden eğer kaldı
Katīlāsā yürek hicrūñle sūzān oldu gitdükçe
- 4 İçüp sāķi-i devrāndan şarāb-ı farķuñ şimdi
Olup sermest-i rüsvā halka destān oldu gitdükçe
- 5 Selāmi bülbulāsā zār ile gül-rüyıñā karşı
Hayālūñle sözi tertīb-i dīvān oldu gitdükçe

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 Hakk için düşmez riya ehli salat u rûze
Çünkü zer virmez tûvânger bî-riyâ deryûze
- 2 Ehl-i taklîde bulunmaz sük-i tahkîkde behâ
Her kebûd-ı seng çıkmaz kıymet-i pirûze
- 3 Zâhidüñ gelmez halâvet kalbine tâat ile
Kandile lezzet gelür mi bî-mezet hargûze
- 4 Nâ'il-i feyz olamaz dil kim ola levş-i sivâ
Ya ne mümkün vaz'-ı zemzem bâde konmuş kûze
- 5 Bâtinuñ pāk it Selāmî zâhire olma karīb
Pâyıñı gâsl itmeyince mesh olunmaz muzeye

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün -

- 1 Maḥv kıl ḥāṣāk-ı cismün nār-ı 'aşka ḥark ile
Zā'il olmaz zulmet-i hestī ziyā-yı berḳ ile
- 2 Sāhil-i keşretde kalma cāme-i şekden şoyun
Gevher-i tevḥīdi bul 'ummān-ı 'aşka ḡark ile
- 3 Bu nümāyiş ḥalka-i naḳş bu riyā iken 'aceb
Zāhide bilmem ne ḥāşıl bu riyā vü zerḳ ile
- 4 Ehl-i 'irfāna riyāziet kendüden perhīzdür
Ḥarık-ı 'āde olur 'ādāt-ı ḥalkı ḥark ile
- 5 Kāb-ı kavseyn bu durur mi 'rāc-ı ma'nā ehline
Menzil-i ednāda eyler cem'-i cem'i fark ile
- 6 Ḥalvet-ender-encüm ile kıl sefer-ender-vaṭan
Ey Selāmi ḥaḳ bulunmaz 'azm-i ḡarb u şark ile

²⁰² M 65a; Ü 50a

1a ḥāṣāk-ı: ḥāṣākı U

* ile : ola Ü

6a encüm ile: encümde Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kāmil oldur sālīk-i silk-i resū'lu'llāh ola
'Ālim oldur mahrem-i esrār-ı ehlū'llāh ola
- 2 Ehl-i derd ol dā'imā var ehl-i hāle hem-dem ol
Merhem-i dā'i dilün lā-havle illa'llāh ola
- 3 Sālīk-i rāha şudā'-ı serdürür evlād u māl
Kār-ı evrāduñ siherler de gerek Allāh ola
- 4 Gördüğün her kimse'ālemde degüldür ehl-i dil
Ehl-i dil oldur semā-i şadr-ı dilde māh ola
- 5 Dürr-i mevlā kāse-i dilde ola memlū eger
'Ālem-i serde dem-ā-dem kār-ı āh u vāh ola
- 6 Mā'il olma merd-i sāde dillere illā meger
Ol ki hāl-i sālike ilhām ile āgāh ola
- 7 Āl ü evlād-ı muhammeddür Selāmī meslegüm
Vāşıl-ı mevlādur āle her o kim hem-rāh ola

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ehl-i ḥāl ol hem-demün her demde ehl-i ḥāl ol
‘Ālem ol gel’ilm-i sırr-ı Allāh ‘ilmün dāl ola
- 2 Ola her dürr-i kelāmuñ gevher-i esrār-ı ḥāl
Verdün Allāh ola kārūñ ‘ilmle a‘māl ola
- 3 Gerek ise dilde mevlā maḥv ola küll sivā
Devr-i derde Allāha kimki mā’il-i emvāl ola
- 4 Lā ola lām-ı sivā esrār-ı illa’llāhda
Dil kemāl-i vāhid-i sırr-ı ehadda lāl ola
- 5 Āl-i evlād-ı muḥammeddür Selāmī meslegüm
Vāşıl-ı mevlā olur kimki vuşul-i āl ola

Harfû'l-lâmelif
Mefûlû mefâilû mefâilû feilûn

- 1 Yandır dilimi 'aşk ile yâ hazret-i mevlâ
Pervâne gibi şevk ile yâ hazret-i mevlâ
- 2 Ref'eyle kuyûdâtı ola terk-i izâfât
Tevhîde irem fark ile yâ hazret-i mevlâ
- 3 Mir'ât-ı ta'ayyünde 'ayân sırr-ı nihâni
Meşhûd-ı dil it zevk ile yâ hazret-i mevlâ
- 4 Eşyâyı dile vâsıta-i nûr-ı şuhûd it
Vaḥdetde teni ğark ile yâ hazret-i mevlâ
- 5 Ne mā u menî kala ne hod nām-ı Selāmî
'Aşk âteşine ħark ile yâ hazret-i mevlâ

205M 65b; Ü 50b; İ 48a

2a ref': keşf i

2b Tevhîde: İrem fark ile: vaḥdetde teni ğark ile i

3b meşhûd-ı: manzûr-ı i

4b vaḥdetde: Tevhîde i

5a "Ne ben kala ne ten kala ne nām-ı Selāmî" i

5b 'aşk âteşine ħark ile: zâtuñdan iren berkle i

Harfû'l-yā

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Yā ilāhi kerem it hicr ile söz itme beni
Mā'il-i 'işve-i dünyā-yı 'ucūz itme beni
- 2 Dilimi gevher-i tevḥidine gencūr ile
Taleb-i māl ile müştāk-ı künūz itme beni
- 3 Medd-i bismi'llāh ola küy-ı vişāle rehber
Şerr-i şeytān ile muhtāc-ı i'vaz itme beni
- 4 Āşinā-yı ḥarem-i sırr-ı ḥafiyyāt ile
Ya'ni bī-gāne-i esrār-ı rumūz itme beni
- 5 Kālımı ḥāl idüp elhām-ı ledünni ile
Mübḥaş-i mes'ele-i cāz-ı yecūz itme beni
- 6 Kıl Selāmī kuliñi maṭla'-ı envār-ı şuhūd
Şeb-i hicrānda koyup tālīb-i rūz itme beni

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Toğıcağ evc-i nübüvvetde Muhammed güneşi
Nūr-ı imāna getürdi bütün ehl-i fereşi
- 2 Şıdķ ile dā'ire-i devletine dāhil olan
Kul iken sürür olur mısl-i Bılāl Habeşi
- 3 Hāk-i zulmetde kalan eylese nūrın rehber
İrişür zerre gibi şems-i cihān-tāba beşi
- 4 Ne kadar emr-i risāletde eger hem-ser ise
Fazlına nisbet ile cümle resel olmaz eşi
- 5 Na'tını bāğ-ı nübüvvetde anuñ gül yüzine
Bülbül-i kudsi okur küll-i gādāt u'aşi
- 6 Nūr-ı cūduñdan'aṭā ile Selāmī kuluña
Ma'şiyet zulmeti ile toludur içi tışı

207 M 66a; Ü 51a

1b getürdi: getirdi Ü

3b beşi: başı M

6b toludur: -M

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Hāk-i zir-i kademün efser-i ser itse kişi
İrişür mihr gibi evc-i mu'allāya başı
- 2 Şeb-i mi'rācda yüzün sürmek ile muḳdemüne
Hāk-pāy-ı kademün rif'ate irdirdi taşı
- 3 İltifātuñ kara taşı hacerü'l-esved ider
Halka tevhide mübeşşir ider 'abd-i Habeşi
- 4 Hāşimî hālüne hep hind ü cebş'āşıkdur
Ey resül müddenî vü'arabî vü karaşî
- 5 Ravza-i pāküne āvize olup şems ü kamer
Dil ü cān gibi niyāz küll-i ḡadāt u 'aşşı
- 6 Aña pervāne-şıfat yalın açup murg-ı felek
Dönerek itmededür birbirine keşmekeşi
- 7 Rū'yet-i pertev-i dīdāruña mir'āt idinüp
Dest-i pākinde dutar ḥazret-i 'İsā güneşi

208 M 66b; Ü 51a; İ 48b

2a şeb-i mi'rācda: leyli-i mi'rāc da İ

3b tevhide : tevḥidi İ

4ab: 7ab İ

5a Ravza-i pāküne āvize olup: İki kandilün olup ravzun İ

6a açup: uçup Ü; murg: çarḡ İ

- 8 Şārab-ı āb-ı hayāt olsada zā'il olmaz
 Ārzū-yı leb-i la'lüne çekenler'ataşı
- 9 Şeyh-i hicründe Selāmī cigerin kıldı kebāb
 Nār-ı 'aşkuñla döker yana döne kanlu yaşı

9a "Şeyh-i hicründe Selāmī cigerin kıldı kebāb"
 "Sırrıyet vaşluñ ile eyle Selāmiye meded" i
 9b "Nār-ı 'aşkuñla döker yana döne kanlu yaşı"
 'Atş-ı hicr ile döker dideleri kanlu yaşı" i

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ey hüviyyet bāğınũñ şad-berk-i verd-i aḥmeri
'Andelibũndür kamu cins-i melek ins ü perĩ
- 2 Sensin ol şem-i münĩr bezm-i ḥās-ı kurb-ı ḥaḵ
Yaḵsa Cebrā'il-sezā pervāneveş bāl u perĩ
- 3 Ravza-i 'arş berĩnũñ ḥavlini hāffin eger
Devr iderse nāmuni tesbĩh ile vardur yeri
- 4 Sen nebĩden olmadan ādem-i sirişt mā u tıyn
Ey nebĩler evveli āḥir zemān peygamberi
- 5 Nār-ı 'aşḵũnda tenin ilkā ide çũnkim Ḥalĩl
Çak mı ismā'il virse yoluña cān u seri
- 6 Yerde gökde saña isbāt-ı naẓĩr itmek ḥaṭā
Ey cemi 'ü'l-enbiyā vü mürselĩnũñ mifḥeri
- 7 Tek ğubār-ı semm-i esbũñ kuḥl-i çeşm-i cān ola
Ḳo tøkũlsün ḥāk-i rāḥũnda sirişkũm gevheri
- 8 Ḥāk-i na'linũñ degũl belki olaydı dest-res
Başıma tāc eyler idũm keşf-i pā-yı Ḳanberĩ
- 9 İdeli müşkāt-ı nũrĩndan gũñũl feyz iḳtibās
Zerre gelmez 'aynına çarḥũñ bu mihr-i enveri
- 10 Ey olan cürm-i kabā'ir ehline pişt'ü penāh
Bu Selāmĩdür kamunun mücrimi vü bed-teri

209 M 66b; Ü 51b
6a isbāt-ı : isbāt Ü M
8a degũl: -M
9b mihr-i mihri Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Her nebinün nūr-ı Aḥmed oldığıçün māyesi
Her birinün mu‘cizeyle oldı bir ter pāyesi
- 2 Ḥaḳ resūl idi henüz yoğidi ‘ālemden eger
Feyz-i aḳdes idi ādemden muḳaddem vāyesi
- 3 Mihr ü māha pertevinden itmege a‘ṭā-yı nūr
Başı üstünde sehāb olmışdı dā’im sāyesi
- 4 Sevk-i maḥşerde bulur sūd-ı şefā’at bī-ziyān
Nakd-i ‘aşḳ-ı Aḥmed olsa her kimün sermāyesi
- 5 Öyle bir ḳudret ‘aṭa itmiş Selāmī Ḥaḳ āña
Hep ihāṭa itdi günini mübārek āyesi

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Görelden vech-i yāri mihr-i enverden gınā geldi
Ziyā-bahşende-i eflāk-i ahterden gınā geldi
- 2 Özin iksīr-i şems-i hās iden ol ‘ārifāne kim
Gınā-yı kalb için kibrit-i aḥmerden gınā geldi
- 3 Bize keşf oldı esrār-ı beyāz-ı nokṭa-i vaḥdet
Sevād-ı haṭ ile menḳūş-ı mestūrdan gınā geldi
- 4 Ma‘ārif soḥbetinden öyle lezzet buldı ‘ārif kim
Ḥalā vü tebhiş-i şehd ü şīr ü sekrden gınā geldi
- 5 Ta‘allim ideli bī-ḥarf ü şavt esrār-ı tevḥidi
Muḳāl ehline beyhūde cedellerden gınā geldi
- 6 İçelden dest-i mürşidden mey-i bī-cām u bī-rengi
Ḥayāt-ı hıẓr için seyr-i skenderden gınā geldi
- 7 Su‘āl itme bize seyr-i Semerkānd u Buḥārādan
İrişdüñ lā-mekāna gayri ol yerden gınā geldi
- 8 O feyż-i Yusufın şem ideli Ya‘ḳūb dil-i şemdi
Dimāğ-ı cāna bŷ-ı ‘avd u ‘anberden gınā geldi
- 9 Bir ‘ālem bulmuşuz kim seyr-i ser ile ‘ālem dilde
Bize geşt-i belād u deşt-i kişverden gınā geldi
- 10 Selāmī nūr-ı meynūñle hediye eyle aḥbāya
Gazeller söyle terci‘i ü ma‘şerden gınā geldi

211 M 67a; Ü 51b; 2a ‘ārifāne: ‘ārifā nūr Ü
4a soḥbetinden: soḥbetinde Ü; 5a esrār-ı esrārı ü
8a O: -Ü

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Şayd-ı dil-i dehr-i zeng gerçi müdāmī dāmī
Görmeden rūzın irer cāna müşāmī şāmī
- 2 Kabri sengine kazar nāmını hikāk felek
Dönsede mihr-i Süleymānveş ināmī nāmī
- 3 Nice dārā vü nerimānı kılup zīr ü zeber
Hāke saldı felekün darb-ı hisāmī sāmī
- 4 Züll ile hırşı bırak loğma içün çekme emek
Toyurır zerķ-ı ‘aliu’llāh-ı ta‘āmī āmī
- 5 Çünkü isķāt-ı izāfāt ile vahdete rāh
Sende işbāt ile nefy eyle Selāmī lāmī

212 M 67b; Ü 52a
1b görmeden: görmedin M
5a ile: iledür ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Ser-bārı cümle insāna ‘ayān söylenmedi
Dilde maḥfi oldu ol rāz-ı nihān söylenmedi
- 2 Almağa dersi ledünniden kelimu’llāh gerek
Yoḥsa ol ‘ilm āşikāra rāy-gān söylenmedi
- 3 Nokṭa-i bānuñ kamu şerḥi iken yüzdört kitāb
Kalb-i ādemde süveydāveş beyān söylenmedi
- 4 Nefsi fehim eyleyen ḥaḳḳı bilürmiş ḥāl ile
Nefs-i insānda nedür bu nefs-i cān söylenmedi
- 5 Ḥaḳ münezzehken mekāndan ḥazret-i şāh-ı resel
Yā ne içün itdi ‘urūc āsümān söylenmedi
- 6 Ey Selāmī mübhās-ı şek ü zunūndan kıl ferāğ
Okı gel mürşid kitābında yalan söylenmedi

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Hikmetinden ibtidā Hāk halk-ı ervāh eyledi
Kim anuñ nūrın belī bābına miftāh eyledi
- 2 Virdi dest 'aql ile edhāl itdi cism-i ādeme
Gevher-i nūr-ı elest gencine fettāh eyledi
- 3 Cümlesine luṭf ile oldı hitāb-i rabbiküm
'Āşıka nūr-ı tecelli ile izāh eyledi
- 4 Kimki ol nūra terakḳı eyledi tā'āt ile
Evc-i şadrın nūr-ı ikān ile maşbah eyledi
- 5 Ey Selāmī ol tecelli nūrını kim fehm ider
Bunda nefsi fāsedin zikr ile ıslāh eyledi

214 M 67b; Ü 52a

1a Hāk: -M

4b eyledi: -Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Kisve-i ehl-i ḥaḳīḳatdūr külah-ı mevlevī
Tāc-ı aşḫāb-ı kerāmetdūr külah-ı mevlevī
- 2 Her kuluñ başına ḳonmaz bir hümā-yı ḳudsidūr
‘Āşıkāna murğ-ı devletdūr külah-ı mevlevī
- 3 Bir ser itse bir gedā iḳlīm-i ‘aşḳa şāh olur
Ehl-i ḥāle tāc-ı ‘izzetdūr külah-ı mevlevī
- 4 Ḥān-gāh-ı mevlevīde ders-i ‘aşḳı okıyan
Sālikāna mevlevīyetdūr külah-ı mevlevī
- 5 Gül-bün-ı sır-āb-ı feyz ile bulan neşv ü nemā
Gonce-i bağ-ı velāyetdūr külah-ı mevlevī
- 6 Ser-fürū itmez mücerred bir ‘alāyıkdan beri
Terk-i dünyāya ‘alāmetdūr külah-ı mevlevī
- 7 Minfaḥ-ı nāyiyle cism-i ‘āşıkānı ḳāl için
Pūte-i kimyā-yı ḥāletdūr külah-ı mevlevī
- 8 Her zer-i ḥāliş ‘ayāruñ kıymetin tezvīc için
Sikke-i tamğa-yı ḥazret dūr külah-ı mevlevī
- 9 Elf-i ḳametle Selāmī şekl-i vaḥdet gösterir
Sanki engüşt-i şehādetdūr külah-ı mevlevī

215 M 68a; Ü 52a

3b tāc-ı: tāc u Ü

6a itmez: itme Ü

8a kıymetin: himmetin Ü

Fāilātūn fāilātūn fāilātūn fāilūn

- 1 Keşf idüp esrār-ı hākķı her dil-i dānāyānı
Dem urır her nālesinden sırr-ı mā u cāyanı
- 2 Tālīb-i iksīr-i ‘aşķa muhtabıh hūnkāradur
Nār-ı ‘aşķun minfaııdur sālīk-i mevlāyānı
- 3 Baıķ-ı enfās itmede yā şūr-ı isrāfilde
Ya karīn ü hem-dem olmışdur meger‘isāyānı
- 4 Ğuş-ı ‘uşşāķa ider esrār-ı nāyiden haber
Hem-zebān olmuş draııt-ı vādi-i Mūsāyānı
- 5 Tercemānı serde şemsü‘d-dīn-i Tebrizī olup
Sırr-ı Hākdan söyler idi ğuş-ı Mevlānāyanı
- 6 Ey Selāmī oldu her sürāıı kūya bir nakııı
Remz ider her nokıııadan bir nūkte-i ma‘nāyanı

216 M 68b; Ü 52b

2a hūnkāradur: hūnkārda Ü

3b İsrāfilde: İsrāfildür Ü

Mefāilün mefāilün feülün

- 1 Kişi taklîd ile olur mı şūfî
Libās itse redā vü şāl u şūfî
- 2 Taşavvuf zan idüp her türrehātı
‘Avām içre urırsa lāf u lūfî
- 3 Bilürmi sırr-ı tevḥidi muḳallid
Telaffuz itmek ile kaç hurūfî
- 4 Degüldür ehl-i be-nîş ‘indimizde
Elifden fark iden elif elūfî
- 5 Men u mā yogidi bezm-i elestde
Beli ḳulına olduñ ğayri mūfî
- 6 Senün ya senligün kesb-i yedün mi
Unutduñ mı rü’if ile ‘utūfî
- 7 Zebānı lāl u ‘aklı maṭ olurdı
Olaydı sırr-ı tevḥide vukūfî
- 8 Ma‘āni‘ilmini bilsün mi naḥvî
Dimekle ḳāl-i başri ḳıl-i kūfî

217 M 68b; Ü 52b

1b vü: -Ü

4b elif: elif u Ü

7a zebānı: zebān-ı Ü

- 9 Nücūmi evc-i ma'nānuñ digerdür
Hicāb-ı 'ırz ile olmaz husūfī
- 10 Düşüp zünb-i zeneb ile hażīze
Haķīkat şemsinūñ olmaz kūsūfī
- 11 Şakın terk-i edeb kılma Selāmī
Çekerler keşf-i ser idene yūfī

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Mekteb-i 'aşka iriş gör nūsah-ı kübrāyı
Oda yak bu varak-ı mes'ele-i fetvāyı
- 2 Ğill u ğışdan dilüni şāfter it rüyünī zerd
Dut kirişde kulaguñ dinle şadā-yı nāyi
- 3 Dök demi dil dili baş pārele Allāh yolına
Ne ile aldı şems-i pençiye Mevlānāyı
- 4 Evce bir ahter ola her şerer-i āhuñdan
Yaka meş'al gibi tenevvir-i felekde āyı
- 5 Nār-ı 'aşk ile Selāmī hūsn-i pendārı yakup
Cezbe-i nūr-ı hudā ile ara Mevlāyı

218 M 69a; Ü 53a

2a zerd: derd Ü

2b Dut: Tut Ü

4a her: -M

5a pendārı: pendā-yı Ü

Mefûlû fâilâtü mefâilü fâilün

- 1 'Ömrüm tükendi seh̄v ile' işyān tükenmedi
Tûl-i emelle ğaflet ü nisyān tükenmedi
- 2 Deryā-yı ma'şiyetde gezüp keşti-i vücūd
Bād-ı hevā-yı nef̄s ile limān tükenmedi
- 3 Çekdükçe dil ayak der-i meyhāneden yine
Cām elde mīsl-i sūbḥa-i mercān tükenmedi
- 4 Düşmez elümden āb-ı vuzūveş sebū-yı mey
Hem-çū namāz-ı şūfī bu tuġyān tükenmedi
- 5 Bin tövbe ile dergeh-i Mevlāya it niyāz
Ḥāṣā Selāmī rah̄met-i rahmān tükenmedi

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Muhkem ol emr-i 'ubūdiyetde ey dil mīḥ gibi
Bekle mürşid kapusunda şıdk ile gülmiḥ gibi
- 2 Kendin ü peyvesten oldı aṣl-ı bünyād-ı tarīk
Mā-sivāya pençe şalma rişehā-yı bīḥ gibi
- 3 Nār-ı 'aşka yan yakıl saht-ı dili eyle kebāb
Eşk-i hūneyn zīr ü bī-şayt u şadā ol sīḥ gibi
- 4 Vārid-i ğayb-ı ilāhiye muḥāl eyle dilün
Ehl-i ḥāl ol eyleme naql-i selef tārīḥ gibi
- 5 İ'tirāz itme Selāmi ğayri noḫsānın görüp
Hiç kemāl olmaz cihānda nefesine tevbiḥ gibi

220 M 69a; Ü 53a
3a saht: taht Ü
5b Selāmi: -M

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Olanlar maḥrem-i sırr-ı saray-ı li-ma'a'llāhı
Serir-i lā-mekānda giydiler tāc-ı şehinşāhı
- 2 Yıkān maşbah-ı kalbin nūr-ı mişkāt-ı nübüvvetden
İrüp kudsi-i lāhūta bıraḳdı mā-sivā'llāhı
- 3 Vücūdūñ Tūrını cā-yı tecelli-i ilāh eyle
Saña sırr-ı şecerden diye ḫaḳ anı inna'llāhı
- 4 Alanlar pīr-i 'ilm-i min ledünden men'aref dersin
Bulur bir laḫẓada Allāhı va'llāhi vü bi'llāhi
- 5 Selāmī hırka-i cismüm gönülde re's-i tācumdur
Ḥadīs-i fark-ı faḫr ile tevekkeltü 'ala'llāhı

221 M 69a; Ü 53b
5a re's-i: re'-i Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Cām-ı 'aşkı nūş idüp sekrān olan añlar bizi
'Aşk ile bī-hūş-ı sergerdān olan añlar bizi
- 2 Ğıll ü ğışşdan kalbi mir'ātın mücellā eyleyüp
Vech-i dildārı görüp hayrān olan añlar bizi
- 3 Nār-ı 'aşk ile dem-ā-dem cigerin büryān idüp
Eşk-i çeşmi derd ile al kan olan añlar bizi
- 4 Cübbe-i hāb-ı sivādan şoyunup abdāl veş
Terk-i tecrīd oluban'üryān olan añlar bizi
- 5 Nūr-ı zikr ile münevver eyleyüp dil-hānesin
Vecd-i hāli cezbe-i raḥmān olan añlar bizi
- 6 Āsitān-ı dergehinde yüz sürüp şām u seher
Pīrine kulluk ile sultān olan añlar bizi
- 7 Nām u nengi'ār u nā-mūsā ferāmuş eyleyüp
Ey Selāmī ḥāk ile yeksān olan añlar bizi

222 M 69b; Ü 53b

2a ü: -Ü

5a nūr: enver Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Devācū-yı za'ifün derdinün dermānidur şerhī
Ḥakīkatde nice dil-ḥāstenün loḫmānidur şerhī
- 2 Nola pür-nūr iderse sālīki envār-ı feyzinden
Velāyet āsümānının meh-i tābānidur şerhī
- 3 'Aceb mi gevher-i esrārın işār itse 'uşşāka
Rumūz-ı künt-i kenzün maḫzen-i pinhānidur şerhī
- 4 Havāş-ı ehl-i 'aşq cümle maṭī'-i emr ü fermānı
Ma'ārif kişverinün bir şeh-i ḥākānidur şerhī
- 5 Tarīkatde mürebbi-i sülūkım rehber-i pīrim
Selāmī vālidüm cism-i naḥifüm cānidur şerhī

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Bugün ol meh cebīnüm bendesine geç nigāh itdi
Anuñçün dūd-ı āhum ‘ālemi cümle siyāh itdi
- 2 Yıkarsın dā’imā senün sitemle kalb-i maḥzūnum
Yanunda ‘āşık-ı bī-çāre bilmem ne günāh itdi
- 3 Yeter yeter sitem-kār itdi cāna ey kemān-ebrū
O hūni ḡamzeler ḡaddüm duta ‘ömrüm kütāh itdi
- 4 Senün itdüklerün cevır ü cefāyı baña ey zālīm
Ne Leylā itdi Mecnūna gedāsına ne şāh itdi
- 5 Yazıkdur merḡamet eyle Selāmī ‘āşık-ı zāre
Firāḡuñ āteşinde yana yana yeter āh itdi

224 M 70a; Ü 53b

4a cefāyı: cefā-yı Ü

5a ‘āşık-ı : ‘āşıkı Ü

Mukatta'at

Mefāīlün mefāīlün feūlün

- 1 Eḥadla Aḥmede nūr-ı başarla
Bakılrsa farkı bir mīm-i muḥabbet
- 2 Cihl-i sālında geldükde nübüvvet
Gidüp mīm oldu Aḥmed nūr-ı vaḥdet

¹¹: M 70a; Ü 54a
.2b mīm: -Ü

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Eyā şāh-ı velāyet bāb-ı 'ilm ü ma'den-i hikmet
Emīr-i hel'ata şāh-ı sülūnı Haydar-ı kerrār
- 2 Ne serdendür ki şānuñda iki şakķ oldılar ümmet
Birisı düşmen-i bed kişı vü biri mü'min dindār
- 3 Kemālün dost-ı havfından cesedden düşmenün maḥfi
Dutarken yine vaşfuñ ile pür oldı 'ālem divār

¹² M 70a; Ü 54a

1a ma'den-i: ma'delet-Ü

2a mü'min: mü'min ü Ü

3a kemālün:kemālin Ü; cesedden: ḥasedden Ü

Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Gerçi cem'ü'l-cem'de her hûb u ziştî bir görür
Baħr-ı vahdetde özin mahv ehlu'llāh var
- 2 Lîk-i 'ām u hāşı bir görme merātib hakdurur
'Ārif-i kāmîl katında fark-ı farku'llāh var

¹³ M 70a; Ü 54a
2a hakdurur: hakdur M

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Bezm-i vaḥdetde mey-i maʿrifetün nūş kılan
Rind-meşreblere kıl bendegi maḥrem yā rab
- 2 Meşʿal-i ʿaşkuñ idüp kaʿbe-i kūyuña delīl
Her cihetden yine vechün ola kıblem yā rab
- 3 Naẓarum ḥalka-i der gibi koma pīrüne
Harem-i ḥāşuña it lāyık-ı maḥrem yā rab

⁴ M 70a; Ü 54a
1b rind: ind Ü; maḥrem: hem-dem Ü

Mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn mefāīlūn

- 1 Bu gün bir rind ü leriş-i harābāta su'al itdüm
Niçün mest-i müdām ile idersin'ömrini berbād
- 2 Didi ey şeyh-i hüşyārı baña benden ʿuqāl oldu
Bu mestī-i lahza olsun beni benden ider āzād
- 3 Ğam-ı hestī ü zevk-i nisti-i ma'lūmuñ olsaydı
İderdün kār-ı mihvāre-i dā'im sen dağı mu'tād
- 4 Eniyetden halāsā var ise bir neş'e-i ma'nā
Kerem kıl itmeyem cām-ı meyün bir dağı nāmın yād
- 5 Hemān ol demde kim zūnb-i vücūdum yādıma geldi
Didüm tövbe idüp ey rind-i kāmil hāna it ābād

⁵ M 70b; Ü 54a
1a bu: bir Ü
2a benden: bend-i Ü
2b mestī: hestī Ü
4ab: -Ü

Rubā'iyāt

Mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün mefā'ilün

- 1 Beni bir ben gibi muhtāca muhtāc itme yārabbī
Kaṇā'at-zādın ihsān it gözi aç itme yārabbī
- 2 Dimāğ-ı cāna kand-ı feyz-i aşkuñdan gıdā eyle
Semüm-ı şehveti hırş ile güllāc itme yārabbī

2

- 1 Bir yoluna gidem çıkmaya yā rabbi saña
Ol rāh-ı hevādur ānı sedd eyle bāna
- 2 Kağı tarafa kılsa teveccüh gönlüm
Döndür ānı senden yaña çün kible-nümā

¹ M 70b; Ü 54a

² M 70b; Ü 54b
2a kılsa: -M

**Terceme-i güftār u dürer-bārı hâce 'Abdu'llāh el
Enşāri
Fāilātün fāilātün fāilün**

- 1 Göreli vechüñi ey şem'-i tarāz
Baña kār olmadı şavm ile namāz
- 2 İttiḥādumla mecāz t̄ā'at olur
Olmasam t̄ā'at olur baña mecāz

4

**Rubā'i-berā-yı liḥye-i sa'ādet ḥazret-i şāhib-sa'ādet
Mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün**

- 1 Bu mūy-ı liḥye-i pāk-i resūl-i rabb-i'izzetdūr -
Çü elf-i ḥaṭ-ı nūr-ı muşḥaf-ı ruḥsār-ı ḥazretdür
- 2 Bu bir ser riştedür her bir tehī dest-hā-yı a'mälle
Zehī ḥable'l-metīn-i mevşil-i rūy-ı şefā'atdūr

5

Fāilātün fāilātün fāilātün fā ilün

- 1 Sāyeñ oldı yā resūla'llāh serin ūzre seḥab
Aḥz-ı nūr itmek içün anuñ pertevinden āf-tāb
- 2 Olsa muḥtācuñ nola ehl-i semāvāt ü zemīn
Feyz-i sāyeñden ider a'lā vü ednā iktibās

¹³⁾ M 70b; Ü 54b

⁴ M 70b; Ü 54b
1a bu: bir Ü
2b ḥable'l: ḥasbe'l Ü

⁵ M 71b; Ü 54b
1b nūr: envār Ü; çün: içün M; anuñ: -Ü
2a ü: -Ü

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Toğıcağ evc-i nübüvvetde Muhammed çu güneş
Toldı envār-ı şefā' ile anuñ çār ile şeş
- 2 Zulmet-i küfr gidüp leyle-i kadr oldı cihān
İdicek 'āleme ol şems-i hüdā nūrını reş

7

Der vakt-ı ziyāret hāzret-i 'Aliyyü'l-murtazā
kerrrema'llāhu veche der necef eşref ber-divār-ı ravza-i
mukaddeseş ber tarīk-i teberrük nüvişte būd

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Kible-gāh eyle gönül türbe-i şāh-ı necefi
Kim o dergehden ider 'arş dañi kesb-i şerefi
- 2 Bu dürr-i kılzum-i envār-i hidāyetdür o kim
Harem-i muhterem-i hāzret-i hākdur şade fi

6 M 71a; Ü 54b

7 M 71a; Ü 54b
2a o: -Ü

Der ziyāret-i kabr-i müteberrike-i karaca Ahmed Sultān

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Sevād-ı nokṭa-i nūr-ı vilāyet dergeh-i Ahmed
Ziyā-ı pertev-i mihr-i kerāmet dergeh-i Ahmed
- 2 Nola a‘ṭā iderse zā’ir-i miskine fevzinden
Devācū-yı zā’ife ‘ayn-ı hikmet dergeh-i Ahmed

8 : M 71a; Ü 54b
1b mihr-i mihrün Ü

Nev'-i diger

Fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün

- 1 'Âşıkân ol anda kim ism-i zemân olmuşdı tayy
Sîne-yi bî-kîneye âteş açmışlardı key
- 2 Virmemiş idi henüz engür-ı zer-bâğ-ı 'adem
Yâr elinden içdiler bî-kâse vü bî-reng-i mey

10

Der-beyân-ı merâtib-i 'avâlim-i hadrât ez mertebe-i
eḥadiyet ü vâhidiyet ve tenezzülât-ı ilâhiye ez lâ-ta'ayyün
tâ be'âlem-i mülk ü şehâdet ü beyân-ı silsile-i zehebbiye-
yi tarîkat-ı naḫşibendiye

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Hâzret-i ferd-i vâhid ḥayy-ı kadir ü dānā
Hem mürid ü mütekellim ü semī'ü bînā
- 2 Lâ-ta'yin ile zâtı eḥadiyetde iken
Ne şıfâtına tarîk oldu ne esmâsına cā

11

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Zâtına eyleyüp esmâ seni mir'ât ḥudā
Oldı ol âyinede kendi şıfatla nümā
- 2 Zâtdan oldu ta'ayyünle şü'ün-ı evvel
Dindi bu'âleme esmâ ceberrut ile 'amā

9 M 71b; Ü 55a
1b âteş: bî-âteş Ü
1b ol: -M

10 11 M 71b; Ü 55a

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Kendi esmā vü şifâtında idi kenz-i hafā
Büy-ı hestî daği şem itmemiş idi eşyā
- 2 'Ālem-i 'ilm idi ne 'ayn idi zirā' ilmen
Zâtıdan eyledi temyîz şıfat ü esmā

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 'Ālem-i vahdet-i şarf idi ne lâ vü illā
'Ayn-ı cem'-i eḥadiyetde şü'ün evvelā
- 2 Oldı bu ümm-i kitāb ile ḥurūf-ı 'Ali
Kalem-i 'ilm ile levḥ-i ceberüte imlā

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ğayb-ı ğayb oldı çü kırtās-ı 'adüm ey dānā
Tā ki tahrîr ola bu ḥat-ı 'avālüm incā
- 2 Nokta ḥarf oldı ḥurūfāt-ı mürekkeb kelimāt
Okınur muşḥaf-ı imkānda elf-i bā tā bā

12 Ü 55a

13 M 71b; Ü 55a

14' M 72a; Ü 55b
2b bā: -M

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 'İllet-i gā'ibe-i mübdi-i halk-ı eşyā
Cevher-i ferd ile 'aql oldu didiler 'irfā
- 2 Ki hakikatde bu bir nūr-ı muḥammed idi kim
'Ālem-i emri giçüp eyledi mülki me'vā

16

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Bu durur kavs-i nüzūli ki olundu imlā
Mübdi'e rüc'ate mi'rāc ile oldu imā
- 2 Sırr-ı mi'rācda budur seyr-i ila'llāhda budur
Sırr-ı vahdetde budur 'ārif iseñ ey dānā

17

Ḥazret-i resūl-i ekrem sa'llāhü 'aleyhi ve'sselem
Feilātün feilātün 'feilātün feilün

- 1 Vahdetün sırrını mi'rāc'da ḥabībine ḥudā
Kab-ı kavseyn-i ev-ednā ile itdi imā
- 2 Cem'i nūr-ı eḥadiyet ile binā kıldı
Perde-i hestī-i 'izzetini itdükde güşā

15¹ M 72a; Ü 55b
2a muḥammed: -Ü

16 M 72a; Ü 55b
1b Mübdi'e: Mübdi'd Ü

17 M 72a; Ü 55b

Minhü

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Bu 'urūc(u) bu seferden ne idi kasdı 'alā
Ref'-i hestī-i eniyet idi hep mā-haza
- 2 Vaḥdetün sırrı idi evvel ü āḥir maṭlab
İtdi bu Bekr ü 'Aliye bu rumūzı ifşā

Ḥazret-i Ebū Bekrū's-şiddik radia'llāhu 'anh

- 1 Hem-dem şāh-ı rūsūl mūnis-i maḥbūb-ı ḥudā
Bu bekr-i ḥazret-i şiddik ü şeh mülk-i vefā
- 2 Eyledi ḥazret-i Selmāna bu serī telkīn
Ḥāmil-i sırr-ı emānāta o pāk oldı sezā

Ḥazret-i 'Ali'ü'l-murtaza kerrema'llāhu veche
Failātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i Ḥaydar-ı kerrār-ı 'Ali bin Tālib
Fātiḥ-i ḥayretin-i kāşif-i kalb-i Tālib
- 2 İtdi sebṭin-i kirāmını bu serden āgāh
Oldı ḫutbiyet ile her biri şāh-ı Yeşrib

18 M 72a; Ü 55b
2b ifşā: inşā Ü

19 M 72a; Ü 55b
radia'llāh 'anh: -Ü

20 M 72a; Ü 55b
* -M

Ḥazret-i İmām Hüseyinü'ş-şehid radiya'llāhu 'anh
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Ḥazret-i şāh-ı şehidān-ı Muḥammed-meşreb
Neyyir-i bürc şeref-i şems-i hidāyet kevkeb

2 Maḥrem-i rāzı idüp zeyne'l-'abāyı itdi
Kurretü'l-'ayn-ı cihān seyyid i 'cām u 'areb

22

Ḥazret-i Zeyne'l-'Abidīn radiya'llāhu 'anh
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Ḥazret-i Zeyne'l-'abā hādī-i minhāc-ı şavāb
Nāṭık-ı vārid-i ḥaḳ mülhem-i ez ümm-i kitāb

2 Pertev-i nūrına çün Bākırı buldı kâbil
Evc-i dīn ü felek-i ma'niye kıldı meh-tāb

.23

Ḥazret-i Muḥammed Bākır radiya'llāhu 'anh
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Ḥazret-i Bākır-ı dānişver-i 'ilm-i reyb
H'āce-i hıẓr-ı ledün müfti-i dersḥāne-i gayb

2 Bildigüm ol veled-i sırr-ı ebi-şādık olup
Eylemiş ziver-i esrār ile ḥaḳ Ca'ferī zīb

21 M 72b; Ü 55b

22. M 72b; Ü 56a

23 M 72b; Ü 56a

Selmān Fārisī nakl-i Esāmī be-silsile-i şiddīkiye
radiyallāhu 'anh

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Dāhil-i āli beni fāris-i meydān-ı edeb
Ya'ni Selmān ki odur vākıf-ı nefis 'ārif-i rab
- 2 Vālid-i vālide-i Ca'feri kim Kāsım idi
Eyledi 'ilm-i ledünni ile dilin leb-ber-leb

25

Ḥazret-i Kāsım bin Muhammed bin Ebū Bekrū's-şiddik
radiya'llāhu 'anh

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i Kāsım o salār-ı sipāh-ı ümmet
Mahzen-i 'ilm-i ledün hāzin-i sırr-ı vahdet
- 2 Ḥazret-i Ca'fere bu sırrı da itdi izhār
Anda cem'oldı bu esrār-ı künūz-ı hikmet

26

Ḥazret-i Ca'ferü's-Şādık radiyü'llahu 'anh
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i Ca'fer-i şādık o 'Aliyyü's-siret
Nesl-i sulṭān-ı resel rehber-i rāh-ı vuşlat
- 2 Bāyezīd ḥazretine sırrı virüp rühāni
Zeheb-i silsile virdi aña nām u şöhret

²⁴ M 72b; Ü 56a

²⁵ M 72b; Ü 56a
* radiya'llāhu 'anh: -Ü
2b bu: du Ü

²⁶ M 72b; Ü 56a

Feilātün feilātün feilātün feilün

- Ḥazret-i Bāyezid-i Bestāmi Ḳuddise sırrahu**
 1 Bāyezid ḳuṭb-ı cihān sırr-ı imāma vāris...
 Olmadı kimse āna sırrıle ḡāni ḡālīs

- 2 Rūh-ı pākünden idüp bü'l-Hasana feyzi 'atā
 Vāsıl-ı ser-i ḥudā olmaga oldı bā'is

28

Ḥazret-i Ebu'l-Hasan el-Ḥarkāni ḳuddise sırrahu
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i şeyḫ Hasan cünd-i veliye ser-tāc...
 Ya'ni ḥırkānı vü ol 'illet-i 'uşşāka 'ilāc

- 2 Şeyḫ Ebu'l-Gārumdi maḥrem-i esrārı kılup
 Eyledi 'ārif-i ḥaḳ vāḳıf-ı sırr-ı mi'rāc

29

Ḥazret-i şeyḫ Ebu 'Ali el-Gārumdi
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Şeyḫ Ebu'l-Gārumdi-i pād-şeh-i mülk-i salāḥ
 Āna fermānber olan buldı du'ālemde felāḥ

- 2 Şeyḫ Ebu'l-Ḳāsım-ı Gürgāniye de ḥıdmet idüp
 Oldı her du ṭarafuñ mazḥarı bā-ḳavl-i sıḥāḥ

27 M 73a; Ü 56a

28 M 73a; Ü 56a

29 M 73a; Ü 56a
 2a ḥıdmet: ḥizmet Ü

Minhü

Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Cāmi'-i cehr ü hafa mün-ci-i ehl-i berzāh
 H̱āce-i 'ilm-i ledün hem-dem-i 'isī münfah

2 H̱āce Yusūf Hemedāniye idüp feyzi 'atā
 Eyledi levh-i dilin 'ilm-i ledünniye nesah

31

H̱azret-i ẖāce-i Yusūf-ı Hemedānī

Feilātün feilātün feilātün feilün

1 H̱azret-i ẖāce-i Yusuf semer-i nahl-ı murād
 Nefesinden nice bin sālīk olurdı irşād

2 Bi'at itdükde aña ẖazret-i 'Abdu'l-hālīk
 Beyt-i qalbini anuñ feyz ile kıldı ābād

32

Re'sü't-tarīkat ẖazret-i 'Abdu'l-hālīk-ı Gücdüvānī
 kuddise sırrahu

Feilātünf eilātün feilātün feilün

1 Gücdüvānī ki odur maḥrem-i nā-çāre mu'āz
 Hem-dem-i ẖızrı nebī-sālīk-i gümrahā melāz

2 'Ārif diyü girdi hem-dem ü hem-rāzı olup
 Sırr-ı mevlā ile kıldı dil-i maḥzuñunı şāz

30 M 73a; Ü 56a
 la mün-ci-i: -Ü

31 M 73a; Ü 56b

32 M 73a; Ü 56b

Ḥazret-i ḥ'āce-i 'Ārif Rivgeri
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥ'āce 'Ārif ki meh-i t̄āb ile bulmuşdı şî'ār
Maşrık-ı evc-i şeref maṭla'-ı mihr-i envār

- 2 Ḥāce-i Fāgnevī-i laṡyik-ı esrārı bilüp
Eyledi kalbini 'irfān ile kenzü'l-esrār

34

Ḥazret-i ḥ'āce-i Maḥmud İncir-Fāgnevi ḡuddise sırrahu
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i ḥ'āce-i Maḥmud der-i ehl-i niyāz
Ya'ni İncir kim odur gevher-i gencine-i rāz

- 2 Aldı Rāmiteni dā'ire-i tevḥide
Mazhar-ı vahdet-i esrār ile itdi mümtāz

35

Ḥazret-i ḥ'āce-i 'Ali er-Rāmiteni ḡuddise sırrahu
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i ḥ'āce 'Ali nuṭḡ mesih ala nifās
Mūnisi ḡızrını yār u enisi-i elyās

- 2 Serile Baba Semmāsi idüp cūd u kerem
Eyledi mesned-i Ḳutbe'd-dīne anı iclās

33 M 73a; Ü 56b

34 M 73b; Ü 56b

35 M 73b; Ü 56b

Hazret-i ḥāce-i Muhammed Baba Semmāsi
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Hazret-i ḥāce Muhammed ki mey-i vahdet-nūş
Cezbe-i vecdu'llāhi ile mest-i medhūş

2 Maḥrem-i rāzı idüp hazret-i şemsü'd-dīni
Eyledi levh-i dilin sırr-ı hūdā ile nukūş

37

Hazret-i ḥāce-i Şemsü'd-dīn mir Kūlāl
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Hazret-i ḥāce-i Kūlāl der-i baḥr-ı ihlāş
Gevher-i kân-ı ledün kulzüm-ı sırr-ı gāvvas

2 Hazret-i pīr-i Bahā'ü'd-dīne virdi sırrın
İtdi bu silsileye pād-şeh-i ḥāşü'l-ḥāş

38

Hazret-i şāh-ı nakş-bend Muhammed Bahā'ü'd-dīn
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Hazret-i pīr-i Bahā'ü'd-dīn o dur şāh-ı havās
Ka'be-i ḥācı-i ehl-i dil ü 'uşşāka menāş

2 Zemzem-i feyzini nūş eylese bir sālīk-i Ḥak
Kayd-ı hestīden olur mahv u fenā ile ḥalās

36 M 73b; Ü 56b

* Hazret-i ḥāce-i Muhammed Semmāsi kuddise sirrahu
1b mest-i: mest u M

37 M 73b; Ü 56b

1b Kelāl: Kelāl ü Ü

38 M 73b: Ü 56b

1b ü : -Ü

Minhü

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Şāh-ı aḳtāb-ı feyż-baḥş ma‘ārif-i takbīz
Eyleyen cā-yı fenā sırr-ı bekāyı takvīz

- 2 Güher-i feyżin idüp ḥazret-i ‘Aṭṭāra‘atā
Eyledi ḥazret-i Ya‘kūba ḥilāfet-i tefvīz

40

Ḥazret-i ḥ‘āce-i ‘Alā‘d-dīn-i ‘Aṭṭār

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥ‘āce-i ‘Aṭṭār-ı ḥaṭ dā‘ire-i ḳuṭba nuḳat
Elf-i vaḥdetle çeker levḥ-i dil-i sālīke ḥaṭ

- 2 Ḥ‘āce Ya‘kūbı çeküp dā‘ire-i tekmīle
Hırḳa vü tāc-ı ḥilāfetle şeref virdi faḳaṭ

41

Ḥazret-i Mevlānā Ya‘kūb Çerḫi

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i ḥ‘āce-i Ya‘kūb ma‘āni elfāz
Vāşıl-ı Ḥaḳ ider idi kime olsa lehāz
- 2 Ḥ‘āce-i Taşḳendi-i Aḥrārı idüp vāḳıf-ı rāz
Sırr-ı tevḥīd-i ilāhiye itdi‘ikāz

39 M 73b; Ü 57a

40 M 74a; Ü 57a

41 M 74a; Ü 57a

Ḥ'āce-i 'Abdu'llāh el-aḥrār ḡuddise sırrahu
Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Ḥazret-i Ḥ'āce-i 'Abdu'llāh o şems-i lāmi'
Eyledi nūr-ı kerāmetini dehre şāyi'

2 İntisāb idüp āna Ḥ'āce Muḥammed Kādī
Oldı esrār-ı ḡudā ile derūni vāsi'

.43

Ḥazret-i Mevlānā Muḥammed Kādī ḡuddise sırrahu

Feilātün feilātün feilātün feilün

1 Ḥazret-i Ḥ'āce Muḥammed dil-i ūşşāka çerāğ
Kāşif-i rāz-ı ḡudā maḥrem-i sırr-ı māzāğ

2 Ḥazret-i Aḡmed-i Kāşāniye rehberlük idüp
Eyledi sırr-ı emānātı o zāta iblāğ

.44

Ḥazret-i Ḥ'āce Aḡmed Kāşāni eş-şehir bī-maḡdūm-ı a'zār
ḡuddise sırrahu

Feilātünf eilātün feilātün feilün

1 Ḥazret-i Aḡmed-i Kāşāni vū miskine ḡanefi'
Sa'd-i maḡtūm ile bu silsileye virdi şeref

2 Puseri Ḥ'āce Kelāna idüp esrārı'ayān
Eyledi mesned-i irşād da kendüye ḡalef

42 M 74a; Ü 57a

43 M 74a; Ü 57a
2a Aḡmed-i: -M

44 M 74a; Ü 57a
ḡuddise sırrahu: -Ü

Hazret-i h^ıâce Muhammed Emin kelân-ı cûybârı kuddise sırra
Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Hazret-i h^ıâce kelân'ilm-i ledüne'ârif
Ma'den-i râz-ı güher sırr-ı hudâya kâşif
- 2 Hazret-i h^ıâce-i Dehbidi-i hem-râz itdi
Eyledi kenz-i hafıyyât-ı hudâya vâkıf

Hazret-i h^ıâce Hâşim-i Dehbidi
Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Hazret-i Hâşim odur vâşıl-ı sırr-ı taḥkîk
Matla'-ı şems-i şeref mahrem-i râz-ı şiddik
- 2 H^ıâce Seyüciye itdükde bu sırr-ı ızhâr
Sîne-i pâkini pür itdi be-nûr-ı tevfiḳ

45¹ M 74a; Ü 57a
Kuddise sırrahu: -Ü
1b hudâya: hudâ-yı Ü

46² M 74b; Ü 57a
2a Seyüciye: Sabuncı Ü

Ḥazret-i ḥ̣āce ḥatib-i Seyüci
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i ḥ̣āce ḥatib aḥter-i sırr-ı eflāk
Nūr-ı vaḥdetle ider zulmet eniyyeti çāk
- 2 Ḥazret-i ḥ̣āce Muḥammed Karamāni temām
Kıldı irşadı ile vāriş-i sırr-ı levlāk

Ḥazret-i Muḥammed cān-ı Karamāni
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i ḥ̣āce Muḥammed reh-i uşşāka delīl
Nazarından ulu'l-ebsār olur eşhāş-ı 'alīl
- 2 Ḥazret-i ḥ̣āce Niyāziye idüp hüsn nazar
Eyledi sadrını pertev-figen-i nūr-ı cemīl

Ḥazret-i ḥ̣āce Muḥammed Niyāzi

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i ḥ̣āce Muḥammed o şeh-i ḥāş emām
Dikdi meydān-ı ḥakikatde o sultān-ı 'ilm
- 2 İntisāb idüp āna ḥāce Muḥammed Tālib
Oldı künc-i dili esrār-ı ilāhiye ḥarem

47 M 74b; Ü 57a

48 M 74b; Ü 57b

49 M 74b; Ü 57b

Ḥazret-i Ḥ'āce Muḥammed Ṭālib

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i Ḥ'āce Muḥammed sırr-ı aşḥāb-ı yakīn
Dāmen-i pākıdūr 'uṣṣāka anuñ ḥabl-ı metīn
- 2 Ḥazret-i sūfī-i Dihkāni-i hem-rāz itdi
Eyledi ziver-i esrār ile ḳalbin tezyīn

51

Ḥazret-i Ḥ'āce sūfī-i Dihkāni

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i sūfī-i Dihkāni-i ḥalk-ı nigū
'Aṣıkuñ virdi meṣām-ı diline feyz ile bū
- 2 Eyleyüp şeyḥ-i Niyāzi mey-i vuslat ile mest
Bezm-i vahdetde ṣunup cānına bī-cām-ı sebū

52

Ḥazret-i şeyḥ Muḥammed Niyāzi Buḥārī

Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i şeyḥ Niyāzi mahrem-i esrār-ı ala
Menbā'-ı feyz-i ḥudā sālik-i gümrahā penāh
- 2 Ḥazret-i Kāğıdi-i mahrem-i esrārı ḳılup
Cezbe-i ḥaḳ ile gösterdi añā vuslata rāh

50 M 74b, Ü 57b

51, M 74b; Ü 57b

52 M 74b; Ü 57b

1a şeyḥ: şeyḥ Muḥammed M

Şeyḥ Niyāz: şeyḥ Muḥammed Niyāzi Ü

1b penāh: tebāh Ü

2b vuslata vaşılna Ü

Ḥazret-i şeyḥ Muḥammed Nure'd-din Kāğıdı İslāmbulī
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Ḥazret-i şeyḥ Muḥammed mülk-i melek ālā
 Kāğıdı kuṭb-ı cihān ḥāzin-i künc-i mevlā
- 2 Keşf idüp Ḥācı Dede ḥazretine esrārın
 İtdi tefvīz-i emānāt ile kaderin i'lā

54

Şeyhina ve seyyidenā ve's-senedenā eş-şeyḥ 'Alī Niyāzi
eşşehir be-Ḥācı Dede
Feilātün feilātün feilātün feilün

- 1 Mürşidim kuṭb-ı zemān vāriş-i sırr-ı nebevi
 Ya'ni Elḥācı dede nā-mūr-ı Murtaẓavī
- 2 Vālidim ḥazret-i şerḥi-i alup bi'atine
 Eyledi beyt-i dilin sırr ile bünyād kavī

55

Mürebbi-i sülüküm vālid-i 'azizim eş-şeyḥ es-seyyid
İsmā'il eş-şerḥi el-İzmiri kuḍdise sırrahu
Failātün feilātün feilātün feilün

- 1 Vālidim nūrım efendim ser-i tācım şerḥi
 Marāz-ı kalbe şifā-cāna'ilācım şerḥi
- 2 Şu'lever eyle Selāmī kulunı nūruñ ile
 Ḥāne-i dilde ziyā-baḥş ser-i ecemm şerḥi

53, M 75a, Ü 57b
 2a esrārın:esrārı M

54, M 75a; Ü 57b

55 M 75a; Ü 57b.

Nāzımü'l-fakîr eş-şeyh es-Seyid Selâmî el-İzmîrî
Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Ey Selâmî be-cevâd-ı kerem-i sübhânî
Seni de eyledi bu silsileye erzânî
- 2 'Aşk ile gerden-i cân ile yûri himmet kıl
Seg-i kûy olmağa yârın olasın erzânî

57

Minhü

Feilâtün feilâtün feilâtün feilün

- 1 Hamdu'llâh bu Selâmî-i keşir 'isyân
İtdi bu silsileye lutf-ı hudâ erzânî
- 2 Himmet-i hâzret-i pirân ile pirlük eyle
Olurum ben dahı esrâr-ı hâkkuñ şayânî

58

Elhamdu'l-li'llâh temmetü's-silsile ti'z zehebiyye be-
'inayeti's-samediyye
Mefülü mefâilü mefâilü feülün

- 1 Cem'eyler iseñ bir yere girin du Selâmî
Fahır-i rüsülün anda nümâyân ola nāmı

56: M 75a; Ü 58a

57: M 75a; Ü 58a
2a pirlük: perülük M

58: M 75a; ü 58a

Ebyāt**Feilātün feilātün feilātün feilün**

- 1 Dest zî dest-i çerāğ-ı bālāter bû zan ser-bülend
Pāye-i h'āce Bahā'ü'd-dîn şāh-ı naķş-bend

2

Mefāīlün mefāīlün feilün

- 1 Bulanlar şems-i rūhından şua^ei
Olur pervāne-i Aḥmed rufā^ei

3

Mefāīlün mefāīlün mefāīlün mefāīlün

- 1 Tevaffuk itse cāhil ğam degüldür şaf-ı dānāda
Şumār olmaz imāma şehbādan ezkā-ı mevlāda

4

Vālid-i mācidüm Kāndiyede iken tahrīr olınmış idi
Fāilātün fāilātün fāilātün fāilün

- 1 Eşk ile ten kanlu nābiye oldu insāf-ı cāniye
Resm ü 'ādet bu mudur ben kan yiyem sen känd ye

¹ M 75b; Ü 58a

² M 75b; Ü 58b
1a rūhından: rūhında Ü

³ M 75b; Ü 58a

⁴ M 75b; Ü 58a
1a ten: -M; nābiye: tābiye M

Gazel-1 hisār be-nām-1 nāzım in nā-çar
 "Fāilātün fāilātünfāilātün fāilün

- 1 Müstakīm-i rāh-1 aşk ol cezbe-i rahmānı bul
 Zehr olursa nuṭk-1 kāmıl nūş kıl dermānı bul
- 2 Ey olan ārāyiş-i tāk u ridāya dil-firīb
 Yālınuz sûretle olmaz merd isen ʿirfānı bul
- 3 Dest-i mürşidden gerekdür sālīke ahz-1 ṭarīķ
meccānen çalışma saʿy idüp varr anı bul
- 4 Tālib-i mevlā isen düş mürşidün dāmenine
 Tālibü'l-ilm üzre hıẓr-1 vakt olan insanı bul
- 5 Kerb olur isen dahı ḥaḳḳ-1 nātīķ ol mansūr veş
 Lāf olma ḥudādan mülhim ol vicdānı bul

36

Tāriḥ-i cem ʿ ü tertīb-i divān
 Mefāilün mefāilün mefāilün mefāilün

- 1 Bu divan ehl-i derdün hem-dem-i vehm yār-1 ġārıdur
 Teselli ḥatır eyler ʿaşıķun yānında yārıdur
- 2 Yüzi yirde dem-ā-dem aşk ile seyyāh olup dehre
 Dil-i ʿārifde ʿummānı arar bir māʿi cārıdur

225 M 76a; Ü 58b

1a müstakīm: takīm Ü

2a Ey: -Ü; 2b Yālınuz: Lākin Ü

3a mürşide: mürşidden M; dest-i: -Ü

3b metinde silik

4a Tālib: lib Ü

5a kerb: b M; ḥaḳḳ-1 ḥaḳḳı Ü

36 M 76b; Ü 58b

2a seyyāh: siyāh. Ü

- 3 Gözüm kanıle gülzār eyledüm meydān-ı evrāķın
Ve lakin görünen her dide-i agyare harıdur
- 4 Vişāli bŷına bŷlbŷ gibi bir ehl-i āşk ister
Anı zan itme her zāğ-ı siyāhun̄ kesb ŷ kārıdur
- 5 Didi sırr ile bir kimse gelŷp gŷşıma tārıķın
Selāmi bu divānun̄ saña bī-şek luţf-ı bārıdur

(1190)

3 7

Tārıķ-i diger berā-yı tertīb-i cedid ve inzizām ba'z-ı
gazel ŷ tahmisāt be-iltimās-ı ahibbā vŷ mŷrid
Mefāilŷn mefāilŷn mefāilŷn mefāilŷn

- 1 Bu nev tertibe çār aķķāb çıkup ħatm itdi tariķın
Reyā vŷ sem'eden nuţķun̄ bi-hamdu'llāh 'ārıdur

(1226)

37 M 76b; Ū 59a
la nev: -M

SONUÇ

Kaynağını İran ve Arap Edebiyatları'ndan almakla birlikte zaman içerisinde sosyal hayatın unsurları ve halk edebiyatı ile beslenerek milli ve orjinal bir edebiyat haline gelen Klasik Türk Edebiyatı; büyük şahsiyetlerin yetişmesi ve onları takib eden sanatçıların gelmesiyle gelişip büyümüştür.

Divanı'nın tenkitli metnini ve buna dayalı incelemesini yapmış bulunduğumuz Selami Efendi; yeni bir ekolün kurucusu değildir. Ancak aldığı islami eğitim ve terbiye tebebiyle; dini ve tasavvufi şiirlerinde hikemi tarzı hissettirmiştir. Selami mutasavvıf bir şairdir bu nedenle tasavvufi tabir ve mecazları şiirlerinde bolca kullanmıştır. Bunun yanı sıra gazellerinde; asatözleri ve deyimlere, yerel söyleyişlere yer vermiştir. Gazellerinde konu bütünlüğüne sahiptir, dili kasidelerinde kullandığı dilden daha sadedir. Tarih manzumelerinde ise yaşadığı dönemin sosyal çevresini çok iyi aksettirmiş; toplumu ilgilendiren hadiseler üzerine düşünmüş ve yorumlar yapmıştır. Bu davranış; dünya ile ilgisini kesen, inzivaya çekilen bir kimsenin davranışı değildir. Aksine, insanlarla içiçe yaşayan sosyal olayların psikolojik tesirini şiirlerine aksettiren şair Klasik Türk Şiirinin gerçek manasını ifade etmeye çalışmıştır.

Şair tasavvufi manada dünya ve ahireti yorumlamıştır. Nevsin yenilmesi, insanın dünyaya ait arzu ve heveslerini susturması, herşeyin aslında insanın kendi özünde bulunabileceği konularına değiniyor. Selami mevlaya talib olan bir insan görüntüsü çizerek bunun şartı olarak da ilim talep ve tahsil etmeyi gösteriyor. Hz.Muhammed için yazılan naatlarda ise oldukça övücü ve hürmetkardır. Hz.Muhammed'in fizyolojik özelliklerini O'nun mucizeleriyle birleştirerek

anlatıyor.

Selami beşeri aşktan bahsederken Klasik Türk Şiirinin mecazlarını olduğu gibi kullanıyor. Özellikle gazellerinde "aşk" konusuna ağırlık veriyor. Aşık, sevgili ve rakip üçlüsü ve bunların şahsında ortaya konulan insan tipini anlatmaya çalışmıştır. Fiziki bakımdan mükemmel olan sevgili ruhi bakımdan merhametsiz ve zalimdir. Sevgili düşmanları (rakipleri) mutlu eder. Aşığı ise her zaman mahsun kılar. Ancak bu ilişki tabi bir hadisedir. Çünkü bu dünyaya güzeller naz; aşıklar da niyaz için gelmişlerdir. Selami şiirlerinde, aşık tipini olduğu gibi yansıtarak, okuyucuya sevgiliyi özlettiriyor. Okuyucu Selami ile birlikte sevgiliye özlem duyar; O ne kadar zulmetse de aşık ona beddua etmez. Sadece sitem eder, sonra da sevgiliye iltifat ederek dikkatini çekmeye çalışır. Klasik hikaye kahramanları birer benzetme unsuru olarak kullanılmıştır.

Divanda içtimai hayattan bazı kesitler tarih manzumeleriyle verilmiştir. Tarikat büyüklerinin ölümü; dönemin "ilhami" mahlasıyla şiirler yazan padişahı Sultan Selim Han'a duyulan sevgi; İzmir'de meydana gelen sosyal afetler tarih manzumelerinde yer alır. Bunun yanı sıra giyim kuşam, eşyalar, mimari, musiki ve bazı gelenek ve göreneklerin anlatıldığı manzumelerle şair, cemiyeti nasıl algıladığını gözler önüne sermiştir.

Kasidelerdeki dini ve tasavvufi hava; gazellerinde yerini kendisini bile fark edemeyen "mestane derviş" görüntüsüne bırakıyor. Aldığı dini eğitim ve tasavvufi terbiye, "şarap, ney, meyhane..." gibi mevhumları gerçek manada işlemesine engel olmuş; Bu kavramlar bir nevi din, tasavvuf ve tekke duygusu içerisinde eritilerek kamufle edilmiştir.

Kozmik alem ve tabiat unsurları insanın çeşitli vasıflarının ortaya konulmasında bir benzetme ve mukayese

unsuru olarak ele alınmıştır.

Sonuç olarak Selami günümüzde tanınmasa da yaşadığı dönemde klasik edebiyatın ortak malzemesini kullanarak başarılı olmuş bir şairimizdir. O, kendi hayal ve düşünce dünyasını şiire aktarırken, şekil ve muhteva yönünden kendinden önceki şairleri ustaca katip etmiş, sosyal ve gerçek hayattan kopuk bir edebiyat olarak, haksız yere tenkide uğrayan Klasik Türk Edebiyatı'nın gerçek manasını ifade etmeye çalışmıştır. Bu nedenle bu konu üzerinde yapılacak her türlü alışma Klasik Türk Edebiyatı açısından son derece faydalı olacaktır.

BİBLİYOGRAFYA

- Aksoy, Ömer Asım, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, 3 cilt, TDK Yay., A.Ü.Basımevi, Ank. 1965
- Akün, Ömer Faruk, Divan Edebiyatı md. TDV İslam Ans., C.9, İst., 1994, s.389, 427.
- Ayni, Mehmet Ali, İslam Tasavvuf Tarihi, İst.1985
- Banarlı, Nihat Sami, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, MEB. Yay.,İst. 1980.
- Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri, C.I, İst.1333, s.188
- Büyük Türk Klasikleri, C.6, Ötüken Yay. İst.1992.
- Çavuşoğlu, Mehmed, Necati Bey Divanı'nın Tahlili, MEB. Yay. İst.1971.
- Devellioğlu, Ferit, Osmanlıca Türkçe Lügat, Ank.1980.
- Dilçin, Cem, Yeni Tarama Sözlüğü, TDK Yay., Ank.1983.
- Dilçin, Cem, Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, 3. Baskı, TDK Yay., Ank.1995.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi, C.XI. Çağ Yay., İst 1993.
- Eraydın, Selçuk, Tasavvuf ve Tarikatlar, İst.1994.
- Ergin, Muharrem, Türk Dil Bilgisi, 5. Baskı, Boğaziçi Yay., İst.1980.
- Fatin Davud, Hatimetu'l-Eş'ar, Millet Ktp., Ali Emiri Tarih Bölümü, No:775.
- Gözler, H.Fethi, Büyük Deyimler Sözlüğü, İnkılâp ve Aka Yay., İst.1983.
- Haskan, Mehmet Nermi, Eyüp Sultan Tarihi, 2. Baskı, Eyüp Sultan Belediyesi Yayını, İst.1996.
- İmla Klavuzu, TDK Yay., Ank.1996.
- İpekten, Haluk, Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri, Birlik Yay., Ank.1985.
- İpekten, Haluk, Divan Edebiyatında Edebi Muhitler, MEB

Yay., İst.1996.

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu,
C.III., MEB Yay.,İstanbul 1967.

İz, Mahir, Tasavvuf

Kanar, Mehmet, Büyük Farsça-Türkçe Sözlük, Birim
Yayıncılık, İst.1993.

Kurnaz, Cemal, Hayali Bey Divanı'nın Tahlili, MEB Yay.,
İst.1996.

Küçük, Sabahattin, Baki Divanı Tenkidli Basım TDK Yay.,
Ank.1994.

Kotku, Mehmet Zahid, Tasavvufi Ahlak, C.2.

Levend, Agah Sırrı, Divan Edebiyatı Kelimeler ve Remizler
Mazmunlar ve Mefhumlar, 3. Baskı, Enderun Yay.,
İst.1980.

Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmani, C.II, İst.1311.

Mengi, Mine, Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Akçağ Yay.,
Ank.1994.

Muallim Naci, Osmanlı Şairleri, Haz.Yard.Doç.Dr.Cemal
Kurnaz, Kültür ve Turizm Bak.Yay., Ank. 1986.

Okuyucu, Cihan, Cinani, Hayatı Eserleri Divanının Tenkidli
Metni, TDK Yay.,Ank. 1994.

Onan, Necmettin Halil, İzahlı Divan Şiiri Antolojisi, MEB
Yay., İst.1991.

Onay, Ahmet Talat, Eski Türk Edebiyatında Mazmunlar,
Haz.Doç.Dr.Cemal Kurnaz, TDV Yay., Ank.1992.

Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Büyük Lugat, TÜRDAV Yay.,
İst.1990.

Pala, İskender, Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü, Akçağ
Yay., Ank.1990.

Redhause, S.James, Turkish and English Lexicon, Çağrı Yay.,
İst.1992.

Sefercioğlu, M.Nejat, Nev'i Divanı'nın Tahlili, Ank.1990.

Şemseddin Sami, Kamus-ı Türki, Çağrı Yay., İst.1989.

Şemseddin Sami, Kamusu'l-A'lam, C.II, Kaşgar Neşriyat,
Ank.1996.

Tanpınar, Ahmet Hamdi, XIX. yüzyıl Türk Edebiyatı Tarihi,
Çağlayan Kitabevi, İst.1988, s.143-146

Türk Dili Dergisi, Türk Şiiri Özel Sayısı II, Divan Şiiri,
TDK Yay.,Ank.1986.

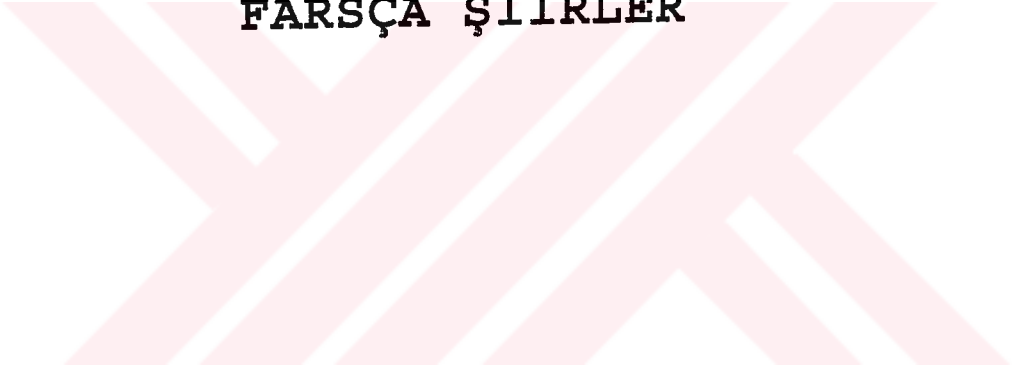
Türkdoğan, Orhan, Bilimsel Değerlendirme ve Araştırma
Metodolojisi, MEB Yay.,İst.1995.

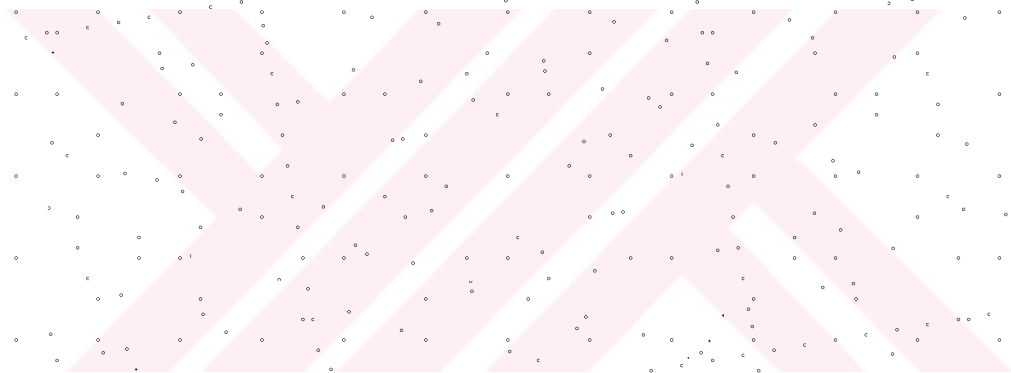
Türk Dünyası El Kitabı, s.211

Uludağ, Süleyman, Tasavvuf Terimleri Sözlüğü, Marifet Yay.,
İst.1991.

Ünver, İsmail, "Çeviriyazıda Yazımbirliği Üzerine
Öneriler", Türkoloji Dergisi; C.XI, S.1, Ank.
1993, s.51-89.

FARŞA ŞİİRLER

فتوح را بسویب سوزان برسد و نذر دنیا از تشبیه بر جبهه ستم نوازی

همچو حضرت خلاق را رزق بخشش جهان رزاق را

بروزگون از مهر هوش نوره از عطایش هفت دریا قطره

همچو عالم ریزه چین خزان او دیده دوز باب به دربان او

بر کسوفش بر نفس در هیچ شام با او از دوس نیاز از من سلام

همچو ارواح آل و صحب را غرق بحر نور کرد اند خدا

واجب آمد حرم تعظیم شان را آنکه زینت زینت انس و جان

شاد باد ارواح مجد اولیا و اصیلین و انقیاد و اصفیا

بعضی از سر بلند از محمد قطب عالم فواجده تشبیه

ست آورد بر فلک و لونه هشتاد دانه زمین را زلزله

میرسد انداد روحا نیستش هر که خواهد وقت نفسی بیمنتش

حل شود در کار باشد غمدها بهر او شده نام او مشکل کشا

به یوسف که شد توان بوسف دست برید یا رسول الله دوش شد به بنای تو که دید

هر که شد همچون زینجا عاشقش گشته خلیل و هم پاکت هر عالم دیده شد از اهل دید

پرتوی از شمع حیات نبود آن نور خشت که بجز خلیل الله رسید

هرش را خواهد که حق رسوده بابت امر فاعلی فذلک اندر ظهور مژگان شنید

این قدر که گشتا حق داد که سلام می کند چون بصدق دل بر حق تو که داده عجمه

در

هر که در باغ طریقت شد بهار نقشبند میل کحل چشم سازد ز خاک نقشبند
 نه ساز مسرودت میشود در هر نفس کرم چه باشد به صفت قیام نقشبند
 هر که از حسروا قلم معنی میکند بر سرش بنهد تاج انقیاد نقشبند
 در دشت لادن با حصرتش هم بسته بهر آن خواب بر گشت از شهر نقشبند
 به معنای ناله زنده شود همچون کبک هر که بر شد آب فیض از چشم ساز نقشبند

بخت آمدن ملک انور از انوار مستند از دانه بخت و فتنه از دانه بخت
 چه باشد از دست خیمه فقرات چو بخت و فتنه از دانه بخت
 جو خیمه زده بخت از دانه بخت چو بخت و فتنه از دانه بخت
 منتظر از غریبه است و او خلق نیست خوب بود به بخت و فتنه از دانه بخت
 انصاف از دانه بخت از دانه بخت از دانه بخت و فتنه از دانه بخت

میکشیدم آه حسرت از برای نقشبند تا شوم بر خاک قبرش چهره نقشبند
 بر رخسار زخمی زده باز برای دل کز نقشبند که بود یارب بهیچم دیدن نقشبند
 ز انتظار وقت و صحت چشم کز نقشبند بیشتر کرده ز من چشم جانی نقشبند
 حمد نه تو باری و بدنه دل کز نقشبند خاک آن جانی بوسیده است نقشبند

قطعه

جان جو و ابر عقل و عقل و عشق دل ملک حقین جان محیط تن بود اگر چه نه جان عین بدن

به بدن روح پاک را نه توانست جان چو مرآت از که دست نماید صورت
 در عالم تنویر گفته شد

از سر دهمی چو ما ای ازیم هستی ما همچو نم از اید مردم سوی بستی ما

امیرستان

ایوان سلیمان

مناجات بدو ه قاضی اخراجات

اولی مقام در فیض عظیم

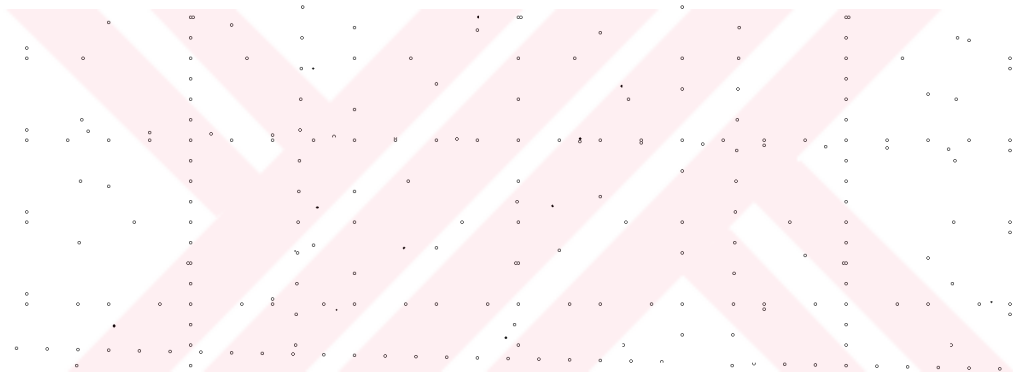
نور بسم الله الرحمن الرحیم

الفها خیر له ایزد میسر است	یا و بسم الله چونکه اولوید است
تا توسل ایلام و حدیقه نور احمد	مناجات پای بهشتی که موقوف است
چشم جالبش بر تو ندن جان ویر نور	حاجات غنیضه قلم به دست و نما
خاشا له و الله که بر عوام کاه	دال دال آورد شمع و دانه غنیضه کاه
دال ذکر کرب نورین ایزد شعل راه یقین	را روانایت محل شعله کوی محبت تا
را دال و هه که ن جان سیراب ایله کم	سین سواد ایدر ده قید و آتش نه با
شین شمع و هه مرآت اولوید که	عساد و حدیقه ایله عمارت کعبه

H35

YENI AYI 10

JA 11023

خاف قدس قریب مرغ لا ملا فی ایدیه کم
لام لا چون نفی ممکن ایلا نشأت و جوتیه
نوز نوز و القلم اولی جمله اشکار
با هویت پرده سید ربو سطر کائنات
یا کریم یا رصیا یا عطر فایار و اف
کاف کل من عیدها و ده بولام باقی بقا
سیم موجوداته بقک صورت الآده لا
واو و ده نقطه بودند بولون بود عطا
یا یقینا معنی او حد نه در حرف سوا
قیل سوا سبکی سرحد نه آشت

شک

الف عظمه دین محمد مصطفی
تا نوحه انیدم اعراض قلب علیه حمد
جسم حاکم کن جلاله برده ن اول کثا
خا خیال و اتم چون بار کچه ساز سبیا
دال دقت را آن طوتم رنیق عشقه
زار نوبت چینه فیکرک لیکن عاشقک
شین شعاع نور تو حیدک الی تو ایرو
منه وصال و هم مصطفی خود برکت
طاهر صید چه علم عین علم و عدل قیل
عین قلبه ستر استخیش ردای کبریا
کاف کل من عیدها و ده بولام باقی بقا
سیم موجوداته بقک صورت الآده لا
واو و ده نقطه بودند بولون بود عطا
یا یقینا معنی او حد نه در حرف سوا
قیل سوا سبکی سرحد نه آشت

با هویت نور عرق است اینست اولاد
 ای سلطان بودید در کفایت ارباب
 حلیم یک حضرت مسند اولاد
 و احد و فرد و عظیم واحد ذو المنان
 ظاهر و باطن و قیوم ازله و ابدی
 کثر خلق کس ذاتیله ازله قائم ابدی
 کرمیستغنی ابدی ساختن خلقدن
 اینه لایفه ی بر نور ابرار
 نیجه یک نور محمدی کس ابدی ظهور
 بنقطه انوری اولوب داره خط وجود
 هیچ ایلین جو ایچدی ممکنه اول ایلر اولوب
 اولم ایلر دینور ایلر اولور ایلر
 اولدی یوز و یازده عین شریف آدم
 اولدی ایلر دینور ایلر مسجود ملک
 طهره نور ایلر جبهه ابرار
 جدی ایلر قیوم باطنی ایلر
 کرمیستغنی ایلر عین نور
 یعنی مسیح برین در هر دین ایلر
 کلمه انور ایلر نور عالم اولیست

HBS

کویا

لکن اسرار دین او لوب و دست قدره بکمال
 بهشت اول سبزه کیم اوله او فرکانه بهشت
 سجده مدی شوی ایچیم اچق قاشیل ایدی
 ماه نوکیس طویل ایدی ایل اول سیف اکه
 مرتفع شکل ایدی بیستی دوز ایدی جهله
 چشمی انقلا ایدیکه صحت رخسار نه
 اذن بانی کو چکر ایدی دیدی ایل شفا
 گوش ایدر ایدی دهن و اوله نوکیس
 در دندانه ایلک سیرک حشا و برت
 سین یا سین ایدی یا سین ایدی سینه
 نقطه کله او نهیم عرم برزم اکه
 منبع علم لون نافع اسرار خفیه
 برزم ایدی نیکی اوده شمس لاریسن
 غنیمه ایدی قیلدر بسم گاه گاه
 والضحی و جهی ایلک اولدی مدور جو قمر
 دست بریده اوله لریضه ایچون او قمر
 مصحف و جهی سیرک ایدی ایلک کیم
 منکبوسین ایدر ایدی منکبوسین
 جسد ایدی دندانه ایلک ایلک ایلک

ele m...
 HBS = 50

که رسیده که نزل آید از اسجد
 جبهه پاک رسو نک آتی و دایم
 من و آیت و الشمس صحر اوله نوله
 نه نور حق نه درار عنبر کیسوی رسول
 لیل قدر ایدی یا خط برات حسنت
 لک خیز جهل و صفین ایدین موی بجوی
 نه نور حق نه طول ایدی اصول حق ایدی
 شایع حلیه پاک اول ایدی و به تحقیق
 حلقه کردن جفا ایلیوب عشق الهی
 جسدین لطیفه برابر دیدار اول شایک
 که نشر آینه کبیر پاک و بیاض و براق
 واسع الصدرایدی اول که هر کس را کسار
 افاض غایتله اع ایدی چون بدر شیر
 او فری با شکر یکله یغزین یهو بر رو
 و اراده مهر نبوت دخی بر خط شریف
 استخوان غایری ایدی دو مهر خیز نک
 کشم هر پاک نک الله او فرغ قدسک
 ساعده او یلو غر قوئلوا ایدی اول شایک
 خشت و بار یک دخی آینه یی طریو ایدی

حضرت عیسی به در لطف ایدی خورشید جان
 ماه به رایدی هم اول قبله انس و جان
 اندن اخذ ایلر ایدی بر قوی عزیز جهان
 دیدن سور و الیل الک اهل عرفان
 اول سیم صباچ ایدی دین اهل نور ایدی
 موی بهفتاه بیاض ایدی دیو ایدی سنا
 جفا دماغنه اورش ایدی ویز بوی جفا
 نه دراز ایدی نه کومه ایدی نازک کرد
 حرکات ایدی عالمون آله روگردان
 یعنی اول کوهر کسرا آریه به لکان
 انده انوار تجلر کور سوز ایدی عین
 وصف ایدی شرح لک صدر لک قرآن
 انده نابود ایدی صدر علوم و عرفان
 آنده قدرت ایله مکتوب آیت دخت
 کنز حق ایدی ظهیر نه بهر سجان
 هم مها بکل شی عتق اوشاه مردان
 بیضه مرغ کبیر قالمش ایدی کون و مکان
 نوزدن ایل ستم ایدی جهان اول ران
 یرو سیر ایدی عرصه به حرف قرآن

۸۱۳

۸۱۳

اینگ آیدس زیر قدم واسط ایدی
هر و ساری اولسه نه وارتمه منه غریزین
هر بر انگش نالک طریح طویل و موزون
آم ایدی آفتنه ایدی جو سیر طیف
جسم پاکه نالک یو غیری اچ مودن اثر
قلرم نور ایدی پر کو هر کس از غیوب
وار ایدی ظلمی کو کس نه نالک ماف یارا
آیه آیه سکی سوره بعضی نسرین
شیخ و قاسم اکل ایدی وجه دیالک
اعمال او روزه او اعصابی شریک
قامت و تدریس و دیدار او سطر ایدی
بیت پاینده وکی نالک هر اولور وکی
منه جات برو عاقبت حضرت شکر کاشا
ای شه طاعتون صاحب تابع و خراج
تدریک الله بلور و صفیک ایسه ایلر
قاب نوسین قاشکجه جیه بالیکه شرا
قدیم و جیه و ایللی صغیر صاحبک
دست پر صغیر لیکه جیه لیکه ایسه وینله
قدیم وینله قدیم ایلر طایها

ید بیضا سنه عاشق ایدی ابن عمران
یوسکاه انجمنه ی نعل شریکین رضوان
خاتم صنعه صبح پیچ و امر یزدان
صحب معصومه ده نالک لطیف پستان
نور دن سو کس ایدی جان ایوه ایلر
انده اولدی پیچ کنز خفیات نهان
لوح محفوظ ایدی باقره رشک یزدان
لوح بحینه یارلش وینور شایان
هم اکل ایدی کشف اول کل باغ عدنان
خجسته کلر نه فی ایدی باکته عیان
نه طویل انده کوتاه اول سوره سلطان
همسر ایللی دیسه یوز بوز کوس جنت
شایخ روز جزا ایلل ایلل صاحب
لایق شایک اولدی مد قلمی نه نقض
چشم حق بشکجه بارغ ویدی و انور
صغیر لیکه و صغیر لیکه شرح لیکه لیکه
چو قمر شایق ایلر با صغیر اولسه روان
ای صغیر عیون ایلر عیون برین ایلر سلطان

فاستقم

فاستقم قد وقیا مکه قم السبله دیوب
 هر بر اعضاء شریفک اوله نصیبه بیان
 چون افغانک و کرک اور نش و شرفک
 بوسند و پنج مد حکمه و ایدره فتح زبان
 خامه و اشجار برق طرس و دوازده
 من حسنک اوله مر شرفه حد و بیان
 در که مکن غرض لطف و عنایت تو
 کدوم و صفک استم دیو استم بهتان
 چون عصا خامه و در دست دوات کجکل
 خورشید جیبا و شش اوله بر زرع و نظر روان
 نامل غرض لطفک اولان اهل شفق
 دانه جوی اوله مایه و رویت کتب ایوان
 بنده تقداد قیام که دور مد احکام
 قبل حجره اولام مشغول و در کران
 ذره یوق مده لیا قنده اولام و شاکت
 نه هر سون بلا غنده نه کسب عرفان
 نقد را و کسمه او عذر جهالت غفوات
 کویا زنب رستاده به ثوب علی
 دستگیر حسن افند حسن عنایت ایلد
 حلیه پاک کسین درویش انعام ایوان
 بن کثیر دم سا که بیک از ایلد آه ایلد یک
 ایلد یکم حرم با قوب و قتر اعظم اکوب
 عتری بن مجسم افندم ایدره هم عرض نیاز
 و الصبح عشقه محروم شفاعت ایتم
 بود را عیدم اولام ناملی جنود و کرک
 بحر من ایدره رحا مالک ایام الدینه
 با هر روز و نش و روضه پاک حسوات
 بر اعضاء شریفک اوله نصیبه بیان
 بوسند و پنج مد حکمه و ایدره فتح زبان
 من حسنک اوله مر شرفه حد و بیان
 کدوم و صفک استم دیو استم بهتان
 خورشید جیبا و شش اوله بر زرع و نظر روان
 دانه جوی اوله مایه و رویت کتب ایوان
 قبل حجره اولام مشغول و در کران
 نه هر سون بلا غنده نه کسب عرفان
 شهر اوله ملیدم امرار شهر اوران
 طیاره و شمس شفاعت قالدیم عریان
 خوا اهل مکه قیل بنده زارک شایان
 ایلدک عده نه با رون قهر را احش
 بن او در روشن ایلد سا که شهر دربان
 عشقک امید ایله یوللره و شدم هران
 یور سرب قاپو که کلام مدایت پاکان
 قوله لایتمه او لور نش شریفک هران
 دستمالکد را اولان با عشق غنچه و شایان
 صف بصف روز و زبانه قور و پنج دیوان
 بر او بگرد و غر حیدر و روح عثمان

ال را صحاب و از و اوج و بر و سخن نیز دوازده امام چارده محصول
 معراجیه حضرت سرور کائنات علیه افضل الصلوة و از کج الحیات
 کائنات رسانده هزاره است اولو کجیا رسول کبریا ملک ایل و صحن ای دل شیدا
 اولوب نغمه سرای الموع بر بان اعجازی شب معراجک نورترین ایت چه کجیا
 دلا نیک درج در صحت پاک مصطفی ایل چله کور رشته انظمه شال نو نو لالا
 او شب بر لیل عشق و عین محرمه او شید بر طلب نور سیاه سالک
 به خرد ستود دعوت تا با محبوب خیر در یار لوی نامنه عسوانی سحیح الذی بهر
 او شب فرط سرور ندن فلک زین الونک عنورا و لوی عالم قلب صحن کیم ستر با
 او شب داور اولوب داور کیم حقیقین ضیق کلاه انسه دعت اید ما عدی ترها
 جبهه بفرق اعلا به ستم و عرش اعلا به کور به سسرار الا هو و عیالین سرخ اید عیال
 قد و صلیه شرف اب و له تان کیم حال پاکه شمشاد نور شرف حال
 ایر شدن کوشن بهر نیم خطایب تر شایان نه کتاب و دستفده عاشقی ای و غنچه بهیا
 سرادر منقش اولوس و سکره بهیم بهیم سر کوه ناز و شب قهوه عیال او شل ای کیم
 رسوایه قوت چو نیک الهام تقریر بود تو قریب ایل اولو یکر ملک فتنه انا
 حیدر اولوس جنس سرور شایع صفتین نه اسرار غیبی و مملکت کیم بر لیل و لیل
 چرا لاله بهشته کیم دی شایع شایع به لاله اسیر نغمه و شایع براف برق چایک
 تجرید هو را ملک حیرت پس نام محمد ام سلطان شایع و از غش اید شایع حقا
 جبین هر بر ملک حرمه کیم لایم حرمه از لوی دایم نو ایل عیالین عیالین
 به مشغول کچین عیالین عیالین بر نایع عیالین حرمه عیالین عیالین

که بر شعله اکل دار ریاضت و روضه اعلا
 که صدی اولین کاره سلوک ابدی ال شیدا
 او نام جان نواز آن نبودی قلم حیات ادا
 بلا زهر اولدی کویا عیش نه نش جنبه ادا
 شراب و صلی ایله دلشسته مهجور قیل سقا
 سکا درنا در دگر را در کن ایند استیفا
 ایند اول شقه یکم تیسیر ایدر محرم سیلا
 دل تجر و حله مرا هم اولدی بو کجیہ اعطا
 سنرای حامل کجینه اسرار ما اول
 سرور زنده ایند بر غلوه اولدی عالم دنیا
 او شب اولمش بی با امرها احمد و شوا
 حصولیله سلام اینر سکا اول حضرت لولا
 کوره هم دجیا کم ب مرای صفت اسکا
 او دمه صورت تهریب کجی ستردی بلاق ما
 بو خد قله مشرف قیل نو با چتری نیه فردا
 اگر طوره دزه موصاد در رسم آنن دغل اعلا
 سعادت قران نیشین ایشید ایدی کویا
 دنیا سید اینا یکمنزل اولدی سکه اقصا
 قدرم مصطفی بر خفا ایند کریم ایند محض

که روح جبریل ملک جسم شفیق دیریش سن
 دیدی بن صورت اسب کدیم عاشق شام
 ایرلندی کوش جاننه نام احمد عالم عیدین
 او دلمه شیده تلخ آیز عشق نیش چای ایتیم
 مدوقیل چاره ساز اول دزه عشقه بر دوا اید
 دیدی جبریل ای دله و زحما افروز عالم
 ایند اول شقه رخصته ایدر عاشق احمد
 کل ایدی در دکه دار الشفا حقان اولدی
 عجب شرف و بوضعت عظمی که اولمش سن
 بگویند ثر دها و صلی حیب اید که جبریل
 لکوب دار سعادت آشیانه دق باب ایدی
 کیر و نیلیم غلوه دیدی ای مختر عالم
 بیوری وار جیم کور لا هوت سیرت سیرت
 عیان چلیدی اعزازت نام شمس اولد سون
 ان حاله قیلدی رجا که یا رسول الله
 او دغش برقی رخ نه سوار اولد خده
 رفیق راه حج اسد رسول الله جبریل
 بر آید جبریل نه در راه شمشیر اولدی
 پیچوب آب انبیا اودام حاضر اید که یزید

امام اولی رسول رواج مسل آید
 پیش انبیا جسم محمد اولی سلم
 تمام آید صلوات سلام رواج آید
 قدس ناسایه وضع اولی زینت و زبور
 عروج آید سماء اولی مهر کالی اولی
 یولنده کاسه برکت آید در یوزده پرتو
 کورشدن حضرت آدم صلی الله علیه و آله
 سماء نماند به جان فرشتگی صلوات آید
 عطار کور شدی بولبله اعجازی فیدون
 همان کور شدی شتاق الیون هر انبیا انگ
 سماء و ناله میرد از اول عالم
 دعوت حضرت یونس مددشان یونس آید
 اگر داده ستند و سیدی باز در جبهه
 سماء را بر این فترت آید اول اولی
 شرف اولی یوسف در ریح آید زلف
 سماء خالصه ز شیخ آدم آید که با طهرت
 او یوسف آید سلوک کرد و کجاست که کجاست
 سماء و سماء قیال آید یوسف آید در و کجاست
 در ربه قرب با به عظیم آید ایش بلی

درون آید صفوف انبیا به پادشاه است
 سطور صحت آید صف صفت رسل
 کلندن آید و در شمس عسل اولی رانین فرضا
 یواقت زبر جلد مزین مثل ناپیدا
 عباد محمد مندن اولی و جبهه کلعت
 آید که تمام نقصان اولی و زادن کشنغا
 ابدال رواج آید الاشباح صبح اولی یلکجا
 آید کلند حضور بخش خودی اغراض ایلکجا
 اودم نامرغ خواجهن غلکله طوری احلا
 ارباب کین برده که که به ریح آید دین
 پشاشون و طربون رفقه کمری آید که در
 دل ناز کجاست شریعت آید دست برده است
 آید رزی حقیقت کجاست سنگ جلیس تنها
 حیات کجاست شمس آید اولی کجاست و این
 حیات سوره ی بیاید دیوار آید آید
 از طین آید در آرون علو در جیش کجاست
 آید در رزق کجاست آید آید
 آید در رزق کجاست آید آید
 آید در رزق کجاست آید آید
 آید در رزق کجاست آید آید

سماء سابعه شریفه اید بنجه اول شریفین
 سلام ویردی کور و جد کریم صلوات
 تمن ایلمشدری اعتدن اولمغه تعداد
 رسول کریم تعظیم ایچونیه صدینه محض
 سواد اولدی بریکت جلیله الیدی پرواز
 اولوب پرتو فلق صحن حریم بیت معبود
 طواف قدسیه عالم علویکن از حمله
 ایرشدن عالم ارواحیه کم جمع عوالمند
 اولوب شهودی از و اوج همه استقبال و من
 کورب فردوس اعلایه تماشا قیلد کرکر
 مزین قهر طالیله زمره دون زیر جردن
 سقوط هر تصویر بقصور استبرق است
 طلیس برادر کو هر کجیل چشمه منظر
 رکن ملک رکله اراده ایدو کینه لرین
 در وقت تنهن بر بار بخری تختها الانهار
 مقام امتز جلیله اولدی حرا بنجه
 ظهور و تجلی کافر و منکر آن مخصوص
 فرشته از صوف جام جلیت جان ابراره
 زلال آب نایب و شیر و شهد طرا اولوب کیم نوح
 رطل در باطنین جانیله ایدی اندن
 سلامن الی اعزنا یمه تعظیم و تجلیل
 اولوبه است برکت عهد قدیم الیدی ایفا
 طباق اخصتین اوزره ویرلدی زین
 حقیقه ایدوب امداد و جانیله سن اقا
 تجلی جودیه اهردی کویا توده سین
 طواف ایدی کسرتن لایق کعبه علی
 مثال و برزخ و امر و لای اول عالمه
 مطیع و صالح مومن شوق و طالع و ترس
 که خاک مشک از فرخشت و از نده در مظل
 کیم یا قوت احمدان کیمس لولوا بیضا
 همه زینور و زینب و زینب و زینب
 کلک جامه نعلین زمره روی و حوسیا
 سر کسر سف کشته طور دایره علما نه حورا
 کل و ریحا اعزنا زمره مطهر روی و افرا
 عوام و خواص و خاص الخ اصغیر تا وان غم
 اولوب نفس نیسین شراب کوشش
 مقول بر ایچون نیش و عین سبیل اجرا
 ایچون طرا اید و اولدر صاف نقوا

۱۱۱
 ۱۱۱

نه عالمه اولاً مستحکم عشق اکبر است
 فوفش حق بزم انس خاص قدسیده من لمر
 کلنج مشق به امر ای دلشن ایکن جبریل
 دلرب اعلیٰ از منزل ابدی عذریں استعدا
 کلونیا ولیده درخشاں حاکم دلش جانت
 ایبه تخت سلیمان کن اعر ازله استعلا
 اکاراک و لوب عرش عظیمه با پناه اولده
 یوزن فرش اعلیٰ کینه فضل ابدی عرش انا
 فالوب به بهر زبانی برآردی دایره
 اولوب فرخنده اخباری روان اولدی
 کلچر ارجان و دل الهی ابدی منقده اقصا
 برآردی استن ناسوت ابدی بزم و دما
 درای کبریا و نور دانه ناعده قطعا
 او بزم خاص و عده نه تون بلکه او دنا
 نه عرف و حقیقت ظاهر و باطن بر عالم معنا
 وجودین کجور ابدی نورندی ممکن الی
 جوشم سرکه نه چشم دل و سر سلیقه و نه روان
 نوسره انبیا مرسل ملک ترم اکل لالا
 نه خود جیسی شکر کبریا واقف اولم رضا
 حصه و نه قنور از درون ایلدی انا
 سزا و رعایت ایلدی بهجده و لا کجین
 عصاة منو عینا کذا از عین کجین
 بو خاص اوت میر بزم ایت رگسته القا
 کن نه عین کجین اولدی جو قنور محمود دریا
 بیورده

→ ۵۴ →

→ ۵۵ →

پیور دی ایلیوب عود عبادم قیل کجا دعوت
 ایته ایته سعادت عرم سجده شریف
 بسم الله الرحمن الرحیم ذکر تکبیر
 دفع اوقات حمله یله خیر رس قرائت
 میا عاشق و معشوقه چوق راز نهان اورد
 حدیث کلمه الحسن علی قده العنقر اورد
 و سر کسر خفیه ن دکله ی غیرین خرد آلود
 ابوبکر ایل اول سوردن علی ایله ی محرم
 پوشش اقدس نوشن نیلمه جان طفله ملکه
 رسولک ذاتن مرادات اید و بد زاتنه مولا
 نه سلطه رسالت و کما اقصیم بنو تده
 اگر بولدیله بر ایم قای مالک خلقت
 انک نور دین اسماعیلده کار ایتدین
 جوابین ترانه کندی ارنه قولنه حقون
 او بر در سیمک حق ایدی روت دیدار
 یه نظر وصف ذات کاتبه در صلب عالم
 خدایلم نزل ایلر کال اوزده اوصافین
 محمد احمد و محمودین بی با معبود
 تنیم و نه نشک المده عرض حاله در

کیمینه وعده قیل جنت فیه دیدم ایت اریا
 کتوردی کنج غیبیه هزاران کوهر نکیتا
 صباب رب عزت ایلدی بی و کس طه اعلا
 کرمه دن است مر حرمه یه حق ایلدی ایدیا
 محضر اولوی اطهار نه اهل اولی و نه اهل
 عمل له احوال و لوب نا اهل طاهر کورده
 مکر اولکیم اوله سر کسره زارنه کبریا
 او سر د قیام اهل الله ده شمع یسر لک حال
 کر که رستم داغ البصرام فیض حق آبا
 صفاتنه بیور آن اوله علم ایلر دانا
 الکا قیلدی بر ایا یه رعایا خالق الاشیا
 حبیبیه خدا هر زهره ی ایلدی ایدیا
 آن شریف ایچون انزال کیش اولمشه نظمیا
 کوره نور تجلی جبهده حضرت موس
 ایشدی اهل حقه حق عدل حمله حقا
 حکم شجار سما اوراقی مدار اوله اگر دریا
 پیور دی نهانه یاسین حایم قاف نون
 بولنم که چه سهو الودعه عفو ایتد کریم
 حضور معنویه لکشم بر کسره وادانا

سلاوی دلیل و دهنم راه عشقده
 کلمه ناب کنیز رحمت اولدی دینکده نویض
 کرم قبل حاله رحم ایت و الصبی عشق
 سواد دقترم روی سباهم کیله اولمور
 عدد سوز دردک خالینه جارب ایلم
 نه کلمه جرم ده کاریه عدده فیه دهر ایتیم
 روشن بوزنی صاریه خاشاک اعماله
 قولکده غرقه کردابیم عصیانده رکن
 شفا عیله کلام ایله ایشتم لطیفه کلام
 کوکل قطع امید ایتیم در دوتلما بکدن
 شایسته سنان و غرضه باین عید ایشتم
 رسول کبریا کسین حبیب حقیقت کسین
 دیار من رو فیه ایتیم شکله هرگز کس اولمور
 دوزخه صواع روحانیه اولنای محمدی و وارثان علوم کسوار اجمعی
 مندر کسوار صواع حبیبه کبریا دانا
 بوا عجاز عجب شمع سنانده حبه حاصله
 لکال اعلی اهل قریض ایه معنایه صورتیه
 یونلیم دریا کلمه شمع ایتیم کیم شمع
 طریق حقه جوعین سلوک سیرالکده
 سیسهره قولو کم هر جمله اولدم و اله دریا
 فقیر مغلس ایت نقد عفو کلمه نراغب
 فاما ایت نراغب لایته اولدی نصیه لایته
 صفا لم آغنه رحم ایت بنی باله جفا فریا
 عزیزیم قانچو که در شدم غریبه لای اولور اعا
 قیو کدن عینری بی علم مرقت ایت نه لطف
 نجات ایتدی اینه دست غریبه اولور کیر
 صاریلم سن کس دارکن المده عروقه لطف
 حصه رنده اگر چه معصیتدن عینری نوق کلا
 مرقت هاتم کدر عالمه ای حرکت کارا
 اولور جرم ایتیم کیم نه شهبه کار ایت و ایت
 جناب حقه ایت کسین ایت و عدت
 عیله عیله دینا به سولم جعفرت موللا
 کور اینه انفسه خاق اولان بین
 که بهیوده شایسته کس ایتیم کیم نه صفا
 که هر تر قیض شادان دله بر فیض اولور ایت
 نه صواب نه سواد نه علم ایت اولور ایت
 دین صواع روحانیه دین ایت ایت ایت ایت

سوار روح ایچون مجرین عقل دلشده
 اودن نفس فرنگیه کیره بون حکمتیه
 کیده راه شرفین تمام قدریک بره
 محل نرکیه بیل اعلیٰ صفاق و طبعه
 بیچار اولو میر قانع دوفرله دلو کسک
 اولوب توفیق حق یاری قودی ایش
 رجوع اصل معراج طریقتدن سولک ایدک
 که اندیش قیلد روضه سر و ضعیف اولدی
 قلوب بر بلبلانظر لایسته ی نه یاسینه
 اولورهم بومر ایدیه فرشته لک کس ظاهر
 بومیرده کعبه زلی بیت معجزه اولور کجول
 عزالهون شماله ربوکه محال دلو صورت
 بولور انکار اعراض نحو شهاب طالعده
 بو عالمده در کشف و کرامات و خوارق
 غذاب اوزنی کاهر کور قیضیه یاسیدن
 سخا هم رهم کرمین صومار سنان باقی
 ایدیه سیرالایه منزلین غرضه کام نغز
 کجرب قریین اغنییه یلایه اولور وحدت
 فناء زنی و سیر فی الله ربه حقیقتده
 براق نعلنه آیدیه عزم منزل قصوی
 چراگاه سوادن کجایه مبدئن ماوا
 کالو به ره طریقت شریک مسجده قصر
 که نور قدس له اخلاق محموده اولور پیدا
 کیمیک وصلت حقه اولوب بی اتمش علیا
 بوصف صفت پشیره اولوب کجایه کام آیش
 لطیفه سلفه صفت کیمایه ندن جذبیه یول
 بری اخفی بری غیب الغیوب لایسته ره بره
 اکا سدره دیلور کیم ایلین وحیه و لاش جا
 هزاران وار و غیبی که کلز خاطره قطعا
 که لاجوف علیهم سالک بونده اولور شریا
 کورینور حجت عرفانده قنوی صورت
 اولور کشته نه نه و شهید و زهد شیر علم اجرا
 که اولور ریجیه ناقصده به مطلب اعلا
 بولور سر نه انس و بطیکه ذوق عدون
 کلمه سنی کیده استی اولور عشق زفری پیدا
 نه حس و عقل و نه تمیز شکل و صورت معنی
 مقام جمیع جوده کورینه سیراد اودا
 بقا با سینه ایلد سیر مع الله ده بولور ابقا

بود در قوس عروجی عارفینج اکبر
سینه قوس نر و سید اید و عوت ایوان
→ بود در سیرن اسکیم مجعدن خرقه و جعدن
بوقرق غایتیک اهل اول و بدایت بکر
پوسید و نوارن در قوس نعد و قعدن
اما بر ملک دستن طوطی قبل عروجه
اسا فلهه فالوب اودیمه او و قوس و کاه
یا قوب سیران اجمانه و جودک ایلر اف
سلام گشت دشت ایتدی عرقه و کبارک
سفرانه ز وطنه بولدی آخر مقصد

Terkib bend

خدا یا نور تو صدک قه لو که ایتا ایل
طریق کوی و عین شمع غایتک پیشوا ایل
سواد قبل و قال ایل بر تارک و تاروط
جراغ من لودن بیت فیلیم و بیل ایل
گد و زات سوادن تیره در آینه اقیم
صفا و صیقل انوار ذکر کلمه جلا ایل
ردا سحر و دوا و دوا ایتا شفا و شفا
بن در دای قیل یا ایل در ده تبت ایل
متان خانه ایتک بسک حساب آل ایل
در و دیوار عقیقین چار بار با صفا ایل
اولام بلبل کیسه سرای نعت قبولک
دلم کویان و صفا ایل بیت صفا ایل
اجلینون کل کینه او صفا ایل جمیلک
لینم فیضیه غنچه اقیم کن ایل

ابو بکر و عمر و عثمان عینک روح پاکینه

سلام ایت ای صفت بدن و ادرک قبر خاکینه

دل و جان کل امدی صفت آله طایف شوا
بکر و شمشیر و شمشیر و شمشیر ایل
کینه روح و دلکدن تمشیر قبل ایل مارین
سینه غایت قبل و صفا کرم حضرت عونا
خدا اله بقرن الاولون بعثت محمد صلیک
نه رفقا اندن عیسی حج کیم قطع او در عوا
مها جرون رسول ایون کیم ترک دنیا و دین
بکر العبادین ایتدی یولونه مال و جان افا

S.P.S

کیم یاران و اهلانده کیم شیع و اشیاء کیم یاران پدرایدی کیم دامادست
 بیوردی قاعده تیم اهدیم شان پاکنده او عالمده بزه با دی اولان سلطان ایلان
 خدا را خن بنی راضی همه از یک دگر اراضی ییسن کیم آردده ای به حیا اولیسن اراضی
 خصوصاً یا رعایا مصلحت صدیق اکر در حقیقت او جنبه هر برسیس بر ماه انور در

حضرت ابوبکر الصدیق

کزین زمره اصحاب دین حضرت صدیق ازل ایدی و حد حق اینده مجموعه تعریف
 رسول الله یار غار ایدی قبری کس حالا نه یار بو الهج کیم اولم عشق داخل تفریق
 رموز مافی افشینه محبت سری خیم اولدی بیلوب فردیت حق ایدر شدی و حد تحقیق
 دوا جز الکله طبع اولدی یا پلیدی جوهر هست وصول نمکن نه غارن قیدی ات توفیق
 نه سیر کیم سینه پاک رسول الله حق انزال دل صدیق اول ظهور ایلدی بالعباق
 ببلبله عمر و فضل و ارایت شین الاذن رایت اسبقه قوس اهل دل ایدو کعبه
 وصول کیم قلب رسول با بکر مسدود مکر سلاک راه حق باب حضرت صدیق

مرا یار عشق ناله اتین ادهامه العار بکن ارفیق روحانیت او واقف اسرار

حضرت عمر الفاروق

امیر المؤمنین فاروق عدل و دادله مشهور سلیمان ایلر انک حکم عدل و بر اولدی
 عزاد و فتنه چشم جهل ایلدی روشن اشارت قرال قیصر کاتیدی دشمن کور
 آفتدی نیل عدل تشنگان مصروفه قهر علی فوجین ساکت ایتدی نازمانه یل برار و زور
 قوراطی دی خوفدن کوریدی سالیس نمانده نه اغواشی طین و نه شر و شور
 او قوتی خطیبین شرح رسول اوزر شهر را انک ایام مضیه و نذی عدلده شمشیر

عمر او را بدین طریقی بنامش نوشتند
محمود بن بلید سرور دین خدایتان و نور خدایتان
و ایستادگی بی نظیر او را که است
قوم دختی که لطیف است بود که اول

حضرت عثمان ذوالنورین

امیر فاکت اول کان حیات حضرت عثمان
رسول الله اکابرین علی و ابی طالب
افزون صاحب علم و حیا بدین طریقی
حیاتش سرور است فاکت ایامی
مطهر است این کار و خلقه از هر ذریه
بزرگ است و حیاتش بزرگ است
خداوند او را بدین طریقی
باین علم و حیاتش

حضرت علی المرتضی کرم الله وجهه

امام اولی جادرم خلیفه حیدر و گداز
در کتب معتبره و قدیم است
امیر آغا فرمان ده یوفیق بالند
در کتب معتبره و قدیم است
امام حق و حیدر است
در کتب معتبره و قدیم است
امام حق و حیدر است
در کتب معتبره و قدیم است

ابو السبطین و زوج فاطمه ابن ابی عسک
پسر عم نبی داد در کلان جعفر خیار
ایدی کن اهل آتش شیرین نقد کوی صف
نه قادر در سده من اندیه و صحن عجز لعل

قره عیون عارفان در وصف روحان

سلام صد قبله کیم سالک راه خدا اولدی
وصول حق ره را اهل بیت مصطفی اولدی
دو عالمه نجاة عروۃ الوثقی ایه مطلب
صا لکیم دامن آل علی المهر تعز اولدی
حسنة رشتا عز و تمکین اول آقطاب
حسین من امانه شهید کمر بلا اولدی

صلی زین العباد در خزن اسرار پیشبر
کنوز سر وحدت باقر و کان سجا اولدی
امام جعفر اولدی معتد اسرود آن دین
ضیای دهر و ان حق مبرج رضا اولدی
شجاع شمع ایوان ولایت حضرت کاظم
جواد که شمس فیض نور چشم اولیا اولدی
نقی در سر و لبها حقیقت با دلی است
حسن عسکر و مهدی امام مهتدی اولدی
حقیق در دهنه و سامعیم باب ارشادک
سلامیم هم کیه روحا کرمیم آل اولادک

ترجمه نظیره در ویش ساس

بر عابدم من ساقی باقی ایلد مستز
عیاش غم یلکه نه بزم المستز
بدو اسطه در بیعتن روز از لوله
ظاهرده دغی مرشد لکت بدستز
ایر دیری فنا منزلنه جذبه رحمت
نما بود اولور ز وجد که صحو راستز
خاور کین اعلای مرا تبه یوز اما
یوز لر سوره رز پرغوشن خالک پستز
بیت دلمرده قوموق صورت غیری
یک کیف جهت صد قلله اسیر مستز
ایینه ایوز صورت اسرار خدا ناک
هر کج نظرک چشمه بر جام شکر مستز
هر جانبیه دولت کورین نور خنده در
هر بر قره نر کعبه یه بر تبه خا در

دو نه کس که نه بود هن برم لقادان
 و وضع اولوق اینه کنز الی مخزن تنه
 مشکلا بر عزم طنه بود خضر یمر در
 ایندک فلک محض عیسی کی پرواز
 غرق اینه بزی لجه عمان مشقت
 ملا حلاز معجزه کشند د نوصه
 پروانه کی غنا آتار شمع خاله
 بز نشال سیاه ایچه و شکل کدیوز
 قونوقسه اگر فط کس باء و جوده
 بز مشه قنیز کوکب اسیر خندان
 بو عالم کشرته لب لبیب و حه ذاته
 موسای دله طور اید در کوه وجود
 تبدیل لباس ایشتر عام ملکه
 تحقیقه ایر مر کشر بیست حق ایدیه
 نقضیه قنویوب کایه اوله لم مشقه همراه
 خاله ایدیه لم بیت دله لوت سوادان
 بکشنه قنیرم سسله جازیم بوزک
 رفیع ایلد من پردن سن ایتیه دلدن
 اطلاق قنیرد ایتیه لم بند سوادان

قرینه بو لورز چینه اغریبله نادان
 وار طلیس سر خاک و هوا آتش و مادان
 هر برک شجر مسکله سر خندان
 بحرید اینه ازاد اوله لم بند سوادان
 لولوی صفا ایدیه رز بحر ملاوان
 نه خوف و خطر وار بزه طوفان قنادان
 بلبیل کی عاشق دکلز هر کل آله
 عشاقه فطاف حرم خاص خدایوز
 معض کی تر کینج سیر ایدیه خفایوز
 افلاک و سماویه غیا بنش صفایوز
 و احمه له ایدیه سر نه قارغ عمر قنایوز
 ارنه چاغز سر له به صیغه صولایوز
 جسمه فنا روحیه معینده تعالوز
 چرخ از خلقت چاره شوقا هر ره تعلید
 تحقیقه ایوب ایلد لم سیر الیه
 تحت ایدیه کوکل شکر تا عشق شهنشاه
 قالون دوزلم حاله کیده خوف خطرگاه
 نیشال صفت کورینه اسرار ایدیه
 استخاط و احضافان در وجهه شهنشاه

ک ۱۱۵

افعال حق ایتیم لم حادثه بسناد
سرحد انشای فطانه عیاندر
زهدرا کرموتیه کوشه خلوت
محو الیمش وای عری راه خداده
حاجت دلی انواریه بزه مهره پاک
مخاطبات اهل ریا تاج و قباد
ناریم برنی طعن ایلر ایه تیراده
ملکه دیوسویرسه اگر کرسیده واعظ
بنو فقر عری ویرغیوزار باب غنایه
نقدیه ایله تحقیقه کشش محرم اولورمن
کل افق اوله براق خواب و خیال
درویشم اولور لاف تصوف ایل آدم
عشق اهل ایل اهل ریا متحده اولور
هر شکل که عارفه طعن انیم زاهد
آدم اولوردر کیم اوله مسجد ملائکه
بر اوله ایر کیم اوله انجام سعادت
صوفیه بوتاج ریا کیم چه شرفدر
بر کیم کهرطن اولور نسله احا
هرنا خلقت کلامی دلی کسندار نشاد

هر شمس جهانده ایدن ایلین انسه
روشن کورسته و شارق انجیلر اند
بر کوشه خلوت بزه بر عالم کثرت
غرق ایلدی دل نظره سن قلزم وحدت
دلخانه سنه یاقدی خداشم حقیقت
عشاقه تیر رخنه از سنک ملاقات
مداحم اولور که نری ایه همت
معدور طوطه ریزه ماشه بلا چونکه جهات
حرف الیمش ودر عری راه رهنایه
چار تر کله هر تاج کین ادهم اولورمن
دی روحله اولام و خیال توام اولورمن
تدبیر ضایع ایلد صورتم اولورمن
بر برده هزار ایلد و زرع اهدم اولورمن
هیچ فقر و فاقه کین آدم کم اولورمن
جابه ایلنه باشن الکه ایل آدم اولورمن
بادی انجانه اوله سکار و ز قیامت
مانند حساب هر بر نیک قبلی جعفر
کوه هر دیو عرض نینه کی سنک خنجر
کیم وارث ایلد بر سر سکه او خلعدر

اسرار لوت سمج روایات اولی
نه فاده برش که کالات سلفدر
بولطت سنده ایچ کوراکت جیات
حل آیده ایرمینه نک عمری یلفدر
بر فوتم د بقر کجی قالب آدم
دن لوتوا اسرار الهی به صد قدر
یار ببری قیس لطفک ایله دافه کبرار
لیم مسکمر اولد بریم مسکست شکار
یار ببری کستایه می بریم قدردن
جای دیده سن اجم حادثه خمار امدن
یار ببری جادو زایت و حد میمنوع
مهرم اولد لم سسر دل و جی جرمون
یار ببری بزه فو و قدر ایمن کوکستر
دل رشته من کس کس حسن خیل و شمشین
قین صبح بکر نله ببری و اصل رویت
کیلا رد دل ایله تنی ذعر شکدن
یار ببری لایق انوار شهر و دایت
هشای یقینه نهان سر حکدن
یار ببری بستر غم کل ایله رسولک
استو کجی صبا بعد ایقی هر خاک قدردن
یار ببری بنی مدافع قیام و افروزه
اول بادش هم ۲۲ و قسمه لای
سبیل صابینک وصفیه در سوره
و النیس
یار ببری ایله کل ایله اولد ایچ العین
کجی اصد رنده و درام کتایه
بر بکر بنایه ایله و حق من شستی
در شسته لوت و حق و حق و لوتایه
سبیل و سبیل ایچ حق و حق
نشرین ایچون ایچونک منطوری عالم
کل رطلونک نعتی او قور نور صیغها
اول کوزلره قفسه صیغ ایچ بکر رویت لای
قلوبه خدا ایچ شین ضم ایچ انصا
بر بای کجی لوت و راه و روی برش قیلا
قور و قور و قور و قور و قور
محسوس خدا لوت و راه و روی برش قیلا
بوزی صوبینک طینتد و حضرت آدم

بر بلیتدر

بر بلند بر روضه خلیفه داور
 تقسیمید اول نور ابا القاسم
 فلک کرم نوره اول نور منجر غرقاب
 عشاق اول نور به کهن کعبه کعبه
 حسن الان زره اول نور نون کعبه
 اول تاج بر بادش کشور نون کعبه
 اول نور کعبه کعبه کعبه کعبه
 با حکم قدر امر شفاعت الکا محض
 داتیدر انگ مطهر نور شفاعت
 اول پادشاه صد قلعه با بنده اول نور
 و سوده جبین اید نور خا که در نور
 اماره جارا اید برین دین بهر اب
 کل لغت اول لب اول نور مکلم
 نروارث کعبه و سر نوبیور
 که در اول نور خلقه من بخش منرت
 در دست کعبه سالیور باب خلوت
 کو کعبه در آل عبا آه ج بتو کعبه
 هر نوین کعبه ج و بر رآل عبا کعبه
 تن کعبه سن بکعبه ز اماره سلا من

پروانه رخ مهریه عیسی بن مریم
 اب مطینک محبت ر عالمه منعم
 نورید رایدن مار خلیل کل ششم
 زیر قدم نشسته اسماعیل زمرم
 عالمه سلیمان رایدن نامن خاتم
 بر باره کعبه کعبه کعبه کعبه
 حشر املن بزار قیور کعبه کعبه
 جرم املنک اوله را یکن عالمه بنام
 بر ذره سید ر کعبه کعبه کعبه
 کیم ایسترایه دولت غیر قضا من
 بیت زارایه سوار کعبه کعبه کعبه
 ترمای شفا عتبه مدایله الهی
 باغ حرم روعه شنه صل وسلم
 اشراف ام سید مصطفویور
 کاهن فلک اوج غلک ماه نو یوز
 در کاهه رضا در بر من نور
 بر هر توینک لعه نور و غلوی یوز
 خاص قیور دین محمد و قوی یوز
 ج کعبه کعبه غم اید کعبه کعبه یوز

۱۳۵
 ۱۳۵

۱۳۵
 ۱۳۵

بزرگهری یوز سالک راه گیندک اول قره عین رسول الغیب

بغیضه ترجیع بند شیخ سالتی
ای چکن ده صغله کچه کوندر کوری ایلعین فرقتده دیم آه کوی
کنت ایدوب جیمه مپا طولانویز کوری کوراین شعله مهتابه نور قوی
خاردن بیل ویش جانده اوردویشیری قوتملک کلشن عالمده کروزه دتری
بولیوب کنه ذکمه عارف حق راهری ایندک کوی دلارای مراده سغری
عشقلا یملک جسر هوادن کنری بولمدم دیو کنه اف ایله اینه عذری
خاک راهنده ایت جسر تراشک تری اوله تا ما صغلهک دله عارف غری
مار عشقده یاقوب جملده صفات بشری قالمیه سنده دهن ذره جملک اثری
قیو ایدره کوهانه یقین عشقک تری بولمدم معن جانده مرادک کهری
دیده دن پوره یقانه کوزل ایله نظری عارف اولای کوریکر سالک سوزک عشق
کل براق بولمیس دانش و عظم دهنی بولمدم اوله اوقوسک بیک کنت تری
اه قورم قاعی و کشف غری طبری ارادم صوره م الی پردن الیم طبری
بنجه بولسون کشف اول یاری که اهراده آرد کاه تنویم که تشبیه ایله خلیفه آرد
بلیکوب من عمر فی طبری بر ایشاده آرد بکر اولی ظاهری بر صوغیه دریا آرد
عشر و شترن آره سه عالم عباد آرد کورکله دوست یوزین صفت آرد آرد
سری ظاهره ظاهر ظاهر ایضا آرد کوریکر یوز تو مهدی شب ظلمه آرد
اب حیوان دیو یکنسرو داراده آرد نفع روهی صیر عیب ایطاده آرد
راهی یکنسره رندی صغله آرد عارف اهل دل مسند خواجه آرد

کجی اسرار دیو شیره ایلد باده آرد نشسته عشق وار و سب غمها باده آرد
 کجی غنچه ریا خاتمه اسما ده آرد کثرت خلوت نه بولغنه تنها ده آرد
 غار فاولد که هفت لخته کبر ده آرد قب مئین کجی مرآت مجله ده آرد
 حبه کندزه بولور هرز که دنیا ده آرد الا هب ظاهرا و لور نشسته که معنا ده آرد
 او قودم قاضی و کشت و جوی و طبری آره دم صوره دم نشسته پیران ده آرد
 استین یارین سراسر ایلد خرا ده بولور صد قیلد عاشق اولان کثرت و تنها ده بولور
 نور مهری دینین بنارم عین ده بولور مصلحتی لولور لولور ایلد دریا ده بولور
 نشسته دفرم اولان کعبه علیا ده بولور خضر و شرب صیانه کشتی ظلم ده بولور
 به بیضا دین حضرت محمده ده بولور استین نوحه روح دم عیب ده بولور
 سر سراج آره من سوره اسرار ده بولور مصطفی سیرت تو حسین او ادا ده بولور
 قیس و شش عاشق اولان مطیله لیل ده بولور کجی پروانه کجی شمع شب آرد ده بولور
 بلبل کور که مرادین کل مراده بولور عاشق مست ازل جام مصفا ده بولور
 کجی مسجد ده اکوب بوینش نقاره بولور کیمسین ذکره مداوم اولوب بهما ده بولور
 نف و اثبات ایدری مقصودین لاده بولور کجی مخدوب اولوبی حبه به مولاده بولور
 او قودم قاضی و کشت و جوی و طبری اراد دم صوره دم آتیه سیرت انهم تنبری
 بنچدم فرقت جانان ایلد بر باد اولدم کسری کونه کزوب پر شسته محنت اولدم
 کوه ایدر و مکنی و ایت کجی نشاد اولدم جام عذرا ایلد نوره زن فریاد اولدم
 نیشته غم زن کوه دله فریاد اولدم کوی شیرین ارا لیر به خانه نقیاد اولدم
 برزنا کجی کشت مسکنت زنا داد اولدم ده شارب را بهی مسجد لره شاد اولدم

کچھ کہ مذہب لٹو صبا اور اولم
یار خیاں دل نشین نیکنہ ہزار اولم
داد دیو داد عم گشت در ہزار اولم
عاقبت دامن پیری طویلی شاد اولم
یوز سوب یا نہ بیک جانہ منقا اولم
مخت بندو علادن ہزار اولم
یا محبوب بیت دلم فیضہ آباد اولم
شہد کی گشت کی بوجہ ط نوز اولم
او قوم علم لون در کشی اکسا اولم
در رندان دیک در دہ اعدا اولم
عین عزتہ با قوب ہر شینہ اولم
دعوت حق کو روپ جہد ارثا اولم
او قوم قاضی و کش فدیہ پیری
اکہ دم صور دم اند پیر دن اکہ دم جیری
بر محاراکم لوقہ ہزار دہ دہ وار
شہد ظلمتہ دہ وار ہزار ہزار دہ وار
جہد و اخلاصہ وار باطن و اظہار دہ وار
نیک و نور و صفی ابرار دہ وار
ہر سجا و صفت فیضہ آثار دہ وار
شعور ہزار دہ وار بیل کلار دہ وار
فومن و عاشق و اخلاصہ ہزار دہ وار
عشقہ آفتہ دہ موقدا و لا ہزار دہ وار
حزن خاشعہ دہ وار کریم ہزار دہ وار
راجا ہر چوب آفتہ کی دہ وار
زادک جنت ایچن سور دیک اذکار دہ وار
دایا ہر چوب آفتہ کی دہ وار
کہ بیک اچ ہر دیک شہد ہزار دہ وار
ہر نہ با قریک اہور ہزار دہ وار
بلکہ منہ و قرا حراف کبر ہزار دہ وار
جہد کا بچہ اخلاصہ عطا دہ وار
اہل سوطک جالو با بیک کار دہ وار
عجفہ با شہد ہزار دہ وار
او قول نظم در بار ہر شہار دہ وار
چو سلاہ کی دہ وار
اکہ دم صور دم اند پیر دن اکہ دم جیری

نہ شہد پیری

سنس

سپهر این سلطنت عالم ملک آید شاه	نشان پائینه سزاد بر عرش خلیف
هر کلام و امر و نهیک نص و تنزیل آید	اولی حکم کرده و شوق اوج اوزده صدر بر باره
هر دم اولسون خاکپای ده لیکه جاده	الصلوة والسلام ای مطلع نور خدا
حسب ملک محض نور اولی و نوری بزمین	نور مدی ملک جرموده اولی روی زمین
کوشش اوداده ایدر با تعنه نایه مؤمنین	هذه جنات عدن فادخلوها خالین
هر دم اولسون خاکپای دو لیکه جان خدا	الصلوة والسلام ای سبع فیض خدا
اسب من نبشیر ایوبه رکوکون این درت	هر در فده یار دی حق تشریفک با ازیاب
اینا لردن سنی و اینچون ایدوب انتخاب	لیله معراجده عرض ایدین و جوشن تحباب
هر دم اولسون خاکپای دو لیکه جان خدا	الصلوة والسلام ای معطف و حجاب
تاج ارسنک ایلک کنت نبوت شاهیدر	هم رسالت اسماء اخرت نیک ماهیدر
ای مدینه سرای شیر نیک اکا هیدر	حضرت حقک حبیبین هم رسول الکرمیدر
هر دم اولسون خاکپای دو لیکه جان خدا	الصلوة والسلام ای مطلع شمس هیدر
است دو لیکه نیر سورن معطر اولور	مظهر نور شفاعت ایلد عین نور اولور
هر نه کلوم کرم اولسه غنوا اولوب معذ اولور	بو سلام در دمنک لطفک معذ اولور
خاکپای دو لیکه نیمه بیک جانلر خدا	الصلوة والسلام ای معطف و حجاب

ایضاً مشکی

بر معظم بادشاه که تو لیکه ر جمله شاه	قرب او اوداده وضع اولی سنجون
نه فلک اوقت زمین اینجی سلطانه بکلاه	امریکه محکومه در عالم هر سواری و حال
الصلوة والسلام ای اودی اراه خدا	گشت عاصم با شیخ المذنبین ارحم

۱۳۵
۱۳۶

اور لے رکھو وہ جہاں بالکلمہ عرش بریں
 غشت یک در مدینہ مہربان ایستراش دین
 روئے ملک چاغ نشوید بر هر ملک پادشاهین
 ہرہ جنات عدن فادخلوہ خالین
 الصلوۃ والسلام ای ہادی راہ خدا
 گفت عاصی یا شیخ المہنبین ارحمنا
 خاک روئے کہ کن کش نور ایدر ایگر کن
 کرد یا یک کل چشم جان ایدہ کن ماہست
 یا عجب عرش نور ایدر سر و سر کدہ تراب
 جانبہ وقت ایدہ بر غینک اولہ آفتاب
 الصلوۃ والسلام ای ہادی راہ خدا
 گفت عاصی یا شیخ المہنبین ارحمنا
 لیکہ نور مہر ذاتک نظر آکا ہیدر
 اختر سلام ایچہ اوچ دینک ماہیدر
 کہم مقام اولوی در کدہ کائناتک شاہیدر
 الصلوۃ والسلام ای ہادی راہ خدا
 گفت عاصی یا شیخ المہنبین ارحمنا
 تنویر خالک با صفتیک دورک اول طور اولور
 جانب حققت نجیات ایدہ بر نور اولور
 بنظر وہ ہمیکہ وجہ خدا منظر اولور
 الصلوۃ والسلام ای ہادی راہ خدا
 گفت عاصی یا شیخ المہنبین ارحمنا
 بوسہ حققت نورک ایدہ منظر اولور
 گفت عاصی یا شیخ المہنبین ارحمنا

مختص در مدح دوار ذہ ابابان

مقدم سر لا ہوتہ محمد مصطفیٰ دن شہر
 رسولک سرنگ وارثانہ انبیا دن ہمار دن
 ولایت سرنگ کترین جلالتہ دن
 انافہ رخسار دن از طالع حسین رضی اللہ عنہ

انافہ رخسار دن شہر شہید کریم دن صور

عیہ اولون بلا دیہ سرک بوسہ کترین ہجرت
 طوہ بای جناتک و امان اول قولہ قرآن
 خدوہ سرک طریق ای طریقت اہلک جانہ
 لدن علیک تجری معارف کو ہر کافانہ
 انام فرشتہ عالم علی زین العباد دن صور

ارباب خدایان و فیاض کبریا که از کج این دال او آگاه ما به راه شقته دو که بگویش و شایسته
یور که گشت ایوب و دهری در دوش و میر شاه که نامش حق کیم غیر عارف باشد
از من شاه معنی باقر شمس الصناد صور

امام جعفر اولی هادی است حقیقه اولی و لوب موسی کالم مرشد بر حق طریقه
تقرایه نقره در سروران دین شریقه نصیبک و از بهر است بوشهره پندیه
بولوب بهر کالمی سلک علی موسی رضاد صور

محمد آل ولاد اولی سلامه پندیه و میر سر و جودک خاک زین کا و لار در سلک
امام مطهر سر و لایق در حسن عسکر سوال انیم محمد مهدی سر ندن بولوب بهر
ایدهی حاجی دره و شریعت آل عباد صور

نوع دیگر در حدیج و زده انما حیات

از لدن کلین باغ رسول کبریا یوز بز کل کیراب فیض سر پاک مرتضایوز بز
سلیل شمشهد ابن بنت محبا یوز بز محب خانه انور نسل پاک مصطفایوز بز
شاه افیم عشقوز بند آل عبا یوز بز

کورندی طبعه زین العبا چون شوق سوزن او باند ردق چراغ قلبه نور شمس بافزون
کبد رنگ صبح صادق طلام غیر خاطر دن محب خانه انور نسل پاک مصطفایوز بز
شاه افیم عشقوز بند آل عبا یوز بز

اولادن قوم سروریم موسی کالم تمام روضه صدق و رضاده انور نسل
دکله رسیر غم معصوم علم کاشف و عالم محب خانه انور نسل پاک مصطفایوز بز
شاه افیم عشقوز بند آل عبا یوز بز

تغیبتک بر من و همه تاه و کج عشق شرابین
اولد سبکت باقی کجش کین کج جابین
تغیبتک فتح ایود عشق این بودن کج
محبت نه انور نسل پاک مصطفایوز بر
شاه اقلیم عشق زنده آل عبا یوز بر

امام علی یوز عهد عشق نور عرفانوز
رموز هزار مهدی یار یوز کون بر کانونوز
سلاطین فاتح طرسم کتر بنها یوز
محبت نه انور نسل پاک مصطفایوز بر
شاه اقلیم عشق زنده آل عبا یوز بر

ابدال موسی و هرون نیک درگاهنده پوست نشین
سید ابراهیم بابا
القی سید بن محمد

لام تاج عشق راه حقه با شیبوز
دکته حیدر ز شرب کج نزل کج شیبوز
شاه عشق در کمال عبا فراتش یوز
بزرگروه سلطان دهر زمره کج شیبوز
لامکان اقلیم غم ایده نیک یوز شیبوز

شاه یوز دنیا و مافیایه رغبت انجمن
کجش یوز دهر و جهان دهر و جهان
کون سیر اندر عرض غم ساحت انجمن
بزرگروه سلطان دهر زمره کج شیبوز
لامکان اقلیم غم ایده نیک یوز شیبوز

که هر گاه رموز علم و کسب یوز
طوره یوز کج یوز دهر و جهان
صراحت نه روح ایلین یوز
بزرگروه سلطان دهر زمره کج شیبوز

لامکان اقلیم غم ایده نیک یوز شیبوز
صراحت نه روح ایلین یوز
کون غم عالم و منفرد نیکو شیبوز
بزرگروه سلطان دهر زمره کج شیبوز

لاولک اقلین غم ایدہ ملک بود اشیر

ای سلام بر نظرہ خطہ انجاریدن فکرہ دشوائ حق طائشہ احیایدن
غم راهہ ہمتیہ مرکبین دیواریدن بزرگروہ سلطان دہرزمرہ ملک اشیر
لاولک اقلین غم ایدہ ملک بود اشیر

در وصف عالم انسانہ منع عجیب سبحان

دست قوتیہ یا پیش وضع مولاد وجود دوستون اوڑہ بنا شہر داراد وجود
ظاہر اصوارہ معادہ کبراد وجود مبداء اشجار عالم تخم اشیا وجود
چار عنصر خیزندہ کنز اخفاد وجود

احسن تقویہ خلق ایدہ لطیفون خدا اوان سکر ملک عالم اوڑہ قدرین ایدہ عطا
ذات عالم صفا ملک اولدی بگوہ ما سوا مطلب اعلاای عالم روح دنیا در وجود

حسب دہرہ شہرہ سر بادای احیاد وجود

حق سقیدای مکرہ شکل زن ایلدی سجہ ایچون ہب طاعت حبسندہ فرمان
آدم پیش الہین مردود شیطان ایلدی قبلہ احسن ملک بیت علیہ در وجود

مظہر تعلیم اسما و مسما در وجود

کنت کزین کزین کسریہ سجدہ در محرم علم لہنشین مغز قرآن سجدہ در
انسان من عرض علم و عرفان سجدہ در مظہر نور تجلی طور سینا در وجود

شعوبہ کیم آیینہ باری تعالاد وجود

سجدہ در خویش وادارہ اولوہ فہمی حور و جنت اختر برج فلک ہم نہ سما
ای کسما سجدہ در بروج الکت الشری عقل ایزد شکر گنہ بر سر معاد وجود

بر صفا جامع دنیا و عقبا در وجود

فخمس حضرت جامن خود کس سره الهی
و یوم ایل نه اولرس وقت قیامت
جلالت یاقین لک و ارایه غفلت انش
لغت با نور جلالت تو من زور کنی
که بود و در عشق باید شادی و خوشی
Pers. ca

کو هر و من هذا الکن الکن درج فی
خداوند که چه فرموده رکن حکمی
فهم رارش چه کنم او عیال من غمی
لا ف مونس چه زخم او فریض من غمش
Pers. ca

یوم بایله شرفیه غمش در من
کرد بای سر کوشش سر تاج شایه
ارغبار غمش از نور از مهر جهان
دوره وارم مهر داری او قهر کنان
تا خندان شهره آفاق بخورشیه و غمش

من نه نکرسم اوله له علیه ان شاه غرم
فین ادرینم اگر در دل خود من نکرسم
که چه مهر صدمه دورست زینش غرم
و وجه فی نظری کل غداه و غمش

چو غمش بزم غمش فغان مر است
نوده ده باغی پیما نه اعرابین شکست
رو تو ای راه قیامت کجاست غرق کست
صفت باوه عشق تو میرس از من کست

دوق این من نشناس کجا تا بخشش
استداجانه ویردند چون شهر و نباش
که نغم

کز بنوشتم برده عشق او زهراب رخ مصلحت نیست مرا سیران آب حیات
صاف است به کل زمان عکس

کردن جانم ایدن خلق با سخن گفتن ایله سلسله عشق ایله یارین بند
ای سلام تنم از دوده او شره کنند جامی از باب وفا جز در عشقش نروند
سرم بدت کرا این راه قدم باز کنش

تخمین حضرت سهراب

ایا نور ازل چه نکریم عهد منور سنی شبیه مهر ماه این ماد و ابتر
فر کاسه بخت در یزید یار نو جاودر جلالک نوزید نسبت کنش به نور و بافر
کنش سنسن که ذراتک بنیدله و لیگدر

نظهور اولمیدی عالمه افرق رکر اولنما رزی اسکن کن در حکم کند افر
سنی تشریحین کلمه در جهان مجله یمنیر سن اول سلطان اقدیم رسالتک ایا سرور
قسم شهر قیبه که بر کادان داخل مگرد

ایک عالمه یمنیر قیبه که خداوند دولت البشیرک فاشین باشیه قیسه سیر عرت
نمن یکنوز و جوهر و اسیره حاجت ایشین التون لیه رخاک در که اعلین
نکاه التفاتک عاشقه کبریت الهرد

او شیکه منزل قومین او اوداده عشق و جمال الهی چون و جوا بلیف کو شیک
بنه مرآت حق سن اولدنک خلق طویر بشیک بیعت قد فرده من را ز کیم بو شیک
سن کو رکطاک ایله حق کو رک بس برابر در

بن سحر ناک حضرت تعقیبه کند که ر بن داویا فضا کلمه بهره مند که ر

سلام رویه باب کرده در نه گور ایات و سبیل رحمت سرانه در نه گور
چندین بکلی قدیم و مکتوبه پیر پرورد

تختیسل در ویش صیرت داده

کل جاده روین حقایق احوال و فیه ایتمه دل مرغی نالان احوال
بستر غمزه یا توب احوال جانان احوال جوق زمانه زخمسته زنده و ستر جانان احوال
امسم اولور دی لبن در دیکه در مان احوال

ماه نقصان سیدر ایرسه کمال نوزده به راولور رکبت کمال ابدی اهل نوزده
جانان احوال عاشق حقایق نوزده بنج عاشق اولور حقایق حقایق نوزده

یوزین کورسه اولور کاف و صلمان احوال

مان حشاک سر حقه عجزه اولور عشق هر کیم الدین استاد بدین بر سبق
نه فلک امنت زمین کاعده اولور بر طبق معنی و تغیر مستند یا دل به یک اوق
صحنه عالم فلک اولور در دیوان احوال

دلف شکسته الطی ای اهل صید هر قدرش خالی نوزده عورت به احوال صید
بنیمین کعبین اکت کعبه اکبر صید ای کعبه اکتی بالهین صید صید

کفر و لعین بنیمین دین و ایمان احوال

یوزنه نعلایت شارایه بویام دولت عاشق احوال صید بر صفا در کفایت
ای سلام نفع جان استر قناع و صفت مدح عشق احوال اکت و کعبه در سر

ایتمین جان کعبه کعبه قرمان احوال

تختیسل طهرت الوار و ات شمس سوسر و حقه

و اصل او فرقه کشته حیدر آن دور آمدن فرشتی ز قوس ز شمشاد ز نفس کجور آمدن
 مار نفس ضرب شوق صقله شهر را آمدن تن نفسی شمع او کو در عین مه کوز آمدن
 کز اجل ز شوق کو کله ه تا که پر نور او آمدن

سورجها اغیاری دلدن تا بجل ایده حق طور حیات تا اول نور الهی ایده شوق
 ظاهر اولوب صبح وصلت کیه شمس عشق اولدی پیران طریقت بوقوله متفق
 بادش توغز سرایه خانه معمور او آمدن

دوست مجاز کجی سنی قدی عاشق طریف کویا حافین هول العرش اولوب کجی مصطفی
 اولمش ای پوزار واحد قابل غنا بسجده دید یلر قانوا بلبله اختلافت
 برده کعبه کولک یوزنده بیت معمور او آمدن

محو اولانک کلامی کند ورن کفر و د صورت ناردن کلمه مصیبه انوار حلی
 بر شجر در کویا وادی ایمنده د اولمش انوار تجلی ایله قلبی محتمل
 هیچ انما الحق سولیمز مر کشر منصور او آمدن

فرقوا قبل ان تموتوا سزده فطهر اولان مازنده سیده وجودی قیسی اظهر اولان
 زنده اولوب روحی نور صیایه انوار اولان تن صراطین کجی عشق کندی شهر اولان
 حشر و نشری بونده کوردی نغمه اصور او آمدن

مرت اولان مستانه کلدی نابولدن تا ابد بیجه ایشیار امل بلسون سبت بخود و صمد
 اولدی بزم خاص ایلمیم بو عینی غیر احد ساقی دایق الذن روح عاشق بجمید
 ایچدی یلر عشق شربین آب الکتر او آمدن

بر عجب سودایم دوشمن حال شو شمس نام مرکز و حده توه کسندایم دوشمن نام

هم طوطی زاه غنات هم بود مرغوب تمام
ای سلاسل بود را بچن نشسته مقصود مرام
حقه مقبول اولحق استم حلقه مغفورا و مله

تختیس غزل در ویش صفدر
زائل اولمز در دو غم به سر حالینوسدن
اولمشه ای شاف جانب قدوسدن
اهل ماتم سوزیدین کوشش قبل و کوسدن
دفع اندوه ایتمز آرایش دل مایوسدن
الکسور باد بهشت آوازها طاه و وسدن

عسیر الیقین زکرایه جگه اعطراب
ظلمت قهرک اولور کایم لطف آفتاب
چون عسیران کمر بوزا عسیرانم بود عذاب
گاه ایدرتجن بر امرک غننه ابد ال انصاف
فوش جیتر نقش نلینک صورت معلوسدن

برقرار اولمز به عالم گاه پشت گاه فوش
ظلمت ایدوه ایملر نوزشادی گاهن ریش
رهزن ریش دنیله کسوف ایملر گنیش
تم امانده رخصه آفت عموه یاغنه شمع ویش
دست حقراض ایریلور می دامن فانه سدن

فد قینه یمن بر باطن محمد رکت ال
یا یلم در یسک دغان برزل کوسور آت
بو خرابانه قور کار سخن وادوسور آت
کایم بر آت آت دیلر ارباق نشوکت ال
نخسته و قیامت اهد رکت کیلا و وسدن

زاهد نام الحیات در در الهم و یسین
بر حلال زاده و ایش سوال انهم صیدین
ساعزین تابع ایت سل و عابد و وسدن
جامن ال پیر و یکد مغفورا براف جگه صیدین
حوض الشمر صفتن و جاله سالوسدن

قائم مقام عالی مقام شاکر اعظمی صاحب
باب علامه به خط بیت قصیده

درج معبود در درج خود است

دار حکم معبود گشتن خلعه اهل فساد ایتدیلر کن شد این توره خاکست

قلبه الهام اید نجه حضرت رب عباد امر اید یوب تا شیس سلاطین محمود انوار

باب عالم حسن صورت بودی نو معبود باد

دود آه پر شراری همسره طاق الکن آتش داغ درونی شده افق الکن

بر خوا با قیود استیدن اطلاق الکن یعنی سورشده همراز دل عشاق الکن

قلب عارف کین محمود اولدی بروفق مراد

اول کین سیرت و اول کین حق شناس یا بدی احقاق حق و طوبی و اوای ناس

ایتدیلر چون دست لطف عدل الیه و صغیر طاق ایوانک سر کوانه ایتدیلر محاس

بهمت عالم مشهور حسن و الا نهاد

عقل افلاطون غایب در کینه ادر الکن جو نکه الهام اید ایلر رانین املا الکن

باد ظلمک صدی یوق کریمه ترک الکن اول شهنشاه کریم و کریم طبع الکن

کار اید را عمار عالم فکری ترفیه عباد

و صغیر فائزیه محب و صغیر شریک خلقه امر و نهی حکم استن و شرع

مهدیدر دینیه سزا جو اعتقاد شرع شهریار جم چشم کیم انقیاد شرع

پیشتر اظهار حق اندیشه در عدل و داد

سایه انداز اولدی هر هسایه دولتی بکر و بری ایلدی سیراب عدل و رافضی

اولدی در پیش کرم نیت فیض الکن عین رگنده هر ذات ایمان طلعت

ایتدیلر ده اثا رین مشهور ارباب پیشاد

عن توفیق الهی تأیید میسر میاید
اشکال را و نهاده اسن مقرر میاید
کثرت شهزادگان عالم میسر میاید
فرو شوکت فوزی و غیره که در امور میاید
نصرا قبال امایون الیوم السناد

دو نسله جمله حل و عقد قادر قتلری
علم و عرفانیه هر برنده ماهر قتلری
شویله طور یون با عیالینده است قتلری
بنده هر فائز مقام صدور است قتلری
ایندی بر بیت تعینده سکرنا بیج میاید

اصف دورانیه نظمی محفوله میخیزد
فصلنامه الفاظه واجباته میخیزد
شاعران وقتش هم نشینی و هم تو میخیزد
ایشته مطلع بیت اولی نام الی تار میخیزد
بصر غنیمت ابراهیم نقلندن در شش شش

ای سامان دیدی بر سر دامن مرد محفولی
مهر عینه هر مرآتیه است ایام محفولی
بعضی اتحاد و دو بایشه میاید محفولی
هر مرآتیه بر بر بنده اولی سیر میاید
ظواهر ایام ششش عه آتاریج با بعضی میاید

مرآتیه

مشایخ سعیدیه دن شیخ عزیزی التماسیه و نیلتمدر
ای و صله قرب عقد عشقه طالب اولان
قطب عالم حضرت سلطان سعیدیه کل
انس بر دم خاص قدسه صفت راغب اولان
قطب عالم حضرت سلطان سعیدیه کل
خاطر و کلمه دیر است لذت بر دم
شرقتدن بوقلمون نیش اولی سیر میاید
شیشه آما و سیر بله سنگ عقیقه شکست
قطب عالم حضرت سلطان سعیدیه کل
برنده قید استیدن فلاح استمره جان
اشته لا و کانه طومق استمره مکان

مقرر قبال

مروتا قبل ان نموتون کورم ایرست
 قطب عالم حضرت سلف سید الدین کل
 رام اوله دریک وجهه بفرست از دای
 فتح اوله ویرانه دله سلا کسر خفا
 اشته بود رفایع هر عقد و مشکل کشت
 قطب عالم حضرت سلطان سید الدین کل
 و بعد سولیت حال ایل فطیر قوم
 افتد ایت عشقه ایل فوق عادات سوم
 ای اولان جویای شیم بوی مولای روم
 قطب عالم حضرت سلطان سید الدین کل
 بو طریق نازنین اولمش سلام آشکار
 جامع اسرار کج فیض قطب چهار
 سید بجه برون اهلین استراک خطار
 قطب عالم حضرت سلطان سید الدین کل
 در حین فهور سفر همایون دعاگونه بر طریق دنیا گفته شد
 یا الهی خرام مصطفایک عشقنه
 فاتح حیر علی المرتضایک عشقنه
 جاهد دایه ده بزل جایدن غایله
 نصرت ایت شاه شهید لایک عشقنه
 است دیغنه عقل و رایله تدبیره در
 نبه خوش وفرت نه طوبی شمشیر ده در
 بسیریم رضا ایما غز قعته برده در
 ایل توفیقک رفیق آل عبایک عشقنه
 این تائیده ایچون امداده ملک انزال قیل
 سیف قهرک حبش لطفک ایل انحال قیل
 حزن مغلوبیت ایل اشکیز خون ایلمه
 انهم دو تسل اعدایه ممنون ایلمه
 ات حجه بکن هر بار بس حزون ایلمه
 قیل مدد اسلامه صحاب و فایک عشقنه
 بوند ایل کر جا ابرار ده احیارم
 سوسن اود ارون آهیل اسحارم
 انتقام اهل اسلام قوم کفارم
 مستجاب ایل دعا فراتیک عشقنه
 دین یکنه مال و جان ترک ایدن حقان
 غرزه بدرو حنینه یار اولان اصحاب ایچون

اب خج اهل دین کا فرہ اشرا اب چون غازیانہ در شجاعت الصفا ملک عشق
 ای سلام عون لطف حضرت امه ایله فیض روحانیت پیرا و اهل امه ایله
 مؤمنین منصور و اولور اعدا و انحراف طبع چون رجال امه جلالتین خدا ملک عشق
 نظیر و عتقاد نشئت روح امه روح از روی نیاز کفایت شد
 ای کور لر سر فرارن در با کوسم سکا عشوه و ماری تو کفر در با کوسم سکا
 بن نیا ز ایندی کجه ماری ای ملک معدن فزون چاره سر بند غنی ای شیرین لقا کوسم سکا
 کوسم سکا اول و فالر کندینه معنون ایمن زلفک هر بر تنده بیک دلی کجیون ایمن
 شادایه و اعدایه دائم عاشق و محزون دوستک قاض ایچ چشم الا کوشم سکا
 تیر ایچک ایله قاشک ایچ قدم کمان نه رجای کجی کلا ظالم نه فریاد و امان
 پرده اخفایه چکک کیه مکن ایچک نه با اولونم غیری سنگه تمشک کوسم سکا
 ایچک عشق فکله هر کونده بیک کونده عتقاد یا نه میر و جسر طبع عالم ایچک جسم بیا
 طاشلر آلوب رو کوسم سکا اگر هیچ و صا ایچرم شمشیر و ایچ مرجع کوسم سکا
 فتنه اول و عده و کینلر فتنه اول عهد و امان طالتو جاننده بولاسن بالک ایچک نه با
 الامان ظالم الکن عالم اولون کیه یا بالضرور اولدی دیک لایم لقا کوسم سکا
 بیزر ایچک جسم سنگه سنگه خراب جانده کارایده غیری انتظار و انتظار
 بنده جانندن او صاندم حاصل شاف و صواب بجزایه فرسم اخی ای پر جفا کوسم سکا
 شمدی بدم نه ایچسک ان کوزی آپوسن یوق میره و مردم هوایه عشق جان و تنی
 تیخ حسرتله هلاک ایملر السیده بن منی هر نه اولور ایله اولسون بعد از کوسم سکا
 طوطی دیکلم سوزایه عشق قه چکیر ایچک سوزا ریش فلکیده لکن مرگمتدن هیچ اثر

آمدی بر آنه دلت باغ امید دن شر
 بن مرده آتش ز کس سر به دوا که سده ملک
 جاودیدن سیر ملک یا رک الین بن مرزما
 شندی کلم خاطره نوین سلکان و جویان
 باز سواریدی عهد و لری یا نظر اسیردی این
 آتش یا قدرت بن باد هوا کوسه هم سلکا
 قنده کیتی آینه کف عرص خلوص این با هو
 جفتدی میدان خفاک صافتم شند کرد
 ایمن سوزیده ایدک آغز فدا کوسه هم سلکا
 چکمه جو و جفاکی تنه طاقت قالدی
 دید ملرده خواب راحت سنده شغفت قالدی
 چون بنده زلف سدا هم به محبت قالدی
 الکا ایکن اولمشیکن مبتلا که سده هم سلکا
 فتنه بر اجوبه سخنان از سده اندر دینار ششبه به جویان سنده جان غدا
 همه بجه حضرت خلاق را
 رزق بخشای جهان رزاق را
 پرده کون از مهر خودش زده
 از عطایش هفت دریا قطره
 همه عالم ریزه چین خوان او
 دیده دور باب به دربان او
 بر اسون بخش به نفس در هیچ شوم
 با د از روی نیاز از من سلام
 همه از و اح آل و صحب را
 غرق بحر نور کرد اند خدا
 واجب آمد حرم تعظیم شان
 زانکه زینت کشت دینش انس و جان
 شاد باد ارواح همه اولیا
 واصلین و انقیاب و اصفا
 با حضور من این سر مینه از محمد
 قطب عالم خواجه شاه نقشبند
 صیت او زد بر فلکها و لوله
 هشتم تش داده زمین را زلزله
 میرسد امداد روحا نیتش
 هر که خواهد وقت تنگی بهتمش
 حل شود در کار باشد عقده
 بهر او شده نام او مشکل کشا

داره باشد نه نشی اهل اضطراب حق کند لایه برویش فتح باب
 کبر پیر سنده از تو نه در نقشینه از چه شاهزاده آمده است ای پیکر
 ده جوابش را که بر این نشی وجه گفته باشد هر یک را یک کرده
 وجه اول

چار اندر چار فرقه شد بزرگ کوه سفدانش را کرده ز کرک
 چار اول چار یار با صفا چار دوم چار امام مقتدا
 چار سوم مرشد اهل طریق مقتدا پیشوای هر فریق
 پیر اصحاب خفیه با یزید قدمه ارباب جهریه جنید
 اول هر ترک و تجرید و فنا ابن ادهم شاه اقصیم بقا
 پیر اهل وحدت آن محسن دین خاتم اهل اولیا کلین
 قاجار کجینه سر وجود سالکان راه وحدت او نمود
 چار چارم در طریق خواجگان خواجہ عبدالخالق اندر عجمدان
 خواجہ رامیتن ارجمند پیر بهاد الدین شاه نقشبند
 خواجہ احمد ارشد شمس اوج بن قطب عالم مرشد اهل یقین
 سرتنر نقشبند ان این بود هر یک را نه در می باید دهد

وجه دوم

از رسول کبریا که بشم نه شاهزاده آمده تا به شاه نقشبند
 از برای هر یک به بند نیاز همچنین گفتند برض اهل راز
 وجه سوم

بعضی فرمودند

بعضی فرمودند از محصل خبر نشانده آمد چون امام معتبر
چهار امام معنیب اند شرع دین شده از ده اهل بیت اطهارین
این بود اقوال اعداد مذکور لیکن این هم خاطر آید خطور

و به نهم

ایده بودم در مقاماتش صریح نقل کردند این روایات صحیح
در توجه بود شاه نقشبند آن امام هر دلی از جمند
رفته بودند نشانده روزا رفتی طور معنی را چه دوس بخودی
در مقام محو و غیبت تمام مانده بودند مقامات آن امام
آنچه بخیر است از خدا بهر صریح را در حق او را مرادش بر فرید
اهل سرگشته اسرار نیاز در عدد این بود کردم کشف راز
که مریدی بهر شکر این بده تا که بکشایند بهر تو کوه

و به دهم

سر دلیکو آمد اندر خاطر هم لیکن در تقریر این سرقا هم
در اجل چون نشانده آمد و او با گوش جان داری شنوا زن بیا
چون ضمیر غائب آمد این حروف داند اهل فرس هر صاحب قوف
در زبان تازی هو آمد ضمیر وی بمعنی هو شد ای روشن ضمیر
چونکه اسم هو شود از وی ظهور بهر هر شد دادن صاحب نه نور

و به یازدهم

سر دلیکو این حروف و او یا از حروف علت است اندر اها

انده نذر بک صاحب عفت است هر که گیرد بهر او جهان دیت است
 عفت خود می دهند و نه نذور تا را بیا به از شتر و شتر
 بهر دفع عفتش داد اهل در هر که می گیرد بیا به عفت خود
 اینچنین فرمود مولانا یوم ان در اسرار بحر هر علوم
 هر که گیرد عفت عفت شود که گیرد عفت عفت شود
 مرد را بیا به دهن اهل نذور تا کنان بار را به رنج و زور
 نذر گیری یک هر نام دیت را نکه غیر برد بار و در دیت

در بیان تعریف فرق نذر و نیت

در میان فرق نذر و نیت کفنه انه تعریف او اصحاب راز
 نذر چه بود داد نیت آن با عرض ان نیت است انکه باشد با عوض
 هر دو وجه را گفته بودند هر فرق نظم کردم جمله را بر شش طریق
 هر که این وجه خوش آید بدی بهر او ده نذر خود به عشق و غل
 بر روان پاکش ترا صد سلام از سلام باز الیوم القیم
 طالب ترا بس بود این خوب جواب عظم کن واسه علم با اصحاب
 معنی داده رئیس طریقه اخلاقیه یکیت باشی شیخ احمد شمس الدین
 قدس سره حضرت یک خانقاه سعادتی یک تعمیر نه تاریخ
 فیسر نه ضرر

قطب عالم شیخ شمس الدین افند میرزا جناب اهل الله و یکیت باشی نام شهرت
 کعبه العشاق ایوب بنو یکیت فیلین اهل عشق کبر اوله بونده عادت

رفتم فیض زلفان بکجاست الکلی
 ایرضای دانه سوزنی شادیت عاکلی
 شمشیرش بود چراغ خورشید را او فزونی
 سر باله بر شجر اولدی ولایت باغش
 محو جسم آیت قیل توجه قاپوسنه سائل اول
 آیت در گهنة حای مسند نشین
 اهن تمام الیوب بود در کرمک تعمیریه
 ذکر آبگیر آتات ایله طاعت الیوب
 عاشقان رسالک عشقده دور ایلتو
 وارغن یوق ایله لرانوار استغراق ایله
 یاراق بیله ایرتوا اختیارین لک حوایه
 بر لاله ابرشینه جمعیت و کثرت ایله
 فیض امان خمس ذکر آیت جبره هر تاریخن
 اندر بریم التک باوه مسنون نه
 حل صایرل سک فراریه براتمه فرس
 زائل ایلر عالم دلدن حجاب خلغن
 صاده رتول قول شرق و غربت باغ
 فیض احسان اینه ده عشق قور حایسین
 شیخ علی اول عاشقک تاج بیسین
 بر دهن ویردی بیسک نوزالکا رینسین
 ایله لرم فکرا اجرا انداز فرض کینسین
 ذکر و توحید ایله تحصیل ایله وجد و حالت
 بول نامرات دل کرد سوادن صفوات
 ایله لرحام طهرورادن شرب وحدت
 مرقب وحدت او نور مضافت کثرت
 اهر چه قلب بو من آباد اولدی حای خلوت

۱۱۹۵

مودود زلف اشکلی بیست اشک تو رنگ معرقا چه انداز تو نه کرمیه کج
 و شتر عفرنه خرمه شتر عفرنه ثروت اشقادهن شکر برینه تارک
 ایا آصف نظیر و شرف صفت شبر تو بیک او تو ندی مهر عدلک طفل شریک دنیا
 دلکده نه نون نقش قلیچک عرشه اصدی شوقیه خاتم السیفک چلیخه خون طغرای
 فدا طون زانک ماضی طری الیوب شمع نمایان ابدک اهر بر خوش تیرل رای

ک

نواص قندیه بعبقری باین بابا طاعتن بطبع او کز انیدک عسل ایله به عباد
 کجورم کنی غیر دیر کس آنه هر شتی جالا رسن بد اطا عات کتور دیر اسن شتی
 کور بخ عدل و دادک بردل و قضا تا نکلا بومهدی دیدی کسین رانف اسن شتی

۱۹۹۶

۵۱۵۵ # خروشه قندیه به طریق خلوتیه ان سمرقانه درویش علی افندی غوثیه
 فارغ شده

۵۱۵۶ → کرده غوثیایک مرید صاف دل علی افندی سمرقانه اسخر زمان
 شورته و ارایی طبعه نبل غوث مال که الکا خاص ایدی کویا مشیخ جوعان
 خیر عشق بو تنور عشقه به بخت ایدی قوشدی مایه سنه آب فیض رحمان
 بولوب مرادین کوز بومهدی دیر آن بقایه بودیوب ایله غوثیت رهبران
 کلوب به عارف باسه دیدن تارخن علی افندی به غوثی بهشتی اوده ملکات

۱۹۹۶

خروشه قندیه دیر سوامی ناطقین احمد جندیه افندی غوثیه نامور
 آه دهر بیزن بردر خلک کسین ایدی آغور خستدن قوراعی اکره نهان
 شهسوار اشهب میدان نظم باک الکن اکتی بو تیله ایتدیردی اجل طوفان
 دیدن خلعتن نه ایدوب خیال باز فلک ویردی نقش نافه سلک عوارنده زین
 حق تعالی غرق نور بحر رحمت ایلوب اوله مزغ روحه کله ارجت آرشین
 عالم غیبون دیدن ایه تارخن جندیه احمد افندی ایلدی غم جهان

۱۹۹۶

نایم خواجه

تاریخ جامع شریف

صیدا حاج محمد زبده اہل یمن ایلدی بوجامعلک بنی زبده سحر قین
ضیاک انعامیہ چونکہ قیدری اقتدا درکہ عزتہ مقبول ایدہ رب العالمین
کو بیامدن ایچہ بنیاد اولدی قهر مقصود ہندہ حیات عدل فاعلوہا خالین
بکلیوب باندہ دیر مستوطہ تاریخین قبل دخولی طور نمازہ صدرہ یومنین

۱۱۹۷

تاریخ جامع شریف درویش اور ملک

عبداللہ: صاحب حیرت و نبی حوریت قیدوبالاتفاق اعلا زبده بوجامعلک ایدار
خلو فرام و حسن نیت اید ایلیوب نکست حدیث لطف پاک من بنیاد اولدی یلر مقدار
شربتہ رفیت و حسن لطافتہ لدی کم کرم نیچہ بیک سحر و دقت اید کثر تیرایدہ فرہاد
خدا مقبول درکہ ہر قیدوباصی خیر الکت یارین روز خرافہ و سحر عدنیہ قیدہ لشار
سلام بیکہ و برداشتہ بوجامعلک تاریخ بوجامعلک خانہ اولالین مومنین آباد

۱۱۹۷

تاریخ سبیل باتفاق اصناف عوامیہ

افضل الاعمال سحر اعلا بوجامعلک ایدار قیدہ طرافت عوامان بنیاد سبیل
بوندہ بنی رینہ اعداد اسدہ روز قرا اب کوثر ایدہ سیراب ایدہ رب جلیل
کارہ جوہر عطشہ واقفہ تاریخین کل بروایچ ہند عینا تسمی سبیل

۱۱۹۷

تاریخ وفات شریفیہ تاریخ شریف حسن

بسته تو بهی خفته با غنک به سبیل
یعنی گزنی زاده ناز کن بر خلق حسن
قودیر زیر زین اول حقیقت گزینی
ما را نکلا ربتن رنج ایستون بغض استین
جوهر یله آتق قدس دیدی تار یکن
صل دیدی غم ایله و دار فسادن چمن
۱۱۹۷

واله ما حبه حضرت نیک مرید لریخت قاطع طوطی با غنک و سینه
تار کیندر

طوطی مرحوم شکر خانی ذکر آید
نور طوب در لاله حق آید
بالشی دارالامان حضرت زهرا اولوب
دور بخش اوله دامن شفاعت دسترس
با سر شک هر دو دیده دیدن تار یکن
کشتن عدل مولا طوطی به آید نفس
۱۱۹۷

تاریخ تعمیر مساوی که از نور که مهمانم
شده بود قاضی از سر با تمام سینه
زین علامه مشکک و فاضل دور
فقال بوجاه حکمت نق و ناز انجان
جناب عالم از سر شمس الین افند یکم
سما احمد خور رسول حضرت رحمان
درون فقرم علم دیدی سیرا جودتدر
عداد خاص خجای شرع چشمه جود
چکردی رتبه نفیسه نسبت اوج اعلا
نیچه حلام عادل بوده ان کرده که ارکا
صدا و عمل و دادی شر او نجه سماع فاقه
مسکین بلا دله باشند کم یا که کور طوطی
حفظ عالم منار جاب منق اساسندن
صبا و دین و آید یک هر جانبه لعل
نی به شاخ و ش کو تاه فالش و نیچر ان

اوقات پاکت عالی همیشه شایسته بودی
 ای کله کشتن جاعده بخت مویه تو حمید
 بومب کلاهده بختش بخود سرود لاورد
 عاتقه بومب خانه به کویا که طاش لکیدی
 او با بنون شمع بخت مسنه اعلا ایله هر سال
 الکا روزا بر روزی قید حق عمر سرمد
 اولوبون تکیه ناجیه نه نطقه امدادی
 سلا او تو سوغه جاده کوش اید تا ریجن
 یسحاب بار بطنان اولجه نطره سر زبان
 الان لکرت تو حمیدی طو سوغه صحاح جان
 سوغه نون اقله ن جومسته مرغ خوش مالک
 او حق اتدی یاس اصدی بو خیر ملاو عایش
 شب احیاده اوله قیفا دیل نور ایلر خشت
 غرور ابریه شمس جوبن حفظ اید بر دهن
 تبرک فامن ایتیم نه هشت لوطه ایلان
 یطیدی بوناره نام حق ایتکه اعلان

۱۱۹۸

H135

مدینه از میرده والد ماجدم شیخ اسماعیل افندی حضرت تکریمت شاه شاه
 تکیه دینه حرمش میرقدوة العارفین شیخ علی نیازی حضرت تکریمت شاه شاه
 اولان مخرج تاریخین لایق شمس

زهی الشیخ اسماعیل افندی در دریاں وحدت مرد آگاه
 برای نقشبندان اتدی بنیاد بودرگاه عشق حضرت شاه
 عزیز و پیشواں قطب دوران ولی نعمتمن شیخ علی آه
 بیورمندی بو تاریخین تبرک بسم الله توکلک علی الله

۱۲۰۰

تکیه مذکورک تو حمید خانه سن تکیه دن مقدم و فتح اوسمه یومار و یلتمه
 خلوص پاکله توحیده کل اس سالک آگاه ارندید یل تاریخین بودار ذکر الله

۱۱۴۹

تاریخ چشمه برای مرحوم حسن افندی
 منبع جود سخا و معدن لطف و عطا کاتب کرم سخی مصطفی عالیجناب
 ایلا یکن کوه صوابی دایم جستجو از برای والد و دایه بر خورشید تاب
 سبیل است بود به آب جودین قیده دل اولد الطاف خداون آب رحمت شاد
 روح مرحوم دایه کسرا که نزد الهی اولد بان خورشید عمر فروغ کایاب
 الد کاسه لوله دایه لوله در تارکین صاحب عشقینه ایچ عین حریف صاب
 تاریخ نویی چشمه خورده در جانب دیار

کاتب کرم سخی مصطفی بی نوع جود افضل الاعمال سخی المایه قیده افشان
 یابی اول خلق حسن به حسن عین حسن اولد مقبول عتاب بارگاه ذوالجلال
 ایکن جانانه کسب شانه در تارکین صاحب عشقینه ایچ چشمه آب زلال

۱۵۰۱

تسلیات بر ذرات مستوره کشفات خفته تافیر

حاجی اعبد الحکم خواجده احسانه ایتمی و داع حله ایله غم فزیم
 اولمشیه ایکن تطبیق مسما سنه داد الهی ایدل دانه خلق کریم
 فواید لیجه خواجده رؤیت نفوس کی اعینه احسن الکا حضرت جمی و قهیم
 قبرش بر نور ایدوب ایدوب مقرر حیات دانن خواه ایله رحمت رب الریم
 صفتی بر آه ایدوب سوعی و فزین دورن خود دوس اولد مسکن عید النیم

→ ۱۱۳۵

۱۵۰۱

ملحق ذکر

لعنن کرم پیرار دتم و تخته ای حریت بر سر توبه و توبه
 خوسدین شیخ الخلیج علی انوار الایوبی شمس جبر

حضرت شیخ علی دعوت خاص حق اولوب قیلد عیتر کده قربا جابت کو چدی
 ملا ایا سده اثبات وجود الیه رک قیلدی دعوائسه هر لطف حق جت کو چدی
 ایتری چند روز سخت وقت و فاش علما ویردی اکلشت برهن عالم حیرت کو چدی
 خانه قطب بودند بامید برون طریق حین رصده قیوب کشف و کزیت کو چدی
 سفر اندرون ایتری حرم لاهوت اوسر قافله بیت حقیقت کو چدی
 کرم اولی کزیتدن اولندی دین اند خاک بولدی روی شرف و صلت حضرت کو چدی
 جت جاری قوری عالم ناسوده همان بارگاه احمده بشریت کو چدی
 بوی فیض ملین خاک رومال اولون اول نهال کل کلا روایت کو چدی
 یه خراب سیرمده صحن ای سالک حق دیمه از جفیه املک بیت طریقت کو چدی
 ای سلاطین دیرده دلم که زجا محل پاک ره کعبه و صلت کو چدی
 جو هر طریقه یاره نوم او در قلم تار کین مرکز داره قطب خلافت کو چدی

۱۴۰۴

مارج بری شریف رئیس جید محمد خاتم محمدی مد الله تعالی
 بوضع قمر الاصح زیبا جافرا منظر ندن رفیع اولور ایینه دلدن غبار
 کاد نقاشی دکل سقف مجداره نما لون از بارندن عکس ایتمش نقوش صندل
 قدحینه طاقدر شکل بوضع کو ستر استین اقبال اجایه قیامده استوار

از صبا که روزی در قفسه بروی رقص
 چو قفسی بود بخت نمود در سیر باغ ادم
 جمله اشجار و نباتات جامه غفر ایل
 بزم ملکاه خالص انس و مجلس اصحاب دل
 باز آقصر اول مردت معنی صاحب کرم
 زمره سادانه علاء اصحاب عالم تبار
 بینه الحاج محمد حاتم طری زحان
 هر کس مدخلی دایم ایتمه و ابرین شمار
 برد عا ایل سلام ساده تار کجی دبی
 دوق ایل ایوان ابر ایل ایل پروردگار

۱۵۰۴

تاریخ وفات شیخ اکبر از خاندان فتنه

۱۵۰۵ - فرید العز فاضل جانی شیخ احمد افندی کم
 درر الاسر اولمشی ملا و زینب اسکین
 وفاتش بستر غریبه نهی طریقی اول
 او علاء منقبت پر افکت با دفن آنقر
 عز و عز و جاه اولمش و در کمال
 کند رکده طور و در یوزیه طرفه خواندن
 ۱۵۰۶ - لود الموت و ابوالحباب کسکسیرین
 او تو بر فاتی اخلاص صبر دعا ایل
 سکال بافت عیبه دیدن سقو طلم تاریخ
 دنی جعفر اولک بود قیلیدی خلقة ان فضا
 سر خوانه ایی هم بر فتنه و بر بخت ربه
 فقهات ستمها فخرین حق ایلدر اعلی
 بو فانیوس جبهانه کشیم عزمین ایلدر اعلی
 نظر قیل کشیم عبرت قبور جمله موت
 کف دست نما و تیار مده هر کج کویا
 قبور اهل را ایدر معنا بصیرت ایلدر اعلی
 خواب بر نور ایدر قبرین ملکات جنه علی
 قصه تاریخ فرد و سر آکا کانی ایلدر اعلی

۱۵۰۴

لعل علی بن عبد الحنفی زوال جور عالم منتبت ساعی شیر استوار طبع محمود انصاف
 ای جو دین و سبیل اندازا الیوب افضل الاعمال سزاگایه قید ان مشال
 روح پاک والدین حق کار احیا ایلد در کمرنده ایلدیه متبول عزت و الجلال
 بر انده طاسیه منقوطه دایر یکنین عین احمد دن ایچ روتل انجمن زلال

۱۵۰۶

تایق فوتمه عالمک باجی

عاتکه قادین ایوب دارفادان پرواز مرغ روحه ولان اولدی ریاض گلشن
 ایلدی سئل فضا خانه عمر بن خراب اشک ریزان بلا اولدی نه چرخ کهن
 ذنب بن عفو ابد مولایه عرق رنگت اجل قبرنه فردوس علا دن روزن
 اوق برف تکه اضلاصل کل تاریکین عاتکه قادینه باری ایده عهدن مسکن

۱۵۰۷

ولد معنویمن رنگت قرین محمد امین افندیشک فوتمه تاریکدر

عرقیم رحمت باری محمد امین روح و شش اولدی نه آه اولور صمیم
 قیدی بوتارنه نهال کل شکفته به گلشن عمر بن خراب ایلدی بو صبح سلیم
 فیض خدا داد اولوب دانه حسن را مو بهه خاص ایدی حکم علیه طبع سلیم
 جوهر اشک ریز اولوب کل اوق تاریکین باغ نعیمه معقیمه ایلدیه رب الرصم

۱۵۰۸

احیادن بروات شرفعلت فوتمه تاریکدر

سید علی ارمی امینه منقاد اولوب دعوت بزم صفا جانله اولدی محب

سبک گفتایه می فانیوس جلیق شکرت باد اجل شعله غریبه اولدی مصیب
دین عفو ایلیه ربلمت الیه اوله مقام جوان صلی به ترتیب
اشک دو چشم ایله یارزدی قلم تاریخن رب رحیم ایلیه کلمش عذبه لغیب

۱۲۰۶

تاریخ نسائی که آورده عدل و داد سعید و شهید هجوم ششکان سلطان
سیلم خان بکوش افغان رسیده بود که گفته شد

یاسنه هر کانی دیر به لب لب خونا بیدی نصرت امید به هر راس نامه هر سال شهر
خاطر مایوس شغفه که کله در دیکه حبب بو شرور لیل بر کون اوله می صبح خبر
بو خبر ده یکن عام ناکه هان دهر دغه قیلدی ارباب غمناختن سادین نذر
حضرت سلطان سلیم خاتون جهانش اوله روز کریمه اولدی هر بر لیلک عین قدر
هر د ورده غدر اسلام کشکن حرف کج نقش خاتم کن دونه غلغنه هر بر امر
دیدیر لاله نام ایله بو نو سال تاریخن رعد اوله اسلام یار بشتن دینه غدر

۱۲۰۶

تاریخ وزارت در وقت سیاحت که این تفسیر مجموع دی در شهر کابل که شکرت
مستهای خراسان و اول سرحد هندوستان و دار السلطنه دولت افغانست
بعایت رب العباد عزیمت افغان دور حله امر وفادار خانکه در قبایله دران
مقتدا اقوان و میان خواندن دولت افغان با علم و فضل و عرفان و کمال
زمان یور و نو هدراته درویش نهاد همیشه خود را سخا و عطا پشته معتاد
بود که بالاستحقاق بشرف همدار غطا در دولت خود مشرف گزشته

ظلمت

→ H135

ظالم حق غازی مؤاخذین محمد شه زمان
 حافظ کج شریعت نائب خیر رسل
 که اطا عاتش منجس آیت قرآن شد
 در اوجا حید صفت ماجلم چون غنما شد
 در سر پر سلطنت چون مهدی دوران شد
 که دعای او نشنواجب بران جهان شد
 ان شهنت یکم غوث عظم شاهان شد
 هر کجا باشد رفیعش لغت برزان شد
 هر عدو در جای خود چون بد در زمان شد
 که ز نایب امانا که خسرو خاقان شد
 خلعت شاه وزارت بر برشش بیان شد
 با آنکه ای راه پاکش موجب فرمان شد
 فضل و علم دانشش چون نایب انوار شد
 چون وزیر مستقل دولت افغان شد
 خاضع در حق رعیت از خدا احسان شد
 فتح تاریخ طلسمش هر یک جوایب شد
 در دل ویرانه اش در جستجو بیان شد
 آصف ملک سلیمان و فادار خان شد
 آن سلیمان زمان این آصف دوران شد
 حاکم دین مبین مامی ظلم و بدع
 قبله عالم شده سن سلیمان زمان
 حاشی که گنم تشبیه شاهان سلف
 قوت قدسیه با خود قوت اقبال و بخت
 هر چه درش نسبت و حاجت شمیر نیست
 بیکریزد هر کرده از ضرب تیغش ز بیم
 رحمة الله خان و فادار شد لغت علم
 آن سکندر فرمانت را تمام اهلش بجز
 بر ملک حضرت ارسطو منت علامت لب
 جم چشم در رای بوسینا حکم نیگویشم
 یافته چون ملک دولت با نظامش نظام
 شاعران اهل دانش با هم مشتاقان کنز
 این دعا گویش مسلا و نیز ارشادش شوق
 مرغ و ترس از غیب آورده بدل تاریخ نام
 بعد آمد با توفیق یک مضرع دیگر مکلف

۱۸۵۵ → شیخ آج و غفره از طریق سلوک و همیگر مردود و لایق شایع است
 احسن شیاری حضرت بزرگوار شیخ عربیه سید در حوض استقامت
 ثانیاً خواجہ بزرگ دق و ارباب شیخ الحاج سلیم خواجہ آفران زمان
 و اذ رفرت اویث عارف علم لدن قلم اسرار و وحدت کو هر عرفان کان
 شوی مستغرق ای در بای نور وحدت ان فرق انمزدی جمیع الجمعین غیر کن
 اوج حرکت ده جواد هم اول حقیقت لایک عین بر ذره کلز ای دی جمله کن فلکان
 بنی سید مسند ارشاد ده اولی یقیم تا که تکمیل سلوک ایده کرده سالکان
 شایع و جام من توحید بحر الدین اولوب هب قناری مشرب فیض انان ترشکان
 بخش انفا من اطرا ای دی و بعد م صفت نطق با کندن بولور ای مرده و لکرازه جان
 کند و با در اشت بزم عالم لا هو اذ و ایله عزم مقام ان صفت قدسیت
 خلوت اند را بکن کن کوجهی ملک و بارگشت ایله تمام قریه اوله ده هین
 گاری اولمشی طریقه سفر انور وطن باسن انفا من طرا آخر ایله طریقه سلطان
 جو ازمه ملهم غیب دیدی تاریکین شیخ چمن حسن دیردی بودیه جانانه جان

۱۸۵۸

→ تاریخ برای مجلس مرسوم سلطان مصطفی خان عیسیه دانه ارکان
 شاه سلطان مصطفی بن حضرت عبدالحمید حمید رسا اولدی تحت آل عثمان نشین
 خاور اوج جلالت مظهر ظلال اکه طولدی نور مده سید ظلمت آباد زمین
 ظلمت طوشده عالم غیره ایله ابر شوی حمد لله زمین اولندی زیور عده لیله دین
 سوز یوق استعدادینه بدخته استخوان ابر هو در فتنه ابر ملک افرین

بورد به عدله چرا که پند و کمر سفند
 شیره اهو بار اولوت رنده اوله کامین
 الله وارا یکن شریعت خاتمه حاجت دلی
 غیر یه سن بخش ابریس در شاه کزین
 سنس اول سلطان عالم تا جبار و تاجدار
 سا که نسبت به کاکمدر ملوک سایرین
 شاه ایران ایل تورانی واقعا همه
 کوردم عینیدش به سیر میرانه همین
 فنده اول شاه وزارت فنده دارالت شمس
 فنده اول اصف شیم دستور اسکندر قرین
 اتخار ایل ملک هند سنک عرشه
 یعنی کدین چون محمد سی ایلر خواهر کدین
 حلقه افکوش کوشنده که لایق اهل
 آفتاب اولورید جوده که بر فرض ملکین
 مسند شوکند دامن عز و لغز و عین ایل
 طالع محمود کبر حق اید اقدن امین
 دیر حق شهرزاده کان نیکنه سرور
 دشمنک رشک و حمله اوله غلین غزین
 ترجمان عالم عینور تر باغم شیر به سر
 خفتک لغزمن انه افسرک فتح مبین
 برد عاقل و مقصود الحق دکل عرض منکر
 داعیانک سلاسل جافو کمر ملکین
 باور و فوج هر یارینون قلم تاریخن
 مصطفی اولدی شاه عالم اقلیم دین

۱۷۷۷

تاریخ دیگسر
 عالم غیبین سونج ایدین دکر تاریخ نام
 شاه اقلیم اولدی سلطان مصطفی

۱۷۷۷

تاریخ آخر

جوهر علی یازده لوح اوزره قلم تاریخن
 پادشاه اهدت کشور اولدی سلطان مصطفی

۱۷۷۷

برای عبادت و عبادت حضرت سلطان محمود خان شمس الدین غیاثی و
سلطنت

سپهسالار جهان محمود بن عبد المجید خانم
ظلام ظلمت عالم شب یگانه درخشید
شور تباه سیل بدعت راه شرف را بیدار کرد
زنا حضرت فاروق بن ابی بکر خان
بو علم و فضل و تقوی سلطنت کند همه را
چون چون کلمه کرد راجع ایمن گوید
نجم انوار سلاطین زنا در کاخ رومال
اولیوسف طلعت اسکندر نقش افکنی محمدی
جم و جنبید به کاره نیکو تشبیه ایام حشا
غیاث الدین ابو نصر ظفر حضرت احمد
صعود آید بکعبه صیت عطا داد و داد و داد
میرد در من عابدی فیسند راجع حال احمد
اول روح بخندن جسم با کمال و بسم نام
نجم سر عدل ظل جلال محمد اول و قمر
اول به ظل امای شوکتند به زلف سرور
دعای دولتند نقد غم مفرود عایدیم
وظیفه اولی دعا و دعای چون یقین اوقاتم

عباد الله محض لطفه رخصت محمودان
طلوع آینه ی قبال مهر انوار بر مجمودان
تماما یاس کلکته ی سدا را به پیرودان
عدالت مثل جود خدا اول و روی غنی مفتوحان
الکریم و دینم شاه که هرگز نشد محمودان
بخدمت اسیر مهدی زنا بودا و نوری محمودان
اول نور کن مایه کتب شرف محمدی فرمودان
چو ابراهیم در پیش کرد رفعت محمودان
اکاموروشا لیکن ملک غلات ایام محمودان
ایدرالیه احمد انتقام اعطای شرف و دین
نجمه انوار و دینا نام باغی و صبر و دین
سخن و حقیقت ظاهر در بهر وجه و لحن محمودان
عهد وی دین بدتر اول قوم محضت محمودان
کامیاب در استفاده خلق راحت ظل محمودان
سرور شادی شهرزاده کائنات سر محمودان
رجوع حکمت و کمال اهل دفا به عهد محمودان
لوتی شریف ششم حقیقتی غرضی محمودان

دیم بختینه آمدن جوهر تاج
برهان اولی ضیاء و مریض شاه محمود

۱۷۷۷

برهان اولی ضیاء و مریض شاه محمود

ضیاء الدین صدر اعظم و سردار اکرم کم
اولی سیف نصرت ایند صوره فاتح ثانی
اولیوسف طلعت لوت الاطر فذو بدک
جو یعقوب اولی شیر نعلیک جملک کربا
سقا و عدت شت وزارت داتنه خصوص
که اوغش ماوری خضر و رنق خون ربان
صفه صاعلم و فضل و فن نظم و شرافت
اکاش باش ایدر دهرک قنواهل کندان
ضیاء الدین ضیاء و مریض شاه محمود
شاید کور عده ایسون عالم چو اغان
زهی سلطان محمود حاج جم کشور کندر
بد برای صائب اولی قلیشه الهام ربان
بکده امرا و اولی امانت اهلته حقا
نظام دولت بولوی بوعالی رانی نشاند
دخان اولی صرف معده و ایسون عالم
که بولوی شاه صاحب عده قلدی خنده اران
عده اعمر ابر و روزی قیل با غرت و نصرت
اولی اعدا الی محله طبع امر و فرمان
نیجه شهزادگان نیکبختی و اولوب سرور
زانشو کشته آید نوم به سوساطان
سلطان صفی بی فکر و تامل بی نقطه تاج
عزیز صوره ویردیرینه مهر سلیمان

۱۷۷۷

تاج برای شهزاده جمو بخت حضرت سلطان مراد بن سلطان محمد خان
مناب حضرت سلطان محمد حاج عادل کم
برهان دوم این پنج عصر سلیمان بن اوده
بکده اند جملک صوره و بالطف نردان
اولی ظل ایما رافسته عالم آشود
کرنه ایدر عزلیس ناب و مبادون زلف لاله
نه قاد و ایلی طلمود غلام خدای بی اوده

بود مدد اوله رحمت دین و مهدی دوران
 زنده اگر اوله شه شوت خوار اوله خون
 اوله راض حق منون غم حکم عدلند
 اید به کردش و روانه دانه حق مراد بجه
 خدا بخشه عز و عزیزه عین فزون اینون
 سلسل یاکینی بیسته قیامت حضرت الله
 خدان بر مراد غرور اید و ناید طیری
 میسر اوله عمر سرمد اید تخت عثمانی
 اگر چه شایعیت اهل صفه عیب عار اوله
 مکر توحید حق لغت محمد اوله مضون
 دیدم این شاه حسن عدیل واقع لقا عیبت
 دوام عمرش این به نیاز دست بر آورده
 سیاه منم غنیم دیدی بر نه نقطه تاریخ
 عیاندر بوسه زم اربا کشته اهل شایع
 با قتل اوله ملعون اید عطر و اید مرده
 رعایا صبحه جو زریه دعا ده جهه فرموده
 دونه اعداسی سیف قهرله اصحاب اعدوه
 پنج شهزادگان اید اید انواع موصوده
 مسلسل قاج شوکت اید بجه بیوم موصوده
 اید شیریدی بزی بر سیده اید ایلر تولوده
 وجود با کیده اوله امانت ربوده
 چو غا وون لوت کونسله زبان اید آلوده
 به مدح ظل حق سلطان عادل خلق محمد
 دعا ریحانه درویش شاه بخت نمود
 تضرعه ایلین وقت سحر در لاله مسموده
 هزار آورده مرادین و بیوردی قادر شاه خواهر

ر. HBS

HBS →

۱۴۴۶

جلو گو ششم خدیجه صلایه مشیریه
 کوزم نوزی جلو گو ششم اید و تیراج ایل
 اید ر باد ف کله ک حیف برین غران اعز
 اینا نه ضمه روی التفات مایه دهره
 و فاعلین اینک رسته دانه نغمه کرد
 الف قدم نه ابواه دونه ویردی خال تیره
 اگر کلزار غم حاصل بر کلین نوسه
 سن کر نایا اید رشمی در غنچه ایلویه
 اولور من ربت و راه و فاده ایل جوام
 الوب

HBS →

نوب بردار من صد خرمن غم ایلد من قیل
 نغمه خاق کلسور بار غم مننه ایلد من
 غم منم ایلد اولادیلد من راضیم یارب
 اگر چه روز خوشتر چارده معصوم یزد
 ایم روی زینیه جوهر شکم دو کوبه تاریخ
 حدیکیم مرغ ایدی او جدی لندن سخن نرود

۱۷۷۶

تاریخ دیلر

باغ عمر حاصل بر غنچه نشکفته من
 صحرای ایلدی اوزاق خضای خزان
 قوه غنیم جلوه گوشتم الو بر دی فلک
 سیرینه کجریله داغ سینه شکفته من
 خورشید مایه مایه مار و شمس ای غدار من
 نیش مرگ ایتدیک لکیم نیش شیر کد بران
 طمعه خال اولدی نورتم هنوز معصوم لکن
 چارده معصوم ایلد حشر ایلد بار ستم
 خالدار داغدار مله دیدم تاریخن
 او جدی مرغ ایلد حدیکیم سخن نرود

۱۷۷۶

تاریخ و کلام فرزند پیغمبر خیر محمد
 مبارک سابع شهر رجب قاسم آذر
 طلوع ایلدی مد نویسم غنیم عالم عیدین
 که انیشدی گل بر جنبه خورشید اول صبح
 خدایم نزل لطفدن ایلدی برو لاهوت
 مراقبت فرخ بخش جوده بود غلکین
 اله منبج شرع رسول مجتبی اوزده
 اید کساده تقواده اجرای سخن آیین
 کمال علم و عرفان قیل تو شکیلی اادی
 که نور زیور تو حید قیسون باطن ترنمین
 سلوک نغمه افروزه پیرو قیل طریقه
 بد که اسرار لاهوتیه حال زمره عالین
 شراب نغمه افروز قیسون بزم و حید
 مقام رتبه ارشاده قیل صاحب الکین

دعای والد او نور مستجاب در که عزت سر و شاک فلک استون دعا و صدقه قرین
 بخوار و داری سید مسلمان دین تاریخن که درن رقیق فیض باب یکم سنون والدین

۱۷۷۷

تاریخ ولادت شهزاده جوآنخت سلطان بایرنیه طایفه نقباء قهره
 شهنشاه جهان محمد خان معدت کستر دین شرح احمد یاور رب المجدد لیسون
 محمد فیض روحانیت آل محمد له امورنده امام لاری جنبه بایرنیه لیسون
 تجلی جمال ذات بجهت اید الکریمت قبیله فرو شکست اکتبه لیسون
 اساس دین تأیید سناری اید بحکم وجودیه بنای دولت رکن شد لیسون
 او شیر صولت و حیدر صفاتک بیم قهرندن عدوس لرزش اندام چون برکاید لیسون
 عطای قوت قدس سید حضرت حقک قهرشهر در دولت انده عید اولیسون
 او ظل الله فاروقی الشیم ظل الکریم خجسته شباطین فی امانت پستند نایب لیسون
 سلیمان زمانه زعفران دوزی مجازا و طرز این با ظهور طه و انده غرض مدینه لیسون
 شمع آینه یکجه ماه نیکین شهزاده لایم نظام غم کید و نب رستری مدینه اولیسون
 عضو صا و لکه شهزاده سلطان بایرنیه اوله شکر قدر و لوب هر و دوز غریبه لیسون
 سر دولت نشا او تاج خلق محمدی لباس اتقای جهتی غایت عید اولیسون
 او شهزاده دوشهر امامی دولت و شدر بر و بال فرشته کبریا رب بر غریبه اولیسون
 بری بشیر فتح شرب ایلر بریں بطحا بیام خیر مقدم سحر اسلام رسیده اولیسون
 تواریخ عرض ابدن اهل کن سجانه و قدر لری حالت غم و لکه لکن دهره لیسون
 فیضانه نبرک بود فی اهل طر قیندن سلامی داعی دولت زبانندن شیشه اولیسون

ایک

ایک روز جبکہ خاندان خیر آباد در تمام تاریخ

یہ پنج ولایت سنہ ۱۰۰۰

نبرد شاه و سلطان محمد خان	جامع دینہ و جودین قندہار
نقطہ عالم غوث اعظم شاہ محمد و جیم	جم جسم منہر علم صفدر باغ اعظم
تاج بخشای دول خاقان ملک جروبر	فاتح راہ حجاز و دین و دنیا یہ کعبہ
روزہ تہیہ الہین و ہاں ہما گرفت	چونکہ باد سام قمری دشت عرمانہ فرید
اکسلیان زمانیکہ حشمت و اجلالین	کورسہ اسکندرا و لوردی جیستون کہ نہ
نہد انھوں علم دشمنی حسن فطرتا	ہر گالات علوم و فنڈہ قلمش حق و صید
نارنگہ حضرت داود و دن بدعصرہ دکت	جمع دین و دولت انیش واری برتہ فرید
زہد بقدر ایلہ اگر مالک اولیدی دولتہ	بلکہ بویلہ کجی اصداد ایدہ مردی بایرید
قہر و لت ارق غنڈی خرابہ یوز طہرہ	لطف حنڈہ قندہی نہ سیر سخاری جدید
ہنظام دولتی بویاں رش و دانش	بیلہ کجی اعتراف انیردی آرون کعبہ
انفیا اشرفہ شند ایدوب بیکسیرہ	حوتینہ جرمز عفو ایلدی رب العبد
روح پاک سید المونین کم خوشنہ داو	شعبدہ ن صکرہ کجی اولور ستر برید
عقدہ و شکال فالمرعون عقدہ فتح اولور	چونکہ محتاج سعادت دستہ اولدی اسید
اولوی بوشیر فتح بوشیر و طلی دلیل	بمن و خیر مقدم شہزادہ یہ بیک نوبہ
اگر نہ ایدیک مولود ایدرکن ٹوٹنیں	ہو سارک ماہدہ کور دکت دو مولود اسید
حق اک شہزادگان ایتہ کجی احل و عطا	نبرد عالم ایدہ لم غار بنا ایل من مرید
جن نفا عمرین افزون ابیوہ صحت ایدہ	علت ردینا جیما شین قندہون کعبہ

ABD

ABD

اللهم ادرني برؤوسه ريشه نارينه
 نيز آسايج صلب شاه محمود خاندن
 مهد دنيائي منور ابدی عبد الحميد
 محمد

34a

یا قیاض

ابتدای الهیات در حروف الف

بسم الله الرحمن الرحیم

یا علیم یا عظیم و یا رحیم ذو العطا	نام پاکت ایل بر دیوانه ایتمم است
وصف و صفند مورا ذات بیکر عشقند	نور اوصاف صفات پاکت ایل بر دیوانه ایتمم است
ذکر توحید کلام طفل دل کو یا اولوب	لذت شهید فیض پاکت و بر روحه غدا
چون فاجیت اوله بر صبر و صفت خلق	استهاده نور عشق پاکت ایل بر دیوانه ایتمم است
لغو اهلها را نیستند ایدو بظلم امین	معنی توحید اوله یا لغت پاکت ایل بر دیوانه ایتمم است
چون قلم ایل زبانم تر جان و اردات	هر سوزم انفس قلم سیرین و بود بوی صفا
چون دروغ آیز دفته خبر زن محمد ظیل	ای قیامت نایب کلام ربی به خیر انبیا
کنده جود و خون واحا نکلیم و هم خندانم	طفلی ایل بر تو تسلیم و سوا من که ا

وله

یا الهی ویرد کلت انواع نعمت در بکا	دله ایجا جانده راحت تنه و صحت در بکا
راضیم هر حال ایل و اسه ذو الفضل العظیم	نویلا احسانا عیانم حجاب قدر بکا
مبتلای ذنب اثبات وجود اولش لیکن	هر نه ابشر سم غفره که و قبا قدر بکا

نزد

شرف الیقینون اوله من ذل اقصی وار
عظیم لایمنا سوا برهان تجتهد به
اسم رحمتی بلیه لای شبره سر
عفو که نشد جرم بلکه رحمت ربکا

یا رسول الحق محبوب حبیب کبریا
احمد و محمود ابا انعام محمد مصطفی
تحت لولا که اوزده تابع فخر ایلنا که ایل
خاتم ختم نبوت ملک دینه پادشا
لوت پاکت ذکر به در جمله حروف سورا
رفر که طایه و سیر قاف و صا و کاف
ابرو ملک مدی بسیم امه الرحمن الرحیم
نور عینک سبیلک واللیل و راک النخی
قادر که محراب و وجهت قبله اهل نیاز
ارزوی کعبه و ملک ابدین عاشق کرب
بوسه ساز در دهنک ادعای عشق ابد
یا رسول امانه شاه ابد وقت مدعا
مسجد بیت الحرمه رکوعیک ای خیر الوری

کان فی فوق العقول اثنا عشر برج العلل
انهم کافوا بعین الغیض للذی راحنا
واحد منهم علی المرتضی و ابنا هما
الحسن ثم الحسین نزعین المعصطفی
والعلی زین العابد و الباقر و الجعفر
ها و یا للشرعة الاسلام صباح الهدی
والامام الاکظم بحر العلوم و الحکیم
و الجواد و النقی و الحسن خلق الحسن
یا نسیم البقیح ستم من سلا و پاکیا
والولی القائم المهدی ختم الاولیا
و تراب الروضة المختار و الال الحیا

نوع میسر این دعا ده بار

کان لا اثنا عشر در دعا اله سهم تقصا
حافظا عروا باذن الله من کنی البلا

هم علي بن عم المصطفى زوج البتول
والحسن ثم الحسين والعلی زین العابدین
والمحمد باقر والجعفر والکاظم
والعلی موسی رضا مصطفی النضر الثانی
والامام المنتظر مهدی مصباح الهدی
صلی یزین وسم فی ربیع قدیم
افضل الخلق حبیب الحق فخر الانبیاء

وله

نیم حق عظیم بنر قوسین اودانی
امام انبیاء و قبله دنیا و مایهها
کحل ادع العینین ماراغ البحر شیک
اکا تحفیف قلیش رویت دیر این لولا
جما لکون الورا سینه شمس غریبه تو
صیحت واللیل و جیلت ایه و الشمس و منیها
خمر لکنت قد رتله لم نشرح لک حمدک
دوشمنش زین باب جرج که نه نور مالک اولدی
ارور بوده لولکه رتله و تلت هلا
یتیمکرمه دکلدی کسلا من سائل عذیب
امام انبیاء و قبله دنیا و مایهها
اکا تحفیف قلیش رویت دیر این لولا
صیحت واللیل و جیلت ایه و الشمس و منیها
دکلدر کنزربا زین لک ستر ما اوج
قدوم بالک ایل عرشه ویرک با به علیا
اللدن لذت ضیف صیانتک حضرت علیا
قیو کون نوره قدر التیمه ان ای نیا اسلنا

وله

شاء اقلیم رسالته رحمة مصطفی
احمد و محمد و محبوب جناب کبریا
باب لطف سائیلدراولین و اخین
ظلمت کهری کیدردی عالم ویردی عیا
بوسلام و سیه بونوب بدلا رایه
جانشین غلت و حدتدر محمد مصطفی
محرم ستر هوتیدر محمد مصطفی
ملتی ای اهل حاجتدر محمد مصطفی
شمس نفیق هدایتدر محمد مصطفی
مخبر اهل قیامتدر محمد مصطفی

وله

نقد با قسم کورین این دوست جانکده ربا	همدم سر او خواره حیا نکر ربا
سعد و بخش بجزم بودا بجزم سیاره	دوق و غم زده بجانکده بدله ربا
وعدتک سیرین طوینون غین غین کمال	ختم و جاسه اید جت متا نکر ربا
نور دیده ارکله نقش ایسه تم نار طمو	نهر جنتن کلور آب رنای نکر ربا
جنت و رضوا هو انسد سلا جلک دی	ایکس عاندن آنا مطلبه حاصل نکر ربا

جانب حقن کلان ای دل غایتد ربا	جو اواحن قمو الطاف لغتد ربا
هر نه طومج عالم سوا ایدو چکسک لغت	اب کلان کن قسنت دن او قسنتد ربا
عاقل ایکن جابه ایلد خجراته جان غم	ملک الدو علم و غری اوزرک دولته ربا
کشرت اراش دنیا به مغر و اوله کیم	شمدی عزت بد کلک عباده ایتد ربا
خلف شاهیه و برده خوقه صد باره	ای مسلان سر بیک تاج عزتد ربا

۴۲۵
 ۴۲۳

اوله لغتد مرصدا کارا طرته نیر اکا	تکس اولطرزای عقل و فکر لغتد ربا
هر اقبال اوله نظر اهر ابرحق اولطرزجا	سود و بر مرشم رشده اوله شب ابر اکا
باب کنته السماء رز حکم منقوش لیکن	نافع و دافع دکلدر سعل اید تقصیر اکا
جو هر زانده لیکن فاسد اوله مثل رصاص	صالح اولطرز ابن حینا ایتد طرم کسرا
لیکنه طر نافع و معطل حقیقت لیکن لیکن	بنده اسبابه ایتد نظر حق تاثیر اکا
سینه دشمن دکل سوا نزن ایلر کدر	وارا لیکن آه سحر لازم دکل کشیر اکا
خالک ایدر بقدیر قیدی کسمای به مقرر	مستقر ریش او شش لیکن بلده ادر اکا

۱۱

ای اولان دعوای ماو من ایله حقدن جدا
نقیسین بین بدور نغنده معه اولم لایقین
ان یک جیل المیتین ادر دست شد در راهین
مهرتدن قششید را و ملیه افعال حق
مورغ حق کون سوال ایدم نچون منظرش
گفت باطل کبر بجز حق مرا بر دار کند
ایله و این بنم دیر ملک اگر ایمانه کل
ما صاحب شمس من نغک اولدی آینه
اولدی اطلاق قیل طغی رتبه احوالیه
ای سلاطین هر یکم اولدی قیده ایستند ایا

وله

او یارک زلف زنجیر من چلیر موی سیاه
چرخ عقیقه ایله صحرای کبر سرور به سیاه
نحت نازیده بر این اولوب تنور عشق باغچه
قدیم معزی یا نغ عاشق شیدا مسیور جانا
نور خفا چشم آینه شش لبین شکر آبسه
دوب لم لک مستانه شهبا مسیور جانا
بر اتمه طیران ایلا لیک لانه افسه
عجرب قاف خشتک بزوغ عشق مسیور جانا
بزراد رفیع لطیفدن ایدر سه بهره ورا
سلاح شش اوشا بک بنده ادا مسیور جانا

حروف الباء

جان ایله کوکل مرغنه کلرایک یارب
هر صبح و مسایا ایدم اذکار یکر یارب
رفع ایدم شب کثرت شمس هدیت
هر دره ده ظاهرا کورم انوار یکر یارب
شوق ایدم تجلی کلمه تن طویرین کو ستر
موسای دله حاله ایدار یکر یارب

در یار دلمه ای در احسن و عطا قیل
قبل صفت نه در اسرار یکن یارب
لا اله الا انت دلیل علی سبیل هدایت
اسما و صفت فعله آثار یکن یارب

یار رسول الله نورا لیس عین آفتاب
هر سحر خاک در کج کعبه اولور کامیاب
ان یاجا جانین یخون عشق کده انیم زلف
برینا نکلن فلکده سینه چاکه زلف
هر بنایک آفتاب کور اثر این کویا
افتن نشنه کایک نوشل ایدردی اندک
خاک رو فلک استانه دعوی افضل
جسم با کجک حسن ایدر کن استغفرنی ایدر
تجدید ابر سلاطین نشنه کورین کرم
نفت با کجک وصف ایدر کورک این یوز دوزن

در

یا الهامایه طوف کوی محبوبک غضب
چونک قیلک مذنب مجرور در کاهن طیب
عالم حیده دیر با کور خاکنه رومال اوله
هر ندر کاه اولمش الله عالم سرده قریب
کل جانیک ضایعه سحر بیک زار ایله
مرغ کولکلم ذکر ایدوب دیر با حبیب طیب
خواب راحت ترک ایتیم محنت قدیم قبول
اوه و او یلایشم هر کجبه قتل عند لب
سن محین و دوست کین اول سلام عارفک
باشن حق بایک ایاق دوستی بولنه نهان

در

عزت مغر در سبک زلمه ایدر تکاب
خاکه رومال اوله غنیمت کعبه اولمش رنواب
بر تو نوزی زینه اولی یخون جهره سا
ایله اوج فلکده کب نعمت آفتاب
بوسه کاه اولمش مطلب این جاجانه کنز
رنومه در ویشک زیر قدوسینه رکاب
انتخار ایتیم یقین ایدیم در حال اهلنه
عین نورا اولمش مقابل اولمش رشیده سحاب

لک لک لک غم زینک شعله نوحی کرک
الده محتاج اوله اوله من فتح باب

وله

صوفی که مجله جام اینک بن جانا غریب
شعاع کلمه اوله نگو یا بیل شیدا غریب
نفت و صلیکله اتم معتقد چون عدو
بن دو شوم صحابه شمدی بنوا جیفا غریب
غریب ایلده عینه مهر اوله کمر دزه کوش
بوشند راوله بن اولور اعلا غریب
جام زهرین صوفی ساقی افلاک بر زلفه
دست زاهدده کمر شمدی من کمر غریب
ای کلامی عکسده دورا میسون فرغ بر زمانه
ساکن اول سن کج و حدته ملک و غریب

وله

کسرت عارفه عرفان اظهار در سب
رضنه شاع در خنده نیتیم بار در سب
خلق ایچده حق دین منحصه روشن بر دار در
رفعت جهاله باطل سوز کج اظهار در سب
چکمه زار باب عرفانه کالیور سینه
پرتکات پاخانه خاورده انوار در سب
یادین لبه کرک یا سینه بر آهین سپهر
طغنه منک عده ویر کشف اسرار در سب
نیر شده کشتن جسم زخم کمر دیرین
نیکو سرده هوای عشق الدار در سب
ایلیوب غم سیاحت ایچکه ترک وطن
حبیب امید وصل در که یاسد در سب
حاکم مطلق مستحق حضرت اده الیکن
حق جود و آینه بار و نه اغیار در سب

هر حرفه النساء

اوله بر سلطان اعظمه که فخر کائنات
انک ایچون خلق اوندی بر جمیع ملکات
اقتضای کرمه بر حسن اوزره ملک
دون و حسن و حسن و حسن و حسن و حسن
هر ضایع سبیل صفت اوی کویا
دست پاکدن ایچدی نشنه ز آج حیات

بر همتان

بر آتش زنده فلک و ماهی تیشدی دینم دارایی هر بر کشنده بچه از تو بخت
انچه در جوت عفو اید رسولانک امتیانت هر بر نه اولی بجه سبکات

و نه

بر همه معلوم و نامیای پر پر درست شیخ ذقت فزا چون است بجمبر است
هر چه خواهی از دستم بقبض او بخواه بر کش ده بار کاه کبر یا بایک درست
عارف فرموده این بیت ز روی شفق تو اگر قدر سخن دان ز کوه هر بر است
چاره در دفع هوا طریقت بر است بس رخصه برای خروج بتن خاصه است
این سلاخ رو مکرر از جیبان خدا پشت بر قله زدن از بت پرستی بر است

و نه

خزانه مالان اولوب چاغرم دولت است در دله کربان اولوب چاغرم دولت است
عشق رسوا غریب بیتی بن چون اول صید وصلت از لجه نصیب چاغرم دولت است
بگس بر ما بادیوب ذکر من اوز دایدوب زار له قریب ایدوب چاغرم دولت است
دیده ده اشکم شراب سینه چاغرم کباب اول وجودم غراب چاغرم دولت است
اولی سلاخی به کار هر کجا آید زار اول کلمه شل هزار چاغرم دولت است

و نه

ساق باق عین عرض المیوب برم است نوش ایدوب کلمه مهربانه عاشق حیران است
نور شمع عشقنه یا غمق ایچون پروانه دیش بال ایت ایلدی فانوس ناووس کسک است
مرصه قبله محبت لشکر قیدی باجموم ضرب تیغ علامت جیش بدی ایدی است
ایلدی قاریج وینجا فالمدی بدن اثر خانه اقله سوسپ ایل ایل اول بار است

قلمی کنده و ناز که عیسه اثبات وجود محمد صلی الله علیه و آله است پرست

وله

خاقانی بنم از لدن اولد بر زندا گشت بنده اولدم نوشن ایله اول باده دن مجرمان
 ای ضعیفه بر اما اختلاف جام ایله هر بری اولمده در برز نکلر الان گشت
 کرمه بجایم ایله اما راج بر نکل ازل بونده اولدی نیجه کیفیت ایله الوان گشت
 لون مالون الانه اسرارین اظهارید هر نه وار اظهارید ادا جلدی کوان گشت
 زلف لیلا دن ایدر مجنونه کاهن تلخام کلب شیرینون اولمش کیم یکنان گشت
 بیضا قلب مراقب کیم چون مرغ شتر کیم لای هوید ایلمده در دوران گشت
 ای سلاهی شوق ذکر یله وجود عاشق همچو پروانه زمام تمیله ده سوزان گشت
 حروف اش

ای شه رسل الین چنجا اولمده عاوش بامه طاهر که رافتم با با باعث
 خورشیدها نکلده یان اولدی صفر لخوا اولدی شب خلعت شیر که خباثت
 بر نور احد سنکله کشت اولدی ثانی نه تاب کتوره کوان یوز که مایل ثانی
 واقف اولدی مر عطله جبر علیه و آله اسرار علو میکلر کیم اولدی وارث
 شوریده اولور وصف شیر نکلر سکوت بیل کیم کل نعتکل اولدی فیه محدث

کون ایچره اگر عدله اجواق اولد کون ایچره شیریدر بزم اول آتیه باعث
 کلخند عشق اودینه دور حرم نوسیم درک اتمیکل ایچون اولدی وقف اهل
 آب خار بلا محنت درد ازلده و پیدا ارضی له زرع ایشیه مرغ سخن حارث

نول بنه

شول ربه ملاقات زده غم عشقه شد
دیوانه لکم اولی تمویضه هداوت
نقل آیه بر بلا ارشد میراث محبت
بودمده بنم در دو بلا ملکه وارث
شیرین اید لیلای غم چگونم اما
مجنون فریاده بنم عشقه شاد
صها بن محبت اید گسست استم
راهد دکم مست من ام خجالت
بر درس که بلا حواجه عشق ویردش
ان نه معسر او فودر یانه محدث

هـ

دیار راه کز نیم عارفه سر لغتین بحث
فکر گمراه اید سر طریقتین بحث
برهان کیم معنای حروف و لفظ اول
بنجه اولی اصحاب فان اینه تحقیقین بحث
سن تجل حال بایردن بحث ایلکه ک
راهد اید محوری و غل جنتین بحث
لاف اورا هر شیریه طور عارفی حسرت
اکل رویا بک شکم رفو حکمتین بحث
کر چه مرآت تحسینه نمایان وجه یار
ای سلام اولی اعیانیه و صورتین بحث

و نه

یار اولسه ده نوبس اینه هر آنده حادث
حسن دض هر دین اولان خلقه محدث
عشق فیه یک صورت اولی ظهور که
افتاده وادی کان اولمغه باعث
الحمر ملا کاس و الکاس بلا کمر
ما ای سوا شرا یا الطیب خجالت
در آینه جزایر نکشت است هویدا
در محدث اعیان چه بود غیر ز محدث
مفعول که اولی معنی فاعل که عکس
محوی اوله کنوی کا اولی بایده محبت
فردیت اید یعنی ایریش اصدت ذات
کبر و شوی کس دیمه ثانی و ثالث

حروف الجیم

۱۸۳۵

۱۱۳۵

شاه کونین ایله که قاپ نه سینه عروج
شوقه بربر چراغان ایته هر کوب بروج
برفته که بجا قیام قیام جا یکه
انبیا اواص استغنا ایته فروج
است فدنلرین صعدن تمن ایله
بر رهنده قو قو اولدی هر خاشاک صبح
بر حبیب خمر که وصل عیدینه
اولور اسماعیل و شاعران قریب
ای سلاطین شانه اعلا بلبلین
دیده جان عاکو شاعر قلی طبع

وله

توکل ایله الله بو غوغا نیل کدن کج
تن عت کتیزین بول در دینار و مدین
نه ماضی کتیزین ایله نه تیل مستقیم فلک
بودمه آدم ایک دم بودمه روی بیرون
سلوک اهلینه که خیر ایدرسه فخر خنده
ملاوت باطن بر سقویوب بوجام عجب کج
وصال یار ایه طلب طریقی عشقه اول
فوق عقل فلسفه قول اصحاب حکم کج
سماں پوشش در دلمه سفر اندر وطن ایله
توفیق و خاله تحویل ایله جان بشیر حکم کج

وله

بلکه بگو نه شک ر بولمندی بیج
اینس و اهدم اولور یار خار بولمندی بیج
نه ابروی کاکه ایشینه دل نه خنده فراع
نقود جان بر کسب کار بولمندی بیج
بوجا سوی مجننه دوا در دایه حکم
خراج شاقه شایان عصار بولمندی بیج
دو شوب بوارنی بکوانده خالده نل تنها
طریق و صله بر ر هکندار بولمندی بیج
نه طبعی جرم نه ردی نه سوغه و لوار
رجا نیاز ایدیه جلت اعتدال بولمندی بیج
کیوبه عیان سوجی بوبار محنت ایله
سیاحت اعلیه جلت بردیار بولمندی بیج

وله ایضا

عاشق

عاشق مست ایله تیر افتلاط اینق فرام
 باده انور ایله ناسکدر اتیک نیرام
 نیت لعلک سو فی حرف تیر صانع دله
 سوق اهل دله فیل سره دفر دواج
 یک دونه ایچون بود و ناسه ایچون بودت
 قوتو جرم و آرنی بهودیه بره ای کوزنج
 یکم ادر اعش بکون یارین دخی اعش اولور
 خاکین اهل غمک کوتا ایت کوزک ایچ
 باده عشق ایله سرست اول سلام عازول
 سینه اچود و اولم ناده دن غیری علاج

ای در دله افق ایبن البصر منقاع الفرج
 باقون دل نالان ایرن البصر منقاع الفرج
 و قی کلوب یکون لهر بولاجیل دن لیر
 نوظلمت غمک کیدر البصر منقاع الفرج
 یعقوبن صند ایبر ایوبنه درمان ایدر
 صبر ایت خدا حق ایدر البصر منقاع الفرج
 دوشتم غم فردا یکل ایر مزیره اولتمه ال
 مشکدرک هب اوله حل البصر منقاع الفرج
 مقصود کونک ابانام اعطه ایدر محمد تمام
 ورد زبانه ایدر مدام البصر منقاع الفرج
 وار در زواله بر کمال بد اولور ایته تلال
 وار من مساج اولم لیل البصر منقاع الفرج
 هر لیک آون عسری وار هر کس آکی لیک
 هر شیده عفت سرک از خیر منقاع الفرج
 کل امید کون عمر بر کون انه بنعم کیر
 کون غم دن نه لر طوغ البصر منقاع الفرج
 حالک دیوب هر کسره آب خلک دو کیره
 حاجتدک حقدن ایدر البصر منقاع الفرج
 اولم سلام غم حال اندوه ایدر روز و لیل
 ایدر بولطق حب حال البصر منقاع الفرج

حرفه احاء

سیف عشق احمدی کیم جانیه قید سلاج
 شاه مرداندر کیم جیش غمسه بولور بخاج
 روضه عین برینش جان ایرن عشق فک
 عالم غیب کلور کوشینه حق علی الخطم

اول ریاض کشتنک بر لبیل بیک جلیل خاکروب پائینه جاربو ایچون آچمن جنام
کاتب قدرتی خلیفتن اشک چشمه یارزدی لوج سینه عشاقه باقول صحاح
یا سدر منق بالعتیق روح المصطفی کل وقت کل آن بالعدو و الرواح

سوی دوتنه بو ویر عشق قدس کله ریاغ مرغ قدسیدر پیام یار ایچون آچمن جنام
بلبل جان کندن مرده لراح ایدر خار خرافراق یاردن ایدر فلاح
هم شهر سبا بوی ویدر ازمن ایتمه انفس رحمانیله جان انشراح
کنج عنده یا یاقول نظر آه ایمه صقن کور که شمع عشقه سوزان اولور ابصاح
خوب غفلتدن سلاج جان بیدار ایلمه کیم سوی دوتنه بو ویر رسد کجه عشاقه ریاغ

الکرت جیوشن آیت باک بایب معین روح حیفه کله دل اوله فتحه فتوح
طوفان دین و معین علام قلیل ایتیک چینا کله غرق ابدن بحالت لوح
چکمه رفته افس دنیا ایچون خمار ساق لایزالدن احسن قیل صبح
تغیید ماسوایله هستیدن ایت ربا اراده لکله بوله سویدای دل وضوح
یارب مسلام ایتیکل دعوائ بنسکه جان کولکلات ایتدی نینه توبه انصوح

و وقت الحاح

هر میریدی کیم طریقه اوله منفذ شیخ جهاند و انج الله باور اولور اول شیخ
عاجت اولور عیله و کسر تحاماته اگر عذر رحمن ایل اولور ایل اول شیخ
عقدن ایلر استغنی حیفه کله اولور صغیر سر بوزدن معین داد غنچه راول اول شیخ

نیکو لاریب فیها دن و سرب در شهر
ایستادن سولین نام فنا ایل بقا
ابتد بر ایمان باغین عیان است
اولی معناده همین اعدا مله ایجا و شیخ

قفس سالک کیم اول از جان و دل تسکیم شیخ
خفته اوله کایه مدخله بسته کمر
واجب اولور بعد تعظیم خدا تکسیم شیخ
جله اجل ساله دن یکدر نگاه نیم شیخ
لذت دنیا و مافیها دن ایلر تلخ کام
اهل اسفند ایدر حال ایلر مثل شکلات
ایر شوره حانه ذوق جذبه تسکیم شیخ
حاصل یکتا و کودر سالک تعظیم شیخ
احتیاج بحث قیل رقالدن اولور خلاص
ای سدر هر کیم اوله اگر تعظیم شیخ

عاشق اولور عشق آتشنه اتلی مطح
میزان شریعتله یوری جبر سونکی
بیرک لغزند اگا اور ذکر له بمنفع
حلب ایتیه تا کیم سنی آثار له دوزخ
اذکار بر ایتله ایریش عدن وصاله
بال ویر عشق قلوب روحلی طیران
هر دات خندان کورده سن یاری سلام
لوح و لکه عشق خدا اوله مرسج

حروف خاتمان

قائم کیم کرد اینجس ایچره الهی قیل مدد
براقیقه ساقتم فوت ایتیم عیاندن
قیل مدد ای بد شعله پادشا اهل قیل مدد
ای خطایه کچر دسم له ماهی قیل مدد
ضارب غفلت پرده چکدن کورده شمع غن
سید و دفتر ری سیه اهل قیل مدد
عمره گاه شمره کالای دستا و نیز جان

قطره اولی از رحمت دریا نه لب تابیه کوه قاف اولی سلاطین کنی این قبل مراد

برق و نور سن خالق و یزدان یارید
 بنو کنه کار عالم سن بغیرانک یارید
 پستری عیانده دلخسته یا نور نزارید
 در دلی دلم در دینه در جانک یارید
 ذنبه ناجار قادم چاره قیل بچارید
 عاجزانه صاحب جانک یارید
 مرده لا تقضوا من رزقنا الله ایلدک
 رحمتی بحد و عدل جانک یارید
 غیرن کیم و درالجا دیده سلامی درمید
 بی شریک و بی نظیر سبحانک یارید

ای کلیم بی مع الله محرم سراسر احد
 وی بنیم بریم حاضری الماخص الله الحمد
 صورتا مثل شریک اگر چه طوطی که آن
 فضلک نسبت به لکن کثرت او طر بر احد
 ظاهرا احسانه تا ابدت عروج انیک و
 هر دو که محض من می باشد عرق عذرت عند
 قبت و حرکت کوره قوسین باید زانم که کوع
 سدره دربان شریکیده قیام چکیده ی قد
 وصف بالکده رسالت یاربول
 سیریم حدیقه نعلین خاک اولی به چه

بهر یوسف که شد نوان بوسف دکت برید
 یا رسول الله دوستی شد به بنانی تو که دید
 هر که شد همچون زینیا عاشقش گشته علیل
 وجه پاکت هر عالم دیده شد از اهل دید
 بر توی از شمس و حایت نبود آن
 نور خلقت که کجبه تو حیل الله رسید
 عرض را خواهد که حق خرسوده بابت کند
 امر فاضل غفلت اند طر بر موش شنید
 این قدر کتاغ را که سلامی میکند
 چون بصدق دل بر حق تو کرده عقیقه

Farsee

اینست ذکر بقا و نفع اولان مرد مرید کند و زین تعلیمه عدا یلین عصره فرید
 اسنهان لاله ده شویجی کیم اولک تا کفی بایه ایله حق اوله آلا ده شریه
 نفی را شایه در هر شیا که وجود و که عدم لیک بواشه اولدی سر عتدن نایه
 کل لیم هنر شایه عالمه ر هر آن ایتده خلیج کهن هم نوشش لیس حدید
 ان سلاوی اچا نیجه جا کوزین اولم غنی محن اقریده اولان پسرار من جیل نورید

وله

مرشد که مریدین فریاد را بایه شاد جوهرک قدرین صراف بیلور نه حداد
 عارف و اهل دل طری ایله مسو غری بلمین ربیس نفسی بو صهل نهاد
 جامه انشیرک ایله جنون عشق اول ایچدر راویه عشقه بدو رشده ادا
 نر ضلک حق ایله اول پسر و پسر لامل اولم فرور هرک اهدا ایله مرصاد عباد
 ان سلاوی ایل شور رده تفرقه تفتیق کدین اطلاق قیود ایله ندر آزاد

وله

هر که در باغ طریقت شد هزار نقشند میل کل چشم جا سارده زهار نقشند
 نومه ساز سروده تیشود در هر نفس کرمه باشد دمه عشاقی در نقشند
 هر که ارا حسرو اقلیم معن میکند بر سرش بنه اندماج افندی نقشند
 در دیش لادن با حشر کشته هم سبق بهر آن خوام بر گشت اشته نقشند
 ان سلاوی نایه نده شود همچون کج هر که نوشه آب فیض از چشمه سار نقشند

وله

اولمق استرک جه نده سر نند نقشند از نقشند اول نقشند

واصل اولی کوی مقصوده اولان پیرو ضیاع پیرا رنجند
 سنگک ویر هفت سن صیقا آره دن صغیر اول درگاه مرد خود پسند
 ایچ شراب معرفتن بچوژ اول داخل اولی بر نم الهه پوشند
 فیض اقدسک ایرر روح دوا بوسلای و شش اولور سک درمند

کوه سر ولایت لایه شاه نقشند کنت کنزک محزن پنهان شاه نقشند
 پرده دار محرم غلو سترای سر حق ملک اعتکاف خان دمار شاه نقشند
 قطب تابج اولیا و خواجرا حضرت لیلین عارفانک لجت بر شاه شاه نقشند
 هفت داری فیض دستینه و پیش خدا حسته و نذر در دینک در شاه شاه نقشند
 روح پاکدن سلاوی اید استعدا فیض واصل الله ایدر ان شاه شاه نقشند
 بچند ایله ملک انحراف انحراف سسته از دیم دانه و بعد و از دانه و بعد
 چهار دانه دستینه هم غلوت غلوت غلوت غلوت شاه شاه نقشند غلوت غلوت غلوت
 بو غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت
 مقداد غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت
 انحراف غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت غلوت

میکشیدم آه حسرت از برای نقشند تا شوم بر خاک قبرش چهره ای نقشند
 بر زمین و مقصوده بازاری دل کی نقشند که بود یارب بنیمم دیدن جای نقشند
 نرا انتظار وقت و صلت چشم کرنا شد غلوت بیشتر کرده زغن چشم غلوت غلوت
 محله توتیای وید غلوت دل کرده غلوت خاک ان جای بوسیده است پای نقشند

قطعه از جنه الماوی بخاراند از آن
 به ادب باین منه بر دهنه شش ای نزع
 میرسد و بسته را از بختش دست فتوح
 معتم انوار فیض آمده است از بهر آن
 بر تو اکت فکند از شمس روحانیتش
 خورشید چمن خوان احش نشسته بر و کلا
 چونکه باشد اول او آخر هر فترتی
 بر عهدی نفس نظرت بختد اسه عینور
 کند به بازگشته زامستانش امید
 هر چه من می یافتم از بهمت او یافتم
 خواست خود یافته سلام از تمنای کرد
 اهل دلها لال شده از عجز تو صیغش همه
 فخر عریان شد مخام جانفروای نقشند
 زرد و کشته کل سرج از جانی نقشند
 حل کند هر عقده را مشکل کشای نقشند
 آتش و تریان کشته فضا نقشند
 بر همه آفاق را نور مهیای نقشند
 بهر آن خرد و کلان کشته کدای نقشند
 که خبر دارد کس از انتهای نقشند
 هر که میشد داخل زیر لوای نقشند
 هر چه میجوید یا مبد از عطای نقشند
 تا که سوس و خدش داشتیم سرای نقشند
 از در بیجا حب و اجابت روی نقشند
 غیر گستاخی نشد کردن تنای نقشند

سرا اهل دل بکوش جان شغفه میشود
 میوزد که باو فیض از بهمت پر بهار
 داشتن امید دوستی از عهد و بهر سیر
 صید هر طوطی منش را دام بود حاجتی
 چقدر عزت فکند اندر دلم حب الوطن
 در صدف چون در لایق نهفته میشود
 بلبلا از غنچه بوی گل گرفته میشود
 غنچه نخل امل آخر شکفته میشود
 چون زتابای گل با دام فرفته میشود
 ریسای ابله خود گرفته میشود
 حرف الدال

یا الهی نفس مارم الذن العیاذ
 وادی خسارده قائم استماع نفسده
 قطع ذوق شیرستان دنیا و دنیاوی
 اولده عاصم منیم که جرمه نسبت ایلده
 هول خوردن نه عفو اولور عاصم توتمه
 هر نه دکلو مجرم اولسم ایلیم قطع امید
 ظلمت برزخده ایل نور تو جهید که انیق
 عبیده و دامندن ایتمم مخفیلم استغفار
 رهنما قیل لطفلی کیم عکده یسین معاذ
 خوش شهید عشقه دل طغین ایلده انشاد
 حسن اعمالم دفع وارسه مکر کیم اوله شاد
 غفور صبور رحمتک اولور ایله قلی اولاد
 ایت لایمظنون ایتمم ان انشا
 اولمیه محزون سلام عشرتک اوله قجه شاد

یا رسول الله قیوک حق مننه قلمش ملاذ
 برنگاه اتقا ملک طرایبه مننه
 زهر اماره یله بر تلخ دطرغ مننیم
 رد اولمزد که کیمدن سائن حجر ملک
 سن عقیق و دستگیر سن قهر عاصم کیم
 در که کیمدن غیری بر تو قی اهل عیاض
 عالم معصومه راضم العیاذ العیاذ
 ویرد مانع جانم فیضک ایلده انشاد
 و الصخر سروده لایمظنون ایتمم انشا
 سایه الشفک مساحتی عیدی تجا عیاذ

عاشق رنجورده اولمزه و صله لایم
 بو سله کن الله در عافیه دشنام یار
 در عشقه اشتکایتم صفت ایلم کیم
 اوله دل داغ بجز انک ایلده شیرین مذاق
 باله بس شیر حال و زاده سیر شلم
 دینه بهماره کلر خواب راحت لایم
 تلخ داروی طیب استقامه شربت لایم
 مبتلای عشقه در دیار صحت لایم
 کلر اولدی خاطر ناشاده محبت لایم
 اولدی نیر عافیه دیار نعمت لایم

نفس اولدنه مستحق خان پیره روحانی
دیده نونا بیه یوق جانده خدمت نلیر

حروف

بزه لطف نچدا اولدی بونولود محمد در
بینه عشقه عید اولدی بونولود محمد در
هر روز بریج کلدی شنبه رضع کلدی
عصا نه بر شمع کلدی بونولود محمد در
فرشته لرا بون رب نزول ایلر بوشب
ضو مارلر جام وحدت هب بونولود محمد در
طوبه اول شاه در سنا پره لدی نور کلدی
کم اولدی لاسله شرا بونولود محمد در
منسوب بونلاری ترمک یسقدی جان کسر انک
او جاض سوندی کسر انک بونولود محمد در
سلام قهری خاکینه رباضی عطیه ناکینه
صلوة آیت روح پاکینه بونولود محمد در

صحنک و البصل غداک الضحی در
جبینک قیله کاه اولیادر
دائمت درم در نور حکمت
دلک کجینه اوص حدادر
فاشکد قباب قوسین اوادنه
قدک سدره قیامت غنهدادر
کوز کدر ناظر نور تجلی
نسلک طور جنب کبریاور
سلام رویه عاجز فقیرک
الابخلو قیو کده بر کدادر

روایت ایت ایتک چشمک ای کولک ماه محمد در
جکضون ایل آل مصطفایه وقت مامدر
نجه مام که راهنده نشا ایتک ککرک جان
که ریم افره العین حبیب محمد عالمدر
و جودک لعل رنگ اولنور زین کرمیاند
بو یا لیلون پیرهن آل قانده اودم اشته بودمدر
اولدل بلکه بیز اشته آل اولادک
اولنور حقین کدم دو کمر نور شد و حقدر

سلامی خوش ایدر دست علی بن لاسه کوهتر
شوعطش یکم حسین ایدر حسن در دله برتر

سوادن کجوی دل منسوب با لب لطف مولادر
نه در بسند امید لطف پاشاور نه ملاادر
قناعت کزین فتح ایدر دیرانه ازله
ایروب الغفر خرنی بر غنا ملکنده دارادر
عذای نغمه ر مطبوع بخش قسمن دن
ول لغت بمنت الله تعی لادر
بیرنده حجت ایشکن قولک زرق علی
بزی بریده خفتک ایشکلی بلغم دملادر
سرسن آسوده ایشک ایشین زرق ایشین
قناعت گوشه سنده بلغم کیم جای سفتنادر
سلامی شاه ایشنت ایشین زرق ایشین
قدوم خاک در پیش نه رومال ایشین

کوکلی دیوب یارب تجلی اجمال ایشین
خطاب مژده سوف ترانیدن وصال ایشین
وجودم طور شقی اولو غنایه بقا ایشین
خدا یارب ایشین ما و من ایدر اجمال ایشین
قناعت عرو ایشین باخود ایشین غنایه
اکالکلی نه ایشین شرب لایزال ایشین
دستان عروده لطف در رس له نیدن
اکابر غنایه ایشین ایشین اجمال ایشین
سرا و صلت حق ایشین مطلوب طریقه
دلیک نور عشق ایشین علم و نه کمال ایشین

شرا عشق ای دل دست قدر نه ایشین
اولو یک سرست باقی جسم فانی کجندن صور
اوقور یک صحف جسته خط نقشه ایشین
سواد نقش حرفن نور منشا ایشین
روا ایشین در رسک ایشین شهر ایشین
اوقور ایشین ایشین ایشین ایشین
اوقور ایشین ایشین ایشین ایشین
اوقور ایشین ایشین ایشین ایشین

بلا مشاق عهدهم دروغم دله نشطه
مهرمانده نامراد اولوق بنم عین مراد در
سدر کسوف ایستیم عین امر مولا به
کمال انجمن بنم عبید یقین انصاف و در

امرض طوتمین ادم شریعتن چهار
فک شریع و باد مکتله طریقت بحرینه
چار باب معرفت عارفه فتح ایلمک
قبله معصوده قائم اول سودا ایت و صو
نقطه نیک سرور سلامی و بسم الله و در
راه پیره کتب سادک طریقتن چهار
کیر میندر در و مره بان حقیقتن چهار
بولمین مفتاح عین کسج حکمتن چهار
بلیند قید بس راه سلامت ان چهار
رفت ایستک و حد تک چون کسج شریعتن

منابع و اصل دله و نه بسم و نه در و در
شبه اقلیم شش اولوم معاصت کشتن ایدر
فناعت مصلحتیجه زار اهرم کسج لایق
که اهرم کسج شش و دهره معاصت احتیاج کسج
رفیق نور توفیق هدایت ره حقیقتنه
سلامت عتب و اهرم مصلحت تابع و کشتنه
قبیل اهرم راه پیره و فاجا و سهر و در
بلادن اهرم سهر در و دهره و شکر و در
بنم کسج قسطنطنیه و کسج سهر و در
محل التجار و کسج اولوم و در و در
ره معصوده شریع معصوفان اهرم و در
بجده اهرم رسول الله ایشکده و یرم و در

حقیقت رضی عن ائمه ارباب مجاز الکفر
نشیان سهری کسج مع الله اولوم و در
بل اهرم فاجا و دهره و کسج و کسج و کسج
او و در و نور و فاجا و سهر و اهرم و در
بجده و دهره و کسج و کسج و کسج و کسج
ره نور و حد کسج سادک و افاقه از الکفر

شرع حقیقت

نشر ایغشقه مستر صانوب غفلتله هرکیت قلندر رهبرین ترک صلوته بر حوراکلر
 حال یاری هر یوزدن کور و با شکر عارف سلام هر کورن کسان کندیه نیازاکلر

وله

کلام اهل حق در کجده کده نه در در لده نه در و نه صدق دکلده نه در
 چیتوب بو کورس جابعد کتکوایده نک خم آهی کس قلبی تحیف دکلده نه در
 قن وراشت اهد قن سلوک سلف زمانه شیخری ناحلف دکلده نه در
 نه در به عور عشق یا نه رشکایت علم قصا سرها من عاشق هدق دکلده نه در
 سلام شری کبر کورده ن شرنک غلام کسری اولق شرف دکلده نه در

وله

طالب حق اوله نک رهبری پیران اولور عشق رهین بولنه کتیکل سچان اولور
 شربت عشق ایچو ملک دله یول آچور حبه جالبه کچر عشقه سکران اولور
 سرکار اولور خللری حقه وار دیوعلری و صد خدا حاللری حبه ره رحمان اولور
 مشغله پ وارین ترک اید اغیارین کل ابد به حق خواجه مسکن بست اولور
 بجل و شاوله زار بر اوله کل ابد خار عارف کلخنده مار جنت رضوان اولور
 علم لدن سبق او فوایس کبر ورق بیله اسرار حق هر یازی قرآن اولور
 غرق و تاجن قویان دستر یوادن یونیا حاج ده یه اولیا و اصل جانان اولور
 صدقه و سنن الان سیرت جانه بولان ایشکله قول اولان عالم سلطان اولور
 ایرمه ایندن کوزی ایشکینه سور یوزی چشمه سلام تودنی کلج صفا بان اولور

وله

فیض کیم رسول حضرت نذر اندن کلور جاندر او جانہ جانہ جانہ جانہ کلور
اسد کجہ باد لطف الهی بوی قمیض یعقوب جانہ یوسف کفغاندن کلور
ام اول طور جسم نظر موسس دلہ نور صفی بجل سبجاندن کلور
کوش ایت ندای انا الله کیم خطاب وادی تنده اول شجر جاندن کلور
بنک حین این ایتد ایریش نور جندیه ہر نہ کلور سہ جہ نہ در جاندن کلور
کسب ایلہ حال وحدتی توقیل کشر تہ حق سرتی قلبہ معنی قرآنن کلور
نطقک سلام عارفہ در در کہ ہر یں بولن کیں اولو جاندن کلور

مومن اولدر کہ محرم کونہ حرمت ایدر عزت خلفہ ماتم کدہ خفوت ایدر
عاشق آن عیاجیم دیو دعوی ایدن ار بیکین ار باب علم و در دلہ ازیت ایدر
سندہ عاشق الیک ای دل غلہ غلہ ظلم یردہ اشکن دوکنہ کوکدہ ملک روت ایدر
کبر بلا تہ سنہ یار یقینان در د اہل کرمیہ کند و سنہ واجبہ دنت ایدر
دو کولین فانی کس ایدہ لرکہن قانہ یک سکرده اچو شہادت کیں حق قنہ ایدر
بریکل ماتم و اندوہ ایلہ بیت اکران ایت یارین عقبا دہ یرک حضرت حق جنت ایدر
لعنت ایت سندہ سلام ملک و اکران کیں حسین ابن علی قاتلہ لعنت ایدر

بلغم بوہوس ندہ ہوا سردہ ندندہ مصلوب ال ایکن میل دل آفرودہ ندندہ
بر نقطہ دار کیں عجب خطا ظاہر بوہوش صحر عالم مسطرودہ ندندہ
یک حقہ دار و ایکن افرا حقیقت دو شمش نیہ ہر بر لیں مردودہ ندندہ

آپ اینده دوست ایکن صورت کثرت یا منظره دیده ده نو برده نندرد
 دال اینده اگر قرب جمعه رفعت صورت اوج دورده ملک نوع بشر برده نندرد
 برماشکه زاده ایکن سنده مسلامی بلغم نو هوس زده هوا سرده نندرد

در دهن دهن بیک عاشقه مرهم اولور غیر تا عکده بر منزل فرم اولور
 کلاه و سنده کوز قافیه رخ زرد کرک عشق سوتنده یا دنیا ره درم اولور
 فود و تاجله تقیه بر براق ای صوفی اسمی ابراهیم اولور هر بری اظم اولور
 من عرف سیرین محفل عارف ایکن بلعین معرفت نفس آرد مر اولور
 ای همه انوار تجلی به محفل دل عارف کین بر عرش معظم اولور

به حرف و دهن اهل فصاحت نیه دیرلر حالله سخن کوی بلاغت نیه دیرلر
 بزرگ انشمیر رجب نفیخ فضیله عشق آتشه منفیخ حکمت نیه دیرلر
 موسای دله ایمین وادی به نده اول کل سخن کوی هدی نیه دیرلر
 باش بابه لیویم چیماره دیده سورخ کو پیشرو بیس طریقت نیه دیرلر
 کل صور سرفیل براق نیه و کن و کرن جان نفیخ ایدج صور حقیقت نیه دیرلر
 کیر تختک حضرت منلا جلاله بن سلطنت نوبت شوکت نیه دیرلر
 ارباب خرامانه دیر کرده مسلامی بر اعز دلک سخنه حشر نیه دیرلر

عاشق او انالک عاده آه سکریدر چشمه زن آقان در دله خون جگریدر

غلغله ضیا کستر اولان انجم افلاک
 افاق منور ایدن اول لعل خاور
 جگه رس فلک کان ستمند
 ارباب دلیک جسمی او تیرک پیر
 آب زاری اولور عاشقک آردنه باعث
 آزرده ایدن دالینه کنی پیر
 کالاسی عرض انیده در جابه ایله جابل
 بامال ایدن عارفی علم و هنر
 کسلطه دکل در سخن سنده سلاو
 بوجمت پیران ایله ارش پدیدر

الکتمه کسیم الکرام اور ایله بردر
 حسن حکم طعن دشمن قبول ایدیم
 بر شملک سودای زلفی غلام ایدیم
 شاه بدین عاقله و مدعی عشقه
 جالس خنق قناعت اول سلاو غم خو
 کوندر رفق خشک ما اولون کرک فیه
 کوندر رفق خشک ما اولون کرک فیه
 کوندر رفق خشک ما اولون کرک فیه

حاجه از تار نه شونده یکس نه زحیر
 این من نشی ایسج و خرن کوش اید
 اید ایسج مع اسده سفرانه روشن
 تاجیکه جو سجن تیار خانه ده تن پروری
 مشرطیک سلاو فوق و بر غزاهند
 رید حست خوابه بردر فرش دیبا
 سمع خانه بر کلور آواز تکبر و حیر
 حاجت او طرا وندی کشت دشت وادی
 بوانیت بدن انجمه کردن خانه حیر
 خوش کلور من سمع زاعنه سمع وادی
 دلم

نرموعم جنتیگان نرروس تهیت سلطان سلیم خان مهر برینک خستین بولوی
ایچون شان کشمیرک حاشیه سنه نقش و تحریراتیک ایچون شایانک النما سید
در السلطنه افغانان امانه کابلده دینشدر

ان شاهنشاه اید طور سخندان کمر
سنن اول جسر و سلطان سلاطین جهان
بیش خدمت اوله صر بر ملک جهانم گمشید
کوشن کشیده ایرب بیت و عطا و کرمان
رشته جانن آمار دستلکه افکاره
نقش زکین و کل چهره زر تارنده
نقشه را اولمز ایه خدمت پاکیکه سزا
لانه داغ و کل رهنانه اید شغفت
دلت و غمیکه ایتلکه دعا خلق جهان
بنچ شهادت نیکمختلکه خستکه هذا
نظرت و سلطنت و شوکت کشمیرک
قیلیمکدن کچه لر حیدر جوشن کفار
حزب قهر کله امانه کله رک قاضی
قبیلستون ایشلک حاشی شایان جهان
سند و غیرت قوشن علی اید سلاطین در بند

عرضی اید و عاکو نه فیضی نه کمر
اولوی نه طاق فلک یولکه بردانه کمر
قدیم اسکند زاید رکورسه کدایانه کمر
ایشلور نام سهاشاه سلیم خان کمر
تا که مقبول همایون اوله بردانه کمر
نخلت شرمکله کسردی بوالوانه کمر
یوز سور و در کله کله ی حقیرانه کمر
طولاننه کله کله کله کله کله کمر
قائمین اید رک در کله کله کله کمر
بخش اید عمارت دولته قوشانه کمر
صدایه کردن عدوانکله مارانه کمر
تبع نظرت اثر اولو سر عدوانکله کمر
ایده لر هر بری باب فلک عنوانه کمر
قائم اوله قبه بونه جوج رکوعانه کمر
هر اولون سالک در وصلت جانانه کمر

و لیه

او شاه به زوالم عالم معنا و طاعت
 سوزن تا به افروخته در ذات هوش
 جام باغش بر میوه کیش صفت
 رملدن در سوز کجوف و به فنوت
 بی عالم او لش کشیده قیدل عرشه
 سلامی سربده های استعداد اولور
 معلا عرش صد راوزه دل عارف طوع
 فلک و مهرو ماه ایل صیغنی جراعدر
 جلال طمع سندن ناز و زنج بر او جاعدر
 وجود سیده سنده منتهای شاخ و بود جاعدر
 سر اگر حلقه اقلیم عالم بر بود جاعدر
 انعامه دن او قور طور شجر کویا دود جاعدر

حروف الزام

بر بنده اولاد کزین بنوی یوز
 اهدا ایدیه رزمیونه بیک جانفراس
 فامرد و که رز تقرنیه آل عبا به
 کشف ایتمرز اغیارا و لسته عالم اما
 صد پاره اولور سه تنفر زمینه سلامی
 سربنده رز سلسله امصطفوی یوز
 کتر قولیه رز صدق مجتبه قوی یوز
 تمام ذکا جا کوی یوز مرتضوی یوز
 سربنده جلوه یون ایدر رز غریب اوی یوز
 هر پاره سس سوبلر علوی یوز علوی یوز

بر غلام لغزشنده بر ملک توکرا خانیوز
 شاق ایزم از لدن تال المکور اولور
 آب فیضیه حقیقت روضه ناز و وفا
 چوق جالش صورت اهل بلک اسرا یوز
 عارف کجینه و مار طمس خور زاده
 لامکانوز لامکان شهر بنده اولور جانشین
 من عرف سربنده واقف عارف بر تانیوز
 باده بیجام و بر ناک بولون متانیوز
 بیس کلمه ارغشتک بر کل خنده اینوز
 کنت کنت اسرار نیک بر غرقت پنهانیوز
 سر قیل سخن ترکی کنت به پایانیوز
 مخمور کنت قباب قهر نیک مهانیوز

برده در علم الهی برده در ستر علی نقطه وحدت بر این بر این کانیوز
نظیر روح القدس مرده را حیا اید برده در عیسای بن مریم مرده جسد کانیوز
ای سخای حضرت و بسالقرن مشرب اولوب ایرمشوز و جد خدایه جذبه رحمانیوز

بر کرای نقشینه نه جلدنک سلطانینوز شال فزایچه معانه ملکک خفا کانیوز
حافظ و غائب برده بر در او بس مشربینوز تا یخندن بوکشتن نفخه ارحمانینوز
اوله مزاج حوالت پوشش یک قدم کو هر یکای سر و حد ملک عیونینوز
قطره مز نوش اینلید به لایله اولابده ظلمت ایچه خضر جانک چشمه حیوانینوز
برده تحقیق اولدی اطلاق رجاله کیم خواهلکان دولت دین جدا انواینوز
ایتمدن کسیر راتب و اصل مقصود اولان لها نران پرکشتن جذبه ارحمانینوز
ملکسان عالم دار الشفای عشقه زخم خار ببلک مرهم زن انیونینوز
ویرا دیر معشام باب کسز لایعنی برده ای بر حقیقت کدر هر یک کانیوز

رفیق اولمز سه توفیق ادم دولت معین اولمز فیض داده خذلان تیرنه زره معین اولمز
بوکچ رایله خلق اولمز سخن خاتم اولسکده حفظ معکوس ایلد هر نفس سلیمان ملکین اولمز
زن و هرک طومله خنده روی زلف خالنه ارا اولان دانه اکریده داندن امین اولمز
عروس پیره مادر کیمی شیرین عرض ایدر اما حلال داده مجرعه قلبیه بعین اولمز
ازادت ویرمه بر نفسه سائیک اولمه کرام بهر کینه حاله فخره مد کامل بوکشتن اولمز
کلور و ادا قیسمت مطبخ کخن قسماده بیلین آنرا دانه سفره نندن برده جبین اولمز

سلاح زانق و برز کلا ملک ترش طعنه بیدارین صفت حکمت ه سرکه انگبین از

باش جان فایزین دیوانه در ویشکر دوز	شمع عشقه به تیغ چه روانه در ویشکر دوز
ساق باقی الله ن نوش اید و عشق چه کینا	کند غرق از اینجین مستانه در ویشکر دوز
سینه فرزد در سقا هم به هم غری ایل	جود نوش عاشقه میانه در ویشکر دوز
دگر غریز فکر غریزه ناله مر هو و بدم	واصل او طش جذبه رحمانه در ویشکر دوز
ای تاجی فقر غریز ملکه سلطان اولوب	سرفردا تیر سه خاقانه در ویشکر دوز

نور حقان خلق اولوب نوشته گلشن در	ضج حقله صورت ازین گلشن در
کوهر لاف رموز علم ان سجا بزند	حاصل بسرا اید به میدان گلشن در
نوش جام عشق اید به به اسط برم است	عالم کاشانه به مستانه گلشن در
خواجده خضر لیدن تعلم ایتکه	طالبا تیر مکت عرفانه گلشن در
ای سلام عالم ناسوت گلشن عرض	انتساب حضرت رهانه گلشن در

کند ز سر مسما لوز اسم گلوز	اودات به صفقور نقشه رسم گلوز
ظهور رفته عیان در نه با غفر	حواس خمسیله منظر اید ک جسم گلوز
نه گلوز بادا عشقیله مست اید ک اگر	جلیسم بای هم غم اولان قسم گلوز
لباس غفر در اختیاز مر صوفی	ردای تاجله بز مایل کبسم گلوز
سیوف باطن ز اهرن پاره پاره قیر	سلاح جسم خلقت اید و تخم گلوز

→ A B

بمن و به کاره اولور نوشم	انکه ایچون بهوشه رهوشم
عیزی نه وار کوروبن ایشیه عله	حق کور ر حق ایشیه رکوشم
خلق جالیشور طرد سوا ایتلمه	اول نه درر به طمعه درکوشم
قبه اولوبه بر بشریت بزه	عادت ناس اولدی چور و بوجور
کیمه دکل قادریچه طولومز	عالمی عد هوش قیلور بوشم
عقل فلاطونه ویر اختلال	جوش دغوشه کله کسر خوشم
سویله نادانه سلام سوزک	طافه عوام کوشنه فلو شوم

لذت دردی بولا و درینه درمانم	شریت عشق ایچن تدبیر لقمانم
خود تاجین صیوبه شقیقه عریانم	عارایه ربوبی عاریتله عنوانم
نوشه ایدیر جام حبس زهر اولور شاه شفا	غیر بر تکلیف کوشه ایتیه لرجانم
دیده ده یارک خیاله دله عشق واریک	کلحن اولسه سکین و دروس رفوانم
جان ویردی راه عشقه سلام در دند	نیسون محنته استر جان مانم

لذن عمنده خط و خاسه و قول کیش اولمز	معاده الهی نقشه صورت پذیر اولمز
چون عشقه اطلاق زنجیر هوفات اول	اولنر نیست عاقده قید تکلیف کیش اولمز
عرض بوسه وراحتی عاشقه هر توده کور	ظهور ایتیه تحیل احدا بالا و زیر اولمز
سویای دل تبصیر قیل نور الهیله	کشش ریش سخیده ایه صقن ایشیج بیز اولمز
اولور سود خدا لبته هر سبز آب رحمت	فیوضات الهیده صغیر اولمز کیش اولمز

دو شوب وادی حیرته فال عاشقانه محمد مصطفی کبر سلامی دستگیر

وله

اولین بیل و هدیه عقل ثروت ابدی صبح انور	سیدنا مشرب عارف حلقه اوقرب عرو
عوض طرد سواد در خانه دلن کشتی دهنه	خود اینه عیس کبی اوج عروج اینه
سوار بنفش املی جهاده کار مرداندر	اولا شهوانی زن نشن رکب سروج انور
بزی بر عالم قلیه رسیده سیر فی اسم کیم	بشن اول عالمک دوزه شبه روزی اوج انور
جیل دل ایرتو جانانه دلدن رتبه خلعت	دینج اسم خوش جانن بخون قر با هج انور
عزیز انور سلاج نور مهری اوج معنائک	کحرف سعد اولور کحشد کحرفی بروج انور

وله

در صقه دوشن اهل رفاهیه سبب اوطر	احمد در کیمین نه استعدا اولو اکم کیم اوطر
ایده نگر حجت اعظمی سید ایل اقصا	انالا سید شمسو کلمنجه تحذیر و عقاب اطر
کجاست اسم غرض و امان کمال بینه انور	کیرنده فکرم نه هج عجم کیمین خطرات اطر
در عرفان کیم هر کجف ایدر ان زیاده	معارف کار کما هج ایت ب اطر
اکل کجست و جدال لایق توش اعلیه	دستگاه لنده حرف و الفاظ و کتا اطر
سلام و صلت سر حقیقت ایتجه و ک	رسمک شرعنه او یق کیمین سچ انت اوطر

وله

عاشق کرجه رفیع صبی به مضمون دلکیز	اولین خطاب دنیا اهل بخون دلکیز
دوره کیم فلک مهره مهری ایدر مهره	زرنش راوسه بخون دهن مضمون دلکیز
نفر فخرن ایل در ثروت و سبب مالکیز	عفس کیم ته سچن ایل فخرن دلکیز

دلکیز

المز عشق الهیه غنید ر صوف جیفه دولت دنیا ایله کمون دکلز
ظفر نشه حکمت ایله حق ایله ی کفر زاهدک بله یکن افرایله محون دکلز
نطق عیس صفت زنده ایله مرده ال نفس بیره در صاحب من دکلز
اولدی دیار یس لدنی یه سلاحه خواص غیران اخذ در علم مادیون دکلز

حروف سین

سر سیر کر نه طریق حقه کیری بولموس روحانی ذکر ی سلاح ایته نفس ایله کوس
خلوت اندر انجیل قبل ایله اغیار دن هوش و مد مد مادیه که جی نفس
ایر سیاحت در وطنه کعبه تنقه دکه دل صفا کب ابر و سلیات ذکر نه اوله
نور شمع عشقه مایه رنگلک خوات تمام حیا و بر پر وانه کور اظهار ایله در کس
ای کذب ایر ملک استرک کمال وصلت باب مرشد ده یقیم اول غیر نه ایله کس

کر صیغه کرم عارف مبر اوله صیغه خلا او طر قبل کس ذکر حقه در نفس
حلقه دور نه حاجت یاسماع آید عارفک تسبیح کلور کوشنه آواز جوس
دانه دایم سر شک و آه سوز عشقه مرغ سرازده یه سینن ایله نفس
نور مطلق بر تو دن شعله و قیل حکلی ظل ناسوته مقید اوله اندن میل کس
ای سلام نمده یم وار ذره هم مهر سیر کبریا و سکندر اوله ده سوز کس

ایون اید و غایه پر ز اولدی کوس کور نه اولدی طرک شش فانی دکلز
ندی اسکندر حد ایا یه دفنت لک حلقه بویه دن اهر دنی و محوس

کامد ز هر صوفز جا به سکر بد بر ر عاشقک طاشیج بر دشتیج هج محکوم
 جوق فنا کتر اقبال او نیک آفرین سوزی به شد در او دشتیج کشته فانون
 ای خلک عیشتیج دلبسته اولوب دهرین ایچی بچه دارا و بچه لیلا و کسه
 حرف الشین

سالک در کاه پیری جنبه الما و امیش لاله قدر سر و قدر هر بری طو با امیش
 مردم بجاره آب حوضی بر که شراب چشم نابینا به خاک کفشیج تو تیا امیش
 بلبلان عاشقانه ذکر و تسبیح انتی ده انری کوریده آیدن جذبه مهلا امیش
 ارمس خالص عباراته زر خالص اولور لطفه هر بر نگاهش عاشقته کیمیا امیش
 ان سگای بر غنچه بیکه و لا احیا ایدر نطق جایی دده ملک بخش ایدر عیسا امیش

نار بهر مایه دوک کوزر کوز قانو باش یان باقل برین راز دهر ملک ایتیه بخش
 عشقی سوخته اولور دلبسته دکان طیب اینه حرف جی و اخذ در اولور کفشیج
 نیک و بد بچ بس ایلد ملافت خروتن طاشیج تار لرسنه غم غیمه هر بر غری طاشیج
 جای سم و زهر کرم زرد روک سوز اشک بوجنه کالای دگر که وصلنه بتمه صو اش
 بونه سرد که سلاه عاشق دختنه ار میت او ملکر کوزر اولور حاضری اش

راها سکه امر جانکی صهبا به کش ذکر و اوراد له اسمای مسما به کش
 نغمه عرک هوس بود و نبود و زیرو سوت شقی ایچره بوری در یکی غم کشته
 آتش کیمیه وضو ایت او ایام عشقه قیده که وجه حق ایت جاحی تنه کش

خود را به رزده اول بوفتو داد کاله رسوایه دکش
مختک راحت دنیا به سلام و برسم بگوینک زلفت عزت فردایه دکش

حروف الفبا

ای حبیب هذا ای بنی خاص الخاص
مردا شر عظمه غم ایدر حقیقتکه
چونم گویمه سالت اولان کیشک اولور
نه اولان همه محتاج در شفا شکه
معاوی طلب از کرم شفاعت تو
معاوی یونیز قار شفا عینک استر
ساکه غلام اولان اولان یکنجه بهانه دکش
کرک دل مقرب کرک عوام و خواص
طریق نورهدن یار و ورهبری اخلاص
خدا سنیم غفرانه ایدر غواص
عصاة را بنود خود تو جانی خاص
کن این کر مکن نوابه ایله تفاح

و کله

بیشتر اولان کر عتقه هر که ای خلوص
ایمن ضایع ایدر معز و در کاشیب
کعبه مقصودنه دهر اولوب اصل ایدر
کاهرا عاکمه معزور و مفتون اولمکه کم
انسان بار غمخواریدن اولمکه نا امید
کوستر کوی وصال باره شهر ای خلوص
آینان اینا و کاشیب
وادی آفرانده نیجه کمر ای خلوص
ادمه تازم اولان وانه باله خلوص
همه ایلر سا که ده بر قلب کاه خلوص

حروف الفبا

احمد کشر نصیر ایجاد دنیا و عرض
کتر اسیر راه در حق طمس و طمش کاه
جسم دلی برکت بحق حق کرم انک
سیرنه و عدله رانک غم عبادن عرض
عاشقه فتح طلسمه ربو سعادن عرض
شرح پاکیه قمو العاطف و معن دن عرض

غلت غایت خلق جهان اول شد در کونه تشریف الیچون آدمه حواری فرود
هر بن نبشیر ایچون کلدی سلاطین عالمه مرده انیمکه رانز موسی و عیسی و غیره

حاکم باری خداون غیری فرود ایچون ایسته به محتاج اولان کدن اولورده ایچون
دست برآورده نوزک یزاده خدایه ایسته نیاز نفس غیر اولدن صلوته است سلوک ایسته فرزند
منزل رفعت اولک مهرشون یزاد اول ذلت ایده کنه نیه انزال ایدر بار انزال
فوق فرق اسم ایله هر مراتب حقیقی قریب جبر سید یزاد اولان شیخ صید حوض
ای سلاطین قیل توکل باب حقه اول مقیم عالم غیب دن نصیبک کونه رسیده و حق

حروف الهاء

رشته کس اهل دنیا ایله ایتمه ارتباط چشم عارف فرود و لایق قیام بر جهان ستم الحیات
یا حبیب و صلیه یا خیران یا حیرانه کعبه هر کس اهل سحر و آله نه عالم رباط
کار با غشقه غم ره مقصود تسلی بوم فرخانه خلیفه اولنم اخلاط
خلقک انفا سجده در کعبه که الله شریف شریع ره ایدر ایدر سلاطین حاکم صراط
همدک در دحق اولنم تحت و غم نولن عاشقک در خانه دور در تحت و غم نشاط
ای تلامذ که تلامذ اولدی عسریه سیر آخر کربت فرجه بر بر قیام نرس با

وله

نوالسماء در زلفکم لایق آئینه قلیدی خط ایلمز وعد و وعیده نه خدا حاشا غلط
هر نیکم دار التماسه خاطر قدرت نوشت عالم مقصود و مقصود زاندا اولم بر نطق
جمع ناله فقر عجزین حرف ایند به باید لر بلیمه بی دوزبان صغیر قادی نطق

بومده کج معرفت سر مزایه صفا اله
ای وزغ و ارا سر لک مال خط اند خط
ای سکن بحر صا و قدن اینه ام ستماع
نفس کن در بکلی بلمکه در معصود قسط

صغیر ارفا لک حق قدر نیک مار ذی حفظ
یا نذر لک کور نین قمر کان و ایر و زلف خط
و بکله اوزره او قین و طره و خور و حکمت
خاله در حاجی تمیز حرف ای چون نقطه
سره و نوز در جلالک او قودم خلاصه
دیر اسم سبع الما فی الیم حاش غلط
چار صده خفاک و یز لک معنی اعلی
من لدن عظمی و قی کل و جاده نقطه
علم الاسما و نوز نین ملک استر لک اگر
نسخه ازان کلامدن تعلیم آیه قسط
سر حلقه علم الخش مستوایه ختم امد
اس لک یکیکه بن الحاصبین ده کمر و خط

بزیار کرم ایت اید خطا دن محفوظ
نمض قعدک نته کم بحر ملا دن محفوظ
موسا روحی قبل نوز تجلک اید شاد
نفس فرعون نته ایت غن انا دن محفوظ
اردایه بود و یرین صحت شاف سنسن
چشم معقوبی ایدین غزن طاب دن محفوظ
یونس ابطی سمدن حبقا و بشارتک
قولک سنسن ایدین برج و عا دن محفوظ
بوسلانه و توسین او ادنی حقیقه
هسته جانن قبل سهم قصا دن محفوظ

(۱۸۳)

نمیزد و اعظم سامع نه اول سن غیر و عطا
یم صفا ده عوا اهل لک کز لجه الی عطا
لده کعبنده پیر عشق دن نوز قرا لک
حقیقتده تخم الیسید رعایه و عطا
کودم و یر لک بولک پرده شده لای
فان اخطه قبل بوخا کز سنسده الی عطا

سن بردانه خالید دایم لفته بند ایدر زن دهرک مکرینه دقتله اول لحاظ

هر اشیا کل شریک قول اولو عیاط ایدر قهر ترا تا وجه سر سن با الحاظ
فنا ی من علیه واده ویتن ودر ربیک نه بلسون وجه تفسیرین و جه تا اوقین حفاط
تفریح ارمه قصدا وچ تفریح و سبک و اقل چو سوزن اولیا سبک ملک پاندر باغ
نقوش کثرت او طرزی حجابیه و حدت مرایای صورتن و در باره اوله لحاظ
سعدان باین اعدام و ارجا و نظا هر باب فنا و یله بقا و سر نین ایدر سالکی ایضا

عجب ایدر سبب شریک سببک سببک عیاط ایدر کن جو عیون فکله عیون سببک با الحاظ
اولو شریک اشیا اهل غفلت موت صورت نه ای قیاس حقیقه ایدر چشم حقایق اشیا
نیز در کاره سبب سبب و سبب و سبب ایلر سبب کاف عیون و توفیق اول لحاظ
بهره شریک بنی اعدا ایدر کن عیون عیون نه لایق رنید و عیون و عیون عیون و عیون
سعاد و عیون و اوله بقا با سبب سبب سبب بار کران اوله وجود کن عیون عیون

حروف و اعراف

شمس همه مشرق آشدن اینه که طلوع نور انجا طلوعی بر سر شریک نایبی شمع
طو عیون شاه العالمین و رحمة للعالمین عیون عیون کوس نبوت اولی و ایلر عیون
روضة و عیون و نایت بر شریک و کرم انک انبیا و عیون سبب عیون عیون عیون
منزله قدیر رسالت بوستانده کورده شوم و عیون ایدر طو و عیون عیون عیون

عظم مجده

عزم سجدت اول کعبه دامن اگر هر جادات ایلر ابدی رهنما رند کوع
عین رزم اولش ابدی هر مبارک برهن شیر خاوری اصحاب ایچکله اولدی صروع
ارزوی روت و جهل علیه شام و سحر مصلحتی در دمنی لغتینه ایلر سراع

مجلس وعظ و ادب پندین اتیه استماع در که مولایه کوشش ایلر نانی قیل سماع
اهم ارباب عشق اول آشنای اهل دل زاهد سلسله ایله لغتین اقتناع
نعلت جسمک غرقه دریای رحمت ایلر حازر لا یجوز اهلین ساجده کوع
مشراب اهل خدادن لذت ال محلات اولر ایتمه صوفی کیم سنده کندی شکله نزع
مجم انیمه کیمه اسرار اولر ادرک ای سلا کمل شیر خاوری آتین شاع

نیم

یوزک عشقه ایلر یمنی خور آیتین ابلاغ هوطنی و الفحی و جهلک دفع الیلر اصداغ
فاشیکدن سطر بسیم او قور هر طرف مابه او کور کیم کور راسه دیندی حقیقه خازاغ
اولا کشف کتب فزلی یوزدی مضحک اولر چوسنس خاتم بریل سنکله اولدی بن اسباغ
خیا حسنک لغتینه ایلر دل کوع خاطر نور نقوش غیردن کچدی الکانه قاره نه خود اوع
عبد که رفقا را دند زلفک اولار سه سلا کیم دینیه ایلر زنجیر عشقک باغ

و سه

عزم سینه قور کوروشا عشق طاع نور و جندن درون دله یازدی جراع
لشکر قاناعیم قیدین خوشن کلین وطن یابد کیم کیمه ناراج ایلر شقه او جراع
دیده خونبار و سور سینه اهرامه لاله زار اولدی وجودم داخله مانند طاع

همه به التفات لطف شاه شعله شدی اولدی غمت و صلیله هر داغ او تن داغ
من فروشن اولدی کلام قنده دراز نای عشق نوش این بر جرعه سن یلدر و عالم در داغ

اشک خونا بید چشمک لاله زارایت با طوع نامر عشقید با قرب سینه که باغ داغ او در داغ
خواب راحت تر کن اید کیر طوقی و صله بول اری بولره کر که رخسوم و غم صبر و صاع
شمع جلیک مار عشق بار اید سوز اید و عین نور اول تا وصل صبح اولجه چون چرخ
رفع اولد صبر افسان فات اید هم من اید شیب اطلالت اید قید اید سن فرام
اقتدایت اهل عشقه باقمه صاع و صله بوش اولر اید رنده سدا و صول و صاع

حروف الفبا

کمدن طو لشدی جامع این صیف صیف	شرع حرا ابله نور طو قند میران صیف صیف
یا لکن عاشق افاده کن اولد شمع	چکری و بس العزیز عشقه کنده اصف
کیر و یرو سینه طکران بوت اید جلیک	هر جرات و شکست بنده اصف
هر غزا وقتی خدا حضرت جبریل اید	کیر و یرو سینه طکران بوت اید جلیک
سبیل اولدی بنا لکن تا قرب اید	جمع اولوب اید قیامت طو قند میران صیف
شبهه اجد و حق جمیع اولوب ارواح کل	اقتدایطوب ال لعلی اول لکن صیف
ایل جاننده ملک عرشه عروج اید لکن	دو قریلر اید شمع فروزان صیف
ایچ دیو کاس اید کوثری حننه سنک	رله اید که طو تر جوری و غلطان صیف
عین اقلک م قلمک عیب اید	لج و عینیم رعت رحمان صیف
کعبه دونه لی هر حاجت عشق ام	سوی اید و عشقک اید اید دونه و لکن

منه باز آینه چرخش ده عشقه طهر
جانن اسی عیال شس آینه قربان صنف
اچ نه فلک سنی وصف ایله عجز کشته
نعلن سولار ایکن مصرع قرآن صنف
برسن قوتلک عفو له احیا ایله
حق حضور نزه طور کجا اولو دیوان صنف

و نه

هر سحر و در زبانت اولو اذکار لطیف
سنی تا نظهر الطاف ایله انوار لطیف
اچه اوزن دل کشف اوله ظلمات حجاب
مشرق جانده نمایان انوار لطیف
صوت عجزی بی رفیع ایت دل چهره املدن
دیده باطنه طاهر اوله دیدار لطیف
حسین نداری براق سیل شکر گل بکرات
صنف قند طهر لؤلؤ اسرار لطیف
ای سفاقی ایرشور لطف خدا به عاشق
ایله ذکرین تکرار تکرار لطیف

نازنین عجزی ایت قیصر قال ایت تلف
حال تحصیل ایلکده رایلی عالمده شرف
لجده خاطر تو بحر خط ایت باطنک
درمسی لدنی به اوله قبلت حدت
عاشق ایلک باشکده ایت ملائک
ناهدک طعن سهامینه وجودت قبلت
درد و محنت بر سر نزن عاشقه میر اندر
اولده عشق اهل اسلافک بلا خلف
شرح اولو عشقه با برنده حاج زانو
شعله و شش و زوال لای بر اوله شش طرف

ای اولان مستور کرم ایل ذات شرف
احسن تعویذ به خلق ایتدی چون رب لطیف
ذاکر تو خورشید عالم به قلمش کن خدا
پرده عینم سوا دن ایلک حیف کشف
حاصل سرامات اولمده شایا ایکن
بار دنیا یله ظلم و جهل ایتدی و ایتدک عطف

درد و نوا اید اشک چشم سبیل اید کیم تا ابد در خانه رخ خاشاک استید زین
زاد عشق که هر طریق و صفت اید هر باره نمک همچین نور صفت

فکر ز نار غبار مساوی اید صاف و صبر و لب و دهن اوله تا پرده زلف انگشت
لبت عشق ایچو کیر عک اوله حق تعالی آره و در رخ اوله هب شک ظنون اختلاف
کچ خلوت ترکین ایت کشته و تده اید کور عارف اوله حقیقت و سر و طعناف
اب شهید و ضوایت طور غایب و صفت ایت و جد الهی قبه غایتش اعراف
→ راه صفت کیر سلام ورد اید و بهر صفت غریح الهی همی کنن محاف

ABS

عروف الفاف

ای شمه ملک رسالت و کجیب خاص حق مهر و جهل که در طر فانی صحرای هر کون عشق
اوله دختور شده و جهل عین عالمه زلف کشت اید عشق که کون باش حق یالین امان
به جایک شفته سینه ایس و شب سحر بر سر انگشته ایت و وجود حق امان عشق
یا رخصه و صفت عک خطار و اید عشق قلم شمس از کون و زده تده تده اید و امان
مق حیات شرمین عالم سق قیسه یاز مننه صفت عشق که کون باغ و اید و اید و اید
بار و اول اید سلام آستندک لکبدر خوان لطف کون اید و اید و اید

وله

مهر صفتانک صفت بار غار و صفت ایس و جهل اید و اید و اید
کشت رسالت و جمال و دینه حالا ریاض و دینه و عجل فکر اید و اید
ظهور اید و اید و اید اید و اید و اید و اید و اید و اید

سرای سرتو صید ک نویسم و محرم را زنی
خضیات خدا ننگ وافت اسرار به سرتو
سزای عارف معنای سرتو غم و جد است
خدا ننگ هر نظره ناظر ویدار به سرتو

و نه

کو این صفت صفات عیانه ذات حق
عالم اول شد بعیرت اهلنه مرات حق
بر جمال اید صفا ک لطیف و تکریم مظهری
شاهد تو آمد رایله هر بری اثبات حق
و حدین اثبات اید را این در حرفا ک حرف
لصفی عالمه هر کس با برامات حق
علیه رایله صفت چون وجود اید عدم
کنه بر نام بود و بود اید بنو جودات حق
و دانسته است و اتمه تنه یک صفت
تو بر اثبات اید ک ک نشاء و مخلوق حق
و بود و عروه طایفه بول کشته و وحدت حق
و حدت حق بیاید رکنه مصنوعات حق
از شجر ظهور کونده در انا اللهی تمام
عالمه اوله در کون تخفیات حق

و نه

کیم اگر چه دست مرشدون اگر صفا حق
بلد بر راز درون غفلت نیای عشق
کچر و تبه سوادن سائلان آزاد اید
بند زلفش قید اید رسه هر کیم سودای عشق
مغل و دانش ختم و شمع تو را اهل عشقه
نیجه افلاطون مجنون المیده لیلای عشق
شمع نورنده بهادر پروانه شمع جان تو تن
بصدای نغمه در قریاد اوی و های عشق
عزسه گاه تنه ایلر نفس و جان هلاک
شام قلبه هرند دم نیسه نوزول عیای عشق
ای سحر اوله مرخص محبت سینه ده
ناودان قلبه صغیر لجه در ریای عشق

و نه

حسن الحیده صید اید رسه عشق صیاد عشق
کندی دام کا کلندن ایلر آزاد عشق

صورت لیلاده ایلر لایه قیسی کیرک
خنده دیشین ایلر که قوشنور زما عشق
نوج وخت و دولقن ادهم کیتاراج ایلر
ایلایه فیض خودن اکر ارشاد عشق
ظنون زینا ایلر بر جام ایلر عابد کرس
کزدیر میخانه دن میخانه زما دی عشق
ای سلاقی جور یارینن شکایت ایلر
درد کشلکه دالورسه هر کیمک ایلر عشق

لکشن عشق قلبه قوشنور زما عشق
نغمه ساری انا الطعن کله رآوار عشق
صید دام و پنجه اهل مجاز ایلر ایلر
قاف قدسیده حقیقت لانه ایلر عشق
همه مهر و پناه اولسه عجب عاشقان
چار طاق اوج اعلاوه اولور پرواز عشق
باده نوش بزم خاص اهدی مفر و مسیح
محبی دهرده دلازه مرشرب عجز عشق
کل نغمت دینه من روحیه استرک جبر
جاندا ایلر سماع نیدر کسلاهی ساز عشق

اول قولیم خیر رسول الشفیع
اول نورا احمد احمد عبد الحسین
خدا یغفر عیسی ایلر هم جسم غلافون
قادر صا چاهرم ناخته به حسیقت
نوش ایلر ایلر شاه حسن عقیقه زهرن
جکم ایلر بولنه باش کسه حسینک
خونابه اسکله جهته خانه بویاسون
کرمان اوله رفی در دینه اول قره عینک
اولاده اصحابه سلام ایلر سلاهی
شاد اوله دمن روح شریف ابوینک

عاشقه مردم جاو درد و غمدر عشق کرس
نغمه سی چون جلوه نیش مدام نیش کرس
کنت کنت اسرارین عارف دله چیده ایلر
بودن نیرانه نیرانه جان نغمتش کرس
کیرلا

گیر طایفه ای نه طوب ایله باشکله حید اول
جاننا را سیمکده جانانه بخون آغوش کرک
وادی حیرته عشقه میدان آلمان
عاشقه نغمه وصال یار که غنچه کون
ای طایفه تحت دله شاه معنی بو طغنه
نقشبندی زفره سندن اک بر دروش کرک

اوله ای یار نار عشقه یایق سنک
اولدی دل پروانه ویش انوار که لایق سنک
بهر تو شمع جلّی قلبین بر نور ایدر
شوقله هر شب کیم اوله که یکن باطن سنک
احوال امر استاین بوی دماک شکر سن
بجیل آسا چکله استر اهر کیم سابق سنک
بر طبیب جم و حکمت سن که بغیر بر شک
اولدی زخم سینّه ارد دله حاذق سنک
عشقه بهوش اولوب دوشی سلاهی
لحظه اولدی صورته شمدی نکه عاشق سنک

فوقه باقیم سدا عشق
مطیع امری یم فرمان عشق
غدا ی روحه رار باب عشقه
یغمیری کرم سمد زمان عشق
ترک شربت داروی آفت
کوهده درد دیر درما عشق
ایمان عین ایدر درد و بلای
بودر عاشقه احسان عشق
داماد زار و کریان ایلکدر
سکاس بویه در ارکان عشق

طریق سقیم اوزنه بخیا رشا دمان اندک
خط خاتم کیم صورتده شکل انوکاش اندک
کودک بر لایق و نشیمن معنی بلو قیاس
نصو راه و ما برده سنک کیم قبیل اندک
بره و بره زلف و مژه طراوت شیط
بنای دینه حب آدن وضع اسل اندک

در عینک شک بر قطره علم کائنات نور ملک بر دره سنن اولدی بویا و عین
 بر نیفتک بلبلیه راجب و اولینا رگش کشتا رسالتین که و جهلک آنه ظل
 شمر نیفتک مدون بچوکل اولسه سسرا خزانیه رزقش تملک خالک در کالیک قیل
 ندر شمس زانک او ملز بر تو ندان نایمده نو سه در دشتک جسر نیفتک اولسه قیل

بنده سلطان عشق در کهنه اول لیل سالکان راه صفه نور عشق اولدی لیل
 عار قیل لبس ریادن حلقه توحده کل دعوی ارشاده اولمر تاجیه خرقه دیل
 چونکه بر قضا امانا فانیله در توحده اول اولمر جبرین اولمر دلبسته مانده خلیل
 زاهد اعیانیه صورم سر دخت نیدون دستنه مرقا و بر سکت کوره و جشم
 سده نطق ایستای سلام التجاه اول کتو حال اوله برنده و چغانا نعت اصلا قال قیل

روحا اول فیلکدن پرده لیل جلال وار در ایسته ور ایسته انک نور جمال
 یه شعلدن سده فی معیوب شمس مهجور لیل غم بیم بر کون اولور بو احوال انی وصال
 برقرار اولمر کشتی مه کبر اوج اولسه برین بولور در احوال غم کاه بهر و کله جلال
 سعدیه مسرور بخشنه انکف ایلمه حکمن اجرا ایره خرا و فرسه حکم لایزال
 فقل ایله نور ایمی تسلیم رضای قدرت اول بر قیل ایله بولور یلور ایسخن بر اهل کمال
 عارف اول کج نیک و بدون کور کور بود عاقلک بر در یاننده ذوق داننده کمال
 مهر عالم پایدار اولمر سلام کیمیه به بلیدیم باقی هوا سه جلد بر خط و ضیال

طورتده شجرنا طقه پسر در دل	مجا موساسنه خورده بیضا در دل
ال ایریشم حرم حاضر نه نیدر کیم	کنج محفوظ به قدرت مولادر دل
رویت بر فوافوار جمال ذاته	صفحه اسینه ده مرآت مجلادر دل
کیم ایدر عالم آو بزه آفته یلنده	نور بخش جهان عرش صلا در دل
سفر سیرینه جبریل دف ایجا اولر	قاف لا هوت قور قده سل عفا در دل
چار صد صفی علمت کده د کبرادر	نقطه اعظم اولان نور سوبه در دل
کعبه بنا و خلیل ایه سلامی تنده	دست قدرت بن کعبه معنادر دل

بر نو ذات خدا نیک نور کشیدر کوی کل
فیض بخش سنان و عرش و کمر سیدر کوی کل
منطق الطیری سرده سلیمانم دین
و عزیز عطار را کلمه فرغ قدسیدر کوی کل
کل تعالیم بر تهم منی نه نیدن در شل این
راج بزم و حد تک سیرت یار سیدر کوی کل
ای سلامی در در عجم قرنه آه این
نور وجه صفتانک جهان کده و لیدر کوی کل

عوض میم

شرح من مدد و نایا خالق العرش عظم	سیرن امورنا ما و احد الفرد العدم
لازم همه سهو و خطا کو شرم صبر عظم	انا ظلمت نفس انت النور انت الکرم
شمس هدایت من ایلد و باری خدا	اهد طریق المصطفی بنی اصراف مستقیم
غولک بزه قیل و تکلیف نفس عکری اتی کبر	افغان جرم کبر قده صان انت العظیم
هر امر نفسی شیفک سهو و خطا را ملوک	یرحو سلام بر جنتک وارحم لنا انت الرحیم

و نه

ای و هودی نور محض مهرانوار قدیم وی جلال مصحف آیات قرآن کریم
 نون عینک و العلم فاشک لیلک و لیل در والضحی و الشمس و مهک زلف انوار جودیم
 نقطه خالک بود که با لبسم اسه در سین زدنک کلید لحن رحمت الرحیم
 نشانه قدیم راسخ جبهات فرما برکت مهر دار که سلیمان بر عصاره دار که حکیم
 انجمن سیح احیای اموات بشر عالم هر زده سنگه اولدی احیای حکیم
 اوصاف پاکت مقام خاص محمود در کیم مدینه شهر بر عرشه جنات النعم
 ذاک رو فیکرت قریه ای کل بارغ البصر النحال ابن دیور الله راه مستقیم
 مار سولانه چو کده جو سلام در دهند خون لطفک سائل بر کتر و ان سیریم

بلا احب ایدر دلو اهر سجان استم خدا معطر المکن لایق دکل سلطان استم
 بخدا نه منور دلم مهر محمد نه منیا و قلمیون دوزی و تاباندن استم
 تعالیم ربهم مهر باسن انجیم دکت شون درینج استیون شاقی دوزن استم
 بن زنیق و ملحه در ذم انجیم زاهد شفاعت اتمیون فردا بن اولی ما و ان استم
 سلام قسمت عن قضا و ن وزیر مولا سلطان در مولا مامرد اولی و نامدن استم

یا که کل صفت آون و قسحرم قم قم اچ کوزیل خوابن اولی و قسحرم قم قم
 لارک اوله زهد و صلاح او جمله اولی و صلاح او یوم شب الصباح و قسحرم قم قم
 سلک اوله جمله سکینه زائل اوله و لره غلک ذکر خدا ویه فاکت و قسحرم قم قم
 بادیم سحر کت کتوره و درتک جبرک قویقنه و در نری و قسحرم قم قم

الحمد لله الذي جعل في الدنيا ما لا يحصى
 في الآخرة ما لا يدرى

بكر او زاده خلق اولاد اندام
 بولك لايتله اولم نوله مسجور ملك
 اوليكه درم كه باسك نم صد فدايه
 كلكه ي كلكر مشالم عالمه بر دانه
 نور ذالده خلت قيله اول و اعنه
 سر لوزندن اشنا و صورتا بيلكانه
 عالم ملك ايكه كيدم چار عنصر جاسك
 جامع آفاق انفس بر عجب كاشانه
 خانه اقليم خدا چمن نه عشق ايلدي
 جامنه جان حرف ايدن عاشقانه
 لوح سينم قديم صانع نقش آغ و تارنه
 حرفون عاري لدني علمنه درسخي تارنه
 ايس سواد هم نور اده الحمد ايلكن
 اشنای حضرت مولاد كلكه يانه يم

بهمه عشقيله نالان اولده و غمده هم
 بربا قوت پروانه عشق شمع كانه روزنه
 ذكر مولد سينه كرمات اولده و غمده هم
 ناره عشق حقه سينان اولده و غمده هم
 غمزه تو حيد اينه دغم سينه لر چاك ايلينه
 طالب ديدار سبحان اولده و غمده هم
 بير كا ملدن لدن علمن قلم ايلينوب
 غم اسرار يزدان اولده و غمده هم
 در كچه سحره سحاش قول اولدن عاليله
 كشتور عشق ايكه سلسله اولده و غمده هم

كه بود يارب باهل درد همرازي كنم
 هر كسي در ناطع عقدش باهوش غمده كنم
 در هوايت با پر توفيق پروازي كنم
 من جو فزانه روشن با عشق شمع ياري كنم
 ز سرشكم تار و آزار دن دل سازي كنم
 ز سرشكم تار و آزار دن دل سازي كنم

شاه استغیا سپاهم خوشه چین شاد عشق ریت رانی میسر نم از خود حق آری نسیم
ملک العزیز خن را با جایی امان پادشاه هفت کشور را در گزینی کنم
ای کسب من جو مرغ لانه ز تو نسیم در هوا عشق جلا صید شربازی کنم

یار بآن در بنما که بنود در ما نسیم که بر دو غم و وصل تو در او در ما نسیم
لشکر آنک بر زیر علم آه خدمت می کشم هر دم و بر طاق ملک بنش نسیم
هر آن سیر اسو می کشم اندر و طعم در نهالم جو بر باغ بهشت من ما نسیم
یار از قید رست همه جا ایدار است چون رسم کعبه بود قبله همه از ما نسیم
اولم بود عدم آخر چون خواهد بود در میان چه وجود ارم در آن میسر نم
بیر من چون رشکم ز خودی داد و منو ای چه بود قرب نواخل فزونم

هو در است

ای نبوت تختک سلطان خیر المصلین شایسته وار و خداون رحمة للمصلین
عالم هر ده هزاره اولی فرما ملک روان آن شایسته سید را اولین دآفرین
خاک تعلیم که رومال اولی تعلیم ایل یاد اولور شایسته عظیم علیه دخی عرش برین
صدقت و حیدر اولی شرف کوریکه مفتخر در بوس بابک ایلر حیرل امان
الحاجی الحلف ایلر بوس در رنده عفو ایدو حرم قبول ایت شافع المصلین

وای

صفتی ماری بول مجازی ماری نیرسن سن ماحم ردیدار ایلین اغیار نیرسن
لباس زرقه طاروس ازارها بار اولم بهشت وصل در آن دویاندر هر طاری نیرسن

و ما دم ذکر له سحر است بر لبش اسرار مولا به عیار و شیرین دن چهل اولاد اسرار نلیر
 کولای پروانه سن باینده خوشخیز نور تجوید هزار آسایه های هوای بولکلاری بنیر سر
 سلاطین مصلحت نه دیلرک عشق حلائی سما عید محبت ایشان هر بار بی نلیر سن

وله

شکایت اتیم خلفه چله دیک اندوه و مخندن جیقا بر وقت اولور باران رحمت ابرار
 غم ظلمت کجرت کول انوار سرور اولور کلور بر کون طوعا رهم امیدا یا سخط
 فنا کلزاره مائل اولور ویش آفرانیش سلاطینت سیر اخراج طایف صحن جنتین
 تا شفا ایلد مهوریه کده یارون جبرایت ایشیدی دینک و صلیت تقویٰ فرط جنتین
 سلاطین عز و ذلتین جهانک دلفریب اولد کدایش حایر که شاه ای ایلر نزع دوله

وله

بلبلر کیم ای خوشه کلین او قود و رسون بر خورنده کل لشی، عرفان او قود و رسون
 جانک کیم خط ایام و غریزه لرندن هر دم استقامت کسیده جاننا او قود و رسون
 سن مکن وار کیرضازل قیل عیلا ده قوتنا دل کسیرت اهران او قود و رسون
 کندک یشور زاهد سالوس صوبیجه طوت مسک بر می ای جان او قود و رسون
 بی فیض عبت دعوی ارشادی سلام به خواججه یخون خانه که مهنا او قود و رسون

وله

نه کورک صوفیا نکرار ذکر لا اولادن ویمور هر ذره لر محض خبر تجوید مولادن
 اولدین کوه دل طریقتی خانیه اوجده کلورارنی صد حسن آن دایره جاد کوسادن
 نخت خیر من روحین الدم در سحایه بلا کلون ایدن بخت حیات خضر عیسا

شاه کز

ش بهرین بواجب فطایر ده حقایق نه حال قول سوسطانی نادان اعماد
لگد رفت قوت سلام جان به ذوق لذت عری تن اول ایلد کجه سفره اخن قسماون

بدیدر سگ سر نو قیدی دکل شد دین بن نه غمیدر نه غیر مدروام بدن دین بن
و صبر کن گلشنه باغی شاخ و باره و راقه لکروال علیه ربو گلشن دین بن
بو لطف حق هر نعمت نه خود صوت غرضدن بل نطق فیه من روحی در تن دین بن
حیث من عرفی در سن الان خفیه نه نین بو معنی لطفه افنده ببلور فتن دین بن
انا الخی چاغ و بخت قصور شول فریاد ایدر سکده سلاح وار در رالیه بر سندن دین بن

چهارم

سجده عاشق صادق افغانی هو یا هو هزار کاش دما دم عشقه نالانی هو یا هو
فراق و آه و دل مجروح دل عشاق کربانک درو سینه هر درد نیک درمانی هو یا هو
یاقرب پروانه و شمع صلیک بو نه شمع قصیده نثار صفا ایدن عاشق کربانانی هو یا هو
جیسر عاشقانک اگر کن فکر مجسمه شت قنک لولک کجده تخم عارفک عرفانی هو یا هو
اولور مقصودیه هر فرمازم ادبی حیرته سحر واصل ایدر انسان هو یا هو

ولمه

آردن جام عشقه اولان مستی هو یا هو بکون بازار عشق بکجه ایدر افغانی هو یا هو
ایدر شیر قفسین یاد و مارا عدل خواهش اولور لر مهده نه درد نالان هو یا هو
بولور کوبه معنای بیت قلب مرشده ایدر لر کج اکبر انیکه جولان هو یا هو
ایدر اسرار لا محصور دالا هو غار فکر یغوب بولا والادن ایدر هر آن هو یا هو

سلام محمد اشپاده کورده کورده کورده
 و مرآت لقیظه اولور حیران او یا هر
 و لم

نیاز و زار ایله دلداره قرشو واروب عرض ایله خانه یاره قرشو
 اچوب بال و پری پروانه آسا مهیا قیل و هورک ناره قرشو
 خیال و درخشا ریل یارک مثل عییل اول کلداره قرشو
 ایر ربوی وصالدن لیمه اسجه هر سحر ازاره قرشو
 سلام و صلوات ایرک و لریک سماع ایت حضرت خلداره قرشو

حروف الهیاء

بنی شیدا ایندی روی کلکیده یار رسول الله
 پریشانی ایلیوب او ادره ایله باغ عشق اچمه
 غم و غمیکه کورده نرغیده ایله رلوانی عالمده
 سقا هم برهم خمرین اچان اولان عشاقه
 جمالک ایت قرآن قشکه ربان اسم
 سلام و در صد کدر درک دارالامان
 بنی احوال و اهدرد بلبلکده یار رسول الله
 هزاران عاشق بر سنبلکده یار رسول الله
 شب قدر اولان امانی کمالکده یار رسول الله
 زلال کورده جام ملکده یار رسول الله
 او بایه نطقه خانی فلسفکده یار رسول الله
 ایشکده الی بغیو قو کده یار رسول الله

و لم

سکک خلک ویر نور آفتاب یار رسول الله
 ننگ جنت قورک طوبیانا ننگ سبیل الحی
 قلم اشجار اولوب دریا عباد اولسه ابرار
 سن اول مقصود معناسن کورق منکم درک
 انکچون دوشمنی سایک تراب یار رسول الله
 ایچدن کوشا سهر صحابه یار رسول الله
 یانیز مجریک کله عسبه یار رسول الله
 دوشوردی عالمی حرف جی یار رسول الله

سلاو کار عین بنور دی خواب غفلت ده ای غفلت رو اکور م عت یار رسول

وصال کو کیک عشق ره بر مد یار رسول
حضره کفنه جانیده سر مد یار رسول
یولکه خاک زلت محکمه آه او طاعنه
قناعت زار راه سکرمه یار رسول
طریق کعبه و مسلکده هر رک صیقل ناک
هنر از خانه کلبر تر مد یار رسول
غبار خاکیا یک گل نذر چشم خاند
مد نو سرمه دان زیور مد یار رسول
ایه و سوزن تا یور سه خزن بشکرت
بر عطش ابحره آب کو خرمه یار رسول
چور لمر کردن جامده بند حلقه عشق
قبیله بغله زنجیر زرمه یار رسول
سلاو نه بن نور شمع غله منور قیل
قاره یوزم مفصل دفتر مد یار رسول

دل بر نشسته مر قانه رشراب یار رسول
فراق غلظه دونه م کباب یار رسول
دن ناشادوم آبادیت ید مکار طعنه
توجه ایلدیه آفر فزایه یار رسول
شب طعنه قاسم نو عشقک ره نماید
روان اولام در دونه نماید یار رسول
فلکده مهر و ماهه افتخار ایتم سزا حق
ایشکله یوزم سورسم تراب یار رسول
سلاو نه یولکه کله سمد محروم کونه
نذ کلکسحق ایه عفا به یار رسول

حقه هر آن ایشک سیر و سفور یار رسول
سلاو کله ن ملکه و بجز در یار رسول
بوز حاق فلک ترنمین اولمش نور کفنه
سکچون شاهه روشن محروم یار رسول
قیامکه طوره و تعظیم اید بر سرده و طوب
یولکه قافیه سین بر کمر یار رسول

کسور سر کبر اسرا ده مخفی ایلمش باری
ایر شمشک سیریکه عجز بشود در بار رسول الله
خیا مهره شیرین آفاق سرنا سر
جهاک بر تو ندن بر اثر در بار رسول الله
دو نیم او در بنائنده کور و اسرار تو هید
سکا اسها دهن کوکده فرد در بار رسول الله
رادم انتظا در رویت ایار ایدم جان
عبارک لکن مازاغ البعد در بار رسول الله
شعاع نور عشق کوی وصال رهبر فرم
بو وادیده ایشم راه خطره در بار رسول الله
تهن دستیده شش لاله گلشن باب الطعنه
سلام بر و سیه بر درید در بار رسول الله

وله

امید و صله دل مبتلا در بار رسول الله
ایش لیل و نهار آه فزاد در بار رسول الله
برین خار بلا قیلش فراکت بیل جان
نه یا بون جاده سر بر بنوا در بار رسول الله
سیر ادره مان عبارک در که هکت
اود و ده تحفه ایدم شد در بار رسول الله
جلو فاقن کباب انک چشم زار را چشمش
ره عشقده کار را پشت پا در بار رسول الله
جهاک نورینه مستغرق ایدم ده جان
اوشوب غرنده قالمش بر عمار در بار رسول الله
سلام بای جان اولش با نور خاک فتنده
الن آل لطفه محتاج که در بار رسول الله

وله

رباض رو فک بر غنیمت بار رسول الله
عجب کمر بسته زار به شکیم بار رسول الله
شعاع نور عشق او طرا لیه کوکله رهبا
شایم دهر و وادی ایشیم بار رسول الله
در عالمه افند حسن له کجرب جاعلشن
مد و قیل بنده اغلال رقیم بار رسول الله
در دنیا کاله عمر دکندم سودا اعماله
بو بار بار جهانده دلخیریم بار رسول الله
نوکله رو سیه بر بطل سم دخی رد ایتنه
سلامیم قیو که بر غنیمت بار رسول الله

و

وجود منش عشقه مایه زار رسول الله
چراغ قلبی شود قله او مایه زار رسول الله
مراط جسم ناسوت نه کجین مردوس لا هونه
سکاتاً هرده باطنده او مایه زار رسول الله
خیالات جهاد اهمیتیه واقعه صاندس
از به خراب غفقتن او مایه زار رسول الله
وجود ظل نه هوس نسلک نور کرده حق امتیون
ازل بیکر نکتنه جان نونا مایه زار رسول الله
بترد بزم کشته یا قوت بخت غرور اولدی
من بیکر سله و هده طقانه مایه زار رسول الله
سلامی سچ فرقه هجرت خستین کبایتیه
روان اولان کوزندن شمع قانه مایه زار رسول الله

و

صحت سری چون کون عیانه مایه زار رسول الله
ولا کوزن سر لره نسبت نه مایه زار رسول الله
بچون مرآت دلده به خیال برائی رسول الله
به تشبیه و هده هب عیانه مایه زار رسول الله
بو اسما و صفات ثمار یکرم دو شمشیر
بنی سن زلف اطلاقه مایه زار رسول الله
مکر خکات نور کردن او دلم روشن اولنده
ببین اسرار توحیدی او جانده مایه زار رسول الله
کلا بعت و بیعت اطاعت هده راجعه
ریت سریده به بی مایه زار رسول الله
سلامی من راند اسن الدن بکاملین
بو علمت غیری هب نظر کانه مایه زار رسول الله

و

نشد هب باریت استن مایه زار رسول الله
ارزان مائل دلم بر مر بختن مایه زار رسول الله
ارز دستن مرا بکجه احسن کن که در آخر
رسیده باشند از دست بختن مایه زار رسول الله
به کت خود به به واسطه از کونتر نفیت
مکر دان سرزن بخت بختن مایه زار رسول الله
دل بر کونده اده در حضور هم کسان
نشد در شریعت وقت تن مایه زار رسول الله

ع

چنین بخود کن از باده 'الحانه' نیست که جان و دل ره برافزید هستن بارسوا
سلام و شکسته میلند از دوری صلت در افروخت شد کار از شکسته بارسوا

وله

بلا مفتوح قبل باب السلام بارسوا الله دشمن روضه که دارا السلام بارسوا
بجسم سرور و بیان قرب حق اولسم کتور که صلا تیل سلام بارسوا الله
امید صفت و صلا کلامه دو شدم وادی غنقه رفیق و یار قبل اسم السلام بارسوا
خطاب از غنویه لایق اولان و غنیه ایله ایشقه رسمه جعفران سلام بارسوا الله
نه مهور دیدار اوله له خیل زمان اولری امید التفات ایلم سلام بارسوا الله

وله

اول کله ابلوک وضع قدم عرش برافزیده مبلعدن فرشتن تا عرشه فخرک سرافزیده
سن اول ندره آیت لایق که طوفانک لایق کونم و شمر نه سالی که بارسوا الله و نهیم از ندره
بنجه خلوم فرغانه او نور دی جمله غلام سینه لایق که تیرنا لک فرمایند از ندره
سجده جعفر نور جسم نه طایفه باورانه ایدر خرقاب رحمت و شمر نه سالی که بارسوا الله
نه غم دار سالی که لطفکده تاب مهر شمر نه سالی که عاصی رویه کتر مکین اوزره

وله

ایده نظر رسم بوی موی خال غنیه برافزوده دیدم و در غنیه در غنیه اوزره
نشد و قضا از خالده آیت حسنه و کلمه و نقطه را اند حاشی قرآن مجید اوزره
کنا و چشمه و کونر بنده موی نه خیریه لایق که سوزد یا کلمه در لایق اوزره
یه شمس و دینه پوشیده برابر سیه زلفی با حفظ حسنه و کلمه در دین اوزره

→ HRS

مهرن

جلوان تیر غمزه که الکتایم ای کجا برو اوسیم و کلکه رو دیده بر شاخدر زین زنده
شوق کون تیسیم عز جعفر انک بیشتر خوانم کلن شک جوارت اسپاسی عین اوزره

و نه

سکون در دلم هر کیم دیر سبحان الله جود لطفدن ایدر در دونه در نما الله
خاکرو الله قیام و قعودا دیدی حق قانع او طور عشق محمدی هر آن الله
نور ذکر یه نور اوله مرآت دلک کوسوره سالک نیجه مغز پنهان الله
من عرف در سن او قلمت عرفان ایچره نولایین سیدیه کیمیا که ان الله
قطره جسمی سلامی قویجا رجمعه در فرق پس محبوبه اصل الله

و نه

بله یکتا اولوت سالک پیره اولیو نیجه اظهار علوم ایلیم اسرار ی طوی نیجه
عشق میجینه صد قیام اوله که جماعت قرآن دهن او قود عزامامی او فیه نیجه
صیت کبریا که اراده که اینه غفک تسلیم دیده که رشک حقیقته یه یو نیجه
بر وانه کین هر کچه باین آتش عشقه بیل کین کلشنه ه بتون خلق او یو نیجه
خاشاک سوار اعلی او نور خانه دلون عشق انشین ذکر قلبیکه تو یو نیجه
طقول دل و ارما در ما زاغ ابر شیدیر قانیرا تا فیض خدا بیل طوی نیجه
غفلت یه طویله ار که اغلته سلامی تحریک اید یو یو و جدله مهدین او یو نیجه

و نه

بار غن حاک در دله قدک بوکولنیج سن اغله جه خلق با قوی که کولنیج
کلرا اجمیلور اغله سن ای بیل شیدا تن کلشنه قطره اشک تونولنیج

بیهوده واروب گشتند از ایله دهری صد قید آره ایستد گشت سنده بولنج
بر حضور ایرانش کیم ایچ سن آیه حیاته اسکندر ووش کز نه تنی سنده اولنج
مرشدان شکیمن بلکه سلامی کیچ کوندر دل مخزنه اسرار آیه طولنج

وله

کول کل مغنون دهر اوله اوباقز بیرنجینه کلنج وقت موعود کوز قز بیرنجینه
خود مندا اول کوزت سود زیا نیک دهر اوجده لغو دهری موقت صفتن السیر کجینه
طیب دهرن اعیه داروی وفا ایتمه سحر شیریننه دگر دفریته بیر کجینه
بولکرت عالنده چکیندر بار غیاری مقدم کلیه و هدته یا پدی بیر کجینه
سلام کلا ملک طوت پندن فکوتش کوشش طلم نه سن برکته دن ایچین سنن بری ایچینه

وله

بولویم دو کرم اسکندر دونه دونه چون خاک شعله لنه دل قمری دونه دونه
لغت وصلینه آه اوله می دیو نصیب چون سک کو کرم داره در دونه دونه
بزم خاصه انک بنده پروانه کس شمع عشقه یقارم بال و پری دونه دونه
ایرلوروی یمن نفس رحمانه کتور ربیک نسیم سحری دونه دونه
نسبتم حضرت مظلایه سلام اوله لی ایورم سر خدا دن خبری دونه دونه

وله

الده غیم غم جانافراوان اولدی کتدی کجه ینه اوجکله سیل شکم عیان اولدی کتدی کجه
اولوب سودای زلفکون هوا ایله اکره صبه شربت اعیه شتابان اولدی کتدی کجه
نه ایردی کوی متوده عشق کون کس کله تو کتور میره دشواره پویا اولدی کتدی کجه

دو شوری

دوشنوردی زاهدی مایه وادی بجز آنه او کشته بعید که ی جانان اولدی کتیکجه
ضایا خضر توفیقک سراج یه اولوب آبر سلوک معرفت جنبه کله است اولدی کتیکجه

حق ایچین دوشنور یا اهل صلو و روزه چونکه زرویر منزه انگریز یا در بوزه یه
اهل تعقیه بولمز سوق محققه بها هر کسود شک جفا ز قیمت پیرو روزه یه
زاهد کلمر خلاوت قلبه طاعات ایله قند لزلت کلور بیزه هر بوزه یه
نائل خضیر اولد مردل کیم اولد لوش سوا یانه ملکن وضع زمرم باده قونمش کورده یه
بالشک پان ایت سده ظاهره اولمیز به بینش غل ایتیمجه مسج اولمز موره یه

موقیل خاشاک جسمک نار عشقه حرق ایله زائل اولمز غلظت است ضای برق ایله
ساحل کشته قانه جامه لشکری سیدین که هر تو صیدی بول غلظت عشقه حرق ایله
بونغا رخس خطفه نقش نور یا ایلکس عجب زاهد بلیم نه حاصل بوز یا و زرق ایله
اهل عرفانه ریاضت کمدون بریز در خدوق عاده اولو عادات خلق حرق ایله
قاب قوسین بود در معراج منع اهلنه منزل ادا ده ابلد جمع محسن فرق ایله
صلوات اندر انجمنه قیل سفر اندر وطن ای سدا حق بولمز غرم غریب شرق ایله

وله

کامل اولد رسالت سلک رسول الله له عالم اولد محرم اسرار اهل الله اولد
اهل در اولد دائما و اهل حال اهدم اولد مرهم داد دلت لاهول الا الله اولد
سلک راه صداغ سرور اولد و مال کار اولد کسر لزلت ان الله اولد

کبود لکنت هر کعبه عالمه دکنه اهل دل
اهل دل اوله رساء صبر دله ماه اوله
ود مولا کاسه دله اوله مملو اگر
عالم سرده دما دم کار آه واه اوله
مائل اوله مرد ساده دله الا مکر
اوله حال سائکله الهامه آگاه اوله
ال واولا د محمد در سلام مسکنم
واصل مولا در آله هراو کیم همراه اوله
حرف التام الف

باینه ردلی عشقه بای حضرت مولا
پروانه کی شوق ایله بای حضرت مولا
رفع ایله قیود آله اوله ترک اضافات
توحید ایرم فوق ایله بای حضرت مولا
مروات لغنه عینا سر نه نه
مشهود دل ایت فوق ایله بای حضرت مولا
آشیا دل واسطه نور شهود ایت
وحدته تن غرق ایله بای حضرت مولا
نه ما و من قاله نه خود نام سلاص
عشق آتینه حرق ایله بای حضرت مولا
حرف الیا

یا الهی کرم ایت اجماره سوز اتیمه بنی
مائل عشقه دنیا ی شوق ایتیمه بنی
دل کوه تو حید که شجور ایله
طنب مال ایله شتاق کسه ز اتیمه بنی
ند سیم اسه اوله کوی و محاله نه اسر
شر شیطان ایله محتاج اعوذ اتیمه بنی
آشیا عوم سر خفیات ایله
یعنی بیگانه اسرار روضه اتیمه بنی
قلمی حال ایدوب الهام لنه ایله
بخت مسکه اجار یخوز اتیمه بنی
قیل سلاص قولن مطلع انوار شهود
شب هجرانده قیه طالب روز اتیمه بنی
وله

صوبه را با جردن در نظر نیک بوی
روی وحدت را بکثرت دیدنت آسانه
در هر آن

در هر آن باب پس تو کند خود را عیان
 اگر ترا چشم نماند بدی آن جهان نابدی
 از صور عریان بگردی چون بفتح لا آت
 غیر الا از خضیات همچو ظل پنهان بدی
 گویند چنانی حال را استقبال ای خواجہ ترا
 و جد باقی در همه شیا جویم تا بان بدی
 نور وجه دوست را ابری کشیدی از خودی
 بلکه از شمس فلک تابان و روشن آن بدی
 ای سگ دو رخا هر دو رخا بخواب کیست
 در مابین صفا از مردم حق بنیان بدی

تفسیر منکر

است آن که نبودی نه عدم نیست بدی
 سین آن که نبودی اول آخر آن بدی
 در صفت کثرت از نازنین از بهر ناز
 عجز او چه بود از رویش خود عریان بدی
 وجودیم نباشد دید ما این را حجاب
 خود نبودی چشم بند تو چرا پنهان بدی
 اهل ساحل را حجاب ابلو و ما این را جویم
 نه حجاب آنها صفات و بلکه ذات آن بدی
 کرد صورت و در نه بسته صفات آئینه را
 نشاء هم شده بود اینی چون عدم یک بدی
 میشود در ملک خود از هر لباس رو نما
 لیکن در رنگ دانند محرم سلطان بدی
 که چه عالم نشد سلاطین کس مرآت حق
 که بد بدی روشن تر از آینه آن نابدی

ال

طریق اوج نبوده محمد گشته
 نور ایمان کتوری بتون اهل قریش
 صد قلعه دار و دوشه داخل اولان
 قوی ایمن سرور اولو و قتل طلال گشته
 حال طلعه قالا ان ایله نورین رهبر
 ایرشور ذره کیشم صفا تا به باشد
 تقدیر رسالتده اگر با کسر الیه
 فتنه لبت ایله کبر سل اولم ایش
 فتنه بخت نبوده انک کل یوزینه
 بیل قدس او قو رکمل عداة و عشی

نور جو دکن عطا اید سلاطین قولکم محبت ظلمتی اید ایچن طشت

دله
خاک زیر قدمک افسر ایت کشت ایبر شور مهور کجی ادع معلان ش
شب مواجد یورین سور ملک مقدمه خالیان قدمک دفعه ایر دردی طشت
انعامت قاره طاشن کماله دایره خلقه توحید مبشر اید رعبد حبت
باشن خاکه پھیند و جیش شقد ر ای رسول مدنی و عربی و قرش
روضه بالکله آویزه اولوت شمس قر دل و جنا کس نیار لعل خدایه و عش
الک پروانه صفت بالن اچو مرغ خاک دونه زکایتی ده در برینه کشت ملک
رویت پر تو دیدار یک مرآت اید بیوب دست پاکنده ملو تر حضرت عیسی کشت
شارب آب حیات اوله زائل اولر آرزوی لب و لعلکله چکنده عطش
سیخ اچو کوه سلا جگرین قیدی کباب ناز عشقکله دگر یانه دونه قانی لشت

دله
ای هویت باغک صمدیک ورد اچری هند لیله رقیه جیش ملک انش و پری
سسن ایلیم منیر یونم خاص قرصیت یاقینه جبرائیل سحر پروانه پیش بال دپری
روضه عرش بر ملک گلن حاتین اگر دور اید رسنه نامکی لیسه اید وار در بری
سن نبی دلک اولمن آدم سرت طایین ای نبی اولی آفر زمان پیغمبری
نار عشقنه تنن الهایده چونکم خلیل چو قی اسماعیل و یسہ نیولیکه چاوسری
یراء لولکده سالک انبات و نظیر انکله ای کجی انبی و مرسلین مظهری
ملک غبار ستم ایلک کل چشم جان آوا قوت دکن رت خان را کده شکر کم اهری

خاک

خاک نینک بکند و لیدی دسترس با شمع باج ایلا ایم کشتن با بیه قبری
 اده ۲ شکافه ندرک کول کل فیض اقبی دزه کلر عینته چه خلک بو مهر انوری
 ای اولاجوم و کبابا اهنه پشت و چاه بو سراج در قنولک بجرمن و بدتری

هر نینک نور احمد اوله غیجین مایه سس هر بر نینک بجزه یله اولدی برتر بایه سی
 حق رسول ایدی هنوز یوشیه عالمه ن اثر فیض اقبی ایدی ادرمن مقدم وایه سی
 مهر و دهر بر تو نزن ایتله اعطای نور باش او ستده سکا باغ منه زانم ساییه
 سون خنوره بو نور سودن عینت بزیای فتنه عشق احمد اوله هر کیمک سترایه سی
 اویله بر قوت عطا ایتش سدر حق کاکا ابا احاطه ایدی کو غیر مبارک ایمه سی

کودلرن و جهاری مهر انوردن غنا کلدی ضیا خشنه او افلاک اختر دن غنا کلدی
 اوزنن اکسیر حسن ایدین اول عافانیم غنا غنا قلبه ایچون کسرت احمد دن غنا کلدی
 بزه کشف اولدی اسرار بایض نقطه وحدت سواد خطیه فتوش مسطر دن غنا کلدی
 معارف محبتن او یله لذت بوندی رفکم صلا و تحش شهید و شیر و سکون غنا کلدی
 تعلم آیه ۱ بکوف و صوت اسرار تو حیدر تقانی اهل بیکه بهود و جدل دن غنا کلدی
 ایچکدن و کت مرسته ذم فی بیجام و بیزکی حیات خضر ایچون سیر سکندر دن غنا کلدی
 سوال ایتمه بزه سیر کمر قند و بخارا دن ایرشدک لاکانه غیری اول برز دن غنا کلدی
 اذ فیض بو یخضر شمع ایده ۲ یعقوب دل شمدی دماغ جاننه بوی عود و عنبر دن غنا کلدی
 بر عالم بو لشور کیم سیر سم له عالم اده بزه کشت بزا و دشت کتور دن غنا کلدی

سلام نور منبکله ایدیه ایله احباب به غزلو سوبله ترجیع و معشران غنا کله
دله

صید دل و هر زنک که چه عوام دای کور صیدین روزین ایر رحانه مش مش
قبری نیکینه قازار نامن حکاک فنک دولته مهر سنج و شش نام نام
نیچ دارا و نریایه قیوبی نرو زبر خاله صالوی فنکک مزج صام صام
ذلایه عرض براتق لغه ایچون چکله ایله طوبیور ررزق علی الله طعام عوام
چونکه اسقاط اضافیله وحدته راه سند حاشیات ایله نفی ایله سلامی لایم

سر باری جملات ان ذی عیان سولیمدی دله مخفی اولدی اول راز نهان سولیمدی
المغه درسی نه نین کلیم الله کرک بوخسه او علم اشکاره رار ایله سولیمدی
نقطه مایه کت قمر سرمی ایکن نور زورت تنبیه دنده سوبداوشن بیت سولیمدی
نفس منیم ایلمین حق بیخوش حال ایله نفس الله سدر بوخشی سولیمدی
حق منزله کن حکانه حق یثیه سیه یانچون ابدی عروج آسمان سولیمدی
ای سلام محبت شک و گفتن قیل فراغ اوقی لیلی مرشد کت بنده سیلان سولیمدی

هکسنت ابته خلق ارواح الیهی کیم اکت نوزین بل بابنه فضا ط الیهی
ویدی دست غطفه اذک ایدیه کیم دمه کوه نور است کیمینه فضا ط الیهی
هکسینه لطفه اولدی خطاب ربکم عاشقه نور تجلی ایله ایضا ط الیهی
کیمکه اون نوزده ترقی الیه ط عانله اوج صیدین نور آینه ایله مصاح الیهی

ای سکنی اول مجلس نورینی کم فہمیدر بوندہ لغزش فاسدین ذکر اعلیٰ اصلاحی

و لہ

کہو اہل حقیقتہ رکلاہ مولوی تاج اصحی بکرا متدر رکلاہ مولوی
ہر قتلک باشینہ تو غزیر ہمای قدسدر عاشقانہ مرغ دولہدر رکلاہ مولوی
بر سر امتیہ برکہ اقلیم عشقہ شاہ ولور اہل حالتہ تاج غزیر رکلاہ مولوی
خافہ مولویہ در عشق اوقیان سا لکانہ مولوی تدر رکلاہ مولوی
کہیں سیر فیضیہ بولن نشو و غا شجرہ تاج ولایت رکلاہ مولوی
سرفروایتز مجرب بر علایقہن بری ترک دنیا یہ عشاق تدر رکلاہ مولوی
منہج نایبہ جسم عاشقانہ قال ایکن پوتہ اکیمای حالتہ رکلاہ مولوی
ہر زرخا نص عیار کیمتین بر وج ایکن سکہ تمغای حضرتہ رکلاہ مولوی
الطافہ سہل و حد کونتر صانکہ شہادتہ رکلاہ مولوی

لفظی کہ در مطلع بیت شہنوی شریف واقع است در اصطلاح اہل
تصوف عبارت از انکاملت و مقصود از نایب صواب لغت و
تغنی و لغزش کہ از نایب عبارت شجرہ ارمانہ و وصل و الہام سبحانہ
است قضا در عالم حس و صورت صدای از نایب شنودہ شود در حقیقت
از نایبیت نہ از نایب چون نہ ای کہ از شجرہ بود در وادی ایمن در حقیقت

از حق لغت بود نہ از صورت شجرہ انجمن انکامل

و در نہ یکمل مثال آن شجرہ است ہر جہ کہ از و صادر

میشود بالہام سبحانیت نہ از خود

کشف ایوب اسرار حق هر دل دانا به
 دیم اور هر ناله سندن سر او حایه نا
 طاب اکبر شفق مبطخ حفا ره در
 تا عشق صغینه سالت صلا به نا
 بخش انفس ایته ده یا صور اسفندیه
 یا قرین و اهدام اولشد رگ عیار به نا
 گوش عشق قدا به اسرارنا بید خبر
 هر زبان اولمش و رفت وادی کو سار به نا
 تر جفا سرده شمس الدین تبریزی او لب
 سر حدن سویه لایه کو شرح لانا به نا
 ای سلام اولدی هر سوراخی کو یا هر نقطه
 رفرایه هر نقطه دن برکته انصایه نا

و نه

کشف نقید ایل اولور من صوفی
 لبس ایته ردا و شال صوفی
 تصوف ظن ایوب هر تر تاه
 عوام ایجره اور رسل اف لوفی
 بیور من سر تو عیدی مقلد
 تلفظ انیمک ایلچ حروفی
 و کلمه را این پیشتر عهد میرده
 اهل حق شرق ایمن الف الفی
 من و نا یو عیدی بزم السده
 سنک یا سندک کشت کی
 بل قولنه اولدک غیر موعه
 اولو آد کی رو خنده عطوفی
 رنایه لال و عقل مات اولور کی
 اولایه سر تو عیده و قوفی
 معانه علمن بیسوخی کوفی
 درمیکله قال بصری قیل کوفی
 کجوفی اوج معنائک دکر در
 حجاب ارضه اولور حسنوفی
 دوشب دشب دشب ایله حسیفه
 حقیقت شمسک اولور کسوفی

مستن ترک از به قیلم سلامی

چکر کشف سر امیده نه یوفی

مکتب

کبت عشقه ابریش کور سنج کبرایه اوده یاق بودرق مشقه فتوابی
غل و غشون دلیک صافترایت رویل ذرد دوت کرشده تو فکرت دیکر صوابی
دولک امر دل دلا باش پاره لاله لولنه نیله الدی شمس نیجه مولانا
اوج بر اختر اوله شرآ همکدن یاقه مشعل کبی تنور نلکده آبی
ناز شقیقه سواد جنس پنداری یاقوب جندیه نور خدا اینیه اوره مولایی

عزم تو کندهی سرموله عصف تو کندهی طول املا شفت و سنجان تو کندهی
دریای محفیده کرفب کشتی وجود باد هوای لغشه لیمان تو کندهی
چکمه کبه دل یاق در نیجانه دنینه جام انده شل سجه ام جان تو کندهی
دوشتر المدن آب وضو شوش سوری ایچو غماز صوفی بو طغیان تو کندهی
بلک توبه ایله در کج مولایه ایت نیاز حاشا سبب رحمت رحمان تو کندهی

محکم اول امر عبودیه ای دل منج کبی بلکه مرشد قیوسنده صدقده لکمنج کبی
کندن و پیوستن اوله اصل بنای طریق ماسوایه نیجه صالمه ریشهای نیج کبی
ناز عشقه یان یاقل سحت دلا اید کبی آنک خرمین ریزد بیت صوال اول نیج کبی
دارد غیب الهی به محل ایله دلک اهل حال اولیلمه نقل سلف تاریخ کبی
اعراض اتمه سلام و عزیزه نقصان کبریا هیچ کمال اولم صباهه غمزه تو نیج کبی

اوله فرحم سرسرای مع الهی سر بر لاله کاند کبیده یار شهنشاهی

تجلی معراج قلبن نور شگافه بنور شدن
ایستاد قوسل لاهوت بر اقدار ماسوا اللهی
و جودک طوری نین جایی تجلی آینه
سلاست وجودن دیر حق انا اللهی
القدر بر علم من لدن من عرف و کرس
بولور بر خطه الهی و اللهی و باللهی
سلاح فرقه جسم کو کلاه رهن نامدر
حدیث فقر فخر نه تو کلفت علی اللهی

جام عشق نوشن اید و ساکن اولان الکترن
عشق بهش و سرگرد اولان الکترن
غل و غشطن قلب بر آتق مجلا ایلیم
وجه دل اری کورو میران اولان الکترن
نا عشقده دقام جاکرین برمان ایوب
اشک چشمی در دل آن رخ اولان الکترن
جبه حب سوادن صیوب ابدال و نش
ترک و بگریه اولوبن عریا اولان الکترن
نور ذکر طبع منور ایلیم دل خانه سن
وجه حال جذبه در جان اولان الکترن
آتش در کینه یوز سریش شم و سحر
بیرینه قوللق ایلیم سیک اولان الکترن
نام و نکرین خا رو نا و یوس فراموش ایلیم
ان مساجد خالکملیک ان اولان الکترن

دو اوج صغینک در دینک درانیه شرعی
ضیقده نیچ دلمتک نک تعانیه شرعی
نوله پر نور اید رسا لکن انوار فیضدن
ولایت اسمائیک متنا باندیه شرعی
عجیب کوه اسرارین ایشارته عشاقه
رضه کنت کنرک کزن پنهانیه شرعی
خواص اهل عشق کلمه مطیع اعراف مان
معارف کثورتک بر شمع خاقانیه شرعی
طریقه و مری سلوکم ربه بیرم
سین الهم جسم تحیفم جانیه شرعی

مگون اول در جسم نه نه کج نکاه تری
 انگون دود آهم عالمی مجله سیه ایدی
 بیقرار سچ ایما شنگ سخی قلب بحر و غم
 یانکه عاشق بیچاره بلم نه کنه ایدی
 بیز ترسم کار ایدی جانم ای کجا ایدو
 او خوند عمره لر قدم او تا عمرم کنه ایدی
 شک اید کلر که جور و جفا باکلر عالم
 نه لایلا ایدی بکونه کداسینه نه شاه ایدی
 یازده رزمت اید سوزن عاشق زاره
 فراقک آتشفه بانه یانه سیرا که ایدی

متن

احمد احمد نور احمد
 باغچه فریق برسم محبت
 چهل ساله کله کده بنوت
 کیده بریم اولدی احمد نور وحدت

قصه

ایا شاه ولایت باب علم و معنی محبت
 امیر اهل آت شاه سلون حیدر کرار
 نه سر دندر که نه کله و ایکی شوق اولدی بکیر
 بریلر شمن بکیش دهری یومین دیندار
 کالکس ویت خوفن جسد ان شمع کج خلق
 دهر کن مینه و صف کله نرولدی غم دوار

قصه

کره جمیع المعده هر جنب و نشی بر کور
 بحر وحدته اوزین محو انجمن اهل اسه وار
 لیک عام و خاص بر کور مرآت بقدر
 عارف کامل فتنه فرق فرق اسه وار

قصه

برم وحدته می معرفتک نوش قیلان
 رنه مشربله قیل نه کی محرم یارب
 شعل عشقک اید کعبه کو یکد دلیل
 هر چه بدن نه و جهنم اولد قیلم یارب
 نظرم حلقه و در کس قوم بیرونه
 عرم حاکمات لایق محرم یارب

قطعه

بولون بر زنده دلش فراتر سوال اندیم
 دیدی این شیخ هشیاری بکاینده عقل او را
 بچون گشت مدام ایله ایدرسن عمر کی بر باد
 بوست لحظه اولسون بنی بندن ایدر آزاد
 علم هست و ذوق نیست معلوم که ایدر
 ایدر دک کار فحشاری دالم سنفی مستاد
 اینده خلاصه و رایه بر زنده معنی
 کرم قیل ایتیم جام ملک بردن نامش
 ایتا اولده کیم زب وجودم بایده کلامی
 دیدیم توبه ایدر ای زنده کامل خانه آید

رباعیات

بنی بر بن کبر مخاصم محتاج ایتیم یار بی
 قناعت زادن احسانیت کوز آج آتیم
 دماغ جان قند فیض شغلدن غذا ایل
 سموم شهود خرمه کلاچ ایتیم یار بی

رباعی

بر دیگه کیم جقمه یار بی
 اولی راه هوادر آت سته زنده یار
 قشوق خرقه توجه کیم کلام
 دوندرا ناسون یکا چین قسبه نما

ترجمه: حقار و در یار خود ایدر ایدر انصار

کوره و جهلی ای شیخ طراز
 بلکه کار اولدی صومعه نماز
 اتحاد مله حی ز طاعت اولور
 اولمه طاعت اولور با که مجاز

رباعی: بزرگ طبع سعادته حضرت صاحبزاده

بو نوی طبع پاک رسول رب غرور
 چه العظمت نور محف رف و حضرت
 بو بر سر رشته در هر بر تنه استعالم
 زنده صلی امتین موصی کوی شفا عتد

رباعی

سایه

سایه کادری در میان سرک افروزه : اخذ نور انبیا چون ملک بر تو بن آفتاب
 اورنگ خاک نور اهل سما و زمین : فیض سایه کن اید را علاء اذان کتاب

در بعضی

طوبی اوج نبوت محمد جو گشش : طوله ی انوار شمع اید چار گشش
 ظلمت کور کیه بیدار قدر زنده ی مریم : اید بچک عالمه اول شمس به انوار زین شمس
 در وقت انوار حضرت علی امیر المومنین : در وقت انوار حضرت علی امیر المومنین

در وقت انوار حضرت علی امیر المومنین

قبیله گاه اید کوی تریه شاه مجفی : کیم او در کهدن اید در عرش زلف کسب شرفی
 بر در فلک انوار هدایت را و کیم : حرم محترم حضرت صفدر محمد فی

در وقت انوار حضرت علی امیر المومنین

سواد انوار لایت در که احمد : ضیا ابر تو مهر کرامت در که احمد
 نور اعطای اید در زلف ملکین : دوا جو صغیفه عین حکمت در که احمد

در بعضی

درین سرانه کمال دانه کارن استادم : نه علم و نه عمل و نه فقه ز یادم
 نیافت مایه شادی لم کجور یارب : حمیر دکت توأم از بزرگان شادم

در بعضی

علم تو حیدر انوار اندک رحمت یمنین : در خصوص و شوقی خوا که بدان مغزین
 سالک نوافطه از سر وحدت بهارست : از بزرگان بحث علم طنون ز راهین

در بعضی

بداصل و ماسری عزیزی کرد
به آن نور بجفتند بر زان سلف
نمازان خاطر آینه عبادی کرد
مثلی این که که و بی و چناری کرد

رباعی

عازقان از خویش گشته کشته با دلدار
بشتر نوشته اند از تانک در انکور
رفته اند در باغ غیب طایران نامی نبود
دیده و جسته اند از شاخ عدم انباری

نوع دیگر

عاشقان اولی نه کم رسم زان اولی
سینه بلیینه آتش اچشمه دی کی
و بر م شده ی هنوز انکور در باغ عدم
یارانند ایچدی بیله و نه رنگ
ایک مرتب عالم حضور است از همه احدیت
بر همه انوار حق تا عالم خاک و شهاب و سیار

نوع دیگر

حضرت فردا احمدی قدیر و دانا
هم مرید و مظهر و سمیع و بینا
لایعین ایله ذاتی احدیته ایکن
نه صفاتیه طریق اولی نه اسمائیه جا

رباعی

ذاتنه ایلوب اسمائیه عزات خدا
اولی آینه ده کندی صفاتیه غیا
ذاتدن اولی تعیننه شئون اول
دیندن بو عالم اسماء جبر و طمعه عیا

رباعی

عالم وحدت حرف ایدی نه لا و لا
عین جمیع احدیته شئون اولی
اولی بلام کتابه حروف عالم
قلم علم ایل لوح جبر و نه اصلا

رباعی

رباعی

غیب اولدی چوقراس علم ایدانا تاکه تحریر اوله بو خط عوالم انی
نقطه خوف اولدی حروف کلمات او قشور تصحف امکانه الفبایا

رباعی

علت غایبه مبدی خلق اشیا جوهر فردا یله عقل اولدی دیدلر عرفا
ایستینده بو بر نور محمد اید یکیم عالم اعرس کجیبا یلدرن ملکن ماقوا

رباعی

بودر قوس نرول که اولندی اصلا مبدی رحمته صراج انی اولدی ایلا
سر لرا حجه بودر کسر الاله ده جورر سر و حدته بودر عارفیکه ایدانا

حضرت یسوی آفریده خلق علم علیه و آله

و حدتک سیرتن صراجده جبینه خدا قاب قوسین او ازان یله ایدین ایما
جیح نور حدیت ایلدینا قیلدرن برده اهنه غیرتن ایتدیکه کشت

منه

بو عروج بو سفردن نه ایدی قصد علا رفیع هستن ایت ایدی ایت ایتا
و حدتک سر ایدی اول آفر مطلب ایتدی بو بکر و علی به نور نوز افش

حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه

اادم شاه رسال نو نسیح محبوب خدا بو بکر حضرت صدیق و شه ملک اونا
ایلدی حضرت سلمان جو سرین خلقین حامل سر اماناته او پاک اولدی سزرا
حضرت حمید کرار علی ابن طالب فاتح جنبرتن کاشف قلب طالب

ابتدی سبطین گرامین بگردن آگاه اولدی قطبیتله هرری شاه ی شرب
حضرت امام حسین الشہید رضی اللہ عنہ

حضرت شاه شہیدان محمد شرب نیز برج شرف شمس ہدایت کوکب
محم رازی ایدوب زین العجا ایتدی قرہ عین جہان سیدہ عجم و عرب
حضرت زین العابدین رضی اللہ عنہ

حضرت زین العجا ہادی نہاچ جواب ناطق وارد حق ملہم از آتم کتاب
بر تو نذرینہ چون باقری اولدی قابل اوج دین و فلک معنی یقینہ ایتا
حضرت محمد باقر رضی اللہ عنہ

حضرت باقر دانشور علم لاریب خواہد حضرت لدن معنی اور سخاۃ الغنی

بیلدیم اولدوسورایہ صادق ادریب ایشیغ انور کسرار ایتدی چمنور زینہ

سلطان خاوری جعفر کاسی سلسلہ اعلیٰ تقیید رضی اللہ تعالیٰ عنہما

داخل آل بن فارس میان ادب لیسین نامہ اور در ذائق نفس زینہ

والدوالہ جعفری کیم قاسم ابوی ایلدی علم لدنیلہ دلن لب برب

حضرت قاسم بن محمد بن ابی بکر الصدیق رضی اللہ عنہ

حضرت قاسم اوسا لاریب ایت معنی علم لدن خازن سر و ہدیت

حضرت جعفرہ پوسریہ ایتدی اظہار اندہ جمیع اولدی دوسرا کتور حکمت

حضرت جعفر صادق رضی اللہ عنہ

حضرت جعفر صادق اوعلی السیرت نسل سلطان سید رہبر راہ و حکمت

بایزید حضرتہ سوری و کتور روحانی دہب سلسلہ ویردی آک نام و شہرت

حضرت

حضرت بایزید نهای سر
بایزید قطب جهان سر امام وارث اولی کلمه کاسر نه نازک
روح پاکدن ایدوب بلوخته فیض عطا واصل سرخه اولغه اولدن باعث
حضرت بو حسن رتقانه تھاس

حضرت شیخ حسن ولی یه سترناج اینی فرقان اول ملک عتق قد علاج
شیخ ابوالخار معدن مجرم کمران یوسف ایلدی عارف حق واقف سر معراج
حضرت سید ابو علی رتقانه تھاس

شیخ ابوالخار معدن پادشاه ملک صلاح اکافر ما نیر اولان بولدی دوعالمده علاج
شیخ ابوالخار معدن کمران یه رتقانه تھاس اولدی هر دو طرفت مظهر بالیقون صحاح

جامع مبر و صفی صبح اهل بر رخ خواب علم لدن اهدم عیسی صبح
خواب یوسف اهدان یه یوسف فیض عطا ایلدی لوح لدن علم لدن یه رتقانه
حضرت خواب یوسف اهدان

حضرت خواب یوسف عمر غل مراد غنم نجه بیک سالک اولور ای ارشاد
بیت ابد کده اکا حضرت عبدالحق بیت قلبین آنک فیض قدس آباد

انیس طریق حضرت عبدالحق نجه رتقانه تھاس
عبد و انکه او در محراب چاره معاذ اهدم حضرت سالک کمران معاذ

عارف ایلو کور اهدم و همراز اولو ستر مولا ایلد قدس دل غزون شاز
حضرت خواب عارف یه کمران

1435

خواجہ عارفہ تاملہ بولند شاعر مشرق اوج شرف مطلع مہر انوار
خواجہ فغوی لایق اسرار بیوب ایلمی قلیں عزایا ایلہ کنز الاسرار

حضرت خواجہ محمود بخش فغوی قدس سرہ
حضرت خواجہ محمود در اہل نیاز بیغی لکیر کم اور کو ہر کجیہ اراز
الدی راقصن دائرہ توحیدہ فطہ وحدت اسرار ابدی تہماز
حضرت خواجہ علی المہتمی قدس سرہ

حضرت خواجہ علی نطق مسیح الانفس مولیٰ غفرین یار و انیس الیاس
سر لہ بیا سمانس یہ ایدو جو د کرم ایلمی مسند قطبیۃ الازجلالین
حضرت خواجہ محمد سحاح قدس سرہ

حضرت خواجہ محمد کی وحدت نوش جذبہ وجد الہی ایلہ مست و مدہوش
حرم رازی ایلہ حضرت شمس الدین ایلمی بیغ دین سر خدا ایلہ فخرش
حضرت شمس الدین سید طلال

حضرت خواجہ کلال در بحر اخلاص کو ہر لاک لاک تہذیب سرہ غواف
حضرت پیر لہاء الدین ویرد کرین ایلمی بوسلہ بہ خامی الخاف
حضرت شاہ نقشبند محمد بہاء الدین

حضرت پیر بہاء الدین اور شاہ خواجہ کتبہ حاجی ایل دل و عشق و فانی
رفیع فیض نوش ایلہ بر ملک حق قید ہستین اولور جو وفا ابراہیم

شاہ آفتاب فیض بخش شاہ فیض ایلین جانی سر قبا فی تعویض

لکھنؤ

کهر فیض ایدوب حضرت عطاره عطا ایلدی حضرت یعقوب خلافت نوروض
حضرت خواجہ علاء الدین عطار

خواجہ عطار خط دایره قطبہ نقط الف و هـ مدح جگر لوح دل سالک فط
خواجہ یعقوب جلوب دایره تکمیل فرقہ و تاج خلافت شرف و یردن نقط
حضرت مولانا یعقوب برقی

حضرت خواجہ یعقوب معانی الفاظ واصل حق ایدر ایدر کی اوله لحاظ
خواجہ طاشکندی اواران ایدوب راز سر توحید الهیه به ایتدی الفاظ
حضرت خواجہ عبید به الا بر سر

حضرت خواجہ عبید الله شمس لامع ایلدی نور کراماتن دهره شایع
انت بایوب الکا خواجہ محمد قاسم اولدی اسرار خدا ایدر درونی اسرار
حضرت مولانا محمد قاسمی قدس سره

حضرت خواجہ محمد دل شاقه چراغ کاشف راز خدا محرم سر مازاغ
حضرت کاشانی بهر رک ایدوب ایلدی سر امانات اوداته ابلاغ
حضرت خواجہ احمد کاشانی شهر بخندوم اعظم قدس سره
حضرت احمد کاشانی سلیمه حنف سعد مخدوم ایدر بسلیمه و یردن شرف
بر سر خواجہ کلان ایدوب اسرار ایلدی کشف اشتهاده کند و به خلف
حضرت خواجہ محمد امین کلان جویبار قدس سره

حضرت خواجہ کلان علم له نه عارف معدن راز کهر سر خدا کاشف
حضرت خواجہ دهمیدن بهر ایتدی کنز صفیات خدایه واقف

حضرت خواجہ ہاشم دہلوی

حضرت ہاشم اور واصل سرخس
خواجہ سیوکجی راہگیرہ بوسری اظہار
حضرت خواجہ قطب سیوکجی قدس سرہ

حضرت خواجہ قطب اختر سرافراک
حضرت خواجہ محمد قرمانی اتھام
حضرت محمد جان قرہ مانجی

حضرت خواجہ محمد رشتہ دہلی
حضرت خواجہ نیاز علی بوجہ حسن نظر
حضرت خواجہ محمد نیازی

حضرت خواجہ محمد ایشہ خاص ام
انتساب ایدہ والا خواجہ محمد طالب
حضرت خواجہ محمد طالب

حضرت خواجہ محمد سر صاحب یقین
حضرت صفوی دہقانہ امراز ایدہ
حضرت خواجہ صفوی دہقانہ

حضرت صفوی دہقانہ خلق نیلو
ابلیس شیخ نیاز می وصلت الہ گت
حضرت شیخ نیاز بخاری

حضرت

حضرت شیخ محمد نیاز محرم اسرار اله منیع فیض خدا سالک کمر اهریانه
حضرت کاغذی د محرم اسرار فیلوب هذبہ احقہ کو ستر دی کا وصله راه

حضرت شیخ محمد نور الدین کاغذی

حضرت شیخ محمد فیک ملک علا کاغذی قطب جہا حازن کتب مولانا
کشف اید و جہا دره حضرت سهرری ایتدی توفیق امانتہ قدرین اعلا
شیخا و یغور شیخ علی شیخا

میرزا قطب زین الدین ستر نبوی عینہ الحاج دره نامور مرتضوی

والدہ حضرت شریع الوب بیعتہ ایلدی بیت دین سرکہ بنیاد قوی

میرزا سلوک و الدین شیخ سید شریع سحاحس ستر عینہ

والدہ نورم اختم سراج شریع رض قلبه شیخا حانه علام شریع

شعور اید ستر شریع لکر لکر ایلد حازر دلدہ ضیا بخش سراج شریع

ناظم لغت شریع ستر شریع

ای ستر بجواد کرم ستر شریع سینه ایلدی بوسلسله یازار

عشق کردن جای ایلد یوری هیتل ستر کوی اولمعه باریک اولکس یازار

منه

حمدہ بوسلسله اکثر العیسان ایتدی بوسلسله لطف خدا ازار

اقت حضرت پیرانده پیرولک ایلد اولورم بنوی اسرار حقک شایان

احمدہ عت السلسله خاتمه خاتمه

معا با سم محمد

جمع ایلر ایک بربره کرکد و دوجی خورسک انده نمایان اولماد

بیت

→ HRS دست زدست چراغ بالانر بود زان طرک پایده خواجها، الدین شاه نقشبند

بیت

بولانر شمس و صحن شعاع اولور بر و انده احمد رفاع

توبه بوی دولت نزدلک من جیل الورد غیر دریا چریت ماهن راقیه امجد

بیت

→ ۴۵۴۵۵ جان جو واجعل عقل و عرش ال علقی چن جان حیطن بود کرجه نه جان عین بدن

→ ۴۵۴۵۵ بدیدن روح پاک رانه بولانر چن جان چور و ات از کد و ترمینا صبر و صبر

در عالم توبه گفته شد

از سر دجوی چو ماهی ازیم هستی میا ایچونم از ایدیه مردم سوی بستی میا

بیت

قصه قایسته چایل غم دکده صنف داناده شمار اولماد اما هم کیم دن از کار مولاده

والد ما جدم قنیه ده ایلین حیرت سرا اولمیش اییدی

اشک ایله قاطونا بیه اولدی انصاف چانیه رسم و عادت بومیدر بن قاییم قنیه

بیت

بهر دنا مت دونل چو ایا کشد کرکشد باری زمردان خدا باید کشد

بیت

100

مستقیم راه عشق اول جذبهٔ رحما ذلول
از اول و سر به نطق کامل نوشتن در مانا ذلول

۱۳۴۵
 سن ۱۳۴۵
 م ص ط ف ا
 حیدر صوفیہ اور نوزاد ایک عرفانہ بول
 اس وقت کے وزیر داخلہ اور خارجہ امور
 اس وقت کے وزیر داخلہ اور خارجہ امور
 اس وقت کے وزیر داخلہ اور خارجہ امور

تاریخ ۱۳۰۲ - ۱۳۰۳

بودلوان اهل در دك همدم با غبار
 يوزى برده دما غم شعله سياه او كوي
 كوزم قانيه كذا را بدم ميدان او را
 وصال بونه بيل كن بر اهل عشق اتر
 ديوى سريله كجيه كجيه كجيه تاريخن
 تسكن خاطر ايلر عاشقك يانده
 دل عارنده عارنده آتر بر ما دجا
 و لكن كجيه اين هر ديد و اغيار خا
 از ظن اتمه هر زاغ بيايك كوكا
 سنان بوديانك سكه بشك لطف

۱۱۹۵

تاريخ دلو براى ترتيب جديد و انضمام بعضى غزل و شعر
 بوترتبه جابداقضا يعقوب ضم تاريخن
 ربا و سكه ان لطفك بجهاد عاريد
 حساب و صيد

۱۲۲۶

در ابتدا تاويل غزل و اورديد
 مستوحات غيبه در شعر است
 صبر غيبه

بسم الله الرحمن الرحيم

اولى محتاج در نظم كرم اللهم اهدنا صراط المستقيم
 بوسيله رسولك الكريم و شاه ييزوالم خانم صفا
 مراد از شاه روح اخلاصيت كه غل الروح من امر رب در ش ن اولت
 و ييزو البيت كه مظهر نفخ فيه من بهيت و عالم دى عالم ارواح و عالم
 امرت نه خانم حس و شهادت و نزد محققين نه از خارج بدلت و نه داخل
 تن

تن ازین جهت محل وی عالم معنا گفته شد معلای عرش بعد از او برده و در
 عارف طور انقدر عرش در عالم الغس قلب از کمالست که قلب المؤمن
 عرش اوست در شان اوست و ماده حیات که روحست در قلب از ظاهرست
 یعنی بر تو حیات از آفتاب روح تافته اثر نور او در دل آدم یافته میشود
 سوخته تا بدو فروخته در ذات هویت است این نور توحید است از نفس
 هویت تافته است فیلده ماده نورانی نشاءت است هر از فلک
 سینه مومنت و مهر و ماه ایمان عیان و اسلام یقینست که در وجود
 نزع ایمان نیست و تبشیر لاهوت علیهم ستایش ایشانست انعام
 با غنک بر میوه سید رحمتش نیست هر که درین عالم شهادت و مظهر
 اسماء جمال است افعال ایشان اعمال حسنه است و ثمره اعمال او در
 عالم عقب جنت نعیم است جدام معصوم ناز و نغمه و نوحه و ناله
 که فلک مظهر صلال اصحاب سوء اعمال و فحای او در دوزخ عذاب
 و نکالت اما این دو صفت را بخود اضافه کردن مجاز و مرسل است
 بظهوریت تا آنکه اوست ازین قبیل است که چون اسناد هدایت بر خرد
 و فنی و صلات به نفس و شیطان که در حقیقت بادی و مضل حضرت خدا
 با شریکت و لحدن در رس الهی بحرفه و سوت تبشیر اهل کلام
 نفس ان فی در دل بحرف و صولت و جبریل قدس تعظایم
 توحید کب که از چوک شرک ظاهر و مقدس است که ظاهر هر یک
 ازل میگوید که زبان تر میخاست و جودم سده و سده فیه اشاع

بودا عذر سدره المنتهی که ما وای جبرلیست همچنین در عالم انفس
 سدره وجود انخ و منتها و جود زریں و لیست و جسم و کثر دکان
 بمشایه شافع و بودا عت که از اعصاب درخت وجود انخ ازین
 جهت دهان یک شایسته که محل و مکان جبرلی است نتیجه عالم
 اولی که شده قذیل عر شده این مصراع مضمون این حدیث
 قدسیت که لایعین ارض و لاسمائی و لکن لیعین قلب عبد المؤمن
 سر هر کلمه اقلیم عالم بر جود عا عذر بمنبت و سعت قلب مؤمن عالم
 ظاهر حس و شریعت همچنین است سلاخی شریک موسای آتود
 اولو ارشاد ما انا الله و ان الله اولو طور طور شجر کویا طودا عذر
 مضمون صیغه این آیه شریفه است که وقال البیرونی ان یا موسی ان
 انا الله رب العالمین دران وادی که از شجره معانی ان انا الله آمده
 بود و حقیقت کرمینه خدا بعد در صورت ظاهر از درخت شریفه
 همچنین ان کمال که در نه اجدی و مثل انبیای بن اسرائیل است
 هر گاه که استماع قرآن کریم کند قاری را در میان نه بیند بلکه قرآن کلام
 است که از خدا میشوند و کسی که قاری قرآن است بنظر عارف
 همین موافق ان درخت که انا الله کرم و صلی الله علیه و آله محمد و آله

و صحبه الجحیم

ک

و اگر صفت جلال و جلال را عمل بحقیقت کند معانی بیت برین وجه است
 میشود

میشود که این کامل و اولی و اصل که قربان حضرت و محبوبان جناب
 رب عزتند مقبول این معقول بزرگان مردود و معقول این باعث
 عذاب نیران میشود همچنین اولیای اکامه سالکان درگاه الهی
 جمال و شگفت و بنظر کمال مرحمت التفات و نگاه کنند رهنمای
 راهی منهای هدایت شده از فیض کیمای سعادت بر دل این طرح
 و اضافت کرده از خود آگاه و عارف با سه میکنند جنت معنوی که
 معرفت الهی و تقوی الاله است و اصل میکنند که لا عن رات بل اذن
 سمعت در حق این جنت معنوی وارد است و جنت صوری که نشتریه
 الالفس و تله الا عین است نسبت بجنت معنوی یک غره است
 از نعم الهی و در ذوق نماند این همچنین صفت قدر و جلال که موجب
 گشتاری عذاب و نکالت اگر از نظر التفات این دور دراز
 دروازه قبول مهور رسانند و وزج معنوی که ظلمت جهلی و ضلالت
 و گرفتاری هوای نفس بطلست از سلوک حق و از طلب قربت
 جناب واحد مطلق باز مانده با بتلای حب دنیا مشغول لعب و لهو
 مانده از سعادت ابدی و دولت رتبت تعالی سرمدی دور
 و مهور میشود که دوزخ صوری نسبت باین مهوری مشایخ
 یک سرمدیت

و الله اعلم
 طریقت علیہ نقشبندیه مشایخ کبار رذن موله از میری موفی الله

ط ۸۷

موفق ایوب شیخ مصطفی سلیمان افندی حضرت تکریمات دیوان طاعت
عنوانهای ارباب صفایه حبس حال خوش ادا اولدقندن طریقت علیه
مولویه دن الحاج حسن شکر دده افندی طرفندن اورنه قبول خاصه
مصطفی پاشا تکیه سی شیخ یکس افندی تک طبعه سنده طبع

اوله راق بیک الکیوزسک بی بی سنده سی صفر

الجزیرتیک یکری شیخ کوزده ختامه

رسیده اولمشدر

سنة ۱۲۸۷ قی ص ۲۵

محمد

090

17 11 207

Y.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ